

A
PÁLÓCZI HORVÁTH ÁDÁM REFORMÁTUS
ALAPFOKÚ MŰVÉSZETI ISKOLA

PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Tartalomjegyzék

I.	KÖSZÖNTŐ	8
II.	BEVEZETÉS.....	8
1.	A pedagógiai program jogszabályi alapjai	8
2.	Az iskola rövid története, hagyományai, eredményei	9
3.	Az iskola jogi státusza.....	10
3.1.	Az intézmény típusa.....	10
3.2.	Az iskola neve	10
3.3.	Oktatási azonosító száma	10
3.4.	Az intézmény működési területe	10
3.4.1.	Az intézmény székhelye.....	10
3.4.2.	Az intézmény telephelyei	10
3.5.	Az iskola alapítója.....	10
3.6.	Az iskola fenntartója	10
3.7.	A fenntartó irányítása.....	11
3.8.	Az intézmény felügyeleti szerve	11
3.9.	Az intézményvezetőjének kinevezési rendje.....	11
3.10.	Az iskola jogállása	11
3.11.	Az iskola alaptevékenységei TEAOR számokkal:	11
3.11.1.	Köznevelési alapeladatok	11
3.12.	Vállalkozási tevékenysége	11
3.13.	Az intézmény feladatellátását szolgáló vagyon.....	12
3.13.1.	Ingatlan	12
3.13.2.	Ingóságok.....	12
3.14.	Vagyon feletti rendelkezési jog.....	12
3.15.	Az intézmény gazdálkodási rendje.....	12
3.16.	Az intézmény számlavezető pénzügyi és számlaszáma.....	12
4.	A pedagógiai programra vonatkozó szabályok	12
4.1.	A pedagógiai program nyilvánossági szabályai	12
4.2.	A pedagógiai program felülvizsgálata.....	12
4.3.	Pedagógiai program véleményezése, értékelése, jóváhagyása, elfogadása.....	13
4.4.	A pedagógiai program szerkezete	13
4.5.	A pedagógiai program tartalmi szabályozásának értelmezése	14
III.	AZ ISKOLA NEVELÉSI PROGRAMJA.....	16
5.	A református nevelési alapvetések	16
6.	Pedagógiai alapelveink.....	25
6.1.	Általános alapelvek	25
6.2.	Alapfokú művészetoktatásra vonatkozó alapelvek	25
7.	Az iskolánkban folyó nevelő-oktató munka pedagógiai céljai, feladatai, eljárásai, eszközei	26
7.1.	Alapvető célok.....	26
7.2.	Célok és feladatok az alapfokú művészetoktatás különböző szakaszaiban.....	27
7.2.1.	Kezdő szakasz	27
7.2.2.	Második szakasz.....	28
7.3.	Az iskolában folyó nevelő-oktató munka feladatai	29
7.4.	A nevelő-oktató munkánk pedagógiai eljárásai	30
7.4.1.	A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezésének elvei	31
7.4.2.	Eltérő hangsúlyok a különböző képzési szakaszokban:	32
7.5.	Nevelő-oktató munkánk pedagógiai eszközei	32
7.5.1.	A pedagógiai eszközök megválasztásában kitüntetett szempontok:	32
7.5.2.	Intézményünkben az alábbi nevelési módszereket, eszközöket alkalmazzuk	33
7.6.	Kompetencia alapú képzés, oktatás.....	34
7.6.1.	Alapelvei	34
7.6.2.	A művészeti nevelést meghatározó kompetenciák.....	34
7.6.3.	Az alapfokú művészeti iskola fejlesztési feladatai a kulcskompetenciák fejlesztése érdekében	35
8.	Személyiségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok	35
8.1.	A személyiségfejlesztés alapja	35
8.2.	Az iskola hitvallása a művészeti neveléssel való személyiségfejlesztésről	35
8.3.	A személyiségfejlesztésre alkalmazott alapelvek, célok, feladatok, eljárások, eszközök	36
9.	Kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység	42
9.1.	Tehetséggondozás	42
9.2.	Hátrányos helyzetű tanulókkal kapcsolatos pedagógiai feladatok	44

10.	Közösségfejlesztés	45
10.1.	Megvalósulása.....	45
10.2.	Kiemelt feladatok	45
10.3.	A fejlesztés eszközei	45
11.	Online oktatás.....	46
11.1.	Szükségessége	46
11.2.	Online oktatás ideje, alkalma	46
11.3.	Megvalósítás módja.....	46
11.4.	Megvalósítás eszközei.....	47
11.5.	Tájékoztatás.....	47
11.6.	Értékelés	47
11.7.	Vizsgaszervezés	47
11.8.	Online oktatáshoz kapcsolódó adatvédelem.....	47
12.	Pedagógusok iskolai feladatai	48
12.1.	Neveléssel – oktatással kapcsolatos feladatok	48
12.2.	Az iskola működésével kapcsolatos feladatok	48
12.3.	Az iskola partnereivel kapcsolatos feladatok	48
12.3.1.	Partnerek meghatározása.....	48
12.3.2.	A partnerekkel kapcsolatos feladatok	48
12.4.	Tanszakvezetők feladata	49
12.4.1.	Tanszakvezető	49
12.4.2.	Feladata	49
12.5.	Osztályfőnök feladata.....	49
12.5.1.	Osztályfőnök	49
12.5.2.	Feladata	49
13.	A szülők, a tanulók és a pedagógusok együttműködésének formái, és továbbfejlesztésének lehetőségei.....	50
13.1.	A tanulókkal kapcsolatos feladatok.....	50
13.2.	A szülőkkel kapcsolatos feladatok	50
13.3.	A tanulók és a pedagógusok együttműködésének fórumai	50
13.4.	Szülők és pedagógusok együttműködésének formái.....	51
13.5.	Együttműködés fejlesztése	52
14.	Esélyegyenlőségi program	52
14.1.	A beilleszkedési, magatartási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenység.....	52
14.2.	A szociálisan hátrányos helyzetű tanulók segítése.....	53
15.	Gyerme- és ifjúságvédelmi feladatok az intézményben.....	54
15.1.	A feladatokat meghatározó tényezők	54
15.2.	Az ifjúságvédelmi feladatok ellátása.....	54
15.3.	Tanulók testi épségének megóvása és erkölcsi védelme	54
16.	Környezeti nevelési és egészségnevelési program	55
16.1.	Környezeti nevelés	55
16.2.	Környezetvédelmi elvárások és megvalósulásuk	56
16.3.	Humán erőforrás szerepe a környezettudatos nevelésben és a fenntarthatóságban.....	56
17.	Az intézményben használt elektronikus nyilvántartó felületek.....	56
17.1.	KIR (Köznevelési Információs Rendszer)	56
17.1.1.	Alkalmazásának célja:.....	56
17.2.	KRÉTA (Köznevelési Regisztrációs és Tanulmányi Alaprendszer)	56
17.2.1.	Alkalmazásának célja:.....	56
17.2.2.	Az alkalmazáshoz szükséges eszközök	57
17.2.3.	Az alkalmazáshoz való hozzáférés módja.....	57
18.	Adatvédelem	57
18.1.	Jogszabályi háttér	57
18.2.	Az intézmény adatvédelmi rendszere.....	57
19.	A pedagógia program végrehajtásához szükséges nevelő-oktató munka tárgyi feltételei (eszközök és felszerelések jegyzéke).....	58
19.1.	Eszközjegyzék.....	58
19.2.	Az intézmény épülete.....	61
20.	A nevelő-oktató munka személyi feltételei	61
20.1.	Nevelő-oktató feladatokat ellátók	61
20.1.1.	A pedagógusok szakképzettsége	61
20.1.2.	Az iskola irányítását végzők	61
20.1.3.	Művészeti nevelést-oktatást végző pedagógusok.....	62
20.1.4.	Pedagógus továbbképzés.....	62

20.2. Pedagógiai munkát segítők köre	62
20.3. Érdekképviselők	62
20.3.1. Diákönkormányzat	62
20.3.2. Szülői munkaközösség	63
21. Az iskola ellenőrzési és értékelési rendszere	63
21.1. Az intézmény munkájának ellenőrzése	63
21.2. Az iskola belső ellenőrzésének feladatai	63
21.2.1. Az ellenőrzés fajtái	63
21.2.2. Az iskola belső ellenőrzésének követelményei	63
21.2.3. Az ellenőrzés szintjei	63
21.2.4. Az ellenőrzés jellege	64
21.2.5. Az ellenőrzési terv tartalma	64
21.2.6. Az ellenőrzés formái	64
21.3. Az intézményben folyó munka értékelése, mérése	64
21.3.1. Alapelv	64
21.3.2. Általános értékelési formák	64
21.3.3. A növendékek értékelésének formái	65
21.3.4. Az értékelés gyakorisága	65
21.4. A mérés	65
IV. AZ INTÉZMÉNY HELYI TANTERVE	65
22. Alapfokú művészetoktatás általános szempontjai	65
22.1. Alapelvei, céljai	65
22.2. Az alapfokú művészeti nevelés szerepe a tanulók személyiségfejlesztésében	66
22.3. A zenei nevelés célrendszere és funkciói	66
22.3.1. Klasszikus zene	66
22.3.2. Népzene	67
22.4. A táncoktatás célrendszere és funkciói	68
22.4.1. Néptánc	68
22.4.2. Társastánc	68
23. A választott kerettanterv	69
24. Az alkalmazható könyvek, kották, viseletek, egyéb taneszközök kiválasztásának elvei	69
24.1. Törvényi szabályozás	69
24.2. Tankönyv, kotta választás szabályai	69
24.2.1. Szakmai szempontok	69
24.2.2. Az iskolavezetés feladata	69
24.3. Hangszer	70
24.3.1. Szakmai szempontok	70
24.3.2. Az iskolavezetés feladata	70
24.4. Viseletek (néptánc, társastánc)	70
24.4.1. Szakmai szempontok	70
24.4.2. Az iskolavezetés feladata	70
25. Pedagógus választás szabályai	71
25.1. Helyi szabályozás	71
25.2. Egyéni oktatás	71
25.3. Csoportos oktatás	71
26. A tanuló tanulmányi munkájának értékelése	71
26.1. Az értékelés szempontjai	71
26.2. Az értékelés formái	72
26.2.1. Szöveges értékelés	72
26.2.2. Értékelés érdemjeggyel	72
26.3. A magasabb évfolyamokba lépés feltétele az értékelés alapján	73
26.3.1. A tanév végi tanulmányi eredmény minimum értéke a felsőbb évfolyamba lépéshez	73
26.4. A szorgalom értékelése	73
26.4.1. Az értékelés szempontjai	73
26.4.2. Az értékelés fokozatai	73
26.5. A tanév végi bizonyítványban alkalmazott záradékok	74
26.6. A tanulók jutalmazása	74
26.6.1. Tanulmányi eredményért	74
26.6.2. Verseny eredményért	75
27. A tanulói jogviszony, a tanulói jogviszony létesítése	75
27.1. Feltételei	75
27.1.1. Az iskolával, első alkalommal tanulói jogviszonyt létesítő gyermekekre vonatkozó szabályok	75

27.1.2.	Beiratkozás.....	75
27.1.3.	Beiratkozási rend.....	75
27.2.	Felvétel az iskola évfolyamaira.....	76
27.2.1.	Feltételek.....	76
27.2.2.	Átvétel másik alapfokú művészeti iskolából.....	76
27.2.3.	Soron kívüli magasabb évfolyamba lépés feltételei.....	76
27.2.4.	Főtantárgy váltás (másik hangszerre, vagy művészeti ágra való áttérés).....	77
27.3.	Az iskola magasabb évfolyamába lépés feltételei.....	77
27.3.1.	Tanév teljesítése:.....	77
28.	Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei és formái.....	77
28.1.	A tanévenkénti egy beszámoltatás szabálya.....	77
28.1.1.	Jogszábeli háttér.....	77
28.1.2.	Vizsga szabályai.....	78
28.1.3.	Vizsga követelménye.....	78
28.2.	A beszámoltatás (vizsga) formái.....	78
28.2.1.	Tantárgyi vizsgák.....	78
28.2.2.	Tehetséggondozás („B” tagozat):.....	78
28.3.	Művészeti alapvizsga, művészeti záróvizsga.....	78
28.3.1.	Általános szabályozás.....	78
28.3.2.	A vizsgára bocsátás feltételei.....	78
28.3.3.	A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményei, feladatai, ezek meghatározásának módja.....	79
28.3.4.	A művészeti alapvizsga és záróvizsga egyes részei alóli felmentés.....	79
28.3.5.	A művészeti alapvizsga és záróvizsga minősítése.....	79
28.3.6.	A művészeti alapvizsga és záróvizsga vizsgatárgyai művészeti áganként.....	80
28.3.6.1.	Klasszikus zene.....	80
28.3.6.2.	Népzene.....	80
28.3.6.3.	Néptánc.....	81
28.3.6.4.	Társastánc.....	81
28.3.7.	Vizsgabizottság.....	81
28.3.8.	A művészeti alapvizsga és záróvizsga minősítése:.....	81
28.3.9.	Az alapvizsga és záróvizsga egyes részei alóli felmentés.....	81
28.4.	Vizsgabemutató.....	82
28.5.	Egyéb, az intézményre vonatkozó szabályozások.....	82
28.6.	Házi feladat.....	83
28.6.1.	Hangszeres foglalkozások (egyéni oktatás).....	83
28.6.2.	Hangszeres csoportos foglalkozások (kamarazenekar, tehetséggondozás).....	83
28.6.3.	Elméleti csoportos foglalkozások.....	83
28.6.4.	Néptánc és társastánc.....	83
28.7.	Beszámoltatás, számonkérés.....	84
28.7.1.	Egyéni tanítási órán történő számonkérés.....	84
28.7.2.	Csoportos foglalkozásokon történő számonkérés.....	84
28.7.3.	Dolgozatírás.....	84
28.7.4.	Növendékhangverseny, táncbemutatók, egyéb fellépések.....	84
29.	A képzés kimenetele.....	84
29.1.	Tanulmányi vizsgák.....	84
29.1.1.	Vizsga tanévenként.....	84
29.1.2.	Művészeti alapvizsga.....	84
29.1.3.	Művészeti záróvizsga.....	84
29.2.	Tanulmányi versenyeken való részvétel.....	84
29.2.1.	Versenyeztetés célja.....	84
29.2.2.	Versenyeztetés feladata.....	85
29.2.3.	Tanulmányi versenyek szintjei.....	85
29.2.4.	Az iskola által rendezett tanulmányi versenyek.....	85
29.2.5.	Versenyes, melyen iskolánk tanulói részt vesznek.....	85
29.2.6.	A tanulmányi versenyek támogatottsága.....	86
29.3.	A tanulók egyéb produkciói, közreműködései.....	86
30.	Költségtérítésses képzés az alapfokú művészetoktatás.....	87
30.1.	Térítési díj.....	87
30.1.1.	Térítési díj fizetési kötelezettség.....	87
30.1.2.	A térítési díj mértéke.....	87
30.1.3.	A térítési díj fizetés.....	87
30.2.	Tandíj.....	87

30.2.1.	Tandíj fizetési kötelezettség	87
30.2.2.	A tandíj mértéke	88
30.2.3.	A tandíj fizetés	88
30.3.	Kedvezmények biztosítása	88
30.3.1.	Eljárási rend	88
30.3.2.	Térítési díj, illetve tandíj mentesség feltétele	88
30.3.3.	Részletfizetés feltétele	88
30.3.4.	Mérséklés	88
30.3.5.	A térítési díj, illetve tandíj megfizetésének elmulasztása	88
30.4.	Eszközök kölcsönzése	88
30.4.1.	Hangszerkölcsönzés	88
30.4.2.	Viseletek kölcsönzése	89
V.	HELYI TANTERVE TANTÁRGYANKÉNT	89
31.	Klasszikus zene	89
31.1.	Képzés struktúrája	89
31.1.1.	Képzés tagozódása	89
31.1.2.	A képzés formája	89
31.1.3.	Tanszakok és tanított tantárgyak	89
31.1.4.	Hangszeres – egyéni képzés	90
31.1.4.1.	Tantárgyak:	90
31.1.4.2.	„A” tagozat	90
31.1.4.3.	„B” tagozat	92
31.1.5.	Zeneismeret és kamarazene tanszak – csoportos	93
31.1.5.1.	Tantárgyak:	93
31.1.5.2.	„A” tagozat	93
31.1.5.3.	„B” tagozat	94
31.2.	Klasszikus zenei tantárgyak helyi tanterve	95
31.2.1.	Billentyűs tanszak	95
31.2.1.1.	Zongora:	95
31.2.2.	Vonós tanszak	130
31.2.2.1.	Hegedű	130
31.2.2.2.	Gordon (Nagybőgő)	157
31.2.3.	Akkordikus tanszak	181
31.2.3.1.	Klasszikus gitár	181
31.2.4.	Fafúvós tanszak	205
31.2.4.1.	Furulya	205
31.2.4.2.	Fuvola	236
31.2.4.3.	Klarinét	276
31.2.5.	Rézfúvós tanszak	309
31.2.5.1.	Trombita	309
31.2.5.2.	Vadászkürt	335
31.2.5.3.	Harsona–tenorkürt–baritonkürt	363
31.2.5.4.	Tuba	396
31.2.6.	Kamarazene tanszak	420
31.2.6.1.	Kamarazene főtárgy	420
31.2.6.2.	Zenekar	429
31.2.6.3.	Kórus	434
31.2.7.	Zeneismeret tanszak	437
31.2.7.1.	Szolfézs főtárgy, kötelező tárgy, kötelezően választható tárgy	437
31.2.7.2.	Zeneelmélet főtárgy, kötelezően választható, választható tárgy (5. évfolyamtól)	521
31.2.7.3.	Zeneirodalom kötelezően választható, választható tárgy (5. évfolyamtól)	530
32.	Népzene	543
32.1.	Képzés struktúrája	543
32.1.1.	Képzés tagozódása	543
32.1.2.	A képzés formája	543
32.1.3.	Tanszakok és tanított tantárgyak	543
32.1.4.	Népzenei tantárgyak	544
32.1.5.	Foglalkozások időtartami heti beosztásban	544
32.1.6.	Óratervezet	544
32.2.	Népzenei tantárgyak helyi tanterve	546
32.2.1.	Vonós és tekerő tanszak	546
32.2.1.1.	Népi hegedű	546

32.2.1.2.	Népi brácsa.....	568
32.2.1.3.	Népi bőgő/cselló.....	595
32.2.1.4.	Tekerő	619
32.2.2.	Fúvós tanszak	634
32.2.2.1.	Népi furulya	634
32.2.2.2.	Duda	653
32.2.2.3.	Népi klarinét/tárogató.....	670
32.2.3.	Pengetős tanszak	686
32.2.3.1.	Citera	686
32.2.4.	Ütő tanszak.....	720
32.2.4.1.	Népi ritmushangszerek.....	720
32.2.5.	Zeneismeret tanszak	730
32.2.5.1.	Népi szolfézs és kötelező szolfézs	730
32.2.5.2.	Népzenei ismeretek	730
32.2.5.3.	Néprajz.....	743
32.2.6.	Kamarazene tanszak.....	751
32.2.6.1.	Népi kamarazene.....	751
32.2.6.2.	Népi zenekar.....	760
33.	Táncművészet.....	767
33.1.	Néptánc	767
33.1.1.	Képzés tagozódása	767
33.1.2.	Képzés formája.....	767
33.1.3.	Tanított néptánc tantárgyak.....	767
33.1.4.	Foglalkozások időtartama heti beosztásban	767
33.1.5.	Óraterv.....	768
33.1.6.	Néptánc tanszak	768
33.1.6.1.	Népi játék	768
33.1.6.2.	Néptánc	770
33.1.6.3.	Folklórismeret	785
33.1.6.4.	Tánc történet.....	792
33.1.6.5.	Népzenei alapismeretek.....	795
33.1.6.6.	Táncjelírás-olvasás	803
33.2.	Társastánc.....	805
33.2.1.	Képzés struktúrája.....	805
33.2.2.	Képzés formája.....	805
33.2.3.	Tanított társastánc tantárgyak.....	806
33.2.4.	Foglalkozások időtartama heti beosztásban	806
33.2.5.	Óraterv.....	806
33.2.6.	A társastánc tanszak	807
33.2.6.1.	Gyermektánc	807
33.2.6.2.	Társastánc.....	809
33.2.6.3.	Viselkedéskultúra.....	819
33.2.6.4.	Társastánc történet	820
33.2.6.5.	Társastánc gimnasztika	823
33.2.6.6.	Történelmi társastánc	825
33.2.6.7.	Társastánc történet	829
VI.	ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK	831
34.	Legitimáció	831
34.1.	Előkészítés, elfogadás	831
34.2.	A pedagógiai program felülvizsgálatának szükségessége:.....	831
34.3.	A Pedagógiai Program hatályossága:.....	832
34.4.	Érvényességi ideje:.....	832
34.5.	Módosítás elfogadása:.....	832
34.6.	Záradék a pedagógiai program módosításáról:	833
34.6.1.	Nevelőtestület határozata	833
34.6.2.	Szülői Munkaközösség nyilatkozata	833
34.6.3.	Diákönkormányzat nyilatkozata.....	834
34.6.5.	Fenntartói határozat.....	834

I. KÖSZÖNTŐ

A Pálóczi Horváth Ádám Református Alapfokú Művészeti Iskola tantestülete és vezetése nevében köszöntöm az olvasót. Intézményünk a tanszakokkal történt szakmai egyeztetést követően – a törvényes előírások figyelembevételével – elkészítette Pedagógiai Programját.

A program elkészítésekor figyelembe vettük az intézmény eddigi szakmai eredményeit, a városban, a megyében, a közéletben, az országos szakmai fórumokon, versenyeken elfoglalt helyét. Eddigi eredményeink alapján úgy érezzük, hogy az intézmény tantestülete – a pedagógiai munkát segítő alkalmazottakkal együtt – képes a tőle elvárható legmagasabb színvonalon megfelelni a tantervi, szakmai követelményeknek, partnereink elvárásainak.

A Pálóczi Horváth Ádám Református Alapfokú Művészeti Iskola Nagybjom város egyetlen, alapfokú zene és tánc oktatást végző iskolája. A környezetében élő falvakban sincs alapfokú művészetoktatás, ezért nagyon fontos az iskola pedagógiai tevékenysége.

A 2009/2010. tanévtől néptánc és társastánc tagozattal bővítettük iskolánkat.

Büszkék lehetünk arra, hogy tanáraink között tudhatunk nemzetközi és országos versenygyőztes karvezetőt, zongoraművészt is.

Működésünk legfőbb eleme, hogy olyan helyeken tudjuk biztosítani a zenetanulást-zeneoktatást, néptánc- és társastáncoktatást, ahol korábban nem voltak meg ennek a feltételei.

Kecskés Miklós
igazgató

II. BEVEZETÉS

1. A pedagógiai program jogszabályi alapjai

- 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről
- 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról
- 401/2023. (VIII. 30.) Korm. rendelet - a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról
- 326/2013. (VIII. 30.) kormányrendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról
- 229/2012. (VIII. 28.) kormányrendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- Alapfokú Művészetoktatás Alapprogramja
- 110/2012. (VI. 4.) Kormányrendelet a Nemzeti Alaptanterv kiadásáról, bevetéséről és alkalmazásáról
- 1995. évi I. törvény a magyarországi református egyház köznevelési törvénye

- 277/1997. (XII. 22.) kormányrendelet a pedagógus-továbbképzésről, a pedagógus-szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben résztvevők juttatásairól és kedvezményeiről
- 15/2019. (XII. 7.) PM rendelet a kormányzati funkciók és államháztartási szakágazatok osztályozási rendjéről
- Az intézmény szakmai alapidokumentuma
- Az intézmény Szervezeti és Működési Szabályzata
- Az intézmény Háziarendje

2. Az iskola rövid története, hagyományai, eredményei

Az alapfokú művészetoktatási intézményt 1993. szeptember 1-jén alapították. Az intézmény a Nagybajom, Templom utca 2. szám alatt működött. 2007 óta a Fő utca 67. szám alatti épület lett az otthona. Az intézmény első igazgatója Tóth Attila volt (1999-2008), majd Ekkert Miklós irányította az intézményt 2009-ben. Az iskola jelenlegi igazgatója Kecskés Miklós.

Fenntartója a Nagybajomi Református Egyházközség. Lelkész: Rozgonyi Emőke.

A tanulói létszám általában 500-700 fő. A nevelési-oktatási feladatokat 23-25 fős tantestület, 5-7 fő óraadó pedagógus látja el. Az eredményes munkát támogatja 7 fős pedagógiai munkát segítő alkalmazott.

Az intézmény 5 éves fennállásának alkalmából vette fel a Somogy megyében élő és itt verseléssel, dalgyűjtéssel is foglalkozó **Pálóczi Horváth Ádám** /1760-1820/ nevét, aki a kor hírességeinek – többek között Csokonainak és Kazinczynak – a baráti, ismeretségi köréhez tartozott. 1993-tól 2009-ig a művészeti ágak közül a Zeneművészet – Klasszikus zene oktatása folyt az iskolában. 2009-től táncművészeti ággal, azon belül is a néptánc és társastáncal bővült a művészeti képzések palettája.

A telephelyeinken minden önkormányzattal, iskolák fenntartóival megállapodást kötöttünk, hogy a fenntartott iskolaépületekben kizárólagosan engedélyezett tantermekben, kiszolgáló helyiségekben taníthassunk térítésmentesen.

Tanulóink az előképzőtől az alapfok 1-6. és továbbképző 7-10. osztályokban fafúvós, rézfúvós és billentyűs, néptánc és társastánc tanszakokon folytatják tanulmányaikat. Kiemelt figyelmet fordítunk a fiatal tehetségekre, a térségben kialakult, hátrányos helyzetből fakadó közművelődési területeket is felölelő oktató-nevelő munkára.

A 2007. évben a művészeti iskolák minősítésen vettek részt, ahol a Pálóczi Zeneiskola a **Minősített intézmény kategóriát kapta. Néptánc és társastánc kiváló minősítést kapott 2012-ben.**

Az elismerésben nagy szerepe van a kollégák kitartó, következetes munkájának, a növendékek felkészítésével elért versenyeredményeiknek, a hozzá párosult nagyfokú hivatástudatnak. Tanulóink az intézmény által szervezett házi és ünnepi növendék hangversenyeken, néptánc és társastánc bemutatókon rendszeresen részt vesznek. Az intézmény kamarazenei együttesei, (fúvolya, fuvola, népzene), táncsoportjai, rendszeresen fellépnek helyi, megyei és országos rendezvénye-

ken. Egy-egy tehetségesebb tanulóval, tanulócsoportokkal a különböző szintű művészeti versenyeken értünk el kimagasló eredményeket.

Az intézmény tanárai aktívan részt vállalnak a települési és környékbeli kulturális életben, különböző rendezvényeken, közreműködnek különböző kórusokban, vezetik azokat. Néptánc tanárunk tagja a Magyar Néptánc Szövetségnek. Pedagógusainkat gyakran kéri fel rendezvények, fesztiválok zsűrizésére, táncházak vezetésére, amatőr iskolai csoportok műsoros estjeinek táncos koreográfiájára. Hangszeres tanáraink előadóként részt vesznek tanári, kamarazenei és szóló hangversenyeken, bemutatókon, versenyeken.

A Pálóczi Horváth Ádám Református Alapfokú Művészeti Iskola tagja a Magyar Zeneiskolák és Művészeti Iskolák Országos Szövetségének.

3. Az iskola jogi státusza

3.1. Az intézmény típusa

— Alapfokú művészeti iskola

3.2. Az iskola neve

— Pálóczi Horváth Ádám Református Alapfokú Művészeti Iskola

3.3. Oktatási azonosító száma

— 102442

3.4. Az intézmény működési területe

— Somogy megye

3.4.1. Az intézmény székhelye

— 7561 Nagybajom, Fő út 67. (005)

3.4.2. Az intézmény telephelyei

— 7561 Nagybajom, Kossuth L. utca 10. (018)

— 7561 Nagybajom, Iskola köz 1. (012)

— 7526 Csököly, Petőfi Sándor utca 101. (004)

— 8840 Csurgó, Széchenyi tér 9. (007)

— 7400 Kaposvár, Somssich Pál utca 15. (017)

— 7543 Beleg, Petőfi Sándor utca 52. (010)

— 7541 Kutas, Petőfi Sándor utca 83. (018)

— 7275 Igal, Szent István utca 89. (014)

— 8685 Gamás, Fő utca 94/b. (015)

— 8676 Karád, Kossuth Lajos utca 8. (013)

3.5. Az iskola alapítója

— Tóth Attila, egyéni vállalkozó (8700 Marcali, Szigetvári utca 28.)

— Alapítás időpontja: 1993. szeptember 1.

3.6. Az iskola fenntartója

— Neve: Nagybajomi Református Egyházközség

— Címe: 7561 Nagybajom, Fő utca 69.

- A nyilvántartásba vétel dátuma: 2011. év
- Adószáma: 18780422-1-14.
- Statisztikai számjel: 19949202. 9191. 331. 14.
- A fenntartó képviselője: a Nagybajomi Református Egyházközség mindenkori lelkesze

3.7. A fenntartó irányítása

- Az iskola önálló jogi személy, felelős vezetője az igazgató.
- Az igazgató önálló munkáltatói jogkörrel rendelkezik az intézmény tanárai és dolgozói tekintetében, a Szervezeti és Működési Szabályzatban megfogalmazottak szerint.
- Az igazgató gyakorolja a kötelezettségvállalási jogot.

3.8. Az intézmény felügyeleti szerve

- Somogy Megyei Kormányhivatal
- Magyarországi Református Egyház Zsinati Iroda Iskolaügyi Osztálya

3.9. Az intézményvezetőjének kinevezési rendje

- Az intézmény igazgatóját a Nagybajomi Református Egyházközség Presbitériuma bízza meg, illetve nevezi ki.

3.10. Az iskola jogállása

- Az iskola önálló jogi személy.

3.11. Az iskola alaptevékenységei TEAOR számokkal:

3.11.1. Köznevelési alapfeladatok

- 8520 Alapfokú oktatás
- 091240 Alapfokú művészetoktatás
- 091250 Alapfokú művészetoktatással összefüggő működtetési feladatok
- Évfolyamok:
 - Évfolyamok száma: 12
 - Előképző: 1-2. évfolyam
 - Alapfok: 1-6. évfolyam
 - Továbbképző: 7-10. évfolyam
- Kimenet, szerzhető végzettségek:
 - A tanulók az alapfokú osztályok elvégzése után művészeti alapvizsgát tehetnek.
 - A tanulók a 12. évfolyam végén művészeti záróvizsgát tehetnek.
- Felvehető maximális tanulói létszám: 1205 fő

3.12. Vállalkozási tevékenysége

- Vállalkozási tevékenységet nem folytat

3.13. Az intézmény feladatellátását szolgáló vagyon

3.13.1. Ingatlan

- A székhely címén lévő ingatlan a Nagybajomi Református Egyházközség tulajdonát képezi. A telephelyek címén megjelölt ingatlanok helyiségei a helyi önkormányzatok tulajdonát képezik.
- A székhely szerinti ingatlan helyiségeit a fenntartó térítésmentesen használatba adja.
- A telephelyeken megjelölt ingatlanok helyiségeinek használati jogát a fenntartó az ingatlanok üzemeltetőivel megállapodásokban rögzíti, mely szerint a megjelölt alapfeladatok ellátását alapfokú művészetoktatás céljából rendelkezésre bocsátja.

3.13.2. Ingóságok

- A fenntartó tulajdonát képező ingóságok felett az intézménynek ingyenes használati joga van.

3.14. Vagyon feletti rendelkezési jog

- Az intézmény a rendelkezésére bocsátott ingóságokat és ingatlanokat nem idegenítheti el, nem adhatja bérbe, és nem terhelheti meg.
- Hangszerek, egyéb felszerelések és eszközök felett az intézmény külön megállapodásban meghatározottak szerint rendelkezhet.

3.15. Az intézmény gazdálkodási rendje

- Önálló költségvetésből gazdálkodó egyházközségi fenntartású intézmény, önálló bérgazdálkodási jogkörrel.
- Gazdálkodással összefüggő jogosítványok: Önálló gazdálkodási jogkörrel rendelkező intézmény.
- Tevékenységéről és gazdálkodásáról az egyházi költségvetési intézményekre szóló szabályok szerint számol be.

3.16. Az intézmény számlavezető pénzügyintézete és számlaszáma

- Neve: OTP Bank Nyrt 7561 Nagybajom, Fő u. 77.
- Számlaszáma: 11743143-20000978-00000000

4. A pedagógiai programra vonatkozó szabályok

4.1. A pedagógiai program nyilvánossági szabályai

- A pedagógiai program nyilvános dokumentum.
- A pedagógiai programot a nevelési-oktatási intézmény KIR és KRÉTA felületén meg kell jelentetni.
- Megtekinthető a nevelési-oktatási intézmény honlapján, annak hiányában az intézmény székhelyén.

4.2. A pedagógiai program felülvizsgálata

- A pedagógiai program felülvizsgálatát, módosítását a fenntartó Nagybajomi Református Egyházközség kezdeményezheti.

- A pedagógiai program módosítását a jóváhagyást követő tanévtől, felmenő rendszerben kell bevezetni.

4.3. Pedagógiai program véleményezése, értékelése, jóváhagyása, elfogadása

- Intézmény igazgatója: elkészíti a pedagógiai programot, jóváhagyja, és aláírja.
- Nevelőtestület: megalkotja, értékeli, elfogadja és gyakorolja a nevelőtestületet megillető jogokat. A pedagógiai program elfogadása nem átruházható jogkör. Nevelőtestület képviselője aláírja.
- A szakmai munkaközösségek véleményét – szakterületét érintően – a pedagógiai programmal kapcsolatban be kell szerezni.
- Szülők joga: megismerjék a nevelési-oktatási intézmény pedagógiai programját, tájékoztatást kapjanak az abban foglaltakról. Ezt a Szülői Munkaközösség elnöke aláírásával igazolja.
- Diákok joga: Megismerjék a pedagógiai programot, tájékoztatást kapjanak az abban foglaltakról, egyes kérdésekben véleményt nyilváníthatnak. Diákönkormányzat elnöke aláírja.
- Fenntartó: Értékeli a nevelési-oktatási intézmény pedagógiai programjában meghatározott feladatok végrehajtását, a pedagógiai-szakmai munka eredményességét, ellenőrzi a pedagógiai programot. Ha a fenntartóra többletkötelezettség hárul, a fenntartó egyetértése szükséges a pedagógiai program azon rendelkezéseinek érvénybelépéséhez, melyek a költségvetésben többletet jelentenek. Ha a fenntartónak egyetértési joga van a köznevelési intézmény pedagógiai programja tekintetében, az egyetértés kialakítására harminc nap áll rendelkezésre. A fenntartó az aláírásával fogadja el az intézmény pedagógiai programját.
- Ügyintéző megnevezése: Kecskés Miklós igazgató
- A Pedagógiai Program aláírói és beosztásuk:
 - Intézmény igazgatója
 - A fenntartó részéről a Nagybajomi Református Egyházközség mindenkori lelkesze
 - A nevelőtestület nevében egy fő, az iskola kinevezett pedagógusa
 - A szülői munkaközösség mindenkori elnöke
 - A diákönkormányzat mindenkori elnöke
- A Pedagógiai Program elfogadásának helyszíne a Nagybajom, Fő út 67. székhelyen, nevelőtestületi értekezleten.

4.4. A pedagógiai program szerkezete

- Az intézmény pedagógiai programja egységes, valamennyi nevelési-oktatási feladatot átfogja, megjelenítve benne a területspecifikus elemeket.
- Az egyes feladatok ellátása, az egységes szemlélet mellett a helyi tantervekben kerül meghatározásra.
- Főbb részei:
 - Nevelési program
 - Helyi tanterv

4.5. A pedagógiai program tartalmi szabályozásának értelmezése

— A követelmény és a tantervi program:

- A pedagógiai programokon belül a helyi tantervek és a tantárgyi programok kidolgozásának alapidokumentuma.
- Művészeti áganként határozza meg a nevelő-oktató munka kötelező közös céljait, tartalmazza a nevelő-oktató munka alapjául szolgáló, az egyes tartalmi szakaszokban teljesítendő fejlesztési feladatokat.

— Fejlesztési feladat:

- A fejlesztési feladatok meghatározzák a tanulók képességfejlesztésének különböző területeit, melyek kijelölik, hogy mely kulcskompetenciák fejlesztése kívánatos, a művészeti oktatás folyamata során. A pedagógiai folyamat különböző aspektusaira helyezik a hangsúlyt, figyelembe véve az életkori sajátosságokat, a tananyag felépítését és az egyes évfolyamok követelményeit.

— Helyi tanterv:

- Az a tanterv, melyet egy iskola pedagógiai programjában kitűzött céljainak, alapelveinek megfelelően kiválaszt, vagy összeállít.
- Az alapfokú művészeti iskolákban folyó nevelő és oktató munka, illetve a helyi tanterv az oktatásért felelős miniszter által – művészeti áganként – kiadott Alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programjára épül.
- A helyi tanterv összeállításánál lehetőség van a helyi sajátosságok figyelembe vételével történő tantervfejlesztésre.

— Követelmények:

- A tanulói teljesítmény és továbbhaladás értékelésének alapjául szolgáló kritériumrendszer.
- A követelmény és tantervi program a nélkülözhetetlen ismeretek megértésére, feldolgozására, rendszerezésére, kellő elsajátítására, s ezzel párhuzamosan azok alkalmazására helyezi a hangsúlyt. Mindezzel a tanulóknak az ismeretek eredményes alkalmazását lehetővé tevő jártasságait, készségeit, a tevékenységek széles körében érvényesíthető képességeit, azok fejlődését, fejlesztését kívánja megalapozni úgy, hogy az életkori sajátosságoknak megfelelően, egymásra épülően határozza meg az évfolyamok végén elvárható követelményszinteket.

— Kompetenciák:

- A művészetoktatás során kialakítandó, megerősítendő és fejlesztendő ismeretek, képességek, attitűdök rendszerének leglényegesebb, alapvető elemei, amelyre a fejlesztési célok irányulnak.

— Tananyag:

- Az oktatás és a tanulás kiválasztott, különböző módon (spirális, lineáris, koncentrikus, egyéb) elrendezett ismeretanyaga. A tananyag komplex rendszert alkot, amely több szempontból is csoportosítható, és amelyben domináns szerepet kap az ismeretanyag gyakorlati alkalmazása.
- A kompetencia alapú tananyag egy adott oktatási program része, amely moduláris felépítésű is lehet, tanuló- és tevékenységközpontú, differenciált módszerek alkalmazására épülő, egyéni fejlesztésre is alkalmas eszközrendszer.
- Homogén és heterogén csoportokban a tanulók személyes, kognitív, szociális és speciális kompetenciáit fejleszti.

— Tanszak:

- Az oktatásszervezéshez kapcsolódó fogalom. A tantárgyaknak a művészeti ág sajátosságai alapján rendezett csoportja.

— Tantárgy:

- A művészeti ágon belül választott tantervi program.

— Főtárgy:

- Az elsődlegesen kiválasztott tantárgy.

— Kötelező tantárgy - kötelezően választható tantárgy:

- A főtárgy ismeretanyagának feldolgozásához szükséges tantárgy.

— Választható tantárgy:

- A főtárgy ismeretanyagát kiegészítő tantárgy.

— Másodtantárgy:

- A főtárgy mellé választott tantárgy, melyet a tanuló heti 30, illetve 45 percben vehet igénybe. (Pl. főtárgy a zongora, másodtantárgy furulya, vagy zeneirodalom)

— Óraterv:

- A jogszabályokba foglalt tanulási idő pedagógiai céloknak megfelelő felosztása tantárgyak és évfolyamok szerint. Az óratervben hagyományosan heti óraszám szerepel. A helyi tanterv az éves órakeretet megtartva didaktikailag indokolt esetben más óraszám felbontást is alkalmazhat.

— Tantervi program:

- Az oktatás tartalmának, kiválasztásának, elrendezésének, feldolgozásának koncepciója. Funkciója az oktatási folyamat tervszerűségének megalapozása, az oktatás alapvető tartalmi egységeinek meghatározása.

— Tantervi tananyagtartalom:

- A tantervi tananyagtartalomnak általában két szintje van. Az első szinten találhatjuk azt a tantervi tartalmat, amely részletes felsorolás formájában megadja az adott terület, tantárgy legfontosabb témáit, témaköreit, fogalmait, személyeit, műveit. A második szinten találhatjuk azokat a tartalmakat, amelyek több téma együttesét, csomópontjait

jelentik, összefüggésekre, kulcsfogalmakra helyezik a hangsúlyt, a kultúráközvetítés szempontjából relevánsak.

— Taneszköz:

- Oktatási eszköz, segédeszköz, tanítási és szemléltető eszköz. Az oktatás folyamatában felhasználható, az oktatás céljainak elérését elősegítő tárgy. A taneszközök lehetnek hangszerek, viseletek, háromdimenziós (tanári demonstrációs eszközök, tanulói munkaeszközök), nyomtatott (tanári és tanulói segédletek), oktatástechnikai taneszközök (anyagok és egyéb eszközök).

— Vizsgakövetelmények:

- Az egyes tanulói teljesítmények és a jogszabályban rögzített normák összehasonlítására alkalmas kritériumrendszer az oktatási rendszer szakaszainak határain. Az alapfokú művészeti iskolákat érintően a jogszabályban rögzített a művészeti alapvizsga és záróvizsga követelménye. E vizsgakövetelmények az Alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programjára épülnek.

III. AZ ISKOLA NEVELÉSI PROGRAMJA

5. A református nevelési alapvetések

Iskolánk a Magyarországi Református Egyházhoz tartozó Nagybajomi Református Egyházközség fenntartásában működik. Iskolánk elfogadta és Pedagógiai Programjába beépítette azokat az egyházi elveket, melyeket a Magyarországi Református Egyház megfogalmazott az iskolai hitéletre vonatkozóan.

Alapelveinket a református küldetésnyilatkozatra alapozva a partneri igények figyelembevételével határoztuk meg: Református iskola lévén minden tevékenységünket a keresztyén értékek képviselése kell, hogy jellemezze.

Tanítványaink a különböző telephelyeken, más állami és egyházi közismereti iskolából jönnek a délutáni művészeti oktatásra. Iskolánk lehetővé teszi a nem református vallású diákok részvételét a művészeti oktatásban. Az iskola minden kisdíák előtt nyitva áll, nem feltétel a református valláshoz való tartozás, ugyanis az ökumené szelleme jellemzi iskolánkat.

Célunk az, hogy öntudatos magyar keresztyénekké neveljük gyermekeinket a művészet segítségével. Lehetővé tesszük számukra saját vallásuk-felekezetük hitvallásainak megismerését, ugyanakkor elvárjuk tőlük a református értékek ismeretét és tiszteletét.

A református iskola úgy tudja elérni fenti nevelési céljait, hogy megismerteti növendékeit a Biblia igazságaival és az egyháztörténet máig érvényes tanulságaival.

— Közös nevelői feladataink:

- A hiteles krisztuskövetés vonzó példáját nevelőink által is a tanulók elé állítjuk
- A közösségi alkalmak révén, a gyülekezeti életben, a tanítás folyamatában növendékeinkben felkelteni a tudásvágyat és megalapozni a magas szintű önművelés igényét.

- Növendékeinket a tudományok segítségével rávezetni a teremtet világ megismerésének és megőrzésének fontosságára.
- A kultúra időtálló értékeinek közvetítése által fogékonnyá tenni őket a szépre: a művészet, a tudás átadásával kifejleszteni bennük a józan, kritikus és önálló gondolkodás és a felelős cselekvés képességét.
- Tanítványaink gondosan ápolják az anyanyelvet és a magyar nemzeti hagyományokat.
- Megértetni tanítványainkkal, hogy a világ megismeréséhez elsősorban saját nyelvünkön, kultúránkon keresztül vezet az út.
- A tantestület rendszerességével és következetességével a személyes és társadalmi szintű köteleességtudat és áldozatvállalás mintáját állítja növendékei elé.

A fenti célok elérése érdekében fontos feladata iskolánknak, hogy imádsággal, igényes nevelő-oktató munkával, a magyar református iskolák hagyományainak, a keresztyén közösség nevelőerejének, a legfejlettebb tudományos és technikai eredményeknek, eszközöknek, valamint a családokkal és a gyülekezetekkel kiépített gyümölcsöző kapcsolatoknak a felhasználásával a lehető legtöbbet tegye meg azért, hogy minden növendéke fel tudja mutatni azokat a képességeit, amelyeket csak ő maga kapott a Teremtőtől.

Iskolánk az Isten tiszteletére és a felebaráti szeretetre tanít a Biblia erkölcsiségét képviselve. Az iskolában folyó nevelő és oktató munkát így a türelem, szeretet, odafigyelés jellemzi. Legfontosabb elemei ennek a pedagógiának a gyermekközpontúság, a következetesség, a szeretetteljes türelem. Pedagógiai programunk kulcsszavai: keresztyén életelvek, a magyar történelmi hagyományok megismertetése, tisztelete és ápolása, valamint hazafiságra és fegyelmezett munkára való nevelés. A tehetséggondozás különleges feladatunk. Ennek a felkészítő munkának a színvonalát országos kapcsolatrendszerünk, a nagy református kollégiumok szellemi barátsága is biztosítja. Az egyházi ünnepeket közösen ünnepeljük meg és közös áhítattal, énekléssel nyitjuk meg.

— A mi felelősségünk a helyes mintaadás, az útmutatás:

- Isten személyesen szólítja meg az embert. A pedagógusnak tudnia kell, hogy minden tanuló önálló személyiség, s így mindegyikükhöz külön út vezet.
- A Teremtő talentumokkal ajándékozza meg az embert. Az iskola feladata, hogy segítse a diákokat ezek felismerésében, s ráébressze az ezzel járó felelősségre. A tehetségével való szerény, de okos gazdálkodás a református iskola diákjaiban szilárd hivatástudatot és munkaerkölcsöt kell, hogy kialakítson.
- A reformátori szemlélet szerint hivatás és hivatás között nincsen rangsor, különbséget e téren csupán a hivatás betöltésének mértéke jelenthet.
- Jézus Krisztus missziói parancsa: „...tegyetek tanítványokká minden népeket...” (Máté 28,19) nem csupán az egyháznak szól, hanem a családnak és az iskolának is. A református iskola jó lehetőség arra, hogy segítse a szülőket és a gyülekezeteket abban, hogy valóra válthassák a gyermek kereszttelésekor tett ígéretüket, amely szerint úgy nevelik

és neveltetik őt, „hogya ha majd felnőtt, a konfirmáció alkalmával ő maga önként tegyen vallást a Szentháromság Istenbe vetett hitéről a gyülekezet előtt”.

- A református iskola keresztyén közösség. Olyan hitvalló pedagógusokat feltételez, akik hivatásukat Istentől kapott küldetésnek tekintik. Életpéldájukkal, minden megnyilvánulásukkal keresztyénné, krisztusi emberré kívánják nevelni tanítványaikat. Iskolánk a református vallású diákokból öntudatos magyar reformátusokat kíván nevelni. Reformátusokat, tehát olyan keresztyéneket, akik életének zsinórmértéke a Szentírás; elfogadják ősi hitvallásainkat, a Heidelbergi Kátét és a II. Helvét Hitvallást, tudják, hogy Isten választotta ki őket, s ha Tőle kérnek segítséget, a Lélek alkalmassá teszi őket feladataik elvégzésére.
- Hiszünk a példamutatás erejében, ezért a tanulókkal szembeni elvárások soha nem kerülhetnek ellentmondásba a nevelőtestület cselekedeteivel, tevékenységével, megnyilvánulásaival. A pedagógus személyes példájával, útmutatásaival, elvárásaival azon munkálkodik, hogy az iskola tanulói egy azonos mértéken nyugvó, de egyéniségükben és képességeikben eltérő, egymást megbecsülő és szerető közösségé formálódjanak.
- Olyan barátságos szellemű iskolát tartunk kívánatosnak, ahol a gyermek és pedagógus csak a pedagógiai folyamatban elfoglalt szerepében különbözik egymástól, ahol kölcsönös a tisztelet, ahol az együttműködők emberi méltósága nem sérülhet.
- Demokratikus, humánus légkörben minden munkatárs és tanuló kifejtthesse véleményét, választ kapjon kérdéseire, segítséget igényelhessen és kapjon. Az iskolai életben képes legyen megtalálni az egyén és közösség az érdekérvényesítés helyes arányát. A gyerekeket bevonjuk saját iskolai életük megszervezésébe.
- A tanuló lelkesítését, az elismerést, a dicsőítést tekintjük elsődleges nevelési eszköznek. A fegyelmezést és büntetést is a pedagógiai folyamat részének tartjuk, de nem jelentheti a tanuló megbélyegzését, kirekesztését.
- A református iskola nevelési színtere nem szorítkozik a tanítási órára. A tanórákon túli foglalkozásokat szükséges és teljes értékű tanulói tevékenységnek tekintjük. Az iskola nevelői segítik a közösségeket az egységes értékrend kialakulásában.
- Oktatási feladatainkat életkori sajátosságokhoz és egyéni adottságokhoz illesztett korszerű ismeretanyag közlésével, magyar és református kultúránk értékének tanításával valósítjuk meg. Fontosnak tartjuk, hogy diákjaink elsajátítsák, az egyéni tanulás módszereit. Szeretnénk elérni, hogy tanulóink körében a szorgalomnak, a tudásnak és a munkának becsülete legyen.
- Rendszeres kapcsolatot tartunk a tanulók szüleivel, a családokkal. Igyekszünk lehetőséget teremteni arra, hogy iskolánk életéről, tevékenységéről, eredményeiről minél többet megismerhessenek a szülők. Ápoljuk és bővítjük eddigi kapcsolatainkat más református iskolákkal.

- Eszményeinkben olyan tanuló képe él, aki – a közös családi és iskolai nevelés eredményeképpen – egyesíti magában az alábbi tulajdonságokat: humánus, erkölcsös, fegyelmezett, művelt, kötelességtudó, érdeklődő, nyitott, kreatív, alkotó, becsüli a szorgalmas tanulást, a munkát, képes a problémák érzékelésére és megoldására, gyakorlatias, képes eligazodni szűkebb és tágabb környezetében, jó eredmények elérésére törekszik (játékban, munkában, tanulásban), van elképzelése a jövőjéről, becsüli a tudást, öntevékenyen, aktívan vesz részt a tanulásban, ismeri a tanulás helyes és hatékony módszereit, képes tudását tovább fejleszteni és önállóan ismereteket szerezni, tudását folyamatosan gyarapítja, bővíti, képes az értő olvasásra, gondolatait helyesen és szabatosan tudja megfogalmazni szóban és írásban, a mindennapi életben felhasználható képességekkel rendelkezik.

— Ismeri, tiszteli, óvja, ápolja:

- nemzeti kultúránkat, történelmünket, anyanyelvünket,
- a természet, a környezet értékeit,
- más népek értékeit, hagyományait,
- az egyetemes kultúra legnagyobb eredményeit.

A társadalmilag elfogadott normák szerint viselkedik az emberi és a természeti környezetben, ismeri és alkalmazza a közösségekben éléshez szükséges magatartásformákat, ismeri és betartja a különféle közösségek (család, iskola, társadalom) együttélését biztosító szabályokat, ismeri és alkalmazza az emberek közötti érintkezés, a kommunikáció elfogadott formáit és módszereit, viselkedése udvarias, beszéde kulturált, társaival együttműködik, szüleit, nevelőit, társait szereti és tiszteli, képes szeretetet adni és kapni, szereti hazáját, megérti, tiszteletben tartja a sajátjától eltérő nézeteket, szellemileg és testileg egészséges, edzett, egészségesen él, szeret sportolni, mozogni, megjelenése és személyes környezete tiszta, ápoltság, gondozott. Tudjuk, hogy ezen tulajdonságok mindegyikét nem vagyunk képesek kialakítani minden egyes hozzánk járó tanuló személyiségében. Nevelőink mindennapi nevelő és oktató munkája azonban arra irányul, hogy a lehető legtöbb diákunk rendelkezzen végzős korára minél több itt felsorolt személyiségjeggyel. A pedagógusok az evangélium tanításában kifejezett értékek elvekké való átalakítására törekcszenek.

— Ezek az értékek:

- az ember Istentől kapott rendeltetésének tudata,
- az egyén fizikai és értelmi képességeinek fejlesztése annak érdekében, hogy rendeltetését betöltse,
- az ember közösségi életét szabályozó erkölcsi értékek megvalósítására való képesség,
- Isten- és emberszeretet, az emberi élet védelme, igazság és igazságosság,
- az emberi hivatás elkötelezett vállalása a családban, az egyházban és a hazában,
- az evangéliumi normák által szabályozott emberi szabadság védelme és megtartása,
- az emberek és népek közötti kapcsolatban a szolidaritás és a béke szolgálata,

- a társas kapcsolatokra vonatkozó értékek: a szeretet, a tisztelet, a szolidaritás, a megbecsülés, a tolerancia, a békesség, a tekintély tisztelete, empátia képessége,
- az élet tisztelete és védelme; a természeti környezet megóvása; az állatok és növények védelme, szeretete; fogékonyság az élő és az élettelen természet szépsége iránt,
- környezeti és egészségtudatosság erősödésének képessége, az egészség megőrzésének fontossága; a testmozgás iránti igény; az önellátás képességeinek kialakítása, egészségvédelem az egészségre káros szokások ismerete, elutasítása, balesetek megelőzése,
- fogékonyság az emberi kapcsolatokra, a barátságra; hűség, önzetlenség, megértés, tapintat, őszinteség, egymás elfogadása, udvariasság, figyelmesség,
- a család tisztelete, a szülők, nagyszülők megbecsülése, szeretete,
- a szülőföld és Magyarország megismerése, szeretete, megóvása; a nemzeti kultúra ápolása: a nemzeti múlt megismerése, megértése, emlékeinek, hagyományainak, jelképeinek tisztelete, ápolása, megbecsülése; egészséges nemzeti önbecsülés és hazaszeretet.

Az iskolánkban folyó nevelő és oktató munka feladata, hogy a felsorolt értékek elsajátítását elősegítse. Ezt szolgálják a nevelési program különböző fejezeteiben később meghatározásra kerülő nevelési tevékenységek, valamint az e tevékenységekhez kapcsolódó folyamatos értékelés.

Nevelési céljaink megvalósítását segítik az iskola pedagógusai által alkalmazott személyiségfejlesztésre irányuló eljárások, nevelési módszerek. Az ember társas lény, közösségre van szüksége, az Istenhez is csak a közösségen keresztül jut el. Az iskolára – hiszen a gyerek ideje nagy részét ott tölti – óriási szerep hárul, amelyet nem lehetne elhibázni: közösségi embert formálni az egyénből, és egyben olyan közösséget formálni a csoportból, amely a közösség erejét a keresztény értékrend szerint, pozitív célok eléréseért, használja fel. Ahogy a személyiség fejlesztésénél a jézusi ember az eszményi, úgy a közösségformálásnál a jézusi közösség a cél. Alaptörvény: a szeretet – igazi értelmében véve. "Arról ismerje meg mindenki, hogy tanítványaim vagytok, hogy szeretettel vagytok egymás iránt." /Jn. 13,35/ A közösségfejlesztést nem lehet beszűkíteni egy tanórára. Fontos a tanórán kívüli foglalkozásokon (kirándulás, tábor, szereplések) törekedni a közösség formálására. Aki ezt a folyamatot irányítja az a pedagógus. Nem szabad elfelejtenie, hogy megjelenésével, viselkedésével, beszédstílusával, példaként áll a diákok előtt, s csak akkor tud sikeresen közösséget formálni, ha ő is közösségi ember. Ezért fontos, hogy a tantestület is közösséggé váljon.

— Feladataink:

- A tanuló ismerje meg a társas együttélés alapvető szabályait, amelyek a közösségben való harmonikus kapcsolatok kialakításához elengedhetetlenek.
- A közösségben találja meg az igazi helyét. Tanuljon meg engedelmeskedni, alkalmazkodni, ha vezetésre termett ezt szolgálatnak tekintse.

- Tudjon és merjen a konfliktusokról beszélni – a felnőttekkel is – tapasztalja meg, hogy ezek természetesek, s hogy van rájuk megoldás. Tanítsuk meg a konfliktusok kezelésére, megoldására.
- Tanítsuk meg, hogy társát tisztelje, szeresse. Tanítsuk meg arra, hogy felismerje: szeretve van Isten által és az emberek által. Segítsük, hogy a ráirányuló szeretetet el is tudja fogadni. Segítsük, hogy tudjon bízni a társaiban, az emberekben, hogy megtapasztalja, hogy igazi biztonságot az Istenbe vetett bizalom ad.
- Tapasztalja meg, és tudatosítsa, hogy a közösségnek milyen nélkülözhetetlen szerepe van a személyisége formálódásában.
- Igazodjék el az emberi kapcsolatok, közösségek világában. Minél szűkebb egy közösség, annál nagyobb a felelősség, ugyanakkor maradjon nyitott a nagyobb közösségek irányában is (iskola, egyház).
- Fejlesszük a beteg, sérült, és fogyatékos embertársak iránti elfogadó és segítőkész magatartást.
- Alapozzuk meg a nemzettudatot, mélyítsük el a lakóhely, a közvetlen és tágabb környezet megismerését, a nemzeti önismeretet, a hazaszeretetet.
- Ösztönözzük a hagyományok (családi, iskolai, népi) feltárására, ápolására, készítsük az ezekért végzett egyéni és közösségi tevékenységre.
- Alakítsuk ki a tanulóban, hogy a környezet ismeretén és személyes felelősségen alapuló környezetkímélő magatartás legyen életvitelüket meghatározó erkölcsi alapelv.

A Magyarországi Református Egyház, Jézus Krisztus missziói parancsának engedelmeskedve, az évszázados gyakorlat folytatásaként, tagjai intézménynek megfelelően, a Magyar Köztársaság Alkotmánya és a Magyarországi Református Egyház Alkotmánya, továbbá a lelkiismereti- és vallásszabadságról, valamint az egyházakról szóló hatályos törvények és egyéb jogszabályok alapján közoktatási intézményeket tart fenn. Működésük és rájuk vonatkozó egyházi szabályozás nem lehet ellentétes azokkal a jogszabályokkal, amelyek a fenntartótól függetlenül valamennyi magyarországi köznevelési intézményre vonatkoznak, ha azok nincsenek ellentétben a Szentírás parancsaival. A református köznevelési intézményekben a nevelés és az oktatás – figyelemmel az állami (önkormányzati) iskolák követelményeire, továbbá a magyar református iskolák autonóm életéből és hagyományaiból következő művelődési anyagra – Istennek a teljes Szentírásban adott kijelentése, valamint a Második Helvét Hitvallásban és a Heidelbergi Kátében megfogalmazott hitelvek és a magyar kálvinizmus szellemében folyik. A gyermek és adottságai Isten ajándéka. A nevelés alapvető színtere a család.

— A pedagógusok mindennapi nevelő és oktató munkájukban az alább felsorolt pedagógiai alapelveket szeretnék érvényre juttatni:

- Az értelem fejlesztésével együtt fontos az érzelmi és akarati élet formálása.
- Meg kell tanítani a kudarcot is elviselni, feldolgozni és értékelni.

- Tervszerű és következetes nevelő-oktató munkával fejleszteni kell a tanulók alapkészségeit.
- Törekedni kell a szociális hátránnyal, tanulási nehézségekkel vagy beilleszkedési és magatartási zavarra küzdő gyerekek hátrányának leküzdésére.
- Fontos a szülőkkel való folyamatos kapcsolattartás, valamint aktív részvétel a lakóhelyük életében.
- Fontosnak tartjuk a vallási ünnepeinken való részvételt és azok méltó megünneplését
- Előmozdítjuk a gyülekezeti közösségekkel való kapcsolatot.

— Az egészséges életre nevelés révén:

- Megismertetjük és megszerettetjük a tanulókkal a rendszeres testedzés formáit.
- Felvilágosítjuk őket az egészséges táplálkozás szabályairól.
- Óvjuk őket a káros szenvedélyek veszélyeitől (alkohol, drog, dohányzás, játékautomaták, tv, videó, szerencsejátékok, stb.).
- Felvilágosítjuk őket a felelősségteljes emberi életvitel kialakításáról a keresztyén erkölcsi elvek alapján.
- Alapvető ismereteket adunk a betegségek megelőzéséről és gyógyításáról, az elsősegélynyújtásról.
- Oktatjuk a baleset-megelőzés és tűzvédelem alapvető szabályait.
- A testápolás és a tisztálkodás szükséges és egészséges módjára nevelünk.

— Az esztétikai nevelés révén:

- Megismertetjük az emberi környezet esztétikumának kialakítását a lakásban, az iskolában, közvetlen környezetünkben.
- Szabatos fogalmazásra, rendezett írásra, igényes és gondos munkára nevelünk.
- Felszerelésük gondozására, rendben tartására és megbecsülésére neveljük diákjainkat.
- A természet és a környezet megbecsülésére és védelmére nevelünk.
- Ízléses és egyszerű öltözködésre és gondozott, ápolt megjelenésre nevelünk.
- Az iskola ünnepi alkalmain tanulóink számára előírt öltözet sötét nadrág vagy szoknya, fehér ing, vagy blúz.

Nagyon fontos: a hitre, reményre, szeretetre nevelés, a helyes önértékelés, amely se nem túlozza, se le nem becsüli értékeit az értékek felismerése, megbecsülése és a kiállás mellettük, józan, megfontolt ítélőképesség, a mások felé való nyitottság, befogadóképesség, a saját akaratunkról való lemondás mások érdekében, a szelídség, az alázat, a türelem, az alaposság, a mértékletesség, a bűnbánat, amely mentes kell legyen a kóros önmarcangolástól, egészséges, edzett személyiség kialakítása, a megbocsátás, a belső csendre, elmélyülésre való igény, hűség Istenhez és embertársainkhoz, felelősség magunk, mások, nemzetünk és a teremtet világ iránt, az egészségnek, mint alapértéknek elfogadtatása, az egészségmegőrzés igényének felkeltése, az egészségkárosító szokások, szenvedélyek kialakulásának megelőzése Ezt fejezi ki a szeretetparancs hármassága:

szeretni Istent, szeretni embertársaimat, mint saját magam. Akiben ezek a tulajdonságok megerősödnek, az fogékony lesz az igazra, a jóra és a szépre. A mai világban sokszor pont az ellenkező tulajdonságok teszik sikeressé, "korszerűvé" az embert. A nevelés nagy feladata, hogy a hamis értékeket valóban negatívvá tudja tenni, és a gyermekek természetes becsvágyát, sikerre törekvését átítassa a keresztyén szellemmel és a helyes irányba terelje. Erkölcsi elvárások a diákoktól. A mai magyar társadalom nagyon sokféle. Így a gyermekek is sokféle hatásnak vannak kitéve. Iskolánk tanulóiifjúsága különböző társadalmi rétegekből, családi háttérből, egyházból gyűlik egybe. Éppen ezért egységes erkölcsi elvárások nehezen valósíthatóak meg. Alapvető azonban, hogy elfogadják és befogadják az iskola keresztyén és nemzeti elkötelezettségű elveit és felelős tudásra irányuló tevékenységét, és ezt tudatosan ne akadályozzák. Tartsák be az emberi kapcsolatok szabályait. Csak az a fiatal lesz képes ellenállni a fogyasztói társadalom csábításainak, csak az veszi észre a média által reklámozott tárgyak, célok silányságát, aki találkozott a jó példákkal, elfogadja Isten szeretetét. Ez a találkozás megjelöli az embert. Ehhez segíthetjük hozzá a fiatalt, ha megszerettetjük vele a csöndes szemlélődést a természetben, értékes irodalmat, műalkotást, zeneművet adunk a kezébe. Fiataljaink számára igazi útravaló a küldetéstudat kialakulása: "Ti vagytok a világ világossága." (Mt. 5,14)

— Összefoglalva az elvárások a következők:

- belső igény a szépre, a jóra és az igazra,
- részvétel a vallásának megfelelő protestáns egyházi programokban,
- tiszteletteljes, szép beszéd tanárral, társakkal egyaránt,
- mindenki testi, lelki egészségének megőrzése, biztosítása,
- alapos, rendszeres és pontos munka,
- a rábízott feladatok lelkiismeretes elvégzése,
- a házirend felelős betartása.

— Iskolánk légkörére az alábbiak jellemzőek:

- szeretetteljes emberi kapcsolatok megvalósítására törekszünk tanár és diák, diák és diák, tanár és szülők, tanár és tanár tekintetében,
- a fegyelmezés dolgaiban tudni kell a megbocsátással is élni, mert mindannyian bocsánatból élünk,
- a tanulók személyiségét tiszteletben tartjuk, mert ők is Isten kegyelmének részesei,
- diákjaink előre megismerik a velük szemben áhított követelményeket,
- a tanulókat bevonjuk az iskolai élet szervezésébe az őket érintő területeken,
- a tanulók egymás közötti kapcsolatában hangsúlyozzuk és felügyeljük az Isten előtti egyenlőséget.

— Munkánkat az alábbiak szerint végezzük:

- a nevelők magatartásukkal református keresztyénhez illő módon élnek és dolgoznak,
- beszédünkben Krisztus lelkülete árad,

- az istentiszteleti alkalmak látogatása a nevelők számára legyen magától értetődő,
- református tanulóink esetében arra törekszünk, hogy egyházunk hitvalló tagjaivá lehessenek,
- nem református tanulóinkat – saját vallásuk szabad gyakorlásának biztosítása mellett – református egyházunk értékeinek megbecsülésére neveljük,
- e hitbeli elkötelezettség általános érvénnyel hat az iskola életének erkölcsi tartalmára.

— Kiemelkedő szempontok összefoglalva:

- Korszerű, keresztyén természettudományos és társadalomtudományos műveltségkép kialakítása, melyet tanulóink eszközként használnak a valóság viszony-rendszerének megértéséhez, és alkalmaznak különböző cselekvés-formákban.
- Hazáját ismerő és szerető, a nemzeti hagyományokat és az iskolai tradíciókat őrző fiatalok nevelése.
- Fontos a tehetség kibontakozásának a segítése, a differenciálással történő fejlesztés, és a hátránykompenzálás az iskolai élet minden területén. Az intézmény az esélyegyenlőség elve szerint saját keretein belül lehetőséget teremt a sajátos nevelési igényű tanulók számára is.
- A kulcskompetenciák kialakítása, a problémamegoldó gondolkodás fejlesztése, az egész életen át tartó tanulás lehetőségének megalapozása. Az anyanyelv helyes használata szóban és írásban, a kommunikációs képességek fejlesztése.

"Példát adtam nektek: amint én tettem veletek, ti is úgy tegyetek."/Jn. 13, 15/

Jézus példájának *megismerése és elfogadása* fokozatosan történik. Először a gyerekeknek el kell sajátítaniuk a keresztyén viselkedés alapvető szabályait, meg kell érteniük a szabálytudat, a döntési szabadság és felelősség szerepét. Olyan iskolai életrendet kell kialakítanunk, amely a hétköznapi életben elősegíti, hogy a tanuló megtapasztalhassa a kölcsönös megértés, együttérzés, segítőkészség előnyeit, hiányuk következményeit. A közvetlen megtapasztalás mellett nagy szerepük van a közvetett hatásoknak, élményeknek is (élő és történelmi személyek; a szentírás alakjai, példázatai, eseményei; irodalmi hősök, csoportok).

Ahhoz, hogy *a jézusi ember szokásait ki tudjuk alakítani*, szükséges olyan légkörnek a megteremtése, amelyben a tanulók biztonságban érzik magukat, mivel a magatartási szabályok átláthatóak, kiszámíthatóak, mindenkitől egyértelműen és következetesen elvártak. Fontos az élményszerű, pozitív minták felkínálása személyes példamutatással, irodalmi, bibliai, történelmi szereplők tetteinek, magatartásainak átélési lehetőségével; a negatív, antiszociális minták hatásának a csökkentése.

Ahogy a személyiség fejlesztésnél a jézusi ember az eszményi, úgy a közösségformálásnál a jézusi közösség a cél. Alaptörvény: a szeretet – igazi értelmében véve.

"Arról ismerje meg mindenki, hogy tanítványaim vagytok, hogy szeretettel vagytok egymás iránt." /Jn. 13, 35/

A fenti célok elérése érdekében a Magyarországi Református Egyház iskoláinak az a feladata, hogy imádsággal, igényes nevelő-oktató munkával, a magyar református iskolák hagyományainak, a keresztyén közösség nevelőerejének, a legfejlettebb tudományos és technikai eredményeknek-eszközöknek, valamint a családokkal és a gyülekezetekkel kiépített gyümölcsöző kapcsolatoknak a felhasználásával a lehető legtöbbet tegye meg azért, hogy minden növendéke fel tudja mutatni azokat a képességeit, amelyeket csak ő maga kapott a Teremtőtől.

A református iskola a hagyományt, az értékeket, az értékrendet védi, ezzel magát az embert védi.

6. Pedagógiai alapelveink

6.1. Általános alapelvek

- A nevelés két alapvető tényezője: a pedagógus és a növendék egyenrangú félként vesz részt a folyamatban, közöttük aktív kölcsönhatás van.
- A nevelő vezető, irányító, kezdeményező szerepe érvényesül a pedagógiai légkör kialakításában, a növendék aktivitásának kibontakozásában, tevékenységük megszervezésében, személyiségük fejlesztésében.
- Alkotó pedagógiai klíma megvalósítására törekszünk, melynek jellemzői egyfelől az igényesség, másrészt a növendékek jogainak, emberi méltóságának tiszteletben tartása, a velük szemben megnyilvánuló pedagógiai tapintat, bizalom, megértés, türelem, igazságosság.
- Minden tanulónak biztosítjuk az egyéni adottságai, képessége és tehetsége szerint az önmegvalósítás lehetőségét.
- A harmonikus személyiségfejlődés érdekében a gondolkodási képességeket, az érzelmi-akarat jellemzőket, a testi és lelki egészséget egyaránt gondozzuk.
- A tehetségek fejlesztését kiemelten kezeljük, a kreatív képességek kialakításához pozitív környezeti hatásokat (motivációs tényezőket: kíváncsiság, érdeklődés, tudásvágy, szorgalom, kitartás, becsvágy) biztosítunk.
- A kommunikációs- és viselkedéskultúra elsajátításával kialakítjuk a tárgyi és személyes világunkban való eligazodás képességét.
- Reális önismeret és életszemlélet kialakításával segítjük a megfelelő továbbtanulási irány illetve pálya kiválasztását.
- Alapvető értéknek tekintjük a szűkebb és tágabb hazához való kötődés érzését, környezetünk megismerésének és megóvásának igényét, valamint más kultúrák, szokások megismerését.

6.2. Alapfokú művészetoktatásra vonatkozó alapelvek

- A művészetoktatási intézményünk nevelő – oktató munkáját az egyetemes és nemzeti kultúra művészeti értékeinek megismerése, az európai humanista értékrend hatja át.
- Kiemelt figyelmet fordítunk a különböző kultúrák iránti nyitottságra.
- Pedagógiánk elfogadott alapelve: a komplexitás elve, azaz annak állandó figyelembevétel, hogy a nevelés során biológiai, fiziológiai, pszichológiai és társadalmi törvényszerűségek hatásával kell számolnunk.

- A nevelés két alapvető tényezője: a pedagógus és a növendék egyenrangú félként vesz részt a folyamatban, közöttük aktív kölcsönhatás van.
- A nevelő vezető, irányító, kezdeményező szerepe érvényesül a pedagógiai légkör kialakításában, a tanulók aktivitásának kibontakoztatásában, tevékenységük megszervezésében, személyiségük fejlesztésében.
- A közösségek biztosítanak terepet a növendékek önállóságának, öntevékenységének, önkormányzó képességének kibontakoztatásához.
- Az iskola valamennyi dolgozója és tanulója kölcsönösen tiszteletben tartja egymás emberi méltóságát.
- Minden művészetoktatási tevékenységünket – az oktatás és nevelés terén egyaránt – a gyermekek okos szeretete hatja át.
- Iskolánk segíti a fiatalokat felkészülni az önálló művészeti ismeretszerzésre és önművelésre, ennek feltétele az adott művészeti terület tanulási képességeinek és szilárd alapképességeinek kialakítása.
- Alkotó pedagógiai klímát teremtünk az eredményes munka érdekében.
- Minden tanulónak biztosítjuk az egyéni adottságai, képessége és tehetsége szerint az önmegvalósítás lehetőségét.
- Megfelelő feltételeket nyújtunk gyermekeinknek a tanulási esélyegyenlőség megteremtéséhez.
- Hatékony felzárkóztató munkával támogatást adunk a szociokulturális hátrányok leküzdéséhez.
- Az egyéni adottságokat figyelembe véve kialakítjuk tanítványainkban a választott művészeti területen a teljesítményorientált beállítódást.
- Reális önismeret és életszemlélet kialakításával segítjük a megfelelő művészeti területen, a továbbtanulási irány, illetve pálya kiválasztását.
- Alapvető értéknek tekintjük a szűkebb és tágabb hazához való kötődés érzését, a művészeti környezetük megismerésének és megóvásának igényét.
- Az alapfokú művészeti oktatás megalapozza a művészi kifejező készségeket, illetve előkészít, felkészít a szakirányú továbbtanulásra.
- A tanuló az utolsó alapfokú évfolyam befejezését követően művészeti alapvizsgát tehet, az utolsó továbbképző évfolyam elvégzését követően pedig művészeti záróvizsgát tehet.
- A művészeti alapvizsga a továbbképző évfolyamokon való továbbtanulásra jogosít.

7. Az iskolánkban folyó nevelő-oktató munka pedagógiai céljai, feladatai, eljárásai, eszközei

7.1. Alapvető célok

- Az iskola elsődleges célja az ismeretátadás, értékközvetítés, személyiségformálás, másodlagos célja az, hogy lehetőséget teremtsen az iskola tagjainak baráti kapcsolatok kiépítésére, az

olyan alapvető szükségletek kielégítésére, mint a szeretet, az elfogadás, biztonság, megbecsülés, önbecsülés, mely alapvető szükségletei az embernek és az ember önmegvalósításának.

- A tanítási-tanulási folyamat során strukturált tudást közvetítünk: az ismeretek megszerzésének, a megértés, az alkalmazás, a magasabb művészeti szintű illetve új körülmények között alkalmazás képességének kialakításával (kreativitás).
- A személyiségfejlesztés céljait szolgálja a művészeti tevékenységre nevelés, a képességek fejlesztése (értelmi, érzelmi, akarat, esztétikai stb.) és a szükségletek alakítása.
- A tanulási tevékenység közben és a tanulói közösségi élet során fejlesztjük a tanulók önismeretét, együttműködési készségét, kommunikációs képességeit, akaratát, segítőkészségét, szolidaritásérzését, empátiáját.
- Pedagógiai munkánk középpontjában a személyre szóló fejlesztés törekvése áll: meglássuk, megláttassuk és továbbfejlesszük minden egyes gyermekben személyiségének saját értékeit.
- Arra törekszünk, hogy növendékeinkben kialakuljon a reális önértékelés képessége, a teljesítmény- és sikerorientált beállítódás, az egészséges önbizalom.
- A tehetséges növendékeink számára biztosítjuk kognitív érzelmi és szociális szükségleteik kielégítését (kognitív: lehetőség az önálló, önirányított önfejlesztésre, lehetőség a tapasztalatszerzésre, hatékony tanulási készségek kialakítására; érzelmi szükségletei: bátorítás az elmélkedésre, kérdésfeltevésre, kockázat-vállalásra; szociális szükségleteik: megtanulják az emberek tiszteletét, el tudják fogadni máságot).

Valljuk, hogy a tehetség önmagában nem feltétlenül érték, csak akkor, ha a személyiség fejlődése legalább annyira lépést tart a tehetséggel; nevelésünk tehát az egyoldalúság ellensúlyozására a tehetség és az egész személyiség harmóniájának megteremtésére törekszik.

- Pedagógiánk alapvető célja egyrészt, hogy a különböző érdeklődésű, eltérő értelmi, érzelmi, testi fejlettségű, motivációjú, szocializáltságú, kultúrájú növendékeket – képességüknek és tehetségüknek megfelelően készítsünk fel a továbbtanulásra és a társadalomba való majdani beilleszkedésre, másrészt arra törekszünk, hogy növendékeink képesek legyenek a művészetek befogadására, értésére és művelésére, minél több művészeti ág iránti érdeklődésre, nyitottságra. Művészetoktatási tevékenységünk célja mindazoknak a művészeti, intellektuális és emberi – erkölcsi értékeknek a kialakítása tanítványainkban, amelyek birtokában úgy tudják egyéni boldogságukat, boldogulásukat megteremteni, hogy az egyben a szűkebb és tágabb közösségük javát is szolgálja.

7.2. Célok és feladatok az alapfokú művészetoktatás különböző szakaszaiban

7.2.1. Kezdő szakasz

- Célok az alapfokú művészeti nevelés-oktatás kezdő szakaszára
 - A művészeti iskolába lépő kisgyermekben alakítsa ki, óvja és fejlessze a tevékenység, a megismerés, a tanulás iránti érdeklődést és nyitottságot.
 - Tegye fogékonná a tanulót a választott művészeti terület értékei iránt.

- Az iskola nyújtson motivációt és adjon teret a gyermek művészeti tevékenységéhez.
- Az iskola segítse a gyermek speciális képességeinek fejlődését.
- A művészetoktatási intézmény gazdag tevékenységrepertoárja fejlessze a növendékek speciális művészi képességeit.

— Feladatok az alapfokú nevelés-oktatás kezdő szakaszára

- A pedagógiai munka középpontjában a speciális művészi képességek személyre szóló fejlesztése álljon.
- A tanulói kíváncsiságra, érdeklődésre épített, és ezáltal motivált munkában alakítsa a kisgyermekben a felelősségtudatot, a kitartás képességét, és mozdítsa elő érzelmvilágának gazdagodását.
- Adjon mintákat az ismeretszerzéshez, a feladat- és problémamegoldáshoz.
- Alapozza meg a speciális képességek elsajátítását, a tanulási szokásokat.
- Támogassa az egyéni művészi képességek kibontakozását.
- Törődjön azoknak a hátrányoknak a csökkentésével, amelyek a gyermekek szociális-kulturális környezetéből vagy eltérő ütemű éréséből fakadnak.
- Tudatosítsa a gyermekekben a szűkebb és a tágabb környezetből megismerhető értékeket.
- Erősítse meg a humánus magatartásmintákat, szokásokat.
- A gyermek jellemét formálva szolgálja a személyiség érését.

7.2.2. Második szakasz

— Célok az alapfokú nevelés-oktatás második szakaszára:

- Folytassa a kezdő szakasz művészeti nevelő-oktató munkáját, a képességek, készségek fejlesztését.
- Vegye figyelembe, hogy 13 – 14 éves kortól (serdülőkor kezdete) a tanulók ismeretszerzési folyamatában előtérbe kerül az elvont fogalmi és az elemző gondolkodás.
- A különböző érdeklődésű, eltérő értelmi, érzelmi, testi fejlettségű, képességű, motivációjú, művészi teljesítményű gyerekeket – érdeklődésüknek, képességüknek és tehetségüknek megfelelően – készítse fel a továbbtanulásra.
- Magas színvonalú és sokrétű művészeti tevékenységgel fejlessze a tanulók alkotó készségét és kreativitását.
- Tudatosítsa a gyermekben a művészi értékeket, erősítse meg az alkotó magatartási mintákat, pozitív szokásokat, és a gyermek jellemét formálva szolgálja az akarati tulajdonságokat.
- Segítse növendékeit abban a folyamatban, amelyben művelt, szabad és gazdag személyiséggé, alkotásra és boldogságra képes emberekké válhassanak.

- A személyiségfejlesztés céljait szolgálja a kitartó művészi tevékenységre nevelés, a képességek fejlesztése (értelmi, érzelmi, akarat, a nyelvi-kommunikációs, az esztétikai nevelés területei) és a szükségletek alakítása képezze.
- Fejlessze a tanulóknál azokat a képességeket, készségeket, amelyek a környezettel való harmonikus, konstruktív kapcsolathoz szükségesek.
- A tanulási tevékenységek közben és a tanulói közösségben való élet során fejlessze a tanulók önismeretét, együttműködési készségét, akaratát, segítőkészségét, szolidaritásérzését, empátiáját.
- Jellemezze munkánkat egyfelől a következetes követelés és igényesség, másrészt a tanulók jogainak, emberi méltóságának tiszteletben tartása, a velük szemben megnyilvánuló pedagógiai tapintat, bizalom, megértés, türelem, igazságosság.
- A művészeti tevékenység középpontjában tehát a személyre szóló fejlesztés álljon.
- A gyermekek szerezzék meg mindazokat az együttműködési, kommunikációs képességeket is, amelyek segítségével tudásukat önmaguk és mások számára hasznosítani tudják.
- A gyermekekben alakuljon ki a reális önértékelés képessége, a teljesítmény- és sikerorientált beállítódás, az egészséges önbizalom és a kockázatvállalás bátorsága.
- Segítsük őket abban, hogy minden növendék kialakíthassa az önfejlesztő stratégiáját, legyen perspektivikus jövőképe.

— Feladatok az alapfokú művészeti nevelés-oktatás második szakaszára:

- Fejlessze a tanulóknál azokat a képességeket, készségeket, amelyek a művészeti tevékenység harmonikus, konstruktív gyakorlásához szükségesek.
- A művészeti tevékenységek közben fejlessze a tanulók önismeretét, együttműködési készségét, akaratát, segítőkészségét, szolidaritásérzését, empátiáját.
- A választott művészeti szakterületen értékteremtés és értékalkotás.
- Tegye fogékonnyá és aktívvá a speciális művészeti területen.
- A speciális tanulási stratégiák és módszerek elsajátítása.
- A tanulók kapjanak folyamatos visszajelzést a művészeti tevékenységük eredményességéről, teljesítményéről és alkotó magatartásuk minőségéről.

7.3. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka feladatai

- Pedagógiai munkánk középpontjában a személyre szóló fejlesztés álljon, az egyéni képességek kibontakoztatása.
- A tanulói kíváncsiságra, érdeklődésre épített és ezáltal motivált munkában kell fejleszteni a növendékek felelősségtudatát, a kitartás képességét és az érzelmvilág gazdagodását.
- Tudatosítani kell a szűkebb és tágabb környezetből megismerhető értékeket.
- Erősíteni kell a humánus magatartásmintákat, szokásokat, a jellem formálásával szolgálni a gyermek személyiségének érését.

- Tudatosítani kell növendékeinkben a közösség demokratikus működésének értékét és jellemző szabályait.
- Olyan helyzeteket kell teremteni, amelyekben a tanuló gyakorlati módon igazolhatja megbízhatóságának, becsületességének, szavahihetőségének értékét.
- Képviseljék növendékeink az egymás mellett élő különböző kultúrák iránti igényt.
- Fogékonnyá kell tenni gyermekeinket saját környezetük, a természet, a társas kapcsolatok, majd a tágabb társadalom értékei iránt.
- Erősíteni kell az Európához való tartozás tudatát, és – egyetemes értelemben is – felkészíteni más népek hagyományainak, kultúrájának, szokásainak, életmódjának megismerésére, megbecsülésére.
- Elő kell segíteni a szocializáció folyamatait.
- A növendékek kapjanak folyamatos visszajelzést a tanulmányi teljesítményükről és magatartásuk minőségéről.

7.4. A nevelő-oktató munkánk pedagógiai eljárásai

- Fokozatosan átvezetjük a gyermeket az óvoda játékközpontú művészeti jellegű cselekvéseiből az iskolai tanulás tevékenységeibe.
- Mintákat adunk a művészeti területek feladat- és problémamegoldáshoz, megalapozzuk a tanulók egyéni szakági tanulási módszereit és szokásait.
- Fejlesztjük a növendékek kreativitását, gondoskodunk egészséges terhelésükről, követjük érési folyamatukat, személyre szóló, fejlesztő értékelést adunk róluk.
- Értelmi és érzelmi alapozással formáljuk a személyiség erkölcsi arculatát, megismertetjük, gyakoroltatjuk a helyes magatartásformákat.
- Az értelmi és érzelmi intelligencia mélyítését speciális pedagógiai eljárásokkal valamennyi művészeti területen kiemelt feladatnak tekintjük.
- Az adott művészeti területen alapvető képességek, készségek elsajátításával; a mentális képességek célirányos fejlesztésével, az önművelés alapozásával.
- Erősítjük a kortárskapcsolatokat.
- A reális énkép és önismeret alakításával, az önértékelés képességének fejlesztésével, az együttműködés értékének tudatosításával kívánjuk kialakítani az egyéni (szóló) és társas (csoportos) produkciók során keletkező sikerek és kudarcok elviselésének képességét.
- A művészeti tevékenységek csoportos gyakorlása a személyiség erkölcsi arculatát, értelmi és érzelmi fejlődését, a helyes magatartásformák kialakulását is szolgálja.
- Az iskolában folyó nevelő-oktató munka mérési, ellenőrzési, értékelési és minőségbiztosítási rendszerében, meghatározott rend szerint, funkciójuknak megfelelően, visszajelzést, értékelést adunk a tanulók fejlődéséről. Segítjük az önfejlesztő stratégiájuk alakításában őket.
- Megtanítjuk a speciális művészi képességek fejlesztésének egyéni és csoportos módszereit.

- Az egyéni és csoportos tanulási stratégiák megválasztásában kitüntetett szempont: az életkori jellemzők figyelembevétele; az elvárható teljesítmények megalapozása.
- A kreatív képességek fejlesztése. A kreativitás egyéni fejlesztése, a művészeti alkotóerő személyre szóló fejlesztése.
- A tanulók egészséges terhelése, személyre szóló, fejlesztő értékelésük.
- Fokozatosan kialakítjuk és bővítjük az egyes művészeti területek gyakorlásához szükséges kooperatív-interaktív tanulási technikákat és a tanulásszervezési módokat (zene, tánc, színjátás).
- Heurisztikus tanulási helyzeteket és rendszerező ismeretszerzési élményeket egyaránt kínálunk tanulóinknak, az így szervezett tanulási folyamat juttatja közel őket a megismerés, a tudás öröméhez, erősíti meg önbizalmukat és növeli teljesítményük értékét.
- A tanulók a megszerzett művészeti tudásukat valóságos feladatok, problémák megoldásában, szereplésben, produkciókban közkinccsé teszik.
- A művészetoktatási tevékenység során elsősorban a formatív jellegű visszajelzéseket preferáljuk, de minősítő alkalmakat is teremtünk az egyének és művészeti csoportok művészeti produkcióinak megítélésére.

7.4.1. A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezésének elvei

- A 2011. évi CXCV. törvény 4. melléklete szerint az osztály- és csoportlétszámok előírt minimum és maximum létszámát a fenntartó jóváhagyásával betartjuk, illetve engedély alapján ettől eltérhetünk. Amennyiben egy-egy évfolyamon belül több tanuló igényli a foglalkozást, akkor több csoportot indítunk.
 - Zeneművészeti ág: szolfézs: minimum 6 fő, maximum 15 fő; kamara: minimum 2 fő, maximum 8 fő; zenekarok, kórus: minimum 9 fő.
 - Táncművészeti ág – néptánc: minimum 10 fő, maximum 24 fő.
 - Táncművészeti ág – társastánc: minimum 6 fő, maximum 14 fő
- Egyéb foglalkozások:
 - A tehetséggondozás: A csoportokat, illetve egyéni foglalkozásokat igény szerint, tantárgyanként alakítjuk ki.
 - Másodhangszer, másodtantárgy: A fő tantárgy mellé választható másodtantárgy, melynek képzésében a tanuló heti egy foglalkozást vesz igénybe (egyéni foglalkozás heti 30 perc, csoportos foglalkozás heti 45 perc). Amennyiben a másodtantárgy felvételével a tanuló által igénybe vett heti időkerete nem haladja meg a 300 percet, akkor térítési díja, illetve tandíja az egy tanszakra vonatkozó mértékű marad. Amennyiben magasabb az igénybe vett heti időkeret, akkor a többletet tandíjként kell kifizetni.

7.4.2. Eltérő hangsúlyok a különböző képzési szakaszokban:

	Előképző 1–2. és alapfok 1–6. évfolyamain	Továbbképző 7–10. évfolyamain
Célok	Képességek, készségek fejlesztése, kiemelten: - érzékelés; megfigyelés; - önismeret; - kifejezés; - problémamegoldás; - kommunikáció; - empátia; - koncentráció; - együttműködés közös játékban, gyakorlatokban, produkcióban.	Képességek, készségek fejlesztése, tehetség-gondozás, kiemelten: - alkotás; - művészi kommunikáció; - egyéni feladatmegoldás; - együttműködés az alkotófolyamatban; - önértékelés.
	Köznapi és alapvető zenei és táncos kifejezésformák megtapasztaltatása.	A zenének és táncnak, mint művészi kommunikációs formának a megtapasztaltatása.
	Indirekt ismeretközlés, képességfejlesztés.	A tudatosság kialakítása, fejlesztése valamilyen tevékenység során.
Feladatok	A zenei és táncos kommunikáció általános (köznapi) formáinak fejlesztése, gyakoroltatása.	Művészeti tantárgyra vonatkozó technikai képzés, technika fejlesztés.
	Alapvető, a befogadást elősegítő zenei és táncos ismeretek közvetítése.	Speciális, a zenei és táncos előadást, játékmódot elősegítő művészeti ismeretek közvetítése.
Eszközök és eljárások	A művészeti ágra vonatkozó technikai ismereteket elősegítő módszerek alkalmazása.	A művészi előadásmódot, az önálló tanulást, önfejlesztést elősegítő módszer alkalmazása.
	Csoportos (kamarazene, zenekar, táncscsoportok) és egyéni tanulás (gyakorlás), feladatvégzés.	Kamarazenei, zenekari és táncos tevékenységre koncentrált képzés, szólisztikus, művészi előadásmódot fejlesztő módszerek alkalmazása.
	A tanári irányítás túlsúlya.	Minél több önálló munka lehetősége.
	A tanulói munka folyamatos egyeztetése, tanári értékelése.	A tanuló önértékelésre ösztönzése.

7.5. Nevelő-oktató munkánk pedagógiai eszközei

7.5.1. A pedagógiai eszközök megválasztásában kitüntetett szempontok:

- Minden gyermek számára, az életkori jellemzők figyelembe vételével, képességeinek, érdeklődésének, valamint távolabbi céljainak megfelelő programokat, tevékenységi formákat biztosítani.
- Az egyéni és csoportos tanulási stratégiák megválasztásában és a taneszközök használatában kitüntetett szempont az életkori jellemzők figyelembe vétele.

— A sokoldalú tevékenységrendszer adjon lehetőséget az egyéni képességek tudatos fejlesztésére, az önálló tanulás és az önművelés gyakoroltatására.

— Személyes példamutatással neveljük növendékeinket toleranciára, a másság elfogadására, empátiára, az emberi jogok tiszteletben tartására.

7.5.2. Intézményünkben az alábbi nevelési módszereket, eszközöket alkalmazzuk

— A meggyőzés, a felvilágosítás és a tudatosítás módszerei: Az oktatás valamennyi módszere, meggyőzés, minta, példa, példakép, példakövetés, eszménykép, bírálat, önbírálat, beszélgetés, felvilágosítás, tudatosítás, előadás, vita, beszámoló.

— A tevékenység megszervezésének módjai: megbízás, ellenőrzés-értékelés, játékos módszerek, gyakorlás: követelés, megbízás, ellenőrzés, értékelés, játékos módszerek, gyakorlás.

— A magatartásra ható módszerek:

- Ösztönző módszerek: ígéret, helyeslés, biztatás, elismerés, szereplési/bemutakozási lehetőség, dicséret (Szóbeli dicséret nyilvános formái: osztályfőnöki órán, művészeti csoport előtt, iskolai összejöveteleken. Írásbeli dicséret formái: szaktanári dicséret ellenőrzőbe, üzenő füzetbe, naplóba; igazgatói dicséret ellenőrzőbe, naplóba), oklevél, osztályozás, jutalmazás, kitüntetés (alapítványi, fenntartói), országos szintű elismerések.
- A jutalmazás formái lehetnek: szóbeli dicséret, írásbeli dicséret, oklevél, kitüntetés, jutalom (különféle tárgyi jutalmak: könyv, hangszer, kotta, festék, serleg, felszerelések, a művészeti tevékenységben használatos eszközök, kirándulás, táborozás, tanulmányút, ösztöndíj).
- Kényszerítő módszerek formái: felszólítás, követelés, parancs, büntetés, áthelyezés, a tanuló kizárása az iskolából.
- Gátlást kiváltó módszerek, melyek a nevelés sikerét veszélyeztető körülmények kizárását célozzák, a negatív viselkedés kialakulását próbálják megakadályozni: felügyelet, ellenőrzés, figyelmeztetés, intés, fenyegetés, tilalom, átkelés, elmarasztalás.

7.5.3. A nevelési eszközök megjelenési formái

— Nyelvi (verbális) eszközök: beszéd, beszélgetés, mely lehet: szabad vagy irányított, spontán vagy tervezett, egyéni vagy csoportos;

— Nem nyelvi (non verbális) eszközök: mimika, szemmozgás, tekintet, testhelyzet, mozdulatok, gesztusok.

7.6. Kompetencia alapú képzés, oktatás

7.6.1. Alapelvei

— A kompetenciaalapú pedagógiai kultúra jellemzői:

- alkotásra,
- értékközvetítésre,
- képességfejlesztésre készítő,
- cselekvésalapú pedagógia.

— A kompetencia alapú pedagógiai programok alapelvei:

- kompetencia alapú,
- célkitűzései specifikusak,
- középpontban a tanulás,
- gyakorlatorientált,
- egyéni haladásra készítő,
- teljesítményre tervez,
- értékelése teljesítmény szempontú.

— Kompetencia alapú tananyag:

- korszerű pedagógiai kultúrára és tanulásszervezési eljárásokra épül,
- moduláris felépítésű,
- tanuló- és tevékenységközpontú,
- differenciált módszerek alkalmazására épülő,
- egyéni fejlesztésre is alkalmas eszközrendszer.

— Kulcskompetenciák:

- Kommunikációs kompetenciák: anyanyelvi és idegen nyelvi
- Matematikai gondolkodási kompetencia
- Személyes és társas kapcsolati kompetencia
- Kreativitás, önkifejezés, kulturális tudatosság kompetencia
- Munkavállalói, vállalkozói kompetencia

7.6.2. A művészeti nevelést meghatározó kompetenciák

— Személyes és társas kapcsolati kompetencia:

- Egyni és közösségi művészeti tevékenység
- Tolerancia, a másság elfogadása
- Együttműködési képesség
- Konfliktuskezelés

— A kreativitás, önkifejezés, kulturális tudatosság kompetencia:

- A gondolatok, élmények és érzések különféle módon – többek között zene, tánc, irodalom, szobrászat és festészet – történő kreatív kifejezésének fontosságát foglalja magában.
- Értő-érző befogadás – adekvát átélés – kreatív részvétel.
- Művészi önkifejezés.
- Műalkotások és előadások elemzése.
- Saját nézőpont összevetése mások véleményével.
- A kulturális tevékenységben rejlő gazdasági lehetőségek felismerése és kiaknázása.

7.6.3. Az alapfokú művészeti iskola fejlesztési feladatai a kulcskompetenciák fejlesztése érdekében

— Fejlesszen, alkalmazzon olyan tananyagokat, pedagógiai koncepciót, tanulói és tanári segédanyagokat, értékelési eszközöket, pedagógus továbbképzési programot, amelyek – az esztétikai-művészeti kompetenciák intenzív fejlesztésével egy időben – hozzájárulnak a hatékony, önálló tanuláshoz szükséges képességek fejlesztéséhez, a szociális és állampolgári kompetenciák erősítéséhez a tanulók értelmi, érzelmi és kifejezőképességeinek fejlesztése útján.

8. Személyiségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok

8.1. A személyiségfejlesztés alapja

- az értelem kiművelése (kognitív kompetencia)
- segítő életmódra nevelés (szociális kompetencia)
- egészséges és kulturált életmódra nevelés (személyes kompetencia)
- a szakmai képzés alapozása (speciális kompetencia)

8.2. Az iskola hitvallása a művészeti neveléssel való személyiségfejlesztésről

Az alapfokú művészeti iskolában folyó nevelő – oktató munka pedagógiai alapelveinek megvalósítását szolgálják a kitűzött célok elérése érdekében elvégzendő feladatok, az alkalmazott eljárások és eszközök. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos feladataink iskolánk gyermekideáljának szellemiségéből fakadnak, melyeknek lényeges eleme, hogy a világra vonatkozó ismeretek mellett, azokkal szinkronban fejlesszük a tanulók belső, pszichés világát, társas kapcsolatait, egyedi tulajdonságait, készségeit. Mindezt fejlesztő interjúkkal, fejlesztő beszélgetésekkel és szociális készségfejlesztő technikákkal lehet megvalósítani.

A személyiséget a biológiai tényezők (öröklés) és a környezeti, nevelési hatások – egymással szoros kölcsönhatásban – együttesen határozzák meg. A környezeti hatások befolyásolják, hogy az adottságból mi, mikor és miképpen valósul meg. Ezen tényezők között a legjelentősebb a nevelés-oktatás személyiségformáló hatása.

A művészeti tevékenység magában hordozza a személyiségformálás specifikus lehetőségét.

Valljuk, hogy személyiséget formálni csak az egész személyiségre hatni tudó művészetek jelenlétével lehet. A művészetek táplálják a növendékek kialakuló érzésvilágát, egyfajta minőségre való igényességet alakítanak ki bennük, s egyben szűrőként is szolgálnak az őket ma érő ingerözonben.

A művészeti nevelés biztosítja a személyes tapasztalatszerzést, mint tanulási módszert. A tanulók élményszerűen tapasztalják meg a művészeti stílusok és irányzatok sokszínűségét, valamint azokat a kifejezési formákat, amelyek a zeneművészetben és táncművészetben ötvöződnek. A művészeti neveléssel lehetőséget biztosítunk arra, hogy minden tanuló élje át valamely területen a siker élményét, és ezzel fejlődjön önismerete és erősödjön egészséges önbizalma.

Az alapfokú művészeti nevelés feltárja a növendékekben a művészet megörökítő, átörökítő szerepét, megérteti, hogy az alkotás a legértékesebb emberi alapképesség. A művészeti nevelésünk megalapozza a tanulók esztétikai szemléletét, kommunikációs képességét, az értékes alkotások iránti igényét. A művészeti oktatás által létrejött pozitív élmények hozzásegítenek azokhoz az emberi tulajdonságokhoz, magatartási szokásokhoz, amelyek a műveltség területén az eredményes haladás, szereplés összetevői.

A népi műveltség megismerése a mai kultúra számára fontos információkat hordoz. Kodály Zoltán egész pedagógiai rendszerét a magyar népzene, különös tekintettel a magyar népi gyermekjátékokra alapozta. A néptánc oktatás egyik lehetséges formája a művészeti iskola néptánc tanzsaka, melynek célja, hogy a magyar néptánc és népi kultúra iránti érdeklődést elmélyítse a tanulóknál. A néptánc nem csupán mozgás zenére: eleven hagyomány is, üzenet a múltból. Györffy István etnográfus szerint „a magyar nyelvvel egyenlő jogú magyar nemzeti műveltségi alappá kellene nyilvánítanunk”.

A művészeti oktatás nevelő hatását lemérhetjük a közismereti tárgyak mindegyikével, a tanulók magatartásában, értelmi, etikai, esztétikai fejlődésében. A naponkénti gyakorlások, művek, koreográfiák megtanulásának eredményeképp fejlődik a memória, a motívumsorok, dallamok és dalszövegek naponkénti memorizálása edzi a bevézés képességét. A népdalokon gyarapodott színes és gazdag szókincs, a tanulók fogalmazási és kifejezésbeli készségét fejleszti. A kiművelt növendék mozgáskultúrája is hatványozottan fejlődik. A tempó és dinamika betartása, a táncleépések megtanulása a figyelem, a koncentráció állandó munkáját igényli, ezeket fejleszti. A koreográfiák és zeneművek előadása különös figyelem-összpontosításra és rendre is szoktat. A művészeti iskolába járó növendékek „szép” iránti elkötelezettsége, igényessége fokozatosan megnyilvánul a munkához való hozzáállásukban és a magatartásuk kulturáltságában is.

8.3. A személyiségfejlesztésre alkalmazott alapelvek, célok, feladatok, eljárások, eszközök

8.3.1. Személyiségfejlesztésre a személyiségfejlesztés eszközeivel

ALAPELVEK	CÉLOK	FELADATOK	ELJÁRÁSOK	ESZKÖZÖK
A művészetoktatási nevelő – oktató munkánk során komplex személyiségfejlesztésre törekszünk.	Segítsük a tanulók értelmi, érzelmi, esztétikai és akarati - jellembeli tulajdonságainak harmonikus fejlődését.	Támogassuk a fiatalokat a reális önismeret kialakításában, az erkölcsi és jellembeli tulajdonságok tudatos formálásában.	Folyamatosan megismerjük, követjük és elősegítjük személyiségük fejlődését. Tapasztalatainkat megosztjuk az iskolai tanárokkal és a szülőkkel.	Önismereti tesztek, tréningek, dramatikus játékok, önmegvalósítási lehetőségek, szereplési alkalmak teremtésével segítjük tanítványainkat saját képességeik megismerésében.

ALAPELVEK	CÉLOK	FELADATOK	ELJÁRÁSOK	ESZKÖZÖK
Igyekszünk megismerni minden tanítványunk személyiség szerkezetét, s elősegítjük a reális önismeretük alakítását, formáljuk az önmagukhoz és társaikhoz fűződő viszonyukat.	A fiataloknak legyen áttekintése saját személyisége összetevőiről, képességei és tehetsége határaitól és lehetőségeiről, legyen betekintése a viselkedése hátterébe, motívumrendszerébe, helyesen ítélje meg az emberi kapcsolatokban játszott szerepét, hatását.	Segítsük felfedezni és fejleszteni minden gyermekben/fiatalban a személyiségének saját értékeit; keressük minden gyermekben az egyedit, a megismételhetetlent, támogassuk őket önmaguk kiteljesítésében.	Reális önértékelésre készítjük a tanulókat. Valós élethelyzetek teremtésével segítjük az önálló, aktív, felelősségteljes személyiség kialakulását.	Mind az alacsony, mind a túl magas önértékelés esetén a realitásokkal való szembesítésre, a reális önkritika kialakítására törekszünk.
Az életkori pszichikus sajátosságokhoz alkalmazkodunk.	Az egyes életkori fejlődési szakaszok: latencia kor (6-8 év); prepubertás kor (9-11 év); pubertás kor (12-16 év) jellemzőit vegyük figyelembe (terhelhetőség, motiváció, viselkedési sajátosságok, társas kapcsolatok stb.).	Az érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet és gondolkodás pszichikus funkcióit tudatosan fejlesztjük a nevelési – oktatási folyamatokban.	Valamennyi pszichikus funkció működését fejlesszük, de a serdülő korban már a produktív (konvergens és divergens) gondolkodásra helyezzük a hangsúlyt. Ezzel alapozzuk meg a kreatív személyiségjegyek kialakulását.	A kreatív személyiség-beállítódást erősítjük, az ismeretszerzés induktív és deduktív útját egyaránt alkalmazzuk.
A pedagógus személyisége alapvető motivációs tényező, közvetett módon meghatározója a tanulói teljesítménynek, a tantárgy iránti érdeklődésnek, a személyes kapcsolatok minőségének (magatartási modell, irányító személy)	Lehetőleg alakítsunk ki minden tanulóban sikerorientált beállítódást, ennek érdekében alkalmazzon minden pedagógus hatékony tanítási stratégiákat, nevelési stílusa legyen integratív felismerhető együttműködéssel.	A pedagógus vertesse fel magát a professzionális szakmai-módszertani tudás elemeivel, a tanuló személyiségének megismeréséhez szükséges tudással, a tanári-tanulói interakciós és kommunikációs készségekkel, a konfliktusok kezeléséhez és megoldásához szükséges képességekkel.	A szociális befolyásolás folyamatai közül a behódolás, az azonosulás és interiorizáció közül az utóbbira törekszünk, amelyet nem a hatalmi tekintéllyel, hanem a vonzerővel, hitelességgel és értékeink vállalásával kívánunk elérni.	A tanulókkal a „megszólíthatóság” közelségében élnek a pedagógusok. Demokratikus együttműködési készséget tanúsítanak korlátozottan tekintélyelvű nevelési gyakorlattal.
A művészetoktatási (rész)programokat is magába foglaló pedagógiai programunk összeállításánál elsődleges szempont a nevelés – oktatás személyiségfejlesztő hatásának érvé-	Az iskola pedagógiai programja adjon teret: a színes sokoldalú iskolai életnek, az egyéni és csoportos tanulásnak, játéknak, munkának; fejlessze a tanulók önismeretét, együttmű-	Az értelem kiműveléséhez kapcsolódó tanulási motívumok: tanulási motívumok és tanulási módok, a megismerési vágy fejlesztése, a játékszeretet és az alkotás vágy fejlesztése,	Kognitív képességek fejlesztése: kognitív rutinok (műveletek), kognitív kommunikáció, problémamegoldás, a tanulási módok optimalizálása, önálló és szociális tanulás.	Valamennyi tantárgy keretében rendszeresített tanulói eszközök (tankönyvek, munkafüzetek, feladat-sorok, fejlesztő programok stb.)

ALAPELVEK	CÉLOK	FELADATOK	ELJÁRÁSOK	ESZKÖZÖK
nyesítése.	ködési készségét, eddze akaratát.	a tanulási teljesítmény optimalizálása iránti vágy.		
Megalapozzuk a szociális kompetencia, a csoportos művészeti tevékenység, a pozitív szociális szokások, és a szociális hajlamok kialakulását. A pedagógusok – a segítő életmódra nevelés – sikere érdekében rendszeresen élnek a segítő együttműködés változatos formáival.	A segítő életmódra nevelés: a nevelés szociális értékrendek megismerésének, a pozitív értékrend elfogadásának és az e szerinti viselkedés, magatartás elsajátításának, a szociális képességek kiépülésének, kreativitás növekedésének elősegítését jelenti. A tanulók ismerjék meg és sajátítsák el a szociális viselkedés alapvető szabályait, alakítsuk ki bennük az egyéni szociális értékrendet, a döntési szabadság és felelősség összhangját.	Olyan iskolai életrend kialakítása, működtetése, amelyben a tanulók biztonságban érzik magukat, mivel a magatartási szabályok átláthatóak, kiszámíthatóak, mindenkitől egyértelműen és következetesen elvártak.	Olyan iskolai életrend, légkör kialakítása, amely az iskolai közösség mindennapi életében elősegíti, hogy a tanuló folyamatosan megtapasztalhassa az egyének és csoportok kölcsönös megértésének, együttérzésének, segítőkészségének előnyeit, hiányuk káros következményeit.	Élményszerű, pozitív minták felkínálása, szociális szokások, attitűdök, meggyőződések, készségek és ismeretek nyújtása, személyes példamutatás, történelmi személyiségek, művészek, irodalmi, drámai hősök tetteinek, magatartásának átélési lehetőségeivel, a negatív, antiszociális minták pusztító hatásának csökkentése, fékezése.
Frusztrációs nevelési szituációkban adekvát konfliktusmegoldási stratégiákat alkalmazunk (problémamegoldó – győztes-győztes, alkalmazkodó, elkerülő, kompromisszumkereső).	A nevelő személyiségének fontos eleme a hitelesség (kongruencia), az elfogadás és az empátia (beleélő készség), önmaga állandó fejlesztésére, interperszonális készségeinek javítására kell törekednie.	A problémamegoldás lépéseit tudatosan betartjuk (a probléma meghatározása, a konfliktusban érintett személyek azonosítása, lehetséges megoldási módok keresése, a választott megoldás kivitelezése).	A kortársi interakciókat indirekt módon irányítjuk, s a pozitív tartalmú csoportnyomás eszközét a kívánt nevelési hatások elérésének szolgálatába állítjuk.	A nevelőtestület elsajátítja a neveléssel összefüggő mérési – értékelési ismereteket és készségeket, igény szerint alkalmazza azokat: neveltségi szint vizsgálatok, szociometriai mérések, tanulási motiváció, szorongásvizsgálat, attitűdvizsgálat, személyiségvizsgálat, stb.
A pedagógus tekintélyét a szakmai – emberi autoritásra alapozzuk. Integratív személyközi kapcsolatokra törekszünk.	Korlátozottan tekintélyelvű és magas szintű demokratizmusra épülő nevelési stílusra törekszünk, a pedagógusok bánásmódja a nevelés folyamán, alkalmazkodjon a gyerek életkorához, alkatához, reakciómódjaihoz.	A pedagógusok vegyék figyelembe a tanulók személyiségfejlesztésével kapcsolatos intézményi elvárásokat. Megjelenésük, beszédkulturájuk, szakmai felkészültségük, empátiájuk az elvárásoknak megfelelő legyen.	A foglalkozások, tanulókkal való kommunikációk alkalmával az elvárt viselkedésformák alkalmazása.	Önképzés, önfejlesztés, szakirodalom olvasása, pedagógus célirányos továbbképzéseken való részvétel.

8.3.2. Személyiségfejlesztés a nevelő-oktató tevékenységgel

ALAPELVEK	CÉLOK	FELADATOK	ELJÁRÁSOK	ESZKÖZÖK
Tézisek, tényszerű megállapítások	Mozgósító erejű, operacionalizált célok	Konkrét feladatok, tennivalók	Mit alkalmazunk?	Alkalmazott módszerek, eszközök.
Iskolánk a fiatalokat felkészíti a művészeti megismerés, az önfejlesztés, a tanulási képességek és alapképességek kialakítására és fejlesztésére.	A művészeti ágak révén fedezzék fel a világot, önmaguk képességeit, szeressék a művészetet, kapjanak lehetőséget a művészi önkifejezésre.	A művészeti ismeretek és készségek tanulási stratégiáinak, módszereinek és technikáinak elsajátítására speciális tanulás – tanítási programot indítunk.	Egyéni és csoportos tevékenységek.	Az egyes művészeti ágak műveléséhez szükséges instrumentumok és eszközök (zene, tánc.)
Az egyéni adottságokat figyelembe véve alakítjuk tanítványainkban a teljesítményközpontú beállítódást, az önálló művészi önkifejezés képességét.	Minden iskolai tevékenységünket – az oktatás és nevelés terén egyaránt – a gyermekek/ fiatalok okos szeretete hassa át. „Szeretni kritika nélkül együgyűség, kritizálni szeretet nélkül becstelenség.” (Németh L.) Minden kolléga helyezzen kiemelt hangsúlyt a kreativitás és a tanulási motiváció erősítésére.	Demokratikus alapokon álló tanár – diák viszonyt alakítunk ki. A művészeti foglalkozások légköre, hangulata oldott, a tanulók sikerorientált beállítódással dolgoznak, facilitáló szorongás jellemzi őket.	A egyéni és közösségi tevékenységekben felmutatott produkciók.	Egyéni kutatási- és fejlesztő programokkal, a modern informatikai eszközök alkalmazásával (CD, videofilmek, könyvtár)
A kiváló adottságokkal és képességekkel rendelkező tanulóknak is lehetőséget teremtünk tehetségük kibontakoztatásához. A tanulók iránti felelősség, bizalom, szeretet és tapintat hassa át magatartásunkat.	A gyengébb és kiváló adottságokkal és képességekkel rendelkező tanulóknak is lehetőséget teremtünk művészeti tehetségük kibontakoztatására. A képességfejlesztés és tehetséggondozás minden tantárgy keretében legyen kiemelt szempont.	A különböző szakterületeken tehetséges gyermekeket segítsük a saját önfejlesztő stratégiájának kialakításában és megvalósításában.	A tanórai és tanórán kívüli tevékenységekben, bemutatókon, előadásokon, a versenyeken való szerepléssel.	A művészi intelligencia és kreativitás – fejlesztő egyéni programokkal.
Intellektuális igényesség, kulturált stílus a pedagógus tevékenységben.	A tanulás tanítását és az önálló ismeretszerzés képességének kialakítását a minden nevelő tekintse kiemelt feladatának	Az egyéni adottságokat figyelembe véve alakítjuk tanítványainkban a teljesítményközpontú beállítódást, az önálló tanulás képességét.	A tanulási stratégiák megválasztásában és a taneszközök kiválasztásában kitüntetett szempont az életkori jellemzők figyelembe vétele.	Gazdag tevékenységrepertoár kialakításával gyakorló terepet biztosítunk az életszerű tapasztalatok megszerzéséhez.

ALAPELVEK	CÉLOK	FELADATOK	ELJÁRÁSOK	ESZKÖZÖK
Tézisek, tényyszerű megállapítások	Mozgósító erejű, operacionalizált célok	Konkrét feladatok, tennivalók	Mit alkalmazunk?	Alkalmazott módszerek, eszközök.
Az alapvető erkölcsi normák betartása. Alkotó pedagógiai klímát teremtünk az eredményes munka érdekében.	Jellemezze munkánkat egyfelől a következetes követelés és igényesség, másrészt a tanulók jogainak, emberi méltóságának tiszteletben tartása, a velük szemben megnyilvánuló pedagógiai tapintat, bizalom, megértés, türelem, igazságosság.	A kommunikációs és viselkedéskultúra elsajátításával alakítsuk ki a tárgyi és személyes világunkban való eligazodás képességét.	Tudatosítjuk a gyermekben a szűkebb és a tágabb környezetből megismerhető erkölcsi értékeket, erősítjük a pozitív szokásokat és a humánus magatartásmintákat.	Növeljük a tanulók aktív részvételét igénylő ismeretszerzési módok arányát (megfigyelés, kísérlet, új információs és kommunikációs technikákat alkalmazó anyaggyűjtés, szerepjáték).
Az egyéni és életkori sajátosságok figyelembe vétele. Támogatást adunk a szociokulturális hátrányok leküzdéséhez.	Akadályozzuk meg azt, hogy a szociokulturális hátrányok tanulási esélyegyenlőtlenséget eredményezzenek.	A rászoruló gyermekeket hatékony felzárkóztató munkával, a lehetőségekhez képest kedvezményekkel segítjük.	Differenciált foglalkoztatással, az egyéni haladási ütemhez igazított terheléssel.	Felzárkóztató csoportos foglalkozás keretében és egyéni korrepetálással.
A nemzeti, etnikai kisebbségi azonoságtudat tiszteletben tartása, fejlesztése.	Vegyük figyelembe a nemzeti, etnikai szokásokat, életvitelt.	Erősítsék a tanulóknak az etnikai szokások megtartását, alkalmazását. Ismerjék meg a pedagógusok is ezeket a szokásokat, életvitelt.	A fejlesztő programok alkalmazásával lehetővé tesszük minden tanulóknak az egyéni tanulási utak érvényesítését.	Személyes példamutatással neveljük gyermekeinket toleranciára, a másosság elfogadására, empátiára, az emberi jogok tiszteletben tartására.
Építés a tanulók öntevékenysége, önszerveződő képességére.	A közösségek biztosítsanak terepet a növendékek önállóságának, öntevékenységének, önkormányzó képességének kibontakoztatásához. Következésképpen a „bátorító – megengedő” nevelői magatartást alkalmazzuk, amely pozitív szociális tükör a fiatalok számára.	Személyes példával nyújtunk modellt a gyermekeknek az empátiás személyközi kapcsolatra.	A pedagógus éljen a gyermekkel a „megszólíthatóság” közelségében.	A pozitív motiváció eszközeivel élünk, a jutalmazás és büntetés módszereinek alkalmazásában egészséges arányokat tartunk.

ALAPELVEK	CÉLOK	FELADATOK	ELJÁRÁSOK	ESZKÖZÖK
Tézisek, tényszerű megállapítások	Mozgósító erejű, operacionalizált célok	Konkrét feladatok, tennivalók	Mit alkalmazunk?	Alkalmazott módszerek, eszközök.
A szülőkkel és a kapcsolódó iskolákkal való konstruktív együttműködés.	A művészeti élet gazdag tevékenységrendszere fejlessze a tanulók esztétikai érzékét, önismeretét, együttműködési készségét, akaratát, segítőkészségét, szolidaritásérzését, empátiáját.	Alapozzuk meg a konstruktív életvezetést és egészséges életmód készségét.	A kortárs kapcsolatok megerősítésével, elemi állampolgári és a mindennapi életvitellel összefüggő praktikus ismeretek nyújtásával. A diákönkormányzat érdemi működtetésével.	Közös programok szervezés társiskolákkal, pedagógusokkal. Szülői munkaközösség és a diákönkormányzat bevonása a programok szervezésébe, azokon való részvétellel.
Reális önismeret és életszemlélet kialakításával segítjük a megfelelő szakágakban a továbbtanulási irányok, illetve művészi pálya kiválasztását.	Minden kolléga helyezzen kiemelt hangsúlyt a kreativitás és a tanulási motiváció erősítésére.	Differenciált nehézségű feladatokkal, testreszabott foglalkoztatással lehetőséget adunk az egyéni haladási ütem kialakítására.	Gazdagító, dúsító programokkal és valódi problémák megoldásával.	Egyéni fejlesztő programokkal, a modern eszközök alkalmazásával (CD, videofilmek, könyvtár)
	A képességfejlesztés és tehetséggondozás minden tantárgy keretében legyen kiemelt szempont.	A tehetséges gyermekeket segítsük a saját önfejlesztő stratégiájának kialakításában és megvalósításában.	A tanórai és tanórán kívüli tevékenységekben, a tanulmányi versenyeken való szerepléssel.	Az intelligencia és kreativitás – fejlesztő egyéni programokkal.
Korszerű pedagógiai attitűddel kezeljük tanítványaink/növendékeink egyéni fejlődését.	Jellemezze munkánkat egyfelől a következetes követelés és igényesség, másrészt a tanulók jogainak, emberi méltóságának tiszteletben tartása, a velük szemben megnyilvánuló pedagógiai tapintat, bizalom, megértés, türelem, igazságosság.	Demokratikus alapokon álló tanár – diák viszonyt alakítunk ki. A tanítási órák légköre, hangulata oldott, a tanulók sikerorientált beállítódással dolgoznak, facilitáló szorongás jellemzi.	Növeljük a tanulók aktív részvételét igénylő ismeretszerzési módok arányát (megfigyelés, kísérlet, új információs és kommunikációs technikákat alkalmazó anyaggyűjtés, modellezés, szerepjáték, drámapedagógia stb.).	A szemléltetés, cselekvés és az aktivizáló módszerek alkalmazása minden pedagógus számára kötelező.
A nevelési stílust és pedagógiai bánásmódot alapvetően meghatározza az, hogy nem kötelező a művészetoktatásban való részvétel.	Következetesen a „bátorító – megengedő” nevelői magatartást alkalmazzuk, amely pozitív szociális tükör a gyermekek számára.	Személyes példával nyújtunk modellt a gyermekeknek az empátiás személyközi kapcsolatra.	A pedagógus éljen a gyermekkel a „megszólíthatóság” közelségében.	A pozitív motiváció eszközeivel élünk, a jutalmazás és büntetés módszereinek alkalmazásában egészséges arányokat tartunk.

ALAPELVEK	CÉLOK	FELADATOK	ELJÁRÁSOK	ESZKÖZÖK
Tézisek, tényszerű megállapítások	Mozgósító erejű, operacionalizált célok	Konkrét feladatok, tennivalók	Mit alkalmazunk?	Alkalmazott módszerek, eszközök.
A művészetoktatási tevékenység a speciális szakmai tudás megszerzésén túl szolgálja a személyiség komplex fejlesztését, mert a legeredményesebb tehetséggondozás a komplex személyiségfejlesztés.	A tanulási tevékenységek közben és a tanulói közösségben való élet során fejlessze a tanulók önismertét, együttműködési készségét, akaratát, segítőkészségét, szolidaritásérzését, empátiáját.	Az elemi és politikai szocializáció folyamatainak tudatos irányítása, elősegítése.	A kortárs kapcsolatok megerősítésével, elemi állampolgári és a mindennapi életvitellel összefüggő praktikus ismeretek nyújtásával. A diákönkormányzat érdemi működtetésével.	Személyes példamutatással neveljük gyermekeinket toleranciára, a máság elfogadására, empátiára, az emberi jogok tiszteletben tartása.
Megalapozzuk a művészetek szeretetét és az alkotó beállítódást a választott művészeti ágban.	A kommunikációs – és viselkedéskultúra elsajátíttatásával alakítsuk ki a művészetek világában való eligazodás képességét!	Tudatosítjuk a gyermekben a szűkebb és a tágabb környezetből megismerhető művészeti értékeket, erősítjük a pozitív szokásokat és a humánus magatartásmintákat.	Az egyes tanszakok és művészeti területek helyi tantervének, projektjeinek megvalósításával, tantárgyi modulok beépítésével oktatásával.	Gazdag tevékenységrepertoár kialakításával terepet biztosítunk az alkotó művészeti tevékenység életszerű gyakorlásához, katarthikus élmények megszerzéséhez.

9. Kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység

9.1. Tehetséggondozás

9.1.1. Iskolánk hitvallása a tehetséggondozással kapcsolatban

- A tehetséggondozásban nincs egy igazi út, amely minden tanuló számára járható. Az, hogy milyen programokkal és módszerekkel lehet egy-egy tehetséges növendékkel vagy csoporttal foglalkozni, csak bizonyos információk birtokában lehetséges megtervezni.
- A zenei és tánc képességek rendszerint korán megmutatkoznak, de a motivációs akarat tényezőktől, a környezet serkentő-gátló hatásától is függ, hogy lesz-e belőlük tehetség.

9.1.2. A művészeti képzés alapvető funkciója

- A zenei és a tánc alapműveltségre nevelés, valamint a tehetségek gondozása, a veleszületett vagy szerzett képességek továbbfejlesztése, megtalálni számukra azt az „utat”, amelyen szakmailag is elmélyülten és eredményesen haladhatnak, és az átlagost túlhaladó teljesítményekre képesek.
- A zenei és tánc tehetségek oktatása nem pusztán a tantervi keretek közé szorított információközvetítésből áll, sokkal inkább olyan folyamatként kell felfogni, amely állandó tökéletesítésre ösztönöz az egyén saját képességeit, készségeit illetően.

9.1.3. A tehetség jellemzői

- Az átlagostól eltérő képességek, viselkedés, magatartás.
- A művészi megnyilatkozásban az eredetiség, a rendkívüli kreativitás, magas fokú tudásvágy, kíváncsiság, belső teljesítménykényszer.

- Nagyfokú autonómia, önbizalom, csökkentett mértékű alkalmazkodási képesség.
- A korlátozás elleni védekezés, a szociális korlátok áthágása.

9.1.4. A tehetséggondozás feltételei

- A tehetségek kutatása, felismerése.
- Megfelelő tárgyi-technikai feltételek biztosítása (jó minőségű hangszerek, táncruháknak, cipők, tankönyvek, kották).
- Napi kapcsolattartás az azonos tanulókat oktató nevelők között.
- Olyan nevelési-oktatási légkör biztosítása, amely leküzdje a kreativitással szembeni akadályokat (pl.: az elmagányosodás érzését, kortársak megvetését, hibáktól való szorongás érzését, stb.).
- Az anyagi háttér megteremtése, akár pályázatok útján, melyekkel elősegítik a tehetségek kibontakozásának megvalósulását.
- Tehetséges pedagógusok, akik nélkül eredményesen nem lehet tehetségeket nevelni-oktatni.

9.1.5. A tehetséggondozás módszerei

- A módszereket befolyásoló tényezők:
 - A megfelelő zenei, testalkati (tánc) képességek, adottságok megléte.
 - A motivációs és akarati tényezők megfelelősége.
 - A környezet serkentő-gátló hatása.
 - Az érintett tanuló életkora.
 - A tanuló magával hozott ismerete.
 - A tanuló családi háttere, támogatottsága.
 - A pedagógus szakmai felkészültsége, pedagógusi képessége, tehetsége.
 - A pedagógiai munkát segítő feltételrendszer megléte.
 - A pedagógus idő és energia befektetése az oktató-nevelő munkába.
 - A pedagógus elismerése a kiemelt teljesítményéért.
- A módszerek megválasztása:
 - Információszerzés a tehetséges tanulókról, vagy csoportról a megfelelő fejlesztési módszer kiválasztása érdekében.
 - A módszereket befolyásoló tényezők megismerése után, a lehetséges nevelési-oktatási módszerek megválasztása a tanuló(k) részére.
 - Az alkalmazott módszerek a tanulók személyiségéhez alkalmazkodjanak.
- Tehetséggondozó módszerek:
 - Évugratás, vagy léptetés: egy tanévben 2 tanév anyagát is minden nehézség nélkül képes elsajátítani a tanuló.
 - Gazdagítás, dúsítás: a tanévi anyagot az idő 2/3-a alatt sikerül feldolgozni és a fennmaradó 1/3-nyi időben a tanulók egyéni fejlesztő programokkal dolgoznak.
 - Tehetséggondozás: heti plusz egy óra időtartamban.

9.1.6. A tehetségek megmutatkozásának, bizonyításának, a tehetség mértékének megállapítására alkalmas tevékenységi formák

- A tantárgyi foglalkozásokra való precíz felkészülés, a foglalkozásokon intenzív közreműködés.
- Versenyeken való részvétel (házi, városi, regionális, országos, nemzetközi).
- Iskolai rendezvényeken való közreműködés
- Külső rendezvényeken (más iskolai, városi, külföldi, testvérvárosi) való szereplés.
- Művészeti szakiránynak megfelelő táborokban, kurzusokon való részvétel.

9.1.7. A pedagógus szerepe a tehetséggondozásban

- A művésztanári munka professzionális szakma. Azt a pluszt, amitől sokan alkotó művészetnek is tekintik, a pedagógus személyisége adja hozzá. Felelőssége abban áll, hogy a reá bízott minden tanuló egyedi és megismételhetetlen. Ezért az e szakmát művelők személyisége, és az erkölcsi arculata oly mértékig feltétele a sikeres pályafutásnak, mint a szaktudásuk.

9.2. Hátrányos helyzetű tanulókkal kapcsolatos pedagógiai feladatok

9.2.1. Iskolánk hitvallása

- Minden gyermeknek lehetőséget kell biztosítani valamilyen művészeti ág megismerésére, gyakorlásának elsajátítására. Ebben nem érheti hátrány az egészségügyi problémával, tanulási zavarral, beilleszkedési, magatartási nehézségekkel vagy szociális hátránnyal küzdő tanuló sem.

9.2.2. A művészeti képzés fejlesztő hatása

- Vizsgálatokkal alátámasztott tény, hogy bármely művészeti ág gyakorlása fejlesztő hatással van a gyermekek pszichoszomatikus fejlődésére, tanulási kompetenciáira.
- A hátrányokkal küzdők a művészeti tevékenység során megmutathatják saját értékeiket, melyek – a szorgalmas gyakorlásnak köszönhetően – nem maradnak el egészséges társaik produkciójától.
- A szociális, a kommunikációs készségek fejlődését, a közösségben való beilleszkedést is elősegíti a művészeti nevelés.

9.2.3. Hátránykezelő pedagógiai módszerek

- Oknyomozás: A tanuló hátrányainak feltérképezése, a szülők és a szakemberek megállapításainak megismerése. A benyújtott igazolások, szakvélemények megismerése.
- Kapcsolatfelvétel gyógypedagógussal, pszichológussal a hátránykompenzációs és fejlesztési módszerek megbeszélése érdekében, speciálisan egy-egy tanulóra vonatkozóan.
- Megtalálni azt a művészeti tevékenységet, amelyiket – a hátrányok figyelembe vételével – a legsikeresebben el tudja sajátítani a tanuló, és elősegíti kompetenciái fejlődését.
- A tananyag egyéni tervezése, és az elsajátítás tempójának meghatározása az adott tanuló képességeit figyelembe véve.
- Megfelelő eszközök biztosítása a tananyag elsajátításához.

9.2.4. Pedagógus szerepe a hátrányos helyzetű tanuló művészeti nevelése-oktatása folyamatában

- Tanuló képességeinek megismerése, diagnosztikus mérése, értékelése.
- A hátrányos helyzet, SNI-s probléma speciális tüneteinek, kezelésének megismerése.
- Kapcsolatfelvétel szülőkkel, gyógypedagógussal, pszichológussal, a tanuló közismereti iskolájával, osztályfőnökével.
- Önképzés, módszertani továbbképzésen részvétel.
- A helyi tantervhez igazodva, speciális egyéni tanterv készítése.
- A tananyag elsajátításának tempóját a tanuló képességeihez igazítani.
- Hátránykompenzációs módszerek alkalmazása.
- Tanuló elfogadása, empátia.
- Megtalálni azokat a fórumokat, amelyeken a tanuló megmutathatja az elért eredményeit.

10. Közösségfejlesztés

10.1. Megvalósulása

- A tanulói személyiség fejlesztésére irányuló nevelő és oktató munka egyrészt a tananyagba beépítve, másrészt az oktatók, a művészek és a tanulók közvetlen, személyes kapcsolata révén valósul meg, illetve a tanulói közösségen keresztül érvényesül.
- A közösségben kialakuló értékrend, normák, szabályok, elvárások segítik az egyént a döntésekben, a felelősségvállalásban.

10.2. Kiemelt feladatok

- Az iskolai tanulói közösség egyéni arculatának kialakítása.
- A közösség hagyományainak megismertetése.
- A tanulói közösség tevékenységének megszervezése, összehangolása.
- A tanulói közösségre jellemző, az összetartozást erősítő erkölcsi, viselkedési normák, formai keretek kialakítása, folytonosságának elősegítése.

10.3. A fejlesztés eszközei

- Produkciók létrehozása, bemutatása.
- A szűkebb és tágabb közösség ünnepeinek megtartása, ünnepteremtés.
- Iskolai hagyományok teremtése, megőrzése (diáknapi, fesztiválok, versenyek, alkotótáborok, névadóra emlékezés, tantermek elnevezése az iskolát meghatározó személyiségekről, stb.).
- Tanórán kívüli foglalkozások biztosítása.
- A tanulók, illetve a tanulók és a pedagógusok közös problémamegoldó tevékenységén alapuló foglalkozások biztosítása.
- A közösség kialakítása, fejlesztése csak a tanulók aktív részvételével, közreműködésével valósítható meg.
- Az iskolai közösség és a tágabb társadalmi környezet közötti kapcsolat biztosítása.
- A csoportos foglalkozásokon (zenekar, kamarazene, kórus, elméleti foglalkozások, néptánc, társastánc foglalkozások) való részvétel. Ebből következően a tanulóknak számos alkalommal

van lehetőségük közös produkciókkal közönség elé állni. Ezen alkalmakkor előtérbe kerül a tanulók egymásrautaltsága, a csoport sikere az egyéni produkciókon is múlik. Ez mindenképpen fokozza a közösségérzést, a közösségért való munkálkodást is.

- A tanulókkal tett kirándulások, más településeken való fellépések, testvérvárosi művészeti együttesek fogadása, baráti kapcsolatok kialakítása, mind-mind közösség- és személyiségfejlesztő hatással bírnak.

11. Online oktatás

11.1. Szükségessége

- A Covid 19 vírus megjelenése, valamint a váratlan katasztrófák (időjárás, háború, stb.) miatt az iskolákban a Kormány lehetővé tette az online oktatást. A zavartalan nevelé-oktatás érdekében a karanténba kerülő tanulók online formában részesülnek művészeti képzésben. A nevelési-oktatási intézményeknek fel kell készülniük a váratlan helyzetekre, és ki kell dolgozniuk azokat a módszereket, melyekkel a tanítás a krízises időszakban is folytatható.

11.2. Online oktatás ideje, alkalma

- Krízishelyzetekben, Kormányrendelet szerint.
- Iskola igazgató intézkedése szerint.

11.3. Megvalósítás módja

- Egyéni oktatás:
 - A pedagógusok interneten keresztül veszik fel a kapcsolatot a tanulókkal, az előre egyeztetett időpontban. Az óra interaktívan, a kialakult rend szerint, a szokott módszerekkel zajlik, mint a személyes alkalmakkor.
 - A pedagógus elektronikusan küldhet feladatokat, melyet a tanuló teljesít, majd ennek dokumentumát visszajuttatja a pedagógushoz.
 - A kommunikáció az kiválasztott online felületen keresztül zajlik.
- Csoportos oktatás:
 - Csoportos felületet hoz létre a pedagógus, melyen minden tanuló egy időpontban jelentkezik be, és a foglalkozás interaktívan, a kialakult rend szerint, a szokott módszerekkel zajlik, mint a személyes alkalmakkor.
 - A pedagógus feladatsort állít össze az aktuális tananyagból, melyet a tanuló teljesít, majd visszajuttat a pedagógushoz.
 - A kommunikáció az kiválasztott online felületen keresztül zajlik.
- Részleges karantén esetén:
 - Egyéni foglalkozás: A pedagógus a karanténba került tanulóval online módon veszi fel a kapcsolatot, és tartja meg az egyéni foglalkozást, az órarend szerinti időpontban.
 - Csoportos foglalkozás: A tananyagot a pedagógus online módon juttatja el a tanuló részére, melyet a tanuló az otthonában dolgoz fel. A tanuló a megoldott házi feladatot online módon juttatja vissza a pedagógus részére a megadott határidőre.

— Ha a pedagógus kerül karanténba:

- Otthonából veszi fel a kapcsolatot a tanítványokkal az előre egyeztetett időpontban, és tartja meg az online foglalkozást a szokott módszerekkel.
- Amennyiben a pedagógus betegség miatt kerül táppénzre, akkor a foglalkozásait a helyettesítő pedagógus tartja meg.

11.4. Megvalósítás eszközei

- Hardvere: Laptop, mobiltelefon, fejhallgató, kamera, nyomtató, patron, asztali számítógép, monitor
- Szoftverek: Telepítő programok
- Internet
- Alkalmazások: Messenger, Skype, Class Room, Microsoft Teams, Youtube, Muscore, Musicators, Moodle, Google űrlap, Google Dryve, Hangouts

11.5. Tájékoztatás

- Intézmény honlapja
- Intézmény facebook oldala
- Intézmény levelezési rendszerén keresztül
- Pedagógusok a tanítványaikkal címtárat és facebook csoportot hozhatnak létre.

11.6. Értékelés

- A tanulók értékelése a Pedagógiai programban meghatározottak szerint.
- A pedagógus által alkalmazott módszerekkel.

11.7. Vizsgaszervezés

- Csoportos foglalkozás:
 - A pedagógus a tanév anyagából feladatlapot állít össze, és online módon juttatja el a tanulók részére. A tanulók a megoldott feladatlapokat online módon juttatják vissza a pedagógushoz, aki numerikusan vagy szövegesen értékeli azokat. A feladatlapra kapott érték a vizsga osztályzata.
- Egyéni oktatás (hangszer, magánének):
 - Felvétel készítése: A tanuló a kijelölt vizsgaanyagot otthonában eljátsza, melyről felvételt készít. A felvételt elküldi a pedagógusnak. Pedagógus a felvételt meghallgatja, melyet numerikusan értékeli. Ez az értékelés a vizsga osztályzata.
 - Vizsgaóra: A pedagógus online felveszi a kapcsolatot tanítványával, aki bemutatja a vizsgaanyagot, pedagógus megtekinti és numerikusan értékeli. Ez az értékelés a vizsga osztályzata.

11.8. Online oktatáshoz kapcsolódó adatvédelem

- Kizárólag olyan adatok, felvételek, feladatok kerülnek a nyilvános felületekre, melyek az adatvédelmi szabályzatnak megfelelőek.

12. Pedagógusok iskolai feladatai

12.1. Neveléssel – oktatással kapcsolatos feladatok

- Órarendszerinti művészeti nevelés-oktatás.
- A tantárgyi művészeti nevelés mellett az általános művészeti nevelés.
- Az egyéni és csoportos tantervek, tematikus tervek, óratervek elkészítése tanévenként.
- Tanulók felkészítése hangversenyekre, versenyekre, rendezvényeken való közreműködésekre.
- Tanulók kísérése a rendezvényekre, felügyelet a rendezvényeken.
- Adminisztratív feladatok ellátása, napra készen (Napló vezetése, tervek készítése, KRÉTA füzet kezelése).
- Felkészülés a tanórákra.
- Tehetséggondozás.
- Továbbképzések keretében fejleszti tudását, bővíti ismereteit.

12.2. Az iskola működésével kapcsolatos feladatok

- Részt vesz az iskolai értekezleteken.
- Részt vesz az iskolai programokon és azok szervezésében.
- Ötleteivel, javaslataival segíti, fejleszti az iskolában folyó nevelő-oktató munkát, az iskola működését.
- Pályázatok írásában, pályázati projektek megvalósításában közreműködik.
- Megismeri az iskola működését szabályozó jogszabályokat, belső szabályzatokat.
- Aktívan közreműködik az iskola belső szabályzatainak módosításában, fejlesztésében.
- Ügyel az iskolai rendre, fegyelemre, a törvényes működésre.
- Magatartásával példát mutat a tanulóknak iskolán kívül is.

12.3. Az iskola partnereivel kapcsolatos feladatok

12.3.1. Partnerek meghatározása

- Tanulók
- Szülők
- Pedagógusok
- Más közoktatási intézmények pedagógusai
- Az iskola beszállítói
- A fenntartó képviselői
- Egyéb szakmai szervezetek

12.3.2. A partnerekkel kapcsolatos feladatok

- A pedagógus napi kapcsolatot tart a tanulókkal, szülőkkel, közvetlen munkatársaival.
- Szükség esetén tájékoztatást kér és tájékoztatást ad a tanuló közismereti iskolájában tanító pedagógusoknak a tanuló munkájáról, a tanuló nevelésével-oktatásával kapcsolatos feladatokról.
- A fenntartó képviselőivel, valamint a beszállítókkal az iskola vezetőjén keresztül, illetve utasításainak alapján tart kapcsolatot.

12.4. Tanszakvezetők feladata

12.4.1. Tanszakvezető

- Az azonos jellegű tantárgyakat tanító pedagógusok tanszakokba tömörülnek. A tanszakokat tanszakvezetők irányítják.

12.4.2. Feladata

- Összefogja, szervezi a tanszak munkáját.
- Tanéves munkatervet, tanév végén beszámolót készít a tanszak munkájáról.
- Képviseli a tanszakot az iskolavezetésben.
- Részt vesz az iskola irányításának munkájában, a pedagógusértékelésben.
- Szükség esetén tanszaki értekezletet tart, melyről jegyzőkönyvet készít.
- A tanév félévi és év végi tanulmányi eredményét átlagolja, a hiányzásokat összesíti a tanszakán, melyet a tanév végi tanszaki beszámolóban is feltüntet és elemez.
- Kapcsolatot tart és együttműködik a többi tanszakvezetővel, egyeztetik a programokat, működési tervezeteket.
- Ellenőrzési program alapján ellenőrzi, elemzi a tartalmi munkát, mely kiinduló pontja a következő tanév tervezésének.
- Ellátja és ellenőrzi a tanszak adminisztrációs feladatainak végrehajtását.
- Segíti a gyakornok pedagógus képzését, beilleszkedését az iskolai munkába, az intézményi feladatok megismerésében.

12.5. Osztályfőnök feladata

12.5.1. Osztályfőnök

- Alapfokú művészeti iskolában önálló tanulócsoport-vezetői feladatot lát el (szolféztanárok, zenekarvezetők, kórusvezetők, kamaracsoport-vezetők, táncsoport vezetők)

12.5.2. Feladata

- A rábízott csoportok munkáját irányítja, teljes felelősséggel tartozik azokért.
- Részt vesz az intézményvezetés munkájában.
- Összehangolja munkáját a többi osztályfőnökkel és a tanszakvezetőkkel.
- Aktívan részt vesz a tehetséggondozásban, a tanulók nevelésében, versenyeken, táborozásokon, egyéb diákrendezvényeken.
- Elkészíti a csoportok éves működésének tervét, valamint megtervezi a költségvetését. Pénzügyi feltételek megléte esetén – intézményvezetői engedéllyel – beszerzi az együttesek működéséhez nélkülözhetetlen eszközöket (kotta, mappák, hangszerek, fellépő ruhák, prospektusok, szóró anyagok, stb.).
- A pedagógusok és a diákok közreműködésével gondoskodik a művészi feladatok igényes és zökkenőmentes ellátásáról, dokumentálja azokat.
- A csoportok előmeneteléről tanév végén írásos szakmai, statisztikai beszámolót készít az igazgató részére.

- Az együttesek egészét érintő programok szervezésében és megvalósításában aktívan és teljes felelősséggel vesz részt.
- Kapcsolatot tart és együttműködik a szülőkkel, a szülői munkaközösséggel.
- A tanulók tanulmányi előmenetelét, hiányzásait nyomon követi.
- Vezeti a KRÉTA naplót, figyelemmel kíséri a tanulók tanulmányi előmenetelét más tantárgyakból is.
- Félévente egy alkalommal – az éves munkatervben meghatározott időpontban – szülői értekezletet tart.

13. A szülők, a tanulók és a pedagógusok együttműködésének formái, és továbbfejlesztésének lehetőségei

13.1. A tanulókkal kapcsolatos feladatok

- Szaktanári, tanulói, szülői közös tevékenységet igénylő feladatok, programok, szervezése (bemutatók, nyílt napok, táborok, tanulmányi kirándulások);
- A tanulók bevonása az iskolai rendezvények szervezésébe;
- Diákönkormányzat működésének segítése, fejlesztése;
- Évente egy alkalommal diákköszgyűlés szervezése az aktuális feladatokról;
- A tanulók véleményének kikérése az őket érintő döntések előtt;
- A tanulói véleménynyilvánítás változatos lehetőségeinek megteremtése (fórumok, kérdőívek, interjúk stb.).

13.2. A szülőkkel kapcsolatos feladatok

- A szülői munkaközösség létrehozásának és működésének elősegítése;
- Éves munkaterv szerint legalább egy szülői értekezlet, valamint rendszeres találkozó biztosítása a pedagógussal, az ezen felül szervezett alkalmakról az érintetteket külön kell tájékoztatni;
- Levelezés, értesítő, telefon;
- A szülői véleménynyilvánítás változatos lehetőségeinek megteremtése (fórumok, kérdőívek, interjúk);
- Tájékoztatás az iskola hosszabb távú célkitűzéseiről, pedagógiai programjáról, illetve éves programjáról;
- A szülők meghívása nyílt napokra, vizsgákra, bemutatókra, iskolai rendezvényekre, tanulmányi kirándulásokra;
- A szülők bevonása az iskolai rendezvények szervezésébe.

13.3. A tanulók és a pedagógusok együttműködésének fórumai

- A tanulók kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg, illetve választott képviselőik, tisztségviselőik útján közölhetik az iskola igazgatóságával, nevelőtestületével.

— A tanulók tájékoztatása az iskola életéről, az iskolai munkatervről, illetve az aktuális feladatokról:

- Az iskola székhelyén és telephelyén tanító pedagógus, a diákönkormányzatot segítő pedagógus és a főtárgyi szaktanár folyamatosan tájékoztatja;
- Az iskola igazgatója legalább évente egyszer a diákközygyűlésen, valamint kérésre a diákönkormányzat vezetőségének ülésén tájékoztatót tart;
- A diákönkormányzat vezetője a diákönkormányzat vezetőségét és a tanulókat – szükség szerint – szóban vagy online tájékoztatja;
- A tanulókat és szüleiket a tanulók egyéni haladásáról a szaktanárok folyamatosan (szóban, illetve a tájékoztató füzetten keresztül, illetve online írásban) tájékoztatják.

13.4. Szülők és pedagógusok együttműködésének formái

A székhelyen tartott szülői értekezletek, melyeket elsősorban a tanulók bemutatkozó rendezvényeihez kapcsolódóan, valamint kiemelt rendezvények, külföldi utak, zenei táborok, versenyek esetén és szükség szerint tartunk.

13.4.1. Szülői értekezlet feladata

— A szülők és a pedagógusok közötti folyamatos együttműködés kialakítása.

— A szülők tájékoztatása:

- Az iskola céljairól, feladatairól, lehetőségeiről, az iskola egészének életéről, az iskolai munkatervről, az aktuális feladatokról;
- Az országos és a helyi közoktatás-politika alakulásáról, változásairól;
- A helyi tanterv követelményeiről, az iskola és a szaktanárok értékelő munkájáról;
- Saját gyermekének tanulmányi előmeneteléről, iskolai magatartásáról, a gyermek osztályának tanulmányi munkájáról;
- A növendékek és együttesek (kamaracsoportok, tánccsoportok) céljairól, feladatairól, eredményeiről, problémáiról.

— A szülők kérdéseinek, véleményének, javaslatainak összegyűjtése és továbbítása az iskola igazgatósága felé.

- Gyakorisága: kétfévente, tanáronként és iskolai szinten;
- Szükség esetén rendkívüli szülői értekezletet tartunk (rendkívüli esemény az intézményben, külföldi utazás, rendezvények, vészhelyzet esetén, stb.);
- A szülői értekezleteken az iskola részéről részt vesznek a tanszaki főtárgyi tanárok, tanszakvezetők, az igazgató vagy helyettese.

— A hangversenyeket, fellépéseket követő tanáronkénti szülői értekezlet összegzést ad a növendék előmeneteléről, s kijelöli a további nevelési és oktatási célokat.

13.4.2. Szülők pedagógusok együttműködésének, tájékoztatásának formái

— Fogadóóra:

- Feladata a szülők és a pedagógusok személyes találkozása, illetve ezen keresztül egy-egy tanuló egyéni fejlesztésének segítése konkrét tanácsokkal. (Otthoni tanulás, szabadidő helyes eltöltése, egészséges életmódra nevelés, tehetséggondozás, továbbtanulás, stb.).

— Nyílt tanítási napok:

- Feladata, hogy a szülő betekintést nyerjen az iskolai nevelő és oktató munka minden napjaiba, ismerje meg személyesen a tanítási órák lefolyását, tájékozódjon közvetlenül gyermeke és az osztályközösség iskolai életéről.
- Nyílt tanítási nap valamennyi művészeti bemutató főpróbája.
- A szülői értekezletek, a fogadóórák és a nyílt tanítási napok időpontját az iskolai munkaterv évenként határozza meg.

— Írásbeli tájékoztató:

- Feladata a szülők tájékoztatása a gyermekeik tanulmányaival vagy magatartásával összefüggő eseményekről, illetve a különféle iskolai programokról. Eszköze a tájékoztató füzet, a postával kézbesített levél, a faliújság, elektronikus levél, KRÉTA felülete.

— Iskolai hangversenyek, rendezvények.

— Versenyekre, fellépésekre való szülői kíséret, alkalmi beszélgetések.

— A szülők kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg, illetve választott képviselőik, tisztségviselőik útján közölhetik az iskola igazgatóságával, nevelőtestületével.

13.5. Együttműködés fejlesztése

— Az egészséges pedagógus-diák és pedagógus-szülő kapcsolatot a diákönkormányzat és a szülői szervezet aktív működése jelenti. Elsődleges célunk ösztönözni az ilyen irányú – az iskolai demokratizmus kiterjedését jelentő – kezdeményezéseket.

— Szülők és diákok rendszeres tájékoztatása az intézménnyel kapcsolatos eseményekről, fejlesztésekről, átalakításokról, eredményekről. Véleményük rendszeres kikérése, melyeket a megfelelő fórumokon elmondhatnak.

— Működésüket, munkájukat tanterem és eszközök biztosításával is támogatjuk.

14. Esélyegyenlőségi program

14.1. A beilleszkedési, magatartási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenység

Iskolatípusunk önkéntes, egyéni motivációt kívánó oktatási formája gyakran eleve kiszűri, vagy sokszor el sem juttatja a művészeti képzéshez a tanulók közül a beilleszkedési, magatartási, egyéb hátrányos problémákkal küzdő gyermekeket. Ugyanakkor mással nem pótolható lehetőségünk adódik – szintén a sajátos, egyénre szabott nevelési-oktatási forma és a művészet erejével – arra, hogy az iskolánkba jelentkezőket ebben is segítsük. Ezt a feladatot a személyiségfejlesztés, a tehetséggondozás és a felzárkóztatás során végezzük el.

Tapasztalataink szerint beilleszkedési nehézségekkel nem kell megküzdniük a tanulóknak, ami a nyugodt, harmonikus tanórai légkörnek, a sokszínű egyéni képességek pedagógiai elfogadásának, az inspiráló, segítő tanári hozzáállásnak, az együttalkotásnak és a gyakori rendezvényeknek köszönhető. Ugyanakkor pszichológiai kutatások bizonyítják, hogy a kreatív tanulók esetenként fegyelmezetlenek, impulzívak, nonkonformista attitűdöt mutatnak. Ezeket a jelenségeket az alapfokú művészetoktatásban más tanszakra irányítással, illetve enyhébb esetekben szülői konzultációkkal, egyéni teljesítményütemezéssel, a személyiséghez illő téma- és technikaválasztással meg lehet oldani, tehát a szuverén alkotói magatartásból, személyiségjegyekből adódó problémákat az alapfokú művészetoktatásban is kezelni kell.

Tanulási kudarc a képzés tematikája alapján nem jellemző. Azonban azt fontos kiemelni, hogy az alapfokú művészetoktatásban résztvevő gyerekek sokkal jobban teljesítenek a közismereti iskolákban, mint a művészeti tanulmányuk megkezdése előtt. A jelenség hátterében a művészetek érzelmi és értelmi intelligenciára való hatása áll. A művészettel foglalkozó gyerekek gyakran találhatnak arra alkalmat, hogy feszültségeiket „kivetítsék, kialkossák, kimuzsikálják, kitáncolják” magukból. Ezáltal eredményesebb tanulásra lesznek képesek, valamint a tanulási kudarcok kezeléséhez is segítséget kapnak a művészettől.

14.2. A szociálisan hátrányos helyzetű tanulók segítése

Ma sokszor felvetődik az esélyegyenlőség kérdése. Nem indulhatunk mindannyian egyenlő esélyekkel.

14.2.1. A hátrányos helyzet leküzdését segítő tényezők

- Család: az iskola nélkülözhetetlen partnere. Az iskola és a család között a legfontosabb kapcsolat a gyermek. Az ő fejlődése, érdekei határozzák meg az együttműködés formáit és tartalmát. A család, amikor az iskolánkat választja, megtisztel bennünket bizalmával. Ennek kell megfelelnünk magabiztos szaktudással, korrekt, kulturált és toleráns magatartással, bizonyítva, hogy tanári személyiségünk a számukra a lehető legjobb választás volt.
- Személyes kapcsolat, családias légkör: pedagógussal, társakkal, szakmai csoportokkal. A hátrányos helyzetű gyermekek esetében többször előfordulnak a deviáns viselkedési formák. Családi légkörrel, beszélgetéssel, kiemelkedő feladatokkal történő megbízással kezeljük ezeket a helyzeteket. Feladatmegoldásaikban még jobban ügyelünk a fokozatosság elvére.
- Tananyag, hangszerek, fellépő ruhák, cipők biztosítása: A szociális hátrányok enyhítésében nagy szerepe van annak a lehetőségnek, hogy jó minőségű hangszereket, kottákat, táncruhákat és cipőket tudunk biztosítani a művészeti neveléshez.
- A közösség hátránykompenzációs hatása: Minden tanuló részt vehet zenei- és táncsoportjaink munkájában. A közös művészi munka és élmény is segít leküzdni a tanulók közti esélyegyenlőségi különbségeket.
- Anyagi támogatás: A művészetoktatás térítésköteles oktatási forma. A hátrányos helyzetű gyermekek részére a törvény térítésdíj-mentességet biztosít. A fenntartói rendelkezés lehetővé teszi, hogy kérvényezéskor, a szociális helyzetet igazoló dokumentumok csatolásával, 50-, il-

letve 25%-os kedvezményt biztosítsunk. Az ideiglenes nehézségekkel küszködő családok részére lehetővé tettük a részletfizetési lehetőséget.

15. Gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok az intézményben

15.1. A feladatokat meghatározó tényezők

- Tanulóink a legkülönbébb közismereti iskolákból érkeznek hozzánk. (Nagyobb részt általános és középiskolából.) Ezekben az intézményekben kötelező az ifjúságvédelmi felelős alkalmazása, míg az ilyen szakember felvételét a művészeti iskolákban a törvény nem teszi kötelezővé.

15.2. Az ifjúságvédelmi feladatok ellátása

- Az ifjúságvédelmi feladatokat oly módon látjuk el, hogy az illeszkedjék a közismereti iskolák rendjéhez.
- Probléma, konfliktus megjelenése esetén először a nevelőtestületen belül keressük a megoldást.
- Bevonjuk a szülőket a probléma feltárásába és az útkeresésbe.
- Kapcsolatot építünk a tanuló közismereti iskolájával. (osztályfőnök, ifjúságvédelmi felelős, vezetők).
- Szükség esetén bevonjuk a probléma megoldásában a Gyermekjóléti Szolgálatot, illetve a Gyámhatóságot.
- Az ifjúságvédelmi vezetői feladatokat az igazgató szervezi és irányítja a tanszakvezetők bevonásával.

15.3. Tanulók testi épségének megóvása és erkölcsi védelme

15.3.1. Testi épség megóvására tett intézkedések

- Minden tanév kezdetén a pedagógusok tűz- és balesetvédelmi oktatást tartanak tanulóik részére, melyen felhívják a figyelmet az iskola területén lehetséges baleseti veszélyekre. Továbbá a balesetek elkerülésének módjára, a viselkedési szabályokra, azok betartására, az iskola épületében való benntartózkodás szabályaira. Tájékoztatást adnak az iskola házirendjéről. A tanulók aláírásukkal igazolják, hogy a képzésen részt vettek.
- A rendszabályok betartását a pedagógusok és a pedagógiai munkát segítő alkalmazottak felügyelik. Amennyiben eltérést tapasztalnak, megteszik a szükséges intézkedéseket.
- Tűz, baleset, vagy bármilyen veszély észlelése esetén a tanuló rögtön értesíti a leghamarabb elérhető felnőttet, aki megteszi a szükséges intézkedéseket a veszély elhárítása érdekében.
- Tanévenként egy alkalommal tűzriadó gyakorlatot tartanak az iskola épületében.

15.3.2. Erkölcsi védelem

- Református szellemiségben való nevelés.
- Az ismeretátadás során a pedagógusok az erkölcsi háttérét is tudatosítják a tanulóknál.
- A művészeti nevelés-oktatás kiemelt figyelmet fordít az erkölcsös magatartásra, viselkedésre.

- Művészeti bemutatókon, versenyeken, különböző rendezvényeken való részvétel előtt az elvárt magatartási szabályokra is felhívják a figyelmet a pedagógusok.
- A művészeti nevelés folyamatában az egymás elfogadására, az empátiára, az önbecsülésre, az értékekre való figyelemfelhívásra kiemelt hangsúlyt fektessen a pedagógus.
- Fontos a pedagógusok példamutatása.

16. Környezeti nevelési és egészségnevelési program

16.1. Környezeti nevelés

16.1.1. Helyzetkép

- Külső környezet: Székhelyünk Nagybajom központjában, a Fő utca 67. szám alatt található. Nagy területen zöld, füves, fákkal ültetett, udvarral rendelkezik, mely a Nagybajomi Református Templommal közös terület. Ez a helyszín alkalmas kulturális és egyéb közösségi programok szervezésére is. Az udvarban meglévő környezeti értékek – fák, bokrok – megóvása, illetve ezek pótlása kiemelt feladat. Gyakran szerveznek itt gyerekeknek, szülőknek játszó és egyéb programokat.
- Belső környezet: Az épület és környezete tisztasága elsődleges szempont, mivel a művészeti neveléshez az esztétikai nevelés is hozzátartozik. Az épület folyamatosan karbantartott. Évente festetjük a folyosót, a tantermeket. A meghibásodásokat folyamatosan javítatjuk, cseréljük az elhasználódott bútorokat, igyekszünk ízléses, egyszerű, de egészséges környezetet kialakítani. Cél, hogy a tanulók mindig tiszta, rendes, balesetmentes környezetben tanulhassanak.
- Az intézmény épülete:
 - Főépület: 3 egyéni oktatásra alkalmas tanterem
 - 2 csoportos oktatásra alkalmas tanterem (számítógépekkel)
 - 1 hangversenyterem (200 főt befogadó) Ez a Református templom
 - 1 könyvtár (egyben zongorásterem)
 - 1 iroda (2 tanterem is)
 - 1 tanári rész kialakítva
 - 1 raktár
 - 1 irattár
 - 1 konyha
 - 1 helyiség a technikai dolgozóknak

16.1.2. Telephelye környezete

Az iskolánk telephelyei a települések általános iskoláiban működnek. Ezek az épületek a jogszabályi előírásoknak megfelelően vannak kialakítva, rendelkeznek a szükséges eszközökkel. Mindenhol törekszik az iskolavezetés az tiszta, rendes környezet kialakítására, megtartására. A művészeti oktatáshoz megfelelő tantermeket, táncruha raktárakat biztosítanak. Az egyéb eszközöket a pedagógusok viszik a helyszínre.

16.1.3. Pedagógusok szerepe a környezettudatos nevelésben, a fenntarthatóság értékrendjének tudatosításában

- Felhívják a figyelmet a fenntartható és nem fenntartható fejlődés különbségeire.
- Kihasználják a művészeti tantárgyak segítségével a fenntarthatóságra nevelés pedagógiai lehetőségeit.
- Tudatosítják a tanulóknál, hogy a jövő rajtuk is múlik, a saját cselekedeteikkel, viselkedésükkel is hozzájárulnak a fenntarthatósághoz.
- A művészeteken keresztül segítik tanulóikat, hogy a múlt és a jelen tükrében kreatívan gondolkodjanak a lehetséges jövőről.

16.2. Környezetvédelmi elvárások és megvalósulásuk

- Egészséges, esztétikus környezet biztosítása a diákok és a munkatársak részére.
- A tantermek esztétikusabbá, hangulatosabbá tétele.
- A fellépési helyszínek állagmegóvása külön figyelmet igényel.
- Energiatakarékos magatartáskövetés (árammal, fűtéssel, vízzel).

16.3. Humán erőforrás szerepe a környezettudatos nevelésben és a fenntarthatóságban

- Az intézményben dolgozó pedagógusok példamutatása adja elsősorban a környezeti nevelés hitelességét.
- A technikai dolgozók napi munkájukat igyekezzenek környezetbarát technikákkal megvalósítani.
- A belső erőforrás fontos tényezője az intézmény kb. 700 fős tanulócsoportnak.

17. Az intézményben használt elektronikus nyilvántartó felületek

17.1. KIR (Köznevelési Információs Rendszer)

17.1.1. Alkalmazásának célja:

- Az intézménnyel jogviszonyban álló tanulók és pedagógusok személyes és oktatással kapcsolatos adatainak nyilvántartására szolgál, továbbá az éves statisztikát is ezen a felületen keresztül lehet elvégezni.
- Az intézményben az – ezzel a feladattal megbízott – általános igazgató-helyettes és az iskolatitkár kezeli, frissíti az aktuális adatokkal.
- Interneten keresztül működik, csak az engedéllyel rendelkező kollégák léphetnek be a felületre.

17.2. KRÉTA (Köznevelési Regisztrációs és Tanulmányi Alaprendszer)

17.2.1. Alkalmazásának célja:

- Országosan kiépített, ellenőrizhető adminisztratív rendszer, az országos nevelés-oktatás statisztikai nyomonkövetésének leltősége.
- Az intézményi adminisztráció elektronikus úton történő megvalósítása.
- A szülők és tanulók közvetlen hozzáférése a tanuló iskolai előmeneteléhez, jelenlétéhez, házi feladathoz, értékelésekhez.

- Intézményi dokumentumok iktatása.
- Az informatikai rendszeren keresztül a szülők tájékoztatása, illetve a szülők is küldhetnek üzenetet az iskolába.
- Az iskolai adminisztráció egyszerűsítése, a dokumentumok elkészítése, vezetése az informatikai felületen (naplók, tanmenetek, órarendek, hiányzások, helyettesítések, stb.)

17.2.2. Az alkalmazáshoz szükséges eszközök

- Számítógép vagy laptop internet hozzáféréssel.
- Okostelefon internet hozzáféréssel.

17.2.3. Az alkalmazáshoz való hozzáférés módja

- A KRÉTA applikációt telepíteni kell az informatikai eszközre.
- Beiratkozáskor meg kell adni a szülői és tanulói elektronikus elérhetőséget.
- A pedagógusok és az iskolában a KRÉTA felületet kezelők részére megadni a felülethez szükséges belépést.
- Az elektronikus napló hozzáféréseinek beállítása, a pedagógusok által kezelt felületek engedélyezése.
- Az elektronikus ellenőrzőhöz való hozzáférés beállításai.
- A tanulók adataihoz való hozzáféréshez szükséges engedélyek iosztása.
- A rendszer automatikusan küld a szülő, illetve tanuló által megadott elektronikus címre belépési kódot, melyet aktiválni kell.

18. Adatvédelm

18.1. Jogszabályi háttér

- Az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. Törvény.
- Az elektronikus kereskedelmi szolgáltatások, valamint az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások egyes kérdéseiről szóló 2001. évi CVIII. törvény.
- A kutatás és közvetlen üzletszerzés célját szolgáló név- és lakcímadatok kezeléséről szóló 1995. évi CXIX. törvény.
- A 2018. május 25. napjától alkalmazandó, a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról szóló 2016/679/EU rendelet, azaz a GDPR.
- A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény.
- Az egyéb vonatkozó jogszabályok, nemzeti és nemzetközi ajánlások rendelkezéseit megtartva járjon el.

18.2. Az intézmény adatvédelmi rendszere

18.2.1. Helyi szabályozás

- Adatkezelő: Nagybajomi Református Alapfokú Művészeti Iskola.
- Adatkezelő képviselője: az intézmény mindenkori igazgatója.

- Adatvédelmi szabályzat: Tartalmazza az általános és helyi adatvédelmi követelményeket.
- Adatkezelési tájékoztató: Az intézmény partnereinek ad tájékoztatást a tanulói és egyéb adatok helyi kezeléséről, védelméről.
- Adatkezelési hozzájáruló nyilatkozat: Ennek aláírásával hozzájárul, illetve elfogadja az intézmény partnere az adatainak helyi kezelését. A hozzájáruló nyilatkozatot egy alkalommal szükséges leadnia, mely visszavonásig érvényes. A hozzájáruló nyilatkozatot minden olyan alkalommal be kell adni, amikor a partnerek adatait kezelik az intézményben (versenyek, szülői szervezet, Intézményi Tanács, stb.).

18.2.2. Tájékoztatás

Az adatvédelemre vonatkozó szabályzatok megtalálhatóak az intézmény honlapján (<http://www.refdunantul.hu>), a titkárságon, az iskolai irattárban. Kérésre szóbeli tájékoztatást is ad az intézményvezető, illetve megbízottjai.

19. A pedagógia program végrehajtásához szükséges nevelő-oktató munka tárgyi feltételei (eszközök és felszerelések jegyzéke)

A nevelő-oktató munka tárgyi feltételei a helyiségek, azok berendezési tárgyai és a tanszakok speciális taneszközei, mindenben megfelelnek a jogszabályi előírásoknak. Ezek az iskola saját tulajdonú eszközei.

A pedagógiai program végrehajtásához szükséges eszközöket és felszereléseket az alapfokú művészetoktatás tekintetében az intézmények működéséről szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 2. számú mellékletében előírtak, valamint helyi tantervi programunk speciális szükségletei alapján a következőkben határozzuk meg.

19.1. Eszközjegyzék

19.1.1. Jogszabályban előírt kötelező eszköztár

ALAPFOKÚ MŰVÉSZETI ISKOLA		
HELYISÉGEK		
Helyiségek	Mennyiségi mutató	Rendelkezésre áll
Tanterem	Székhelyen és telephelyen az iskola munkarendje, valamint az egyes művészeti ágaknál meghatározottak szerint	Székhelyen: 3 megfelelő méretű tanterem Telephelyeken: 3 megfelelő tanterem
Intézményvezetői iroda	Iskola székhelyén, iskolánként (székhelyen, telephelyen) 1	Székhelyen 1 iroda
Intézményvezető-helyettesi iroda	Ha az iskolában az intézményvezető helyettes alkalmazása kötelező, iskolánként (székhelyen, telephelyen) 1 iroda	Székhelyen az intézményvezetői irodával együtt is kialakítva.
Tagintézmény, intézményegységvezető-helyettesi iroda	Ha az iskolában a tagintézmény-, intézményegységvezető-helyettes alkalmazása kötelező, iskolánként (székhelyen és telephelyen) 1 iroda	Tagintézményegységvezető-helyettes nincs az iskolában
Iskolatitkári iroda	Ha az iskolában az iskolatitkár	Székhelyen 1 fő iskolatitkár

	alkalmazása kötelező, 1 fő iskolánként (székhelyen) 1 fő	
Nevelőtestületi szoba	Iskolánként (székhelyen) 1 iroda	Székhelyen 1 iroda
Könyvtár (adattár)	Iskolánként (székhelyen) 1 könyvtár. A művészeti köny- vek, segédkönyvek, kották, hanglemezek és egyéb hangzó anyagok, diafilmek, valamint további módszertani eszközök és taneszközök elhelyezésére – saját épülettel rendelkező in- tézmény esetében.	Székhelyen kialakítva a tanári helyiségben.
Kiszolgálóhelyiségek		
Szertár, raktár (hangszertár, jelmeztár)	Iskolánként 1 raktár. Művésze- ti áganként biztonsági felsze- reléssel, a hangszerfajtáknak, jelmezeknek, díszleteknek, színpadi és cirkuszművészeti kellékeknek, rekviziteknek, képző- és iparművészeti tár- gyaknak, anyagoknak bizton- ságos tárolására.	Székhelyen hangszertár kialakítva az egyik tanteremben. Telephe- lyeken jelmeztár található.
Saját épülettel rendelkező intézmény esetében, amennyiben az kialakítható aula (előtér, várakozó)	Iskolánként (székhelyen és telephelyen) 1 aula. Porta, várakozóhelyiség és a ruhatár funkcióját is betöltheti.	Székhelyen és telephelyen 1-1 aula.
Saját épülettel rendelkező intézmény esetében, amennyiben az kialakítható porta	Iskolánként (székhelyen) 1 porta. Szükség esetén az elő- térben is kialakítható.	Székhelyen és telephelyen 1-1 porta.
Személyzeti WC helyiség	iskolánként (székhelyen és telephelyen), férfi és női 1-1 WC. Alkalmazotti létszám figyelembevételével.	Székhelyen és telephelyeken megfelelő mennyiség.
Tanulói WC helyiség	Iskolánként (székhelyen és telephelyen), szintenként, fiú és lány 1-1 WC, a tanulói lét- szám figyelembevételével.	Székhelyen és telephelyen a lét- számnak megfelelő mennyiség.
Öltöző, zuhanyzó	iskolánként (székhelyen és telephelyen) fiú és lány 1-1 öltöző. Saját épülettel rendel- kező intézmény esetében.	Székhelyen és telephelyeken megfelelő mennyiség.
Saját épülettel rendelkező intézmény esetében, amennyiben az kialakítható elsősegély helyiség.	Iskolánként 1 helyiség. Lehe- tőség szerint külön helyiség- ként.	Székhelyen és telephelyeken megfelelő helyiség kialakítva.
AZ EGYES MŰVÉSZETI ÁGAK, TANSZAKOK		
ZENEMŰVÉSZET (ZENEISKOLÁK)		
Helyiségek	Mennyiségi mutató	Rendelkezésre áll
Egyéni és kiscsoportos órák tanterme	Létszámának figyelembevételével, az iskola munkarendje szerint az egyidejűleg megtar- tott egyéni és kiscsoportos	Székhelyen és telephelyeken a létszámnak megfelelő kistermek rendelkezésre állnak.

	foglalkozásokhoz szükséges számban. A fúvós és az ütőhangszerek, a jazz-zene és az elektroakusztikus oktatására használt helyiségek hangszigetelése, valamint az alapvető akusztikai szempontok figyelembevétele szükséges; 100 tanulóként min. 4 terem	
Csoportos órák, együttesek tanterme, próbaterme	A csoport, illetve az együttesek létszámának figyelembevételével, az iskola munkarendje szerint az egyidejűleg megtartott csoportos foglalkozásokhoz szükséges számban, a zenekar, kamarazene, ének-kar helyiségei közös hasznosításúak is lehetnek; 100 tanulóként min. 2 terem.	Székhelyen és telephelyeken a létszámnak megfelelő csoportos tantermek biztosítottak.
Hangversenysterem csatlakozó helyiségekkel	Iskolánként (székhelyen vagy telephelyen) 1 terem. Figyelembe vehető más célra létesített (többcélú hasznosítás szempontjai szerint kialakított), nagyméretű terem is, amennyiben a hangversenysterem funkciójának megfelel.	Székhelyen a református templom áll a művészetoktatás rendelkezésére. Telephelyeken hangversenysterem, illetve nagyméretű aula, vagy tornaterem szolgálja a zenei rendezvények helyszínét.

TÁNCMŰVÉSZET (balett, moderntánc, kortárástánc, néptánc, társastánc tanszak)

Helyiségek	Mennyiségi mutató	Megjegyzés
Tanterem	A csoport, illetve az együttesek létszámának figyelembevételével, az iskola munkarendje szerint az egyidejűleg megtartott csoportos foglalkozásokhoz szükséges számban. Más művészeti ágakkal, tanszakokkal közös helyiségként is kialakítható, ha a tanulók és a csoportok száma azt lehetővé teszi.	Székhelyen és a telephelyeken a létszámnak megfelelően rendelkezésre áll.
Táncsterem	Iskolánként (székhelyen és telephelyen) 1 terem. Figyelembe vehető más célra létesített, de funkciójának megfelelő, a többcélú hasznosítás szempontjai szerint kialakított nagyméretű terem is	Székhelyen a református templom áll a művészetoktatás rendelkezésére. Telephelyeken hangversenysterem, illetve nagyméretű aula, vagy tornaterem szolgálja a zenei rendezvények helyszínét.
Tanári öltöző, tusoló	Iskolánként (székhelyen és telephelyen) nemenként 1 öltöző	Székhelyen és telephelyeken rendelkezésre áll.
Tanulói öltöző, tusoló	iskolánként (székhelyen és telephelyen) nemenként 1 öltöző	Székhelyen és telephelyeken rendelkezésre áll.
Kellék- és jelmeztár vagy kellék- és	Iskolánként 1, jelmezek, vise-	Székhelyen és telephelyeken ren-

jelmeztároló	letek számára.	delkezésre áll.
EGSZSÉG- ÉS MUNKAVÉDELMI ESZKÖZEI		
Elsősegélyláda	Iskolánként (székhelyen és telephelyen) 1. A közegészségügyi előírások szerint.	Székhelyen és telephelyeken rendelkezésre áll.
Gyógyszerszekrény (zárható)	Iskolánként (székhelyen és telephelyen) 1. A közegészségügyi előírások szerint.	Székhelyen és telephelyeken rendelkezésre áll.
Amennyiben a betöltött munkakörben a viselete előírt vagy javasolt, munkaruha	Külön jogszabályban meghatározottak szerint	A takarítóknak, a fűtőkarbantartóknak a jogszabályban előírtak megfelelően.
Tűzoltó készülék	Az érvényes tűzvédelmi szabályok szerint	A tűzvédelmi szabályoknak megfelelő mennyiségben és helyen elhelyezve székhelyen és telephelyeken.

19.1.2. További rendelkezésre álló eszközök

- Tantermek és irodák bútorzata (tanári, tanulói, irodai asztalok, székek, szekrények, ötvonalas táblák, álló tükör, szeméttároló)
- Technikai berendezések (TV, írásvetítő, videólejátszó, interaktív tábla projektorral, magneton, lemezjátszó, nyomtatók, mikrofon, erősítő berendezés)
- IKT eszközök (laptopok, számítógépek, CD-ROM)
- Hangszerek (zongora, pianínó, fűvós-, vonós-, ütőhangszerek, hangszerterozékok)
- Jelmezek, viseletek (néptánchoz, társastánchoz, táncruhák, cipők)
- Egyéb eszközök (kottaállványok, metronóm, lábzsámoly, hangológép, színpadi világítástechnika, létra, telefon)

19.2. Az intézmény épülete

Az intézmény székhely épületének állaga az oktató-nevelő munkához megfelelő. Folyamatos a karbantartása. Folyamatban van egy új épületrész felépítése, mely további helyiségeket biztosít a művészeti nevelé-oktatás részére.

A művészeti neveléshez szükséges tantermek, irodák, mellékhelyiségek, eszközök rendelkezésre állnak.

20. A nevelő-oktató munka személyi feltételei

20.1. Nevelő-oktató feladatokat ellátók

20.1.1. A pedagógusok szakképzettsége

- A nevelési-oktatási intézményben csak megfelelő szakirányú egyetemi, vagy főiskolai végzettséggel rendelkező pedagógusok oktathatnak. Az iskolában a nevelő – oktatói feladatokat kizárólag a törvényben meghatározott végzettséggel rendelkező pedagógusok látják el.

20.1.2. Az iskola irányítását végzők

- Igazgató

- Igazgatóhelyettes
- Gazdasági vezető
- Tanszakvezetők

20.1.3. Művészeti nevelést-oktatást végző pedagógusok

- Zeneművészet
 - Klasszikuszene
 - Népzene
- Táncművészet:
 - Néptánc
 - Társastánc

20.1.4. Pedagógus továbbképzés

- Intézményben a pedagógusok továbbképzése a 277/1997. (XII. 22.) a pedagógus-továbbképzésről, a pedagógus-szakvizsgáról szóló törvényi szabályozás értelmében kerül megszervezésre.
- Az intézmény öt évre tervezett továbbképzési programmal rendelkezik, mely tanévenként szükség szerint módosításra kerül.
- Minden tanévben beiskolázási terv készül, mely alapján a pedagógusok részt vehetnek a továbbképzéseken.
- Helyi szabályzat ad iránymutatást a nem akkreditált továbbképzések elfogadásáról, valamint a nem akkreditált képzések szervezéséről az iskolán belül.
- A pedagógusok továbbképzésének célja:
 - A meglévő, korábban szerzett ismeretek további mélyítése.
 - A pedagógiai program színvonalas végrehajtásához szükséges ismeretek megszerzése.
 - Megfelelő szakemberek képzése a törvényes működés biztosításához (szakmai ellenőrzés, pedagógus minősítés, gyakoronoki szabályzat).
 - A köznevelés informatikai hátterének értő kezelése.
 - A pedagógus életpálya modellnek megfelelő felkészültség.

20.2. Pedagógiai munkát segítők köre

- Iskolatitkárok
- Gazdasági ügyintéző
- Könyvtáros
- Hangszertáros, jelmeztáros
- Takarító

20.3. Érdekképviselők

20.3.1. Diákönkormányzat

- Diákönkormányzatot segítő pedagógus
- Diákönkormányzati tagok

20.3.2. Szülői munkaközösség

- Telephelyenként egy szülő tag

21. Az iskola ellenőrzési és értékelési rendszere

21.1. Az intézmény munkájának ellenőrzése

Az ellenőrzés célja a végzett munka értékelése, a nevelés-oktatás eredményességének megítélése, a működés jogszerűségének vizsgálata és biztosítása. A minőségirányítási program szerinti munkavégzés.

21.2. Az iskola belső ellenőrzésének feladatai

A folyamatos belső ellenőrzés megszervezéséért, hatékony működéséért az iskola igazgatója a felelős.

A belső ellenőrzési rendszer átfogja az iskolai nevelő-oktató munka egészét az intézmény – mint költségvetési szerv – egész tevékenységét, és biztosítja az ellenőrzés során felmerülő hibák, helytelen intézkedések kellő időben történő feltárását, fokozza a munka hatékonyságát.

Az ellenőrzést végzőknek jelentési és beszámolási kötelezettségük van az igazgató és az igazgatóhelyettes felé.

Az ellenőrzés tapasztalatairól akkor készítünk írásos feljegyzést, ha a pedagógus teljesítményét értékeljük, vagy egy-egy szélesebb körű vizsgálatot végzünk.

21.2.1. Az ellenőrzés fajtái

- Szakmai tevékenységgel összefüggő ellenőrzési feladatok
 - A nevelő-oktató munka ellenőrzése: óralátogatás, hangversenylátogatás
- Gazdálkodási tevékenységgel kapcsolatos ellenőrzési feladatok
 - A munkaerő-bérgazdálkodás, készlet- és energiagazdálkodás, tárgyi eszközgazdálkodás, érdekeltségi rendszer stb.

21.2.2. Az iskola belső ellenőrzésének követelményei

- Segítse elő a nevelés-oktatás hatékonyságának javulását.
- A tantervi követelményeknek megfelelően kérje számon az eredményeket a pedagógusoktól.
- Segítse elő a szakmai, gazdálkodási és egyéb feladatok legésszerűbb, leggazdaságosabb ellátását, továbbá a belső rendet, a tulajdon védelmét.
- Támogassa a helyi kezdeményezéseket, ugyanakkor kellő időben jelezzen az intézmény működése során felmerülő megalapozatlan, helytelen intézkedésekre, hibákra.
- Az ellenőrzés tartsa tiszteltben a nevelők módszertani önállóságát, ezáltal az elért eredmények tükrében értékelje tevékenységüket.

21.2.3. Az ellenőrzés szintjei

- vezetői (igazgató, igazgatóhelyettes),
- tanszakvezetői (munkaközösségvezetői)
- kijelölt pedagógusok egy-egy feladatnál

21.2.4. Az ellenőrzés jellege

- időszakos,
- állandó,
- kiemelt,
- speciális,
- bejelentett vagy bejelentés nélküli,
- alkalmoszerű.

21.2.5. Az ellenőrzési terv tartalma

- Az ellenőrzés lebonyolításának legfontosabb szabálya a tervszerűség.
- Az ellenőrzési tervet az iskola Szervezeti és Működési Szabályzatában rögzítjük.
 - az ellenőrizendő területek, szaktárgyak, szervezeti egységek,
 - az ellenőrzés célja (témaellenőrzés, céllenőrzés, utóellenőrzés),
 - az ellenőrzés jellege,
 - az ellenőrzés formája,
 - az ellenőrzést végző személy, személyek megjelölése,
 - az ellenőrizendő időszak megjelölése (kezdő és befejező időpont),
 - a programot, tervet kiadó vezető aláírása.

21.2.6. Az ellenőrzés formái

- Az ellenőrzés formái változatosak, a bennük való választás függ az ellenőrzés területétől és az ellenőrzés céljától.
 - tanítási óra,
 - tanórán kívüli tevékenység,
 - beszámoltatás, kiállítások, előadások, hangversenyek,
 - írásos dokumentumok vizsgálata,
 - eredményvizsgálatok, felmérések,
 - helyszíni ellenőrzések.

21.3. Az intézményben folyó munka értékelése, mérése

21.3.1. Alapelv

- Az értékelés alapját az ellenőrzés során szerzett tapasztalat jelenti, a végzett munka eredményeinek (jó és rossz) számbavételével.
- Az értékelés célja a jobbítás és az ezzel kapcsolatos újabb feladatok meghatározása.
- Az értékelés alapja és fokmérője: az alapfokú művészetoktatás követelményeinek teljesítése, illetve értékeljük a növendékek hozzáállását, azaz szorgalmát az iskolai tevékenysége során.

21.3.2. Általános értékelési formák

- beszámolók (nevelőtestületnek, fenntartónak),
- egyéni vagy tanszaki megbeszélések,
- minősítések (dolgozói),

- különböző jellegű értekezletek (osztályozó, év végi, félévi, nevelési).

21.3.3. A növendékek értékelésének formái

- írásbeli: szöveges (előképző)
- érdemjeggyel (alapfok, továbbképző): 1-5 fokozat
- szóbeli

21.3.4. Az értékelés gyakorisága

- szóbeli: folyamatosan a tanév során,
- írásbeli: havonta, félévkor, tanév végén.
- érdemjegy: dolgozatok, órai munka, havonta, félévkor, tanév végén

21.4. A mérés

A tanulási eredmények értékelésénél intézményünkben – a produkciók minőségének folyamatos visszajelzése mellett – a szummatív értékelés dominál, melynek célja egy hosszabb tanulási szakasz eredményeinek megállapítása. Az alapfokú művészetoktatás követelménye és tantervi programja a teljesítendő, elvárható követelményeknek a tudását az alapfok és a továbbképző évfolyam befejezésére írja elő a növendékek számára, ezzel lehetőséget kíván adni a tudásuk elmélyítéséhez, az egyéni fejlődési különbségek, a gyorsabb vagy lassúbb tanulási tempó figyelembevételéhez.

IV. AZ INTÉZMÉNY HELYI TANTERVE

22. Alapfokú művészetoktatás általános szempontjai

22.1. Alapelvei, céljai

- A különböző művészeti ágak iránt érdeklődő tanulók számára biztosítsa készségeik, képességeik fejlesztését, alkotó és önkifejező képességeik kibontakoztatását, tehetségük gondozását, az adott művészeti ágon belül az alapfokú művészeti iskolák közötti átjárhatóságot.
- Olyan fejlesztő pedagógiát képviseljen, amelyben a hangsúly a követelmények teljesítésével történő képesség- és személyiségfejlesztésen van.
- A tantervi szabályozás rugalmassága révén hozzájáruljon az integrált nevelés-oktatás megvalósításához, az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőkészség kompetenciaterület fejlesztéséhez, melyeket a személyiségformálás eszközeként kezel. A követelményeket a gyermekek életkori fejlődési jellemzőihez igazítsa.
- A tananyag a különböző művészeti területek azon alapvető tartalmait foglalja magába, amelyek elengedhetetlenül szükségesek a különböző művészeti ágak műveltségének megalapozásához, a különböző kompetenciák fejlesztéséhez.
- A tananyag eszköz a tanulók értelmi, érzelmi és kifejezőképességeinek fejlesztésében. A művészetoktatás a készség és képességfejlesztést, az ismeretgazdagítást a személyiségformálás eszközeként kezeli, követelményeit a gyermek életkori fejlődési jellemzőihez igazítja.

- A művészetoktatás tantervi programja az egyes művészeti területek követelményeire, a művészeti ágak sajátos nevelési és oktatástörténeti értékeire, a művészeti nevelés tapasztalataira, a művészetpedagógiai és művészetpszichológiai kutatások eredményeire, a magyar művészeti nevelés nemzetközileg is elismert gyakorlatára épül.

22.2. Az alapfokú művészeti nevelés szerepe a tanulók személyiségfejlesztésében

- Elősegíti a teljes emberré válást (az értelmi és érzelmi nevelés közötti összhangot), a közösségformálást, a szociokulturális hátrányok csökkentését, a kulcskompetenciák fejlesztését, a világ komplex befogadását, az önkifejezést és örömet jelentő alkotás lehetőségét, a tehetség-gondozást.
- A különböző művészeti területekkel összefüggő gyakorlati tevékenységek, kreatív feladatok által az ismeretek élményszerűvé, a tanulók sajátjaivá válnak, segítik a mélyebb megismerést, és fejlesztik a kreativitást. A művészetekkel való foglalkozás hozzájárul az észlelés érzékenységének, a kifejezés árnyaltságának fejlesztéséhez.
- A művészeti tevékenység magában hordozza a személyiségformálás specifikus lehetőségét. A művészeti nevelés biztosítja a tanulás személyes tapasztalati módját. A tanulók élményszerű tapasztalatokon keresztül ismerhetik meg a művészeti stílusok és irányzatok sokszínűségét, valamint azokat a kifejezési formákat, amelyek a különböző művészeti ágakban ötvöződnek.
- Az alapfokú művészeti nevelés feltárja a művészet megörökítő, átörökítő szerepét, megérteti, hogy az alkotás az egyik legértékesebb emberi alapképesség.
- Megalapozza a tanuló esztétikai szemléletét, kommunikációs képességét, az alkotómunka iránti igényét. A rendszeresen átélt pozitív élmények alakítják ki azokat az emberi tulajdonságokat, magatartási szokásokat, melyek a művészetek területén az eredményesség összetevői.
- Az alkotó típusú tevékenységek megismertetése által járul hozzá az akarati, az alkotó-alakító cselekvőképesség fejlesztéséhez.
- A nemzeti, etnikai kisebbségekhez tartozókat segíti abban, hogy megtalálják, megőrizték és fejlesszék identitásukat, vállalják önmagukat, megmutassák a kisebbség értékeit, erősítsék a közösséghez való kötődésüket.

22.3. A zenei nevelés célrendszere és funkciói

22.3.1. Klasszikus zene

- A zenei nevelés alkalmat ad az érdeklődő és fogékony tanulók képességének fejlesztésére, és biztosítja a különböző szakterületeken való jártasságok megszerzését és gyakorlását.
- A képzés figyelembe veszi az életkori sajátosságokat, a tanulók érdeklődésére, tehetségére építve alakítja készségeiket és gyarapítja ismereteiket.
- A program lehetőséget nyújt az esztétikai érzékenység – nyitottság, igényesség, fogékonyság – alakítása mellett a zene megszólaltatásához szükséges hangszeres és énektechnikai készségek megszerzésére, a zenei ismeretek átadására és minden zenei tevékenység tudatosítására,

az önálló ismeretszerzés képességére, a hagyományos és az új típusú kultúraközvetítő eszközök alkalmazásával.

- Lehetőséget ad az egyetemes kultúra, az európai műveltség, a nemzeti, népi hagyományok, értékek átadására, az értékmegőrzés formáinak kialakítására.
- A zeneoktatás a különböző zenei műfaj sajátosságait, a művészi megjelenítés módjait ismerteti meg a tanulókkal, miközben célja az is, hogy az önkifejezés eszköztárának gazdagításával a zene alkalmazására, befogadására készítsen fel. Kiemelten fejleszti a közösséggel való együttműködés képességét, az érzelmi és társas intelligenciát.

22.3.2. Népzene

- Az alapfokú művészetoktatás tantervi programja keretében folyó zenei nevelés lehetőséget ad népzenei tanszakok működtetése révén a nemzeti, népi hagyományok átadására, az egyetemes kultúra, az európai műveltség közvetítésére, az értékmegőrzés formáinak kialakítására, a klasszikus zene és népzene egymást gazdagító, organikus kapcsolatának kiteljesítésére. Tantervünkkel szeretnénk hozzájárulni nemzeti és etnikai kisebbségi közösségeink zenei önismertetének megalapozásához, e közösségek hagyományos zenei megnyilvánulásainak megőrzéséhez, szakmai fejlesztéséhez is.
- Az alapfokú népzeneoktatás az életkori sajátosságok figyelembe vételével a hagyományos kultúra értékeinek egységes szemléletű feldolgozására nevel, fejleszti az alkotó magatartást, a variációképző-rögtönzőkészség kialakítását, az önkifejezést, megalapozza az általános zenei műveltséget.
- Az énekes és hangszeres népzene anyanyelvi szintű elsajátíttatásával a hagyományos kultúra értékeinek tiszteltetésére, őrzésére, gyarapítására, továbbadására nevel, lehetőséget nyújt a zene megszólaltatásához szükséges hangszeres és énektechnikai készségek megszerzésére, a zenei ismeretek tudatosítására, a kreativitás az esztétikai érzékenység alakítására.
- Az oktatási folyamat – kihasználva a még élő tradíció nyújtotta pedagógiai lehetőségeket – megismerteti a tanulókkal a népzene sajátos gondolkodásmódját, a dallam- és harmóniavilág és a formai szerkezet összefüggéseit, a ritmus és intonáció értelmezésének a nyelvi sajátosságokkal is összefüggő hangsúlyviszonyait, a különböző zenei műfajok sajátosságait. Célja az is, hogy felkészítsen a zene emocionális és intellektuális befogadására, a társas zenei aktivitásra.
- A népzene – és hagyományos közegében tanulásának folyamata is – alapvetően közösségi megnyilvánulás, ezért tanításában a kamarazenének, a hangszeres-énekes együttmuzsikálásnak kiemelt jelentősége van. A társas zenélés, valamint az ehhez gyakran társuló néptánc elmélyíti, megerősíti a tanulók megszerzett egyéni tudását, közösségformáló ereje által hat az emberi interakciók fejlődésére, megteremti a kapcsolatot a hagyomány és ennek a mindennapi életben történő alkalmazása között.

22.4. A tánc tanítás célrendszere és funkciói

22.4.1. Néptánc

- A néptánc tanszak célja a magyar néptánc és népi kultúra iránti érdeklődés kialakítása és elmélyítése, hagyományaink, kulturális örökségünk továbbéltetése, a mozgáskultúra megalapozása és fejlesztése, a tánc, mint a közösségteremtés és közösségformálás lehetséges eszközének értelmezése.
- A néptáncoktatás tantervi programja lehetővé teszi a tanulók kompetenciaalapú fejlesztését. Hozzájárul, hogy a tanulók személyisége nyitottá váljon a közösségi alkotó tevékenységek és művészetek iránt, fejleszti a kapcsolatépítést az emberekkel, az időgazdálkodást, fejleszti a tanulók megérző képességét, intuícióját, kreativitásukat, improvizációs képességüket, készségeiket. Fejleszti a tanulók szocializációs, kommunikációs készségét, kezdeményező készségét, kulturális tudatosságát, általános műveltségét. Lehetőséget nyújt a tanulók mozgásműveltségének, mozgáskultúrájának sokoldalú fejlesztésére, fizikai állóképességük, ügyességük, cselekvő biztonságuk, ritmusérzékük, hallásuk, tér- és formaérzékenységük fejlesztésére, gazdagítására. Figyelembe veszi az egyéni adottságokat, az életkorra jellemző fizikai és szellemi sajátosságokat. Alkalmazkodik a helyi igényekhez és hagyományokhoz.

22.4.2. Társastánc

- A táncművészeti ágak közül a legrégebbi hagyományokkal rendelkező társastáncoktatás nagy utat tett meg az ifjúság kulturált szórakozási formájától a művészetoktatásig. Az értékeket megtartva a tantervi program további lehetőséget nyújt az alapos, mélyebb tudás megszerzésére, a rendszeres munka igényének kialakítására, a megfelelő munkafegyelemre, az önkontroll alkalmazására.
- Az alapfokú oktatás célja a társastánc iránt érdeklődő és fogékony tanulók képességeinek szakirányú fejlesztése.
- A főtárgyak és kötelező tantárgyak tanulása során a tanulók jártasságot szereznek a különböző társastáncokból.
- Megismerik azok történetét, a hozzátartozó viselkedés szabályait és a mindennapok magatartásformáit. A szabadon választható tantárgyak előkészítik a társastáncok tanulását, megismertetik a főtárgy előzményeivel a tanulót és bekapcsolódást biztosítanak a táncművészet más ágába valamint a társművészetekbe. A korán elkezdett testképzés előkészíti a társastánc tantárgy tanulását, majd a historikus táncokon keresztül a főtárgy előzményeivel ismerkedhetnek meg a tanulók.
- A kötelezően választható tantárgy órái az összevont osztályokban történő tanulást segítik.
- A tanszak komplex ismeretet adó, készségfejlesztő tanterve motiválja a tanulót az újabb tudás megszerzésére és ösztönzi a tanultak gyakorlati alkalmazására az élet minden területén. Közelebb viszi a tanulót a művészetekhez, ugyanakkor választott művészeti ágának értő művelőjévé, közönségévé válik.

23. A választott kerettanterv

— Alapfokú Művészetoktatás Alapprogramja

- 2. számú melléklet II. rész, A) Klasszikus zene fejezet (akik a 2011/2012. tanévben és azután létesítettek tanulói jogviszonyt az iskolával)
- 2. számú melléklet II. rész, B) Népzene (akik a 2011/2012. tanévben és azután létesítettek tanulói jogviszonyt az iskolával)
- 2. számú melléklet, III. rész, Táncművészeti ág: Néptánc és társastánc (akik a 2011/2012. tanévben és azután létesítettek tanulói jogviszonyt az iskolával)

24. Az alkalmazható könyvek, kották, viseletek, egyéb taneszközök kiválasztásának elvei

24.1. Törvényi szabályozás

— Az Alapfokú Művészetoktatás Alapprogramjának tantervi előírásai tartalmazzák az alapfokú művészeti iskolákban javasolt tankönyvek, kották és segédeszközök jegyzékét, valamint tanzakokra, tantárgyakra lebontva a tantervi előírásokat és a követelményszintet. Intézményünk helyi tanterve ezekre az előírásokra épül.

24.2. Tankönyv, kotta választás szabályai

24.2.1. Szakmai szempontok

- A zenei anyag maximálisan segítse a tanuló hangszerjátékának fejlődését.
- Igényes tankönyv és kottaanyag álljon a tanulók rendelkezésére, a magas tudásszint elérésének biztosítása érdekében.
- A játszott zenei anyagnak tartalmaznia kell a gyermek korához igazodó, és a már meglévő tudásszintjére épülő technikai, előadásbeli és stiláris elemeket.
- Az évfolyamokra meghatározott követelményszinthez alkalmazkodjon a választott anyag.
- Pedagógusaink rendelkeznek saját könyvtárral, kottatárral is, ebből is választanak tanítványaik számára tananyagokat.
- A kották és tankönyvek elérhető áron beszerezhetőek legyenek.

24.2.2. Az iskolavezetés feladata

- Az oktatásban, képzésben használatos kották, tankönyvek, munkafüzetek kiválasztásakor az évenként megjelenő hivatalos tankönyvjegyzék jelenti az alapot.
- Könyvtárunk folyamatosan bővül az újonnan megjelenő kiadványokkal, melyek szintén bekerülnek az oktatott anyagok közé.
- A tanszakok az éves program összeállításakor részletesen megvitatják a javasolt irodalom jegyzékét. Az általános és konkrét pedagógiai célok megvalósítása érdekében a hangszeres tanulóknál egyéni tananyag kerül megállapításra, s ehhez kerül kiválasztásra a kottaanyag.
- A csoportos óránál a csoport számára legmegfelelőbb tananyagot (kotta, segédeszközök) az adott évfolyam tanára határozza meg a pedagógiai program alapján.

- A kamaracsoportoknál, zenekaroknál, kórusnál, táncsoportoknál az együttesek szakmai képességeinek és személyi feltételeinek megfelelő tankönyvet használják, figyelembe véve a tanterv szakmai és zenei javaslatait is, valamint a pedagógiai programot.
- Elsősorban az iskola könyvtárában megtalálható anyagot – mely egyezik a tantervi előírásokban felsoroltakkal – használják pedagógusaink.
- Az iskola által használt kották, tankönyvek, segédletek jegyzékét és azok árait – a jogszabályi előírásoknak megfelelően – az érdekeltek tudomására kell hozni.
- A nehéz anyagi körülmények között élő és hátrányos helyzetű tanulók részére a könyvtári anyagok használatát lehetővé kell tenni.
- A pedagógusok szorgalmazzák az eredeti könyvek, kották használatát, szorítsák vissza a másolást a jogdíjak védelme érdekében.

24.3. Hangszer

24.3.1. Szakmai szempontok

- A tanuló érdeklődésének és igényének megfelelő hangszeres tudást kapjon.
- A megfelelő méretű hangszert adják a pedagógusok a tanulók kezébe (hegedű, furulya, stb.).
- A hangszer kiegészítőket (húr, nád, stb.) biztosítsák a tanulók részére, térítés ellenében.

24.3.2. Az iskolavezetés feladata

- A tanulmányok idejére – a törvényi előírásoknak megfelelő mértékben – az iskola biztosítsa a megfelelő minőségű hangszert.
- Gondoskodjanak az iskola tulajdonát képező hangszerek tanévenkénti javíttatásáról, karbantartásáról.
- A lehetőségekhez mérten, a meglévő hangszerállományt bővítsék, illetve cseréljék jó minőségű hangszerekre.
- Szakmai tanácsokkal segítsék a szülőket, amennyiben gyermekük részére hangszert szeretnének vásárolni.

24.4. Viseletek (néptánc, társastánc)

24.4.1. Szakmai szempontok

- Érdeklődésének és igényének megfelelő táncudást kapjon a tanuló a tantervi elvárásokat is figyelembe véve.
- A stílusnak, tájegységnek megfelelő viseletet biztosítsák a tanulók részére a fellépések alkalmával. Lehetőleg egy-egy csoport részére egységes legyen a ruházat.

24.4.2. Az iskolavezetés feladata

- A tanulmányok idejére – a helyi tantervben meghatározott tananyagnak megfelelően – az iskola biztosítsa a megfelelő minőségű és stílusú viseleteket (néptánc- és társastánc ruhák, cipők, csizmák).
- Gondoskodjanak az iskola tulajdonát képező viseletek tanévenkénti javíttatásáról, karbantartásáról.

- A lehetőségekhez mérten, a meglévő ruhatárat bővítsék, illetve cseréljék a különböző néptáncok és társastáncok stílusának megfelelően.
- A lehetőségekhez mérten vonják be a szülőket a viseletek frissítésére, karbantartására.

25. Pedagógus választás szabályai

25.1. Helyi szabályozás

- A tanuló, kiskorú tanuló esetén a gondviselője, írásban kérvényezi az iskola vezetőjétől a tanárváltást, megfelelően indokolva.
- Az intézményvezető, a tanszakvezetővel és pedagógusokkal felméri a lehetőségeket a tanárváltás érdekében.
- Az intézményvezető dönt a tanárváltásról.
- Az intézményvezetői döntésről a kérvényező írásban kap értesítést.
- Iskolánk több településen végzi a művészeti nevelést-oktatást. Ezeken a telephelyeken általában csak egy-egy szaktanár tanítja a művészeti tárgyat, ezért itt nincs lehetőség megválasztani a pedagógust.

25.2. Egyéni oktatás

- Az alapfokú művészeti iskolában a hangszeres képzés egyéni oktatás keretében folyik. Ezzel lehetővé válik, hogy az azonos tantárgyat tanító pedagógusok közül kiválassza a tanuló, illetve gondviselője, azt a pedagógust, akinél a zenei képzést igénybe szeretnék venni.
- Amelyik hangszert csak egy tanár oktatja az iskolában, ott a pedagógus kiválasztására nincs lehetőség.

25.3. Csoportos oktatás

- A zenei- és tánc csoportos tantárgyat egy-egy pedagógus tanítja az iskola székhelyén és telephelyein. Ezért a csoportos tantárgyak esetében nincs lehetőség a tanárváltásra.
- Lehetőséget biztosítunk tanév közben is csoportváltásra, az adott évfolyamon belül, más pedagógushoz, illetve azonos pedagógushoz, csak más időpontban, amennyiben erre lehetőség van a képzés helyszínén.

26. A tanuló tanulmányi munkájának értékelése

26.1. Az értékelés szempontjai

- A tanulók értékelésének alapja a folyamatos teljesítmény, figyelembe véve a tanuló fejlődési ütemét.
- Az iskolában szummatív és szöveges értékelés folyik.
- Az értékeléskor a tanuló előmenetele, a képességeihez mért fejlődése a szempont.
- Értékelési időpontok: havonta, félévkor, tanév végén. A pedagógus a tanítási órákon is értékelheti a tanulókat.

26.2. Az értékelés formái

26.2.1. Szöveges értékelés

— Az előképző évfolyamokon, továbbá a tehetséggondozás, másodtantárgy és a választható csoportos tantárgyak esetében alkalmazott értékelés:

- Évközi értékelés: kifejtett szöveges (szóbeli, esetenként írásos) formában történik.
- A tanulók félévi és év végi teljesítményének minősítésére az alábbi fokozatokat alkalmazzuk:

Kiválóan teljesítette: annak a tanulónak a teljesítménye, aki az adott évfolyamra előírt tantárgyi követelményeket kimagaslóan teljesítette, rendszeresen részt vett a foglalkozásokon, szorgalmával felkészültségével segítette a tanulótársai munkáját is.

Jól teljesítette: annak a tanulónak a teljesítménye, aki az adott évfolyamra előírt tantárgyi követelményeket kiemelkedően teljesítette.

Teljesítette: annak a tanulónak a teljesítménye, aki az adott évfolyamra előírt tantárgyi minimumkövetelményeket teljesítette.

Nem teljesítette: annak a tanulónak a teljesítménye, aki a tantárgy adott évfolyamára előírt minimumkövetelményeit nem teljesítette.

26.2.2. Értékelés érdemjeggyel

- 1-10. évfolyamon a hangszeres, néptánc, társastánc főtárgy, szolfézs, zeneelmélet főtárgy, kötelező tantárgy, kötelezően választható tantárgy értékelése érdemjeggyel történik.
- A pedagógus rendszeresen, illetve havonta érdemjeggyel értékeli a tanuló előmenetelét. Az érdemjeggyel történő értékelés mellett a tanár a tanév során folyamatosan alkalmazza a kifejtett szóbeli, esetenként írásbeli értékelési formát is.
- Egy tantárgy követelményeire épülő tanév végi vizsgán a tanuló teljesítményét a tanár egy érdemjeggyel értékeli.
- Félévkor és tanév végén a tanuló teljesítményét főtárgyból, valamint a kötelező tantárgyból, a kötelezően választható tantárgyból a tanár osztályzattal minősíti. A félévi osztályzatokat az év közben szerzett érdemjegyek alapján, a tanév végi osztályzatokat az évközi érdemjegyek és a vizsga érdemjegye(i) alapján kell megállapítani.
- A félévi és a tanév végi osztályzattal történő minősítést kifejtett szóbeli értékelés kíséri.
- Az értékelést, minősítést tartalmazó dokumentumok: tájékoztató füzet, törzslap, bizonyítványkönyv, jegyzőkönyv (vizsgák, osztályozói értekezletek).
- Az itt nem szabályozott kérdésekben az egyéb, idevonatkozó jogszabályok a meghatározók.
- Az egyes tanulók osztályzatát a nevelőtestület osztályozó értekezleten áttekinti, és az osztályzatok alapján dönt a tanuló magasabb évfolyamba lépéséről.

— A tanuló teljesítményének értékelésére, minősítésére alkalmazható érdemjegyek:

(5)	jeles
(4)	jó
(3)	közepes
(2)	elégséges
(1)	elégtelen

26.3. A magasabb évfolyamokba lépés feltétele az értékelés alapján

26.3.1. A tanév végi tanulmányi eredmény minimum értéke a felsőbb évfolyamba lépéshez

— Előképző évfolyamokból: legalább „teljesítette” értékelés

— 1-10. évfolyamokból:

- Főtárgy: legalább (2) elégséges értékelés
- Kötelező tantárgy: legalább (2) elégséges értékelés
- Kötelezően választható tantárgy legalább (2) elégséges értékelés
- Választható csoportos tantárgyak, tehetséggondozás, másodtantárgy: legalább „teljesítette” értékelés

26.4. A szorgalom értékelése

26.4.1. Az értékelés szempontjai

- A tanuló foglalkozásokon való aktivitása, feladatvégzésének pontossága, kötelességtudata, képességeihez mért teljesítményének szintje, egyenletessége alapján történik.
- A tanuló szorgalmát havonta, félévkor és tanév végén szövegesen kell minősíteni.
- Az értékelését és minősítését félévkor és tanév végén a főtárgy tanár – a csoportban tanító pedagógusok véleményének kikérésével – végzi.
- Az értékelést, minősítést tartalmazó dokumentumok: tájékoztató füzet, törzslap, bizonyítványkönyv.

26.4.2. Az értékelés fokozatai

példás	(5)	annak a tanulónak a szorgalma, aki a foglalkozásokon folyamatosan aktívan közreműködik, felkészülését a rendszeresség, kötelességtudat és a pontosság jellemzi, a feladatok végzésében önálló, a képességeihez mérten a legmagasabb teljesítményt nyújtja, teljesítménye egyenletes, önművelése rendszeres.
jó	(4)	annak a tanulónak a szorgalma, aki a foglalkozásokon aktívan közreműködik, de aktivitása nem folyamatos, rendszeresen készül, de nem pontos és alapos, a csoportmunkában és az önálló munkában tehetségéhez mérten igyekszik részt venni.
változó	(3)	annak a tanulónak a szorgalma, akinek a foglalkozásokon aktivitása egyenetlen, a tanórákra való felkészülése rendszertelen, fel-

adatait váltakozó érdeklődéssel végzi, önművelése rendszertelen, képességei alatt teljesít.

hanyag (2) annak a tanulónak a szorgalma, aki a foglalkozásokon nem mutat semmilyen aktivitást, feladatait nem végzi el, érdektelenség, közöny jellemzi.

26.5. A tanév végi bizonyítványban alkalmazott záradékok

- Főtaggyból (betűvel) évfolyamba léphet.
- Kötelező tantárggyból (betűvel) évfolyamba léphet.
- Főtaggyból tanulmányait a megkezdett évfolyamon folytathatja.
- A kötelezően választható tantárggyból (betűvel) évfolyamba léphet.
- A választható tantárggyból (betűvel) évfolyamba léphet.
- A választható tantárgyat teljesítette.
- tantárggyból tanulmányait megkezdheti.
- tantárggyból a megkezdett évfolyamot folytathatja.
- tantárggy évfolyamait teljesítette, összevont vizsgát tett.
- tantárggyból művészeti záróvizsgát tett (pl. jeles (5)) eredménnyel
- tantárggyból művészeti alapvizsgát tett, ... (pl. jeles (5)) eredménnyel.
- A(z) évfolyam követelményeit nem teljesítette, az évfolyamot meg kell ismételnie.
- A tanuló tanulói jogviszonya kimaradással megszűnt, a létszámból törölve.
- A tanuló jogviszonya óra igazolatlan mulasztás miatt megszűnt, a létszámból törölve.
- Mentésítve tantárggyból az értékelés és a minősítés alól.
- Mentésítve a(z) [a tantárggy(ak) neve] tantárggy tanulása alól.
- A(z) tantárggyból javítóvizsgát tehet.
- A javítóvizsgán tantárggyból osztályzatot kapott, ... évfolyamba léphet.
- A tanuló jogviszonya térítési díj fizetési hátralék miatt megszűnt, a létszámból törölve.
- A tanuló jogviszonya tandíj fizetési hátralék miatt megszűnt, a létszámból törölve.
- Mulasztása miatt nem osztályozható, a nevelőtestület határozata értelmében a megkezdett évfolyamot folytathatja.
- Alapfokú művészeti iskolai tanulmányait befejezte.
- Igazgatói dicséretben részesült.
- Szaktanári dicséretben részesült.
- fegyelmi büntetésben részesült.
- Ezt a bizonyítványmásodlatot az elveszett (megsemmisült) eredeti helyett, ... adatai (adatok) alapján állítottam ki.

26.6. A tanulók jutalmazása

26.6.1. Tanulmányi eredményért

- Tanév végi jutalmazás:

- Igazgatói dicséret
- Szaktanári dicséret
- Tárgyjutalom: könyv, CD, oklevél

26.6.2. Verseny eredményért

— Versenyek zárásakor, illetve tanév végén:

- Oklevél
- Érem
- Tárgyjutalom
- Vásárlási utalvány

27. A tanulói jogviszony, a tanulói jogviszony létesítése

27.1. Feltételei

- A tanulói jogviszony az alapfokú művészeti iskolával a beiratkozással jön létre.
- A tanuló az intézménybe tanulmányainak megkezdése előtt iratkozik be, majd minden tanév megkezdése előtt megerősíti – jelentkezési lappal – tanulmányainak további folytatását.

27.1.1. Az iskolával, első alkalommal tanulói jogviszonyt létesítő gyermekekre vonatkozó szabályok

- 6. életévét betöltött gyermek létesíthet az alapfokú művészeti iskolával tanulói jogviszonyt.
- A jelentkező egy közismereti iskolával tanulói jogviszonnyal rendelkezzen (általános iskola, középiskola).
- A felvételi (alkalmassági vizsga) meghallgatáson nyújtott teljesítmény: zenei hallás, ritmusérzék, mozgáskultúra vizsgálata.
- Beiratkozási lap és nyilatkozat benyújtása (kiskorú tanuló esetén szülői aláírással).
- Adatvédelmi nyilatkozat benyújtása.

27.1.2. Beiratkozás

- Az iskolával, első alkalommal tanulói jogviszonyt létesítő gyermekekre vonatkozó szabályok:
 - Sikeres alkalmassági vizsga.
 - A tanuló adatait tartalmazó beiratkozási lap és nyilatkozat benyújtása online vagy papíralapon.
 - A beiratkozáskor szükséges költségek teljesítése.
 - Adatvédelmi nyilatkozat benyújtása.
- Az iskolával már tanulói jogviszonyban álló tanulóakra vonatkozó szabályok:
 - Érvényes bizonyítvány.
 - A tanuló adatait tartalmazó beiratkozási lap és nyilatkozat benyújtása.
 - A beiratkozáskor szükséges költségek teljesítése.

27.1.3. Beiratkozási rend

- A beiratkozás időpontja a helyi médiákban és az iskola honlapján (www.refdunantul.hu) kerül kihirdetésre.

- Minden év júniusban, de elektronikus módon is lehetséges a beiratkozás. Pótbeiratkozási lehetőség minden év szeptember első hetében.
- A beiratkozás menete:
 - A beiratkozó tanuló (kiskorú esetén a gondviselője) kitölti a beiratkozási lapot, amit személyesen, vagy elektronikus úton eljuttatja az iskola titkárságára. A beiratkozási lap mellé csatolja az adatvédelmi nyilatkozatot is.
 - A beiratkozási lap és adatvédelmi nyilatkozat letölthető az iskola honlapjáról, de papíralapon is kérhetők a telephelyeken a szaktanároktól.

27.2. Felvétel az iskola évfolyamaira

27.2.1. Feltételek

- Az előképző 1. évfolyamára azok a tanulók jelentkezhetnek, akik a jelentkezés évében betöltik 6. életévüket, továbbá
- Sikeres alkalmassági vizsgát tettek.
- Az alapfok 1. évfolyamára azok jelentkezhetnek, akik sikeresen elvégezték az előképző évfolyamot, évfolyamokat, illetve a felvételi meghallgatáson teljesítették az előképzős szintet.
- A továbbképző évfolyamokra azok jelentkezhetnek, akik az alapfok teljesítése után sikeres művészeti alapvizsgát tettek.
- A tanulók felvételéről az intézményvezető dönt.

27.2.2. Átvétel másik alapfokú művészeti iskolából

- Érvényes, alapfokú művészeti iskola által kiállított bizonyítvány megléte szükséges.
- A tanuló a bizonyítványába bejegyzett, elvégzett évfolyamai alapján kerül besorolásra a megfelelő évfolyamba, illetve csoportba.
- Ha a kötelezően, illetve a szabadon választott tantárgya változik, a tanulónak különbözeti vizsgát kell tennie, az iskola helyi tantervében, az adott évfolyamokra meghatározott követelmények alapján.
- A jelentkező tanulót felvételi bizottság hallgatja meg, osztályzattal értékeli, amely alapján javaslatot tesz a tanuló felvételére, vagy felvételi kérelmének elutasítására, illetve a tanuló évfolyamba sorolására.
- A tanuló a beiratkozás rendjében meghatározottak alapján létesíthet tanulói jogviszonyt az iskolával.
- Az átvétel tényét a tanuló törzslapján és bizonyítványában fel kell tüntetni.
- A tanulók felvételéről az intézményvezető dönt.

27.2.3. Soron kívüli magasabb évfolyamba lépés feltételei

- Ha a tanuló az iskola magasabb évfolyamára kéri felvételét, a jelentkezési lapján ezt fel kell tüntetnie.

- Kérelméről a bizottság különbözeti vizsga alapján dönt az iskola helyi tantervében, az adott évfolyamra meghatározott követelmények figyelembevételével, majd javaslatot tesz az igazgatónak a tanuló évfolyamba sorolását illetően.
- A meghallgatás és a különbözeti vizsga feladatait tanévenként, a tanszakvezetők a szaktanárokkal egyetértésben állítják össze, a következő típusok szerint:
 - zenei hallás, ritmusérzék, dallamfelismerés,
 - memória fejlettség,
 - hangszeres alkalmasság, hangszerismeret, készségek, képességek,
 - mozgáskultúra, tesákalat

— A tanulók soron kívüli magasabb évfolyamra történő felvételéről az intézményvezető dönt.

27.2.4. Főtantárgy váltás (másik hangszerre, vagy művészeti ágra való áttérés)

- Szülői írásbeli kérésre, a tanuló – alkalmassági vizsgálata után – a következő tanévtől kezdhet másik művészeti tárgyat tanulni. Tanév közben nem lehetséges a főtantárgy váltása.
- A tanulók más művészeti tárgyra való átvételéről az igazgató dönt.

27.3. Az iskola magasabb évfolyamába lépés feltételei

27.3.1. Tanév teljesítése:

- A tanuló az iskola magasabb évfolyamába akkor léphet, ha az előírt tanulmányi követelményeket sikeresen teljesítette.
- Ha tanév végén a tanuló teljesítményére elégtelen osztályzatot kapott, javítóvizsgát tehet, vagy évfolyamot ismételhet.
- A tanuló kérelmezheti, hogy több évfolyam tanulmányi követelményének egy tanévben, illetve az előírtnál rövidebb idő alatt tegyen eleget osztályozó vizsga letételével.
- Az iskola alapfokú évfolyamáról a továbbképző évfolyamra az léphet, aki – a jogszabályban meghatározottak szerint szervezett – művészeti alapvizsgát tett.
- Az iskola magasabb évfolyamára lépés egyik alapfeltétele a foglalkozások rendszeres látogatása. Ha a tanulónak egy tanítási évben az igazolt és igazolatlan mulasztása tantárgyanként a tanítási órák egyharmadát meghaladja, a tanuló nem osztályozható az adott tantárgyból, kivéve, ha a nevelőtestület engedélyezi, hogy osztályozó vizsgát tegyen. A tanulók mulasztásainak igazolásával kapcsolatos szabályozásokat az iskola szervezeti és működési szabályzata és házirendje tartalmazza.
- A tanuló egy tantárgyból egy alkalommal térítési díj megfizetésével ismételhet egy évfolyamot. Azonos évfolyam másodszori megismétlése csak tandíj fizetéssel lehetséges.
- Egyéb esetekben az ide vonatkozó hatályos jogszabályok az irányadóak.

28. Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei és formái

28.1. A tanévenkénti egy beszámoltatás szabálya

28.1.1. Jogszabályi háttér

- A 2011. évi CXCV törvény a nemzeti köznevelésről,

— Alapfokú Művészetoktatás Alapprogramja

28.1.2. Vizsga szabályai

- Valamennyi tantárgyból, minden évfolyamon kötelező tanévenként egy vizsgát tenni.
- Kérésre több évfolyamból összevont vizsga tehető.
- A vizsga anyaga a pedagógiai program tantárgyi követelményénél meghatározott követelményszintje szerint.
- A tanszak tanárai egyenként, illetve tanuló csoportonként hallgatják, tekintik meg a diákok produkcióit.
- A vizsgán hallottakat, látottakat érdemjeggyel értékelik.
- A vizsga dokumentációja: vizsgameghallgatási lapok, vizsgajegyzőkönyv.

28.1.3. Vizsga követelménye

- A követelményeket – tantárgyanként meghatározva – a helyi tanterv tartalmazza.

28.2. A beszámoltatás (vizsga) formái

28.2.1. Tantárgyi vizsgák

- Minden tanév záró napját megelőző három hétben szervezhető tanév végi vizsga.
- A tanévenkénti tantárgyi vizsgák a törvényi előírásnak megfelelően kerülnek megszervezésre.
- Az együttesek (zenei, néptánc, társastán csoportok) tanéves munkájukról, a tanév végén, önálló hangverseny keretében adnak számot.

28.2.2. Tehetséggondozás („B” tagozat):

- A kiemelt képzésben részesülő tanulók tanévenként két alkalommal adnak számot tudásukról, nyilvános bemutató keretében.
- A vizsga anyagát a pedagógiai programban, tantárgyanként meghatározott követelményszint tartalmazza.

28.3. Művészeti alapvizsga, művészeti záróvizsga

28.3.1. Általános szabályozás

- A vizsga anyagát a pedagógiai programban, a tantárgyanként meghatározott követelményszint tartalmazza.
- A művészeti alap- és záróvizsga letétele nem kötelező.
- A művészeti alapvizsga letétele az alapfokú évfolyamok sikeres elvégzését igazolja.
- A művészeti tanulmányok továbbképző évfolyamainak megkezdése csak a művészeti alapvizsga sikeres letétele után lehetséges.
- A művészeti záróvizsga az alapfokú művészeti iskolában folytatott tanulmányok sikeres befejezését, lezárását jelenti.

28.3.2. A vizsgára bocsájtás feltételei

- Művészeti alapvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészeti iskola utolsó alapfokú évfolyamát (6. évfolyam) sikeresen elvégeztet, és a vizsgára jelentkezett.

- Művészeti záróvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészeti iskola utolsó továbbképző évfolyamát (10. évfolyam) sikeresen elvégezte, és a záróvizsgára jelentkezett.
- A választható tantárgyak közül vizsgatantárgynak a tanuló csak azt választhatja, amelyet legalább százharmincnyolc órában tanult, valamint a választott tantárgyból az évfolyamokra előírt követelményeknek eleget tett.

28.3.3. A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményei, feladatai, ezek meghatározásának módja

- Az alapvizsga és záróvizsga követelményei, vizsgafeladatai – valamennyi vizsgatárgy tekintetében – az alapfokú művészeti nevelés követelményei és tantervi programja, valamint a pedagógiai programban tantárgyanként meghatározottak figyelembevételével kerül meghatározásra.
- Az alapvizsgán és záróvizsgán a szakmai követelményeknek megfelelő szint kerül számonkérésre.
- Az alapvizsga és záróvizsga feladatait a követelmények alapján az intézmény oly módon állítja össze, hogy azokból mérhető és elbírálható legyen a tanuló felkészültsége és tudása.
- Az alapvizsga és záróvizsga feladatait a vizsgabizottság elnöke hagyja jóvá.
- Azoknál a vizsgatantárgyaknál, amelyeknél a vizsga tartalmában csoportos gyakorlatsor szerepel, a tanulóknak – a szaktanár által megadott kötelező elemek felhasználásával összeállított – begyakorolt gyakorlatsort kell önállóan, csoportos formában bemutatniuk.

28.3.4. A művészeti alapvizsga és záróvizsga egyes részei alóli felmentés

- Menteshat az adott tantárgyból a művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga letétele alól az a tanuló, aki az országos művészeti tanulmányi versenyen – egyéni versenyzőként, illetve párban – helyezést ért el.

28.3.5. A művészeti alapvizsga és záróvizsga minősítése

- A tanuló teljesítményét a művészeti alapvizsgán és a záróvizsgán vizsga tantárgyanként, külön-külön osztályzattal kell minősíteni
- A művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga eredményét a vizsga tantárgyakból kapott osztályzatok számtani közepe adja (ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, a végső eredmény meghatározásában a gyakorlati tantárgyból kapott osztályzat a döntő)
- Amennyiben az intézmény előrehozott művészeti alapvizsgát vagy záróvizsgát szervez, úgy annak eredményét a tanuló kérésére a művészeti alapvizsgán és záróvizsgán figyelembe kell venni
- Eredményes művészeti alapvizsgát, illetve záróvizsgát tett az a tanuló, aki valamennyi előírt vizsga tantárgy vizsgakövetelményeit teljesítette
- Sikertelen a művészeti alapvizsga, illetve a záróvizsga, ha a tanuló valamely vizsgarészből, illetve vizsga tantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott

- Sikertelen vizsga esetén a tanulónak csak abból a vizsgarészből, illetve vizsga tantárgyból kell javítóvizsgát tennie, amelynek vizsgakövetelményét nem teljesítette

28.3.6. A művészeti alapvizsga és záróvizsga vizsgatárgyai művészeti áganként

28.3.6.1. Klasszikus zene

- Speciális szabályok:

- Az alapvizsga írásbeli és/vagy szóbeli, valamint gyakorlati vizsgarészből áll.
- Az alapvizsgán az „A” tagozatos tanuló választhat írásbeli, vagy szóbeli vizsga között.
- A „B” tagozatos tanulók, valamint zeneelmélet főtanszakos tanulók számára mindkét vizsgarész kötelező.
- Gyakorlati vizsgát valamennyi tanulónak kell tennie.

- Művészeti alapvizsga tantárgyai:

- Hangszer
- Szolfézs
- Zeneelmélet
- Kamarazene

- Művészeti záróvizsga tantárgyai:

- Hangszer
- Szolfézs
- Zeneelmélet
- Kamarazene

28.3.6.2. Népzene

- Speciális szabályok:

- Az alapvizsga írásbeli és/vagy szóbeli, valamint gyakorlati vizsgarészből áll.
- Az alapvizsgán az „A” tagozatos tanuló választhat írásbeli, illetve szóbeli vizsga között.
- A „B” tagozatos tanulók számára kötelező az írásbeli és szóbeli vizsga.
- Gyakorlati vizsgát valamennyi tanulónak kell tennie.

- Művészeti alapvizsga tantárgyai:

- Népi hangszer
- Szolfézs
- Népzenei ismeretek
- Néprajz

- Művészeti záróvizsga tantárgyai:

- Népi hangszer
- Szolfézs
- Néprajz

28.3.6.3. Néptánc

- Művészeti alapvizsga
 - Néptánc
 - Folklórismeret
- Művészeti záróvizsga
 - Néptánc
 - Tánc történet

28.3.6.4. Társastánc

- Művészeti alapvizsga
 - Társastánc
 - Társastánc történet
- Művészeti záróvizsga
 - Társastánc
 - Társastánc történet

28.3.7. Vizsgabizottság

- A vizsgázókat vizsgabizottság hallgatja meg és értékeli.
- Elnöke: az intézmény igazgatója, vagy igazgatóhelyettese, vagy meghívottja.
- Tagjai: 2 fő, akiket az intézmény intézményvezetője jelöl ki.
- Kérdező tanár: a tanuló felkészítő tanára.

28.3.8. A művészeti alapvizsga és záróvizsga minősítése:

- A vizsgabizottság a vizsgatárgyaknál meghatározott értékelési szempontsor alapján minősíti a tanuló teljesítményét.
- A tanuló teljesítményét az alapvizsgán és a záróvizsgán, vizsgatantárgyanként külön-külön osztályzattal kell minősíteni.
- A művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga eredményét a vizsgatantárgyakból kapott osztályzatok számtani közepe adja. Ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, a végső eredmény meghatározásában a gyakorlati tantárgyból kapott osztályzata a döntő.
- Eredményes művészeti alapvizsgát, illetve záróvizsgát tett az a tanuló, aki valamennyi előírt vizsgatantárgy vizsgakövetelményeit teljesítette.
- Sikertelen a vizsga, ha a tanuló valamely vizsgarészből, illetve vizsgatantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott. Sikertelen vizsga esetén a tanulónak csak abból a vizsgarészből, illetve vizsgatantárgyból kell javítóvizsgát tennie, amelynek vizsgakövetelményét nem teljesítette.

28.3.9. Az alapvizsga és záróvizsga egyes részei alóli felmentés

- Klasszikus zene:
 - Menteshet az adott tantárgyból a művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga letétele alól az a tanuló, aki az országos művészeti tanulmányi versenyen – egyéni versenyzőként – az adott tanévben döntőbe került.

- Ha a tanuló már rendelkezik a zeneművészeti ág valamelyik tanszakán megszerzett művészeti alapvizsgával vagy záróvizsgával, akkor az adott tantárgyakból a vizsga alól felmentés adható.

— Népzene:

- Menteshülhet az adott tantárgyból a művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga letétele alól az a tanuló, aki az országos művészeti tanulmányi versenyen – egyéni versenyzőként – az adott tanévben döntőbe került.
- Ha a tanuló már rendelkezik a zeneművészeti ág valamelyik tanszakán megszerzett művészeti alapvizsgával vagy záróvizsgával, akkor az adott tantárgyakból a vizsga alól felmentés adható.

— Néptánc:

- Menteshülhet (részlegesen vagy teljes mértékben) az adott tantárgyból a művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga letétele alól az a tanuló, aki az országos tanulmányi versenyen – egyéni versenyzőként – a versenyfelhívásban meghatározott helyezést, teljesítményt, szintet érte el.
- Ha a tanuló a néptánc valamelyik tantárgyából már megszerezte a művészeti alap- illetve záróvizsga-bizonyítványt, akkor az adott tantárgyból a vizsga alól felmentés adható.

— Társastánc:

- Menteshülhet (részlegesen vagy teljes mértékben) az adott tantárgyból a művészeti alapvizsga illetve záróvizsga letétele alól az a tanuló, aki az országos művészeti tanulmányi versenyen – egyéni versenyzőként illetve párban – a versenyfelhívásban meghatározott helyezést, teljesítményt, szintet elérte
- Ha a tanuló már rendelkezik a táncművészeti ág valamelyik tanszakán tánc történet tantárgyból megszerzett művészeti záróvizsga-bizonyítvánnyal, akkor az adott tantárgyból a vizsga alól felmentés adható

28.4. Vizsgabemutató

— Minden tanulóknak a főtárgyából tanévenként egy alkalommal hangversenyen, vagy táncbemutatón, szólóban, vagy együttesben nyilvánosan kell közreműködniük.

28.5. Egyéb, az intézményre vonatkozó szabályozások

— Félévkor és tanév végén tanáronként osztályzási lap készül, mely a tanulók eredményeit tartalmazza összesítve. Az osztályzási lapon – a tanuló által választott – minden tantárgy eredményének, a tanórákról való hiányzás számának szerepelnie kell. A végén osztályonkénti és összesített tanári átlagot kell számolni.

— A vizsgák követelményeit és módját a tantervi előírások és a pedagógiai program alapján az adott tanszakok döntenek el, szabályozása a tanszaki éves munkatervbe, és az intézmény helyi tantervében is rögzítésre kerül.

- A vizsgákról a tanszakvezetőknek jegyzőkönyvet kell készíteni, mely tartalmazza a vizsga időpontját, a jelenlévő pedagógusok nevét, a résztvevők számát, a kiemelkedő és gyengén teljesítő tanulók nevét, az igazoltan és igazolatlanul távolmaradók felsorolását, valamint a tehetséggondozásra („B” tagozat) javasolt, és a tehetséggondozásról visszaminősített („A” tagozat) tanulók nevét. Továbbá az egyéb említésre méltó eseményeket.
- A tanuló a tanévben tantárgyanként tartott óraszám 1/3-án mulaszt, nem osztályozható, tanulmányait a következő tanévben a megkezdett évfolyamon folytathatja.
- A tanszakvezetők meghallgatják az adott tanszak valamennyi bemutatóját és vizsgáit, s a tanév szakmai tapasztalatait írásban értékelik. Az iskola intézményvezetője a tanév végén összeített jelentést készít a tanév eseményeiről, figyelembe véve a tanszakok és az intézmény egészének szakmai eredményeit.

28.6. Házi feladat

28.6.1. Hangszeres foglalkozások (egyéni oktatás)

- A tanulók házi feladata gyakorlati feladat, rendszeres otthoni gyakorlás.
- A tanuló képességeinek, szorgalmának, valamint a helyi tantervben meghatározottak figyelembe vételével határozza meg a pedagógus a tanuló otthoni feladatát.
- A tanórán végzett feladatok, valamint a házi feladat az üzenő füzetbe és a KRÉTA felületre kerül bejegyzésre.

28.6.2. Hangszeres csoportos foglalkozások (kamarazenekar, tehetséggondozás)

- A csoportos hangszeres, énekes foglalkozások tanórai anyagát a foglalkozásvezető pedagógus határozza meg, a tanéves tanterv alapján.
- A tanuló házi feladata a saját szólamának otthoni gyakorlása, hogy a legjobb tudásának megfelelően, és felkészülten közreműködjön a hangszeres/ének együttesben, ezzel is elősegítve a zenei együttes sikeres munkáját, fellépéseit.

28.6.3. Elméleti csoportos foglalkozások

- Az elméleti tantárgyak tananyaga a tanéves tantervben kerül meghatározásra, a tanítási órákon kerül feldolgozásra.
- A feladatok meghatározásánál figyelembe veszik a pedagógiai program ide vonatkozó előírásait, a tanulók évfolyamát, az évfolyam követelményeit, valamint a tanulócsoport képességeit.
- A házi feladat a tanórán végzett tananyag otthoni feldolgozása.
- A házi feladat írásbeli és szóbeli feladatokból áll. Mennyisége a tanulók korosztályához, valamint a feldolgozandó tananyag mennyiségéhez igazodik.

28.6.4. Néptánc és társastánc

- A tánccsoportok tanórai anyagát a foglalkozásvezető pedagógus határozza meg, a tanéves tanterv alapján.

- A tanuló házi feladata a foglalkozásokon tanult tánclépések, mozdulatok otthoni gyakorlása, hogy a legjobb tudásának megfelelően, és felkészülten közreműködjön az együttesben, ezzel is elősegítve az együttes sikeres munkáját, fellépéseit.

28.7. Beszámoltatás, számonkérés

28.7.1. Egyéni tanítási órán történő számonkérés

- A tanuló az otthoni gyakorlás eredményét a tanórán bemutatja a pedagógusnak, melyet a pedagógus értékeli, és további aprólékos munkával dolgozzák ki a zeneműveket, hogy azok a tanuló legjobb tudása és képessége szerint szólaljanak meg.

28.7.2. Csoportos foglalkozásokon történő számonkérés

- A tanulók közösen és egyenként is bemutatják az otthoni munkájuk eredményét. Az egyéni felmondásokat a pedagógus érdemjeggyel és szövegesen is értékelheti.
- Az írásbeli feladatokat a pedagógus leellenőrzi, és értékeli szóban vagy érdemjeggyel.

28.7.3. Dolgozatírás

- A csoportos elméleti foglalkozásokon a tanulók témazáró dolgozat írásával is számot adhatnak az elsajátított ismeretekről, melyet a pedagógus osztályzattal értékeli.

28.7.4. Növendékhangverseny, táncbemutatók, egyéb fellépések

- Az egyéni és csoportos foglalkozások eredményét a tanulók növendékhangversenyek, táncbemutatók alkalmával mutathatják be, melyet a pedagógusok szóban és érdemjeggyel is értékelhetnek.

29. A képzés kimenetele

29.1. Tanulmányi vizsgák

29.1.1. Vizsga tanévenként

- A tanulók minden tanév végén vizsga keretében adnak számot tudásukról, melynek követelmény szintje az adott tantárgy, adott évfolyam követelmény szintjének felel meg.

29.1.2. Művészeti alapvizsga

- Az alapfokú évfolyamok befejezése után tehető le, mely feltétel a továbbképző évfolyamokba lépéshez.
- Követelményszint: az alapfok utolsó évfolyama szerint.
- Követelményei tantárgyanként kerültek meghatározásra a helyi tantervben.

29.1.3. Művészeti záróvizsga

- A továbbképző évfolyamok befejezése után tehető le.
- Követelményszint: a továbbképző utolsó évfolyama szerint.
- Követelményei tantárgyanként kerültek meghatározásra a helyi tantervben.

29.2. Tanulmányi versenyeken való részvétel

29.2.1. Versenyeztetés célja

- A nevelő-oktató munka eredményének bemutatása.
- A tanuló tehetségének, képességének bemutatása, kibontakoztatása.

- Az azonos tantárgyat tanuló, és azonos korosztályú tanulók képességeinek összehasonlítása.

29.2.2. Versenyeztetés feladata

- Szakmai fórum a pedagógusok és tanulók részére.
- Tanulási, továbbképzési lehetőség a pedagógusok és tanulók részére.
- Tehetséggondozás.

29.2.3. Tanulmányi versenyek szintjei

- Helyi szintű tanulmányi versenyek
- Megyei szintű tanulmányi versenyek
- Regionális szintű tanulmányi versenyek
- Országos szintű tanulmányi versenyek
- Nemzetközi versenyek

29.2.4. Az iskola által rendezett tanulmányi versenyek

- Pálóczi találkozó

29.2.5. Versenyek, melyen iskolánk tanulói részt vesznek

- Minisztérium által meghirdetett és támogatott országos tanulmányi versenyek
- Az iskola által rendezett tanulmányi versenyek
- Somogy megyében rendezett tanulmányi versenyek:
 - Somogy Megyei Kamarazenei Fesztivál – Marcali
 - Varró Margit Somogy Megyei Zongoraverseny – Barcs
 - Négykezes és Kézzongorás Verseny – Barcs
 - Somogy Megyei Furulyaverseny – Lengyeltóti
 - Rézfűvós Kamara és Ütő-együttes Verseny – Lengyeltóti
 - Somogy Megyei Szolfézs és Népdaléneklési Verseny – Siófok
 - Somogy Megyei Zenetörténei Verseny – Siófok
 - Diákmuzsika – Balatonszemes
 - Somogy Megyei Tehetségkutató Verseny – Kadarkút
 - Regionális Kamarazene Verseny – Siófok
 - „Rév Livia” Dél-Dunántúli Regionális Zongora Verseny – Kaposvár
 - „Gyermán István” Dél-Dunántúli Regionális Vonós Verseny – Kaposvár
 - „Csupor László” Dél-Dunántúli Regionális Fafűvós Verseny – Kaposvár
 - „Fehérvári József” Dél-Dunántúli Regionális Rézfűvós Verseny – Kaposvár
 - „Györfy István” Dél-dunántúli Regionális Szolfézsverseny – Kaposvár
 - „DobSzerda” Regionális Ütős Találkozó – Kaposvár
 - „Szeretnék Neked Zenélni” Dél-Dunántúli Reigonális Sajátos Nevelési Igényű Gyermek Találkozója – Kaposvár
- Somogy megyén kívüli tanulmányi versenyek:

- Sistrum Zenei Versenyek – Szombathely
 - Aprófűvósok Versenye – Dombóvár
 - Balaton Környéki Megyék Vonósversenye – Siófok
 - Helikon – Keszthely
 - Regionális gitárverseny – Szekszárd
 - Alapfokú Szanyi Irma Zongoraverseny – Székesfehérvár
 - MÉTA
 - Egyéb országos és regionális szervezésű művészeti versenyek
- Egyéb regionális, országos és nemzetközi online vagy digitális módon megszervezett művészeti versenyek.

29.2.6. A tanulmányi versenyek támogatottsága

- A Minisztérium által meghirdetett és támogatott tanulmányi versenyeken a tanulók és pedagógusok részvételét az iskola finanszírozza.
- A Minisztérium által meghirdetett és támogatott tanulmányi versenyek szervezését az Oktatási Hivatal irányítja, fogja össze és finanszírozza.
- Az iskola által szervezett tanulmányi versenyek önerőből, pályázati keretből, alapítványi, és szülői, illetve egyházi támogatásokból valósulnak meg.
- A más intézmények által szervezett versenyeken való részvétel iskolai, egyházi, pályázati, illetve szülői támogatással valósulhat meg.

29.3. A tanulók egyéb produkciói, közreműködései

- Iskolai rendezvények
 - Növendékhangversenyek
 - Óvodások részére szervezett hangversenyek, táncbemutatók
 - Iskolai ünnepi megemlékezések
 - Társiskolákkal közös rendezvények
 - Külföldi kapcsolatok
 - Zenei és tánc táborok
- Közismereti iskolák ünnepi rendezvényei:
 - Osztályünnepségek
 - Iskolai megemlékezések, ünnepi alkalmak
 - Istentiszteleteken közreműködés
- Települési rendezvények:
 - Kiállítás megnyitók
 - Emléktábla avatók
 - Ünnepi rendezvények
 - Sportrendezvények
 - Konferenciák

- Fesztiválok
- Egyházi rendezvények
- Megyei rendezvények
 - Falunapok
 - Hangversenysorozatok
 - Közismereti iskolákban közreműködések, önálló hangversenyek, táncbemutatók
 - Kultúrházak rendezványsorozataiban közreműködés
 - Egyházi rendezvények
- Országos rendezvények
 - Zenei találkozók
 - Tánctalálkozók
 - Fesztiválok
 - Zenei és tánc táborok
 - Hangversenyek
 - Egyházi rendezvények
- Nemzetközi rendezvények
 - Testvérvárosi települési kapcsolatok
 - Fesztiválok
 - Versenyek
 - Egyházi rendezvények

30. Költségtérítéssel képzés az alapkörű művészetoktatás

30.1. Térítési díj

30.1.1. Térítési díj fizetési kötelezettség

- Az alapkörű művészeti iskolával tanulói jogviszonyt létesített tanulónak a művészeti képzésért térítési díjat kell fizetni.
- Térítési díj fizetési korhatár: 6-22. éves kor.
- Térítési díjat fizet az a tanuló, aki tanulói jogviszonnyal rendelkezik valamelyik közismereti iskolával.

30.1.2. A térítési díj mértéke

- Az iskola fenntartója határozza meg a tanévenkénti térítési díj mértékét.
- A tanulmányi eredménytől és a szociális helyzettől függően csökkenthető a térítési díj mértéke.

30.1.3. A térítési díj fizetés

- Félévenként kell megfizetni a térítési díjat, a tanuló tanulmányi eredményének megfelelően.

30.2. Tandíj

30.2.1. Tandíj fizetési kötelezettség

- Tandíjat fizet az a tanuló, aki a 6. életévét még nem töltötte be, illetve a 22. életévét betöltötte.

- Tandíjat fizet az a tanuló, aki nem rendelkezik tanulói jogviszonnyal (általános iskola, közép-fokú iskola).
- Tandíjat köteles fizetni a felsőfokú tanulmányokat folytató tanuló, aki hallgatói jogviszonnyal rendelkezik.

30.2.2. A tandíj mértéke

- Az iskola fenntartója határozza meg a tanévenkénti tandíj mértékét.
- A tanulmányi eredménytől és a szociális helyzettől függően csökkenthető a tandíj mértéke.

30.2.3. A tandíj fizetés

- Félévenként kell megfizetni a tandíjat, a tanuló tanulmányi eredményének megfelelően.

30.3. Kedvezmények biztosítása

30.3.1. Eljárási rend

- Tanévenként egy alkalommal, kérelemmel fordulhat a tanuló (kiskorú tanuló esetén a gondviselője) az iskola igazgatójához, a térítési díj és a tandíj mérséklése, vagy részletekben történő megfizetése, illetve mentessége érdekében.

30.3.2. Térítési díj, illetve tandíj mentesség feltétele

- A mindenkor hatályos jogszabályok alapján, az éves térítési díj szabályzatban foglaltak szerint.

30.3.3. Részletfizetés feltétele

- Kérelem benyújtása a megfelelő dokumentációk csatolásával.

30.3.4. Mérséklés

- Kérelem benyújtása a megfelelő dokumentációk csatolásával.

30.3.5. Az intézmény térítési díj és tandíj szabályzata alapján adható kedvezmények, az igazgató döntése alapján

30.3.6. A térítési díj, illetve tandíj megfizetésének elmulasztása

- Eredménytelen kétszeri felszólítás után a tanuló tanulói jogviszonyának megszüntetése az alapfokú művészeti iskolánál.

30.4. Eszközök kölcsönzése

30.4.1. Hangszerkölcsönzés

- Az intézmény tulajdonát képező hangszereket az iskolával tanulói jogviszonnyal rendelkező tanulók használhatják.
- A hangszer átvételéről kötelezényt kell aláírni a tanulónak, illetve a gondviselőnek.
- A tanuló, illetve gondviselője a kölcsönzött hangszerért teljes felelősséggel tartozik.
- A hangszerek természetes használatából eredő sérüléseket az iskola javíttatja.
- A nem természetes használatból eredő sérülések javíttatási költségét a tanuló, illetve gondviselője köteles kifizetni.

- Az elveszett hangszert a tanulónak, illetve gondviselőjének kell pótolni, az elveszetthez hasonló szintű hangszerrel, vagy a mindenkori beszerzési értéket kell megfizetnie.

30.4.2. Viseletek kölcsönzése

- A viseleteket a jelmeztárban tárolja az iskola. A viselettáros munkatárs felelős a viseletek karbantartásáért.
- A viseleteket a fellépések alkalmával adja ki a viselettáros.
- A próbaruhák a tanulóknál vannak elhelyezve.
- Tanév végén minden viselet leadás kötelező a viselettárosnak.

V. HELYI TANTERV TANTÁRGYANKÉNT

31. Klasszikus zene

31.1. Képzés struktúrája

31.1.1. Képzés tagozódása

- Egy tantárgy képzési ideje 12 év
- A képzés szakaszai (tagolódása):
 - előképző: 1 vagy 2 tanév
 - alapfok: 4 vagy 6 tanév
 - továbbképző: 4 év

31.1.2. A képzés formája

- Egyéni képzés:
 - billentyűs, akkordikus, fafűvós, rézfűvós, vonós
- Csoportos képzés:
 - zeneismeret tanszak, kamarazene tanszak
- Csoport létszámok:
 - Elméleti tantárgyak: 6 – 15 fő
 - Kamarazene: 2 – 8 fő
 - Zenekar, kórus: minimum 9 fő

31.1.3. Tanszakok és tanított tantárgyak

- Fafűvós tanszak:
 - furulya
 - fuvola
 - klarinét
- Rézfűvós tanszak
 - trombita
 - kürt

- harsona-tenorkürt-baritonkürt
- tuba

— Vonós tanszak:

- hegedű
- gordon (nagybőgő)

— Akkordikus tanszak:

- gitár

— Billentyűs tanszak:

- zongora
- kötelező zongora

— Zeneismeret tanszak:

- szolfézs
- zeneelmélet
- zenetörténet

— Kamarazene tanszak:

- kamarazene
- kórus

31.1.4. Hangszeres – egyéni képzés

31.1.4.1. Tantárgyak:

— Főtárgy

- hangszeres tantárgyak

— Kötelező tantárgyak:

- szolfézs kötelező

— Kötelezően választható tantárgyak: Ha a tanuló már teljesítette a kötelező tantárgy követelményeit (szolfézs alapfok 4. évfolyam), akkor helyette a kötelezően választható tantárgyak közül köteles egyet felvenni.

- szolfézs, zeneelmélet, zenetörténet, kamarazene, kórus

— Választható tantárgyak:

- szolfézs, zeneelmélet, zenetörténet, kamarazene, kórus, második hangszer, népzene

— Korrepetíció a hangszeres (kivéve zongora, gitár) tantárgyakhoz szorosan kapcsolódó kötelező kiegészítő foglalkozás.

31.1.4.2. „A” tagozat

— A tanítási órák időtartama:

- Főtárgy: 2x30 perc (egyéni)
- Kötelező tantárgy: a 4. évfolyam végéig 2x45 perc (csoportos)
- Kötelezően választható tantárgy: 5-10. évfolyamig

Csoportos foglalkozás: 2x45 perc (szolfézs, zenetörténet, kórus: minimum 9 fő; kamarazene, 2-8 fő)

- Választható tantárgy: Az előképző 1. évfolyamától a képzés teljes idejében 1 vagy 2 tantárgy.

Egyéni foglalkozás: minimum 1x30 perc

Csoportos foglalkozás: minimum 1x45 perc (zenetörténet, kórus: minimum 9 fő, kamarazene: 2-8 fő)

- Korrepetíció ideje:

Ek.1-2. és 1. évfolyam 5 perc

2-3. évfolyam 10 perc

4. évfolyamtól 15 perc

— Óraterv:

- (2)+6+4 évfolyam: furulya, fuvola, klarinét, trombita, kürt, harsona-tenorkürt-baritonkürt, tuba, hegedű, gitár, zongora

Heti óraszámok												
Tantárgy	Évfolyamok											
	Előkép-ző		Alapfok						Továbbképző			
	1.	2.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Főtárgyi	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tan-tárgy	(2)	(2)	2	2	2	2						
Kötelezően választható tantárgyak							2	2	2	2	2	2
Választható tantárgyak	(0-2)	(0-2)	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2
Összes heti óraszám	(4-6)	(4-6)	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

— Óraterv:

- (1)+4+4 évfolyam: gordon (nagybőgő)

Heti óraszámok									
Tantárgy	Évfolyamok								
	Előkép-ző	Alapfok				Továbbképző			
	1.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Főtárgyi	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	(2)	2	2	2	2				
Kötelezően választ-ható tantárgyak						2	2	2	2

Választható tantárgyak	(0-2)	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2
Összes heti óraszám	(4-6)	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

31.1.4.3. „B” tagozat

— A tanítási órák időtartama:

- Főtárgy: 2x45 perc (egyéni)
- Kötelező tantárgy: 2x45 perc (csoporthoz)
- Kötelezően választható tantárgy:
 - Egyéni foglalkozás: minimum 1x30 perc
- Választható tantárgy: 1 vagy 2 foglalkozás
 - Egyéni foglalkozás: minimum 1x30 perc
 - Csoportos foglalkozás: minimum 1x45 perc
- Korrepetíció ideje:
 - 2. évfolyam 15 perc
 - 3-4. évfolyam 20 perc
 - 5. évfolyamtól 25 perc

— Óratervezet:

- (2+1)+5+4 évfolyam: furulya, fuvola, klarinét, trombita, kürt, harsona-tenorkürt-baritonkürt, tuba, hegedű, gitár, zongora

Heti óraszámok												
Tantárgy	Évfolyamok											
	Előkép-ző		Alapfok						Továbbképző			
	1.	2.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Főtárgyi	(2)	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tan-tárgy	(2)	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelezően választható tantárgyak					0-1	0-1	0-1	0-1	0-1	0-1	0-1	0-1
Választható tantárgyak	(0-2)	(0-2)	(2)	0-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2
Összes heti óraszám	(4-6)	(4-6)	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

— Óratervezet:

- (1)+4+4 évfolyam: gordon (nagybőgő)

Heti óraszámok										
Tantárgy	Évfolyamok									
	Előkép-ző		Alapfok				Továbbképző			
	1.		1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.

Főtárgyi	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	(2)	(2)	2	2	2				
Kötelezően választható tantárgyak						2	2	2	2
Választható tantárgyak	(0-2)	(0-2)	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2
Összes heti óraszám	(4-6)	(4-6)	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

31.1.5. Zeneismeret és kamarazene tanszak – csoportos

31.1.5.1. Tantárgyak:

— Főtárgy:

- szolfézs, zeneelmélet, kamarazene

— Kötelező tantárgy:

- szolfézs és zeneelmélet főtárgynál zongora
- kamarazene főtárgynál zongora vagy az előzőleg tanult hangszeres tárgy

— Választható tantárgy:

- második hangszer, kamarazene, kórus, szolfézs, zeneelmélet, zenetörténet

31.1.5.2. „A” tagozat

— A tanítási órák időtartama:

- Főtárgy: „A” tagozaton 2x45 perc (kamarazene csoportlétszáma: minimum 2 fő)
- Kötelező tantárgy: „A” tagozaton egyéni 2x30 perc
- Választható tantárgy:

Egyéni foglalkozás minimum 1x30 perc

Csoportos foglalkozás minimum 1x 45 perc (zenetörténet, zenekar, kórus minimum 9 fő, kamarazene: 2-8 fő)

- Korrepetíció (zongorakíséret): a teljes képzési idő alatt a kötelező hangszerhez szorosan kapcsolódó kötelező kiegészítő foglalkozás ideje:

Ek.1-2. és 1. évfolyamban 5 perc

a továbbiakban minden évfolyamban 10 perc (kivéve zongora, gitár tantárgyak)

— Óraterv:

- (2)+6+4 évfolyam: szolfézs

Heti óraszámok											
Tantárgy	Évfolyamok										
	Előképző		Alapfok						Továbbképző		
	1.	2.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9. 10.
Főtárgy	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy			2	2	2	2	2	2	2	2	2

Választható tantárgyak	(1-2)	(1-2)	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2
Összes heti óraszám	(2-4)	(2-4)	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

- (2+4) 2+4 évfolyam: zeneelmélet, kamarazene

Heti óraszámok						
Tantárgy	Évfolyamok					
	Alapfok		Továbbképző			
	1	2	3	4	5	6
Főtárgy	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	2	2	2	2	2	2
Választható tantárgyak	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2
Összes heti óraszám	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

31.1.5.3. „B” tagozat

— A tanítási órák időtartama:

- Főtárgy: csoportos 2x45 perc
- Kötelező tantárgy: egyéni 2x30 perc
- Választható tantárgy:

Egyéni foglalkozás: minimum 1x30 perc

Csoportos foglalkozás: minimum 1x45 perc (zenetörténet, zenekar, kórus minimum 9 fő, kamarazene: 2-8 fő)

- Korrepetíció: a teljes képzési idő alatt a kötelező hangszerhez szorosan kapcsolódó kötelező kiegészítő foglalkozás
egységesen 10 perc (kivéve zongora, gitár tantárgyak)

— Óraterv:

- 4+4 évfolyam: szolfézs

Heti óraszámok								
Tantárgy	Évfolyamok							
	Alapfok				Továbbképző			
	3	4	5	6	7	8	9	10
Főtárgy	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	2	2	2	2	2	2	2	2
Választható tantárgyak	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2
Összes heti óraszám	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

31.2. Klasszikus zenei tantárgyak helyi tanterve

31.2.1. Billentyűs tanszak

31.2.1.1. Zongora:

A zongoratanítás feladatai:

— Ismertesse meg a tanulókkal:

- a zongora alapvető sajátosságait, felépítését, működésének elvét (kalapács–mechanika, pedálszerkezet, hangolás), akusztikai sajátosságait,
- a hangszer gazdag irodalmának legjelentősebb zeneszerzőit és előadóművészeit,
- a hangszer kialakulásának vázlatos történetét.

— Alakítson ki:

- a testarányoknak megfelelő elhelyezkedéssel természetes hangszerkezelést,
- megfelelő kéztartást,
- független játszóapparátust (ujjak, kar), a kezek önállóságával,
- rugalmas, laza ízületeket (váll, könyök, csukló, ujjtő),
- az adottságok alapján kiegyenlített zongoratechnikát (sima pozícióváltást, a kezek ügyes alá– és fölé tevését),
- differenciált billentést, ujjvégérzetet.

— Tegye képessé a tanulókat arra, hogy:

- tudjon a billentyűzet teljes terjedelmében tájékozódni és azon játszani,
- tudja a zongorajáték alapelemeit, játékformáit (skála, hármashangzat, futam, kettősfo-
gás, tremoló, trilla, díszítés), a billentésmódokat (legato, staccato, tenuto, leggiero,
portato, non legato) a zenei anyaghoz alkalmazni,
- tudja a zongorapedálokat megfelelően használni,
- a mű mondanivalójának megfelelően tudja kifejező hangon, hangszínben, hangerőben,
gazdagon megszólaltatni a hangszert, a zenei karaktereket megvalósítani,

— Fejlessze a tanuló:

- muzikalitását a hajlékony, dinamikában árnyalt dallamformálással, a dallam és kíséret viszonyának igényes kimunkálásával, billentéskultúrával,
- zenei hallását, a tiszta intonációt, a melodikus, a polifon és funkciós hallást,
- metrum– és ritmusérzékét, az egyenletes tempótartását,
- kottaolvasási készségét, lapról játékát, memóriáját,
- hangszerkezelését, technikáját az ügyesítő, az ujjgyakorlatok, etűdök, skálák alkal-
mazásával.

Előképző évfolyamok:

1. évfolyam

Az életkori és egyéni sajátosságok miatt a haladás üteme személyre szabott. Az oktatási programot és az alkalmazott tanári módszert az éneklésre, az ösztönösségre és a gyermeki alkotófantáziára alapozva kell kialakítani.

— Fejlesztési feladatok:

Ismeretek:

- a hangszer vázlatos megismerése,
- tájékozódás a billentyűzeten (fehér–fekete billentyűk, regiszterek stb.),
- gyermekdalok tanulása,
- elemi ritmusképletek ismerete (belső löktetés érzete),
- azonosság, különbözőség felismerése a feldolgozott zenei anyagban,
- az elemi szintű kottaolvasás előkészítése.

— Hangszerkezelés és technika:

- készségfejlesztő játékok,
- a non legato, legato játék alapjai,
- a kézfüggetlenítés előkészítése,
- különböző kifejezésmódok, érzelmek, hangszeres megvalósítása játékos formában,
- kortárs zene játékelemeinek előkészítése,
- egyszerű gyermekdalok megszólaltatása változatos módon.

— Ajánlott és alkalmazott tananyag:

- Aszalós T.: A zongorázó gyermek I., III. kötet
- Kurtág Gy.: Játékok I., VI.
- Papp L.: Zongora ABC
- Edna-Mae Burnam: A dozen a day I.
- Bastien: Zongoraiskola, Primer A-B
- C. Hervé – J. Pouielard: Ma Deuxième Année de piano
- Alfredo Nicotra: Soramen kanske Rytmer 4-hendig

— Követelmény:

- helyes ülés mód,
- néhány mondóka, gyermekdal, dallam kifejező hangszeres megszólaltatása külön, illetve kétkezes változatban,
- elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- három darab (az egyéni fejlődéstől függően adjon értékelhető keresztmetszetet az elsajátított hangszerkezelés alapelemeiről).

2. évfolyam

— Fejlesztési feladatok:

Ismeretek:

- tájékozódás a billentyűzeten (fehér–fekete billentyűk, regiszterek stb.),
- gyermekdalok tanulása,
- elemi ritmusképletek ismerete (belső löktetés érzete),
- azonosság, különbözőség felismerése a feldolgozott zenei anyagban,
- elemi szintű kottaolvasás.

— Hangszerkezelés és technika:

- készségfejlesztő játékok,
- a non legato, legato, staccato játék alapjai,
- a kézfüggetlenítés előkészítése,
- különböző kifejezésmódok, érzelmek hangszeres megvalósítása játékos formában,
- kortárs zene játékelemeinek előkészítése,
- egyszerű gyermekdalok megszólaltatása változatos módon.

— Ajánlott tananyag:

- Aszalós T.: A zongorázó gyermek I. II. III. kötet
- Kurtág Gy.: Játékok I., VI.
- Papp L.: Zongora ABC
- Lakos Á.: Zongoraiskola

— Követelmény:

- helyes ülés mód,
- néhány mondóka, gyermekdal, dallam kifejező hangszeres megszólaltatása külön, illetve kétkézes változatban,
- elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása,
- kottaolvasás kezdő szinten.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- három darab (az egyéni fejlődéstől függően adjon értékelhető keresztmetszetet az elsajátított hangszerkezelés alapelemeiről).

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat:

1. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok:

Ismeretek:

- ismerkedés a zongorával (a hangszer felépítése, működése stb.),
- dallamsorok, motívumok azonosságának, hasonló részek különbözőségeinek felismerése (kérdés–felelet),
- kulcsok, előjegyzések, módosítójelek,
- ütemmutatók: 2/4, 3/4, 4/4,
- pentachord, pentaton,

- dúr és moll hangsor, vezetőhang,
- hangközök: oktáv, kvint, kvart, szekundok, tercek,
- hangjegyértékek (egész, fél, negyed, nyolcad), szünetjelek,
- nyújtópont (fél és negyed érték mellett), nyújtott, élesritmus, triola,
- kottaolvasás hangnévvel, ritmusban,
- a kottában előforduló zenei műszavak, jelzések értelmezése,
- tájékozottság a magyar gyermek– és népdalokban (sorszerkezet),
- a klasszikus zenei stílus alapjai,
- a kortárs zene néhány alapeleme, notációja,
- formálás: indítás–lezárás.

— Hangszerkezelés, technika:

- helyes ülés mód,
- a kar és az ujjak együtműködése, a kezek függetlenítése ritmikában, billentésben,
- a staccato és a legato játékmód különböző formái,
- a pozícióérzet, a pozíciós ujjrend kialakítása,
- az ujjalátévés előkészítése,
- pentachordok, skálajáték külön kézzel, kettősfogások, a kisakkord,
- unisono, tükrójáték, dudabasszus.

— Ajánlott tananyag:

- Aszalós T.: A zongorázó gyermek I–II. (Choral Kft. 1991.)
- Bartók: Mikrokozmosz I.
- Czövek: Zongoraiskola I. (Zeneműkiadó)
- Haydn: Hat kis menüett zongorára (Csurka M., EMB)
- Kabalevskij: 12 könnyű zongoradarab (Moszkva)
- Könnyű zongoramuzsika a XVIII. századból (Hernádi)
- Kurtág Gy.: Játékok I–II., VI. (EMB)
- Magyar szerzők könnyű zongoradarabjai (Váczi)
- Papp L.: Zongora ABC
- Papp L.: 27 kis zongoradarab
- Papp L.: 20 könnyű kis zongoradarab
- Régi táncok gyermekeknek (Hernádi Lajosné, Hajdú Anna, Fantóné Kassai Mária, Komjáthy Aladárné)
- Teőke M.: Találkozások a zongoránál
- Teőke M.: Válogatott etűdök I.
- Türk, D. G.: Gyermekévek (Sármai, EMB)

- Zongoraiskola I. (Hernádi Lajosné, Inselt Katalin, Fantóné Kassai Mária, Komjáthy Aladárné, Máthé Miklósné, Zeneműkiadó 1964.)
- Aszalós T.: A zongorázó gyermek III. (1995)
- Majkapar: Első lépések
- Teőke M.: Egy-mással (Akkord)
- Türk, D. G.: Négykezes zongoradarabok gyerekeknek (Csurka M.)
- Weiner: 3 kis négykezes darab
- Edna-Mae Burnam: A dozen a day II.
- Bastien: Zongoraiskola, Primer 1-4; level 1/1-4

— Követelmény:

- egyszerű népdalfeldolgozások, négykezesek,
- a megismert stílusokat képviselő művek kottahű megszólaltatása,
- kottaolvasás violin- és basszuskulcsban,
- a tudásszintnek megfelelő zenei anyag egy részének memorizálása, az otthoni gyakorlás kialakítása,
- a tanuló legyen képes számot adni az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetben leírtak elsajátításáról.

— Év végi vizsga ajánlott anyaga:

- három mű kotta nélküli előadása.

2. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok

Ismeretek:

- az előzőekben tanultak ismétlése,
- a dúr és moll hangsor szerkezete, hangközei, hármashangzat,
- tonika, domináns, szext, szeptim hangközök
- nyújtópont nyolcad után, szinkópa, triola, új ütemmutatók,
- a zenei építkezés alapkövei (periódus, visszatérés, két- és háromtagú forma),
- barokk és klasszikus táncok, azok főbb jellemvonásai,
- lapról játék egy szólamban,
- jelek, idegen kifejezések ismerete.

— Hangszerkezelés, technika:

- a kezek függetlenítése (dallam és kíséret),
- dúr és moll skála, külön kézzel,
- kisakkord és fordításai (kézalkattól függően a későbbiekben nagy akkord), kettősfogás, hármashangzat-felbontás,
- etűdjáték (a zenei anyaghoz kapcsolódóan).

— Ajánlott tananyag:

- Aszalós T.: A zongorázó gyermek I–II. (Choral Kft. 1991.)
- Bartók: Mikrokozmosz I.
- Czövek: Zongoraiskola I. (Zeneműkiadó)
- Haydn: Hat kis menüett zongorára (Csurka M., EMB)
- Kabalevskij: 12 könnyű zongoradarab (Moszkva)
- Könnyű zongoramuzsika a XVIII. századból (Hernádi)
- Kurtág Gy.: Játékok I–II., VI. (EMB)
- Magyar szerzők könnyű zongoradarabjai (Váczi)
- Papp L.: Zongora ABC
- Papp L.: 27 kis zongoradarab
- Papp L. 20 könnyű kis zongoradarab
- Régi táncok gyermekeknek (Hernádi Lajosné, Hajdú Anna, Fantóné Kassai Mária, Komjáthy Aladárné)
- Teőke M.: Találkozások a zongoránál
- Teőke M.: Válogatott etűdök I.
- Türk, D. G.: Gyermekévek (Sármai, EMB)
- Zongoraiskola II. (Hernádi Lajosné, Inselt Katalin, Fantóné Kassai Mária, Komjáthy Aladárné, Máthé Miklósné, Zeneműkiadó 1964.)
- Aszalós T.: A zongorázó gyermek III. (1995)
- Majkapar: Első lépések
- Sári J.: Lépésről lépésre
- Sugár R.: Magyar gyermekdalok (EMB)
- Teőke M.: Egy–mással (Akkord)
- Türk, D. G.: Négykezes zongoradarabok gyerekeknek (Csurka M.)
- Weiner: 3 kis négykezes darab
- Edna-Mae Burnam: A dozen a day III.
- Bastien: Zongoraiskola, Level 5/1-5
- Repertoire 1.
- Hajdú: The Milky Way
- Easy Original Piano Daets

— Követelmény:

- az évfolyam zenei és technikai követelményeit kifejező különböző karakterű barokk, klasszikus, XX. századi művek,
- a tananyag körülbelül egyharmada fejből játszandó,

- a tanuló legyen képes számot adni az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetben leírtak elsajátításáról.

— Év végi vizsga ajánlott anyaga:

- három különböző stílusú mű kotta nélkül.

3. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok:

Ismeretek:

- az előző évek anyagának ismételése, továbbfejlesztése,
- a szubdomináns funkció, kvintkör/kvintoszlop,
- hangnemi változások megfigyelése,
- új metrumok (3/8, 6/8),
- a szonatinaforma vázlatos ismerete,
- az előforduló jelek, idegen kifejezések ismerete,
- a romantika előkészítése karakterdarabokkal,
- a zenei memória fejlesztése.

— Hangszerkezelés, technika:

- kézfüggetlenítés, a polifon játék továbbfejlesztése,
- éneklő (cantabile) billentés, a pergő (leggiero) játék megalapozása a repetíció előkészítése
- skálajáték: a korábbi elemek bővítése,
- az Alberti- és a keringőbasszus előkészítése,
- pedálhasználat (utánnyomásos, előrenyomott),
- etűdjáték a zenei anyaghoz kapcsolódva,
- négykezes játék, zongorakíséret,
- lapról játék,
- a hangerő megfelelő alkalmazása,
- kortárs zene előadásának eszköztára (könyökös, tenyeres stb).

— Ajánlott tananyag:

- A szonatina mesterei I. (Csurka M.)
- J. S. Bach és Händel könnyű zongoradarabjai (Hernádi)
- J. S. Bach: Notenbüchlein für Anna Magdalena Bach (Urtext)
- J. S. Bach: Az első Bach-tanulmányok (Teőke M., EMB 1980)
- Bartók: Gyermekeknek I., III.
- Bartók: Mikrokozmosz II.
- Czerny: Könnyű technikai gyakorlatok I.
- Grecsanyinov: Gyermekalbum

- Kadosa P.: 55 kis zongoradarab
- Kodály: Gyermektáncok (Zeneműkiadó)
- Könnyű szonatinák zongorára
- Majkapar: Kis zongoradarabok
- W. A. Mozart: Klavierstücke (Nannerls Notenbuch, Londoner Skizzenbuch) (Könemann Music, Budapest)
- W. A. Mozart: A gyermek Mozart (Hernádi, Zeneműkiadó)
- Schumann: Jugend Album
- Teőke M.: Válogatott etűdök III.
- Weiner: 20 könnyű zongoradarab
- Haydn: Deutsche Tänze
- Magyar szerzők négykezes zongoradarabjai (Váczai)
- Muzsikáljunk együtt I. (Szávai – Veszprémi)
- Thern K.: Magyar induló hat kézre (Aszalós T.)
- Teőke M.: Találkozások a zongoránál
- Bastien: Zongoraiskola, Level 3/1-5
- Edna-Mae Burnam: A dozen a day IV.
- Repertoire 2.

— Követelmény:

- pontos kottaolvasás, ritmikusság, tempótartás,
- felszabadult játszóapparátus,
- az évfolyam zenei követelményeit kifejező különböző stílusok ismerete és játéka: barokk, klasszikus (triós forma vagy szonatina), karakterdarab, XX. századi mű,
- a tananyag körülbelül egyharmada fejből játszandó,
- a tanuló legyen képes számot adni az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetben leírtak elsajátításáról.

— Év végi vizsga ajánlott anyaga:

- három különböző stílusú és karakterű mű, kotta nélkül.

4. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok:

Ismeretek:

- az előzőek ismétlése, bővítése,
- a kottakép tudatos és helyes megvalósítása, tájékozottság a fő stílusokban,
- a polifon hallás finomítása,
- új metrumok (5/8, 2/2, változó ütem), parlando játék,
- vázlatos formai, harmóniai elemzések.

— Hangszerkezelés és technika:

- skálajáték több oktávon keresztül, különböző dinamikával, hármashangzat, futam, repetíció,
- a pergő technika fejlesztése, ékesítések,
- Alberti- és keringő-basszus,
- pedálhasználat (együttnyomott),
- etűdjáték a zenei anyaghoz is kapcsolódva,
- négy- és hatkezes játék, zongorakíséret,
- lapról játék.

— Ajánlott tananyag:

- A szonatina mesterei I–II. (Csurka M, EMB)
- J. S. Bach: Notenbüchlein für Anna Magdalena Bach (Urtext)
- Bartók: Gyermekeknek I–III.
- Bartók: Mikrokozmosz II–III.
- Beethoven: Leichte Meisterwerke für Klavier (Csurka M.)
- Csajkovszkij: Jugend Album
- Czerny: Könnyű technikai gyakorlatok
- Grecsanyinov: Gyermekalbum.
- Haydn – Varró: 4 igen könnyű menüett
- Kabalevskij: Válogatott zongoradarabok
- Kadosa P.: 55 kis zongoradarab
- Kodály: Gyermektáncok
- Könnyű szonatinák zongorára (Munkaközösség)
- Könnyű zongoramuzsika a XVIII. századból (Hernádi)
- Majkapar: Kis zongoradarabok
- W.A. Mozart: A gyermek Mozart (Hernádi) (Zeneműkiadó)
- Schubert: Táncok
- Schumann: Jugend Album
- Zongoráskönyv (Bognár, Darvas, Hortobágyi)
- Leichte Klaviermusik für vier Händel (Kováts G, EMB)
- Magyar szerzők négykezes zongoradarabjai I–II. (EMB)
- Muzsikáljunk együtt I–II. (Szávai – Veszprémi)
- Ránki Gy.: Két bors ökröcske – Mese zenével
- Bastien: Zongoraiskola, Level 4/1-5
- Repertoire 3.
- The Essential Colletcion (Ballet classical)

— Követelmény:

- tudatos memorizálás,
- az évfolyam zenei és technikai követelményeit kifejező különböző stílusok ismerete és játéka: barokk, klasszikus, romantikus, XX. századi, és kortárs művek,
- önállóan megtanult művek,
- a tananyag körülbelül egyharmada fejből játszandó,
- a tanuló tudja a műveket megfelelő tempóban, stílusosan előadni,
- legyen képes számot adni az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetben leírtak elsajátításáról.

— Év végi vizsga ajánlott anyaga:

- három különböző stílusú és hangulatú mű kotta nélkül, benne egy barokk mű és klasszikus szonatina tétel előadása.

5. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok

Ismeretek:

- az előző évek anyagának ismételése, rendszerezése, bővítése,
- a tanult művek alapvető formái, harmóniai elemzése a tanár irányításával,
- kromatikus hangsor, dominánsszeptim, szűkített és bővített akkord,
- rondóforma.

— Hangszerkezelés, és technika:

- az előző években tanult billentésmódok, játékformák tudatos alkalmazása,
- skálajáték 2–4 oktávon keresztül, kromatikus skála, hármashangzat, futam, akkord,
- etűdjáték a zenei anyaghoz is kapcsolódva,
- négy- és hatkezes játék, zongorakíséret,
- lapról játék.

— Ajánlott irodalom:

- A klasszika mesterei (Csurka M., EMB)
- Bach és Händel könnyű zongoradarabjai (Hernádi)
- J. S. Bach: 18 kis prelúdium (Hernádi)
- Bartók: Gyermekeknek III.
- Bartók: Mikrokozmosz III–IV.
- Czerny: 160 rövid gyakorlat op. 821
- Csajkovszkij: Jugend Album
- Kabalevskij: Válogatott zongoradarabok
- Könnyű szonatina album
- Mozart: 10 könnyű tánc (Hernádi)

- Scarlatti: Klavierbüchlein
- Schubert: Táncok (EMB)
- Repertoire 3.
- Muzsikáljunk együtt II. (Szávai – Veszprémi)
- Bizet: Gyermeekjátékok
- Mozart: Részlet a Figaro házasságából (Aszalós T.: A zongorázó gyermek III.)
- Weiner: Lakodalmas
- Repertoire 34
- The Essential Collection (Ballet classical)

— Követelmény:

- az évfolyam zenei és technikai követelményeit kifejező különböző stílusú és karakterű művek előadása az évfolyamnak megfelelő szintű hangszerkezeléssel,
- önállóan megtanult művek, a tananyag körülbelül egyharmada fejből játszandó,
- a tanuló legyen képes számot adni az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetben leírtak elsajátításáról.

— Év végi vizsga ajánlott anyaga:

- egy barokk mű,
- egy szonatina tétel,
- egy előadási darab.

6. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok:

Ismeretek:

- variáció, invenció,
- új stílus előkészítése: impresszionizmus,
- a hangszeres és elméleti órákon szerzett ismereteken alapuló önálló formai és harmóniai elemzés,
- kottában előforduló jelek, zenei műszavak ismerete.

— Hangszerkezelés, és technika:

- az eddig tanultak tudatos, önálló alkalmazása,
- skálajáték, hármas- és négyeshangzat-futam, kettősfogas oktávmenet (kézalkattól függően),
- különböző billentésfajták ismerete,
- zongorapedálok használata.

— Ajánlott tananyag:

- J. S. Bach: 18 kis prelúdium (Hernádi)
- J. S. Bach: Kétszólamú Invenciók

- Bartók: Gyermekeknek II–IV.
- Bartók: Mikrokozmosz IV–V.
- Bécsi mesterek könnyű zongoradarabjai (Csurka M.)
- Czerny–Bertini: Etűdök zongorára (Hajdú Anna, Hernádi Zsuzsa, Kassai Mária, Komjáthy Aladárné, EMB 1957)
- Grieg: Lyrische Stücke (T. Zászkaliczky)
- Könnyű variációk zongorára (Csurka M.)
- Majkapar: Variációk
- W. A. Mozart: 6 bécsi szonatina
- Mendelssohn: Lieder ohne Worte
- Mendelssohn: Gyermekdarabok
- Scarlatti: Klavierbüchlein
- Scarlatti: Szonáták
- Schumann: Jugend Album
- Brahms: Magyar táncok zongorára I–II. (EMB)
- Könnyű négykezesek Couperin–től Mozart–ig (Peters)
- Meister für die Jugend (Peters)
- Schubert: Originalkompositionen für Klavier 4 Händel I–II. (Peters)
- The Essential Colletcion (Ballet classical)
- John Kember: The Jazz Piano Master

— Követelmény:

- természetes hangszerkezelés,
- zenei stílusismeret, a játszandó művek értelmes előadása,
- zenei karakterek megoldása,
- pedálok helyes használata.

— Év végi vizsga ajánlott anyaga:

- egy barokk mű (J. S. Bach mű ajánlott),
- egy klasszikus szonatina tétel,
- egy előadási darab.

Alapfokú évfolyamok „B” tagozat:

2. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok:

Ismeretek:

- a dúr és a moll hangsor összefüggései, vezetőhang, hármashangzat,
- tonika, szubdomináns, domináns, kvintkör/kvintoszlop,
- új ritmusok (pontozott ritmus, triola, szinkópa), 3/8–os, 6/8–os ütemek, felütés,

- a kortárs zenei notáció ismereteinek bővítése,
- az előforduló jelek, idegen szavak ismerete,
- a tanult művek formai elemzése (két- és háromtagú forma, periódus, visszatérés),
- a formálási készség fejlesztése,
- alapfokú polifon játékkészség és hallásfejlesztés,
- lapról játék egyszerű ellenszólammal,
- karakterdarabok, a romantika előkészítése,
- parlando játékmód, zenei deklamáció.

— Hangszerkezelés, technika:

- a pódiumképesség megalapozása,
- a kezek függetlenítése magasabb igénnyel ritmikában, artikulációban és dinamikában,
- skálajáték (dúr, moll), kettősfogás, kis akkord, hangzatfelbontás és –megfordítás,
- éneklő billentés (cantabile), a pergő játék előkészítése,
- pedálozás (a testi felépítéstől függően): utánnyomósos, előre nyomott, tompító pedál,
- etűdök (klasszikus és modern).

— Ajánlott tananyag:

- Aszalós T.: A zongorázó gyermek II.
- Bartók: Mikrokozmosz I–II.
- Bartók: Gyermekeknek I.
- Borsody L.: Címkék
- Bozay A.: Medáliák
- Czerny: Könnyű technikai gyakorlatok I.
- Czövek: Zongoraiskola I. (Zeneműkiadó)
- Haydn: 6 kis menüett zongorára (Csurka M.)
- Könnyű zongoramuzsika a XVIII. századból (Hernádi)
- Kurtág Gy.: Játékok I–II.
- Magyar szerzők könnyű zongoradarabjai (Váczi)
- Papp L.: Első játékok a zongorán
- Papp L.: Meseképek
- Papp L.: Zongora ABC II.
- Régi táncok gyermekeknek
- Szabó F.: Válogatott zongoradarabok (Inselt K.)
- Tarka–barka gyűjtemény (Teőke M.)
- Teőke M.: Találkozások a zongoránál, Barátom a zongora
- Teőke M.: Válogatott etűdök II.
- Türk, D. G.: Gyermekévek (Sármai)

- Weiner: Magyar népi muzsika
- Zongoraiskola II. (Hernádi Lajosné, Inselt Katalin, Fantóné Kassai Mária, Komjáthy Aladárné, Zeneműkiadó 1965.)
- Sári J.: Lépésről lépésre
- Szőnyi E.: Kis kamarazene
- Türk, D. G.: Négykezes darabok gyerekeknek (Csurka M.)
- Weiner: Három kis négykezes darab

— Követelmény:

- folyamatos kottaolvasás,
- a tanult zeneművek, karakterdarabok, barokk/J. S. Bach, klasszikus, Bartók és egyéb XX. századi, kortárs (köztük virtuóz jellegű) művek stílushű megszólaltatása,
- a tananyag körülbelül fele fejből játszandó,
- a tanuló nyújtson átfogó képet az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetében leírtak elsajátításáról.

— Év végi vizsga ajánlott anyaga:

- egy karakterdarab,
- egy könnyű bécsi klasszikus mű,
- egy népdal– vagy gyermekdal–feldolgozás.

3. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok:

Ismeretek:

- az előző évek anyagának ismételése, továbbfejlesztése, bővítése,
- a polifon játék és hallás továbbfejlesztése,
- dúr és moll tonalitás, hangnemek és hangnemváltások, zárlatok felismerése,
- új ritmusok, metrumok (5/8, 2/2), változó ütem,
- a szonátaforma vázlatos ismerete,
- új stílus: romantika,
- a memória és az állóképesség fejlesztése,
- parlando játék.

— Hangszerkezelés, technika:

- a kezek függetlenítése: azonos kézzel dallam és kíséret,
- éneklő legato fokozott igényvel,
- a pergő játék fejlesztése,
- skálajáték (több oktávon): az eddigi formákon kívül futam,
- a repetíció előkészítése, ékesítések,
- Alberti– és keringő–basszus,

- pedálhasználat (utánnyomásos, együttnyomásos, előre nyomott),
- etűd (klasszikus, modern),
- négy- és hatkezes játék, zongorakíséret,
- lapról játék ellenszólammal.

— Ajánlott tananyag:

- A szonatina mesterei I. (Csurka M.)
- Bach és Händel könnyű zongoradarabjai (Hernádi)
- Bach: Notenbüchlein für Anna Magdalena Bach (Urtext)
- Bach: Az első Bach-tanulmányok (Teőke M., EMB 1980)
- Bartók: Gyermekeknek I–III.
- Bartók: Mikrokozmosz II–III.
- Csajkovszkij: Gyermekalbum
- Grecsanyinov: Gyermekalbum
- Grecsanyinov: Gyöngyszemek
- Kadosa P.: 55 kis zongoradarab
- Kadosa P.: Népdalszvit
- Kodály: Gyermektáncok (Zeneműkiadó)
- Könnyű szonatinák zongorára
- Kis zongoradarabok
- Majkapar: Prelűdök (pedálgyakorlatok) (orosz kiadás)
- Mozart: A gyermek Mozart (Hernádi)
- Preklasszikus zongoramuzsika (Csurka M., EMB)
- Schumann: Jugend Album
- Teőke M.: Válogatott etűdök
- Weiner: 20 könnyű zongoradarab
- Aszalós T.: A zongorázó gyermek III.
- Beethoven: Deutsche Tänze
- Diabelli: 6 szonatina
- Diabelli: Könnyű négykezesek
- Haydn: Deutsche Tänze
- Magyar szerzők négykezes zongoradarabjai (Váczi)
- Martin: École de Piano
- Mozart: Kontratáncok
- Mozart: 6 ländlerische Tänze
- Muzsikáljunk együtt I. (Szávai – Veszprémi)
- Thern K.: Magyar induló hat kézre (Aszalós T.)

- Türk, D. G.: Négykezes darabok gyerekeknek
- Türk D. G.: 30 Tonstücke

— Követelmény:

- zongorázás könnyed folyamatossággal,
- a kotta helyes olvasása és megszólaltatása,
- önállóan megtanult darabok,
- megfelelő koncentráció, a tananyag körülbelül fele fejből játszandó,
- a tanuló nyújtson átfogó képet az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetében leírtak elsajátításáról.

— Év vég vizsga ajánlott anyaga:

- egy barokk mű, (ajánlott J. S. Bach mű),
- egy bécsi klasszikus mű vagy szonatina–tétel,
- egy karakterdarab vagy romantikus mű,
- egy XX. századi mű.

4. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok:

Ismeretek

- az előzőek ismételése, bővítése, az ismeretek rendszerezése.
- a tanult művek formai, harmóniai elemzése a tanár irányításával.
- dominánsszeptim, szűkített, bővített akkord, kromatikus hangsor.
- rondóforma, polifon művek.

— Hangszerkezelés, technika:

- skálajáték 2–4 oktávon, kromatikus skála, hármas– és négyeshangzat–felbontás és fordításai, akkord, futam,
- biztonságos kézzel megcélzott hangok, ugrások,
- a pedál differenciált alkalmazása.

— Ajánlott tananyag:

- A szonatina mesterei I–II. (Csurka M. EMB)
- J. S. Bach: 18 kis prelúdium (Hernádi)
- Bartók: Gyermekeknek I–II.
- Bartók: Mikrokozmosz III–IV.
- Bartók: 10 könnyű zongoradarab
- Beethoven: Leichte Klavierstücke
- Csajkovszkij: Jugend Album
- Czerny: Könnyű technikai gyakorlatok I.
- Czerny: 160 rövid gyakorlat op. 821

- Grecsanyinov: Gyermekalbum
- Hacsaturján: Gyermekalbum I–II.
- Kabalevskij: Válogatott zongoradarabok
- Kodály: Gyermektáncok (pl. 3, 7)
- Könnnyű szonatinák zongorára
- Könnnyű variációk zongorára (Csurka M.)
- Majkapar: Kis zongoradarabok
- Mozart: Salzburger Tanzbüchlein
- Prokofjev: Kindermusik
- Schubert: Táncok
- Schumann: Jugend Album
- Soproni J.: Jegyzetlapok I–IV. (EMB)
- Tarka–barka gyűjtemény (Teőke M.)
- Teőke M.: Válogatott etűdök
- Balassa S.: Bagatellek op. 17/a, b, c
- Durkó Zs.: Gyermekzene
- Kocsár–művek (15 kis zongoradarab)
- Zongoráskönyv (Bognár, Darvas, Hortobágyi)
- Bizet: Négykezesek (Gyermekjátékok)
- Diabelli: Négykezes szonatinák
- Dvořák: Második szláv tánc
- Muzsikáljunk együtt II. (Szávai – Veszprémi)
- Ránki Gy.: Két bors ökröcske – Mese zenével
- Romantikus zongorazene négy kézre.

— Követelmény:

- értelmes, muzikális formálás, tudatos és önálló munka,
- az évfolyam zenei és technikai követelményeit kifejező művek előadása,
- Bach– vagy más barokk mű, teljes szonatina, romantikus, XX. századi (kortárs és Bartók), virtuóz jellegű művek,
- a tananyag körülbelül fele kotta nélkül játszandó,
- a tanuló nyújtson átfogó képet az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetében leírtak elsajátításáról.

— Év vég vizsga ajánlott anyaga:

- egy barokk mű (ajánlott J. S. Bach–mű),
- egy szonatina–tétel,
- egy könnyű romantikus darab,

- egy XX. századi mű.

5. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok

Ismeretek:

- az előző évek ismereteit kiegészítve: variáció, invenció, szvit, Scarlatti szonáta,
- a zenei stílusokhoz megfelelő billentés és hangszínek alkalmazása,
- a formai tagolódás és a belső tartalom értéke és éreztetése,
- a hangszeres és elméleti órákon szerzett ismereteken alapuló formai és harmóniai elemzés,
- új stílus: az impresszionizmus előkészítése,
- a polifon hallás állandó jellegű művelése.

— Hangszerkezelés, technika:

- az előző években tanultak önálló és tudatos alkalmazása,
- skálajáték (két kézzel, ellenmozgásban, négy oktávon keresztül),
- dominánsszeptim, szűkített szeptimakkord, futam, oktáv, tört oktáv (kézalkattól függően), tremolo,
- pedál (a darab stílusához, karakteréhez igazodó, mind önállóbb használat).

— Ajánlott tananyag:

- A szonatina mesterei I. (Csurka M. EMB)
- A klasszika mesterei (Csurka M. EMB)
- Bach és Händel könnyű zongoradarabjai (Hernádi)
- J. S. Bach: Kis fűgák
- Bartók: Gyermekeknek III–IV.
- Bartók: Mikrokozmosz IV–V
- Chopin Mazurkák
- Couperin: 12 zongoradarab
- Czerny: Etűdök op. 821
- Czerny – Bertini: Etűdök
- Debussy: A kis néger
- Haydn: Szonáta 1/a, 1/b (Urtex)
- Mendelssohn: Lieder ohne Worte
- Mendelssohn: Gyermekdarabok
- Mozart: 6 bécsi szonáta
- Scarlatti: Szonáták
- Schubert: Táncok (EMB)
- Ránki Gy.: Két bors ökröcske (mese zenével)

- Ravel: Lúdanyó meséi
- Ravel: A Szép és a Szörny
- Schubert: Originalkompositionen für Klavier 4 Händel I–II. (Peters)
- Weiner: Lakodalmas

— Követelmény:

- az évfolyam zenei és technikai követelményeit kifejező művek stílusos előadása,
- Bach– vagy más barokk mű, Scarlatti szonáta, klasszikus szonatina vagy szonáta, romantikus, XX. századi (kortárs és Bartók) mű,
- a metrum, ritmus, valamint a tempótartás pontossága,
- az anyag körülbelül fele kotta nélkül játszandó,
- a tanuló nyújtson átfogó képet az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetében leírtak elsajátításáról.

— Év végi vizsga ajánlott anyaga:

- egy barokk mű (J. S. Bach–mű),
- egy szonatina vagy könnyű szonáta tétel,
- egy romantikus mű,
- egy XX. századi mű.

6. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok

Ismeretek:

- az eddigi ismeretek összefoglalása,
- új stílus: az impresszionizmus,
- a hangszeres és elméleti órákon szerzett ismereteken alapuló önálló formai és harmóniai elemzés.

— Hangszerkezelés, technika:

- skála, hármashangzat, futam felgyorsítása,
- az eddig tanultak továbbfejlesztése fokozott igényességgel,
- az agogika önálló alkalmazása,
- zenei stílusjegyek alkalmazása.

— Legyen képes:

- hajlékony dallamformálásra,
- technikájának kiegyenlítetttségét ellenőrizni,
- hangok közötti kapcsolat megteremtésére, összefoglalására,
- a zongoramű struktúrájának megértésére és kifejezésre juttatására,
- önálló tanulására.

— Ajánlott tananyag:

- J. S. Bach: 18 kis prelúdium (Hernádi)
- J. S. Bach: 15 kétszólamú invenció (Solymos, Urtext EMB)
- Bartók: Gyermekeknek IV.
- Bartók: Mikrokozmosz IV–VI.
- Chopin: Mazurkák
- Chopin: Keringők
- Czerny – Bertini: Etűdök zongorára
- Czerny: A kézügyesség iskolája I.
- Hacsaturján: Gyermek album
- Haydn: Sämtliche Klaviersonaten (Landon, WUE, EMB)
- Könnnyű variációk zongorára (Csurka M.)
- Mozart: 6 bécsi szonatina
- Majkapar: Variációk
- Scarlatti: Szonáták (Urtext, Editio Musica Budapest)
- Korai német zongoramuzsika (Könemann Music Budapest)
- Debussy: Children's Corner (6056)
- Introduction to Polyphonic Playing (Á. Lakos)
- First Concert Pieces I. G. Frescobaldi – C. Ph. E. Bach (Á. Lakos)
- Sonatinen I–II. (A. Kemenes)
- Grieg: Lyrische Stücke (T. Zászkaliczky)
- Chr. Bach: Duetti
- Brahms: Magyar táncok zongorára I–II. (EMB)
- Csajkovszkij–, Wagner–átiratok (Aszalós: A zongorázó gyermek III.)
- Frank Martin: Drei leichte Klavierstücke (Universal 1988)
- Mozart: Leichte Sonatinen für Klavier (Peters)

— Követelmény:

- kottahú zongorázásra való törekvés,
- eddig tanult stílusok önálló, igényes megszólaltatása: önállóan megtanult darabok.
- a tananyag körülbelül fele kotta nélkül játszandó,
- a tanuló nyújtson átfogó képet az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetében leírtak elsajátításáról.

— Év végi vizsga ajánlott anyaga:

- egy barokk mű,
- egy szonatina vagy szonáta tétel,
- egy romantikus darab,
- egy XX. századi vagy impresszionista mű.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után:

Az „A” tagozat végén

— A tanuló ismerje:

- hangszere alapvető sajátosságait, működési elvét (kalapács–mechanika, pedálszerkezet, húrozat, hangolás, rezonáns szekrény),
- a zongorairodalom legjelentősebb alkotóit és alkotásait,
- a kottában előforduló jeleket és zenei műszavakat, a hangszerre vonatkozó speciális utasításokra (pl. una corda, prol. ped.),
- a kortárs zenei notáció alapvető jelzéseit,
- a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.

— Legyen képes:

- természetes hangszerkezelésre és az ehhez szükséges gyakorlatok elvégzésére,
- egyenletes és helyes tempóban, pontos ritmusban zongorázni,
- tudatos, önálló gyakorlásra,
- a zongorajáték során előforduló különböző játékmódokat, játékformákat (skála, hármashangzat, futam, kettősfogás, tremolo, trilla, díszítés), billentésfajtákat (legato, staccato, tenuto, leggiero, portato, non legato) használni,
- a játszandó zongoraművek értelmes tagolására,
- a zenei karakterek megvalósítására,
- a zongorapedálok használatára (elő–, után– és együttnyomás),
- életkorának és képességeinek megfelelően a zongorázandó anyag kottahű, stílusos, dinamikailag változatos és kifejező előadására,
- az együttzenélésre (négykezes, hatkezes, kétzongorás darab, zongorakíséret).

— Rendelkezzék:

- biztonságos kotta– és lapról olvasási készséggel,
- adottságainak megfelelő zenei memóriával, kiművelt zenei hallással.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

— A tanuló ismerje:

- a tanulandó zenemű formáját és vázlatos harmóniai szerkezetét,

— Legyen képes:

- a kottában előforduló jelek, zenei műszavak és a hangszerre vonatkozó speciális utasítások (pl. una corda, prol. ped.), értelmezésére és használatára
- a kortárs zenei notáció alapvető jelzéseinek használatára,
- tudatos, önálló gyakorlásra,

- a zongorajáték során előforduló különböző játékmódokat, játékformákat (skála, harmashangzat, futam, kettősfogás, tremolo, trilla, díszítés), billentésfajtákat (legato, staccato, tenuto, leggiero, portato, non legato) a zenei anyaghoz alkalmazni.

— Rendelkezzék:

- biztos zenei memóriával és technikai tudással

Művészeti alapvizsga követelmények

— A vizsga részei:

- a vizsga gyakorlati részből áll

— A vizsga tantárgya és időtartama:

Zongora főtárgy

- „A” tagozat minimum 10 perc
- „B” tagozat minimum 15 perc

— A vizsga tartalma:

„A” tagozat

A 4 stíusból választható 3 különböző stílusú darab, amiből lehet egy kamaramű.

A három mű közül lehetőség szerint egy éneklő, egy pedig virtuóz jellegű legyen.

A vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

- Barokk mű, lehet tánc, vagy többszólamú szerkesztést bemutató darab; Bach: 18 kis prelúdium (EMB 1879) 13, 15, 18, Händel: Válogatott darabok (EMB 4250, EMB 6990, EMB 6991, EMB 4321, EMB 13165), Telemann: Kezdők zongoramuzsikája (EMB 13452) nehézségi szintjén.
- Klasszikus szonatina vagy szonáta-tétel, könnyebb variáció; Könnyű szonatinák (EMB 2719), 15 könnyű szonáta, Szonatina album (EMB 1280), Clementi: C Op. 36 (Ricordi) Nr. 3., Haydn: D Hob. XVI/4, (Universal) Beethoven: 6 könnyű variáció egy svájci népdalra, Csurka: Szonatina-gyűjtemény (EMB 14412) nehézségi szintjén.
- Romantikus mű: Schumann: Emlékezés (EMB 13543 kötetben), Színházi utóhangok, Csajkovszkij: Édes álmodozás (EMB 6715 kötetben), Pacsirtadal (EMB 6715 kötetben), Schubert: Táncok (EMB 13212), Keringők (EMB 7355) nehézségi szintjén.
- XX. századi mű: Bartók Béla: Mikrokozmosz III. 84 Mulatság, 90 Oroszos 91–92, Kromatikus invenció IV/97 Notturmo, Kodály: Gyermektáncok (Boosey & Hawkes) 5–10 nehézségi szintjén.

„B” tagozat

Négy különböző stílusú darab.

A vizsgaműsorban legyen egy éneklő és egy virtuóz jellegű darab.

A vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

- Barokk mű, többszólamú szerkesztésben írt darab, vagy szvit–tétel; J. S. Bach: 18 kis prelúdium (EMB 1879) 9, 16, 17, Kétszólamú invenciók (EMB 6912) C, a, F nehézségi szintjén.
- Klasszikus szonatina vagy szonáta–tétel, variáció; 15 könnyű szonáta, Haydn: Szonáták A Hob. XVI/12, (Universal) E Hob. XVI/13, (EMB 3658 kötetben) D Hob. XVI/14, (Universal) Mozart: 6 bécsi szonatina (EMB 2395), Beethoven: Szonatinák (EMB 8648), Grazioli: G–dúr Szonáta nehézségi szintjén.
- Romantikus mű; Schumann: Fantáziatánc (Peters), Chopin: Keringők (EMB 6787) a, h, nehézségi szintjén.
- XX. századi mű; Bartók: Mikrokozmosz IV. 100 népdalféle, 109 Bali szigetén, Mikrokozmosz: V. 128, Dobbantós tánc, Kurtág: Játékok (EMB 8377, EMB 8378, EMB 8379) nehézségi szintjén.

— A vizsga értékelése:

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes test– és kéztartás,
- hangminőség, billentés,
- pedálhasználat,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat:

7. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok:

Zenei ismeretek, hangszerkezelés fejlesztése

- a kifejezőmódok sokszínűségére való törekvés,
- a barokk (német és francia) díszítések játéka,
- a csembaló hangzás megjelenítése és billentésbeli sajátosságai,
- a teraszos dinamika megoldása.

— Ajánlott tananyag:

- Scarlatti: Szonáták I–IV. (EMB, Balla)
- J. S. Bach: Kétszólamú invenciók

- J. S. Bach: Kis prelúdiumok és fűgák
- Haydn: Szonáták (Urtex, Peters)
- Cimarosa: Szonáták
- Mozart: Rondo D–dúr K. 485
- Beethoven: Hat bagatell op. 126
- Beethoven: Écossaises
- Schubert: Ländler
- Mendelssohn: Lieder ohne Worte
- Schumann: Kinderszenen
- Chopin: Mazurkák
- Smetana: Zongoradarabok. 1
- Csajkovszkij: Évszakok
- Grieg: Norwegische Tänze
- Debussy: Children’s Corner
- Dohnányi: Induló
- Bartók: Gyermekeknek I–IV.
- Bartók: Mikrokozmosz V–VI
- Bartók: Szonatina
- Bartók: Három rondó népi dallamokkal
- Kodály: Hét zongoradarab
- Prokofjev: 10 zongoradarab op. 12
- Sosztakovics: 3 fantasztikus tánc
- Huszár: Csillagszóró (Teőke M.: Tarka–barka gyűjtemény)
- Bizet: Gyermekjátékok
- Csajkovszkij: Diótörő: Babák tánca (Aszalós T.: A zongorázó gyermek III.)
- Debussy: Kis szvit
- Kurtág–átiratok Machaut–tól J. S. Bach–ig
- The Giants of Jazz Piano
- Manfred Schmitz: Jazz Parnass für zu vier Händen 3

— Követelmény:

- ismerje a főbb harmóniai elemeket,
- a zongoraművek különböző karakterjegyeit, a hozzákapcsolódó hangszeres megoldásokkal,
- a tananyag körülbelül egyharmadát kotta nélkül játszandó.

— Év végi vizsga ajánlott anyaga:

- három különböző stílusú mű (barokk, klasszikus szonáta tétel, előadási darab)

8. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok:

Ismeretek

- a barokk szvit ismerete,
- a díszítések stílushű alkalmazása,
- a klasszika zenei stílusjegyeinek ismerete
- a polifon hallás fejlesztése.

— Hangszerkezelés, technika fejlesztése:

- különböző legato billentésmódok alkalmazása,
- a gyorsaság fejlesztése,
- egyenletes aprótechnika megvalósítása,
- a szabad trilla játék kialakítása.

— Ajánlott tananyag:

- Scarlatti: Szonáták I–IV. (EMB, Balla)
- J. S. Bach: Kétszólamú invenciók
- J. S. Bach: Francia szvitek
- Händel: Suiten (Peters)
- Haydn: Szonáták (Urtex , Peters)
- Cimarosa: Szonáták
- Mozart: Rondo D–dúr K. 485
- Beethoven: Hat bagatell op. 126
- Weber: Leichte Meisterwerke für Klavier (Héra – Sármay)
- Schubert: Ländler–ek, écosseise–ek, keringők, menüettek
- Mendelssohn: Lieder ohne Worte
- Schumann: Kinderszenen
- Chopin: Keringők
- Chopin: Mazurkák
- Smetana: Zongoradarabok. 1
- Csajkovszkij: Évszakok
- Grieg: Norwegische Tänze
- Debussy: 2 Arabesque (E–dúr, G–dúr)
- Dohnányi: Induló
- Bartók: Gyermeknek I–IV.
- Bartók: Mikrokozmosz V–VI
- Kodály: Hét zongoradarab
- Sosztakovics: 3 fantasztikus tánc

- Huszár: Csillagszóró (Teőke M.: Tarka–barka gyűjtemény)
- Csajkovszkij: Diótörő: Babák tánca (Aszalós T.: A zongorázó gyermek III.)
- Debussy: Kis szvit
- Grieg: Peer Gynt szvit

— Követelmény:

- a skála különböző billentésmódokban történő eljátszása,
- alkalmazása a zenei stílusokban,
- zenei karakterek megvalósítása.

— Év végi vizsga ajánlott anyaga:

- három különböző stílusú mű (lehetőleg az egyik romantikus mű)

9. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok:

Ismeretek

- a romantika zenei stílusjegyeinek ismerete,
- a XX. századi notáció ismerete.

— Hangszerkezelés, technika:

- stílusnak megfelelő zongorabillentés kialakítása, igényes pedál használata,
- dallam és kíséret érzékeny megvalósítása,
- legyen képes virtuózabb technikai megoldásokra.

— Ajánlott tananyag:

- Scarlatti: Szonáták
- J. S. Bach: Kétszólamú invenciók
- J. S. Bach: Háromszólamú invenciók
- J. S. Bach: Francia szvitek
- Haydn: D–dúr és G–dúr zongoraverseny
- Haydn: Szonáták
- Beethoven: Szonáták
- Schubert: Moments musicaux
- Schumann: Kinderszenen op. 15
- Chopin: Keringők
- Liszt: Etűdök (Zempléni)
- Brahms: Keringők op. 39
- Grieg–művek: Lírikus darabok
- Debussy: Preludes I–II.
- Rachmaninov: Két fantasztikus tánc
- Mikrokozmosz V–VI.

- Bartók: Négy sirató ének
- Kodály: 7 zongoradarab
- Lutosławski: Bukoliki
- Kurtág–átiratok Machaut–tól J. S. Bach–ig
- Liszt: Részlet Mozart: a Varázsfuvola című operából (Mező, EMB)
- Liszt: Karácsonyfa (Kováts G., EMB)
- Lutosławsky: Album for the Young (Chester Music)

— Követelmény:

- helyes pedálozás,
- a művek értelmes előadása,
- a zeneműveknek megfelelő billentésmód kialakítása,
- a helyes tempók alkalmazása.

— Év végi vizsga ajánlott anyaga:

- egy barokk mű
- egy szonáta tétel
- egy előadási darab

10. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok:

Zenei ismeretek és hangszerkezelés fejlesztése

- a trilla játék barokk zenében beosztott, a romantikus művekben ú. n. szabad trilla,
- a romantikus szólamvezetés,
- parlando, rubato deklamációja,
- modális hangsorok ismerete.
- a barokk szvit tételeket,
- modális hangsorokat.

— Ajánlott tananyag:

- J. S. Bach: Háromszólamú invenciók
- J. S. Bach: Francia szvitek
- Mozart: Szonáták
- Beethoven: Szonáták
- Schubert: Moments musicaux
- Schumann: Novelletten op. 21
- Chopin: Mazurkák
- Chopin: Prelűdök
- Liszt: Consolations
- Liszt: Etűdök (Zempléni)

- Brahms: Keringők op. 39
- Debussy: Preludes I–II.
- Bartók: Mikrokozmosz V–VI.
- Bartók: Kolindák I.
- Kodály: 7 zongoradarab
- Lutosławski: Bukoliki
- Kurtág–átiratok Machaut–tól J. S. Bach–ig
- Liszt: Részlet Mozart: a Varázsfuvola című operából (Mező, EMB)
- Liszt: Karácsonyfa (Kováts G., EMB)

— Követelmény:

- zenei karakterek hangszín és tempóbeli megvalósítása,
- érzékeny zenei kíséret kialakítása,
- a különböző billentésmódok megfelelő alkalmazása,
- stílushű előadása a műnek.

— Év végi vizsga ajánlott anyaga:

- egy barokk mű
- egy szonáta tétel
- egy előadási darab

Továbbképző évfolyam „B” tagozat:

Ezek a tanulók nem zenei jellegű tanulmányaik mellett meg akarják őrizni a zenei pálya választásának lehetőségét. Ebből következik, hogy az „A” tagozatnál bővebb, átfogóbb tananyagot kell elvégezniük.

7. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok:

Ismeretek

- a barokk zene főbb stílusjegyeinek ismerete,
- tudja a művet tanári segédlettel, elemezni,
- ismerje fel a harmóniai összefüggéseket,
- zenei memória fejlesztése.

— Hangszerkezelés, technika:

- árnyalt frazeálásra és artikulációra való törekvés,
- skálajáték különféle módozatai,
- a virtuóz technika alapozása.

— Ajánlott tananyag:

- J. S. Bach: Kétszólamú invenciók
- J. S. Bach: Francia szvitek

- Haydn: Szonáták (Urtex , Peters)
- Beethoven: Hat bagatell op. 126
- Weber: Leichte Meisterwerke für Klavier (Héra – Sármay)
- Schubert: Ländler-ek, écosse-ek, keringők, menüettek
- Mendelssohn: Lieder ohne Worte
- Schumann: Kinderszenen
- Liszt: Etűdök (Zempléni)
- Chopin: Keringők
- Smetana Zongoradarabok. 1
- Csajkovszkij: Évszakok
- Debussy: Children's Corner
- Dohnányi: Induló
- Bartók: Mikrokozmosz V–VI
- Bartók: Három rondó népi dallamokkal
- Kodály: Hét zongoradarab
- Prokofjev: 10 zongoradarab op. 12
- Debussy: Kis szvit
- Grieg: Peer Gynt szvit
- Kurtág-átiratok Machaut-tól J. S. Bach-ig

— Követelmény:

- fokozott önállóság a darabok tanulása során,
- stílushű előadás a tempónak megfelelően,
- differenciált pedál használat.

— Év végi vizsga ajánlott anyaga:

- egy etűd
- egy barokk mű
- egy szonáta tétel
- egy szabadon választott mű

8. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok:

Ismeretek

- A különböző tanult zenei stílusok alapvető jegyeinek ismerete,
- A XX. századi zene jellegzetes notációjának ismerete,
- Zenei memória fejlesztése.

— Hangszerkezelés fejlesztése:

- a „szép” halk játék technikai megoldása,

- a dallam és kíséret érzékeny megoldása,
- technika fejlesztése skálák és etűdök alapján.

— Ajánlott tananyag:

- J. S. Bach: Kétszólamú invenciók
- J. S. Bach: Francia szvitek
- Haydn: Szonáták (Urtex, Peters)
- Beethoven: Hat bagatell op. 126
- Weber: Leichte Meisterwerke für Klavier (Héra – Sármai)
- Schubert: Ländler-ek, écosseise-ek, keringők, menüettek
- Mendelssohn: Lieder ohne Worte
- Schumann: Kinderszenen
- Liszt: Etűdök (Zempléni)
- Chopin: Keringők
- Smetana Zongoradarabok. 1
- Csajkovszkij: Évszakok
- Debussy: Children's Corner
- Dohnányi: Induló
- Bartók: Mikrokozmosz V–VI
- Bartók: Három rondó népi dallamokkal
- Kodály: Hét zongoradarab
- Prokofjev: 10 zongoradarab op. 12
- Debussy: Kis szvit
- Grieg: Peer Gynt szvit
- Kurtág-átiratok Machaut-tól J. S. Bach-ig

— Követelmény:

- különböző díszítések stílushű alkalmazása,
- az Alberti basszus könnyed és biztonságos játéka,
- a polifon hallás érzékenysége,
- a zongora hang igényes megszólalására való törekvés,
- a kontrollált gyakorlás igénye.

— Év végi vizsga ajánlott anyaga:

- egy etűd,
- egy barokk mű,
- egy szonáta tétel,
- egy szabadon választott mű.

9. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok:

Ismeretek és hangszerkezelés, technika

- skálajáték, futamok, akkordtechnika fejlesztése,
- játszott művek elemzése,
- koncentrált gyakorlás megvalósítása,
- alkatnak megfelelően önálló ujjrendek kialakítása.

— Ajánlott tananyag:

- Scarlatti: Szonáták I–IV. (EMB, Balla)
- J. S. Bach: Háronszólamú Invenciók
- J. S. Bach: Francia szvitek
- Haydn: Szonáták (Urtex, Peters)
- Mozart: Szonáták
- Beethoven: Szonáta
- Weber: Leichte Meisterwerke für Klavier (Héra – Sármay)
- Schubert: Impromptus
- Schumann: Kinderszenen
- Liszt: Etűdök (Zempléni)
- Chopin: Keringők
- Chopin: Mazurkák I
- Dohnányi: Induló
- Bartók: Mikrokosmosz –V–VI
- Bartók: Tizennégy bagatell
- Bartók: Három csíkmegyei népdal
- Sosztakovics: 3 fantasztikus tánc
- Grieg: Peer Gynt szvit
- Kurtág–átiratok Machaut–tól J. S. Bach–ig

— Követelmény:

- árnyaltabb hangszínek megoldása, differenciált kíséret alkalmazása,
- tudatos, és érzékeny pedál használata,
- biztonságos technikai tudás,

— Év végi vizsga ajánlott anyaga:

- egy etűd,
- egy barokk mű,
- egy szonáta tétel,
- egy szabadon választott mű.

10. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok:

Ismeretek, hangszerkezelés, technika

- A modális hangsorok, zenei műformák ismerete,
- A különböző zenei stílushoz illő hangzásbeli, billentésbeli megoldások,
- Virtuóz technikai fejlesztés.

— Ajánlott tananyag:

- Scarlatti: Szonáták I–IV. (EMB, Balla)
- J. S. Bach: Háronszólamú Invenciók
- J. S. Bach: Francia szvitek
- Haydn: Szonáták (Urtex, Peters)
- Mozart: Szonáták
- Beethoven: Szonáta
- Weber: Leichte Meisterwerke für Klavier (Héra – Sármay)
- Schubert: Impromptus
- Schumann: Kinderszenen
- Liszt: Etűdök (Zempléni)
- Chopin: Keringők
- Chopin: Mazurkák I
- Dohnányi: Induló
- Bartók: Mikrokozmosz –V–VI
- Bartók: Tizennégy bagatell
- Bartók: Három csíkmegyei népdal
- Sosztakovics: 3 fantasztikus tánc
- Grieg: Peer Gynt szvit
- Kurtág-átiratok Machaut-tól J. S. Bach-ig

— Követelmény:

- Képes legyen a tanuló tehetségéhez mérten a mű tudatos interpretációjára.
- Legyen állóképessége és biztonságos technikai tudása a tanulónak a nagyobb zenei művek előadásához.

— Év végi vizsga ajánlott anyaga:

- egy etűd,
- egy barokk mű,
- egy szonáta tétel,
- egy szabadon választott mű.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után:

Az „A” tagozat végén

— A tanuló ismerje:

- hangszere múltját, irodalmát és a jelentősebb külföldi és hazai előadóművészeket (pl. Sz. Richter, Rubinstein, Fischer Annie, Cziffra György),
- a kottában előforduló jelek és zenei műszavak pontos jelentését, különös tekintettel a zongorára vonatkozó speciális utasításokra.

— Legyen képes:

- technikai és zenei szempontból tudatos, önálló munkára,
- a zongorajáték során előforduló különböző játékmódokat, játékformákat (skála, harmashangzat, futam, kettősfogás, tremolo, trilla, díszítés), billentésfajtákat (legato, staccato, tenuto, leggiero, portato, non legato) a zenei anyaghoz alkalmazni,
- saját kézalátékának megfelelő ujjrendek készítésére,
- a zongorapedálok tudatos használatára,
- a zongoraművek formálására és kifejező előadására.

— Rendelkezzék:

- olyan zenei műveltséggel, amely képessé teszi az értékes zene befogadására,
- az együttzenélés igényével.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

— A tanuló legyen képes:

- a zongorázandó anyag kottahű, stílusos, dinamikailag változatos és kifejező előadására,
- skálákat, gyakorlatokat minden hangnemben játszani,
- a különböző játékformákat, játékmódokat a zenei anyagnak megfelelően alkalmazni,
- a zenei karakterek és a hozzájuk kapcsolódó billentésmódok megjelenítésére,
- dinamikailag árnyalt és kifejező hangképzésre,
- a zongorapedálok tudatos és változatos használatára.

— Rendelkezzék:

- megfelelő hangszeres ügyességgel, virtuozitással,
- biztos memóriával, koncentrálóképeséggel,
- megfelelő lapról olvasási készséggel.
- olyan szintű zongoratudással, hogy zenei képességei alapján – adott esetben – legyen alkalmas szakirányú tanulmányok elkezdésére.

A művészeti záróvizsga követelményei

— Művészeti záróvizsga részei:

- a vizsga gyakorlati részből áll

— A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama:

Zongora főtárgy

- „A” tagozat minimum 10 perc

- „B” tagozat minimum 15 perc

— A vizsga tartalma:

„A” tagozat

A négy stílusból választható három különböző stílusú darab, amiből lehet egy kamaramű.

- Barokk mű, többszólamú szerkesztésű darab vagy szvit–tétel, vagy könnyebb barokk variáció; Händel: Könnyű zongoradarabok Chaconne (EMB 6991 kötetben), Scarlatti: Szonáta C K.513 h K. 377, (EMB 7817 kötetben) Bach: Francia szvit (EMB 7190) táncjátékok nehézségi szintjén.
- Klasszikus szonáta–tétel; Beethoven: Szonáta G Op. 49 (EMB 8152) no 2 I tétel, Beethoven: Szonáta G. Op. 79. (Schott); rondók, variációk, bagatellek Beethoven: Bagatelle C Op. 33 (Peters) nehézségi szintjén.
- Romantikus mű; Schumann: Kinderszenen (EMB 7146), Mendelssohn: Dalok szöveg nélkül (EMB 7354) 14., 19, Chopin: Mazurka g Op. 67 no. 2 (EMB 6877 kötetben, PWM kötetben) nehézségi szintjén.
- XX. századi mű; Bartók: Mikrokozmosz IV. 102 Felhangok, V.130 Falusi tréfa nehézségi szintjén.
- A kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

Négy különböző stílusú darab, amiből lehet egy kamaramű.

- Egy barokk mű; többszólamú szerkesztésben írt darab vagy szvit–tétel; J. S. Bach: h–moll háromszólamú invenció (EMB 6913), Francia szvit (EMB 7190) Esz Allemande, Courande, Sarabande. Scarlatti: A–dúr szonáta K.453. nehézségi szintjén.
- Egy klasszikus szonáta–tétel; Haydn: Szonáta D Hob. XVI/19 (Peters), Mozart: C–dúr szonáta KV. 309 (EMB 3996 kötetben, EMB 3997 kötetben, Peters kötetben) nehézségi szintjén.
- Romantikus mű; Liszt–Zempléni: Etűd (EMB 766) 2 a, Liszt: Consolation (EMB 12697) Desz nehézségi szintjén.
- XX. századi mű; Bartók: Szonatina (EMB 117), Mikrokozmosz VI (EMB 130) Hat tánc bolgár ritmusban, Debussy: Arabesque (EMB 6029) E nehézségi szintjén.
- A kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

— A vizsga értékelése:

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes test– és kéztartás,
- hangminőség, billentés,
- pedálhasználat,

- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök:

- Jó minőségű zongora vagy pianínó.
- 2 darab változtatható magasságú zongoraszék.
- 2 darab különböző magasságú zsámoly.
- Metronóm.

31.2.1.2. Kötelezőzongora

Ezt a tantárgyat azok a tanulók tanulják, akiknek nem a zongora a fő szakjuk és zenei pályán kívánják folytatni tanulmányaikat.

A kötelezőzongora tanítás feladata:

- Célja:
 - Szolfézs és zeneelméleti tanulmányok folytatásához szükséges zongoratudás elérése.
 - Egyszerűbb zongorakíséreteket el tudjanak játszani a zenei pályára készülő tanulók.
- Ismertesse meg a tanulóval:
 - a zongora alapvető sajátosságait, felépítését, működésének elvét (kalapács–mechanika, pedálszerkezet, hangolás), akusztikai sajátosságait,
 - a hangszer gazdag irodalmának legjelentősebb zeneszerzőit és előadóművészeit,
 - a hangszer kialakulásának vázlatos történetét.
- Alakítson ki:
 - a testarányoknak megfelelő elhelyezkedéssel természetes hangszerkezelést,
 - megfelelő kéztartást,
 - független játszóapparátust (ujjak, kar), a kezek önállóságával,
 - rugalmas, laza ízületeket (váll, könyök, csukló, ujjtő),
 - az adottságok alapján kiegyenlített zongoratechnikát (sima pozícióváltást, a kezek ügyes alá– és fölétevését),
 - differenciált billentést, ujjvégérzetet.
- Tegye képessé a tanulókat arra, hogy:
 - tudjon a billentyűzet teljes terjedelmében tájékozódni és azon játszani,

- tudja a zongorajáték alapelemeit, játékformáit (skála, hármashangzat, futam, kettősfo-
gás, tremolo, trilla, díszítés), a billentésmódokat (legato, staccato, tenuto, leggiero,
portato, non legato) a zenei anyaghoz alkalmazni,
- tudja a zongorapedálokat megfelelően használni,
- a mű mondanivalójának megfelelően tudja kifejező hangon, hangszínben, hangerőben,
gazdagon megszólaltatni a hangszert, a zenei karaktereket megvalósítani.

— Fejlessze a tanuló:

- muzikalitását a hajlékony, dinamikában árnyalt dallamformálással, a dallam és kíséret
viszonyának igényes kimunkálásával, billentéskultúrával,
- zenei hallását, a tiszta intonációt, a melodikus, a polifon és funkciós hallást,
- metrum- és ritmusérzékét, az egyenletes tempótartását,
- kottaolvasási készségét, lapról játékát, memóriáját,
- hangszerkezelését, technikáját az ügyesítő, az ujjgyakorlatok, etűdök, skálák alkal-
mazásával.

— Évfolyamok kötelező zongora szakon:

- A magasabb évfolyamokba lépés tanévenként történik, mint a zongora szakon.
- A tanévenként elvégzett tananyag mennyiségét és szintjét a tanuló képességének meg-
felelően kell a tanárnak meghatározni, igazodva a főtanszakos zongora követelménye-
inek megfelelően.

— Követelmény:

- Tájékozódó képesség a klaviatúrán;
- Egyszerűbb etűdök, előadási darabok bemutatása különböző zenei stílusokból;
- Egyszerűbb zongorakísérek eljátszása.

— Vizsgakövetelmény:

- Egy etűd és egy előadási darab bemutatása
- Művészeti alap- és záróvizsga letétele nem kötelező.

31.2.2. Vonós tanszak

31.2.2.1. Hegedű

A hangszerjátéknál a zenei elképzelés és az azt megvalósító technika elválaszthatatlanok. Kü-
lönösen áll ez a tanulás kezdeti éveire, amikor a zenei appercepció és a hangszeres mozgásér-
zetek még fejletlenek, s a tanuló valóban csak azt tudja helyesen megszólaltatni hangszerén,
amiről intenzív hallási élménye van.

A hegedűtanítás feladatai:

— Ismertesse meg a tanulókkal:

- hangszer lehetőségeit, irodalmát, történetét,
- a hegedű akusztikai sajátosságait,
- a hangszer hangolását,

- a hangszer és a vonó felépítését, részeit,
- a bal kéz játéka és a vonó kezelésére vonatkozó jelzéseket,
- a hangképzés főbb fizikai törvényszerűségeit,
- a különböző ritmusképletekhez szükséges vonóbeosztást,
- a zenei alapkarakterekhez tartozó vonókezelést,
- a hegedűirodalom legkiemelkedőbb alkotó- és előadóművészeit,
- a vonós hangszer család többi tagját.

— Alakítsa ki könnyed hangszerkezelést:

- megfelelő vonóvezetést, balkéz-technikát,
- helyes, test-, hangszer- és kéztartást és tudatosítsa ezeket,
- dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező hegedűhangot,
- differenciált hangindítást és hanglezárást,
- laza, egyenletes ujj- és kartechnikát,
- a kezek pontosan összehangolt mozgását.

— A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen:

- hangsorokat és hangzatokat különböző vonásnemekkel valamennyi húron és fekvésben,
- a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujj- és vonógyakorlatokat.

— Fordítson figyelmet:

- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a különböző vonásnemek elsajátítására,
- a pizzicato-technikára, a pergő-technikára,
- az üveghangok megszólaltatására,
- a megfelelő ujjrendek készítésére és a fekvések alkalmazására,
- a hangköz és akkordjáték sajátosságaira,
- a lapról olvasási készség fejlesztésére,
- a tudatos zenei memorizálásra,
- a művek zeneileg igényes kidolgozására,
- a rendszeres társas muzsikálásra.

— Tanítsa meg a tanulókat a hangolási és a legalapvetőbb hangszer-karbantartási feladatokra

Előkészítő évfolyamok:

1. évfolyam

— Fejlesztési feladatok:

- a hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása,

- a foglalkozások anyaga: gyermekdalok, versek, mondókák; a hangszeres játékot előkészítő mozgásgyakorlatok.

— Készségfejlesztés:

- A hangszerjátékra való felkészítés fázisai, valamint a hangszerre irányuló mozgások gyakorlása: a helyes testtartás kialakítása, tájékozódás a test és végtagok térbeli helyzetéről, a helyes légzés felismerése, illetve alkalmazása, a kar és kéz alapmozgásainak kialakítása, függetlenítése, a hangszertartással kapcsolatos érzetek megfigyelése, gyakorlása.
- Hangszer nélkül: emelés – ejtés (fej, kar, kéz, ujjak), közelítés – távolítás, súlyérzet, rotálás, tengelyfogás érzete, a hegedű „fészek” megismerése.
- A hegedűtartás, vonótartás kialakítása: a hangszer pengetéssel való megszólaltatása, a vonóval való megszólaltatás elemi formái, a billentés, húrváltás, fekvésváltás játékos megalapozása.

— Ajánlott tananyag:

- Gyermekdalok eljátszása, egyszerűbb népdalok és a Hegedűiskola I. kötetében található egyszerűbb etűdök tanulása.
- Kodály: 333 olvasógyakorlat
- Forrai: Óvódás énekeskönyv
- Dénes – Kállai – Lányi – Mező: Hegedűiskola I.
- Sándor – Járdányi – Szervánszky: Hegedűiskola I.
- Dénes – Szászné Réger J.: Hegedű ABC
- Szilvay: Színes húrok I.

— Követelmény:

- a hangszerre irányuló mozgások természetes és jó irányú mozgása,
- a tanulók figyelme irányuljon a hangszer szép hangon való megszólaltatására, és a tiszta intonációra való törekvésre.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- egyéni fejlődéstől függően értékelhető keresztmetszet a hangszerkezelés alapelemeiről.

2. évfolyam

— Fejlesztési feladatok:

Zenei ismeretek

- kottaolvasási ismeretek fejlesztése,
- egész, fél, negyed, nyolcad, és szünetei ismerete,
- módosítójelek,
- dallamsorok felismerése.

— Hangszerkezelés fejlesztése, készségfejlesztés:

- helyes testhelyzet, hegedűtartás kialakítása,
- billentő mozgás fejlesztése,
- a két kéz helyezkedő műveleteinek fejlesztése,
- koncentrált figyelem a tiszta intonáció kialakítására,
- vonókezelési feladatok, vonóbeosztások tudatosítása.

— Ajánlott tananyag:

- 30–40 gyakorlat
- Sándor – Járdányi – Szervánszky: Hegedűiskola I.
- Dénes – Szászné Réger J.: Hegedű ABC
- Dénes–Lányi: Hegedűiskola I. füzet

— Követelmény:

- tudja a tanuló önállóan elhelyezni a hangszerét és vonóját,
- törekedjen a tiszta intonációra,
- tudjon kottát olvasni az egyszerűbb gyakorlatoknál.

— Év végi vizsga ajánlott anyaga:

- keresztmetszet az év során tanult hangszerkezelési és zenei anyagról, egyéni fejlődéstől függően.

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat:

1. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok:

A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása

- a helyes testhelyzet és a hegedűtartás kialakítása,
- a bal kar és bal kéz helyezkedő műveletei (súlyérzet, húrváltó és fekvésváltó mozgások, alkar-rotáció),
- a billentő mozgások kialakítása, tenyérérzet,
- intonáció a tanult hangkészletben,
- a helyes vonótartás (húron és húr fölött), a vonóvezetés érzetének kialakítása. Húrsík-érzet, – vonóvezetés üres húrokon és húrpárokon. Húrváltás külön vonóval és kötve,
- vonókezelési feladatok: játék egész vonóval. A legato és détaché játékmód kialakítása. Vonóbeosztási formák a különböző ritmusképletek megszólaltatásakor,
- a szép hang iránti igény felkeltése – már a pengetés és az első vonóhúzási feladatok során,
- hangsorok egyszerű vonásnemekkel.

— Zenei ismeretek:

- kottaolvasás a tananyag hangkészletén belül,
- metrum, mérőütés, tempó,
- ütem: 2/4, 4/4, 3/4,

- hangjegyértékek: az egész, fél, negyed, nyolcad és szüneteik,
- nyújtópont a fél és a negyed érték mellett,
- módosítójelek, előjegyzés,
- hangközök: szekundok, tercek, tiszta kvart, kvint, oktáv ismerete,
- a hármashangzat fogalma,
- dallamsorok formai tagolódása. Zenei összefüggések,
- memóriafejlesztés.

— Ajánlott tananyag:

- Dénes – Lányi – Kállay – Mező: Hegedűiskola I.
- Sándor – Járdányi – Szervánszky: Hegedűiskola I.
- Dénes – Szászné Réger J.: Hegedű ABC
- Szilvay: Színes húrok

— Követelmény:

- sajátítsa el a természetes mozgásműveleteket, ha kell, a tanár segítségével korrigáljon,
- alakuljon ki a tanuló játékkészsége az évfolyamban megjelölt hangkészleten belül egyszerű ritmusok alkalmazásával, mérsékelt tempóban,
- olvasson folyamatosan abszolút hangnevekkel, törekedjen a tiszta intonációra,
- a zeneművek nehézségi szintje pl. Haydn: Dalocska, Lully: Dal.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- két különböző jellegű tanulmány,
- két zongorakíséretes darab lehetőleg kotta nélkül.

2. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok:

- a hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása,
- a hegedűtartás és vonótartás fejlesztése,
- ujjgyakorlatok a bal kéz ügyesítésére: ejtő – emelő billentés, a húrvaltó-készség fejlesztése, az ujjak nyújtása, csúsztatása, a kettősfogások egyszerű formái (terc, szext), a fekvésjáték és a vibrato előkészítése;
- vonókezelési feladatok: a détaché játékmód fejlesztése különböző vonórészekben, legato (2, 4, 8 hang kötésével is), portato, a martelé játékmód előkészítése nyugodt tempóban, éneklő jelleggel; barokk „non legato”,
- a magyar népdalok játékaival kapcsolatos nehezebb vonóbeosztási formák, nagy, kis „nyújtott” és „éles” ritmus, legato.

— Zenei ismeretek:

- a kottaolvasás továbbfejlesztése,
- a tempó- és dinamikai jelzések ismerete,
- egyszerű és változó ütemek,

- hangjegyértékek: nyolcad, triola, tizenhatod,
- hangközök: szekund, terc, kvint.

— Ajánlott tananyag:

- Dénes – Lányi – Kállay – Mező: Hegedűiskola II.
- Sándor – Járdányi – Szervánszky: Hegedűiskola II.
- Dénes – Szászné Réger J.: Hegedű ABC
- Kodály: Biciniumok
- Szilvay: Színes húrok

— Követelmény:

- alakuljon ki a tanuló játékkészsége a 4#, 4b előjegyzésű skálák hangkészletén belül,
- ismerje az új ritmusokat,
- legyen képes a détachét, legatót (2, 4, 8 hang kötését) a tanult hangkészleten belül alkalmazni,
- ismerje a dinamikára és a tempóra vonatkozó zenei kifejezéseket,
- a zeneművek nehézségi szintje pl. Bartók: Betyárnóta, Rameau: Rigaudon, Schubert: Német tánc.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- két etűd,
- két zongorakíséretes darab lehetőleg kotta nélkül.

3. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok:

A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása

- ujjgyakorlatok a bal kéz ügyesítésére és a helyezkedő-készség fejlesztésére az I. fekvésben,
- játékkészség a II. és III. fekvésben (a közvetítőhang szerepe),
- kettősfogás-játék: tercek, szextek,
- dúr és moll hangsorok, akkordfelbontások két oktávon,
- nagy és kis détaché,
- martelé a vonó különböző részein,
- a legato fejlesztése, vonáskombinációk,
- akkordjáték és emelt vonás, a staccato vonások előkészítése,
- a vibrato fejlesztése,
- a hangszer önálló felhangolása.

— Zenei ismeretek:

- a harmincketted és a szinkópák nehezebb formái,
- szűkített és bővített hangközök,

- a hármashangzat és fordításai,
- a dominánsszeptim hangzat,
- tonika, szubdomináns, domináns – hangzathűzésben,
- kvintkör, klasszikus periódus,
- két- és háromtagú kis formák elemzése,
- ékesítések: előke, utóka, trilla, paránytrilla és mordent,
- memóriafejlesztés.

— Ajánlott tananyag:

- Dénes – Lányi – Mező – Skultéty: Hegedőiskola III–IV.
- Sándor – Járdányi – Szervánszky: Hegedűiskola III.
- Wohlfahrt: 40 etűd op. 54 (válogatva)
- Konyusz: Kettősfogások az első fekvésben
- Az ajánlott irodalom jegyzékében található előadási művek.
- Kodály: Biciniumok
- Pejtsik: Régi kamarazene sorozat: Duók, Triók
- Szervánszky: Duók Z. 3083
- Mozart: 12 duó K. 487 (válogatva)
- Bartók: Duók
- Szilvay: Színes húrok

— Követelmény:

- a tanuló legyen képes az eddig tanult mozgásformák, vonástípusok folyamatos alkalmazására,
- ismerje a zenei ékesítések egyszerűbb módozatait: előke, utóka, mordent, trilla,
- törekedjen a tiszta intonációra az első fekvésben (szűkített és bővített hangközök),
- a tanuló ismerje az egyszerű fekvésváltásokat (azonos ujjak, üres húr alatti fekvésváltások),
- a zeneművek nehézségi szintje pl. Járdányi: Magyar tánc, Stanley: Allegro grazioso, Händel: Gavotte.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- két etűd (különböző technikai feladatokkal),
- két zongorakíséretes mű (lehet koncerttétel, vagy barokk, illetve klasszikus táncjáték), lehetőleg kotta nélkül.

4. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok:

A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása

- az előző években jobb és bal kézzel elsajátított elemek összekapcsolása és fejlesztése,

- 1/2 fekvés, II–III. fekvés, fekvésérzet,
- a vibrato fejlesztése,
- dúr és moll skálák két oktávon, fekvésekben, fekvésváltással is,
- a kromatikus játéktechnika fejlesztése,
- az eddig tanult vonásnemek gyorsítása, alkalmazása összetettebb feladatokban,
- a staccato játékmód, az emelt vonás fejlesztése,
- a dobott vonás (spiccato) előkészítése,
- az akkordjáték és a kettősfogás-játék fejlesztése első fekvésben,
- a hangindítás, a vonós artikuláció fejlesztése, a fontosabb zenei karakterek megszólaltatásának megalapozása (dolce, risoluto, espressivo)

— Zenei ismeretek:

- a tempó- és a dinamikai jelzések bővebb ismerete,
- ütem: 5/4, 5/8, változó ütemek,
- a teljes kvintkör,
- a játszott anyag zenei – formai és harmóniai – elemzése a tanár segítségével.

— Ajánlott tananyag:

- Dénes – Lányi – Mező – Skultéty: Hegedűsiskola III–IV.
- Sándor – Járdányi – Szervánszky: Hegedűsiskola IV/A, B.
- Kayser: 36 gyakorlat hegedűre op. 20, I.
- Wohlfahrt: 60 etűd op. 45, vagy
- Wohlfahrt: 40 etűd op. 54 (válogatva)
- Konyusz: Kettősfogások az első fekvésben
- Pleyel: Duók
- Szervánszky: Duók Z. 3083
- Mozart: Duók K. 487
- Bartók: Duók
- Hegedűduók kezdőknek (Vigh)
- Kamarazene kezdők számára (Máriássy)
- Régi kamarazene (sorozat): Duók, Triók
- Szilvay: Színes húrok

— Követelmény:

- ismerje a tanuló a 1/2 fekvést, a II. és III. fekvést, az egyszerűbb kettősfogásokat és akkordokat,
- legyen képes a fekvésekben közlekedni (közvetítőhang),
- tudja az eddig tanult vonásnemeket alkalmazni gyorsabb tempóban is,
- legyen képes az emelt vonós és staccato játékmód alkalmazására,

- ismerje a játszott zenei anyagban előforduló szakkifejezéseket,
- a zeneművek nehézségi szintje pl. Zathureczky: Gyermeknek, Farkas: Régi magyar táncok, Steibelt: Uno ballo, Mozart: Andantino.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- két etűd,
- két zongorakíséretes mű (az egyik lehet kamarazene), lehetőleg kotta nélkül.

5. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok:

A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása

- az eddig tanult fekvésekben való jártasság elmélyítése,
- a IV. és V. fekvés elsajátítása, a páros és páratlan számú fekvések egyenrangú fejlesztése,
- kettősfogas-játék a fekvések alkalmazásával,
- a vibrato fejlesztése (egyenletesség, gyorsaság, folyamatosság),
- az akkordjáték fejlesztése – játéka könnyebb fekvésváltásokkal is,
- folyamatos játék dobott vonóval, könnyebb etűdanyagon,
- az eddig tanult vonásnemek összetettebb alkalmazása, zeneileg árnyaltabbá tétele, a vonós artikuláció fejlesztése,
- dúr és moll hangsorok, akkordfelbontások két oktávon az V. fekvésig.

— Zenei ismeretek:

- a hangnemkapcsolatok fokozott ismerete,
- szűkített és bővített hármashangzat, szűkített szeptimakkord,
- a legalapvetőbb zenei karakterek: dolce, espressivo, risoluto,
- a szonátaforma tematikus és hangnemi elemzése, a barokk szvit felépítése,
- klasszikus táncok,
- romantikus karakterdarabok,
- variációs forma

— Ajánlott tananyag:

- Dénes – Lányi – Mező – Skultéty: Hegedűiskola V–VI.
- Sándor – Járdányi – Szervánszky: Hegedűiskola V.
- Kayser: 36 gyakorlat hegedűre op. 20, I–II.
- Dont: Gradus ad Parnassum op. 38, I.
- Dancla: Etűdök op. 68
- Bloch: Hangsoriskola II–III.
- Bartók: Duók
- Mozart: Duók K. 487

- XX. századi kamarazene–művek
- A vonós kamarazene iskolája (Pejtsik): I. II.
- Négy évszázad könnyű triói Z. 13548
- A barokk triószonáta Z. 13549
- Szilvay: Színes húrok

— Követelmény:

- ismerje és játssza a dúr és moll hangsorokat (5#, 5b előjegyzésig) két oktávon keresztül az V. fekvésig,
- ismerje a IV. és V. fekvést,
- legyen képes az eddig tanult vonásnemek összetettebb alkalmazására (emelt vonó, dobott vonó, staccato), zeneileg árnyaltabbá tételére, a vonós artikuláció használatára,
- gyorsabb mozgású darabokat is szép hangon, értelmes frazeálással játsszon (bal kéz pergőtechnika),
- alkalmazzon folyamatos vibratót az éneklő jellegű műveknél,
- legyen képes az évfolyam anyagánál könnyebb műveket lapról eljátszani,
- a játszandó művek nehézségi szintje pl. Bartók: Gyermeknek, Pergolesi: Siciliano, Beethoven: Menüett.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- egy etűd,
- egy zongorakíséretes mű lehetőleg kotta nélkül,
- egy kamaramű (tanárral vagy tanulótársaival).

6. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok:

- a hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása: tájékozódás és játékkészség a VI., VII. fekvésben és félfekvésben, háromoktávós hangsorok akkordfelbontásokkal.
- a bal kéz mozgékonyságának sokoldalú fejlesztése: trilla, pergőtechnika, fekvésváltás (kettősfogásokkal is), természetes üveghangok,
- a vibrato fejlesztése minden fekvésben.

— Zenei ismeretek:

- barokk művek felépítése (szonáta, koncert),
- szekvenciális szerkesztésmód a barokk művekben,
- kifejező és stílusos artikuláció,
- a portamento fogalma,
- a XX. századi zene hangzásvilágának ismerete: melodikai, harmóniai sajátosságok, szerkesztési elvek ismerete a játszott művek alapján.

— Ajánlott tananyag:

- Mazas: Études spéciales op. 36 I. füzetből válogatva,

- Dénes – Lányi – Mező – Skultéty: Hegedűiskola V–VI.
- Sándor – Járdányi – Szervánszky: Hegedűiskola V.
- Kayser: 36 gyakorlat hegedűre op. 20, I–II.
- Dont: Gradus ad Parnassum op. 38, I.
- Dancla: Etűdök op. 68
- Bloch: Hangsoriskola II–III.
- Bartók: Duók
- Mozart: Duók K. 487
- XX. századi kamarazene–művek
- A vonós kamarazene iskolája (Pejtsik): I. II.
- Négy évszázad könnyű triói Z. 13548
- A barokk triószonáta Z. 13549

— Követelmény:

- rendelkezzen stílustapasztalattal a barokk művek játékában és szerezzon jártasságot a bécsi klasszikus és romantikus művek terén,
- legyen kedve az önálló társas muzsikáláshoz, ambíciója új művek felkutatásához, terjessze ki érdeklődését korunk zenéje iránt.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- egy etűd jellegű darab,
- két zongorakíséretes előadási darab, lehetőleg kotta nélkül – az egyik kamarazene is lehet.

Alapfokú évfolyamok „B” tagozat:

2. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok:

- a hangszerkezelés fejlesztése, zenei ismeretek,
- a vibrato kialakítása, árnyaltabb dinamika,
- a martelé játékmód fejlettebb, differenciáltabb formái.
- a hegedűtartás és vonótartás fejlesztése,
- ujjgyakorlatok a bal kéz ügyesítésére: ejtő – emelő billentés; a húrváltó-készség fejlesztése; az ujjak nyújtása, csúsztatása; a kettősfogások egyszerű formái (terc, szext); a fekvésjáték és a vibrato előkészítése;
- vonókezelési feladatok: a détaché játékmód fejlesztése különböző vonórészekben, legato (2, 4, 8 hang kötésével is), portato, a martelé játékmód előkészítése nyugodt tempóban, éneklő jelleggel; barokk „non legato”,
- a magyar népdalok játékával kapcsolatos nehezebb vonóbeosztási formák,
- nagy és kis „nyújtott” és „éles” ritmus, legato is, valamint a szinkópa.

— Zenei ismeretek:

- a kottaolvasás továbbfejlesztése,
- a tempó- és dinamikai jelzések ismerete,
- egyszerű és változó ütemek,
- hangjegyértékek: nyolcad, triola, tizenhatod,
- hangközök: szekund, terc, kvint.

— Ajánlott tananyag:

- Dénes – Lányi – Mező – Skultéty: Hegedűiskola II.; III–IV. II. fejezet: Fekvéstanulmányok
- Sándor – Járdányi – Szervánszky: Hegedűiskola II.
- Schradieck: Ujjgyakorlatok
- Wohlfahrt: 40 etűd op. 54 (válogatva), vagy
- Wohlfahrt: 60 etűd op. 45 (válogatva)

— Követelmény:

- a II. és III. fekvés használata könnyebb hangnemekben. Egyszerűbb fekvésváltások, tanult zenei anyag játéka ujjrendváltozattal,
- önálló hangolás,
- hangsorok, népdalok, klasszikus etűdök és összetettebb zenei anyagok kotta nélküli előadása.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- két etűd,
- két zongorakíséretes mű kotta nélkül.

3. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok:

A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása

- a fekvésérzet differenciálása, a fekvésváltás készségének fejlesztése, a II. és III. fekvés elsajátítása,
- a vibrato kialakítása, fejlesztése,
- trilla, a kromatika intonálása, ujjfüggetlenítés,
- a kettősfogas fejlesztése a II. és III. fekvésben (fekvésváltás nélkül),
- ismerkedés a IV. fekvéssel és a félfekvéssel,
- hangsorok, akkordfelbontások két oktávon, a tanult fekvésekben, fekvésváltással is,
- az eddig tanult vonások fejlesztése a vonó különböző részein, vonáskombinációk,
- lassú, tartott hangok,
- a staccato játékmód fokozatos fejlesztése,
- az akkordjáték és az emelt vonás előkészítése, majd alkalmazása,
- természetes üveghangok,

- tempótartás, a tempó fokozása.

— Zenei ismeretek:

- a harmincketted és a szinkópák nehezebb formái,
- szűkített és bővített hangközök,
- A hármashangzat és fordításai.
- a dominánsszeptim hangzat,
- tonika, szubdomináns, domináns – hangzatfűzésben,
- kvintkör, klasszikus periódus,
- két- és háromtagú kis formák elemzése,
- ékesítések: előke, utóka, trilla, paránytrilla és mordent.

— Memóriafejlesztés:

- alteráció, hangnemi kitérés, moduláció,
- a főtéma, melléktéma fogalma (koncert vagy szonáta játéka kapcsán),
- a klasszikus periódus,
- XX. századi stílusjelenségek.

— Ajánlott tananyag:

- Dénes – Lányi – Mező – Skultéty: Hegedűiskola III–IV.
- Sándor – Járdányi – Szervánszky: Hegedűiskola IV/A, B (válogatva)
- Sándor: Hegedűiskola III.
- Wohlfahrt: 60 etűd op. 45, illetve 40 etűd op. 54 (válogatva)
- Kayser: 36 gyakorlat op. 20 I. (a technikailag könnyebb etűdök: 1, 3, 5, 8)
- Konyusz: Kettősfogások az első fekvésben
- Az ajánlott irodalom jegyzékében található művek.
- Bartók: Duók
- Régi kamarazene (Pejtsik – Szász): Duók, Triók
- Pleyel: Duók
- Szervánszky: Duók (Z. 3083)

— Követelmény:

- játsszon a tanuló szép és kifejező hangon,
- billentése legyen mozgékony, rendelkezzen tapintási érzékenységgel,
- rendelkezzen intonációs biztonsággal a tanult fekvésekben,
- törekedjen a fekvésváltás vonóvezetéssel való ritmikai összehangoltságára,
- alkalmazza helyesen a közvetítőhangokat a gyakorlásban, a vibratot a zene kifejező megformálása során.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- két különböző jellegű technikai tanulmány – közülük az egyik klasszikus etűd,

- két zongorakíséretes mű kotta nélkül

4. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok:

A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása

- a tanult fekvésekben való játék elmélyítése, a IV–V. fekvés elsajátítása,
- ismerkedés a VI–VII. fekvéssel (hangsorok, szekvenciális fekvésváltás–gyakorlatok),
- a páros és páratlan számú fekvések egyenrangú fejlesztése,
- a fekvések összekötése I–V. fekvésig,
- az akkordjáték fejlesztése: egyszerre megszólaltatott háromszólamú akkordok és egyszerű négyzólamú tört akkordok tanulása,
- hangsorok 5#–5b előjegyzésig, akkordfelbontásokkal, két oktávon,
- a pergőtechnika, trilla, zenei díszítések alkalmazása,
- a vibrato fejlesztése, kifejezésbeli gazdagítása éneklő művek előadásánál,
- az eddig tanult vonások gyorsítása, karakterbeli gazdagítása,
- a kettősfogás–játék fejlesztése (fekvésváltással kombinálva is).

— Zenei ismeretek:

- a tempójelzések bővebb ismerete,
- ütem: 5/4, 5/8, változó ütem,
- a hangnemkapcsolatok fokozott ismerete,
- szűkített és bővített hármashangzatok, szűkített szeptimakkord,
- a rondó– és a szonátaforma főbb jellemzői,
- alapvető zenei karakterek: dolce, espressivo, risoluto, grazioso, marcato,
- az egészhangú skála,
- a portamento fogalma.

— Ajánlott tananyag:

- Dénes – Lányi – Mező – Skultéty: Hegedűsiskola III–IV.
- Dénes – Lányi – Mező – Skultéty: Hegedűsiskola V–VI.
- Sándor – Járdányi – Szervánszky: Hegedűsiskola IV/A, B
- Bloch: Hangsoriskola II. Z. 1767
- Kayser: 36 etűd op. 20 I–II.
- Dont: Gradus ad Parnassum op. 38 I.
- Dancla: Etűdök op. 68 (válogatva, pl. 2, 4, 6, 1, 9.)
- Az ajánlott irodalom jegyzékében található művek.

— Követelmény:

- játsszon a tanuló felszabadult hangszerkezeléssel, rendelkezzen karakter érzékeny vonótechnikával,

- zenei igénnyel váltson fekvést, igazodjon a játszott mű tempójához és karakteréhez,
- vibratója legyen folyamatos, alkalmazza mozgalmasabb zenei anyagon is,
- tudjon könnyebb műveket önállóan megtanulni,
- könnyebb darabokat, valamint zenekari és kamaraművek egyszerűbb szólamait tudja lapról játszani.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- két különböző jellegű technikai tanulmány – közülük az egyik klasszikus etűd,
- két zongorakíséretes mű kotta nélkül.

5. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok:

A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása

- a játékkészség fejlesztése I–VII. fekvésig,
- hangsorok és akkordfelbontások három oktávon,
- a bal kéz biztonságának és minden irányú mozgékonyságának fejlesztése,
- pergőtechnika,
- a fekvésváltás, trilla, vibrato fejlesztése, kettősfogás, természetes és mesterséges üveg-hang,
- a tanult vonásnemek, vonáskombinációk fejlesztése, a gyorsasági készség fokozása,
- spiccato játék középtempóban,
- célszerű ujjrend megválasztása a zenei kifejezés szolgálatában.

— Zenei ismeretek:

- a ciklikus művek felépítése, a barokk szonáta és koncert tematikus és hangnemi elemzése. – Szekvenciális szerkesztés a barokk művekben,
- a bécsi klasszikusok játékához vezető könnyedebb játékmód kialakítása,
- romantikus hangszeres dalok, karakterdarabok,
- ismerkedés korunk zenéjével,

— Ajánlott tananyag:

- Dénes – Lányi – Mező – Skultéty: Hegedűiskola V–VI.
- Kayser: 36 etűd op. 20 II.
- Dont: Gradus ad Parnassum op. 38 II.
- Dancla: Etűdök op. 68
- Ševčík: Fekvésváltások op. 8
- Bloch: Hangsoriskola II–III. Z. 1767–68
- Feiglerl: 24 gyakorlat I. (a könnyebbek közül válogatva)
- Mazas: Études spéciales op. 36, I.
- Régi kamarazene (Pejtsik–Szász): Duók, Triók

- Bartók: Duók
- Lendvay: Duók (Z. 13224)
- Szokolay: Magyar gyermekdalok (két és három hegedűre) (Z. 7254)
- Kiss Zs.: Duók Z. 12565
- Reményi: Duók Z. 13247, (Z. 12567)

— Követelmény:

- memóriafejlesztés: hosszabb terjedelmű művek megtanulása fejből (etűdök is),
- az eddig tanult technikai elemeket alkalmazza a tanuló érzékeny, kifejező, a mű karakteréhez igazodó egyéni hangvételben,
- legyen képes virtuóz jellegű művek előadására,
- az év folyamán több alkalommal szerepeljen hangversenyen.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- két etűd (közülük az egyik klasszikus etűd),
- két zongorakíséretes mű – az egyik vagy koncert, vagy szonáta.

6. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok:

A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása:

- a játékkészség fejlesztése I–VII. fekvésig,
- hangsorok és akkordfelbontások három oktávon, terc–, szext és oktávskálák két oktávon; az ujjrendi formák bővítése a zenei kifejezés szolgálatában („kúszó ujjrend”, ujjazatos kromatika),
- a bal kéz biztonságának és minden irányú mozgékonyságának fejlesztése,
- pergőtechnika,
- a fekvésváltás, trilla, vibrato fejlesztése, kettősfogás, természetes és mesterséges üveg-hang,
- a tanult vonásnemek, vonáskombinációk fejlesztése, a gyorsasági készség fokozása,
- spiccato játék középtempóban,
- célszerű ujjrend megválasztása a zenei kifejezés szolgálatában.

— Zenei ismeretek:

- a ciklikus művek felépítése, a barokk szonáta és koncert tematikus és hangnemi elemzése, szekvenciális szerkesztés a barokk művekben,
- a bécsi klasszikusok játékához vezető könnyedebb játékmód kialakítása,
- romantikus hangszeres dalok, karakterdarabok,
- ismerkedés korunk zenéjével,
- az elérendő készségszintet az évfolyam technikai és zenei anyaga jelöli meg,
- az értőbb, önálló előadáshoz szükséges zenei összefüggések, stílusjegyek, szakkifejezések ismeretének kibővítése.

— Ajánlott tananyag:

- Dénes – Lányi – Mező – Skultéty: Hegedűiskola V–VI., II. rész
- Bloch: Hangsoriskola II–III. Z. 1767–68
- Mazas: Études spéciales op. 36, I. Études brillantes op. 36 II. (a lehetőségek szerint)
- Dont: 24 előkészítő gyakorlat op. 37 (a könnyebbek közül)
- Kayser: 36 etűd op. 20, III.
- Ševčík: Fekvésváltás op. 8
- Ševčík: Trillagyakorlatok op. 7

— Követelmény:

- a tanuló hangszerkezelése legyen perspektivikusan megalapozott,
- legyen képes tudatos helyezkedő–műveletekre a tiszta intonáció érdekében,
- a fekvésváltásokat és a vibratót a zenei folyamatokba illesztve, zavartalanul tudja megoldani,
- az alapvonásokat tudja hajlékony, szép hangon játszani,
- tudjon önállóan megtanulni technikai felkészültségének megfelelő műveket, megfelelő zenei karakterekkel és dinamikai árnyalásokkal,
- alakuljon ki jártassága a technikai és zenei szempontból célszerű ujjrendek megválasztásában.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- két etűd,
- egy koncerttétel vagy egy zongorakíséretes darab (a koncerttétel helyett lehet szonáta I–II. tételt játszani) kotta nélkül.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után:

Az „A” tagozat végén

— A tanuló ismerje:

- a hangszer és a vonó felépítését, részeit, hangszerének gondozását és megóvását,
- a fontosabb tempó– és karakterjelzéseket, valamint a dinamikára vonatkozó jeleket,
- a bal kéz játékára és a vonó kezelésére vonatkozó jelzéseket,
- a hangsorok előjegyzését és ujjrendjét,
- a hangképzés főbb fiziológiai törvényszerűségeit (a vonás iránya, a vonó sebességének nyomásának és a lábtól való távolságának összefüggése),
- a gyakran előforduló ritmusképletekhez szükséges vonóbeosztást,
- a zenei alapkarakterekhez (dolce, grazioso, espressivo, risoluto) tartozó vonókezelést,
- a tanult anyagban előforduló tempó– és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.

— Legyen képes:

- a zenei anyagot életkora és egyéni képességei, illetve készsége szintjén kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva, a zene folyamatát és összefüggéseit érzékeltetve, kifejezően megszólaltatni,
- ujjrenddel és vonásjelzéssel gondosan ellátott, könnyebb zenei anyagot mérsékelt tempóban lapról eljátszani,
- szokatlan nehézséget nem támasztó könnyebb művet ujjrenddel és vonásjelzéssel eljátszani,
- technikai eszközeit a stílusos és kifejező játék szolgálatába állítani,
- tájékozódni, szabad fekvésváltással közlekedni a fogólapon, törekedve az igényes intonációra,
- az alapvonások, valamint a dallamnak, a ritmusnak, a dinamikának megfelelő vonóbeosztás alkalmazására,
- szép hangon való, karakteres előadásra,
- a megismert mozgások, izomérzetek felidézésére, tudatos alkalmazására.
- kottaolvasási készsége legyen olyan szintű, hogy belső elképzelés vezesse játékát.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

— A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak koncertszerű bemutatásával:

- háromoktávós skála, akkordfelbontásokkal,
- két szabadon választott etűd, melyek tartalmazzanak egymástól eltérő technikai feladatokat tartalmazzanak egymástól eltérő technikai feladatokat,
- egy versenymű saroktétele,
- egy barokk szonáta lassú és gyors tétele, vagy egy lassú és egy élénk tempójú előadási darab.

Művészeti alapvizsga követelményei

— A vizsga részei:

- a vizsga gyakorlati részből áll

— A vizsga tantárgya és időtartama:

Hegedű főtárgy

- „A” tagozat minimum 10 perc
- „B” tagozat minimum 10 perc

— A vizsga tartalma:

A” tagozat

- Egy etűd; Dénes: V–VI. Hegedűiskola (EMB 7111), vagy Dancla op. 68 (EMB 7918) 2., 9., 14., vagy Dont op. 38 (EMB 2214, EMB 2215, EMB 2216), vagy Mazas: Études speciales op. 36.1 (EMB 2244) 2., 8., 9. nehézségi szintjén.

- Két különböző karakterű előadási darab, koncert–tétel, vagy szonáta–tétel; Beethoven: Menuett (PWM) és Trió (Peters), Rameau: Gavotte (EMB 4535 kötetben), Dancla: Variációk–sorozat, Vivaldi: G–dúr koncert (EMB, Ricordi, Peters, PWM) I. tétel, Seitz: D–dúr koncert (Peters) I. tétel, Corelli: e–moll, A–dúr szonáta (EMB 12050 kötetben, EMB 12051 kötetben, EMB 12265 kötetben) nehézségi szintjén.
- A vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Két különböző technikai követelményt tartalmazó etűd, a játék technikai biztonságának felmérésére; Dont op. 68/12., 15., Mazas: Études speciales op. 36. I (EMB 2244) 2., 7., 9., 15., 17., 18., Mazas: Études brillantes op. 36. II. (EMB 2245) nehézségi szintjén.
- Karakteretűd a zenei kifejezés felmérésére; Dont: 24 előkészítő gyakorlat op. 37 (EMB 2604), a könnyebbek szintjén.
- Egy előadási darab vagy barokk szonáta tételpár (lassú–gyors); Boyce: Matelotte (EMB 2751 kötetben), Járdányi: Magyar tánc (EMB 3236). Wieniawski: Kuyawiak (EMB 8001) nehézségi szintjén.
- Egy koncert– vagy szonáta–tétel; Komarovszkij: A–dúr koncert (Peters) I. tétel, Vivaldi: a–moll Koncert (EMB, Ricordi, Peters, PWM) I. tétel Accolay: a–moll koncert (PWM), Seitz: g–moll koncert op. 12 no. 3 (PWM, Music Sales) I. tétel, Dancla: Concert–solo op. 77 no. 2, 3 Telemann: A–dúr szonáta, Händel: E–dúr Szonáta (EMB 12309) nehézségi szintjén.
- A vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

— A vizsga értékelése:

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- a vibrato helyes alkalmazása,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat:

A továbbképző évfolyamok fő célja a zenei műveltség elmélyítése és a zenélési kedv ébrentartása.

7. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok:

- a hajlékony hang kialakítása,
- alapvonások (legato, martele, detache) kidolgozása,
- a fekvésváltás könnye alkalmazása,
- a húrváltó mozgások fejlesztése.

— Ajánlott tananyag:

- Mazas: Études speciales op. 36, I.
- Mazas: Études brillantes op. 36, II.
- Feigler: 24 Etüd
- Kayser: Etüdek III.
- Block: Hangsoriskola
- Vivaldi: G–dúr Koncert
- Haydn: D–dúr Koncert no.2.
- Komarovszkij: A–dúr Koncert
- Händel: E–dúr Szonáta
- Corelli: e–moll Szonáta
- Haydn: Menüett D–dúr, F–dúr
- Vivaldi: Siciliano
- Rubinstein: Polka

— Követelmény:

- legyen képes a tanuló a zenei karakterek alkalmazására, a dinamikai váltásokra, a tempók helyes megválasztására.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- egy etüd,
- egy előadási darab (választható koncerttétel, szonáta vagy kamaramű) lehetőleg kotta nélkül

8. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok:

- jobbkez mozgásainak fejlesztése (különösen a vonóbeosztással kombinált vonásoknál),
- a tanuló legyen jártas a barokk zene hangzásvilágában.

— Követelmény:

- legyen képes oldott és rugalmas billentésre a magasabb fekvésben is,

- a fekvésváltás legyen könnyed és folyamatos,
- a tanuló tudjon tisztán intonálni a magasabb fekvésben is.

— Ajánlott tananyag:

- Mazas: Études speciales op. 36, I.
- Mazas: Études brillantes op. 36, II.
- Dont: 24 előkészítő gyakorlat op. 37
- Kayser: 36 etűd op. 20, III.
- Vivaldi: e–moll, E–dúr Koncert
- Vivaldi: d–moll Kettősverseny
- Stamitz: B–dúr Koncert
- Händel: g–moll Szonáta
- Corelli: A–dúr Szonáta
- Mozart: Albumok (Dobszay)
- Veracini: Largo (Remekművek sorozat)
- Járdányi: Magyar tánc
- Bartók: Duók

— Év végi vizsga ajánlott anyaga:

- egy etűd,
- egy előadási darab, vagy koncert, vagy szonáta tétel lehetőleg kotta nélkül.

9. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladat:

- a korábbiakban elsajátított zenei és technikai eszközök alkalmazási készségének további finomítása,
- a bécsi klasszika jellegzetes formáinak megismerése.

— Ajánlott tananyag:

- Mazas: Études speciales op. 36, II.
- Feiglerl: II. Füzet
- Block: Skálák
- Schradieck: Ujjgyakorlatok
- Bach: a–moll Koncert
- Mozart: D–dúr (Adelaide) Koncert
- Stamik: B–dúr Koncert
- Beriot: a–moll Koncert
- Tartini: F–dúr Szonáta
- Händel: A–dúr Szonáta
- Schubert: A méh

- Gluck: Melódia (Remekművek sorozat)
- Wieniawsky: Legenda
- Beethoven: Romanc (F dúr)
- Bartók: Szonatina
- Vivaldi: d–moll Kettősverseny
- Stamitz: B–dúr Koncert
- Händel: g–moll Szonáta
- Corelli: A–dúr Szonáta
- Mozart: Albumok (Dobszay)
- Veracini: Largo (Remekművek sorozat)
- Járdányi: Magyar tánc
- Bartók: Duók

— Követelmény:

- legyen a tanuló intonációs biztonsága fejlett a magasabb fekvésekben is,
- tudjon hangszerén folyamatosan pergő trillát játszani.

— Év végi vizsga ajánlott anyaga:

- egy etűd,
- egy előadási darab, vagy koncert, vagy szonáta tétel lehetőleg kotta nélkül.

10. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok:

- zenei karakterek és a hozzá tartozó virtuózabb vonásfajták játéka,
- gyorsabb tempójú futamok fejlesztése,
- hangképzése a zenei kifejezést szolgálja.

— Ajánlott tananyag:

- Mazas: Études brillante II.
- Feiglerl: Etűdök
- Block: Skálák
- Schradieck: Ujjgyakorlatok
- Bach: E–dúr Koncert
- Mozart: G–dúr Koncert
- Spohr: d–moll Koncert
- Kabalevskij: C–dúr Koncert
- Tartini: 12 fantázia szólóhegedűre
- Locatelli: g–moll Szonáta
- Bach: E–dúr Partita
- Bruck: Air

- Rachmanyivov: Vocalise
- Bartók: Szonatina
- Bartók: Román népi táncok

— Követelmény:

- legyen képes hangszertechnikájának önálló fejlesztésére,
- tudjon önállóan ujjazatot és vonásnemet változtatni a zenei kifejezés szolgálatában.

— Év végi vizsga ajánlott anyaga:

- egy etűd,
- egy előadási darab, vagy koncert, vagy szonáta tétel, lehetőleg kotta nélkül.

Továbbképző évfolyamok „B”tagozat:

7. évfolyam „B”tagozat

— Fejlesztési feladatok:

- billentés alapformáinak tudatos alkalmazása,
- húr és vonóváltás műveleteinek előkészítése, fejlesztése.

— Ajánlott tananyaga:

- Mazas: Études speciales op. 36, I.
- Mazas: Études brillantes op. 36, II.
- Feigler: 24 Etűd
- Kayser: Etűdök III.
- Dont: Etűdök op. 37
- Block: Skálaiskola
- Vivaldi: a–moll, d–moll Koncert
- Haydn: G–dúr Koncert
- Viotti: G–dúr Koncert
- Händel: g–moll, F–dúr Szonáta
- Corelli: e–moll Szonáta
- Dancla: Solo I., II
- Vivaldi: Siciliano
- Farkas: Szonatina
- Bartók: Duók

— Követelmény:

- legyen képes a tiszta intonáció érdekében a balkéz tudatos helyezkedő műveleteire,
- tudjon alapvonásokat hajlékony, szép hangon játszani,
- legyen képes a megfelelő dinamikai váltásokra.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- egy etűd,

- két előadási darab – koncert, vagy szonáta tétel kotta nélkül.

8. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok:

- oldott és rugalmas billentés kialakítása,
- könnyed és folyamatos fekvésváltás,
- ritmikus pergőjáték.

— Ajánlott tananyaga:

- Mazas: Études speciales op. 36, I. II.
- Feigler: 24 Etüd
- Kayser: Etüdek III.
- Dont: Etüdek op. 37
- Sevcik: Trilla és fekvésváltás gyakorlat
- Flesch: Hangsoriskola
- Bach: a–moll E–dúr Koncert
- Haydn: G–dúr Koncert
- Stamic: B–dúr Koncert
- Händel: Szonáták
- Tartini: Szonáták
- Veracini: Szonáták
- Brahms: A–dúr Keringő
- Smetana: Hazámról
- Gluck: Melódia (Remekművek)
- Franceour: Sicilien és Rigaudon
- Bartók: Duók

— Követelmény:

- legyen képes hangszerén az alsó 5 fekvésben oldott és rugalmas billentésre,
- könnyed és folyamatos fekvésváltás,
- ritmikus pergőjáték.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- egy etüd,
- két előadási darab, koncert, vagy szonáta tétel kotta nélkül.

9. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok:

- kombinált vonások gyorsabb alkalmazása,
- különböző fajta dobott és emelt vonások játéka.

— Ajánlott tananyag:

- Kreutzer: 42 Etüd
- Roda: 24 Caprices
- Dancla: Etüdek op. 73
- Sevcik: Trilla és fekvésváltás gyakorlat
- Sevcik: Vonótechnika 40 variáció
- Flesch: Hangsoriskola
- Bach: E–dúr Koncert
- Mozart: G–dúr Koncert
- Spohr: d–moll Koncert
- Bruch: g–moll Koncert
- Tartini: g–moll Szonáta
- Veracini: e–moll Szonáta
- Bach: Partita
- Smetana: Hazámról
- Beethoven: Romanc
- Kreisler: Schön Rosmaria
- Bartók: Duók

— Követelmény:

- a tanuló intonációs biztonsága terjedjen ki a fogólap egész területére,
- tudjon folyamatos pergő trillát játszani,
- legyen képes hangszerén átélni a játszott művek érzelmi tartalmát.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- egy etüd,
- két előadási darab, koncert, vagy szonáta tétel kotta nélkül.

10. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok:

- gyors tempójú futamok,
- kettősfogas-játékok fejlesztése (terc, szext, oktáv),
- kromatikus skálák.

— Ajánlott tananyag:

- Kreutzer: 42 Etüd
- Roda: 24 Caprices
- Hubay: Etudes de Violin
- Sevcik: Trilla és fekvésváltás gyakorlat
- Schradieck: Fekvésváltás gyakorlat op.8
- Vivaldi: Négy évszaktól

- Mozart: D–dúr, A–dúr koncert
- Telemann: 12 Szólófantázia
- Bach: E–dúr Hegedűverseny
- Mozart: G–dúr Hegedűverseny
- Spohr: d–moll Hegedűverseny
- Bruch: g–moll Hegedűverseny
- Tartini: g–moll Szonáta
- Veracini: e–moll Szonáta
- Bach: Partita
- Smetana: Hazámról
- Beethoven: Romanc (F–dúr)
- Kreisler: Preludium és Allegro
- De Falla: Spanyol Tánc

— Követelmény:

- legyen képes egyéni adottságainak megfelelően művészi szándékú kifejezésre, a gazdagabb hangszínek és karakterek megvalósítására,
- hangképzése legyen kifejező és árnyalt a zenei megformálás és hangvétel szuggesztivitásának természetes kialakítására.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- egy etűd,
- két előadási darab, koncert, vagy szonáta tétel kotta nélkül.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után:

Az „A” tagozat végén

— Ismerje a tanuló és tudja alkalmazni a virtuózabb vonásfajtákat

— Legyen képes:

- a zenei kifejezés szolgálatába állítva a játék folyamata alatt is tudatosan irányítani, szabályozni hangszeres műveleteit,
- kettősfogas–meneteket kötött formában és külön vonással, détachéval is megoldani,
- egyenletes futamokat megszólaltatni,
- mindenkor kifejező és dinamikailag gazdagon árnyalt hangképzéssel játszani,
- egyéni adottságai szintjén olyan művészi szándékú kifejezés módra, amely összefüggő egységben tükrözi zenei tudása és képzelőereje fejlettségét, hangszeres felkészültségét, valamint előadókészségének érettségét.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

— A tanuló legyen képes:

- természetes, oldott hangszerkezelésre,

- a különböző hangsorokat 3 oktávon keresztül akkordfelbontásokkal, tisztán, ritmikusán, élénk tempóban játszani,
- különböző módon vibrálni,
- a jobb és bal kéz játékának összehangolására,
- a legfontosabb zenei alapkarakterek megjelenítésére és a hozzájuk kapcsolódó alapvonalak alkalmazására,
- dinamikailag árnyalt és kifejező hangképzésre.

— Rendelkezzék:

- képzett hallással,
- biztos memóriával,
- koncentrálóképeséssel,
- megfelelő lapról olvasási készséggel.

A művészeti záróvizsga követelményei

— A vizsga részei:

- a vizsga gyakorlati részből áll.

— A vizsga tantárgya és időtartama:

Hegedű főtárgy

- „A” tagozat minimum 10 perc
- „B” tagozat minimum 10 perc

„A” tagozat

- Két különböző karakterű zongorakíséretes mű (barokk szonáta két tétele, vagy egy versenymű két tétele, vagy egy gyors és egy lassú tempójú előadási darab), az egyik lehet kamaramű is (pl. Bartók: Hegedűduók).
- A kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Két etűd; Mazas: Études brillantes op. 36. II., (EMB 2245) Dont: 24 előkészítő gyakorlat op. 37 (EMB 2604), Kreutzer: 42 gyakorlat (EMB 2560), Rode: 24 Caprices (EMB 2453) /2., 7., 10. nehézségi szintjén.
- Barokk szonáta két tétele; Händel: g-moll (EMB 12309 kötetben), D-dúr (EMB 12309 kötetben), A-dúr szonáta (EMB 12309 kötetben) nehézségi szintjén.
- Egy koncert-tétel, vagy előadási darab; Bach: a-moll (EMB 1600), E-dúr (EMB 1601), Haydn: C-dúr (Peters), Mozart: D-dúr – Adelaide, Beriot: a-moll op. 104 (Peters) koncertek 1. tétele, Raff: Cavatine (EMB 13745), Fiocco: Allegro (EMB 3558 kötetben), Beethoven: F-dúr románc (EMB 13494), Weiner: Rókatánc (EMB) nehézségi szintjén.
- A vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

— A vizsga értékelése:

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- a vibrato helyes alkalmazása,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök:

- megfelelő számú, méretű és minőségű hegedű tartozékokkal (vonó, tok, gyanta),
- hangszerenként évente legalább két garnitúra húr,
- megfelelő minőségű zongora vagy pianínó,
- lehetőleg a teljes alakot visszaadó tükör,
- legalább 2 darab kottatartó,
- metronóm.

31.2.2.2. Gordon (Nagybőgő)

A nagybőgőtanítás célja, feladatai

- Ismertesse meg a tanulókkal:
 - a hangszer lehetőségeit, irodalmát, történetét,
 - a nagybőgő akusztikai sajátosságait,
 - a hangszer hangolását (külön tekintettel a 4–, illetve az 5–húros nagybőgőkre),
 - a hangszer és a vonó felépítését, részeit,
 - a bal kéz játékára és a vonó kezelésére vonatkozó jelzéseket,
 - a hangképzés főbb fiziológiai törvényszerűségeit,
 - a gyakran előforduló ritmusképletekhez szükséges vonóbeosztást,
 - a zenei alapkarakterekhez tartozó vonókezelést,
 - a nagybőgő–irodalom legkiemelkedőbb alkotó– és előadóművészeit,
 - a vonós hangszercsalád többi tagját.
- Alakítson ki könnyed hangszerkezelést:
 - megfelelő vonóvezetést, balkéz–technikát,

- helyes, test–, hangszer– és kéztartást és tudatosítsa ezeket,
- dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező nagybőgőhangot,
- differenciált hangindítást és hanglezárást,
- laza, egyenletes ujj– és kartechnikát,
- a kezek pontosan összehangolt mozgását.

— A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen:

- hangsorokat és hangzatokat különböző vonásnemekkel valamennyi húron és fekvésben,
- a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujj– és vonógyakorlatokat.

— Fordítson figyelmet:

- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a különböző vonásnemek elsajátítására,
- a pizzicato–technikára,
- az üveghangok megszólaltatására,
- a megfelelő ujjrendek készítésére és a fekvések beosztására,
- a hangköz– és akkordjáték sajátosságaira,
- a lapról olvasási készség fejlesztésére,
- a basszus–, tenor– és violinkulcs folyamatos olvasásának kialakítására,
- a tudatos zenei memorizálásra,
- a művek zeneileg igényes kidolgozására,
- a rendszeres társas muzsikálásra.

— Tanítsa meg a tanulókat a hangolási és a legalapvetőbb hangszer–karbantartási feladatokra.

Előképző évfolyam

1. évfolyam

— Fejlesztési feladatok:

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A helyes testhelyzet és a hangszertartás kialakítása.
- A hangszer és a vonó felépítése, részei.
- A hangszer és a vonó kezelésére vonatkozó jelek.
- A módosítójelek.
- A félfekvés és az I. fekvés hangjai.
- A 2/4-es, 3/4-es és 4/4-es ütem, metrum, mérőütés,
- Az egész, fél, negyed és nyolcad hangjegyérték és a megfelelő szünetjelek.
- Memória, az azonosságok és különbözőségek felismerése és megjegyzése.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A helyes testtartás, hangszertartás és vonófogás kialakítása.
- A karok és kezek alapmozdulatai, a helyes súlyérzet megalapozása.
- A bal kéz játéka fél– vagy I. fekvésben.
- Pizzicato, détaché vonás, egyenletes sebességű vonás,
- Vonóbeosztás kétféle ritmusértéken (fél és negyed vagy negyed és nyolcad érték), két hang legatoja.

— Ajánlott tananyag:

- Montag: Nagybölgőiskola I. (EMB Z 1811)
- Simandl: Nagybölgőiskola I. New Methode I (Carl Fischer) (CF0492)
- Streicher: Nagybölgőiskola I.
- Pejtsik Á.: Gordonka ABC (1–4. lecke) EMB Z 14177)
- Kovács M.: Hat kis darab

— Követelmény:

- Kétféle ritmusértéket tartalmazó gyakorlat, gyermekdal, vagy népdalfeldolgozás eljátszása.
- Kottaolvasás mérsékelt tempóban, abszolút hangnevekkel.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Négy gyermek– vagy népdal, illetve egyéb dallam a tanult hangkészlet minél teljesebb igénybevételével, kotta nélkül.

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok:

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A hangszer és a vonó felépítése, részei .
- A hangszer– és vonókezelés, ezek jelrendszerének megismerése.
- A módosítójelek.
- A félfekvés és az I. fekvés hangjai.
- A fekvésváltás.
- Legato játék
- Egyszerűbb ütemsúlyok, ritmusértékek.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A helyes testtartás, hangszertartás és vonófogás kialakítása.
- A bal kéz játéka a húrokon, húr váltás bal kézzel, haránt–gyakorlatok.
- A pizzicato.
- Vonóvezetés, vonóbeosztás kétféle ritmusértékben, húr váltás.
- Fekvésváltás

— Ajánlott tananyag:

- Montag: Nagybőgőiskola I. (EMB Z 1811)
- Simandl: Nagybőgőiskola I. New Methode I (Carl Fischer CF 0492)
- Streicher: Nagybőgőiskola I.
- Pejtsik Á.: Gordonka ABC (1–4. lecke) EMB Z 14177)
- Kovács M.: Hat kis darab

— Követelmény:

- Kétféle ritmusértéket tartalmazó gyakorlatok, gyermekdalok vagy népdalfeldolgozások eljátszása.

— Év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Egy skála különböző vonásokkal,
- Két etűd,
- Egy zongorakíséretes előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

2. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok:

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Hangsorok, hármashangzatok, hangközök,
- A nyújtott és éles ritmus.
- A II., II/III., III. és III/IV. fekvés hangjai.
- Dúr skálák, hármashangzatok, hangközök.
- Dallamsorok, motívumok azonosságának felismerése.
- Indítás, befejezés.
- Természetes dinamika.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Vonóbeosztás: egész- és részvonások, ezek egyenletes sebességű összekapcsolása.
- A bal kézzel történő hűrváltás
- A fekvésváltás
- A vibrato alapelveinek kialakítása, gyakorlása

— Ajánlott tananyag:

- Montag: Nagybőgőiskola I. (EMB Z 1811)
- Simandl: Nagybőgőiskola I. New Methode I (Carl Fischer CF 0492)
- Streicher: Nagybőgőiskola I.
- Pejtsik Á.: Gordonka ABC (1–4. lecke) (EMB Z 14177)
- Kovács M.: Hat kis darab
- Montag: Magyar szerzők művei I. (EMB Z 2130)

— Követelmény:

- Nagyobb terjedelmű, nehezebb ritmusú etűdök eljátszása.

- Többféle ritmusértéket tartalmazó dalok vagy előadási darabok eljátszása.

— Év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Egy skála különböző vonásokkal,
- Két etűd,
- Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

3. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok:

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Dúr és moll skálák, hármashangzatok két oktávon.
- IV., V., V/VI. fekvés hangjai.
- A triola, a szinkópa és a kettős nyújtópont.
- A váltakozó ütem.
- A tanult művek formai elemzése.
- Azonosságok, különbségek felismerése.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A vonókezelés fejlesztése, különféle vonásnemek.
- Nyújtott és éles ritmus külön vonóval és kötve (változó sebességű vonás).
- A martelé vonás.
- A bal és jobb kéz eddig tanult készségeinek fejlesztése, összehangolása, gyakorlása.
- Dinamikai különbségek árnyalt, igényes megoldása.
- A fekvésváltás– és a vibrato–technika állandó gyakorlása, fejlesztése.

— Ajánlott tananyag:

- Montag: Nagybőgőiskola II. (EMB Z 1884)
- Simandl: Nagybőgőiskola I.
- Streicher: Nagybőgőiskola III.
- 52 válogatott etűd nagybőgőre
- Simandl: 30 etűd
- Slama: 66 etűd (30–ig)
- Rakov: Gyűjtemény
- Montag: Magyar szerzők művei I–II. (EMB Z 2130, 2721)
- Scarlatti: 3 szonáta (Schirmer)
- Purcell: Ária
- Trumpf: Leichte Spielstücke I–II. (Deutscher Verlag für Musik DV32088, 32089)
- Gouffé: Concertino III. tétel
- Klasszikus darabok gyűjteménye

— Követelmény:

- Etűdök és előadási darabok eljátszása szép formálással, dinamikai különbségekkel.
- Preklasszikus vagy klasszikus szonáta tételpár, illetve előadási darab eljátszása az adott stílusban.

— Év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Egy skála különböző vonásokkal,
- Két etűd,
- Egy szonáta tételpár, vagy egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

4. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok:

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Az eddigi fekvések hangkészleteinek ismételése.
- Dúr két oktávon, hármashangzatok. A tenorkulcs.
- VI., VI/VII., VII. fekvés hangjai.
- Könnyebb ékesítések (előke, paránytrilla, mordent) írásmódja és ritmusa.
- Barokk és klasszikus táncok főbb jellegzetességeinek ismerete.
- Triós forma, rondóforma.
- A játszott anyag zenei formáinak elemzése.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Az előző években a jobb és bal kézzel külön–külön elsajátított elemek összekapcsolása, állandó csiszolása, fejlesztése.
- A fekvésváltás– és a vibrato–technika fejlesztése.
- A martelé vonás fejlesztése.
- Összetett vonásnemek.
- Egyujjas skálák egy húron.
- A hangindítás és a vonás–artikuláció fejlesztése.
- Fontosabb zenei karakterek (dolce, espressivo, grazioso, risoluto) kifejezésének meg­alapozása.
- A dinamikai árnyalás fejlesztése.
- Könnyebb zenekari szólamok gyakorlása.

— Ajánlott tananyag:

- Montag: Nagybőgőiskola II. (EMB Z 1884)
- Simandl: Nagybőgőiskola I–II. (Carl Fischer CF–O2941)
- Streicher: Nagybőgőiskola III.
- 52 válogatott etűd nagybőgőre
- Bottesini: 125 kis gyakorlat nagybőgőre
- Bille–Battioni: 12 válogatott etűd

- Simandl: 30 etűd
- Rakov: Gyűjtemény
- Montag: Etude (EMB Z 4500)
- Montag: Magyar szerzők művei I–II. (EMB Z 2130 I)
- Scarlatti: 3 szonáta (Schirmer)
- Trumpf: Leichte Spielstücke I–II. (Deutscher Verlag für Musik DV32088, 32089)
- Capuzzi: Concerto I. tétel (Boosey and Hawkes BHI1300002)
- Olasz barokk szonáták (Pejtsik Á.) (EMB Z 14110)

— Követelmény:

- Nagyobb terjedelmű, nehezebb ritmikájú, fejlettebb vonókezelést kívánó, virtuóz etűdök eljátszása.
- Különféle tempójú előadási darabok vagy szonátatétel–párok igényes előadása.
- Dinamika, formálás.

— Év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Egy skála különböző vonásokkal,
- Két etűd,
- Egy szonáta tételpár vagy egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

2. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok:

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Dúr és moll skálák, hármashangzatok, kromatikus menetek.
- Triola, szinkópa, érték hosszabbító pont, kettős nyújtópont.
- Indítás, befejezés.
- Dinamikai különbségek alkalmazása.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A vonókezelés, vonóbeosztás fejlesztése, különféle vonásnemek.
- A bal kéz húrváltásának gyakorlása
- A fekvésváltás gyakorlása
- A martelé vonás.
- Nagyobb intervallumú fekvésváltások gyakorlása
- A vibrato–technika fogalma, alapelvei, értelme.

— Ajánlott tananyag:

- Montag: Nagybőgőiskola II. (EMB Z 1884)
- Simandl: Nagybőgőiskola I.
- Streicher: Nagybőgőiskola I–II.

- Rakov: Gyűjtemény
- Kolasinski: 3 darab
- Montag: Magyar szerzők művei I. (EMB Z 2130)
- Trumpf: Leichte Spielstücke I. (Deutscher Verlag für Musik DV32088)
- Klasszikus darabok gyűjteménye

— Követelmény:

- Nagyobb terjedelmű, nehezebb ritmikájú etűdök eljátszása.
- többféle ritmusértéket tartalmazó dal, illetve előadási darab eljátszása kotta nélkül.

— Év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Egy skála és hármashangzatok,
- Két etűd,
- Egy előadási darab vagy koncert-tétel, kotta nélkül.

3. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok:

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Skálák két oktávon, hármashangzatok, kromatikus menetek.
- Hangközök, dupla fogás.
- Dúr és moll skálák, hármashangzatok, kromatikus menetek A tenorkulcs.
- Formai elemzések.
- Kamarazenélés

A hangszerkezelés fejlesztése

- A vonókezelés fejlesztése.
- Nyújtott és éles ritmus megszólaltatása kötve, illetve külön vonóval.
- A fekvésváltás– és a vibrato–technika állandó kontrollja, gyakorlása, fejlesztése.
- Egyujjas skála (skála egy húron).
- Különféle hangsúlyok, zenei kiemelések ismerete, elsajátítása (pl. sf, fz, fp stb.).

— Ajánlott tananyag:

- Montag: Nagybőgőiskola II. (EMB Z 1884)
- Simandl: Nagybőgőiskola I–II.
- Streicher: Nagybőgőiskola III.
- 52 válogatott etűd nagybőgőre
- Bille–Battioni: 12 válogatott etűd
- Slama: 66 etűd (30–ig)
- Bottesini: 125 kis gyakorlat nagybőgőre
- Simandl: 30 etűd (Carl Fischer CF–O2941)
- Rakov: Gyűjtemény

- Montag: Etude (EMB Z 4500)
- Trumpf: Leichte Spielstücke II. (Deutscher Verlag für Musik DV32089)
- Gouffé: Concertino III. tétel
- Dragonetti: Solo in D (Corelli témára)
- Vivaldi: C–dúr koncert (EMB Z 8941)
- Vivaldi: g–moll kettősverseny II. tétel
- Scarlatti: 3 szonáta (Schirmer)
- Saint–Saens: Elefánt

— Követelmény:

- Különféle ritmusú és tempójú etűdök eljátszása Preklasszikus vagy klasszikus szonátaiból tételpárok.
- Előadási darabok és egyszerűbb koncertek eljátszása.

— Év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Egy skála és hármashangzatok,
- Két etűd,
- Egy szonáta tételpár, vagy egy előadási darab kotta nélkül.

4. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok:

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Skálák, hármashangzatok, A váltakozó ütem.
- A hüvelykujjfogás alapismeretei
- Átmenet az alapfekvésből a hüvelykujjfékvésbe.
- Az I. hüvelykujjfékvés.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A vonókezelés fejlesztése, az eddig tanult ismeretek gyakorlása, fejlesztése.
- Különféle speciális vonások elsajátítása
- A bal és a jobb kéz eddig tanult ismereteinek fejlesztése, összehangolása.
- A fekvésváltás– és a vibrato–technika állandó gyakorlása, fejlesztése.
- Átmenet az alapfekvésből a hüvelykujjfékvésbe.

— Ajánlott tananyag:

- Montag: Nagybőgőiskola II–III. az, b, c és IV.
- Simandl: Nagybőgőiskola I–II.
- Streicher: Nagybőgőiskola III.
- 52 válogatott etűd nagybőgőre
- Bille–Battioni: 12 válogatott etűd
- Bottesini: 125 kis gyakorlat nagybőgőre

- Simandl: 30 etűd
- Trumpf: Leichte Spielstücke II.
- Scarlatti: 3 szonáta
- Eszláry: Duó I.
- Capuzzi: Concert I. tétel
- Dragonetti: Andante
- Galliarde: Szonáta
- Marcello: e–moll és a–moll szonáták

— Követelmény:

- Nehezebb ritmikájú és hosszabb terjedelmű etűdök eljátszása Klasszikus szonáták, előadási darabok
- Az eddig tanult zenekari szólamrészletek ismétlése, gyakorlása, a repertoár bővítése.

— Év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Egy skála és hármashangzatok,
- Két etűd,
- Egy szonáta tételpár, vagy egy előadási darab kotta nélkül.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

— A tanuló ismerje:

- a hangszer és a vonó felépítését, részeit, hangszerének gondozását és megóvását,
- a tanult anyagban előforduló tempó– és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
- a bal kéz játékára és a vonó kezelésére vonatkozó jelzéseket,
- a hangsorok előjegyzését és ujjrendjét,
- az egyes húrok és az egyes fekvések hangkészletét,
- a tanult fekvéseket,
- a hangképzés főbb fiziológiai törvényszerűségeit (a vonás iránya, a vonó sebességének, nyomásának és a hídtól való távolságának összefüggése),
- a gyakran előforduló ritmusképletekhez szükséges vonóbeosztást,
- a zenei alapkarakterekhez (dolce, grazioso, espressivo, risoluto) tartozó vonókezelést.

— Legyen képes:

- a hangszert és a vonót helyesen tartani,
- tisztán és pontosan játszani, helyesen fekvést váltani,
- szép hangon, különféle vonásokkal skálázni,

- különféle stílusú és tempójú darabokat eljátszani,
- a zenei anyagot életkora és egyéni képességei, illetve készsége szintjén kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva, a zene folyamatát és összefüggéseit érzékeltetve, kifejezően megszólaltatni,
- ujjrenddel és vonásjelzéssel gondosan ellátott könnyebb zenei anyagot mérsékelt tempóban lapról eljátszani,
- szokatlan nehézséget nem támasztó könnyebb művet ujjrenddel és vonásjelzéssel eljátszani.
- Tudjon kottát olvasni basszus-, tenor- kulcsban.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

— Tudja a tanuló a skálákat hüvelykujjfekvésig bezárólag különféle vonásokkal játszani.

— Legyen képes:

- megfelelően vonót vezetni és váltani,
- helyesen fekvést váltani,
- többféle artikulációt alkalmazni,
- sokféle dinamikával nagybőgőzni,
- egyszerűbb zenekari szólamrészleteket eljátszani.

— A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak bemutatásával:

- skála 2 oktávon,
- szabadon választott etűd,
- két zongorakíséretes darab/ tétel.
- A választott gyakorlatok egymástól eltérő technikai feladatokat tartalmazzanak, a darabok különböző stílusúak legyenek. A darabokat kotta nélkül kell előadni.

A művészeti alapvizsga követelményei

— A vizsga részei:

- A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

— A vizsga tantárgya és időtartama:

Nagybőgő főtárgy

- „A” tagozat: minimum 10 perc
- „B” tagozat: minimum 15 perc

— A vizsga tartalma:

„A” tagozat

- Egy skála, hármashangzat–felbontással, 2 oktávon.
- Egy etűd; Montag L.: Nagybőgőiskola II. (EMB 1884) kötetből 47. old. 21. d–moll etűd, 76. old. 20. G–dúr etűd; Fr. Simandl: 30 etűd (Hofmeister, Music Minus One CD–vel) 3. B–dúr etűd, 8. g–moll etűd, 17. e–moll etűd nehézségi szintjén.

- Preklasszikus szonáta két (lassú és gyors) tétele; B. Marcello: e–moll, a–moll szonáta, Galliar: e–moll szonáta, W. de Fesch: F–dúr szonáta nehézségi szintjén.
- A vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Egy skála, hármashangzat–felbontással, 2 oktávon.
- Két különböző technikai követelményt támasztó etűd; Montag L.: Nagyböggőiskola II. kötetből (EMB 1884)129. old. 2. e–moll etűd, III/B kötetből (EMB 4430) 32. old. 29. B–dúr etűd; E. Stokch: 32 etűdből 3. e–moll etűd, 7. a–moll etűd; Fr. Simandl: 10 etűd (Hofmeister, Music Minus One CD–vel) 4. b–moll etűd, 10. d–moll etűd nehézségi szintjén.
- Preklasszikus szonáta két tétele, vagy klasszikus versenymű egy tétele; W. de Fesch: d–moll szonáta, B. Marcello: 6 szonáta, Ariosti: Szonáta; W. Pichl: Koncert (Hofmeister), Capuzzi: Koncert (Hofmeister), A. Vivaldi: a–moll koncert nehézségi szintjén.
- A vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

— A vizsga értékelése:

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- a vibrato helyes alkalmazása,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

A továbbképző évfolyamok eléréséig az egyes tanulók tudásszintje között jelentős különbség alakulhat ki képességeik, teherbírásuk és szorgalmuk alapján. Ezért a továbbképző évfolyamokban elsősorban a fejlesztés lehetséges irányait és céljait fogalmazzuk meg.

5. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok:

- Az önálló muzsikáláshoz szükséges tájékozottság a hangszer szóló– és kamarazene–irodalmában.

- A zenekari basszus szólamok ismerete a barokk és a bécsi klasszikus zene egyszerűbb műveiben

— A hangszerkezelés fejlesztése, iránya:

Az eddig elsajátított készségek fejlesztése:

- a fekvésváltás, a bal kéz legato játékanak fejlesztése;
- a játék mozgékonyságának fejlesztése ujjgyakorlatokkal;
- a legato, détaché és martelé vonás fejlesztése;
- a húrvtáltás ellenőrzése, fejlesztése;
- a jobb kéz csuklómozgásának fejlesztése;

— Ajánlott tananyag:

- Montag: Nagybőgőiskola III. a, b, c és IV. (EMB Z 2411, 4430, 4469, 7071)
- Simandl: Nagybőgőiskola III–IV.
- Streicher: Nagybőgőiskola III–IV.
- Simandl: 30 etűd (Carl Fischer) (CF–02941)
- Slama: 66 etűd (Hofmeister FH3031)
- Verrimst: 25 etűd
- Bottesini: Nagybőgőiskola (Ricordi ER00247900)
- Hrabe: Etűdök I.
- Storch: Etűdök I. 32 Etuden (Hofmeister FH6003)
- Storch: 25 Etuden (Hofmeister FH6004)
- Gárdonyi Z.: Szvit
- Beethoven: Kontratánc
- Händel: Adagio és Allegro
- Trumpf: Leichte Spielstücke II. füzet (Deutscher Verlag für Musik DV32089)
- Galliarde: Szonáta

— Követelmény:

- A hangszer szólóirodalmának tanulmányozása során a különféle karakterű darabok, szonáták, koncertek közül válogatva törekedjen a tanuló repertoárja bővítésére.

— Év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Egy skála különböző vonásokkal és hármashangzatok,
- Két etűd,
- Egy szonáta tételpár, vagy koncerttétel, vagy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

6. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok:

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Az önálló muzsikáláshoz szükséges tájékozottság a hangszer szóló- és kamarazeneirodalmában.
- A zenekari basszus szólamok ismerete a barokk és a bécsi klasszikus zene egyszerűbb műveiben

— A hangszerkezelés fejlesztése, iránya:

Az eddig elsajátított készségek fejlesztése:

- a nehezebb fekvések gyakorlása (nagyobb intervallum): II/III. fekvés, valamint az V/VI., VI/VII., és a VII. fekvés;
- összetett vonások;
- a húr váltásokat segítő „csuklólazítás”;
- a fekvésváltás, a bal kéz legato játékának fejlesztése;
- a játék mozgékonyságának fejlesztése ujjgyakorlatokkal;

— Ajánlott tananyag:

- Montag: Nagybőgőiskola III. az, b, c és IV. (EMB Z 2411, 4430, 4469, 7071)
- Simandl: Nagybőgőiskola III–IV.
- Streicher: Nagybőgőiskola III–IV.
- Simandl: 30 etűd (Carl Fischer) (CF-02941)
- Slama: 66 etűd (Hofmeister FH3031)
- Verrimst: 25 etűd
- Bottesini: Nagybőgőiskola (Ricordi ER00247900)
- Hrabe: Etűdök I. (Hofmeister FH6086)
- Storch: 32 Etuden (Hofmeister FH6003)
- Marcello és Vivaldi szonáták
- Gárdonyi Z.: Szvit
- Beethoven: Kontratánc
- Vas L.: Szólószonáta
- Vas L.: Mikrokoncert (Hommage à Montag)
- Trumpf: Leichte Spielstücke II. füzet (Deutscher Verlag für Musik DV32089)
- Fesch: F-dúr szonáta

— Követelmény:

- A hangszer szólóirodalmának tanulmányozása során a különféle karakterű darabok, szonáták, koncertek közül válogatva törekedjen a tanuló repertoárja bővítésére.

— Év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Egy skála különböző vonásokkal és hármashangzatok,
- Két etűd,
- Egy szonáta tételpár, vagy koncerttétel, vagy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

7. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok:

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Az önálló muzsikáláshoz szükséges tájékozottság a hangszer szóló- és kamarazeneirodalmában.
- A zenekari basszus szólamok ismerete a barokk és a bécsi klasszikus zene egyszerűbb műveiben

A hangszerkezelés fejlesztése, iránya

Az eddig elsajátított készségek fejlesztése:

- összetett vonások;
- a vonás artikuláció, a helyes hangindítás és hangképzés fejlesztése;
- a hűrváltásokat segítő „csuklólazítás”;
- összetett vonásnemek elsajátítása,
- trillák és ritmikailag bonyolultabb díszítések helyes kivitelezése,
- átmenet az alapfekvésből a hüvelykujjfékvésbe,
- a hüvelykujjfékvés ismerete;

— Ajánlott tananyag:

- Montag: Nagybőgőiskola III. a, b, c, IV. (EMB Z 2411, 4430, 4469, 7071)
- Simandl: Nagybőgőiskola IV., V.
- Streicher: Nagybőgőiskola III., IV.
- Bottesini: Nagybőgőiskola (Ricordi ER00247900)
- Simandl: 30 etűd (Carl Fischer) (CF-02941)
- Slama: 66 etűd (Hofmeister FH3031)
- Hrabe: Etűdök I. (Hofmeister FH6086)
- Storch: 32 Etuden (Hofmeister FH6003)
- Storch: 25 Etuden (Hofmeister FH6004)
- Trumpf: Kompendium der Kontrabass Bogentechnik
- Flesch: Skalensystem
- Scarlatti: 3 szonáta
- Fesch: F-dúr és d-moll szonáta (Hofmeister FH2881, FH2003)
- Ariosti: Szonáta
- Farkas: Népdalszonatina
- Eszláry: Szonatina
- Eszláry: Rapszódia
- Vas L.: Szólószonáta
- Trumpf: Leichte Spielstücke II. (Deutscher Verlag für Musik DV32089)

- Beethoven: Kontratánc
- Händel: Adagio és Allegro
- Csajkovszki: Arioso
- Capuzzi: Koncert (Hofmeister FH7520)

— Követelmény:

- A hangszer szólóirodalmának tanulmányozása során a különféle karakterű darabok, szonáták, koncertek közül válogatva törekedjen a tanuló repertoárja bővítésére.

— Év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Egy skála különböző vonásokkal és hármashangzatok,
- Két etűd,
- Egy szonáta tételpár, vagy koncerttétel, vagy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

8. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok:

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Az önálló muzsikáláshoz szükséges tájékozottság a hangszer szóló- és kamara-irodalmában.
- A zenekari basszus szólamok ismerete a barokk és a bécsi klasszikus zene egyszerűbb műveiben

A hangszerkezelés fejlesztése, iránya

Az eddig elsajátított készségek fejlesztése:

- a vonás artikuláció, a helyes hangindítás és hangképzés fejlesztése;
- a fekvésváltás-technika fejlesztése,
- a bal kéz legato játékának továbbfejlesztése,
- a biztos vonóbeosztás elsajátítása és önálló vonások készítése,
- trillák és ritmikailag bonyolultabb díszítések helyes kivitelezése,
- a hüvelykujjfekvés ismerete,
- átmenet az alapfekvésből a hüvelykujjfekvésbe,

— Ajánlott tananyag:

- Montag: Nagybőgőiskola III. az, b, c, IV. (EMB Z 2411, 4430, 4469, 7071)
- Simandl: Nagybőgőiskola IV., V.
- Streicher: Nagybőgőiskola III., IV.
- Bottesini: Nagybőgőiskola (Ricordi ER00247900)
- Simandl: 30 etűd (Carl Fischer) (CF-02941)
- Slama: 66 etűd (Hofmeister FH3031)
- Hrabe: Etűdök I. (Hofmeister FH6086)
- Storch: 32 Etuden (Hofmeister FH6003)
- Storch: 25 Etuden (Hofmeister FH6004)

- Trumpf: Kompendium der Kontrabass Bogentechnik
- Flesch: Skalensystem
- Scarlatti: 3 szonáta
- Fesch: F–dúr és d–moll szonáta (Hofmeister FH2881, FH2003)
- Ariosti: Szonáta
- Farkas: Népdalszonatina
- Eszláry: Szonatina
- Eszláry: Rapszódia
- Vas L.: Szólószonáta
- Trumpf: Leichte Spielstücke II. (Deutscher Verlag für Musik DV32089)
- Beethoven: Kontratánc
- Händel: Adagio és Allegro
- Csajkovszki: Arioso
- Capuzzi: Koncert (Hofmeister FH7520)
- Pichl: Koncert (Hofmeister FH2013)
- Vivaldi: a–moll koncert
- Bach: Air és Arioso
- Pergolesi: F–dúr szonáta

— Követelmény:

- A hangszer szólóirodalmának tanulmányozása során a különféle karakterű darabok, szonáták, koncertek közül válogatva törekedjen a tanuló repertoárja bővítésére.

— Év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Egy skála különböző vonásokkal és hármashangzatok,
- Két etűd,
- Egy szonáta tételpár, vagy koncerttétel, vagy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

Továbbképző évfolyamok „B” tagozat

5. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok:

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A nagybőgő szóló– és kamarazene–irodalmának magasabb szintű elsajátítása.
- Virtuózabb előadási darabok, kamaraművek zenekari szólamrészletek megismerése (pl. Bottesini, Rossini, Beethoven, Brahms, Verdi és mások művei).

A hangszerkezelés fejlesztése, iránya

Az eddig elsajátított készségek megőrzése és fejlesztése:

- a bal kéz legato játékának továbbfejlesztése,
- a biztos vonóbeosztás elsajátítása és önálló vonások készítése,
- a bal és jobb kéz–technika fejlesztését szolgáló diszpozíció gyakorlatok kiválasztása,

— Ajánlott tananyag:

- Montag: Nagybőgőiskola III. az, b, c, IV. (EMB Z 2411, 4430, 4469, 7071)
- Simandl: Nagybőgőiskola IV., V.
- Streicher: Nagybőgőiskola III., IV.
- Bottesini: Nagybőgőiskola (Ricordi ER00247900)
- Simandl: 30 etűd (Carl Fischer) (CF-02941)
- Slama: 66 etűd (Hofmeister FH3031)
- Hrabe: Etűdök I. (Hofmeister FH6086)
- Storch: 32 Etuden (Hofmeister FH6003)
- Storch: 25 Etuden (Hofmeister FH6004)
- Trumpf: Kompendium der Kontrabass Bogentechnik
- Flesch: Skalensystem
- Scarlatti: 3 szonáta (Schirmer)
- Fesch: F-dúr és d-moll szonáta (Hofmeister FH2881, FH2003)
- Ariost: G-dúr, F-dúr szonáta
- Händel: Adagio, Allegro
- Beethoven: Kontratáncok
- Capuzzi: Koncert (Hofmeister FH7520)
- Pichl: Koncert (Hofmeister FH2013)

— Követelmény:

- Többféle karakterű, ritmikájú és hosszabb etűdök eljátszása.
- A tanuló legyen képes klasszikus szonáták, különböző stílusú és karakterű előadási darabok, koncertek és zenekari szólamrészletek igényes, magas színvonalú eljátszására.
- Legyen hasznos tagja kamaracsoportnak vagy zenekarnak.
- Ismerje az együttjátszás és az alkalmazkodás követelményeit.

— Év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Egy skála különböző vonásokkal és hármashangzatok,
- Két etűd,
- Egy szonáta tételpár, vagy koncerttétel kotta nélkül,
- Egy előadási darab, kotta nélkül.

6. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok:

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A nagybőgő szóló- és kamarazene-irodalmának magasabb szintű elsajátítása.
 - Virtuózabb előadási darabok, kamaraművek zenekari szólamrészletek megismerése
- A hangszerkezelés fejlesztése, iránya

Az eddig tanult elsajátított készségek megőrzése és fejlesztése:

- összetettebb vonásnemek elsajátítása,
- trillák és ritmikailag bonyolultabb díszítések helyes kivitelezése,
- a bal és jobb kéz–technika fejlesztését szolgáló diszpozíció gyakorlatok kiválasztása,
- átmenet az alapfekvésből a hüvelykujjfékvésbe,

— Ajánlott tananyag:

- Montag: Nagybőgőiskola III. a, b, c, IV. (EMB Z 2411, 4430, 4469, 7071)
- Simandl: Nagybőgőiskola IV., V.
- Streicher: Nagybőgőiskola III., IV.
- Bottesini: Nagybőgőiskola (Ricordi ER00247900)
- Libon: Etűdök
- Simandl: 30 etűd (Carl Fischer) (CF–02941)
- Simandl: Koncertetűdök
- Slama: 66 etűd (Hofmeister FH3031)
- Hrabe: Etűdök I. (Hofmeister FH6086)
- Storch: 32 Etuden (Hofmeister FH6003)
- Storch: 25 Etuden (Hofmeister FH6004)
- Gregora: Etűdök
- Trumpf: Kompendium der Kontrabass Bogentechnik
- Flesch: Skalensystem
- Scarlatti: 3 szonáta
- Fesch: F–dúr és d–moll szonáta (Hofmeister FH2881, FH2003)
- Gárdonyi: Magyar tánc–fantázia
- Pichl: Koncert (HofmeisterFH2013)
- Dragonetti: Koncert
- Cimador: Concerto
- Vas L.: Mikrokoncert

— Követelmény:

- Többféle karakterű, ritmikájú és hosszabb etűdök eljátszása.
- A tanuló legyen képes klasszikus szonáták, különböző stílusú és karakterű előadási darabok, koncertek és zenekari szólamrészletek igényes, magas színvonalú eljátszására.
- Ismerje az együttjátszás és az alkalmazkodás követelményeit.

— Év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Egy skála különböző vonásokkal és hármashangzatok,
- Két etűd,
- Egy szonáta tételpár, vagy koncerttétel kotta nélkül,

- Egy előadási darab, kotta nélkül.

7. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok:

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A nagybőgő szóló– és kamarazene–irodalmának magasabb szintű elsajátítása.
- Virtuózabb előadási darabok, kamaraművek zenekari szólamrészletek megismerése

A hangszerkezelés fejlesztése, iránya

Az eddig elsajátított készségek megőrzése és fejlesztése:

- gazdagabb hangszínek és karakterek elsajátítása,
- a hüvelykujjfekvés ismerete,
- átmenet az alapfekvésből a hüvelykujjfekvésbe,
- a főbb természetes üveghangok (flageolettek) ismerete,
- a biztos vonóbeosztás elsajátítása és önálló vonások készítése,
- arpeggió játék

— Ajánlott tananyag:

- Montag: Nagybőgőiskola III. az, b, c, IV., V. (EMB Z 2411, 4430, 4469, 7071)
- Simandl: Nagybőgőiskola IV., V., VI.
- Streicher: Nagybőgőiskola III., IV., V.
- Bottesini: Nagybőgőiskola (Ricordi ER00247900)
- Simandl: 30 etűd (Carl Fischer) (CF–02941)
- Simandl: Koncertetűdök
- Slama: 66 etűd (Hofmeister) (FH3031)
- Hrabe: Etűdök I. (Hofmeister) (FH6086)
- Storch: 32 Etuden (Hofmeister) (FH6003)
- Storch: 25 Etuden (Hofmeister) (FH6004)
- Gregora: Etűdök
- Scarlatti: 3 szonáta
- Fesch: F–dúr és d–moll szonáta (Hofmeister FH2881, FH2003)
- Ariosti: Szonáta
- Farkas: Népdalszonatina
- Eszláry: Szonatina
- Eszláry: Rapszódia
- Trumpf: Leichte Spielstücke II. (Deutscher Verlag für Musik DV32089)
- Csajkovszkij: Szomorú dal
- Gárdonyi: Magyar tánc–fantázia
- Bottesini: Old Robin Gray

- Bottesini: Elégia
- Capuzzi: Koncert (Hofmeister FH7520)
- Pichl: Koncert (Hofmeister FH2013)

— Követelmény:

- Többféle karakterű, ritmikájú és hosszabb etűdök eljátszása.
- A tanuló legyen képes klasszikus szonáták, különböző stílusú és karakterű előadási darabok, koncertek és zenekari szólamrészletek igényes, magas színvonalú eljátszására.
- Ismerje az együttjátszás és az alkalmazkodás követelményeit.

— Év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Egy skála különböző vonásokkal és hármashangzatok,
- Két nehezebb, hosszabb etűd,
- Egy szonáta tételpár, vagy koncerttétel kotta nélkül,
- Egy előadási darab, kotta nélkül.

8. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok:

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A nagybőgő szóló– és kamarazene–irodalmának magasabb szintű elsajátítása.
- Virtuózabb előadási darabok, kamaraművek zenekari szólamrészletek megismerése

A hangszerkezelés fejlesztése, iránya

Az eddig elsajátított készségek megőrzése és fejlesztése:

- a fekvésváltás–technika fejlesztése,
- a bal kéz legato játékának továbbfejlesztése,
- összetettebb vonásnemek elsajátítása,
- a biztos vonóbeosztás elsajátítása és önálló vonások készítése,
- trillák és ritmikailag bonyolultabb díszítések helyes kivitelezése,
- a bal és jobb kéz–technika fejlesztését szolgáló diszpozíció gyakorlatok kiválasztása,
- a hüvelykujjfekvés ismerete,
- átmenet az alapfekvésből a hüvelykujjfekvésbe,
- a főbb természetes üveghangok (flageolettek) ismerete,
- gazdagabb hangszínek és karakterek elsajátítása,
- virtuóz vonások, pl. spiccato, saltato stb. elsajátítása,
- a vonókezelés speciális módjai a zenekari játékban: col legno, sul tasto, sul ponticello, Bartók–pizzicato stb.

— Ajánlott tananyag:

- Montag: Nagybőgőiskola III. az, b, c, IV., V. (EMB Z 2411, 4430, 4469, 7071)
- Simandl: Nagybőgőiskola IV., V., VI.

- Streicher: Nagybőgőiskola III., IV., V.
- Hrabe: Etűdök I. (Hofmeister FH6086)
- Storch: 32 Etuden (Hofmeister FH6003)
- Storch: 25 Etuden (Hofmeister FH6004)
- Gregora: Etűdök
- Farkas: Népdalszonatina
- Sperger: Szonáta
- Vas L.: Szólószonáta
- Trumpf: Leichte Spielstücke II.
- Csajkovszkij: Szomorú dal
- Dvořák: Melódia
- Dragonetti: Andante és rondó
- Dragonetti: 12 keringő
- Saint-Saëns: A hattyú
- Rubinstein: Melódia
- Bottesini: Elégia
- Koussevitzky: Szomorú dal
- Fauré: Álom után
- Rachmaninov: Vocalise
- Dragonetti: Koncert
- Cimador: Concerto
- Hoffmeister: Koncert
- Dittersdorf: Koncert
- Vas L.: Mikrokoncert

— Követelmény:

- Többféle karakterű, ritmikájú és hosszabb etűdök eljátszása.
- A tanuló legyen képes klasszikus szonáták, különböző stílusú és karakterű előadási darabok, koncertek és zenekari szólamrészletek igényes, magas színvonalú eljátszására.
- Ismerje az együttjátszás és az alkalmazkodás követelményeit.

— Év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Egy skála különböző vonásokkal és hármashangzatok,
- Két nehezebb, hosszabb etűd,
- Egy szonáta tételpár, vagy koncerttétel kotta nélkül,
- Egy előadási darab, kotta nélkül.

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után:

Az „A” tagozat végén

- Ismerje a tanuló a VII. alapfekvés mellett a hüvelykujjfekvéseket.
- Tudjon szép hangon, kifejezően koncertet, szonátákat, előadási darabokat eljátszani.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

- A tanuló legyen képes:
 - tisztán és pontosan játszani,
 - az alapvonások sokrétű alkalmazására,
 - dinamikailag árnyalt és kifejező hangképzésre,
 - természetes, oldott hangszerkezelésre,
 - folyamatosan, szép hangon vibrálni,
 - a jobb és bal kéz játszómechanizmusának összehangolására,
 - gazdagabb hangszínek és karakterek megvalósítására,
 - virtuóz darabok eljátszására.
- Rendelkezzék:
 - igényes és fejlett hallással,
 - precíz ritmusérzéssel,
 - koncentrálóképeséssel,
 - biztos memóriával, jó lapról olvasási készséggel.

- Ismerje a nagybőgő múltját, irodalmát.

A művészeti záróvizsga követelményei

- A vizsga részei:
 - A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

- A vizsga tantárgya és időtartama:

Nagybőgő főtárgy

- „A” tagozat: minimum 10 perc
- „B” tagozat: minimum 15 perc

- A vizsga tartalma:

„A” tagozat

- Egy hosszabb terjedelmű, nehezebb technikai feladatot tartalmazó etűd; Montag L.: Nagybőgőiskola III.a kötet (EMB 2411) 16. oldal 12. etűd, Fr. Simandl: Nagybőgőiskola IV., V., VI., Fr. Simandl: 10 etűd / 3. D–dúr, 4. b–moll etűd, E. Storch: 32 etűd (Hofmeister) /2. Asz–dúr, 7. a–moll etűd nehézségi szintjén.
- Preklasszikus szonáta, vagy klasszikus versenymű egy tétele zongorakísérettel; B. Marcello: 6 szonáta/a–moll, e–moll; W. de Fesch: d–moll, F–dúr szonáta; Ariosti: G–dúr, F–dúr szonáta, illetve Capuzzi: Koncert (Hofmeister), W. Pichl: Koncert, A. Vi-valdi: a–moll koncert nehézségi szintjén.
- Egy előadási darab; Magyar szerzők művei gordonra és zongorára II. kötet (EMB 2721) /Bach: Air, Arioso, A. Rubinstein: Melódia nehézségi szintjén.

- Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Egy hosszabb terjedelmű, nehezebb technikai feladatot és változatos ritmikát tartalmazó etűd; Montag L.: Nagybőgőiskola III.a kötet (EMB 2411) 23. oldal 16. etűd, III.b kötet (EMB 4430) 68. oldal 9. etűd, Fr. Simandl: 9 etűd (Hofmeister) 1., 2. etűd, Fr. Simandl: Koncert-etűd, E. Storch: 32 etűd (Hofmeister) 8. G-dúr, 13. F-dúr etűd, J. Hrábe: Etűdök (Hofmeister) nehézségi szintjén.
- Preklasszikus szonáta, vagy klasszikus versenymű két tétele; Eccles: g-moll szonáta, Corelli: d-moll szonáta, W. de Fesch: F-dúr (Hofmeister), d-moll szonáta, illetve Hofmeister: Koncert, (Hofmeister) W. Pichl: Koncert (Hofmeister), K. Dittersdorf: E-dúr koncert (Schott) nehézségi szintjén.
- Egy előadás darab; Bottesini: Elégia, Saint-Saëns: A hattyú, Koussevitzky: Szomorú dal, Miniatur keringő nehézségi szintjén.
- Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

— A vizsga értékelése:

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- a vibrato helyes alkalmazása,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök:

- Megfelelő számú, méretű, minőségű, jól beállított hangszer, tartozékokkal együtt (vonó, tok).
- Évente, hangszerenként egy garnitúra húr és egy vonószőröztetés.
- Jól hangolt zongora vagy pianínó.
- Legalább két darab kottatartó.
- Metronóm.

31.2.3. Akkordikus tanszak

31.2.3.1. Klasszikus gitár

Hangszer: Az alapfokú művészetoktatás "klasszikus gitár" tantárgyának hangszere a hat húros, nylonhúrozású, hagyományos akusztikus gitár.

A klasszikus gitártanítás céljai, feladatai

— Tanítsa meg:

- A gitár részeit, felépítését, akusztikai sajátosságait.
- A gitár különböző behangolási módjait.
- A gitárjáték alapvető technikai elemeit: apoyando, tirando, arpeggio, törtakkordok fekvésváltás, kötések, barré, valamint a tompítás különféle lehetőségei jobb- és bal-kézzel egyaránt.
- A gitárirodalomban előforduló egyéb effektusok: üveghang (flageolet), glissando, tompított pengetés (etouffe), rasgueado, ütés, dobolás (tamb.) kivitelezését.
- A legato, tenuto, portato, staccato játékmód alkalmazásával az artikuláció megvalósítását.
- A játszott művek karakterének, tempó és dinamikai jellegzetességeinek kifejezését.
- A gitáron megszólaltatható főbb zenei stílusok előadási sajátosságait.
- A gitár, mint kísérőhangszer lehetőségeit: a leggyakrabban előforduló akkordokat és akkordfűzéseket.
- A hangszerkarbantartási feladatok elvégzését.

— Alakítsa ki és tudatosítsa az alábbiakat:

- Helyes test-, hangszer- és kéztartás.
- Laza kar- és ujjtechnika.
- A két kéz pontosan összehangolt mozgása.
- Helyes fogástechnika, differenciált pengetés.
- Összességében könnyed hangszerkezelés.

— Gyakoroltasson rendszeresen:

- Az adott technikai elem tanításának megfelelő mechanikus ujjgyakorlatokat, mozdulatsorokat.
- Az elméleti ismeretekkel összhangban hangsorokat, skálákat, különböző pengetési- és ritmusvariációkkal is.
- Arpeggio gyakorlatokat.
- A felmerülő technikai problémának megfelelő etűdöket.

— Ösztönözze a tanulókat:

- Játéktechnikájuk folyamatos fejlesztésére, gondozására, ezen belül kiemelten a szép gitárhangszín kialakítására.
- Céltudatos gyakorlási módszer kialakítására.

- A rendszeres társas muzsikálásra.

— Fordítson figyelmet:

- A precíz hangszerhangolásra.
- A művek igényes kidolgozására technikai és zenei szempontból egyaránt.
- A tudatos zenei memorizálásra.
- A lapról játékra, mindig az előző év nehézségi szintjén gyakoroltatva.

Előképző évfolyamok:

1. évfolyam:

— Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A tanuló ismerkedjen meg – életkorának megfelelő szinten – a gitár részeivel és felépítésével.
- Vonalak, vonalközök számozása, violinkulcs.
- Ütemvonal, kettősvonal, ismétlőjel. 2/4-es, 3/4-es, 4/4-es ütem.
- Hangértékek és szünetjelek: egész, fél, negyed, nyolcad.
- A megtanult törzshangok ábécés nevei.
- A húrok számozásának, valamint a jobb és balkéz ujjazatának megismerése a tanult zenei anyaggal párhuzamosan.

— A hangszerkezelés fejlesztése

- A helyes testtartás, hangszertartás és kéztartás kialakítása.
- A szabad és a ráhúzott pengetés (tirando, apoyando) megtanítása üres húrokon, továbbá az arpeggio pengetés p–i–m–a ujjakkal.
- Szünetek játéka az üres húrok tompításával. (Bal, majd jobb kézzel.)
- Törzshangok megtanítása az első fekvésben.

— Ajánlott tananyag

- Puskás T.: Gitáriskola
- Nagy E.–Mosóczi M.: Gitáriskola I.
- Szendrey–Karper L.: 50 magyar népdal

— Követelmények

- Kétféle ritmusértéket (negyed, nyolcad) tartalmazó egyszólamú gyermekdalok és egyszerű népdalok játéka legalább pentaton, pentachord hangterjedelemben.
- Olyan könnyű gyakorlatok elsajátítása, melyekben gyakran fordulnak elő üres húrok.

— Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Két népdal, illetve gyermekdal.
- Egy könnyű etűd, vagy előadási darab, melyben gyakran fordulnak elő üres húrok.

2. évfolyam:

— Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A tanuló ismerkedjen meg – életkorának megfelelő szinten– a gitár részeivel és felépítésével.
- Vonalak, vonalközök számozása, violinkulcs.
- Ütemvonal, kettősvonal, ismétlőjel. 2/4-es, 3/4-es, 4/4-es ütem.
- Hangértékek és szünetjelek: egész, fél, negyed, nyolcad.
- Forte és piano.
- Az ütemhangsúly.
- A megtanult törzshangok ábécés nevei.
- A húrok számozásának, valamint a jobb és balkéz ujjazatának megismerése a tanult zenei anyaggal párhuzamosan.

— A hangszerkezelés fejlesztése

- A helyes testtartás, hangszertartás és kéztartás kialakítása.
- A szabad és a ráhúzott pengetés (tirando, apoyando) megtanítása üres húrokon, továbbá az arpeggio pengetés p–i–m–a ujjakkal.
- Szünetek játéka az üres húrok tompításával. (Bal, majd jobb kézzel.)
- Törzshangok megtanítása az első fekvésben.
- Hangos–halk játék. Hangsúlyos hang játéka.
- A többszólamúság lehetőség szerinti megtanítása együttpengetés nélkül.

— Ajánlott tananyag

- Puskás T.: Gitáriskola
- Nagy E.–Mosóczi M.: Gitáriskola I.
- Szendrey–Karper L.: 50 magyar népdal

— Követelmények

- Kétféle ritmusértéket (negyed, nyolcadot) tartalmazó egyszólamú gyermekdalok és egyszerű népdalok játéka legalább pentaton, pentachord, hexachord hangterjedelemben.
- Népdalfeldolgozások ostinato, vagy dudabasszus kísérettel.
- Olyan könnyű darabok elsajátítása, melyekben gyakran fordulnak elő üres húrok.

— Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Két népdal, illetve gyermekdal.
- Két etűd, vagy előadási darab, melyben gyakran fordulnak elő üres húrok.

Alapfokú évfolyamok “A” tagozat

1. évfolyam “A” tagozat

— Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A tanuló ismerkedjen meg a gitár részeivel és felépítésével.
- Vonalak, vonalközök számozása, violinkulcs.
- Ütemvonal, kettősvonal, ismétlőjel. 2/4-es, 3/4-es, 4/4-es ütem.

- Hangértékek és szünetjelek: egész, fél, negyed, nyolcad.
- Pontozott hangok, nyújtott és éles ritmus.
- Primo–secondo, Da Capo al Fine.
- A dinamika fogalma. Forte, mezzoforte és piano.
- Az ütemhangsúly.
- A megtanult hangok ábécés nevei, előjegyzések, módosított hangok.
- Kis– és nagyszekund.
- A húrok számozásának, valamint a jobb és balkéz ujjazatának megismerése a tanult zenei anyaggal párhuzamosan.

— A hangszerkezelés fejlesztése

- A helyes testtartás, hangszertartás és kéztartás kialakítása, stabilizálása
- A szabad és a ráhúzott pengetés (tirando, apoyando) megtanítása, továbbá az arpeggio pengetés p–i–m–a ujjakkal.
- A többszólamúság megtanítása együttpengetés nélkül, majd együttpengetéssel.
- Együttpengetés két ujjal, különböző variációkban.
- Kétszólamú dallam–kiséret játék együttpengetéssel
- Szünetek játéka az üres húrok tompításával.
- Törzshangok megtanítása az első fekvésben.
- Előjegyzés nélküli modális hangsorok játéka az első fekvésben.
- Módosított hangok tanulása a zenei anyagnak megfelelően. C–dúr, G–dúr, F–dúr, a–moll, e–moll, d–moll hangsorok játéka az első fekvésben.
- Tanítsuk meg a zenei nyitás–zárás és a helyes hangsúlyok alkalmazását. Dinamikai váltás tanítása.

— Ajánlott tananyag

- Puskás T.: Gitáriskola
- Nagy E.–Mosóczi M.: Gitáriskola I. II.
- Szendrey–Karper L.: Gitárgyakorlatok I.
- Szendrey–Karper L.: 50 magyar népdal
- Fodor–Marnit –Vass: Gitáros képeskönyv

— Követelmények

- Egyszólamú népdalok eljátszása p, illetve i–m–a ujjakkal, tirando, vagy apoyando, váltott pengetéssel.
- Könnyű kétszólamú népdalfeldolgozások és előadási darabok együttpengetéssel.
- A többszólamúság megjelenésével – az egész tanulási folyamatban – ügyeljünk a gondos szólamvezetésre a ritmusértékek szólamonkénti pontos betartásával.
- Könnyű arpeggio pengetésű etűdök, előadási darabok sok üres húrral.

— Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Egy magyar népdal.
- Egy etűd, melyben megtalálható az arpeggio valamilyen formája.
- Két előadási darab, melyben megvalósul az együttlpengetéses kétszólamúság.

2. évfolyam „A” tagozat

— Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Tanítsuk meg a darabokban előforduló új ütembeosztásokat (3/8, 6/8)
- A darabokban előforduló hangnemek ismerete.
- Ismerje a tanuló a tizenhatod értékű hangot és szünetjelet, a pontozott nyolcadértéket, a triolát és a szinkópát.
- Fontos a tanult darabok szerkezeti (formai) elemzése.

— A hangszerkezelés fejlesztése

- Játsszon a tanuló kétoktávós F– és G–dúr skálát az első fekvésben.
- Gyakoroltassunk egy–egy húron kromatikus ujjgyakorlatokat.
- A második fekvés és az egyszerű fekvésváltás megismerése.
- A kettősfogások gyakorlása, fejlesztése.
- Az együttlpengetés és az arpeggio továbbfejlesztése könnyű kétszólamú darabokban.
- Kezdjük el az artikuláció tanítását és alkalmazását a művekben.
- Tanítsuk meg és alkalmazzuk a hangszínváltást.
- Tanítsuk meg a természetes üveghangokat a XII. érintőnél.

— Ajánlott tananyag

- Nagy E.–Mosóczi M.: Gitáriskola II., III.
- Szendrey–Karper L.: Gitárgyakorlatok II., III..
- Fodor–Marnitz–Vass: Gitáros képeskönyv

— Követelmények

- Könnyű kétszólamú darabok eljátszása.
- Az arpeggio pengetés egyszerű darabokban (pl. Carulli, Carcassi, Sor). Lapról játék az előző év nehézségi szintjén.

— Az év végi vizsga javasolt anyaga

- egy etűd
- három különböző jellegű darab

3. évfolyam „A” tagozat

— Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Ismerje meg a tanuló a gitár rövid történetét.
- A darabokban előforduló hangnemek ismerete.
- A darabokban előforduló összetettebb ritmusképletek ismerete.

- A dúr és moll hármashangzat felépítése.

— A hangszerkezelés fejlesztése

- A scordatura használatának bevezetése; folytatása a további években.
- Tanítsuk meg az ötödik fekvés hangjait.
- Játsszassuk a kétoktávós G–dúr skálát második fekvésben és a C–dúr skálát ötödik fekvésben, harmadik húrról indítva.
- Tanítsuk meg és gyakoroltassuk a legegyszerűbb kötéseket bal kézzel (elpengetés, ráütés), és alkalmazni könnyű darabokban.
- Fontos a hármashangzatok tanítása és gyakorlása.
- Tanítsuk meg a kisbarrét 2, majd 3 húron.
- Tanítsunk egyszerű mechanikus ujjgyakorlatokat ismétlődő mozgásokkal.
- Tanítsuk meg a természetes üveghangokat az V. és VII. érintőknél.
- Fontos a sul ponticello és sul tasto játék, továbbá a dinamikai árnyalás (crescendo, diminuendo) megvalósítása.
- Kezdjük el a nem kívánt hangösszezsengések tompítását, kezdetben, a domináns-tonika zárlatokban. (Pld. üres húron E–A, A–D)
- Balkéz fogás-sémával összekapcsolt arpeggio gyakorlatok tanítása és játéka az ötödik fekvésig.

— Ajánlott tananyag

- Nagy E.–Mosóczi M.: Gitáriskola III., IV.
- Szendrey–Karper L.: Gitárgyakorlatok II.–IV.
- Fodor–Marnitz–Vass: Gitáros képeskönyv
- Repertoire gitarra (Ed. Mus. Z. 14445)

— Követelmények

- Egy adott technikai problémát feldolgozó etűd megvalósítása (pl. kötés, kisbarré). Az első fekvés összekapcsolása más fekvésekkel egy mérsékelt tempójú etűdben, vagy előadási darabban.
- Könnyű táncjáték jellegzetességeinek megvalósítása.

— Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Egy etűd
- Három különböző jellegű előadási darab.

4. évfolyam „A” tagozat

— Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A modális hangsorok ismerete. Egyszerű harmóniai elemzés a tanár irányításával.
- A dominánsszeptim–akkord megismerése.

— A hangszerkezelés fejlesztése

- Kezdjük el a prim és oktávhangolás tanítását üveghangokkal.

- Tanítsuk meg az hetedik fekvés hangjait.
- Kötések továbbfejlesztése (elpengetés, ráütés), és alkalmazása a darabokban. Játsszani kell könnyű ékesítéseket is (pl. előke).
- Négyesfogások bevezetése.
- A barré továbbfejlesztése. Akkord fogások kis/tört barréval.
- Vibrato megtanítása.
- Tanítsuk meg a kétoktávos fekvésváltásos C–dúr skálát. Transzponáltassuk a G–dúr skálát a hetedik fekvésig.
- Folytassuk a nem kívánt hangösszezsengések tompításának tanítását.
- Balkéz fogás–sémával összekapcsolt arpeggio gyakorlatok továbbfejlesztése a hetedik fekvésig.
- Tört–akkord játék megtanítása.

— Ajánlott tananyag

- Nagy E.–Mosóczi M.: Gitáriskola III.– V.
- Szendrey–Karper L.: Gitárgyakorlatok IV.–VI.
- Repertoire gitarra (Ed. Mus. Z.14445)
- F. Sor Op. 31.–35.
- Puskás: Klasszikus etűdök gitarra
- Kovács: Könnyű darabok gitártanulóknak
- Brouwer: Etűdök I–V.

— Követelmények

- Reneszánsz, barokk táncjátékok és klasszikus darabok stílusos megszólaltatása. Terjedelmesebb etűd megtanulása. Rövid, könnyű XX. századi vagy kortárs darabok megtanulása.

— Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Egy etűd
- Három különböző stílusú előadási darab.

5. évfolyam „A” tagozat

— Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Hangszertörténeti ismeretek gyarapítása.
- Harmóniai elemzés az évfolyamnak megfelelő elméleti ismeretek alapján, a tanár irányításával.
- Beszélgetés a romantikus és a XX. századi zenéről a tanult darabok alapján.

— A hangszerkezelés fejlesztése

- Tanítsuk meg az kilencedik fekvés hangjait.
- Kötéses diszitések továbbfejlesztése.

- Gyakoroltassuk a kromatikus skálákat és hétfokú hangsorokat egy húron, fekvésváltással.
- Mechanikus kezűgyesítők folyamatos gyakorlása.
- Kezdjük el a 6 húros nagybarré tanítását.
- A tört–akkord játék továbbfejlesztése.
- Folytassuk a nem kívánt hangösszezsengések tompításának tanítását a balkéz bevonásával is.
- Balkéz fogás–sémával összekapcsolt arpeggio gyakorlatok továbbfejlesztése a kilencedik fekvésig.
- Lényeges az újrendezés alapelveinek rendszeres megbeszélése.

— Ajánlott tananyag

- Nagy E.–Mosóczi M.: Gitáriskola IV.– V.
- Szendrey–Karper L.: Gitárgyakorlatok V.–VIII.
- Repertoire gitárra (Ed. Mus. Z. 14445)
- F. Sor Op. 31.–35.
- Puskás: Klasszikus etűdök gitárra
- Aguado: Etűdök I.
- Marschner, Mertz, Paganini és Tarrega könnyebb darabjai.
- Kováts: Könnyű darabok gitártanulóknak
- Brouwer: Etűdök VI.–X.
- Bartók–Szendrey: Gyermekeknek–ből könnyebb tételek.
- A Musica per Chitarra sorozat kiadványaiból az évfolyam nehézségi szintjének megfelelően válogatva.

— Követelmények

- Mérsékelt tempójú etűd, amely magasabb fekvéseket is érint. Klasszikus tánc tételek (pld. Sor Walzerek) előadása. Romantikus, (pld. Marschner: Bagatell) és XX. századi, vagy kortárs darabok (Pld. Brouwer Etűd VI–X.) eljátszása.

— Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Egy etűd
- Három különböző stílusú előadási darab, melyből az egyik romantikus, XX. századi, vagy kortárs darab.

6. évfolyam „A” tagozat

— Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A hangszeres és elméleti órákon szerzett ismereteken alapuló formai és harmóniai elemzés.
- Ismerje fel a tanuló a főbb zenei korszakokat stílusjegyeik alapján.

- Legyen képes a zenei formák (szvit– és szonátatételek) szerkezetének felismerésére és a tempók megállapítására tanári segítséggel.

— A hangszerkezelés fejlesztése

- Tanítsuk meg a háromoktávos dúr– és moll skálákat (E–dúr, e–moll).
- Stabilizáljuk, erősítsük meg a nagybarrét.
- Mechanikus kézügyesítők folyamatos gyakorlása.
- Törekedjünk a nem kívánt hangösszezsengések tompításának még differenciáltabb kivitelezésére.
- Balkéz fogás–sémával összekapcsolt arpeggio gyakorlatok továbbfejlesztése.
- Az önálló az ujjrendezés alapelveinek kialakítása.

— Ajánlott tananyag

- Aguado: Etűdök
- Carcassi Etűdök op. 60
- Giuliani: Etűdök
- Nagy E. – Mosóczi M.: Gitáriskola V.
- Szendrey–Karper L.: Gitárgyakorlatok VII–VIII.
- Repertoire gitarra (Ed. Mus. Z.14445)
- Régi spanyol muzsika
- Bach – Szendrey: 20 könnyű darab
- Bartók – Szendrey: Gyermekeknek
- Frescobaldi: Táncok és ária variációkkal stb.
- F. Sor: Etűdök op. 35, op. 31
- Fodor – Marnitz – Vass: Klasszicizmus
- Brouwer: Etűdök VI.–X.
- Faragó: Musica Ficta
- Pavlovits Dávid gitárdarabjai.

— Követelmények

- Tudni kell a barokk szvit két különböző karakterű (gyors, lassú) tételét helyes tempoarányokkal játszani.
- Tanuljon meg a tanuló egy terjedelmesebb, vagy élénkebb tempójú etűdöt is.
- Játsszon a romantikus, XX. századi, és kortárs zeneszerzők műveiből.

— Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Egy etűd
- Három különböző stílusú előadási darab, melyből az egyik romantikus, XX. századi, vagy kortárs darab.

Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

„B” tagozatos oktatásra irányítható az a tanuló, aki az átlagot meghaladó zenei tehetséggel és hangszeres adottságokkal rendelkezik, valamint érdeklődése és szorgalma alkalmassá teszi arra, hogy megfeleljen a „B” tagozatos oktatás minőségben és mennyiségben magasabb követelményeinek.

2. évfolyam „B” tagozat

— Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Ismerje a tanuló a 2/2, 3/8, 6/8-os ütembeosztást.
- Tanítsuk meg 3#, 2b előjegyzésig a dúr és moll hangnemeket.
- Ismerje a tanuló a dinamikai árnyalást (crescendo, diminuendo).
- Ismerje a prim, szekund, terc, kvart, kvint, oktáv hangközöket.
- Tanítsuk meg a tizenhatodértéket és –szünetet; a triolát és a szinkópát, valamint a pontozott nyolcadot.

— A hangszerkezelés fejlesztése

- Tanítsuk meg a kis barré-t. Rendszeresen gyakoroltassuk a kromatikus skálát az I. fekvésben.
- Tanítsuk meg a kétoktávos G-dúr skálát (üres húrok használata nélkül), különböző ritmusképletekkel is.
- Ismerni kell az I. fekvés teljes hangkészlete mellett az V. fekvés törzshangjait is.
- Játsszassunk kettős- és hármasfogásokat is.
- apcsoljuk össze az első fekvést más fekvésekkel is.
- Tovább kell fejleszteni az arpeggio-játékot.
- A sul ponticello és sul tasto játék megvalósítása fontos.
- Gyakoroltassuk a staccato portato és tenuto játékot is.
- Tanítsuk a hangolást, prim és oktáv hangközökkel.
- Ismertessük meg a tanulót a természetes üveghangokkal.

— Ajánlott tananyag

- Nagy E.–Mosóczi M.: Gitáriskola II.–IV.
- Szendrey–Karper L.: Gitárgyakorlatok II.–IV.
- Fodor–Marnitz–Vass: Gitáros képeskönyv

— Követelmények

- Az arpeggio pengetés megvalósítása egyszerű etűdben (Carcassi, Carulli, Sor). Valósuljon meg a dinamikai árnyalás a gyakorlatban.
- Tanítsunk olyan egyszerű etűdöt vagy előadási darabot, mely összekapcsolja az első fekvést más fekvéssel.
- Játsszassunk könnyű reneszánsz táncokat, hívjuk fel a figyelmet a darabok jellegzetességeire.

— Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Egy technikai gyakorlat vagy skála,
- Egy etűd,
- Három különböző jellegű darab.

3. évfolyam „B” tagozat

— Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Tanítsuk meg a modális hangsorokat, hogy a darabokban megjelenő modális fordulatokat megmutathassuk.
- Ismerni kell a dúr és moll hangsorokat 4#, 4b előjegyzésig.
- Ismertessük meg a tanulókkal a szext és szeptim hangközöket.
- Elméleti szinten foglalkozzunk a dúr és moll hármashangzat és dominánsseptimakkord felépítésével.

— A hangszerkezelés fejlesztése

- Fontos a fekvésváltás továbbfejlesztése; a kromatikus és diatonikus skála fekvésváltással.
- Tanítsuk meg a kétoktávos C–dúr skálát, játszassuk a G–dúr skálát különböző fekvésekben.
- Gyakoroltassuk a kötést bal kézzel (ráütés, elpengetés), különféle kombinációkkal.
- Ismertessük meg a tanulóval az előkét és az utókát.
- Tanítsuk meg a kis, tört, és nagy barré-t.
- Kezdjük el gyakoroltatni a tremolo pengetést és az arpeggio-játék különféle változatait.
- Gyakoroltassuk a IX. fekvés hangjait.
- Alkalmazzuk a vibratót. Fejlesszük a dinamikai árnyalás minőségét.

— Ajánlott tananyag

- Nagy E.–Mosóczi M.: Gitáriskola III.– V.
- Szendrey–Karper L.: Gitárgyakorlatok IV.–VI.
- Repertoire gitarra (Ed. Mus. Z. 14445)
- F. Sor Op. 31.–35.
- Puskás: Klasszikus etűdök gitarra
- Kováts: Könnyű darabok gitártanulóknak
- Brouwer: Etűdök I–V.

— Követelmények

- Tanítsunk barokk és klasszikus tánc tételeket diszítésekkel.
- Nehézségi szint: Brescianello, G. Sanz és könnyebb Weiss darabok, Sor: Etűdök op. 31, op. 35 sorozat és Walzerek.

— Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Egy technikai gyakorlat vagy skála,

- Egy etűd,
- Három különböző jellegű darab

4. évfolyam „B” tagozat

— Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Tudatosítsuk az ujjrendezés alapelveit.
- Végeztessünk a tanulókkal harmóniai elemzést egyszerű darabokban, tanári segítséggel.

— A hangszerkezelés fejlesztése

- Fontos a kromatikus skálák és a kézügyesítő (ujjfüggetlenítő), gyorsító gyakorlatok különböző fajtáinak gyakoroltatása.
- Tanítsuk meg a háromoktávos E–dúr skálát.
- Fejlesszük tovább a diszítési technikát.
- Mutassuk meg az üveghangképzés további lehetőségeit.

— Ajánlott tananyag

- Nagy E.–Mosóczi M.: Gitáriskola IV.– V.
- Szendrey–Karper L.: Gitárgyakorlatok V.–VIII.
- Repertoire gitarra (EMB Z. 14445)
- F. Sor Op. 31.–35.
- Puskás: Klasszikus etűdök gitarra
- Aguado: Etűdök I.
- Marschner, Mertz, Paganini és Tarrega könnyebb darabjai.
- Kováts: Könnyű darabok gitártanulóknak
- Brouwer: Etűdök VI.–X.
- Bartók–Szendrey: Gyermekeknek–ből könnyebb tételek.

— Követelmények

- Játsszon a tanuló mérsékelt tempójú etűdöt, amely különböző fekvéseket érint. Adjon elő klasszikus táncdételt, romantikus vagy impresszionista darabot, illetve rövid XX. századi műveket.
- Nehézségi szint: Aguado: Etűdök, Carcassi: Etűdök op. 60, Ponce: Prelűdök stb.

— Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Egy technikai gyakorlat vagy skála,
- Egy etűd,
- Három különböző jellegű darab

5. évfolyam „B” tagozat

— Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A hangszeres és elméleti órákon szerzett ismeretek felhasználásával önállóan végezzen a tanuló formai, és harmóniai elemzést.

- Tanulja meg a tanuló elméleti szinten a hármas– és négyeshangzatok megfordításait.
- Tanítsuk a zenei formákat (pl. szvit, szonáta) és azok szerkezetét és a tempójellegzetességeket.

— A hangszerkezelés fejlesztése

- Tanítsuk meg a háromoktávos e–moll skálát, továbbá a modális hangsorokat egy húron, egy oktáv hangterjedelemben, valamint az egészhangú skálára épített különféle hangközmeneteket, változatos pengetési módokkal, kézügyesítő és gyorsaságfejlesztő gyakorlatokkal.
- A tanulóknak törekedni kell az önálló, tudatos ujjrendezés kialakítására és a gyakorlás módszerességére.

— Ajánlott tananyag

- Aguado: Etűdök
- Carcassi Etűdök op. 60
- Giuliani: Etűdök
- Nagy E. – Mosóczi M.: Gitáriskola V.
- Szendrey–Karper L.: Gitárgyakorlatok VII–VIII.
- Repertoire gitarra (Ed. Mus. Z. 14445)
- Régi spanyol muzsika
- Bach – Szendrey: 20 könnyű darab
- Bartók – Szendrey: Gyermekeknek
- Frescobaldi: Táncok és ária variációkkal stb.
- F. Sor: Etűdök op. 35, op. 31.
- Fodor – Marnitz – Vass: Klasszicizmus
- Bartók–Szendrey: Gyermekeknek
- Brouwer: Etűdök VI.–X.
- Faragó: Musica Ficta

— Követelmények

- Játsszon a tanuló reneszánsz műveket. Tudja előadni helyes tempóaránnnyal a barokk szvit két különböző karakterű (gyors, lassú) tételét.
- Tanuljon meg a növendék legalább egy terjedelmes etűdöt is.
- Szóltasson meg legalább egy mérsékelt tempójú romantikus művet.
- Nehézségi szint: L. Milan pavane–jai, de Visée táncételei, könnyű Tarrega–, Marschner–darabok, Carcassi: Etűdök op. 60.

— Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Egy technikai gyakorlat vagy skála,
- Egy etűd,
- Három különböző jellegű darab

- 6. évfolyam „B” tagozat
- Hangszeres és zenei ismeretek átadása
- A hangszeres továbbfejlődés mellett fontos a zenei tájékozottság elmélyítése és a zenélési kedv ébrentartása.
- Szükséges a darabok szerkezeti, formai elemzése (barokk szvit, fuga, klasszikus szonáta stb.). Lényeges a darabok önálló kiválasztása és megtanulása a tanár felügyelete mellett.

— A hangszerkezelés fejlesztése

- Fontos a technikafejlesztés kézerősítő és gyorsaságfejlesztő gyakorlatokkal. Lényeges a hangminőség állandó javítása.
- Játszassunk kromatikus skálát; dúr, moll és modális skálákat többféle hangnemben.
- Tanítsunk tercskálákat.
- Az egészhangú skálára épített valamennyi hangköz gyakorlása változatos pengetési módokkal. Cél: a játékbiztonság és állóképesség növelése.
- A növendék ismerje meg a gitárjáték különleges effektusait: rasgueado, étouffé, kopogás.

— Ajánlott tananyag

- Carcassi: Etűdök op. 60, Capricciók
- Giuliani: Etűdök
- Legnani: Capricciók
- Repertoire gitarra (Ed. Mus. Z. 14445)
- Dowland: Táncok és Fantáziák
- Bach: Sonate e Partite könnyebb tételei
- Bach: Lantművek (Sárközy) könnyebb tételei
- Giuliani: Szonáta op. 15.
- Napoleon Coste: Etűdök, előadási darabok
- Tarrega: Mazurkák, Tango
- A Musica per Chitarra Mertz kötetei
- Könnyű koncertdarabok gitarra (Mosóczi–Nagy)
- Bartók–Szendrey: Gyermekeknek
- Villa–Lobos: e–moll Prelűd
- Brouwer: Etűdök XI–XV.
- XX. századi magyar szerzők darabjai (pld. Farkas Ferenc)
- Kortárs szerzők (pld. Pavlovits Dávid gitárdarabjai.)

— Követelmények

- Ösztönözzük a tanulót elmélyedésre a hangszer szóló- és kamarairodalmában, átiratok és eredeti művek előadására.

- Különböző karakterű, nehezebb barokk táncművek előadása mellett játszassunk gyors előadási darabokat, illetve etűdöket is.
- Nehézségi szint: Bach–szvittek/partiták könnyebb táncművei, Legnani, Sor darabjai, Carcassi: Etűdök op. 60, Brouwer–etűdök, Villa–Lobos–prelűdök. Ebben az évfordulóban a mindenkori szakiskolai felvételi követelmény nehézségi szintje érvényes.

— Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Egy technikai gyakorlat vagy skála,
- Egy etűd,
- Három különböző jellegű darab

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

„A” tagozat

— A tanuló rendelkezzen a gitárjátékhoz szükséges koncentrációképességgel.

— Alkalmazza a tanulmányai során elsajátított zenei és technikai ismereteket. Különböző stílusú darabok önálló feldolgozásával és memorizálásával artikulált, dinamikailag árnyalt hangszerjátékot valósítson meg.

— Ismerje:

- a gitár hangjait, tudja hangszerét behangolni,
- a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.

— Ismerje és készségszinten alkalmazza a gitárjáték alapvető technikai elemeit:

- a fekvésjátékot, fekvésváltást,
- a kis és nagy barré-t,
- a kötéseket (ráütés, elpengetés),
- a dallamjátékot apoyando és tirando pengetéssel,
- az akkordfelbontás (arpeggio) különböző formáit,
- a törtakkord megszólaltatását,
- a nem kívánt hangösszezsengések tompítását (jobb és bal kézben egyaránt).

— Legyen képes különböző játékmódok megvalósítására:

- dallam akkord kísérettel (pl. Neusiedler–darabok),
- harmónia felbontásos játék (pl. Carcassi, Diabelli, Giuliani),
- egyszerű többszólamú darabokban szólamvezetés, dallamkiemelés (pl. Losy, Campion, Robert de Visée).

— Rendelkezzék

- az egyszerű kortárs darabok (pl. Borsody, Brouwer) eljátszásához szükséges zenei alapismeretekkel és technikai készségekkel.

- Repertoárjának egy részét tudja kotta nélkül játszani.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

— A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak koncertszerű bemutatásával:

- G–dúr, C–dúr skála 2 oktávon, háromoktávos E–dúr skála, transzponálva, repetíciós pengetéssel is, kromatikus skálák, arpeggio–gyakorlatok,
- 2 etűd (pl. Carcassi: Etűdök op. 60),
- 1 vagy 2 reneszánsz vagy barokk mű,
- XX. századi művek (pl. Bartók – Szendrey).

— A választott etűdök tartalmazzanak egymástól eltérő technikai feladatokat.

— A teljes anyagot kotta nélkül kell előadni.

A művészeti alapvizsga követelményei

— A vizsga részei

- A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

— A vizsga tantárgya és időtartama

Gitár főtárgy

- „A” tagozat: minimum 10 perc
- „B” tagozat: minimum 15 perc

— A vizsga tartalma

„A” tagozat

- 3 oktávos dúr, vagy moll skála fekvésváltással, váltott pengetéssel, közepes tempóban, vagy kromatikus skála 1 húron fekvésváltással.
- Egy klasszikus etűd: Sor: Op. 31., Op. 35., Carcassi: Op. 60./2., 3., 6., 7. etűdök nehézségi szintjén.
- Három különböző stílusú előadási darab bemutatása a következő nehézségi szinteken:
Reneszánsz zene: pld. Reneszánsz magyar táncok gitarra (Edition Simonffy 151) Barokk zene: pld. Brescianello, Weiss táncételei, Bach: Notenbüchlein für A. M. Bach átiratai (Nagy–Mosóczi: Gitáriskola V., Szendrey: Gitárgyakorlatok V. kötet.) Klasszikus zene: pld. Carulli: Larghetto alla siciliana (Nagy–Mosóczi: Gitáriskola V./78.) Carcassi: Capriccio (Nagy–Mosóczi: Gitáriskola V./50.) Sor: Allegretto (Szendrey: Gitárgyakorlatok VI./1.) Romantikus zene: pld. Marschner: Bagatelle (Nagy–Mosóczi: Gitáriskola V./79.) XX. századi / Kortárs zene: pld. Bartók–Szendrey: Gyermeknek–ből könnyebb darabok: 1–5., 10. (EMB Z. 7495) (Szendrey: Gitárgyakorlatok V. kötet) Kovács: Rövid darabok gitártanulóknak I./5., 8. (EMB Z. 8883) (Nagy–Mosóczi: Gitáriskola IV./48.) Brouwer: Estudios sencillos I–X.

„B” tagozat

- 3 oktávos dúr, vagy moll skála fekvésváltással, ritmusvariációval, gyorsabb tempóban, vagy kromatikus skála 1 húron fekvésváltással, gyorsabb tempóban.

- Egy klasszikus etűd: Carcassi: Op. 60./8.–17. etűdök nehézségi szintjén.
- Három különböző stílusú előadási darab bemutatása a következő nehézségi szinteken: Reneszánsz zene: pld. Luis Milan: 6 Pavane. Barokk zene: pld. J. Dowland: Seven Pieces, Robert de Visée: d–moll Szvit tételei, Bach: Sonate e Partite, Lantművek könnyebb tételei. Klasszikus zene: pld. Sor: Menüettek, Keringők, Giuliani: C–dúr Szonáta op. 15. Romantikus zene: pld. Tarrega könnyebb darabjai (Mazurkák). XX. századi / Kortárs zene: pld. Bartók–Szendrey: Gyermekeknek–ből 6., 13., 17., 21. (EMB Z. 7495) (Szendrey: Gitárgyakorlatok V. kötet) Kováts: Rövid darabok gitártanulóknak I., II. (EMB Z. 8883, Z. 12065) Brouwer: Estudios sencillos VI–XV.

— A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes test– és hangszertartás,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és diszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- állóképesség.

Továbbképző évfolyamok “A” tagozat

7. évfolyam “A” tagozat

— Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A kottaolvasási készség továbbfejlesztése. Szólamvezetés elemzése egyszerűbb reneszánsz fantáziákban.

— A hangszerkezelés fejlesztése

- Az alapfok évfolyamain megszerzett technikai készségek esetleges hiányosságainak pótlása, kéztartás (ok) szükség szerinti korrigálása.

— Ajánlott tananyag

- Carcassi: Op. 60
- Sor: Etűdök Op.29.
- Adrian Le Roy: Fantáziák és táncok
- Losy, Roncalli, Brescianello többtétéles művei
- Carcassi, Carulli, Giuliani szonátatételei.
- Ponce: Prelűdök
- Brouwer: Etűdök XI–XX.
- Könnyű kortárs művek (Farkas, Sári, Szokolay, Kováts)

— Követelmények

- A tanuló legyen képes a technikai és zenei felkészültségének megfelelő darabokban a szólamvezetések pontos megvalósítására. Fel kell ébreszteni az igényt a játéktisztaság tökéletesítésére, különös tekintettel a tompításokra.

— Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Egy etűd
- Három különböző stílusú előadási darab.

8. évfolyam“A” tagozat

— Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Mélyítsük el a tanuló ismereteit a barokk zenében. (Szvit, fantázia)
- Elevenítsük fel ismereteit a klasszikus formatan terén. (Szonáta és rondóforma)

— A hangszerkezelés fejlesztése

- Az alapfok évfolyamain megszerzett technikai készségek továbbfejlesztése.
- Skálagyorsítás, az arpeggio gyakorlatok gyorsítása.
- Bonyolultabb ujjfüggetlenítő gyakorlatok.

— Ajánlott tananyag

- Carcassi: Etűdök Op. 60
- Sor: Etűdök Op. 29.
- Giuliani: Etűdök Op. 48.
- Brouwer: Etűdök, könnyebb előadási darabok
- Mudarra és Narvaez fantáziák
- Bach: Lantművek tételei
- Weiss: Szvit tételek
- Sor: Menüettek
- Ponce: Prelűdök
- Villa-Lobos: Prelűdök
- Bartók–Szendrey: Gyermekeknek
- Kortárs zene a technikai szintnek megfelelően.

— Követelmények

- A tanuló ismerje a játszott művek szerkezetét, stílusjegyeit. Fejlődjön játéka a zenei tartalom egyre színesebb megszólaltatásának irányába.

— Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Egy etűd
- Három különböző stílusú előadási darab.

9. évfolyam“A” tagozat

— Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Ismertessük meg a tanulót a variációs művek jellegzetességeivel (barokk, klasszikus)
 - Fejlesszük készségeit a romantikus és impresszionista művek előadásának terén.
- A hangszerkezelés fejlesztése
- A tanult gyakorlatok rendszeres ismétlése, a hiányosságok pótlása.
 - Gyorsaságfejlesztő gyakorlatok.
- Ajánlott tananyag
- Sor: Etűdök Op. 29
 - Coste: Etűdök Op. 38.
 - Tarrega, Sagreras, Pujol etűdök.
 - Bach: Lantszvitek, csellószvit-átiratok tételei.
 - Diabelli: Szonáták
 - Giuliani és Sor könnyebb variációs művei.
 - Lauro: Vals-ok
 - Barrios kisebb művei.
- Követelmények
- Legyen képes a tanuló többtételes, változatos karakterű művek kifejező előadására.
- Az év végi vizsga javasolt anyaga
- Egy etűd
 - Három különböző stílusú előadási darab.

10. évfolyam“A” tagozat

- Hangszeres és zenei ismeretek átadása
- Mélyítsük el a tanuló tudását a modern művek jellegzetességeiben.
- A hangszerkezelés fejlesztése
- Az esetleges technikai hiányosságok pótlása.
 - A tanult gyakorlatok tökéletesítése és gyorsítása.
 - Nehezebb ügyesítő gyakorlatok a technikai elemek kombinálásával.
 - Tanítsuk a modern művekben előforduló hangeffektusokat.
- Ajánlott tananyag
- Sagreras, Pujol, Villa-Lobos etűdök
 - Reneszánsz táncok és fantáziák is.
 - Bach: Lantszvitek, csellószvit-átiratok tételei.
 - Giuliani, Sor és Coste szonáták, variációk.
 - Albeniz, Barrios, Tarrega, Torroba, Turina darabjai
 - Villa-Lobos: Choros
 - Leo Brouwer gitárdarabjai
- Követelmények

- Legyen képes a tanuló többtétéles, változatos karakterű művek kifejező előadására.
- Az év végi vizsga javasolt anyaga
 - Egy etűd
 - Három különböző stílusú előadási darab.

Továbbképző évfolyamok “B” tagozat

7. évfolyam “B” tagozat

- Hangszeres és zenei ismeretek átadása
 - A kottaolvasási készség továbbfejlesztése.
 - Szólamvezetés elemzése reneszánsz és barokk művekben.
- A hangszerkezelés fejlesztése
 - Az alapfok évfolyamain megszerzett technikai készségek esetleges hiányosságainak pótlása, kéztartás (ok) szükség szerinti korrigálása.
 - Mechanikus ügyesítő, erősítő és gyorsító gyakorlatok kibővítése.
- Ajánlott tananyag
 - Carlevaro: Serie didactica para guitarra
 - Scott Tennant: Pumping nylon
 - Carcassi: Op. 60
 - Sor: Etűdök Op. 29.
 - Adrian Le Roy: Fantáziák és táncok
 - Losy, Roncalli, Brescianello többtétéles művei
 - Carcassi, Carulli, Giuliani szonátatételéi.
 - Ponce: Prelűdök
 - Brouwer: Etűdök XI–XX.
 - Könnyű kortárs művek (Farkas, Sári, Szokolay, Kováts)
- Követelmények
 - A tanuló legyen képes a technikai és zenei felkészültségének megfelelő darabokban a szólamvezetések pontos megvalósítására. Fel kell ébreszteni az igényt a játéktisztaság tökéletesítésére, különös tekintettel a tompításokra.
- Az év végi vizsga javasolt anyaga
 - Egy etűd
 - Három különböző stílusú előadási darab.

8. évfolyam “B” tagozat

- Hangszeres és zenei ismeretek átadása
 - Mélyítsük el a tanuló ismereteit a barokk zenében. (Szvit, partita, fantázia, fuga)
 - Elevenítsük fel ismereteit a klasszikus formában. (Szonáta és rondóforma)
 - Részletesen elemezzünk egy klasszikus szonátatételt.

— A hangszerkezelés fejlesztése

- Az alapfok évfolyamain megszerzett technikai készségek továbbfejlesztése.
- Skálagyorsítás, az arpeggio gyakorlatok gyorsítása.
- Bonyolultabb ujjfüggetlenítő gyakorlatok.
- Mechanikus ügyesítő, erősítő és gyorsító gyakorlatok kibővítése.

— Ajánlott tananyag

- Carlevaro: Serie didactica para guitarra
- Scott Tennant: Pumping nylon
- Carcassi: Etűdök Op. 60
- Sor: Etűdök Op. 29.
- Giuliani: Etűdök Op. 48.
- Brouwer: Etűdök, előadási darabok
- Mudarra és Narvaez fantáziák
- Bach: Lantművek tételei
- Weiss: Szvit tételek
- Sor: Menüettek
- Ponce: Prelűdök
- Villa-Lobos: Prelűdök
- Bartók–Szendrey: Gyermekeknek
- Kortárs zene a technikai szintnek megfelelően.

— Követelmények

- A tanuló ismerje a játszott művek szerkezetét, stílusjegyeit. Fejlődjön játéka a zenei tartalom egyre színesebb megszólaltatásának irányába. Legyen képes adottságainak megfelelően intenzív zenei gesztusok megvalósítására.

— Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Egy etűd
- Három különböző stílusú előadási darab.

9. évfolyam“B” tagozat

— Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Ismertessük meg a tanulót a variációs művek jellegzetességeivel (barokk, klasszikus)
- Fejlesszük készségeit a romantikus és impresszionista művek előadásának terén.

— A hangszerkezelés fejlesztése

- A tanult gyakorlatok rendszeres ismételése, a hiányosságok pótlása.
- Gyorsaságfejlesztő gyakorlatok.
- Erősítő gyakorlatok a kéz állóképességének növelésére.

— Ajánlott tananyag

- Carlevaro: Serie didactica para guitarra
- Scott Tennant: Pumping nylon
- Sor: Etűdök Op. 29
- Coste: Etűdök Op. 38.
- Tarrega, Sagreras, Pujol etűdök.
- Bach: Lantszvitek, csellószvit–átiratok tételei.
- Weiss: Passacaglia
- Diabelli: Szonáták
- Giuliani és Sor könnyebb variációs művei.
- Lauro: Vals–ok
- Barrios művei.

— Követelmények

- Legyen képes a tanuló többtételes, változatos karakterű művek kifejező előadására.

— Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Egy etűd
- Három különböző stílusú előadási darab.

10. évfolyam “B” tagozat

— Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Mélyítsük el a tanuló tudását a modern művek jellegzetességeiben.

— A hangszerkezelés fejlesztése

- Az esetleges technikai hiányosságok pótlása. A tanult gyakorlatok tökéletesítése és gyorsítása
- Nehezebb ügyesítő gyakorlatok a különböző technikai elemek kombinálásával.
- Személyre szabott bemelegítési szisztéma kidolgozása.
- A modern művekben előforduló hangeffektusok megszólaltatásának tökéletesítése.

— Ajánlott tananyag

- Carlevaro: Serie didactica para guitarra
- Scott Tennant: Pumping nylon
- Luigi Biscaldi: Esercizi speziali di virtuosismo
- Sagreras, Pujol, Villa–Lobos etűdök
- Reneszánsz táncok és fantáziák kapodaszter használatával is.
- Bach: Lantszvitek, csellószvit–átiratok tételei.
- Giuliani, Sor és Coste szonáták, variációk.
- Albeniz, Barrios, Tarrega, Torroba, Turina darabjai
- Villa–Lobos: Choros

- Különböző hangeffektusokat tartalmazó XX. Századi, vagy kortárs darabok (pld. Brouwer, Patachich Iván gitárdarabjai.)

— Követelmények

- A tanuló legyen képes hangszer technikájának önálló fejlesztésére. Gazdag hangszínek és karakterek megvalósítására. Többtételes szvit vagy szonáta megtanulására. Könnyebb barokk versenymű egy tételének előadására. A kortárs zenében előforduló hangeffektusok kivitelezésére.

— Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Egy etűd
- Három különböző stílusú előadási darab.

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

„A” tagozat

A tanuló legyen képes tanulmányának önálló folytatására, a zenei önképzés megvalósítására. Legyen olyan hangszerkezelési képességek birtokában, mely alkalmassá teszi az amatőr társas zenélésben felszabadult, aktív részvételre.

„B” tagozat (Az "A" tagozat követelményein felül)

A tanuló jusson olyan hangszeres és előadói készségek birtokába, mely elérhetővé teszi számára a zenei pálya választásának lehetőségét, továbbtanulást magasabb iskolatípusokban.

A művészeti záróvizsga követelményei

— A vizsga részei

- A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

— A vizsga tantárgya és időtartama

- Gitár főtárgy
- „A” tagozat: minimum 10 perc
- „B” tagozat: minimum 15 perc

— A vizsga tartalma

„A” tagozat

- Három oktávós dúr–vagy moll skála, vagy tercskála.
- Egy etűd (Carcassi: 25 Etűd op. 60 (EMB 12091) nr. 19., 20., 23., F. Sor op. 29 (Universal) nr. 1., Aguado: Etűdök II. kötetből (EMB 12378) nr. 9., 11., 12., Giuliani: 24 etűd op. 48 (EMB 12963) nr. 20., 21., Leo Brouwer VI–XV. nehézségi szintjén).
- Két különböző stílusú előadási darab, melyből az egyik lehet többtételes (reneszánsz és barokk darabok: John Dowland: Táncok és Fantáziák (EMB 8769), J. S. Bach: Könnyű táncjátékok (Lantszvitok (EMB 13184) cselló szvit); klasszikus és romantikus darabok: F. Carulli (EMB 8821), Giuliani (EMB 12182, EMB 8931, EMB 8932), F. Sor művei (EMB 8799, 14445 kötetben, Ricordi, Universal); Carulli, Johann Kaspar

Mertz: Románc (EMB 13519 kötetben), F. Tarrega: Marieta, Rosita nehézségi szintjén). XX. századi szerzők: Leo Brouwer, Farkas Ferenc (EMB 6303), Villa-Lobos: Prelud II. V.).

- Egy kamaramű. Nehézségi szint: Scarlatti: Öt Szonáta két gitárra (Fodor–Mosóczi)
- A kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Három oktávos dúr–vagy moll skála, vagy tercskála, szextskála
- Egy etűd (Carcassi: 25 Etűd op. 60 (EMB 12091) nr. 24., 25.; F. Sor: Zwölf Etuden op. 29 (Universal) nr. 4., Giuliani: Etűdök gitárra op. 48. (EMB 12963) nr. 22., 23., 24., Villa-Lobos: Etűdök nehézségi szintjén).
- Két különböző stílusú előadási darab, melyből az egyik lehet egy szvit vagy versenymű több tétele, vagy egy szonáta, a másik egy kortárs mű (reneszánsz szerzők: Bakfark Bálint (EMB 7031, EMB 7793, EMB 12033), J. Dowland: Luis Milan, Gaspar Sanz, Frescobaldi művei (EMB 13248), J. S. Bach: Lantszvitek (EMB 13184) és cselőlőszvitek tételei, valamint szonáták és partiták tételei; Fernando Sor szonátái, romantikus szerzők, pl. F. Tarrega Romantikus darabok (EMB 8327) J. K. Mertz (EMB 13157, EMB 13519) továbbá Moreno–Torroba, Manuel de Falla, Isaak Albéniz, Augustin Barrios Mangoré művei nehézségi szintjén). XX. századi szerzők: Leo Brouwer, Farkas Ferenc (EMB 6303), Villa-Lobos: Prelüdek, Choros).
- Egy kamaramű. Nehézségi szint: Vivaldi könnyebb versenyművei, Giuliani: Duo Concertante per flauto e chitarra, Joplin: Ragtime
- A kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

— A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes test- és hangszertartás,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és diszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

- Megfelelő mennyiségű és minőségű hangszer.
- Legalább két darab kottatartó, két darab állítható lábzsámoly.
- Félévenként egy húrkészlet.
- Metronóm.

31.2.4. Fafűvós tanszak

31.2.4.1. Furulya

Az alapfokú művészetoktatás furulya tantárgyának hangszere a barokk (angol) fogású hangszer.

A furulyatanítás általános céljai, feladatai

- Ismertesse meg a tanulókkal (életkoruknak megfelelő szinten)
 - a furulya lehetőségeit, saját irodalmát és a furulyán is játszható egyéb művek minél szélesebb körét;
 - hangszerük történetét, akusztikai sajátosságait, a furulyairodalom legkiemelkedőbb alkotó– és előadóművészeit,
 - a furulyacsalád egyéb tagjait és a rokon hangszereket.
- Alakítson ki könnyed hangszerkezelést:
 - megfelelő légzéstechnikát, helyes befúvásmódot, test–, hangszer– és kéztartást, billentést és tudatosítsa ezeket,
 - dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező furulyahangot,
 - differenciált hangindítást és hanglezárást,
 - megfelelő tempójú repetíciót,
 - laza, egyenletes ujjtechnikát,
 - pontosan összehangolt nyelv– és ujjmozgást.
- A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen
 - tartott hangokat állandó és változó dinamikával, az intonáció lehetőség szerinti megtartásával,
 - hangsorokat, fokozatosan táguló hangterjedelembe, különböző figurációkkal,
 - a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujjgyakorlatokat.
 - tegye jártassá a tanulót a furulyairodalom javát képező reneszánsz és barokk művek díszítésében.
- Fordítson figyelmet
 - a furulyázni tanulók alapfunkcióinak gondos megalapozására,
 - a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
 - a lapról olvasási készség fejlesztésére,
 - a különböző alaphangú furulyák használatakor az abc–s névvel történő helyes (nem transzponáló) olvasásra,
 - a tudatos zenei memorizálásra,
 - a művek zeneileg igényes kidolgozására,
 - az eredeti furulyairodalom mellett más zenei korszakok műveinek megismertetésére
 - a rendszeres társas muzsikálásra.
- Tanítsa meg a tanulót a hangszer ápolására.

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

A zeneiskola 1. évfolyamának tanterve a 8 éves tanulók (általános iskola 3. évfolyam) életkori sajátosságainak figyelembevételével készült. Az ennél fiatalabb tanulókkal szemben nem támaszthatók ugyanazok a követelmények.

— Fejlesztési feladatok

- A tanulók értelmi, érzelmi és fizikai fejlettségéhez alkalmazkodva az előképző célja a tanuló hangszeres készségének, zenei érzékének felmérése.

— Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A hangszer részei, összeállítása.
- Egyszerű ritmusértékek és ütemsúlyok
- Különböző játékmód és hangindítások
- A játszott anyagban előforduló tempó- és karakterjelzések, előadási utasítások.

— A hangszerkezelés fejlesztése

- A helyes légzéstechnika elsajátítása, fejlesztése.
- Játék a hangszer fejével.
- Helyes test-, hangszer- és kéztartás kialakítása, a bal hüvelykujj megfelelő helyzetének mielőbbi pontos begyakorlása
- A helyes gyakorlás és memorizálás módjai kottával és kotta nélkül.

— Ajánlott tananyag

- Lőrincz–Paragi: Furulya ABC (EMB 14090)
- Béres: Furulyaiskola I. (EMB 5406)
- Markovich J.: GRADUS a barokk furulyához 1.
- Gyermekdalok, népdalok

— Követelmények

- Jól megalapozott testtartás, légzés, hangindítás, hüvelykujjtechnika.
- A tanult hangkészlet biztonságos olvasása és fogásainak ismerete.
- Gyermekdalok, népdalok és egyszerűbb táncok értelmesen tagolt megszólaltatása.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Négy gyermekdal, illetve egyéb dallam a tanult hangterjedelemben kotta nélkül.

2. évfolyam

— Fejlesztési feladatok

- A tanulók értelmi, érzelmi és fizikai fejlettségéhez alkalmazkodva az előképző célja a hangmagasság, ritmus iránti fogékonyságának, zenei memóriájának fejlesztése, aktivitásának, kreativitásának kibontakoztatása, az életkornak megfelelően játékos formában ritmikus mondókák, ütőhangszerek, esetleg táncmozgások segítségével.

- Feladata olyan alapokat adni, melyekre az 1. évfolyam tananyaga szilárdan támaszkodhat.

— Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A hangszer részei, összeállítása.
- Egyszerű ritmusértékek és ütemsúlyok.
- Különböző játékmód és hangindítások.
- A játszott anyagban előforduló tempó– és karakterjelzések, előadási utasítások.

— A hangszerkezelés fejlesztése

- A helyes légzéstechnika elsajátítása, fejlesztése.
- Helyes test–, hangszer– és kéztartás kialakítása, a bal hüvelykujj megfelelő helyzetének mielőbbi pontos begyakorlása.
- Az ismert hangterjedelmen belül lehetőleg intenzív, lebegésmentes hang elérése.
- A helyes gyakorlás és memorizálás módjai kottával és kotta nélkül.

— Ajánlott tananyag

- Lőrincz–Paragi: Furulya ÁBC (EMB 14090)
- Béres: Furulyaiskola I. (EMB 5406)
- Markovich J.: GRADUS a barokk furulyához 1.
- Gyermekdalok, népdalok

— Követelmények

- Jól megalapozott testtartás, légzés, hangindítás, hüvelykujjtechnika.
- A tanuló kizárólag helyes beidegződésekkel rendelkezzen.
- A tanult hangkészlet biztonságos olvasása és fogásainak ismerete.
- Gyermekdalok, népdalok és egyszerűbb táncok értelmesen tagolt megszólaltatása.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Négy gyermek– vagy népdal, illetve egyéb dallam a tanult hangterjedelem minél teljesebb igénybevételével, kotta nélkül.

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A hangszer részei, összeállítása.
- Különböző ritmusértékek, pontozások, ütemsúlyok, felütés.
- A játékmód és az artikuláció alapfogalmai, különböző hangindítások és hanglezárás nyelvvél.
- A játszott anyagban előforduló tempó– és karakterjelzések, előadási utasítások stb.
- A szerkezet és tagolás alapfogalmai (motívum, zenei sor stb.).

A hangszerkezelés fejlesztése

- A helyes légzéstechnika elsajátítása és állandó fejlesztése.
- Helyes test-, hangszer- és kéztartás kialakítása, a bal hüvelykujj megfelelő helyzetének mielőbbi pontos begyakorlása (a tartófunkció kialakulásának elkerülése érdekében).
- Hangképzés, különböző hosszúságú hangok.
- A dü és tü hangindítások, valamint hanglezárás nyelvvel.
- A helyes gyakorlás és memorizálás módjai.
- A társas muzsikálás kezdetei, esetleg a tanár vagy zongorakísérő közreműködésével is.

— Ajánlott tananyag

- Lőrincz–Paragi: Furulya ABC (EMB 14090)
- Béres: Furulyaiskola I. (EMB 5406)
- Markovich J.: GRADUS a barokk furulyához 1.
- Gyermekdalok, népdalok

— Követelmények

- A hangszer helyes összeállítása és ennek önálló ellenőrzése.
- Jól megalapozott testtartás, légzés, hangindítás, hüvelykujjtechnika.
- A tanult hangkészlet és ritmusok biztonságos olvasása, valamint a hangkészlet fogásainak ismerete.
- Gyermekdalok, ritmikus népdalok és egyszerűbb táncdarabok értelmesen tagolt megszólaltatása (kotta nélkül is).

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Két–három népdal, kotta nélkül.
- Egy–két könnyű táncétel kísérettel, lehetőleg kotta nélkül.

2. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek

- Az eddig tanult hangkészlet bővítése, főfogásokkal is könnyen játszható trillák.
- Az artikulációk szerepe a furulyajátékban.
- Tizenhatodok, nyolcad szünet, nyújtott ritmus, nyolcad felütés.
- Régi és új stílusú magyar népdalok.
- A játszott anyag formai elemzése az életkornak megfelelő szinten: azonosság, hasonlóság, különbségek felismerése stb.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Az alapfunkciók (testtartás, légzéstechnika, kéztartás) állandó ellenőrzése és fejlesztése.
- Tartott hangok gyakorlása minimális crescendo–decrescendo–val.
- A hangindítás és hangismétlés gyorsítása a nyelv lazaságának megőrzésével.

- Társas zenélés: furulya kísérettel, duók.

— Ajánlott tananyag

- Markovich J.: GRADUS a barokk furulyához 2.
- Bali J.: Furulyaiskola I.
- Béres J.: Furulyaiskola I., II. (EMB 5406, 7062)
- Keuning, Hans P.: 30 simple studies
- Giesbert, F. J.: 77 Daily Exercises
- Anonymus: Allemande (EMB 4303)
- Anonymus: Angol tánc (EMB 7888)
- Anonymus: Hajdútánc (EMB 7888)
- Anonymus: Rondo (EMB 7888)
- Bach, J. S.: Menuett (EMB 14090/118)
- Purcell, H.: A pásztor (EMB 8959)

— Követelmények

- Jól értelmezhető beintés a kamarapartner felé.
- Jól megalapozott testtartás, légzés, hangindítás, hüvelykujjtechnika.
- A tanult hangkészlet biztonságos olvasása és fogásainak ismerete.
- A tü–dű hangindítások zökkenőmentes, de megszólalásában határozottan megkülönböztethető alkalmazása.
- Dúr skálák gyakorlása.
- Rövidebb lélegzetű etűdök.
- Egyszerűbb táncdarabok értelmesen tagolt megszólaltatása a már megismert artikulációk és trillák alkalmazásával, kotta nélkül is.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Skála lehetőleg figurációkkal kotta nélkül.
- Egy népdal, kotta nélkül.
- Egy etűd.
- Két különböző karakterű táncétel, kísérettel lehetőleg kotta nélkül.

3. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A furulyacsalád tagjai és hangterjedelmük.
- Az eddig tanult hangkészlet bővítése.
- A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla– és egyéb segédfogások.
- A játszott anyagban előforduló új ritmusértékek, ütemfajták, tempó– és karakterjelzések, előadási utasítások stb.

- A játszott anyagban előforduló táncok jellegzetességei (pl. pavane, allemande, chorea, menüett stb.).

A hangszerkezelés fejlesztése

- A tü, dü, rü artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások állandó gyakorlása.
- Hanglezárás a száj kinyitásával.
- Dúr és moll skálák c1–c3 hangterjedelemben.
- Hosszabb zenei gondolatok egy levegővel játszása, szopránfurulyán.
- Társas zenélés: furulya kísérettel, duók, triók.

— Ajánlott tananyag

- Markovich J. GRADUS a barokk furulyához 3.
- Oromszegi O. 101 etűd, népdalvariáció és karakterdarab
- Sellner, J. Etüden für Oboe / I., II., III.(EMB 12002)
- Hinke, G. Praktische Elementarschule für Oboe (Peters 2377)
- Keuning, H. P. 20 studies
- Rodgers, Ph. Sight reading exercises 118–150. (SM 1479)
- Giesbert, F. J. 77 Daily Exercises
- Anonymus: Lassú tánc (EMB 7888)
- Bach, J. S.: Menuett (EMB 14090/142)
- Bach, J. S.: Menuett (EMB 2750)
- Bach, J. S.: Polonaise (EMB 14090/130)
- Pepusch, J. Chr.: C–dúr szonáta III–IV. tétel (6 szopránszonáta/1.) (EMB 14071)
- Purcell, H.: Bourrée (EMB 6106)

— Követelmények

- Jól megalapozott testtartás, légzés, hangindítás, hanglezárás, hüvelykujjtechnika.
- A tanult hangkészlet biztonságos olvasása és fogásainak ismerete.
- Egyszerűbb szabad díszítések a kottakép alapján.
- Társas zenélésnél hangolás tanári segítséggel.
- Parlando népdalok (szöveggel is) és egyszerű táncjátékok értelmesen tagolt megszólaltatása, a már megismert artikulációk és trillák alkalmazásával, hangsorok, mérsékelt tempójú rövidebb etűdök (kotta nélkül is).

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Skála figurációkkal (tercek, hármashangzat), kotta nélkül.
- Egy etűd.
- Két különböző karakterű előadási darab, trillákkal, kísérettel lehetőleg kotta nélkül.

4. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla- és egyéb segédfogások.
- A hangmagasság és az artikulációs magánhangzók összefüggéseinek tudatosítása.
- A megfelelő artikuláció megválasztásának szempontjai.
- Könnyebb ékítések a trillákon kívül: mordent, paránytrilla, előkék.
- A játszott anyagban előforduló új tempó- és karakterjelzések, előadási utasítások stb.
- A játszott anyagban előforduló táncok jellegzetességei (pl. gagliarda, gavotte, siciliano stb.).
- „F” alapú furulya bevezetése, fogásai és olvasása hangzó magasságban.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A t, d, r artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások állandó gyakorlása.
- Staccato-játék nyelvezéssel.
- Dúr és moll skálák c1–d3 tercekkel, hármashangzat-felbontásokkal, az eddig tanult artikulációkkal.
- Az „F”-alapú furulya használatának gyakorlása.
- Kézfunkciók (különösen a bal hüvelykujj) fokozott ellenőrzése az altfurulya bevezetésekor.
- A „rekesz”-légzés és támasz állandó ellenőrzése, különös tekintettel az altfurulya megnövekedett levegő-szükségletére.
- Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió.

— Ajánlott tananyag

- Giesbert, F. J.: 77 Daily Exercises
- Hinke, G.: Praktische Elementarschule für Oboe
- Keuning, H. P.: 20 studies
- Keuning, H. P.: 10 difficult studies
- Keuning, H. P.: 25 studies
- Keuning, H. P.: 40 simple studies
- Linde, H. M.: Die kleine Übung (Tägliche Studien für)
- Markovich J.: GRADUS a barokk furulyához 3.
- Oromszegi O.: 101 etűd, népdalvariáció és karakterdarab
- Sellner, J.: Etüden für Oboe / I., II. (EMB 12002)
- Fesch, W. de: G–dúr szonáta III., IV. tétel (Dobblinger Musicverlag)
- Pepusch, J. Chr.: d–moll szonáta III–IV. tétel (6 szopránszonáta/4.) (EMB. 14071)
- Telemann, G. Ph.: G–dúr Partita VI. Aria (Tempo di Minuet) (EMB 14071)
- Telemann, G. Ph.: Menuett (EMB 13100)

- Vivaldi, A.: Largo (EMB 14090/167)
- Händel, G. Fr.: F–dúr szonáta III., IV. tétel
- Lavigne, Ph. de: Gaiment (EMB 13100)
- Loeillet, J. B. John: op. 3/2 d–moll szonáta III., IV. tétel (EMB 13100)
- Somis, G. B.: Allegro (EMB 14095)

— Követelmények

- A összetett hangindítások gördülékeny alkalmazása a tanár útmutatása alapján.
- „F”-alapú furulya használata.
- Melodikus vagy összhangzatos moll hangsorok gyakorlása.
- A fogástáblázat önálló használata.
- A tanuló alkalmazzon minimális dinamikát a zenei motívumok és kisebb zenei egységek megformálására, a tanár útmutatásai alapján, legyen képes változó nyomáserősségű levegővezetésre.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Skála: figurációkkal (tercek, hármashangzat), kotta nélkül.
- Egy etűd.
- Két szonátatétel trillákkal, kísérettel lehetőleg kotta nélkül.

5. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla- és egyéb segédfogások.
- A trillatáblázat használata.
- Inégál játék fogalma, szerepe a furulyajátékban.
- A játszott anyagban előforduló új tempó- és karakterjelzések, előadási utasítások stb.
- A játszott anyagban előforduló új tánc típusok jellegzetességei (pl. gigue, rigaudon stb.).

A hangszerkezelés fejlesztése

- Gyakorlás szoprán- és altfurulyán is.
- Az artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások állandó gyakorlása.
- Hangsorok gyakorlása lehetőleg altfurulyán.
- Hosszabb zenei gondolatok egy levegővel való játéka altfurulyán.
- Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon, szoprán- és altfurulyán.
- Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes.

— Ajánlott tananyag

- Kállay G. Hangnemgyakorló szopránfurulyára (EMB14071)
- Keuning, H. P. 10 difficult studies

- Keuning, H. P. 25 studies
- Keuning, H. P. 12 difficult studies
- Kölz, E. M. 1 Essercizi per il Flauto dolce
- Sellner, J. Etüden für Oboe/ IV. V. (EMB 12002)
- Winterfeld, L. Höffer v. Zwölf Etüden für Altblockflöte
- Corelli, A.: Sarabande (EMB 7888)
- d'Hervelois, L. de Caix: La Tubeuf (EMB 14071)
- Loeillet, J. B.: e–moll szonáta I., II. tétel op. 3/7
- Loeillet, J. B.: F–dúr szonáta (szopránkiadásból 3/2.)
- Pepusch, J. Chr.: G–dúr „altszonáták” 6/3. szopránon
- Telemann, G. Ph.: II. G–dúr Partita – tételek
- Lavigne, Ph. de: Rondeau – Tambourin I., II. (EMB 13100)
- Marcello, B.: B–dúr szonáta op. 2/7 III., IV., V. tétel
- Marcello, B.: d–moll szonáta op. 2/2
- Telemann, G. Ph.: F–dúr szonáta II., I. tétel

— Követelmények

- Az egyszerűbb hangnemekhez tartozó fontosabb trillák ismerete.
- Mordent, paránytrilla, előkék alkalmazása.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Skála figurációkkal (tercek, hármashangzat), kotta nélkül.
- Egy etűd.
- Két szonáta– vagy szvittétel trillákkal és egyéb egyszerűbb ékesítésekkel, kísérettel, lehetőleg kotta nélkül.

6. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A furulya története és különböző stíluskorszakokban betöltött szerepe.
- A népi furulya és a furulya (blockflöte) közti különbség.
- A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla– és egyéb segédfogások.
- A játszott anyagban előforduló új tempó– és karakterjelzések, előadási utasítások stb.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Hangsorok gyakorlása altfurulyán.
- Kromatikus skála.
- Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon szoprán– és altfurulyán.
- Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes, triószonáták.

— Ajánlott tananyag

- Kállay G. Hangnemgyakorló szopránfurulyára (EMB 140719)
- Keuning, H. P. 10 difficult studies
- Keuning, H. P. 25 studies
- Keuning, H. P. 12 difficult studies
- Kölz, E. M. 1 Essercizi per il Flauto dolce
- Sellner, J. Etüden für Oboe/ IV. V. (EMB 12002)
- Winterfeld, L. Höffer v. Zwölf Etüden für Altblockflöte
- Bach, J. S.: Gavotte, Bourrée D–dúr (EMB 14071)
- Fesch, W.: G–dúr szonáta I., II. tétel
- Händel, G. Fr.: Menuett (EMB 7888)
- Loeillet, J. B.: h–moll szonáta op. 3/10 (EMB 13160–3)
- Telemann, G. Ph.: I. B–dúr Partita – tételek
- Bellinzani, P. B.: C–dúr szonáta op. 3/3
- Händel, G. Fr.: C–dúr szonáta III., IV. tétel
- Telemann, G. Ph.: B–dúr szonáta III., IV. tétel
- Veracini, Fr. M.: G–dúr szonáta I., II. tétel (12/2)

— Követelmények

- A trillatáblázat önálló használata.
- Egyszerűbb trillák forgódíszítéssel.
- A tanuló alkalmazzon önállóan minimális belső dinamikát zenei motívumok és kisebb zenei egységek megformálására.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Skála figurációkkal (tercek, hármashangzat), kotta nélkül;
- Egy etűd,
- Két szonáta– vagy szvittétel, trillákkal és egyéb egyszerűbb ékesítésekkel illetve dalami díszítésekkel, kísérettel, lehetőleg kotta nélkül.

Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

„B” tagozatos oktatásra irányítható az a tanuló, aki az átlagot meghaladó zenei tehetséggel és hangszeres adottságokkal rendelkezik, valamint érdeklődése és szorgalma alkalmassá teszi arra, hogy megfeleljen a „B” tagozatos oktatás minőségben és mennyiségben magasabb követelményeinek.

3. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A furulyacsalád tagjai és hangterjedelmük.
- Az eddig tanult hangkészlet bővítése

- A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla– és egyéb segédfogások.
- Pontozott ritmusértékek, 8–ados ütemmutatók, hemiola ismerete, használata
- Könnyebb ékítések a trillákon kívül: mordent, paránytrilla, előkék.
- Enharmónia.
- A játszott anyagban előforduló új tempó– és karakterjelzések, előadási utasítások stb.
- A játszott anyagban előforduló táncok jellegzetességei (pl. pavane, allemande, chorea, menüett stb.).
- Az „f” alapú furulya bevezetése, fogásai és olvasása hangzó magasságban.
A hangszerkezelés fejlesztése
- Artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások állandó gyakorlása.
- Hanglezárás a száj kinyitásával.
- dúr és moll skálák tercekkel, hármashangzat felbontásokkal, az eddig tanult artikulációkkal.
- Hosszabb zenei gondolatok egy levegőre játszása, szopránfurulyán.
- Az „f” alapú hangszer használatának gyakorlása.
- A „rekesz”-légzés és támasz állandó ellenőrzése a kétféle hangolású hangszer levegő-szükségletének figyelembevételével.
- Kézfunkciók (különösen a bal hüvelykujj) fokozott ellenőrzése a kétféle hangolású hangszer bevezetésekor.
- Az abc–s névvel való helyes, nem transzponáló gondolkodás ellenőrzése különböző módszerekkel.
- Társas zenélés: furulya kísérettel, duók, triók.

— Ajánlott tananyag

- Giesbert, F. J. 77 Daily Exercises
- Hinke, G. Praktische Elementarschule für Oboe
- Keuning, H. P. 20 studies
- Keuning, H. P. 10 difficult studies
- Keuning, H. P. 25 studies
- Keuning, Hans P. 40 simple studies
- Linde, H. M. Die kleine Übung (Tägliche Studien für)
- Markovich J. GRADUS a barokk furulyához 3.
- Oromszegi O. 101 etűd, népdalvariáció és karakterdarab
- Sellner, J.: Etüden für Oboe / I., II. (EMB 12002)
- Bach, J. S.: Menuett I. (EMB 4303)
- Bach, J. S.: Polonaise (EMB 14090/130)
- Corelli, A.: op. 5/8 a–moll szonáta III., II. tétel

- Fesch, W. de: G–dúr szonáta III., IV. tétel (Doblinger Musicverlag)
- Pepusch, J. Chr.: C–dúr szonáta (6 szopránszonáta/1.)
- Händel, G. Fr.: F–dúr szonáta III., IV. tétel (EMB 13100)
- Loeillet, J. B. John: op. 3/2 d–moll szonáta III., IV. tétel (EMB 13160–3)
- Telemann, G. Ph.: F–dúr szonáta II., I. tétel

— Követelmények

- Jól megalapozott testtartás, légzés, hangindítás, hanglezárás, biztos hüvelykujjtechnika.
- A tanult hangkészlet biztonságos olvasása és fogásainak ismerete.
- Összetett hangindítások gördülékeny alkalmazása a tanár útmutatásai alapján.
- Melodikus moll hangsorok gyakorlása.
- Társas zenélésnél hangolás tanári segítséggel.
- A tanuló alkalmazzon minimális dinamikát, zenei motívumok és kisebb zenei egységek megformálására, a tanár útmutatásai alapján, legyen képes változó nyomáserősségű levegővezetésre.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Skála: tercekkel, hármashangzat felbontásokkal, kotta nélkül.
- Egy etűd,
- Két különböző karakterű előadási darab/tétel, trillákkal, kísérettel kotta nélkül.

4. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla– és egyéb segédfogások.
- A trillatáblázat használata.
- Jelzetlen kötelező díszítések szükségességének felismerése.
- Egyszerűbb szabad díszítések a tanár útmutatásai alapján.
- A megfelelő artikuláció megválasztásának szempontjai.
- A játszott anyagban előforduló új tempó– és karakterjelzések, előadási utasítások stb.
- A játszott anyagban előforduló táncok jellegzetességei (pl. gagliarda, gavotte, rondeau, gigue stb.).

A hangszerkezelés fejlesztése

- Artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások állandó gyakorlása.
- Staccatók nyelvzárással.
- Az altfurulya használatának gyakorlása.
- Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon, szopránfurulyán.
- Társas zenélés: furulya kísérettel, duók, triók.

— Ajánlott tananyag

- Kállay G. Hangnemgyakorló szopránfurulyára (EMB 14071)
- Keuning, H. P. 10 difficult studies
- Keuning, H. P. 25 studies
- Keuning, H. P. 12 difficult studies
- Kölz, E. M. 1 Essercizi per il Flauto dolce
- Sellner, J. Etüden für Oboe/ IV. V. (EMB 12002)
- Winterfeld, L. Höffer v. Zwölf Etüden für Altblockflöte
- Bach, J. S.: Bourrée I., II. h–moll (Z. 14071)
- Corelli, A.: op. 5/8 a–moll szonáta I., IV. tétel
- Loeillet, J. B.: C–dúr szonáta (szopránkiadásból 3/1.)
- Pepusch, J. Chr.: d–moll szonáta III–IV. tétel (6 szopránszonáta/1.) (EMB 14071)
- Telemann, G. Ph.: G–dúr Partita – tételek
- Händel, G. Fr.: g–moll szonáta III., IV. tétel
- Lavigne, Ph. de: Gaiment (EMB 13100)
- Marcello, B.: op. 2/2 d–moll szonáta
- Telemann, G. Ph.: F–dúr szonáta II., I. tétel

— Követelmények

- Mordent, paránytrilla, előkék alkalmazása.
- Altfurulya használata.
- A fogástáblázat önálló használata.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Skála tercekkel, hármashangzat– és domináns négyeshangzat–felbontásokkal, kotta nélkül.
- Két etűd.
- Két szonátatétel egyszerűbb ékesítésekkel és dallami díszítésekkel, kísérettel kotta nélkül.

5. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla– és egyéb segédfogások.
- Egész értéknél hosszabb hangok és szünetjeleik, tizenhatod–triolák.
- Inégál játék fogalma.
- A moduláció fogalma, egyszerű hangnemi kitérések felismerése a tanár segítségével.
- A szonáta felépítése, variációs formák, az anyagban megjelenő új tánc típusok.
- A játszott anyagban előforduló új tempó– és karakterjelzések, előadási utasítások stb.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Gyakorlás szoprán és altfurulyán is.
- Hangsorok gyakorlása altfurulyán, tempójának fokozása.
- Hosszabb zenei gondolatok egy levegővel való játéka altfurulyán.
- Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon, szoprán– és altfurulyán.
- Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes.

— Ajánlott tananyag

- Kállay G. Hangnemgyakorló szopránfurulyára (EMB 14071)
- Keuning, H. P. 10 difficult studies
- Keuning, H. P. 25 studies
- Keuning, H. P. 12 difficult studies
- Kölz, E. M. 1 Essercizi per il Flauto dolce
- Sellner, J. Etüden für Oboe/ IV. V. (EMB 12002)
- Winterfeld, L. Höffer v. Zwölf Etüden für Altblockflöte
- d’Hervelois, L. de Caix: La Tubeuf (EMB 14071)
- Händel, G. Fr.: Menuett (EMB 7888)
- Loeillet, J. B.: F–dúr szonáta (szopránkiadásból 3/2)
- Loeillet, J. B.: h–moll szonáta op. 3/10
- Telemann, G. Ph.: II. G–dúr Partita
- Händel, G. Fr.: C–dúr szonáta III., IV. tétel
- Lavigne, Ph. de: Rondeau – Tambourin I., II. (EMB 13100)
- Marcello, B.: op. 2/7 B–dúr szonáta
- Pepusch, J. Chr.: B–dúr „altszonáták” 6/6.
- Telemann, G. Ph.: B–dúr szonáta III., IV. tétel
- Veracini, Fr. M.: G–dúr szonáta I., II. tétel (12/2)
- Vivaldi, A.: d–moll szonáta RV 36 I., III. tétel (EMB 14130)

— Követelmények

- A t, d, r artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások önálló megválasztása, bejegyzése a játszandó anyagnak megfelelően.
- A trillatáblázat önálló használata.
- Egyszerűbb trillák forgódíszítéssel.
- Minimális belső dinamika önálló alkalmazása a zenei motívumok és kisebb zenei egységek megformálására.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Skála tercekkel, hármashangzat– és domináns négyeshangzat–felbontásokkal, kotta nélkül.

- Két etűd.
- Két szonáta– vagy szvittétel egyszerűbb ékesítésekkel és dallami díszítésekkel, kísérettel, kotta nélkül.

6. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A furulya története és különböző stíluskorszakokban betöltött szerepe.
- A népi furulya és a furulya (blockflöte) közti különbség.
- A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla– és egyéb segédfogások.
- Az inégál játék (elsősorban francia zenénél) alkalmazásának szabályai.
- A játszott anyagban előforduló új tempó– és karakterjelzések, előadási utasítások stb.
- Versenymű, fantázia.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Gyakorlás szoprán és altfurulyán is.
- A t, d, r artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások, valamint a (t–) t–r–t–r–t inégál játék állandó gyakorlása.
- A t–l d–l összetett hangindítások bevezetése, gyakorlása.
- Hangsorok gyakorlása altfurulyán.
- Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon, szoprán– és altfurulyán.
- Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes, triószonáta.

— Ajánlott tananyag

- Quantz, J. J.–Nagy Frigyes 100 Tägliche Übungen für Flöte
- Winterfeld, L. H. v. 40 Studien für Altblockflöte
- Linde, H. M. Der Kunst des Blockflötenspiels
- Sellner, J. Etüden für Oboe VI. (EMB 12002)
- Staeps, H. U. Das Tägliche Pensum
- Staeps, H. U. Das Tägliche Pensum (átírta: Báthori Béla)
- Brügger, F. 5 etűd
- Collette, J. 12 melodikus gyakorlat
- Staeps, H. U. Methodische Übungen
- Veilhan, J.–C. La flute à bec baroque
- Winterfeld, L. Höffer v. Technische Studien für Altblockflöte
- Eyck, J. v. Der Fluyten Lust–hof I–III.
- Thomas, B. The Baroque solo book
- Anonymus: Greensleeves to a Ground

- Bach, J. S.: Menuett h–moll (EMB 13100)
- Fesch, W.: G–dúr szonáta I., II. tétel
- Telemann, G. Ph.: I. B–dúr Partita – tételek
- Bellinzani, P. B.: op. 3/3 C–dúr szonáta
- Händel, G. Fr.: a–moll szonáta III., IV. tétel
- Marcello, B.: op. 2/4 e–moll szonáta I., II. tétel
- Telemann, G. Ph.: „kis” C–dúr szonáta I., II. tétel (TWV 41: C 2)
- Telemann, G. Ph.: Andante (EMB 14095)
- Veracini, Fr. M.: a–moll szonáta (12/6)
- Vivaldi, A.: g–moll szonáta op. 13/6 III., IV. tétel

— Követelmények

- Zárlati hemiolák önálló felismerése.
- Önálló hangolás.
- Hosszabb lélegzetű etűdök technikailag pontos megoldása.
- Barokk szonáták élményszerű előadása a tanult zenei kifejezőeszközök felhasználásával.
- Altfurulya szólamok olvasása kóruslejegyzésben.
- Bonyolultabb szabad díszítések játéka a kottakép alapján.
Az év végi vizsga ajánlott anyaga
- Skála tercekkel, hármashangzat és domináns négyeshangzat – felbontásokkal, kotta nélkül.
- Egy etűd.
- Egy teljes szonáta kotta nélkül.

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

„A” tagozat

— A tanuló legyen képes

- a zenei anyagot életkorának, egyéni képességeinek és készségeinek megfelelő hangszerkezeléssel, kotta– és stílushűen, értelmesen tagolva, kifejezően megszólaltatni,
- rendelkezze a játszott zenei anyag megszólaltatásához szükséges koncentrálóképeséggel,
- legyen tisztában a hangszerkezelés alapvető tudnivalóival, alkalmazza tudatosan a helyes légzéstechnikát, befúvásmódot, billentést stb.,
- legyen képes a hangok biztonságos megszólaltatására a furulya klasszikusan értelmezett hangterjedelmében fl g3–ig (in F),
- legyen jártas mind a C, mind az F alaphangú hangszer használatában
- tudjon dinamikailag árnyalt, kulturált, kifejező hangot képezni,

- alkalmazza játékában a hangindítás, elválasztás és hangbefejezés különböző módjait, többek között a t, r, d hangindításokat és ezek különböző kombinációit,
- törekedjék játékában a tiszta intonációra, javítsa tudatosan hangszere intonációs hibáit,

— Rendelkezzék

- az alapfokon játszott zenei anyag megszólaltatásához szükséges ujjtechnikával,
- tudjon önállóan hangolni,
- a tanár útmutatásai alapján legyen képes a különböző zenei kifejezőeszközök alkalmazására (artikuláció, agogika, díszítés, lassítás, hangsúlyozás stb.), az új darabok egyszerűbb dallami díszítésére,

— Ismerje

- az f1– g3 (in F), hangterjedelem valamennyi hangjának fogását, a leggyakoribb segéd-fogásokat,
- a hangszer ápolásának karbantartásának alapvető feladatait, és végezze ezeket önállóan,
- a tanult anyagban előforduló tempo– és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
- a furulya történetét, rokon hangszereit,
- a furulya szerepét különböző zenei korszakokban.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

— A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak pódiumon történő bemutatásával:

- dúr és moll skálák 3#, 4b előjegyzésig, tercekkel, hármashangzat– és dominánsseptim négyeshangzat–felbontásokkal, minimum az f1–g3 (in F) hangterjedelem teljes kihasználásával,
- két etűd vagy egy variációsorozat,
- legalább két tétel egy nagybarokk szonátából vagy versenyműből.

A művészeti alapvizsga követelményei

— Művészeti alapvizsga részei

- A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

— A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama

Furulya főtárgy

- „A” tagozat: minimum 10 perc
- „B” tagozat: minimum 15 perc

— A vizsga tartalma

„A” tagozat

- Egy etűd vagy technikai jellegű mű szoprán– vagy altfurulyán; Kállay G.: Hangnemgyakorló (EMB14071), Baroque Solo Book–ból könnyebb darabok, Giesbert: Furulyaiskola 2. rész (Schott) nehézségi szintjén.
- Előadási darab két különböző karakterű tétele, az egyik tétel választható kamaraműből is; Anon: Greensleeves to a Ground, Marcello szonáták (EMB13476–7), Loeillet de Gant: Szonáták, op. 1 és op. 3 (EMB 13160–3), Vivaldi: F–dúr szonáta RV 52, d–moll RV 36 (Ricordi Nr13322300), Telemann: F–dúr szonáta (EMB 13542), kamaraművek: Boismortier: Leichte Duos (Schott), 6 Suite, Loeillet: 6 szonáta 2 furulyára, Naudot: Triószonáta, Czidra: Régi magyar táncok (EMB 14283) nehézségi szintjén.
- A vizsgaanyagot az etűd és a kamaramű kivételével lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Egy etűd vagy szólómű; Kállay G.: Hangnemgyakorló (EMB 14071), J.v.Eyck: Der Fluyten Lust–hof – Variációk (Amadeus), Braun: etűdök/Baroque Solo Book, Winterfeld: 12 etűd altfurulyára (Hofmeister) nehézségi szintjén.
- Előadási darab két különböző karakterű tétele, az egyik tétel választható kamaraműből is; Telemann: C–dúr szonáta (EMB 13542), Veracini: a–moll szonáta (Peters), Lavigne: Rondeau és Tambourin I–II. tétel, Fesch: F–dúr szonáta op. 6. no. 2; Telemann: 6 duett, Telemann: Kánonszonáták, Loeillet de Gant: Szonáta 2 altfurulyára nehézségi szintjén.
- A vizsgaanyagot az etűd és kamaramű kivételével kotta nélkül kell játszani.

— A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

7. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla- és egyéb segédfogások.
- T–l, d–l artikulációk szerepe a furulyajátékban.
- Nehezebb trillák forgódíszítéssel, kettős ékesítések (doppelschlag).
- A vibrato szerepe a zenében; vibrato, mint a barokk díszítés eszköze.
- A játszott anyagban előforduló új tempó- és karakterjelzések, előadási utasítások stb.
- A fa hangszerek tisztítása, karbantartása.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Összetett hangindítások, valamint az inégál játék állandó gyakorlása.
- Hangsorok gyakorlása altfurulyán.
- Különböző vibratok állandó gyakorlása, alkalmazása.
- Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon, a feltételezhető kamaraegyüttesben alkalmazott hangszeren.
- Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes, triószonáták.

— Ajánlott tananyag

- Quantz, J. J.–Nagy Frigyes 100 Tägliche Übungen für Flöte
- Winterfeld, L.: H. v.: 40 Studien für Altblockflöte
- Linde, H. M.: Der Kunst des Blockflötenspiels
- Sellner, J.: Etüden für Oboe/ VI.– (EMB 12002)
- Staeps, H. U.: Das Tägliche Pensum
- Staeps, H. U.: Das Tägliche Pensum (átírta: Báthori Béla)
- Brüggen, F.: 5 etüd
- Collette, J.: 12 melodikus gyakorlat
- Staeps, H. U.: Methodische Übungen
- Veilhan, J.–C.: La flute à bec baroque
- Winterfeld, L.: Höffer v. Technische Studien für Altblockflöte
- Eyck, J. v.: Der Fluyten Lust–hof I–III.
- Thomas, B.: The Baroque solo book
- Anonymus: Greensleeves to a Ground
- Bach, J. S.: Menuett h–moll (EMB 13100)
- Fesch, W.: G–dúr szonáta I., II. tétel
- Telemann, G. Ph.: I. B–dúr Partita – tételek
- Bellinzani, P. B.: op. 3/3 C–dúr szonáta
- Händel, G. Fr.: a–moll szonáta III., IV. tétel
- Marcello, B.: op. 2/4 e–moll szonáta I., II. tétel

- Telemann, G. Ph.: „kis” C–dúr szonáta I., II. tétel (TWV 41: C 2)
- Telemann, G. Ph.: Andante (EMB 14095)
- Veracini, Fr. M.: a–moll szonáta (12/6)
- Vivaldi, A.: g–moll szonáta op. 13/6 III., IV. tétel

— Követelmények

- Zárlati hemiolák önálló felismerése.
- Önálló hangolás.
- Az artikulációs magánhangzók tudatos, önálló alkalmazása a hangmagasság függvényében.
- Hosszabb lélegzetű etűdök technikailag pontos megoldása.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Skála: (tercek, hármashangzat), kotta nélkül.
- Egy etűd.
- Két különböző karakterű előadási darab, vagy egy tételpár; lehetőleg kotta nélkül.

8. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla– és egyéb segédfogások.
- A tanult ritmusértékek, ritmusképletek, ütemfajták átfogó rendszerezése.
- Egyszerűbb szabad díszítések önállóan.
- A játszott anyagban előforduló új tempó– és karakterjelzések, előadási utasítások stb.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Az eddig tanult artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások, valamint a (t–) t–r–t–r–t inégal játék állandó gyakorlása.
- Hangsorok gyakorlása altfurulyán.
- Különböző vibratok állandó gyakorlása, alkalmazása.
- Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon, a feltételezhető kamaraegyüttesben alkalmazott hangszeren.
- Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes, triószonáták.

— Ajánlott tananyag

- Quantz, J. J.–Nagy Frigyes 100 Tägliche Übungen für Flöte
- Winterfeld, L. H. v. 40 Studien für Altblockflöte
- Linde, H. M. Der Kunst des Blockflötenspiels
- Sellner, J. Etüden für Oboe/ VI. (EMB 12002)
- Staeps, H. U. Das Tägliche Pensum
- Brüggem, F. 5 etűd

- Collette, J. 12 melodikus gyakorlat
- Staeps, H. U. Methodische Übungen
- Veilhan, J.–C. La flute à bec baroque
- Winterfeld, L. Höffer v. Technische Studien für Altblockflöte
- Eyck, J. v. Der Fluyten Lust–hof I–III.
- Thomas, B. The Baroque solo book
- Anonymus: Greensleeves to a Ground
- Bach, J. S.: Menuett h–moll (EMB 13100)
- Fesch, W.: G–dúr szonáta I., II. tétel
- Telemann, G. Ph.: I. B–dúr Partita – tételek
- Bellinzani, P. B.: op. 3/3 C–dúr szonáta
- Händel, G. Fr.: a–moll szonáta III., IV. tétel
- Marcello, B.: op. 2/4 e–moll szonáta I., II. tétel
- Telemann, G. Ph.: „kis” C–dúr szonáta I., II. tétel (TWV 41: C 2)
- Telemann, G. Ph.: Andante (EMB 14095)
- Veracini, Fr. M.: a–moll szonáta (12/6)
- Vivaldi, A.: g–moll szonáta op. 13/6 III., IV. tétel

— Követelmények

- A t–d, t–r, d–r artikulációk egységes tempójú alkalmazási képessége.
- Inégál játék gördülékeny alkalmazása a tanár útmutatásai alapján.
- Jelzetlen kötelező díszítések önálló alkalmazása.
- Barokk szonáták élményszerű előadása a tanult zenei kifejezőeszközök felhasználásával.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Skála figurációkkal (tercek, hármashangzat), kotta nélkül.
- Egy etűd.
- Két különböző karakterű előadási darab vagy egy tételpár, lehetőleg kotta nélkül.

9. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla– és egyéb segédfogások.
- Új ritmikai elemek megértése az eddig tanultak alapján.
- A t–r–l–r összetett hangindítás szerepe a furulyajátékban.
- A hangindítások tempójának fokozását szolgáló artikulációk.
- A játszott anyagban előforduló új tempó– és karakterjelzések, előadási utasítások stb.
- A különböző barokk szonátatípusok tételeinek jellegzetességei.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Az eddig tanult artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások, valamint a (t–) t–r–t–r–t inégál játék állandó gyakorlása.
- A t–r–l–r összetett hangindítás bevezetése és gyakorlása.
- Hangsorok gyakorlása altfurulyán.
- Különböző vibratok állandó gyakorlása, hajlékony, változatos alkalmazása (tempó, amplitúdó).
- Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon, a feltételezhető kamaraegyüttesben alkalmazott hangszeren.
- Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes, triószonáták.

— Ajánlott tananyag

- Linde, H. M. Der Kunst des Blockflötenspiels
- Staeps, H. U. Das Tägliche Pensum
- Brüggen, F. 5 etűd
- Collette, J. 12 melodikus gyakorlat
- Eyck, J. v. Der Fluyten Lust–hof I–III.
- Thomas, B. The Baroque solo book
- Staeps, H. U. Methodische Übungen
- Veilhan, J.–C. La flute à bec baroque
- Winterfeld, L. Höffer v. Technische Studien für Altblockflöte
- Boeke, K. Three exercises for alto recorder
- Loeillet, J. B. de Gant: 12 szonáta op. 1 (EMB 13160–3)
- Loeillet, J. B. John: 12 szonáta op. 3 (EMB 13160–3)
- Marcello, B.: 12 szonáta
- Telemann, G. Ph.: 6 partita (szoprán)
- Telemann, G. Ph.: B–dúr szonáta
- Telemann, G. Ph.: F–dúr szonáta
- Valentine, R.: 12 szonáta op. 2
- Vivaldi, A.: F–dúr koncert op. 10 no. 5
- Vivaldi, A.: a–moll koncert RV 108 (+ 2 hegedű + bc.)

— Követelmények

- A (t–) t–r–t–r–t inégál játék önálló alkalmazása.
- Nehezebb trillák forgódíszítéssel.
- Kettős ékesítések problémamentes alkalmazása.
- Ujjvibrato, rekeszvibrato.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Skála figurációkkal (tercek, hármashangzat), kotta nélkül.
- Egy etűd.
- Két különböző karakterű előadási darab, vagy egy tételpár lehetőleg kotta nélkül.

10. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla- és egyéb segédfogások.
- A barokk „duplanyelv”, a di–dll di–dll.
- A játszott anyagban előforduló új tempó- és karakterjelzések, előadási utasítások stb.
- A fa hangszerek „block”-jának tisztítása.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A tanult artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások, a (t–) t–r–t–r–t inégál játék, valamint a „duplanyelves” hangindítások állandó gyakorlása.
- Hangsorok gyakorlása altfurulyán.
- A különböző vibratok tudatos és változatos alkalmazása.
- Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon, a feltételezhető kamaraegyüttesben alkalmazott hangszeren.
- Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes, triószonáták.

— Ajánlott tananyag

- Linde, H. M. Der Kunst des Blockflötenspiels
- Staeps, H. U. Das Tägliche Pensum
- Brügger, F. 5 etűd
- Collette, J. 12 melodikus gyakorlat
- Eyck, J. v. Der Fluyten Lust–hof I–III.
- Thomas, B. The Baroque solo book
- Staeps, H. U. Methodische Übungen
- Veilhan, J.–C. La flute à bec baroque
- Winterfeld, L. Höffer v. Technische Studien für Altblockflöte
- Boeke, K. Three exercises for alto recorder
- Loeillet, J. B. de Gant: 12 szonáta op. 1 (EMB 13160–3)
- Loeillet, J. B. John: 12 szonáta op. 3 (EMB 13160–3)
- Marcello, B.: 12 szonáta
- Telemann, G. Ph.: 6 partita (szoprán)
- Telemann, G. Ph.: B–dúr szonáta
- Telemann, G. Ph.: F–dúr szonáta
- Valentine, R.: 12 szonáta op. 2

- Vivaldi, A.: F–dúr koncert op. 10 no. 5
- Vivaldi, A.: a–moll koncert RV 108 (+ 2 hegedű + bc.)

— Követelmények

- A t–k t–k, d–g d–g „duplanyelven” hangindítások alkalmazása.
- Egyszerűbb szabad díszítések önálló alkalmazása.
- Összetett ornamensek.
- Az előző években tanult artikulációk stílusos alkalmazása.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Skála: tercek, hármashangzat, kotta nélkül.
- Egy etűd.
- Két különböző karakterű előadási darab, vagy egy tételpár, lehetőleg kotta nélkül.

Továbbképző évfolyamok „B” tagozat

7. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla– és egyéb segédfogások.
- A túlpontozás, mint zenei elem.
- Összetett ornamensek.
- Bonyolultabb szabad díszítések a tanár útmutatásai alapján.
- A vibrato szerepe a zenében; vibrato, mint a barokk díszítés eszköze.
- A játszott anyagban előforduló új tempó– és karakterjelzések, előadási utasítások stb.
- A fa hangszerek tisztítása, karbantartása.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Gyakorlás szoprán– és altfurulyán is.
- A t, d, r, l artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások, valamint a (t–) t–r–t–r–t inégál játék állandó gyakorlása.
- Hangsorok gyakorlása altfurulyán.
- Különböző vibratok állandó gyakorlása, alkalmazása.
- Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon.
- Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes, triószonáta.

— Ajánlott tananyag

- Braun, D.: Szólók
- Eyck, J. van: Der Fluyten Lust–hof I–III.
- Händel, G. Fr.: B–dúr szonáta
- Händel, G. Fr.: g–moll szonáta
- Kölz, E. M.: Essercizi per il Flauto dolce

- Loeillet, J. B. de Gant: 12 szonáta op. 1 (EMB 16160–3)
- Marcello, B.: 12 szonáta
- Preludes from The Division Flute (1706)
- Quantz, J. J. – Nagy Frigyes: 100 Tägliche Übungen für Flöte (szopr.)
- Telemann, G. Ph.: 6 partita (szoprán)
- Telemann, G. Ph.: F–dúr szonáta
- Telemann, G. Ph.: (kis) f–moll szonáta (TWV 41: f 2)
- Valentine, R.: 12 szonáta op. 2
- Vivaldi, A.: F–dúr koncert op. 10 no. 5
- Winterfeld, L. H. v.: Zwölf Etüden für Altblockflöte

— Követelmények

- Az artikulációs magánhangzók tudatos, önálló alkalmazása a hangmagasság függvényében.
- A t–d, t–r, d–r artikulációk könnyed alkalmazása tizenhatodokban is.
- Inégál játék gördülékeny alkalmazása a tanár útmutatásai alapján.
- Jelzetlen kötelező díszítések önálló alkalmazása.
- Nehezebb trillák forgódíszítéssel.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Skála, tercekkel, hármashangzat– és domináns négyeshangzat–felbontásokkal, kotta nélkül.
- Két etűd.
- Egy versenymű két tétele, vagy egy egyéb tételpár kotta nélkül.

8. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla– és egyéb segédfogások.
- A tanult ritmusértékek, ritmusképletek, ütemfajták átfogó rendszerezése.
- A t–r–l–r összetett hangindítás szerepe a furulyajátékban.
- Egyszerűbb szabad díszítések önállóan.
- A játszott anyagban előforduló új tempó– és karakterjelzések, előadási utasítások stb.
- A különböző barokk szonátatípusok tételeinek jellegzetességei.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Gyakorlás C– és F–alapú furulyán is.
- Az eddig tanult artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások, valamint a (t–) t–r–t–r–t inégál játék állandó gyakorlása.
- A t–r–l–r összetett hangindítás bevezetése, gyakorlása.

- Hangsorok gyakorlása altfurulyán.
- A skálák tempójának fokozása.
- Különböző vibratok állandó gyakorlása, alkalmazása.
- Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon.
- Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes, triószonáta.

— Ajánlott tananyag

- Brüggen, Fr.: 5 etűd
- Collette, J.: 12 melodikus gyakorlat (szopránra)
- Corelli, A.: Szonáták op. 5, 7–11.
- Eyck, J. van: Der Fluyten Lust–hof I–III.
- Fesch, W.: 6 szonáta op. 6
- Frescobaldi, G.: 5 canzona (szopránra vagy tenorra)
- Händel, G. Fr.: F–dúr szonáta
- Mancini, Fr.: 12 szonáta
- Pepusch, J. Chr.: 6 szonáta (alt!)
- Schickhardt, J. Chr.: 6 szonáta op. 1
- Select Preludes and Voluntaries for the Flute (1708)
- Telemann, G. Ph.: (kis) C–dúr szonáta (TWV 41: C 2)
- Veracini, Fr. M.: 12 szonáta
- Vivaldi, A.: RV. 427. D–dúr koncert (szoprán)

— Követelmények

- Az előző években tanult artikulációk stílusos alkalmazása.
- A (t–) t–r–t–r–t inégál játék önálló alkalmazása.
- Összetett ornamensek.
- Ujjvibrato, rekeszvibrato.
- A barokk szvit tételeinek ismerete.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Skála tercekkel, hármashangzat– és domináns négyeshangzat–felbontásokkal, kotta nélkül.
- Két etűd.
- Egy versenymű két tétele, vagy egy egyéb, tételpár kotta nélkül.

9. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla– és egyéb segédfogások.
- Új ritmikai elemek megértése az eddig tanultak alapján

- A hangindítások tempójának fokozását szolgáló artikulációk.
- A játszott anyagban előforduló új tempó– és karakterjelzések, előadási utasítások stb.
- A hangszerkezelés fejlesztése
- Gyakorlás C– és F–alapú furulyán is.
- Az eddig tanult artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások, valamint a (t–) t–r–t–r–t inégal játék állandó gyakorlása.
- A dúr és melodikus moll skálák ismétlése kibővített hangterjedelemben, tercekkel, hármashangzat– és domináns négyeshangzat–felbontásokkal, az eddig tanult artikulációkkal. A skálák tempójának fokozása.
- Különböző vibratók állandó fejlesztése, alkalmazása.
- Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon.
- Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes, triószonáta.

— Ajánlott tananyag

- Bach, J. S.: F–dúr (fuvolára írt) szonáta BWV 1031
- Bellinzani, P. B.: 12 szonáta
- Corelli, A.: La Follia op. 5 no. 12
- Dieupart, Ch.: 6 szvit
- Eyck, J. van: Der Fluyten Lust–hof I–III.
- Feltkamp, J. H.: 12 Etudes vor Sopran–Blockfluit
- Fesch, W.: 6 szonáta op. 8
- Händel, G. Fr.: C–dúr szonáta
- Hotteterre, J.: 4 szvit op. 5 / F–dúr, d–moll
- Linde, H. M.: Der Kunst des Blockflötenspiels
- Sammartini, G.: F–dúr koncert
- Schickhardt, J. Chr.: 24 szonáta op. 30 (különböző hangnemekben)
- Staeps, H. U.: Das Tägliche Pensum
- Staeps, H. U.: Methodische Übungen (szopránra)
- Telemann, G. Ph.: a–moll fantázia
- Valentine, R.: 6 szonáta op. 5 (a szerző díszítéseivel)
- Vivaldi, A.: g–moll szonáta (Il Pastor fido 6 szonáta)
- Vivaldi, A.: F–dúr koncert op. 10 no. 1 (La tempesta di Mare)
- Vivaldi, A.: D–dúr koncert op. 10 no. 3 (Il Gardellino), (piccolo)
- Winterfeld, L. H. v.: 40 Studien für Altblockflöte
- Winterfeld, L. H. v.: Technische Studien für Altblockflöte

— Követelmények

- Valamennyi tanult hangindítás egységes tempójú alkalmazási képessége, stílusos használata.
- Ujjvibrato és rekeszvibrato differenciált alkalmazása.
- Ritkán előforduló enharmóniák intonálásának ismerete.
- Tájékozódás bonyolult polifon zenében.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Skálák tercekkel, hármashangzat- és domináns négyeshangzat-felbontásokkal, kotta nélkül.
- Egy etűd.
- Egy korabarrokk vagy XX. századi mű/tétel, kotta nélkül.
- Egy versenymű két tétele kotta nélkül.

10. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla- és egyéb segédfogások.
- A barokk „duplanyelv”, a di–dll di–dll.
- A játszott anyagban előforduló új tempó- és karakterjelzések, előadási utasítások stb.
- A fa hangszerek „block”-jának tisztítása.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Gyakorlás C- és F-alapú furulyán is.
- Valamennyi eddig tanult artikuláció és a belőlük alkotott összetett hangindítások, a (t–) t–r–t–r–t inégál játék, valamint a t–k t–k, d–g d–g „duplanyelves” hangindítások állandó gyakorlása, hármas elrendezésben is.
- Hangsorok gyakorlása altfurulyán.
- A technikai elemek továbbfejlesztése a virtuozitás irányába.
- A különböző vibratok tudatos és változatos alkalmazása.
- Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon.
- Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes, triószonáták.

— Ajánlott tananyag

- Bach, J. S.: C–dúr (fuvolára írt) szonáta BWV 1032
- Bach, J. S.: F– (vagy G–)dúr (fuvolára írt) szonáta BWV 1035
- Castello, D.: Sonata seconda (szopránra vagy tenorra)
- Castrucci, P.: F–dúr szonáta (a szerző díszítéseivel) op.1/5
- Castrucci, P.: C–dúr szonáta (a szerző díszítéseivel) op.1/6
- Corelli, A.: Szonáták 1–6. op. 5 (részben korabeli díszítésekkel)
- D’Hervelois, De Caix: G–dúr szvit (szoprán)
- Eyck, J. van: Der Fluyten Lust–hof I–III.

- Fontana, G. B.: 6 szonáta (szoprán)
- Hotteterre, J.: 4 szvit op. 5
- Quantz, J. J.: Capricciok
- Schickhardt, J. Chr.: 24 szonáta op. 30 (különböző hangnemekben)
- Staeps, H. U.: Neue Übungen im chromatischen Raum der A
- Telemann, G. Ph.: a–moll szvit
- Telemann, G. Ph.: B–dúr fantázia
- Telemann, G. Ph.: d–moll fantázia
- Vivaldi, A.: G–dúr koncert op. 10 no. 6

— Követelmények

- Valamennyi tanult hangindítás egységes tempójú alkalmazási képessége, stílusos használata.
- A t–k t–k, d–g d–g „duplanyelven” hangindítások használata, hármass elrendezésben is.
- Egyszerűbb szabad díszítések önállóan.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Skálák: b–s mollok kibővített hangterjedelemben tercekkel, hármashangzat– és domináns négyeshangzat–felbontásokkal, kotta nélkül.
- Egy etűd.
- Egy korabarrokk vagy XX. századi mű/tétel, kotta nélkül.
- Egy versenymű két tétele kotta nélkül.

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

„A” tagozat

— A tanuló legyen képes

- a hangok biztonságos megszólaltatására a furulya XX. századi elvárásainak megfelelő hangterjedelemben
- a hangindítás és zárás különböző módjainak önálló alkalmazására
- a segédfogások önálló megválasztására,
- az előadandó mű stílusának, jellegének megfelelő zenei kifejezőeszközök önálló megválasztására
- a játszott zenei anyagot stílushű értelmes tagolt, kifejező megszólaltatására
- az új darabok egyszerűbb, de önálló dallami díszítésére,
- megszerzett ismereteinek és hangszerkezelési szintjének megfelelő előadási darabok, kamarazenei szólamok önálló, technikailag és zeneileg igényes elsajátítására, a hibák önálló javítására,

— Ismerje

- a furulya történetét, fizikai sajátosságait, irodalmát, különböző műfajokban betöltött szerepét.

— Rendelkezzék

- az egyéni és társas muzsikáláshoz szükséges koncentrálóképeséssel, lapról olvasási készséggel,
- egyenletes, laza ujjtechnikával,
- zenei képzelőerővel.

„B” tagozat (az „A” tagozat követelményein felül)

— A tanuló ismerje

- hangszere történetét és irodalmát,
- f1–a3 –ig (in F) a fogásokat,
- a trilla–, segéd–, piano–, forte– fogásokat,
- az irodalomra legjellemzőbb tánc– és tételtípusok tempóit és karaktereit,

— Legyen képes

- a természetes, könnyed hangszerkezelésre,
- megfelelő légzéstechnika alkalmazására,
- a levegő tudatos beosztására,
- vibrato–mentes hang képzésére,
- értelmesen tagolt, kifejező előadásra.

— Rendelkezzék

- összehangolt ujj– és nyelvtechnikával,
- fürge szimpla–nyelvtechnikával,
- saját adottságainak megfelelő gyakorlási módszerrel,
- megfelelő lapról olvasási készséggel.

— Tudjon

- tisztán intonálni,
- pontos ritmusban játszani,
- dúr és moll hangsorokat játszani 4#, 5b előjegyzésig, tercekkel, hármashangzat– és dominánsszeptim–felbontásokkal

A művészeti záróvizsga követelményei

— Művészeti záróvizsga részei

- A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

— A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama

Furulya főtárgy

- „A” tagozat: minimum 10 perc
- „B” tagozat: minimum 15 perc

— A vizsga tartalma

„A” tagozat

- Egy technikai jellegű mű vagy szólódarab; Brüggen: Etűdök, Linde: Neuzeitliche Übungsstücke (Schott), Winterfeld: Technische Studien, (Hofmeister), Telemann: Fantáziák (Bärenreiter), Eyck: Der Fluyten Lust-hof I–III. (Amadeus) nehézségi szintjén.
- Egy teljes szonáta vagy concerto (kettősverseny)
- Egy korabarrokk, vagy XX. századi illetve kortárs mű, vagy tétel; Telemann: vagy Händel szonáták, Telemann: Metodikus szonáták 1–6., (Bärenreiter), nehézségi szintjén.
- A vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Egy etűd vagy szólódarab; Brüggen: 1., Quantz: Solos 1–5. (Baroque Solo Book), Eyck, J. van: Der Fluyten Lust-hof I–III. (Amadeus), G. Ph. Telemann: Fantázia 2, c–moll (Bärenreiter), nehézségi szintjén.
- Egy teljes szonáta vagy concerto.
- Egy korabarrokk vagy XX. századi mű vagy tétel, amely lehet kamaramű; Krähmer, E: Variációk op. 18, Händel: g–moll szonáta (V.) (EMB 13405, Castrucci, P.: Szonáták op. 1/5, op. 1/6, nehézségi szintjén.
- A vizsgaanyagot az etűd és a kamaramű kivételével kotta nélkül kell játszani.

— A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

- Megfelelő hangolású és minőségű hangszerek.
- Egy billentyűs hangszer.
- Egész alakot visszaadó tükör.
- Két vagy több állítható magasságú kottaállvány.

— Metronóm.

31.2.4.2. Fuvola

— A fuvolatanítás általános céljai, feladatai

- a helyes légzés kialakítása,
- a kifejező fuvolahang elsajátíttatása,
- a kéz-, test-, fej-, hangszertartás lazaságának tudatosítása,
- a megismert mozgásmechanizmusok automatikussá tétele,
- a biztonságos hangszerkezelés kialakítása,
- a belső hallás fejlesztése,
- a ritmus alapérzetének biztonságos alkalmazása,
- rendszerezett zenei ismeretek átadása.

— Ismertesse meg a tanulókkal

- a fuvola történetét,
- a fuvola társhangszereit (fafúvós hangszercsalád),
- a hangszer irodalmát,
- a jelentősebb alkotó- és előadóművészek munkásságát.

— Tudatosítsa

- a helyes légzéstechnikára épülő ideális befúvási mód (ansatz) együttes használatát,
- a hangminőség, dinamika és intonáció összefüggéseit,
- a hangszer könnyed kezelését, a laza mozgásérzetek kialakítását,
- a fuvola hangképzésének fizikai törvényszerűségeit,
- a rendszeres és helyes gyakorlási módszer alapelveit,
- a kottahű játék – mint legfontosabb alapelv – pontos betartását.

— Fejlessze a tanuló zenei képességeit

- hangszeres technikáját,
- improvizációs tevékenységét (kreativitását),
- lapról játszási készségét.
- zenei memóriát

— Ösztönözze a tanulót

- a lapról olvasási készség folyamatos, aktív művelésére.

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

Az általános iskola második évfolyamos tanulóinak nagy része alkalmas a fuvolatanulás megkezdésére a fizikai adottságok figyelembevételével. A hangszeres előkészítő évfolyam a képességek kibontakoztatását, a készségek felmérését szolgálja.

— Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- Rövid ismertetés a fafűvös hangszerekről.
- A fuvola részei, összeállításának helyes módja, tisztítása.
- A törzshangok olvasása
- A negyed, nyolcad, fél, pontozott fél és egész értékek valamint az ezeknek megfelelő szünetjelek ismerete.
- A 2/4, 4/4 –es ütemek.
- Egyszerű ritmusértékek és ütemszúlyok
- A szerkezet, a tagolás alapfogalmai: ismétlőjel, korona, záróvonal, a levegővétel jele, motívum, periódus, prima volta, seconda volta.
- Gyermek– és népdalok szöveg szerinti értelmezése, szövegtudása.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Különböző légzésgyakorlatok
- A test– és kéztartás ismertetése és lépésről–lépésre való megvalósítása a gyakorlatban.
- A játékmód és az artikuláció alapfogalmai: nyelv nélküli (rekesz) hangindítás (huhogás), később nyelvvel kombinálva, rövid és hosszú hangok (tenuto, staccato, legato).
- A helyes gyakorlás és memorizálás módjai.

— Ajánlott tananyag

- Isabella Ory: fuvolaiskola
- Bántai – Sipos: Fuvola ABC (EMB 14005)
- Jeney Zoltán: Fuvolaiskola I. (EMB 5457)
- Kodály Zoltán: 333 olvasógyakorlat (EMB 3741)
- Kodály Zoltán: Ötfokú zene I. (EMB 2809)
- Józsefné Szmracsányi Magda: Előkészítő olvasókönyv (EMB 5725, 6102, 6573)
- Házimuzsika gyermekeknek (EMB 13846)
- Béres János: Furulyaiskola I. (EMB 5406)
- Lőrincz – Paragi: Furulya ABC (EMB 14090)
- Czidra László: Furulyamuzsika kezdők számára (EMB 7888)

— Követelmény

- Kétféle ritmusértéket tartalmazó gyermekdal (népek dalai) eljátszása.
- A 2/4, 4/4 –es ütem pontos ritmikai ismerete.
- A törzshangok biztonságos olvasása és azok fogásai.
- Bántai – Sipos: Fuvola ABC gyermekdalok, vagy ennek megfelelő szintű darabok.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Két gyermekdal vagy magyar népdal kotta nélkül.
- Két gyakorlat a tanult hangterjedelem minél teljesebb használatával.

2. évfolyam

— Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- Hangszerismeret
- A fuvola részei, összeállításának helyes módja, tisztítása.
- A törzshangok biztosabb olvasása
- A nyújtó pont ismerete, nyújtott és éles ritmus
- A 2/4, 3/4, 4/4 –es ütemek ütemsúlyok.
- A szerkezet, a tagolás alapfogalmai: ismétlőjel, korona, záróvonal, a levegővétél jele, motívum, periódus, prima volta, seconda volta.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Különböző légzésgyakorlatok a helyes légzéstechnika kialakítása érdekében.
- A test– és kéztartás ismertetése és lépésről–lépésre való megvalósítása a gyakorlatban.
- Koncentrált figyelem a tiszta intonáció kialakításához
- A játékmód és az artikuláció alapfogalmai: nyelv nélküli (rekesz) hangindítás (huho-gás), később nyelvvel kombinálva, rövid és hosszú hangok (tenuto, staccato, legato).
- A helyes gyakorlás és memorizálás módjai.
- A hallás útján történő önkontroll fejlesztésének megalapozása.

— Ajánlott tananyag

- Isabella Ory: Fuvolaiskola
- Bántai – Sipos: Fuvola ABC (EMB 14005)
- Jeney Zoltán: Fuvolaiskola I. (EMB 5457)
- Kodály Zoltán: 333 olvasógyakorlat (EMB 3741)
- Kodály Zoltán: Ötfokú zene I. (EMB 2809)
- Józsefné Szmrecsányi Magda: Előképzős olvasókönyv (EMB 5725, 6102, 6573)
- Házimuzsika gyermekeknek (EMB 13846)
- Béres János: Furulyaiskola I. (EMB 5406)
- Lőrincz – Paragi: Furulya ABC (EMB 14090)
- Magic Flute (Die Flötenschule von Anfang an Band 1 (Barbara Gisler–Haase UE 30370)
- Spiel und Spass mit der Blockflöte I. (Schott 7770)

— Követelmény

- A tanult ritmusértékek pontos játéka, hallás és kottakép alapján.
- A 2/4, 4/4 –es ütem pontos ritmikai ismerete.
- A törzshangok biztonságos olvasása és azok fogásai.
- Biztos hangindítás.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Két gyermekdal vagy magyar népdal kotta nélkül,
- Két gyakorlat a tanult hangterjedelem minél teljesebb használatával.

Alapfok évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- A fafűvós hangszerek jellegzetességeinek ismerete (külső megjelenés, hangmagasság, hangszín stb.).
- A fuvola részei, összeállításának helyes módja, tisztítása.
- Egyszerű ritmusértékek és ütemsúlyok.
- A végzett anyagban szereplő törzshangok valamint a módosított hangok olvasása és fogása.
- A módosítójelek ismerete.
- Hangsorok tudatosítása, abszolút hangnévvel is.
- Ütemmutatók és tempójelzések, amelyek a végzett anyagban előfordulnak.
- Szerkezet, tagolás: dalforma (ABA), triós forma, Tempo I.
- A jó gyakorlási módszer és emlékezőképesség megalapozása.
- A lapról olvasási készség fejlesztése az előző tanév nehézségi fokán.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A helyes test-, hangszer- és kéztartás folyamatos ellenőrzése.
- Az alapvető légzéstechnika megalapozása (rekeszlégzés).– A helyes szájtartás és a befűvési szög beállítása és állandó ellenőrzése. A hangindítás és –befejezés igényének felkeltése és fokozatosan történő megvalósítása.
- A tanult hangterjedelmen belül lehetőleg tisztán intonált, szép hang elérése, kitartott hangok segítségével.
- A megismert hangsorok gyakorlása különböző artikulációval: legato, tenuto, nyelv nélküli rekesz (huhogás), staccato.
- A jó gyakorlási módszer és emlékezőképesség megalapozása.
- A lapról olvasási készség fejlesztése az előző tanév nehézségi fokán.

— Ajánlott tananyag

- Isabella Ory: Fuvolaiskola
- Bántai – Sipos: Fuvola ABC (EMB 14005)
- Jeney Zoltán: Fuvolaiskola I. (EMB 5457)
- Bántai – Kovács: Skálaiskola I. (EMB 8233)
- Csupor László: Ujjgyakorlatok (EMB 7266)
- Gariboldi: Gyakorlatok kezdő fuvolásoknak (EMB 8519)
- Bántai – Kovács: Válogatott etűdök fuvolára I. (EMB 8591)

- Abracadabra Flute (Malcolm Pollock) (A&C Black, London ISBN7136–5685–9)
- Bántai – Sipos: Könnyű előadási darabok fuvolára (EMB 8959)
- Bántai – Kovács: Kis előadási darabok fuvolára (EMB 2791)
- Czidra László: Furulyamuzsika kezdők számára (EMB 7888)
- Lőrincz – Paragi: Furulya–ABC (EMB 14090)
- Házimuzsika gyermekeknek (EMB 13846)
- Szokolay Sándor: (Bántai Vilmos) Magyar gyermekdalok két és három furulyára vagy fuvolára
- Papp Lajos: Magyar karácsonyi dalok 2–3 furulyára kezdőknek (EMB 14080)
- Petrovics Emil: Magyar gyermekdalok fuvolára és zongorára (EMB 7373) (EMB 7768)

— Követelmény

- Egész, fél (pontosított fél), negyed, nyolcad értékeket tartalmazó rövid gyakorlatok, népdalok két oktáv hangterjedelemben.
- A törzshangok és a tanult módosított hangok olvasása
- Legalább 8 ütemes előadási darabok kotta nélkül, kísérettel.
- Pl. Jeney Zoltán: Fuvolaiskola I. 60–61. vagy ennek megfelelő szintű etűdök, darabok.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott hangsor (staccato, legato), csak alapskála,
- Két különböző karakterű gyakorlat (pl. Jeney Z.: I. 61–ig vagy más, azonos szintű, nehézségű gyakorlatok).
- Egy előadási darab (zongorakísérettel)

2. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- A hangterjedelem kibővítése.
- Az enharmónia fogalma.
- Újabb ütemfajták és tempójelzések.
- A ritmikai ismeretek bővítése.
- Dúr és moll hangnemek ismerete 2#, 2b előjegyzésig, abszolút hangnévvel is.
- A hármashangzat és felbontásának fogalma.
- Szerkezet, tagolás: Da Capo, triós forma.
- A tanult művek formai elemzése (Azonosság, hasonlóság, szekvencia, különbségek felismerése, a periódus kérdés–felelet viszonya).

A hangszerkezelés fejlesztése

- A légzéstechnika állandó fejlesztése.
- Hangképzés: fokozott törekvés a helyes technikával képzett, kifejező fuvolahangra.

- A rekeszizom szerepének tudatosítása (huhogás).
- A hangindítás gyorsítása, repetíció a torok és nyelv lazaságának megőrzésével. Hangsorok gyakorlása különböző kötésvariációkkal.
- A helyes tartás állandó ellenőrzése.
- A játékmód, artikuláció további differenciálása. (non legato, portato, marcato).
- Dinamikai árnyalás: f, mf, p.
- Memóriafejlesztés készségfejlesztő gyakorlatok segítségével.
- Társas zenélés.
- Lapról játék.

— Ajánlott tananyag

- Jeney Zoltán: Fuvolaiskola I. (EMB 5457)
- Bántai – Kovács: Skálaiskola I. (EMB 8233)
- Csupor László: Ujjgyakorlatok (EMB 7266)
- Platonov: A fuvolajáték iskolája (Moszkva 11672)
- Gariboldi: Gyakorlatok kezdő fuvolásoknak (EMB 8519)
- Bántai – Kovács: Válogatott etűdök fuvolára I. (EMB 8591)
- Renate Unger: Die Querflöte (VEB Deutsche Verlag für Musik BN 30040)
- Rieger – Unger: Das Querflöten Spiel I. (Hofmeister 8060)
- M. Moyse: Le debutant Flutiste (Leduc 18802)
- Bántai – Kovács: Kis előadási darabok fuvolára (EMB 2791)
- Bartók és Kodály művei fuvolákra és zongorára I. (Bántai – Sipos, EMB 7958)
- Bartók és Kodály művei fuvolára és zongorára II. (Bántai – Sipos, EMB 8940)
- Bántai – Kovács: Fuvolamuzsika I. EMB 6587
- Abracadabra Flute Repertoire (Malcolm Pollock) (A&C Black, London ISBN7136–3527–4)
- Classical Album for Flute and Piano (Rudall C. 730)
- Klassisches Spielbuch (Peters 12295)
- Händel: Menüette (Hofmeister B.144)
- Mozart: Themes I–II. (Fentone F 413–A, B)
- Dolzikov: Gyűjtemény fuvolára és zongorára (Muzika 12389)
- Leichte Spielmusik des Rokoko (Schott 5248)
- Das Notenbüchern des 18. Jahrhunderts I. (Hofmeister 1006)
- Das Notenbüchern des 18. Jahrhunderts II. (Hofmeister 1498)
- Devienne: 18 kis fuvoladuó

— Követelmény

- Egy adott technikai feladatot tartalmazó 8–16 ütemes gyakorlat eljátszása.

- Mérsékelt tempójú, egyszerűbb ritmusképletekből álló etűdök.
- Könnyebb előadási darabok kotta nélkül.
- Pl. Jeney Zoltán: Fuvolaiskola I. kötet 102., vagy ennek megfelelő szintű etűdök; Bán-tai – Kovács: Válogatott etűdök I. 22., vagy Gariboldi: Etűdök, továbbá hasonló ne-hézségű zongorakíséretes darabok.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott skála (alap + hármashangzat),
- Két különböző karakterű gyakorlat (pl. Jeney Z.: I. 102–ig vagy más, azonos szintű, nehézségű gyakorlatok),
- Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

3. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- A hangterjedelem bővítése kromatikusan.
- Elemi tudnivalók a felhangokról (átfújások).
- Nehezebb ritmusképletek ismerete: tizenhatod és harmincketted érték és szünetjelei, kis éles és kis nyújtott ritmus.
- Dúr és moll hangnemek a megismert hangterjedelemben, abszolút hangnévvel is.
- Kromatika.
- Újabb tempójelzések (largo, larghetto, meno mosso, marcia stb.).
- Szerkezet, tagolás: a tempo, dal Segno, Vi–de, Coda, G. P.
- A játszott zenei anyagban előforduló barokk és klasszikus táncok főbb jellegzetességeinek ismerete.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A kialakult mechanizmusok helyes alkalmazása, esetleg javítása.
- Törekvés a hangtalan és egyre gyorsabb levegővételre, a támasz automatikussá tételére. A dinamika határainak szélesítése, a szép hang és a tiszta intonáció megtartása mellett.
- Differenciált hangindítás és a hang befejezésének gyakorlása.
- Egységes hangszín kialakítása az alsó és felső regiszterben egyaránt.
- A skálázás tempójának mérsékelt fokozása különböző variációkkal: éles és nyújtott ritmusok, különféle artikulációk, repetíció.
- Hármashangzat–felbontások és terclépések.
- Játékmód, artikuláció: az eddig tanult ismeretek készségszintre emelése.
- Memóriafejlesztés: előadási darabok zenei igényű, kontrollált gyakorlása.
- Társas zenélés: Lapról játszás.

— Ajánlott tananyag

- Jeney Zoltán: Fuvolaiskola I. (EMB 5457)
- Jeney Zoltán: Fuvolaiskola II. (EMB 5458)
- Bántai – Kovács: Skálaiskola I. (EMB 8233)
- Csupor László: Ujjgyakorlatok (EMB 7266)
- Platonov: A fuvolajáték iskolája (Moszkva 11672)
- Gariboldi: Gyakorlatok kezdő fuvolásoknak (EMB 8519)
- Bántai – Kovács: Válogatott etűdök fuvolára I. (EMB 8591)
- Bántai – Kovács: Válogatott etűdök fuvolára II. (EMB 8592)
- Tomaszewski: Wybor Etuid na Flet I. (PWM 6464)
- Tomaszewski: Wybor Etuid na Flet II. (PWM 6246)
- M. Moyse: Le debutant Flutiste (Leduc 18802)
- Werner Richter: Schule für die Querflöte (Schott ED 4777)
- Bartók és Kodály művei fuvolákra és zongorára I. (Bántai – Sipos) (EMB 7958)
- Bartók és Kodály művei fuvolára és zongorára II. (Bántai – Sipos) (EMB 8940)
- Bartók Béla: Este a székelyeknél (Pröhle) (EMB 8317)
- Kocsár Miklós: Saltus Hungaricus (EMB 6744)
- Bántai – Kovács: Fuvolamuzsika I. (EMB 6587)
- Bántai – Kovács: Fuvolamuzsika II. (EMB 8732)
- Bántai – Kovács: Könnyű kamarazene fuvolára (EMB 6387)
- Barokk táncok fuvolára és zongorára (Nagy) (EMB 13272)
- Classical Music for Flute (B.&H. 20342)
- Forty little Pieces (L. Moyse) (Schirmer 43191)
- Der junge Flötist (Zimmermann 1394)
- J. Hook: Szonatina (F–dúr) (Schott 10138)
- Devienne: 18 kis fuvoladuó

— Követelmény

- A hangok olvasása és fogásainak ismerete c1–g3 –ig, kromatikusan.
- Különböző karakterű és tempójú etűdök biztonságos eljátszása 2#, 2b előjegyzésig.
- Egy stílusosan előadott, tisztán intonált előadási darab eljátszása kotta nélkül, zongorára– vagy egyéb hangszerkísérettel.
- A tanult művek formai elemzése az életkornak megfelelő szinten.
- Pl. Jeney Zoltán: Fuvolaiskola II. 22., vagy Bántai – Kovács: Válogatott etűdök I. 14., továbbá hasonló nehézségű zongorakíséretes darabok.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott skála (tercmenet, hármashangzat–felbontás is),

- Két különböző karakterű gyakorlat (pl. Jeney Z.: II. 22–ig vagy más, azonos szintű, nehézségű gyakorlatok),
- Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

4. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- Az egyszerűbb felhangok ismerete.
- Aszimmetrikus ütemek, a hangjegyértékek és ritmusképletek átfogó rendszerezése, tizenhatod–triola, kettős nyújtópont.
- Dúr és moll hangnemek 4#, 4b előjegyzésig a hangszer teljes hangterjedelmében
- A könnyebb ékesítések (előke, parányzó, trilla) írásmódja és ritmusa.
- A moduláció fogalma.
- A játszott anyag zenei formáinak elemzése, stílusjegyeinek tudatosítása (pl. tánc típusok).

A hangszerkezelés fejlesztése

- A felhangok szerepének tudatosítása és használata, a támasz és a helyes szájartás összefüggésében (egyszerűbb átfújások: oktáv, kvint).
- A laza, könnyed ujj- és a nyelvtechnika fejlesztése.
- A kettős nyelvütés használata (dupla staccato), először lassú tempóban.
- A skálázás tempójának fokozása különböző dinamikával, ritmikával és artikulációval.
- A megfelelően kialakított légzéstechnika elsajátítása lehetővé teszi a vibrato tanítását (nem évfolyamhoz kötötten!).
- A dinamikai árnyalás fejlesztése (crescendo, diminuendo).
- Az önálló hangolásra való törekvés.
- Memóriafejlesztés a megszerzett formai, szerkezeti ismeretek alapján.
- Rendszeres társas zenélés vagy kisenekari játék.
- A lapról játszási készség továbbfejlesztése.

— Ajánlott tananyag

- Jeney Zoltán: Fuvolaiskola II. (EMB 5458)
- Bántai – Kovács: Skálaiskola II. (EMB 8625)
- Csupor László: Ujjgyakorlatok (EMB 7266)
- Bántai – Kovács: Válogatott etűdök fuvolára II. (EMB 8592)
- Gariboldi: 30 etűd (EMB 8007)
- M. Moyse: De la Sonorité (Leduc 18166)
- M. Moyse: Cinquante Études Mélodiques op. 4 I–II. (Leduc 19480 19481)
- Towarnicki: Szkola na Flet I. (PWM 5706)
- Tomaszewski: Wybor Etuid na Flet I. (PWM 6464)

- Tomaszewski: Wybor Etuid na Flet II. (PWM 6264)
- Fuvolamuzsika II.(Bántai – Kovács) (EMB 8732)
- Romantikus album (Bántai – Sipos) (EMB 12350)
- 3 Gavotte (Bántai – Sipos) (EMB 13099)
- 3 Minuetti (Bántai – Sipos) (EMB 13196)
- Barokk táncok fuvolára és zongorára (Nagy) (EMB 13272)
- Album of Sonatinas for young Flutists (Schirmer 44374)
- J. Conte: Impromptu (G.Billaudot 3433)
- Heinrich Funk: Kleine Sonata (VEB Hofmeister– Leipzig 7237)
- Der Junge Flötist (Zimmermann 1394)
- Salon–Stücke II. (Kunzelmann GM 903 b)
- Bárcsak volna fuvolán! (Csetényi) (AKKORDA–1019)
- Hangversenydarabok fuvolára (Szebenyi – Nagy) (EMB 6958)
- Népszerű előadási darabok fuvolára (Kovács L.) (EMB 12654)
- Bononcini: Táncok és szonáták I. (Máriássy) (EMB 13612)
- Valentine: 12 szonáta (Kalmár) (EMB 12054)
- Csupor László: Fuvoladuók II. (EMB 14043)

— Követelmény

- Folyamatos, egyenletes tempójú skálázás 3#, 3b előjegyzésig a tanult variációkkal.
- Közepes terjedelmű, mérsékelt tempójú, többféle technikai feladatot tartalmazó etűdök megszólaltatása.
- Barokk táncjáték vagy egyszerűbb előadási darab eljátszása.
- Társas zenélés: kíséretes előadási darabok, duók, triók.
- Pl. Jeney Zoltán: Fuvolaiskola II. 64., vagy Bántai – Kovács: Válogatott etűdök II. kötetből 28–32. közül egy, továbbá hasonló nehézségű zongorakíséretes darabok.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott skála (duplanyelvvel is),
- Két különböző karakterű gyakorlat (pl. Jeney Z.: II. 70–ig vagy más, azonos szintű, nehézségű gyakorlatok),
- Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

5. évfolyam „A”tagozat

— Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- Az eddig tanult ismeretek összefoglalása és elmélyítése.
- Az ütemfajták, hangjegyértékek és ritmusképletek átfogó, rendszerezett ismerete.
- Dúr és moll hangnemek ismerete 5#, 5b előjegyzésig, a hangszer teljes terjedelmében.

- Tudnivalók a vibratóról a zenei kifejezés érdekében.
- A hangszeres és elméleti órákon tanult formai és harmóniai elemzés a tanár irányításával.
- A bonyolultabb ékesítések (trilla utókéval vagy a nélkül)
- A különböző népek zenéje ritmikai és hangzásvilágának megismerése.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A levegő megfelelő vezetésével és irányításával az egységes hangszín kialakítása az alsó és a felső regiszterekben egyaránt.
- A hangminőség és vibrato összefüggésének tudatosítása
- Különböző hangindítások és hangbefejezések gyakorlása.
- A nyelv differenciált szerepének tudatosítása.
- A dupla staccato sebességének mérsékelt fokozása.
- Hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogása.
- Skálázás egyenletes, gyorsabb tempóban, bonyolultabb variációkkal (pl. hangról hangra, visszafordulás oktolákkal, duplanyelv stb.).
- Önálló hangolás (javasolt a játszott mű hangnemében).
- A zenei anyagban előforduló díszítések pontos megszólaltatása.
- Szélsőséges dinamikák (pianissimo, fortissimo stb.).
- A memória fejlesztése hosszabb terjedelmű műveken keresztül.
- Társas zenélés, lehetőség szerint más hangszerekkel is (vonós, fúvós, gitár stb.).
- Lapról játszás: az előző év anyagának megfelelő nehézségi szinten.

— Ajánlott tananyag

- Jeney Zoltán: Fuvolaiskola II. (EMB 5458)
- Bántai – Kovács: Skálaiskola II. (EMB 8625)
- Bántai – Kovács: Válogatott etűdök fuvolára II. (EMB 8592)
- E. Köhler: Etűdök fuvolára op. 33I. (Pröhle) (EMB 8513)
- E. Köhler: Etűdök fuvolára op. 33I. (Zimmermann ZM 1090)
- Tomaszewski: Wybor Etuid na Flet II. (PWM 6246)
- M. Moyse: De la Sonorité (Leduc 18166)
- Flöten Studien in alten und neuen Stil I. (E. List) (VEB Hofmeister 7352)
- Das Flötenbuch Friedrich des Grossen (Breitkopf 5606)
- Romantikus Album (Bántai – Sipos) (EMB 6958)
- 3 Tambourin (Bántai – Sipos) (EMB 12574)
- 3 Polonaise (Bántai – Sipos) (EMB 13446)
- Hangversenydarabok fuvolára és zongorára (Szebenyi – Nagy) (EMB 6958)
- Népszerű előadási darabok fuvolára (Kovács L.) (EMB 12654)

- Bononcini: Táncok és szonáták I. (Máriássy) (EMB 13612)
- Marcello: 12 szonáta fuvolára op. 2 I. (Máriássy) (EMB 13476))
- D. Scarlatti: Három szonáta (EMB 8958)
- Járdányi Pál: Szonatina (EMB 1371)
- Bárcsak volna fuvolán! (Csetényi Gyula) (AKKORDA–1019)
- Album of Sonatinas for young Flutists (Schirmer 44374)
- Telemann: F–dúr szonáta (Amadeus GM 666)
- Debussy: A kis néger (EMB 7933)
- Jeney Zoltán: Fuvoladuók II. (EMB 6640)
- Zempléni: Fuvolatrió (EMB 12807)

— Követelmény

- A hangok olvasásának és fogásának ismerete c1–h3 –ig, kromatikusán.
- Egyenletes tempójú skálázás 4#, 4b előjegyzésig, a tanult variációkkal.
- Különböző karakterű etűdök megszólaltatása, zenei megközelítése jellegüknek megfelelő tempóban.
- Barokk tánc vagy könnyebb szonáta tételpár stílusos, intonált előadása, kísérettel.
- Pl. Jeney Zoltán: Fuvolaiskola II. 68–78., vagy Bántai – Kovács: Válogatott etűdök II. 21., továbbá hasonló nehézségű zongorakíséretes darabok.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott skála (alap + hármashangzat + felbontás + tercmenet),
- Két különböző karakterű gyakorlat (pl. Jeney Z.: II. 87. vagy más, azonos szintű, nehézségű gyakorlatok),
- Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

6. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- Dúr és moll hangnemek 6#, 6b előjegyzésig.
- A kromatikus hangsor.
- A tanuló tudja hangszerének intonációs hibáit és korrigálja azokat.
- Önálló gyakorlási módszerek ismerete a felmerülő problémák megoldására.
- Értelmes tagolás, kisebb előadási darabok önálló megformálása.
- A tanuló ismerje a különböző korok zenéjének díszítésrendszerét. (Barokk lassú tételek egyszerűbb díszítésekkel való előadása).
- Tájékozódjon a különböző korok stílusainak jellemző jegyeiről.
- A vibrato szerepe a zenei megvalósításban.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Törekvés a kiegyenlített és kifejező hang elérésére.

- Biztonságos hangindítás minden regiszterben.
- A befúvás szélsőséges helyzetei (ki- és befordítás).
- A laza, könnyed ujjtechnika fejlesztése.
- Trilla és egyéb díszítő elemek magasabb szintű, önálló alkalmazása.
- Skálák és etűdök tempójának fokozása.
- Szimpla és dupla staccato, gyorsaságfejlesztő gyakorlatokon keresztül.
- A vibrato fokozatos fejlesztése (sebesség, amplitúdó).
- A tudatos zenei memorizálás fejlesztése.
- Rendszeres társas zenélés
- A lapról játék készsége fokozott mértékben fejlődjön.

— Követelmény

- Az eddig tanult skálák biztonságos tudása több figurációval (terc, hármashangzat stb.).
- A három regiszter összekapcsolása rövid és könnyű gyakorlatokon keresztül.
- Nagyobb lélegzetű, összetett feladatot tartalmazó etűdök eljátszása (pl. Bántai – Kovács: Válogatott etűdök fuvolára II. 12.).
- A fuvola több regiszterét összefogó gyakorlat.
- Előadási darabok tisztán intonálva, kotta nélkül.
- Pl. Jeney Zoltán: Fuvolaiskola II. 84–85., vagy E. Köhler: Etűdök op. 33 I. kötet első három etűdjének egyike, továbbá hasonló nehézségű zongorakíséretes darabok.

— Ajánlott tananyag

- Bántai – Kovács: Válogatott etűdök fuvolára II. (EMB 8592)
- Bántai – Kovács: Válogatott etűdök fuvolára III. (EMB 8593)
- Eördögh J.: Középfokú technikai és olvasógyakorlatok I. (EMB 1801)
- Fuvolaetűdök középfokra (Jeney Zoltán) (EMB 12062)
- E. Köhler: 25 Romantische Etüden für Flöte op. 66 (ZM 12240)
- M. Moyse: De la Sonorité (Leduc 18166)
- M. Moyse: Exercices Journaliers pour La Flûte (Leduc 16638)
- M. Moyse: Cinquante Études Mélodiques op. 4 I. (Leduc 19480)
- M. Moyse: Cinquante de Demersseman II. (Leduc 19481)
- M. Moyse: Vingt-Quatre Études Mélodiques avec variations (Leduc 18026)
- Taffanel: 17 Grands Exercices Journaliers de Mécanisme (Leduc 17204)
- Platonov: 30 etűd (ASMP 36)
- Towarnicki: Szkola na Flet II. (PWM 1989)
- Hangversenydarabok fuvolára és zongorára (Szebenyi – Nagy) (EMB 2791)
- Népszerű előadási darabok fuvolára (Kovács L.) (EMB 12654)
- Romantikus album (Bántai – Sipos) (EMB 12350)

- 3 olasz arietta (Csetényi) (AKKORD A–1006)
- Bárcsak volna fuvolán! (Csetényi) (AKKORD A–1019)
- Händel: Hallei szonáták (Bántai – Máriássy) (EMB 5739)
- Händel: Hallei szonáták (Peters 4554)
- Händel: Hallei szonáták (EMB 7217)
- Händel: Elf Sonaten (DVfM 4003)
- Händel: 6 szonáta fuvolára és basso continuóra I–II. (Malina – Máriássy) (EMB 13404 13405)
- Telemann: C–dur Sonata (Amadeus GM 666)
- Telemann: Sechs Sonaten in Kanon (Hofmeister B.124)
- Boismortier: Sechs Suiten (Schott ED. FTR15)
- Boismortier: Sechs Sonaten I–II. (Schott 5056, 5057)
- Boismortier: 6 szonáta op. 9 (Máriássy) (EMB 13350)
- Marcello: 12 szonáta fuvolára és basso continuóra I–II. (EMB 13476, 13477)
- Loeillet: 12 szonáta op. 4 I–IV. (EMB 12989– 12992)

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott skála + variációi,
- Egy etűd (pl. E. Köhler: op. 33 I. kötetből) vagy más, azonos nehézségű gyakorlat,
- Egy tételpár vagy kamaramű.

Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

„B” tagozatos oktatásra irányítható az a tanuló, aki az átlagot meghaladó zenei tehetséggel és hangszeres adottságokkal rendelkezik. Érdeklődése és szorgalma alkalmassá teszi arra, hogy megfeleljen a minőségben és mennyiségben magasabb követelményeknek.

„B” tagozatos oktatásra legkorábban az első évfolyam végén nyílik lehetőség.

A „B” tagozaton a tanuló hangszeres játéka elsősorban hangminőségben, a hangszerkezelés biztonságában, virtuozításban és az előadás kifejezőerejében haladja meg az „A” tagozat szintjét.

2. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- A hangterjedelem kibővítése kromatikusan c1–a3–ig.
- Elemi tudnivalók a felhangokról.
- Az enharmónia fogalma.
- Dúr és moll hangnemek 3#, 3b előjegyzésig, abszolút hangnévvel is.
- A hármashangzat–felbontások és terclépések fogalma.
- A ritmikai ismeretek bővítése (tizenhatodok és azok szünetjelei).
- Újabb tempójelzések (stringendo, allargando, sostenuto stb.).

- Szerkezet, tagolás: a tempo, dal segno, Vi-de, Coda.
- A játszott anyagban előforduló barokk és klasszikus táncok főbb jellegzetességeinek ismerete (felütés, ütemsúlyok stb.).
- A tanult művek formai elemzése az (azonosság, hasonlóság, szekvencia, különbségek felismerése, a periódus kérdés–felelet viszonya).
- Hangindítás súlytalan helyen, átkötések.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A légzéstechnika állandó fejlesztése (tartott hangok dinamikával: crescendo, diminuendo az intonáció és a hangminőség változása nélkül.)
- A torok és a nyelv lazaságának megőrzése.
- A hangindítás és a repetíció gyorsítása Hangsorok gyakorlása különböző kötésekkel és variációkkal.
- A kéz–(csukló–) tartás lazításával az ujjak határozott, ugyanakkor laza billentése.
- Dúr és moll hangnemek 2#, 2b előjegyzésig, hármashangzattal, felbontásokkal, terclépésekkel a tanult hangterjedelem alsó és felső határáig. Memóriafejlesztés több készségfejlesztő gyakorlat segítségével.
- Társas zenélés.
- Lapról játszás az első év nehézségi fokán.

— Ajánlott tananyag

- Jeney Zoltán: Fuvolaiskola I. (EMB 5457)
- Bántai – Kovács: Skálaiskola I. (EMB 8233)
- Csupor László: Ujjgyakorlatok (EMB 7266)
- Platonov: A fuvolajáték iskolája (Moszkva 11672)
- Gariboldi: Gyakorlatok kezdő fuvolásoknak (EMB 8519)
- Bántai – Kovács: Válogatott etűdök fuvolára I. (EMB 8591)
- Renate Unger: Die Querflöte (VEB Deutsche Verlag für MusikBN 30040)
- Rieger – Unger: Das Querflöten Spiel I. (Hofmeister 8060)
- M. Moyse: Le debutant Flutiste (Leduc 18802)
- Bántai – Kovács: Kis előadási darabok fuvolára (EMB 2791)
- Bartók és Kodály művei fuvolákra és zongorára I. (Bántai – Sipos, EMB 7958)
- Bántai – Kovács: Fuvolamuzsika I. EMB 6587
- Abracadabra Flute Repertoire (Malcolm Pollock) (A&C Black, London ISBN7136–3527–4)
- Classical Album for Flute and Piano (Rudall C. 730)
- Klassisches Spielbuch (Peters 12295)
- Händel: Menüette (Hofmeister B.144)
- Mozart: Themes I–II. (Fentone F 413–A,B)

- Leichte Spielmusik des Rokoko (Schott 5248)
- Das Notenbüchern des 18. Jahrhunderts I. (Hofmeister 1006)
- Das Notenbüchern des 18. Jahrhunderts II. (Hofmeister 1498)
- Kamarazene kezdők számára I. (Máriássy) (EMB 6915)
- Kamarazene kezdők számára II. (Máriássy – Víg) (EMB 8741)
- Szokolay Sándor: (Bántai Vilmos) Magyar gyermekdalok két és három furulyára vagy fuvolára (EMB 7768)
- Devienne: 18 kis fuvoladuó

— Követelmény

- Igényes hangindításra való törekvés
- A légzéstechnika állandó tökéletesítése, megfelelő támasz kialakítása, állandó ellenőrzése.
- Tartott hangok különböző dinamikával: crescendo–decrescendo az intonáció változása nélkül.
- Árnyaltabb dinamikai kifejezés
- Előadási darabok kotta nélkül.

— Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott skála (tercmenet, hármashangzat–felbontás is),
- Két különböző karakterű gyakorlat
- Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

3. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- A hangterjedelem bővítése.
- Nehezebb ritmusképletek ismerete: tizenhatod és harmincketted érték, valamint ezek szünetjelei, tizenhatod–triola, kettős nyújtópont.
- Dúr és moll hangnemek 3#, 3b előjegyzésig az ismert hangterjedelemben, abszolút hangnévvel is. – Hármashangzat–felbontások és tercmenetek.
- Újabb tempójelzések a játszott zenei anyagban.
- Szerkezet, tagolás: formai ismeretek az újabb előadási daraboknál.
- A játszott zenei anyagban előforduló barokk és klasszikus táncok főbb jellegzetességeinek ismerete, tudatosítása.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Egységes hangszín kialakítása, alsó és felső regiszterben egyaránt Tartott hangok különböző dinamikával, az intonáció és a hangminőség változtatása nélkül.
- Törekvés a hangtalan és egyre gyorsabb levegővételre, a támasz automatikussá tételére.

- Differenciált hangindítás és a hang befejezésének gyakorlása. A hangindítás gyorsítása, repetíció a torok és a nyelv lazaságának megőrzésével.
- A kettős nyelvütés használata (dupla staccato) lassított tempóban.
- Hangsorok gyakorlása kotta nélkül, a tanult hangterjedelem alsó és felső határáig.
- A skálázás tempójának fokozása különböző variációkkal: éles és nyújtott ritmusok, különféle kötések, repetíció.
- Játékmód, artikuláció: az eddigi ismeretek készsége szintre emelése, további differenciálása.
- Memóriafejlesztés: gyakorlatok és előadási darabok segítségével.
- Társas zenélés.
- Lapról játszás az előző év nehézségi fokán.

— Ajánlott tananyag

- Jeney Zoltán: Fuvolaiskola I. (EMB 5457)
- Jeney Zoltán: Fuvolaiskola II. (EMB 5458)
- Bántai – Kovács: Skálaiskola I. (EMB 8233)
- Csupor László: Ujjgyakorlatok (EMB 7266)
- Platonov: A fuvolajáték iskolája (Moszkva 11672)
- Gariboldi: Gyakorlatok kezdő fuvolásoknak (EMB 8519)
- Bántai – Kovács: Válogatott etűdök fuvolára I. (EMB 8591)
- Tomaszewski: Wybor Etuid na Flet I. (PWM 6464)
- M. Moyse: Le debutant Flutiste (Leduc 18802)
- M. Moyse: Cinquante Études Mélodiques I–II. (Leduc 19480, 19481)
- Bartók és Kodály művei fuvolákra és zongorára I. (Bántai – Sipos) (EMB 7958)
- Bartók és Kodály művei fuvolára és zongorára II. (Bántai – Sipos) (EMB 8940)
- Kocsár Miklós: Saltus Hungaricus (EMB 6744)
- Bántai – Kovács: Fuvolamuzsika I. (EMB 6587)
- Bántai – Kovács: Könnyű kamarazene fuvolára (EMB 6387)
- Barokk táncok fuvolára és zongorára (Nagy) (EMB 13272)
- Classical Music for Flute (B.&H. 20342)
- Der junge Flötist (Zimmermann 1394)
- J. Hook: Szonatina (C–dúr) (Schott 10139)
- Händel: Menüette (Hofmeister B. 144)
- J. Haydn: 12 menüett fuvolára és gitárra (Mosóczi – Vági) (EMB 12915)
- Csupor László: Fuvoladuók kezdők számára I. (EMB 8498)

— Követelmény

- A már megszerzett ismeretek és készségek helyes alkalmazása.

- Különböző karakterű, nagyobb technikai képzettséget igénylő gyakorlatok, műzenei példák biztonságos eljátszása.
- Bonyolultabb ütemfajták, ritmikai elemek, ritmusképletek alkalmazása.
- Különböző karakterű és tempójú etűdök biztonságos eljátszása
- Egy stílusosan előadott, tisztán intonált előadási darab eljátszása kotta nélkül, zongora– vagy egyéb hangszerkísérettel.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott skála (tercmenet, hármashangzat–felbontás is),
- Két különböző karakterű gyakorlat
- Egy előadási darab kotta nélkül.

4. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- Hangterjedelem: c1–h3–ig.
- A felhangrendszer megismertetése.
- Aszimmetrikus ütemek, hangjegyértékek és ritmusképletek átfogó és rendszerezett ismerete.
- Tizenhatod–triola, kettős nyújtópont.
- Dúr és moll hangnemek 4#, 4b előjegyzésig, a hangszer teljes hangterjedelmében.
- Modális hangsorok.
- A könnyebb ékesítések (előke, parányzó, trilla) írásmódja és ritmusa.
- A moduláció fogalma.
- Egyszerűbb hangnemi kitérések felismerése a tanár segítségével.
- A játszott anyag zenei formáinak elemzése, stílusjegyeinek tudatosítása (pl. tánc típusok).
- A belső hallás fejlesztése (tempó, karakter és intonáció elképzelése a játék megkezdése előtt).

A hangszerkezelés fejlesztése

- A felhangok szerepének tudatosítása a támasz és a helyes szájtartás kialakításában.
- Törekvés az ujjak és a nyelv könnyed mozgására.
- A skálázás tempójának fokozása különböző dinamikával, ritmikával és artikulációval, kettős nyelvütéssel.
- A dinamikai árnyalás fejlesztése a szép hang és a tiszta intonáció mellett.
- Önálló hangolásra nevelés.
- Memóriafejlesztés: a megszerzett formai, szerkezeti ismeretek alapján.
- Rendszeres társas zenélés, vagy kisenekari játék.
- A lapról játszási készség az előző év nehézségi fokán

— Ajánlott tananyag

- Bántai – Kovács: Válogatott etűdök fuvolára II. (EMB 8592)
- Gariboldi: 30 etűd (EMB 8007)
- M. Moyse: De la Sonorité (Leduc 18166)
- M. Moyse: Cinquante Études Mélodiques op. 4 I–II. (Leduc 19480 19481)
- Towarnicki: Szkola na Flet I. (PWM 5706)
- Tomaszewski: Wybor Etuid na Flet I. (PWM 6464)
- Flöte Lernen mit Trewor Wye II. (Zimmermann ZS. 243)
- Flötenetüden I. (Immanuel Lucchesi) (DVfM 31050)
- Fuvolamuzsika II.(Bántai – Kovács) (EMB 8732)
- Romantikus album (Bántai – Sipos) (EMB 12350)
- 3 Gavotte (Bántai – Sipos) (EMB 13099)
- Album of Sonatinas for young Flutists (Schirmer 44374)
- J. Conte: Impromptu (G.Billaudot 3433)
- Heinrich Funk: Kleine Sonata (VEB Hofmeister– Leipzig 7237)
- Der Junge Flötist (Zimmermann 1394)
- Salon–Stücke II. (Kunzelmann GM 903 b)
- Bárcsak volna fuvolán! (Csetényi) (AKKORD A–1019)
- Hangversenydarabok fuvolára (Szebenyi – Nagy) (EMB 6958)
- Népszerű előadási darabok fuvolára (Kovács L.) (EMB 12654)
- Bononcini: Táncok és szonáták I. (Máriássy) (EMB 13612)
- Csupor László: Fuvoladuók II. (EMB 14043)
- Bartók Béla: 18 duó 2 fuvolára (Csupor László) (UE 17288)
- Beethoven: Sonata a due flauti (EMB 4172)
- Bartók és Kodály művei fuvolára és zongorára II. (Bántai – Sipos) (EMB 8940)
- Bántai – Kovács: Könnyű kamarazene fuvolára (EMB 6387)
- Telemann: Sechs Sonaten im Kanon (Hofmeister 124)
- Blavet: 15 Duette für Flöten (Heinrichschofen 1340)
- Boismortier: Leichte Duos op. 11 (Peters 9664)
- Mozart: 5 Pieces for 3 Flutes (UE 16157 L.)

— Követelmény

- Nagyobb lélegzetű, különböző karakterű és tempójú, többféle technikai feladatot feldolgozó etűdök, műzenei példák megszólaltatása;
- Nagyobb terjedelmű előadási darabok, tisztán intonálva, a mű stílusát és hangulatát tükröző előadásban, kísérettel.
- Folyamatos, egyenletes tempójú skálázás a tanult variációkkal.

- Társas zenélés: kíséretes előadási darabok, duók, triók.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott skála (duplanyelvvel is),
- Két különböző karakterű gyakorlat
- Egy előadási darab kotta nélkül.

5. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- Az eddig tanult ismeretek és megszerzett készségek elmélyítése.
- Bonyolultabb ritmusképletek, dinamikai és artikulációs előírások megvalósítása.
- Dúr és moll hangnemek 5#, 5b előjegyzésig, a hangszer teljes terjedelmében.
- A bonyolultabb ékesítések írásmódja és ritmusa.
- A szélsőséges dinamikák fogalma.(pianissimo, fortissimo stb.).
- A formai és szerkezeti ismeretek bővítése (rondóforma, variációs forma).
- A tanuló ismerje a történelmi társastáncok tempóit és jellegzetességeit

A hangszerkezelés fejlesztése

- A légzés, nyelv- és ujjtechnika területén megszerzett ismeretek és készségek elmélyítése, tökéletesítése.
- Lehetőleg biztonságos hangindítás minden regiszterben.
- Szélsőséges dinamikák (ff, pp) megvalósítása, fokozott figyelemmel a szép hang és a tiszta intonáció megtartására.
- A befúvás szélsőséges helyzetei (ki- és befordítás).
- A trilla és egyéb díszítő elemek magasabb szintű, önálló alkalmazása.
- A laza, könnyed ujjtechnika kidolgozása.
- Hangsorok rendszeres gyakorlása a korábban megismert variációk szerint, 5#, 5b előjegyzésig.
- A tanuló önállóságának fejlesztése.
- A vibrato szerepe a zenei megvalósításban. A tanuló uralja a vibrato sebességét és amplitúdóját.
- Etüdök és skálák tempójának fokozása.
- Memóriafejlesztés: hosszabb terjedelmű műveken keresztül.
- Társas zenélés más hangszerekkel is (pl. vonós, fúvós, gitár stb.).
- Lapról játszás: az előző év nehézségi fokán.

— Ajánlott tananyag

- Jeney Zoltán: Fuvolaiskola II. (EMB 5458)
- Bántai – Kovács: Skálaiskola II. (EMB 8625)
- Bántai – Kovács: Válogatott etüdök fuvolára II. (EMB 8592)

- E. Köhler: Etűdök fuvolára op. 33I. (Zimmermann ZM 1090)
- M. Moyse: De la Sonorité (Leduc 18166))
- Das Flötenbuch Friedrich des Grossen (Breitkopf 5606)
- Romantikus Album (Bántai – Sipos) (EMB 6958)
- 3 Tambourin (Bántai – Sipos) (EMB 12574)
- 3 Polonaise (Bántai – Sipos) (EMB 13446)
- Hangversenydarabok fuvolára és zongorára (Szebenyi – Nagy) EMB 6958
- Népszerű előadási darabok fuvolára (Kovács L.) (EMB 12654)
- Bononcini: Táncok és szonáták II. (Máriássy) (EMB 13613)
- Marcello: 12 szonáta fuvolára op.2 I. (Máriássy) (EMB 13476)
- D. Scarlatti: Három szonáta (EMB 8958)
- Járdányi Pál: Szonatina (EMB 1371)
- Bárcsak volna fuvolám! (Csetényi Gyula) (AKKORDA–1019)
- Album of Sonatinas for young Flutists (Schirmer 44374)
- Telemann: F–dúr szonáta (Amadeus GM 666)
- Vivaldi: „Il pastor fido” 6 Sonaten für Querflöte und Basso continuo (Hortus Musicus 135)
- Quantz: Sonata in F–dur op. 3 no. 6 (Peters 9675)
- Lavigne: Drei Sonaten (Peters 9663)
- Debussy: A kis néger (EMB 7933)
- Jeney Zoltán: Fuvoladuók II. (EMB 6640)
- E. Köhler: Válogatott duók (Tóser) (EMB 13780)
- Telemann: Sechs Sonaten in Kanon (Hofmeister B.124)
- Hotteterre: Trio Sonatas I–II. (Musica Rara 1806, 1807)
- Bengráf József: Magyar táncok a 18. századból fuvolára, gitarra és gordonkára (Pejt-sik) (EMB 12804)
- Zempléni: Fuvolatrió (EMB 12807)

— Követelmény

- Az eddig megszerzett ismeretek és készségek önálló alkalmazása.
- Dúr és összhangzatos moll hangsorok hármashangzat–felbontásaikkal, tercmeneteikkel együtt, kotta nélkül.
- Nagyobb lélegzetű, különböző karakterű és tempójú, többféle technikai feladatot feldolgozó etűdök, műzenei példák megszólaltatása jellegüknek megfelelő tempóban.
- Barokk tánc vagy könnyebb szonáta tételpár stílusos, intonált előadása, kísérettel.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott skála (alap + hármashangzat + felbontás + tercmenet),

- Egy különböző karakterű gyakorlat,
- Egy szonáta tételpár,
- Egy előadási darab kotta nélkül.

6. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- Az eddig megszerzett ismeretek összefoglalása (különböző ritmusok, ütemfajták, ütemjelzések, tempójelzések, díszítések stb. átfogó, rendszerezett ismerete).
- Dúr és moll hangnemek 6#, 6b előjegyzésig, hármashangzat- és dominánsszeptim-felbontásokkal és tercmenetekkel együtt.
- Eltérő, sajátos stílusjegyek felismerése (stílusismeret).
- Tudatosítsuk a gyakorlás helyes módszerét.
- A játszott művek formai és szerkezeti elemzése.
- Kromatikus skála.
- A tanuló ismerje az előadási darabok szerzőit, zenei korszakokba helyezve.
- A zenei ízlés, stílus- és hangszínérzék, valamint a karakterek iránti érzékenység fejlesztése, a zenei fantázia kibontakozása.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A hangindítás és hangbefejezés differenciálása, repetíció gyakoroltatása, tempójának fokozása (szimpla és dupla staccatóval is).
- Tartott hangok állandó vagy változó dinamikával, a jó hangminőség, a tiszta intonáció megtartásával.
- Valamennyi hangsor rendszeres gyakorlása a korábban megismert változatok szerint.
- Trilla-skála.
- A hallás és ritmusérzék továbbfejlesztése, a dinamikai, hangszínbeli és intonációs igényességre való törekedés.
- A céltudatos és hatékony gyakorlási módszer fejlesztése.
- A tanuló ismerje hangszerének intonációs hibáit és tudatosan korrigálja azokat.
- Tudatos zenei memorizálás.
- Rendszeres társas zenélés.
- Lapról játszás az előző év nehézségi fokán

— Ajánlott tananyag

- Bántai – Kovács: Válogatott etűdök fuvolára II. (EMB 8592)
- Eördögh J.: Középfokú technikai és olvasógyakorlatok I. (EMB 1801)
- E. Köhler: 25 Romantische Etüden für Flöte op. 66 (ZM 12240)
- M. Moyse: Exercices Journaliers pour La Flûte (Leduc 16638)
- M. Moyse: Cinquante Études Mélodiques op. 4 I. (Leduc 19480)

- M. Moyse: Vingt-Quatre Études Mélodiques avec variations (Leduc 18026)
- Das Flötenbuch Friedrich des Grossen (Breitkopf 5606)
- Hangversenydarabok fuvalára és zongorára (Szebenyi – Nagy) (EMB 2791)
- Népszerű előadási darabok fuvalára (Kovács L.) (EMB 12654)
- Romantikus album (Bántai – Sipos) (EMB 12350)
- 3 olasz arietta (Csetényi) (AKKORD A–1006)
- Bárcsak volna fuvalán! (Csetényi) (AKKORD A–1019)
- Händel: Hallei szonáták (Bántai – Máriássy) (EMB 5739)
- Händel: Hallei szonáták (EMB 7217)
- Händel: Elf Sonaten (DVfM 4003)
- Telemann: Sechs Sonaten in Kanon (Hofmeister B.124)
- Boismortier: Sechs Sonaten I–II. (Schott 5056, 5057)
- Boismortier: 6 szonáta op. 9 (Máriássy) (EMB 13350)
- Mozart: G–dúr szonáta K. 285/a (EMB 13067)
- Mozart: C–dúr szonáta K. 285/b (EMB 13011)
- Mozart: D–dúr szonáta K. 285 (EMB 13009)
- Mozart: A–dúr szonáta K. 298 (EMB 13010))
- Vivaldi: Concerto V. F–dur op. 10 (Schott FTR 83)
- Vivaldi: Concerto IV. G–dur op. 10 (Schott 41413)
- Rossini: Andante és Allegro (Eulenburg GM 209)
- Szervánszky: Szonatina (EMB 1372)

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott skála + variációi,
- Egy etűd
- Egy tételpár vagy kamaramű.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

— A tanuló ismerje

- a fuvala és a fafűvös hangszerek múltját, irodalmát,
- a hangszer teljes hangterjedelmét,
- a tudatos és helyes légzéstechnikát,
- a fuvala intonációs hibáit (és tudatosan korrigálja azokat),
- a dúr és moll hangnemeket 4 #, 4 b előjegyzésig,
- az egyszerűbb díszítések írásmódját és ritmusát,
- a vibrato szerepét a zenei megvalósításban,

- ismerje a tanult anyagban előforduló tempó– és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- ismerje a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
- a jelentősebb fuvolás előadóművészeket.

— Legyen képes

- a kiegyenlített és kifejező hang elérésére a tiszta intonáció megtartásával,
- a különböző hangindítások és hangbefejezések megvalósítására,
- a különböző nyelvütések (szimpla és dupla staccato) gyorsaságának fejlesztésére,
- az önálló hangolásra,
- a könnyebb technikai problémák elemző gyakorlására,
- a kottahű játékra és folyamatos, mérsékelt tempójú lapról olvasásra,
- hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogására,
- a különböző artikulációs előírások megszólaltatására (staccato, tenuto, legato, marcato stb.),
- egyenletes, pergő–technikához vezető ujjgyakorlatok fokozatos gyorsítására.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

— A tanuló legyen képes

- dúr és moll skálákat játszani 4 #, 4 b előjegyzésig, tercekkel, hármashangzat– és szimpla– és duplanyelvvel is, a játszott irodalom által megkövetelt dinamikák megvalósítására
- készségfejlesztő gyakorlatok hibátlan eljátszására (pl. Eördögh, Platonov stb.),
- nehezebb etűdök zenei és technikai megvalósítására (pl. Köhler op. 33–as és op. 66–os etűdsorozata),
- egy barokk szonáta lassú és gyors tételének eljátszására egyszerűbb díszítésekkel,
- hosszabb terjedelmű művek memorizálására (pl. Járdányi: Szonatina, Szervánszky: Szonatina stb.).

A művészeti alapvizsga követelményei

— A vizsga részei

- A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

— A vizsga tantárgya és időtartama

Fuvola főtárgy

- „A” tagozat: minimum 10 perc
- „B” tagozat: minimum 15 perc

— A vizsga tartalma

„A” tagozat

- Egy etűd vagy szólódarab, vagy technikai jellegű mű (Jeney: Fuvolaiskola II. kötet/56–85., Bántai: Válogatott etűdök II. kötet/12., Köhler: Etűdök op. 33 no. 1/1–3. nehézségi szintjén).
- Egy barokk szonátatétel; Marcello: d–moll szonáta, Telemann: F–dúr szonáta valamilyik tétele nehézségi szintjén.
- Egy előadási darab; Romantikus album, 3 Menüett, 3 Tambourin, Népszerű előadási darabok nehézségi szintjén.
- Az etűd kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Két különböző karakterű etűd vagy szólódarab, vagy technikai jellegű mű; Platonov: 30 etűd 1–10., Köhler: Etűdök op.33 no. 1/1–5., Eördögh: Technikai és olvasógyakorlatok 1/1–4. nehézségi szintjén.
- Egy barokk szonáta tételpár; Händel: Hallei szonáták nehézségi szintjén.
- Egy karakterdarab vagy kamaramű; Járdányi Pál: Szonatina nehézségi szintjén.
- A kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

— A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

7. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- A ritmusértékek, ritmusképletek, ütemfajták, ütemjelzések átfogó, rendszerezett ismerete.
- Dúr és moll hangnemek 7#, 7b előjegyzésig.
- Eltérő, sajátos stílusjegyek felismerése, ezek megvalósítása (stílusismeret).

- Különböző korhű díszítésfajták megismerése.
- A zenei anyag kiválasztása az életkori sajátosságok figyelembevételével.
- Zenekari művek fuvolaszólamainak megismertetése.
- A játszott művek formai, szerkezeti elemzése.
- A hangszerkezelés fejlesztése
- Az eddig megszerzett készségek állandó karbantartása és tökéletesítése.
- Skálák különböző kötésvariációkkal.
- A hallás és ritmusérzék fejlesztése, a dinamikai és hangszínbeli érzékenység és igényesség kialakítása.
- Az önállóság fejlesztése a gyakorlás módszerességében, az etűdökben és előadási darabokban felmerülő problémák gyorsabb megoldása érdekében.
- Különböző díszítések korhű és stílusos alkalmazása.
- Memóriafejlesztés: a kotta nélküli játék gyakorlása.
- Társas zenélés: kamarazene.

— Ajánlott tananyag

- Eördögh J.: Középfokú technikai és olvasógyakorlatok I. (EMB 1801)
- Bántai – Kovács: Válogatott etűdök fuvolára III. (EMB 8593)
- E. Köhler: 25 Romantische Etüden für Flöte op. 66 (ZM 12240)
- Fuvolaetűdök középfokra (Jeney Zoltán) (EMB 12062)
- M. Moyse: De la Sonorité (Leduc 18166)
- Flötenetűden II. (Immanuel Lucchesi) (DVfM 31057)
- Fr. Vester: 50 weitere klassische Studien (UE 14672)
- Szemelvények zenekari művekből (Gyöngyössy) (EMB 12949)
- Boismortier: Sechs Suiten (Schott FTR 15)
- Telemann: Zwölf methodische Sonaten (Peters 13069)
- Kuhlau: 12 Caprices I–II. Ger. (Billaudot 1801, 1802)
- Das Frühbarock (Máriássy) (EMB 13533)
- Das Italianische Barock (Máriássy) (EMB 13534)
- Marcello: 12 szonáta fuvolára és basso continuóra I–II. (EMB 13476, 13477)
- Loeillet: 12 szonáta op. 4 I–IV. (EMB 12989– 12992)
- Loeillet: 12 szonáta op. 1 I–IV. (EMB 12638– 12641)
- Loeillet: 12 szonáta op. 3 I–IV. (EMB 13160– 13163)
- Vivaldi: D–dúr fuvolaverseny op. 10 (Il Cardellino) (EMB 7226)
- J. S. Bach: Suite no. 2 (h–moll) táncjátékok (EMB 13185)
- Händel: Elf Sonaten (DVfM 4003)
- Pergolesi: Fuvolaverseny (G–dúr) (B.&H. 17502)

- Gluck: G–dúr fuvolaverseny (Amadeus BP 2061)
- Corelli: La Follia (Schott 43236)
- Czerny: Rondo facile et brillant (G–dúr) (Kunzelmannn GM 831C)
- Benda: Sonata C–dúr (Hofmeister 742)
- Mozart: D–dúr szonáta K. 285 (EMB 13009)
- Mozart: A–dúr szonáta K. 298 (EMB 13010)
- Telemann: Largo e vivace (4 fuvolára) (Edizioni Berben E. 1954 B.)
- Barokk mesterek variációi II. (Kállay) (EMB 14137)
- Boccherini: Menüett és variációk 4 fuvolára (BA 6888)

— Követelmény

- Az eddigi évfolyamokban elért színvonal megőrzése.
- Különböző karakterű etűdök megszólaltatása a jellegüknek megfelelő tempóban.
- Előadási darab (vagy kamaramű stb.) értelmes, tagolt, árnyalt megszólaltatása.
- E. Köhler: Etűdök op. 33 I. 5., 7., 9., vagy Bántai – Kovács: Válogatott etűdök II. 12–14., továbbá hasonló nehézségű zongorakíséretes darabok vagy kamaraművek.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála,
- Egy etűd (pl. romantikus: Köhler op. 66–ból vagy Platonov: 30 etűdből) vagy más, azonos nehézségű gyakorlat,
- Egy szonáta tételpár
- Egy előadási darab vagy kamaramű.

8. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- A bonyolultabb felhangok ismerete.
- Kromatikus és egészhangú skálák.
- A játszott művekben előforduló tempójelzések, karakterjelzések, dinamikai és előadási jelek, zenei műszavak.
- Differenciáltabb hangnemi kitérések (pl. tercrokonság) felismertetése a tanár segítségével.
- Improvizáció különböző műfajokban (pl. 1–2 ütemes rövid zárati kadenciák – futamok, hármashangzatok – rögtönzése).
- Ismerkedés a kortárs zenei irányzatokkal.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Kromatikus és egészhangú skálák mérsékelt tempóban.
- Hármashangzatok (tripla staccato).
- A trillázás fejlesztése.

- Fokozott figyelem a hang szépségére, a hangminőség és vibrato összefüggésére.
- A nehezebb átfújások gyakorlása.
- A halk és gyors belélegzés továbbfejlesztése.
- A skálázás tempójának fokozása; a különböző figurációk egy levegőre (tudatos gazdálkodás a levegővel).
- Kortárs zenei irányzatok, technikai megoldások.
- A tudatos zenei memorizálás fejlesztése.
- Társas zenélés: kamarazene, zenekari játék.

— Ajánlott tananyag

- Eördögh J.: Középfokú technikai és olvasógyakorlatok II. (EMB 1838)
- Andersen: 24 etűd fuvolára (Kovács L.) (EMB 8520)
- E. Köhler: Etűdök fuvolára II. op. 33 (Pröhle) (EMB 8514)
- E. Köhler: 25 Romantische Etüden für Flöte op. 66 (ZM 12240)
- Tomaszewski: Wybor Etuid na Flet III. (PWM 6465)
- Fürstenau: 24 Etüden für Flöte (Hofmeister 7293)
- M. Moyse: De la Sonorité (Leduc 18166)
- Bellinzani: 4 szonáta (EMB 12792)
- Blavet: Szonáták (Fleury) (Rudall 585, 594, 597, 626, 632)
- Vanhal: G–dur Sonata (Panton 876)
- Veracini: 12 Sonaten I–IV. (Kolneder) (Peters 4965a, 4965b, 4965c, 4965d)
- Quantz: Flötenkonzert g–moll (Peters 12885)
- Telemann: f–moll Sonata (Amadeus GM 666)
- Kuhlau: 12 Capries I– II. (G. Billaudot 1801, 1802)
- Fiocco: Allegro (P. Paubon) (G. Billaudot G. 3190/b)
- Mozart: Rondo, D–dúr (Pröhle) (EMB 8521)
- Die zweite Hälfte des 18. Jahrhunderts (Máriássy) (EMB 13536)
- Mozart: A–dúr Szonáta (Homolya) (EMB 13010)
- Rösler – Rosetti: D–dúr fuvolaverseny (Szebenyi) (EMB 3949)
- Hajdu M.: Magyar pásztordalok (EMB 1670)

— Követelmény

- Rendelkezzék a tanuló olyan bejátszási módszerrel, amelynek birtokában a jó befűvási érzetek rövid időn belül elérhetők.
- Technikai felkészültségének megfelelő etűdök kiválasztása és azok, lehetőleg hibátlan megszólaltatása.
- Képességeihez mért zenei anyag (kamaramű) igényes előadása.

- E. Köhler: Etűdök op. 66 kötetből, vagy Bántai – Kovács: Válogatott etűdök II. 46., vagy III. 9–10., továbbá hasonló nehézségű zongorakíséretes vagy kamaraművek.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála,
- Egy etűd (pl. Köhler: op. 33 II. kötetből, Bántai – Kovács: Válogatott etűdök III. kötetből) vagy más, azonos nehézségű gyakorlat,
- Egy tételpár vagy kamaramű.

9. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- Az egészhangú és a kromatikus skála ismerete és ezek kombinációi.
- A művek lassú tételeinek zenei összefogása, zenei ívek felépítése, illetve lekerekítése.
- Romantikus zenei előadásmód.
- A zenei stílusérzék és a zenei fantázia fogalma.
- Tájékozódás a XX. század különböző stílusában.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Nagyobb, nehezebb hangközök kötésének gyakorlása.
- A mély regiszter intenzitásának továbbfejlesztése.
- A hármas nyelvűtés gyorsítása.
- Hangképzés nagy dinamikai különbségekkel.
- A memória szinten tartása.
- Társas zenélés: kamarazene, zenekari játék.

— Ajánlott tananyag

- E. Köhler: Etűdök fuvolára op. 33 II. (Pröhle) (EMB 8514)
- Andersen: 24 etűd fuvolára (Kovács L.) (EMB 8520)
- J. Chr. Bach: Sonata F–dur per flauto e cembalo (EMB 8977)
- Mozart: D–dúr szonáta (Homolya) (EMB 13009)
- M. Haydn: Fuvolaverseny (Vécsey) (EMB 2297)
- Hoffmeister: D–dúr fuvolaverseny (EMB 4274)
- Vivaldi: La notte (g–moll) op. 10 (EMB 1822)
- Boccherini: Concerto in D major (Rampal) (IMC 10017)
- Schubert: Téma variációkkal, B–dúr (Bántai – Sipos) (EMB 12573)
- Schumann: Három románc op. 94 (EMB 12841)
- Debussy: Syrinx, En bateau (Szebenyi) (EMB 8290)
- Farkas Ferenc: Bihari román táncok (EMB 958)
- G. Fauré: Pièces Célèbres pour Flûte et Piano (Leduc 29002)

- Mozart: Sechs Duette op. 75 I–II. (Zimmermann 2260, 11340)
- Doppler: Duetтино american (Adorján) 2 flûte+piano (Billaudot G 3104B)
- Jean–Jean: Modern etűdök

— Követelmények

- Dúr és összhangzatos moll hangsorok, hármas– és négyeshangzat–felbontásokkal, tercmenetekkel kotta nélkül.
- Különböző karakterű etűdök megszólaltatása jellegüknek megfelelő tempóban;
- Lassú–gyors szonáta–, koncert– (vagy egyéb műből kiemelt) tételpár vagy hasonló terjedelmű más előadási darab ízléses, igényes előadása, kísérettel.
- Jártasság nehezebb ritmusképletekben
- Rendszeres társas zenélés más hangszerekkel, lehetőség szerint zenekari játék.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála,
- Egy etűd (pl. Köhler: op. 33 III. kötetből, vagy a Fuvolaetűdök középfokra című kottából) vagy más, azonos nehézségű gyakorlat,
- Egy tételpár vagy kamaramű.

10. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- Az eddig tanult ismeretek összegzése.
- Modern zenei effektusok.
- Pergőnyelv.
- Bevezetés és ismertetés az újabb légzéstechnikák (körkörös légzés) fogalmáról, használatáról.
- A fuvola társhangszereinek és transzponálási módjainak ismerete (piccolo, altfuvola, basszusfuvola).
- Kitekintés a jazz és az értékes könnyűzene irányába.
- Alakuljon ki a tanulóban egy olyan értelmi és érzelmi kapcsolat a zenével, hogy a mindennapi zenélés életszükségletévé váljék.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Az elsajátított hangszerttechnikai ismeretek alárendelése az egyes művek zenei igényeinek.
- Az improvizációs készség lehetőségének kihasználása a játék örömének fokozására.
- Nehezebb kamaramű (vagy zenekari anyag) technikai problémáinak megoldása transzponálási lehetőségek kihasználásával.
- A tanuló lapról játék során érje el, hogy első látásra mind zeneileg, mind technikailag megfelelően játsszon el nem túl nehéz műveket.

- Társas zenélésnél az intonálás tisztaságában és az együttjátszás precizitásában tudjon magas színvonalon fuvolázni.
- Legyen alkalmas arra, hogy különböző együttesekben mindenki számára örömet szerző játékot produkáljon.

— Ajánlott tananyag

- E. Köhler: Etűdök fuvolára op. 33 III. (Pröhle) (EMB 8515)
- E. Köhler: Virtuóz etűdök fuvolára op. 75 I. (EMB 8516)
- E. Köhler: Virtuóz etűdök fuvolára op. 75 II. (EMB 8517)
- Ittész Gergely: Kettősfogások fuvolára (táblázat) saját kiadás
- Quantz: Capricien (Amadeus BP 2050)
- Ph. E. Bach: Szólószonáta fuvolára (Hofmeister 7141)
- A bécsi klasszikusok (Pröhle) (EMB 13537)
- Romantikus fuvolavirtuózok I–II. (EMB 13538, 13539)
- Fauré: Fantázia (Jeney Zoltán) (EMB 7675)
- Vivaldi: Concerto in do minore (Hartay – Nagy) (EMB 3770)
- F. Mendelssohn–Bartholdy: Rondo capriccioso (Bántai – Sipos) (EMB 13195)
- Quantz: Flötenconcerto G–dur (Peters 12981)
- Borne: Carmen–Fantasie (Kunzelmann GM 890)
- Schubert: Bevezetés és variációk az „Elszáradt virágok” témájára (EMB 13286)
- P. Csillag: Kavicsok szólófuvolára (EMB 13949)
- Devienne: Sechs Sonaten (Kunzelmann GM 877/a, b)
- Kuhlau: Three Trios op. 13 (Rampal) (IMC 2787)
- Devienne: Trio D–dur (Eulenburg 10005)
- E. Bozza: Trois pièces (pour 4 flûtes) (Leduc 25584)
- F.–K. Doppler: Magyar Fantázia op. 35 (Adorján) (2 fuvola, zongora) (Musica Rara 1275)
- Grieg: Ausgewählte Stücke aus Peer Gynt für 2 Flöten und Klavier (UE 30350)
- S. Joplin: The Entertainer für drei Flöten und Klavier (Amadeus BP 2411)
- J. Castérède: Flûtes en Vacances Quatre Pièces pour 3 flûtes (ad libitum 4 flûtes) (Leduc 23296)
- J. Haydn: Die Jahreszeiten für zwei Flöten (UE 18036)
- Mozart: Die Hochzeit des Figaro für 2 Flöten (UE 16773)
- Láng: Duo (EMB 4532)
- Bozza: Kvartett (Leduc 21318)

— Követelmény

- A tanuló a zenei anyagot életkorának, évfolyamának, egyéni képességeinek és készségeinek megfelelő szinten, kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva, a zene folyamatát és összefüggéseit érzékeltetve, kifejezően szólaltassa meg.
- Jean–Jean: Modern etűdök, vagy Fuvolaetűdök középfokra, vagy Hangversenyetűdök fuvolára (Kovács L.), továbbá hasonló nehézségű zongorakíséretes darab vagy kamaramű.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála,
- Egy etűd (pl. Andersen: 24 etűdből vagy Jean–Jean: Modern etűdökből) vagy más, azonos nehézségű gyakorlat,
- Egy tételpár vagy kamaramű.

Továbbképző évfolyamok „B” tagozat

7. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- A fuvolahang fizikai törvényszerűségei.
- Dúr és moll hangnemek 7#, 7b előjegyzésig.
- Kromatikus skála.
- A tempójelzések, karakterjelzések ismeretének bővítése.
- A ritmusértékek, ritmusképletek, ütemfajták, ütemjelzések átfogó, rendszerezett ismerete. További aszimmetrikus ütemek.
- Eltérő, sajátos stílusjegyek felismerése, ezek megvalósítása (stílusismeret).
- Különböző korok díszítésfajtáinak megismertetése.
- Barokk művek felépítése (szonáta, koncert).
- Szekvenciális szerkesztésmód a barokk művekben.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A kialakult mechanizmusok továbbfejlesztése
- Hangszínbeli érzékenység és igényesség kialakítása.
- A nyelvindítás különböző módjai, a dinamika és az intonáció összefüggései.
- A rekeszizom tudatos működtetése, alkalmazása.
- Hangsorok különböző ritmikai variációkkal, változó kötésmódokkal, repetíciókkal, többféle hangerősségben.
- Trillaskálák a tanult hangnemekben.
- A vibrato, mint a zenei kifejezés egyik eszköze.
- A fuvolajátékkal kapcsolatos állóképesség fejlesztése, idejének növelése.
- Különböző díszítések korhű és stílusos alkalmazása.

- Önálló gyakorlási módszerek bővítése.
- Társas zene (kamarazene, zenekari játék).
- A lapról olvasási készség fejlesztése folyamatos tempóban.

— Ajánlott tananyag

- Eördögh J.: Középfokú technikai és olvasógyakorlatok I. (EMB 1801)
- Bántai – Kovács: Válogatott etűdök fuvolára III. (EMB 8593)
- E. Köhler: 25 Romantische Etüden für Flöte op. 66 (ZM 12240)
- Fuvolaetűdök középfokra (Jeney Zoltán) (EMB 12062)
- Szemelvények zenekari művekből (Gyöngyössy) (EMB 12949)
- Boismortier: Sechs Suiten (Schott FTR 15)
- Telemann: Zwölf Fantasien für Querflöte (Bärenreiter 2971)
- Telemann: Zwölf methodische Sonaten (Peters 13069)
- Kuhlau: 12 Caprices I–II. Ger. (Billaudot 1801, 1802)
- Das Frühbarock (Máriássy) (EMB 13533)
- Das Italianische Barock (Máriássy) (EMB 13534)
- Marcello: 12 szonáta fuvolára és basso continuóra I–II. (EMB 13476, 13477)
- Loeillet: 12 szonáta op. 3 I–IV. (EMB 13160– 13163)
- Vivaldi: „Il pastor fido” 6 Sonaten für Querflöte und basso continuo (Hortus Musicus 135)
- Vivaldi: D–dúr fuvolaverseny op. 10 (Il Cardellino) (EMB 7226)
- J. S. Bach: Suite no. 2 (h–moll) táncjátékok (EMB 13185)
- Pergolesi: Fuolaverseny (G–dúr) (B.&H. 17502)
- Gluck: G–dúr fuolaverseny (Amadeus BP 2061)
- Corelli: La Follia (Schott 43236)
- Czerny: Rondo facile et brillant (G–dúr) (Kunzelmannn GM 831C)
- Benda: Sonata C–dúr (Hofmeister 742)
- Mozart: D–dúr szonáta K. 285 (EMB 13009)
- Mozart: A–dúr szonáta K. 298 (EMB 13010)
- Popp – Moniuszko: A fonóányka (PWM 1179)
- Bartók Béla: Három csíkmegyei népdal (Szebenyi) (EMB 2142)
- Farkas Ferenc: Szonatina (EMB 5870)
- Decsényi János: Sonatina pastorale (EMB 2953)

— Követelmény

- Hangszínbeli érzékenység és igényesség kialakítása.
- A nyelvvindítás különböző módjai, a dinamika és az intonáció összefüggései.
- Különböző díszítések stílusos alkalmazása

- A tanult daraboknak megfelelő tempók alkalmazása
- Nagyobb terjedelmű mű stílusos, biztonságos előadása

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála,
- Egy etűd (pl. romantikus: Köhler op. 66-ból vagy Platonov: 30 etűdből) vagy más, azonos nehézségű gyakorlat,
- Egy szonáta tételpár vagy kamaramű.
- Egy előadási darab

8. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- A tanuló ismerje a négy zenei alapkaraktert: dolce, espressivo, risoluto, grazioso.
- A klasszikus zeneirodalom stílusainak jellemzői.
- A szonátaforma tematikus és hangnemi elemzése.
- Improvizáció különböző műfajokban (pl. 1–2 ütemes rövid zárati kadenciák rögtönzése).
- Ismerkedés a XX. századi zene hangzásvilágával.
- Egészhangú skálák és kombinációi.
- Szűkített és bővített hármashangzatok.
- Nehezebb hangnemi kitérések önálló felismerése.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A hangképzés eddig tanult elemeinek ismételése, bővítése dinamikai követelményekkel.
- Kifejező hang, hangminőség, a vibrato gyakorlati megvalósítása.
- Nehezebb átfűjások gyakorlása.
- A halk és gyors belégzés továbbfejlesztése.
- Tudatos gazdálkodás a levegővel.
- Laza, könnyed ujjtechnika.
- Az ujjak szinkronizálása.
- Hangsorok különböző tempókban, figurációkkal, hangközmenetekkel, harmóniafelbontásokkal (kromatikus és egészhangú skálákban is).
- Hármás nyelvütés.
- Trillák egyenletes és gyors tempóban.
- Tudatos zenei memorizálás.
- Társas zenélés különféle együttesekben.
- Lapról játszás: különös tekintettel a klasszikus irodalom zenei anyagára.

— Ajánlott tananyag

- Eördögh J.: Középfokú technikai és olvasógyakorlatok II. (EMB 1838)
- Andersen: 24 etűd fuvolára (Kovács L.) (EMB 8520)
- M. Moyse: Exercices Journalier pour la Flûte (Leduc 16638)
- Bellinzani: 4 szonáta (EMB 12792)
- Vanhal: G–dur Sonata (Panton 876)
- Veracini: 12 Sonaten I–IV. (Kolneder) (Peters 4965a, 4965b, 4965c, 4965d)
- Quantz: Flötenkonzert g–moll (Peters 12885)
- Telemann: f–moll Sonata (Amadeus GM 666)
- Kuhlau: 12 Capries I–II. (G. Billaudot 1801, 1802)
- Fiocco: Allegro (P. Paubon) (G. Billaudot G. 3190/b)
- Mozart: Rondo, D–dúr (Pröhle) (EMB 8521)
- Mozart: A–dúr Szonáta (Homolya) (EMB 13010)
- Rösler – Rosetti: D–dúr fuvolaverseny (Szebenyi) (EMB 3949)
- Hajdu M.: Magyar pásztordalok (EMB 1670)
- Corrette: Six sonatas op. 2 for 2 flute (Nova Music NM 165)
- Jeney Zoltán: Fuvoladuók I–III. (EMB 6562, 6640, 7816)
- J. Haydn: Sechs Duette (UE 18037–38)
- J. Haydn: Three Trios (for 3 flutes) (J. P. Rampal) (IMC 1958)
- C. Wanausek: 10 Miniaturen für 4 Flöten (Doblinger 05023)

— Követelmény

- Rendelkezzék a tanuló olyan bejátszási módszerrel, amelynek birtokában a jó befűvási érzetek rövid időn belül elérhetők.
- Technikai felkészültségének megfelelő etűdök kiválasztása és azok, lehetőleg hibátlan megszólaltatása.
- Képes legyen a tanuló a művek stílushű, igényes előadására.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála,
- Egy etűd (pl. Köhler: op. 33 II. kötetből, Bántai – Kovács: Válogatott etűdök III. kötetből) vagy más, azonos nehézségű gyakorlat,
- Egy barokk szonáta tételpár vagy barokk kamaramű,
- Egy előadási darab.

9. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- A tempó– és dinamikai jelek bővebb ismerete.
- A zenei stílusérzék és a zenei fantázia fogalma.

- Lassú tételek zenei összefogása, zenei ívek felépítése, illetve lekerekítése.
- Romantikus művek (hangszeres dalok, karakterdarabok stb.) zenei előadásmódja.
- Társzművészetek.
- Zenekari művek fuvolaszólamainak megismertetése.
- Pergőnyelv.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Tartott hangok nagy dinamikai különbségekkel (pp, ff).
- A mély regiszter intenzitásának fokozása.
- Hangindítás, hangbefejezés és a nyelv szerepének kapcsolata.
- A hármas nyelvütés gyorsítása.
- Pergőnyelv az alsó regiszterben is.
- Nehezebb, nagyobb hangközök kötése.
- Valamennyi hangsor rendszeres gyakorlása élénk és egyenletes tempóban.
- A memória szinten tartása, felhasználva a nehezebb technikai feladatok gyakorlására.
- Társas zene, kamarazene, zenekari játék.
- A lapról játszás továbbfejlesztése a romantikus zenei anyagon.

— Ajánlott tananyag

- E. Köhler: Etűdök fuvolára op. 33 III. (Pröhle) (EMB 8515)
- Andersen: 24 etűd fuvolára (Kovács L.) (EMB 8520)
- M. Moyse: De la Sonorité (Leduc 18166)
- Händel: Elf Sonaten (DVfM 4003)
- C. Ph. E. Bach: 6 Sonaten (Zimmermann 1800)
- J. Chr. Bach: Sonata F–dúr per flauto e cembalo (EMB 8977)
- Mozart: D–dúr szonáta (Homolya) (EMB 13009)
- M. Haydn: Fuvolaverseny (Vécsey) (EMB 2297)
- Hoffmeister: D–dúr fuvolaverseny (EMB 4274)
- Schubert: Téma variációkkal, B–dúr (Bántai – Sipos) (EMB 12573)
- Schumann: Három románc op. 94 (EMB 12841)
- Debussy: Syrinx, En bateau (Szebenyi) (EMB 8290)
- Farkas Ferenc: Bihari román táncok (EMB 958)
- G. Fauré: Pièces Célèbres pour Flûte et Piano (Leduc 29002)
- G. Fauré: Berceuse op. 16, Berceuse op. 56, Pièce, Fantaisie op. 79 (Leduc 4229)
- Dávid: Szonáta (EMB 1867)
- Szervánszky: Szvit két fuvolára (EMB 2671)
- W. Fr. Bach: Sechs Duette I–II. (Breitkopf 5655, 5656)

— Követelmény

- A laza, könnyed ujjtechnika.
- Jártasság nehezebb ritmusképletekben.
- Rendszeres társas zenélés más hangszerekkel, lehetőség szerint zenekari játék.
- Érzékeny és igényes intonáció
- Hajlékony legato, technikailag biztonságos nyelvtechnika

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála,
- Egy etűd
- Egy barokk szonáta tételpár
- Egy XX. századi mű

10. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- A megtanultak összegzése.
- A modern zenei effektusok.
- Glissando, üveghangok, a fuvola felhangrendszerére épülő segédfogások.
- Ismerkedés újabb légzéstechnikák (körkörös légzés) alapjaival.
- Korunk zenéjének intonációs és ritmikai sajátosságai.
- A bartóki zene hangrendszerei.
- Kitekintés a jazz és az értékes könnyűzene irányába.
- A fuvola társhangszerei (piccolo, altfuvola, basszusfuvola) és transzponálási módja és ezek zenekari használata.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Az elsajátított hangszertechnikai ismeretek a virtuozitás irányába.
- Biztos hangindítás és hangbefejezés minden regiszterben, többféle dinamikával.
- Üveghangok, él- és réshangok, frullató-módok bővítése.
- Az improvizációs készség lehetőségének kihasználása a játék örömének fokozására.
- Nehezebb kamaramű (vagy zenekari anyag) technikai problémáinak megoldása a transzponálási lehetőségek kihasználásával.
- Memóriafejlesztés, koncentráció hosszabb terjedelmű műveken keresztül.
- Társas zenélésnél az intonálás tisztaságában és az együttjátszás precizitásában tudjon magas színvonalon fuvolázni.
- A tanuló lapról játék során érje el, hogy első látásra mind zeneileg, mind technikailag megfelelően játsszon el műveket.

— Ajánlott tananyag

- E. Köhler: Etűdök fuvolára op. 33 III. (Pröhle) (EMB 8515)
- E. Köhler: Virtuóz etűdök fuvolára op. 75 I. (EMB 8516)

- Hangversenyetűdök fuvolára (Kovács L.) (EMB 12652))
- Jean–Jean: Modern etűdök (Leduc 24726)
- S. Karg–Elert: 30 Capricien op. 107 (Steingräber 2240)
- E. Bozza: Quators Études – Arabesques (Leduc 22830)
- Ittész Gergely: Kettősfogások fuvolára (táblázat) saját kiadás
- Quantz: Capricien (Amadeus BP 2050)
- Ph. E. Bach: Szólószonáta fuvolára (Hofmeister 7141)
- Devienne: Konzert für Flöte und Orchestra (Szebenyi – Nagy) (EMB 4723)
- Fauré: Fantázia (Jeney Zoltán) (EMB 7675)
- F. Mendelssohn–Bartholdy: Rondo capriccioso (Bántai – Sipos) (EMB 13195)
- Kuhlau: Introductio e Rondo op. 98 (Billaudot MB 23178)
- P. Csillag: Kavicsok szólófuolára (EMB 13949)
- Devienne: Sechs Sonaten (Kunzelmann GM 877/a, b)
- F.–K. Doppler: Magyar Fantázia op. 35 (Adorján) (2 fuvola, zongora) (Musica Rara 1275)
- P. Tschaikowsky: Danse des Mirlitons from Nut Cracker Suite (4 flûtes) (Symphony 691–24)
- Grieg: Ausgewählte Stücke aus Peer Gynt für 2 Flöten und Klavier (UE 30350)
- S. Joplin: The Entertainer für drei Flöten und Klavier (Amadeus BP 2411)
- J. Castérède: Flûtes en Vacances Quatre Pièces pour 3 flûtes (ad libitum 4 flûtes) (Leduc 23296)
- J. S. Bach: 15 kétszólamú invenció (UE 18030)
- Láng: Duo (EMB 4532)
- Bozza: Kvartett (Leduc 21318)

— Követelmény

- A kortárs zene notációjának és alapvető technikai megoldásainak ismerete (üveghangok, él– és réshangok, frulláto–módok)
- A technikai készségek virtuózabb fejlesztése.
- A tanuló a zenei anyagot kotta– és stílushűen, értelmesen tagolva, a zene folyamatát és összefüggéseit érzékeltetve, kifejezően szólaltassa meg.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála,
- Egy etűd,
- Egy barokk szonáta tételpár vagy kamaramű,
- Egy előadási darab.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

„A” tagozat

— A tanuló legyen képes

- a szép, kifejező hang tudatos megteremtésére,
- a tiszta intonációra,
- a hangszerét könnyedén kezelni,
- a levegő tudatos beosztására,
- hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogására,
- a nagyobb lélegzetű, összetett feladatokat tartalmazó etűdök eljátszására,
- a vibrato sűrűségének fokozására, az amplitúdó nagyságnak változtatására és helyes alkalmazására,
- a különböző zenei korok megkomponált stílushű díszítéseinek önálló alkalmazására,
- a technikai és zenei szempontból tudatos, elemző gyakorlásra, a pontos ritmus feltétel nélküli megtartására,
- az értelmes, tagolt, árnyalt előadásra,
- a legfontosabb zenei karakterek megjelenítésére,
- egyszerűbb javítási műveletek elvégzésére (pl. csavar meghúzása, rugó visszatétele, a hangolódugó folyamatos ellenőrzése stb.).

— A tanuló rendelkezék

- megfelelő hangszeres technikával
- olyan lapról olvasási készséggel, amely a kamarazenei és zenekari játékhoz szükséges,
- olyan bejátszási módszerrel, amelynek birtokában a jó befúvási érzetek rövid időn belül elérhetők,
- a tudásszintjének megfelelő önállósággal a játszandó művek kiválasztásánál.

— A tanuló tudja alkalmazni

- a hang képzésének fizikai törvényszerűségeit (légzés, rekesz, felhangok stb.),
- a különböző artikulációs előírásokat (staccato, legato, tenuto, marcato stb.).

„B” tagozat (az „A” tagozat követelményein felül)

— A tanuló ismerje

- a modern zenei effektusokat,
- az újabb légzéstechnikákat,
- a fuvola társhangszereit, azok transzponálási módjait,
- korunk zenéjének intonációs sajátosságait.

— Legyen képes

- biztos hangindításra és –befejezésre,
- nehéz etűd virtuóz előadására (pl. Köhler: Etűdök fuvolára op. 33 III. kötet, Wehner: 12 nagy etűd vagy Jean–Jean: Modern etűdök),
- nehezebb előadási darab, kamaramű, zenekari szólam önálló zenei és technikai megoldására.

A művészeti záróvizsga követelményei

— A vizsga részei

- A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

— A vizsga tantárgya és időtartama

Fuvola főtárgy

- „A” tagozat: minimum 10 perc
- „B” tagozat: minimum 15 perc

— A vizsga tartalma

„A” tagozat

- Egy etűd vagy szólódarab, vagy technikai jellegű mű; Bántai: Fuvolaetűdök III. kötet (EMB 8593, vagy Köhler: Etűdök op. 33 no. II. kötet (EMB 8514) nehézségi szintjén.
- Egy barokk szonáta két tétele, vagy egy barokk kamaramű; Marcello: a–moll szonáta, (EMB 12534), Telemann: C–dúr szonáta (EMB 13535), Händel: F–dúr szonáta nehézségi szintjén.
- Egy karakterdarab, vagy XX. századi mű; Fauré: Siciliano (EMB 7583), Doppler: Berceuse (EMB 12350), Mező Imre: Szvit (EMB 3358), Szervánszky Endre: Szonatina (EMB 1372) nehézségi szintjén.
- A vizsgaanyagot az etűd és a kamaramű kivételével lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Egy etűd vagy szólódarab, vagy technikai jellegű mű; Köhler: Etűdök op. 33 no. III. 1–5., (EMB 8514) Andersen: 24 etűd fuvolára/1. (EMB 8520); Hangversenyetűdök fuvolára c. gyűjtemény (EMB 12652) nehézségi szintjén.
- Egy barokk szonáta két tétele, vagy egy barokk kamaramű; Händel: Hat szonáta (EMB 13404), egy barokk triószonáta két tétele nehézségi szintjén.
- Egy XX. századi mű; Farkas: Bihari román táncok (EMB 958) nehézségi szintjén.
- A vizsgaanyagot az etűd és a kamaramű kivételével kotta nélkül kell játszani.

— A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,

- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

- Jó minőségű és állapotú, lehetőség szerint sima fejrészrel ellátott tanuló–hangszerek.
- Jól hangolt zongora, vagy pianínó.
- Legalább 2 db állítható magasságú kottaállvány.
- Teljes alakot visszaadó tükör.
- Metronóm.

31.2.4.3. Klarinét

- A klarinéttanítás általános célja, feladatai
 - a helyes légzés kialakítása,
 - a kifejező klarinéthang elsajátíttatása,
 - a kéz–, test–, fej–, hangszertartás lazaságának tudatosítása,
 - a megismert mozgásmechanizmusok automatikussá tétele,
 - a biztonságos hangszerkezelés kialakítása,
 - a belső hallás fejlesztése,
 - a ritmus alapérzetének biztonságos alkalmazása,
 - rendszerezett zenei ismeretek átadása.
- Ismertesse meg a tanulókkal
 - a klarinét történetét,
 - a klarinét társhangszereit (fafúvós hangszercsalád),
 - a hangszer irodalmát,
 - a jelentősebb alkotó– és előadóművészek munkásságát.
- Tudatosítsa
 - a helyes légzéstechnikára épülő ideális befúvási mód (ansatz) együttes használatát,
 - a hangminőség, dinamika és intonáció összefüggéseit,
 - a hangszer könnyed kezelését, a laza mozgásérzetek kialakítását,
 - a klarinét hangképzésének fizikai törvényszerűségeit,
 - a rendszeres és helyes gyakorlási módszer alapelveit,
 - a kottahű játék – mint legfontosabb alapelv – pontos betartását.
- Fejlessze a tanuló zenei képességeit
 - hangszeres technikáját,
 - improvizációs tevékenységét (kreativitását),

- lapról játszási készségét.

— Ösztönözze a tanulót

- a lapról olvasási készség folyamatos, aktív művelésére.

Előkészítő évfolyamok

1. évfolyam

A hangszeres előkészítő elsősorban a képesség kibontakozását, a készségek felmérését szolgálja.

- Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- A hangszer részei, összeállításuk helyes módja, tisztítás, karbantartás.
- Nád felhelyezése.
- A helyes légzéstechnika ismertetése.
- A törzshangok olvasása és fogásai.
- Egyszerű ütemsúlyok, ritmusértékek.
- Módosítójelek, ismétlőjel, korona, a levegővétel jele.
- A játékmód és artikuláció alapfogalmai, kivéve staccato.
- A helyes gyakorlás és memorizálás módszereinek tanítása.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A helyes légzéstechnika gyakoroltatása.
- Helyes test-, hangszer- és kéztartás kialakítása.
- A helyes befúvás, hangindítás és befejezés begyakorlása, a nyelv helyzete és szerepe.
- A megadott hangterjedelmen belül lehetőleg tisztán intonált, egészséges hang elérése.
- A helyes gyakorlás és memorizálás, fejlesztése.

— Ajánlott tananyag

- Kovács: Klarinétozni tanulok I. (EMB Z 12282)
- A szeretet dalai kl.-zg. „Alkotó Muzsikuskok Társasága”
- Gallai Attila: A klarinétzene alapjai (Editio Tatabánya PZ 001)

— Követelmény

- A légzés, befúvás, hangindítás állandó ellenőrzése.
 - A törzshangok biztonságos olvasása és fogásainak ismerete a tanult terjedelemben.
- Gyermekdalok, népdalok és egyéb dallamok megszólaltatása.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Négy gyermekdal vagy népdal, illetve egyéb dallam kotta nélkül, a hangterjedelem minél teljesebb igénybevitelével.

2. évfolyam

— Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- A hangszer részei, összeállításuk helyes módja, tisztítás, karbantartás.
- A nád szerepe és beállítása.
- A törzshangok ismeretének bővítése.
- A helyes légzéstechnika ismertetése.
- Egész, fél, negyed, nyolcad értékek és szünetjeleik. Nyújtópont, pontozott ritmusok.
- Módosítójelek, ismétlőjel, korona, a levegővétel jele.
- Alapvető játékmódok ismeretének bővítése, kivéve staccato
- A hangszerkezelés fejlesztése
- A helyes légzéstechnika állandó gyakoroltatása.
- Helyes test-, hangszer- és kéztartás rögzítése.
- A helyes befúvás, hangindítás és befejezés gyakorlása, a nyelv helyzetének állandó kontrollja, rögzítése és szerepe.
- A megadott hangterjedelmen belül lehetőleg tisztán intonált, egészséges hang elérése.
- A helyes gyakorlás és memorizálás módjai.

— Ajánlott tananyag

- Klarinét ABC (Arany – Bakos – Meizl) OPI 1982
- Kovács: Klarinétozni tanulok I. (EMB Z 12282)
- A szeretet dalai kl.–zg. „Alkotó Muzsikusok Társasága”
- Gallai Attila: A klarinétzene alapjai (Editio Tatabánya PZ 001)

— Követelmény

- A légzés, befúvás, hangindítás állandó ellenőrzése.
- A törzshangok biztonságos olvasása és fogásainak ismerete a tanult terjedelemben.
- Gyermekdalok, népdalok és egyéb dallamok megszólaltatása.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Négy gyermekdal vagy népdal, illetve egyéb dallam kotta nélkül, a hangterjedelem minél teljesebb igénybevételével.

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- A fafúvós hangszerek ismertetése, külső megjelenés, hangszín, hangmagasság (kezdőknél).
- A klarinét részei, összeállításuk helyes módja, tisztítás, karbantartás. Nád helyes felhelyezése.
- A törzshangok olvasása és fogásai.
- Egyszerű ütemszűlyok, ritmusértékek.
- Ismétlőjel, korona, levegővétel jele, módosítójelek.

- A dúr és moll érzet kialakítása, a hangsorok tudatosítása abszolút hangnévvel.
- A játékmód és artikuláció alapfogalmai, jelei, kivéve staccato.
- A szerkezet, tagolás alapfogalmai.
- A helyes gyakorlás és memorizálás különböző módjainak megismertetése.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A helyes légzéstechnika állandó megalapozása, gyakoroltatása.
- A helyes test-, hangszer- és kéztartás kialakítása és folyamatos ellenőrzése.
- A helyes befúvás, hangindítás és elválasztás.
- A megadott hangterjedelmen belül lehetőleg tisztán intonált, szép hang elérése, kitarított hangok mf dinamikával.
- Dúr hangsor kotta nélkül,
- Társas zenélés.

— Ajánlott tananyag

- Balassa: Klarinétiskola I. (EMB Z 5503)
- Kovács: Klarinétozni tanulok I. (EMB Z 12282)
- Dudás L.: Klarinétiskola I. (Music Trade M 06)
- Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok I. (PWM 4550)

— Követelmény

- Jól beállított légzés, befúvás, hangindítás.
- A törzshangok olvasása és fogásainak ismerete a tanult terjedelemben.
- A hangsor ismerete és megszólaltatása kotta nélkül.
- Rövid, előjegyzést nem tartalmazó gyakorlatok, népdalok, gyermekdalok fél, negyed, nyolcad értékekkel, Kovács B.: Klarinétozni tanulok I/58; 68., Balassa – Berkes: Klarinétiskola I/21, 48 stb. nehézségi fokán.
- Előadási darabok (vagy népdalok), lehetőleg kísérettel. Pl. J. S. Bach: Parasztkantáta, W. A. Mozart: Francia gyermekdal (Klarinétalbum I.–Edition Music–Soft)

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül,
- Két gyakorlat a tanult hangterjedelem minél teljesebb igénybevételével,
- Négy népdal, illetve egyéb dallam kotta nélkül, lehetőleg zongorakísérettel.

2. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- A hangterjedelem bővítése.
- Éles és nyújtott ritmus, nyújtópont, szinkópa.
- Felütés, csonkaütem.

- A dúr és moll hangsor szerkezete, a természetes, összhangzatos és dallamos moll. A hármashangzat fogalma.
- Az enharmónia fogalma.
- A szerkezet, tagolás alapfogalmai; (pl. motívum, sor, ütem súly).
- A tanult művek formai elemzése a periódus kérdés–felelet viszonya.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A légzéstechnika állandó ellenőrzése, tökéletesítése.
- Tartott hangok dinamikával.
- A hangindítás gyorsítása, repetíció a torok és nyelv lazaságának megőrzésével.
- A kéztartás és billentés állandó ellenőrzése, javítása.
- Dúr és összhangzatos moll hangsorok, valamint hármashangzat–felbontásaik kotta nélkül, a tanult hangterjedelem határáig.
- Hangsorok gyakorlása repetícióval.
- Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon.
- Társas zenélés.

— Ajánlott tananyag

- Balassa: Klarinétiskola I. (EMB 5503)
- Kovács: Klarinétozni tanulok I. (EMB 12282)
- Dudás L.: Klarinétiskola I. (Music Trade M 06)
- Perényi É: Klarinét–etűdök. (EMB 14300)
- Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok I. (PWM 4550)
- Pèrier: Le débutant clarinettiste (Leduc A. L. 19075)

— Követelmény

- Helyes alapon nyugvó légzés, befúvás, hangindítás.
- A hangok olvasása és fogásainak ismerete a tanult terjedelemben.
- A tanult hangsorok, valamint hármashangzat–felbontásaik ismerete és megszólaltatása kotta nélkül.
- Előjegyzés nélküli vagy 1 előjegyzésű gyakorlatok, népdalok, műzenei példák fél, negyed, nyolcad értékekkel, éles, nyújtott ritmussal vagy szinkópával, páros és páratlan lüktetéssel; a fenti hangterjedelem teljes igénybevételével; Perényi: Klarinét–etűdök: 17; 19. nehézségi fokán.
- 16–32 ütemes előadási darabok kulturált hangon, tagoltan, törekedve a tiszta intonációra, kísérettel. Pl. J. Brahms: Álommanó; M. Glinka: Air (Perényi: Repertoire 4., 5.)

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül,
- Két gyakorlat a hangterjedelem minél teljesebb igénybevételével,

- Két különböző karakterű előadási darab kísérettel, lehetőleg kotta nélkül (vagy egy előadási darab, és egy kamarazenei mű, lehetőleg tanuló közreműködésével).

3. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- A hangterjedelem bővítése a kisujj–billentyűknél mindkét fogásvariáció ismerete és alkalmazása.
- A tizenhatod érték és szünetjele, nyújtópont a nyolcad érték mellett, triola.
- A tanult művek formai elemzése: azonosság, hasonlóság, különbségek felismerése, a periódus kérdés–felelet viszonya.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A légzéstechnika állandó javítása, a megfelelő támasz kialakítása.
- A játékmód, artikuláció további differenciálása, finomítása (portato, staccato stb.).
- A dinamika határainak kiterjesztése a tiszta intonáció megtartása mellett.
- A regiszterváltások finomítása a levegő megfelelő vezetésével; az egységes hangszín kialakítása.
- Differenciált hangindítás és a hang szép befejezésének gyakorlása.
- Dúr és összhangzatos moll hangsorok a tanult hangterjedelem alsó és felső határáig, hármashangzat–felbontások és tercmenetek, kotta nélkül.
- A skálázás tempójának fokozása különböző kötésekkel, repetíció. A belső hallás fejlesztése.
- Lapról játék az előző év anyagának nehézségi fokán.
- Társas zenélés.

— Ajánlott tananyag

- Balassa: Klarinétiskola I. (EMB 5503)
- Dudás L.: Klarinétiskola II. (Music Trade M 07)
- Kovács: Klarinétozni tanulok I. (EMB 12282)
- Perényi É.: Klarinét–etűdök (EMB 14300)
- Delécluse: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 2124)
- Giampieri: Raccolta di esercizi e studi (Ricordi ER 2183)
- Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok I. (PWM 4550)
- Périer: Le débutant clarinetiste (Leduc A. L. 19075)
- 100 Studien (G. Joppig – S. Trier) (Universal UE 18264)

— Követelmény

- A már megszerzett ismeretek és készségek helyes alkalmazása.
- A hangok olvasása és fogásainak ismerete a tanult terjedelemben.

- Dúr és összhangzatos moll hangsorok, valamint hármashangzat–felbontásaik ismerete és megszólaltatása, kotta nélkül.
- Mérsékelt tempójú, egyszerű ritmusképletekből álló, különböző karakterű gyakorlatok, műzenei példák biztonságos eljátszása a fenti hangterjedelemben, Perényi É.: Klarinét–etűdök 26; 32. nehézségi fokán.
- Több regisztert érintő előadási darabok stílusosan, tisztán intonálva, zongora– vagy egyéb hangszerkísérettel. Pl. Ch. W. Gluck: Boldog lelkek tánca (Klarinétalbum II.–Edition Music Soft), P. I. Csajkovszkij: Régi francia dal (Perényi: Repertoire 24)

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül,
- Két különböző karakterű etűd,
- Két különböző karakterű előadási darab kísérettel, lehetőleg kotta nélkül (vagy egy előadási darab, és egy kamarazenei mű, lehetőleg tanuló közreműködésével).

4. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- A hangterjedelem bővítése
- A legegyszerűbb segédfogások.
- A klarinét szerepe a különböző zenei műfajokban.
- A harmincketted és szünetjele, tizenhatod triola, többütemes szünetek.
- A legegyszerűbb díszítések: rövid és hosszú előke, paránytrilla.
- Dalforma (ABA), triós forma.
- Tempo I, dal Segno, Vi–de.
- A játszott előadási darabok stílusjegyeinek megismerése (pl. tánc típusok).

A hangszerkezelés fejlesztése

- A légzés–, nyelv– és ujjtechnika területén megszerzett ismeretek és készségek elmélyítése, tökéletesítése.
- Minden regiszterben kiegyenlített, telt hang kialakítására való törekvés.
- Hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogása.
- Dúr és összhangzatos moll hangsorok a tanult hangterjedelem alsó és felső határáig, kotta nélkül; hármashangzat felbontásokkal, tercmenetekkel.
- Skálázás különböző variációkkal: éles, nyújtott ritmusok, különféle kötések, repetíció.
- Az eddig megszerzett formai és szerkezeti ismeretek alkalmazása a művek előadásában.
- A lapról játék formailag és zeneileg igényes megvalósítása.
- Rendszeres társas zenélés vagy zenekari játék.

— Ajánlott tananyag

- Balassa: Klarinétiskola II. (EMB 5727)
- Kovács: Klarinétozni tanulok II. (EMB 13291)
- Perényi É.: Klarinét–etűdök (EMB 14300)
- Beekum: Upscale, Downscale 26 etűd (Harmonia H. U. 3465)
- Delécluse: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 21242)
- Giampieri: Raccolta di esercizi e studi (Ricordi ER 2183)
- Klosé: 45 artikulációs gyakorlat (Leduc A. L. 17089)
- Kratochvil: 66 etűd
- Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok II.(PWM 4594)
- Müller (I.): Etűdök (Ricordi 001 32700)
- Périer: Le débutant clarinettiste (Leduc A. L. 19075)
- 100 Studien (G. Joppig – S. Trier) (Universal UE 18264)

— Követelmény

- Az eddig megszerzett ismeretek és készségek önálló alkalmazása.
- A hangok olvasása és fogásainak ismerete kromatikusan a tanult terjedelemben.
- Dúr és összhangzatos moll hangsorok hármashangzat–felbontásaikkal, tercmeneteikkel együtt, kotta nélkül.
- Nagyobb lélegzetű, különböző karakterű és tempójú, többféle technikai feladatot feldolgozó etűdök, műzenei példák megszólaltatása; Kovács: Klarinétozni tanulok II/9; 15. Balassa: Klarinétiskola II/ 7; 13. nehézségi fokán.
- Nagyobb terjedelmű előadási darabok, tisztán intonálva, a mű stílusát és hangulatát tükröző előadásban, kísérettel. Pl. F. Schubert: Menuetto, G. Marie: Dal régi stílusban (Perényi: Repertoire 27., 19.)

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül,
- Két különböző karakterű és tempójú etűd,
- Egy tételpár vagy két különböző karakterű előadási darab kísérettel, lehetőleg kotta nélkül (vagy egy előadási darab, és egy kamarazenei mű, lehetőleg tanuló közreműködésével).

5. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- A klarinét kialakulása, fejlődése, sajátosságai (furata, átfúvása, transzponáló jellege stb.).
- A hangterjedelem bővítése a kisujj–billentyűknél mindkét fogásvariáció ismerete és alkalmazása.
- Bonyolultabb segédfogások, tisztítófogások.

- További díszítések: a trilla, utóka, kettős ékesítés (mordent) írásmódja.
- A négyeshangzatok fogalma, domináns– és szűkített szeptim–felbontások. A tanuló ismerje fel és játékában alkalmazza a különböző stílusjegyeket.
- Rondóforma, variációs forma, szonátaforma.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A légzés–, nyelv– és ujjtechnika területén megszerzett ismeretek és készségek további elmélyítése.
- Minden regiszterben kiegyenlített, telt hang kialakítása.
- Hangindítások és hangbefejezések gyakorlása.
- Hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogása.
- Dúr és összhangzatos moll hangsorok a tanult hangterjedelem alsó és felső határáig, kotta nélkül; hármashangzat–, valamint domináns–, illetve szűkített szeptim–felbontásokkal, tercmenetekkel.
- Skálázás a korábban megismert módokon, különböző dinamikával, ritmikával és artikulációval.
- További díszítések: a trilla, utóka, kettős ékesítés (mordent) gyakorlása.
- A dinamikai árnyalás fejlesztése (crescendo, diminuendo).
- Az eddig megszerzett formai és szerkezeti ismeretek alkalmazása a művek előadásában.
- A lapról játék formailag és zeneileg igényes megvalósítása.
- Rendszeres társas zenélés vagy zenekari játék.

— Ajánlott tananyag

- Balassa: Klarinétiskola II. (EMB 5727)
- Kovács: Klarinétozni tanulok II. (EMB 13291)
- Perényi É.: Klarinét etűdök (EMB 14300)
- Beekum: Upscale, Downscale 26 etűd (Harmonia H. U. 3465)
- Delécluse: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 21242)
- Giampieri: Raccolta di esercizi e studi (Ricordi ER 2183)
- Klosé: 45 artikulációs gyakorlat (Leduc A. L. 17089)
- Kratochvil: 66 etűd
- Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok II. (PWM 4594)
- Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok III. (PWM 4905)
- Müller (I.): Etűdök (Ricordi 00132700)
- Pérrier: Le débutant clarinettiste (Leduc A. L. 19075)
- 100 Studien (G. Joppig – S. Trier) (Universal UE 18264)

— Követelmény

- Az eddig megszerzett ismeretek és készségek önálló alkalmazása.

- A hangok olvasása és fogásainak ismerete kromatikusan a tanult terjedelemben.
- Dúr és összhangzatos moll hangsorok kotta nélkül; hármashangzat–felbontásokkal, tercmenetekkel.
- Nagyobb lélegzetű, különböző karakterű és tempójú, többféle technikai feladatot feldolgozó etűdök, műzenei példák megszólaltatása; Kovács: Klarinétozni tanulok II/13., 28., illetve Balassa: Klarinétiskola II/ 40., 56. nehézségi fokán.
- Nagyobb terjedelmű előadási darabok, tisztán intonálva, a mű stílusát és hangulatát tükröző előadásban, kísérettel. Pl. Beethoven: Sonatine; Ch.Dancla: Romance (Perényi É.: Repertoire 35., 39.)

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül,
- Két különböző karakterű és tempójú etűd,
- Egy tételpár vagy két különböző karakterű előadási darab kísérettel, lehetőleg kotta nélkül (vagy egy előadási darab és egy kamarazenei mű, lehetőleg tanuló közreműködésével).

6. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- A klarinét kialakulása, fejlődése, sajátosságai (furata, átfűvése, transzponáló jellege stb.)
- A klarinét szerepe a különböző zenei műfajokban.
- A hangok olvasása és fogásainak ismerete kromatikusan.
- Bonyolultabb segédfogások, tisztítófogások önálló alkalmazása.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A légzés–, nyelv– és ujjtechnika területén megszerzett ismeretek és készségek további elmélyítése, tökéletesítése.
- Minden regiszterben kiegyenlített telt hang kialakítása.
- Ismerje a tanuló hangszerének intonációs hibáit és törekedjen javításukra.
- A megfelelő nád kiválasztásának szempontjai.
- Különböző hangindítások és hangbefejezések tökéletesítése a nyelv differenciált alkalmazásával.
- Hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogása.
- Dúr és összhangzatos moll hangsorok a tanult hangterjedelem alsó és felső határáig, kotta nélkül; hármashangzat–, valamint domináns–, illetve szűkített szeptim–felbontásokkal, tercmenetekkel.
- Kromatikus skálák.
- A lapról játék formailag és zeneileg további fejlesztése, igényes megvalósítása.

- Rendszeres társas zenélés és zenekari játék.

— Ajánlott tananyag

- Balassa: Klarinétiskola II. (EMB 5727)
- Kovács: Klarinétozni tanulok II. (EMB 13291)
- Perényi É.: Klarinét etűdök (EMB 14300)
- Beekun: Upscale, Downscale 26 etűd (Harmonia H. U. 3465)
- Delécluse: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 21242)
- Giampieri: Raccolta di esercizi e studi (Ricordi ER 2183)
- Klosé: 45 artikulációs gyakorlat (Leduc A. L. 17089)
- Kratochvil: 66 etűd
- Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok II. (PWM 4594)
- Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok III. (PWM 4905)
- Müller (I.): Etűdök (Ricordi 00132700)
- Périer: Le débutant clarinettiste (Leduc A. L. 19075)
- 100 Studien (G. Joppig – S. Trier) (Universal UE 18264)
- Gabucci: 60 Divertimenti (Ricordi E.R. 2541)

— Követelmény

- Az eddig megszerzett ismeretek és készségek önálló alkalmazása.
- A hangok olvasása és fogásainak ismerete kromatikusan a tanult terjedelemben.
- Dúr és összhangzatos moll hangsorok hármashangzat–felbontásaikkal, tercmeneteikkel együtt, kotta nélkül.
- Nagyobb lélegzetű, különböző karakterű és tempójú, többféle technikai feladatot feldolgozó etűdök, műzenei példák megszólaltatása; Kovács: Klarinétozni tanulok II/36., 75., illetve Balassa: Klarinétiskola II/ 55., 71; 81. nehézségi fokán.
- Nagyobb terjedelmű előadási darabok, tisztán intonálva, a mű stílusát és hangulatát tükröző előadásban, kísérettel. Pl. Donizetti: Concertino (Edition Music–Soft); Weber: Szonatina; Bärmann: Romance (Perényi: Repertoire 42.)

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül,
- Két különböző karakterű és tempójú etűd,
- Egy tételpár vagy két különböző karakterű előadási darab kísérettel, lehetőleg kotta nélkül (vagy egy előadási darab, valamint egy kamarazenei mű, lehetőleg tanuló közreműködésével).

Alapfokú évfolyam „B” tagozat

„B” tagozatra irányítható az a tanuló, aki az átlagot meghaladó zenei tehetséggel és hangszeres adottságokkal rendelkezik, valamint érdeklődése és szorgalma alkalmassá teszi arra, hogy megfeleljen a minőségben és mennyiségben magasabb követelményeknek.

A „B” tagozatos tanuló hangszeres játéka elsősorban hangminőségben, a hangszerkezelés biztonságában, virtuozításban és az előadás kifejezőerejében haladja meg az „A” tagozaton tanulók szintjét!

2. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- A hangterjedelem bővítése kromatikusan. A kisujj–billentyűknél mindkét fogásvariáció ismerete és alkalmazása.
- Éles és nyújtott ritmus, nyújtópont, szinkópa.
- Felütés, csonkaütem.
- Az enharmónia fogalma.
- A játékmód, artikuláció további differenciálása (portato stb.).
- A legegyszerűbb díszítések; rövid és hosszú előke; a trilla fogalma.
- A tanult művek formai elemzése, azonosság, hasonlóság, különbségek felismerése, a periódus kérdés–felelet viszonya.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A légzéstechnika állandó tökéletesítése, megfelelő támasz kialakítása, állandó ellenőrzése.
- Tartott hangok különböző dinamikával: crescendo–decrescendo az intonáció változása nélkül.
- A hangindítás gyorsítása, repetíció, a torok és nyelv lazaságának megőrzésével.
- A kéztartás és billentés állandó ellenőrzése, javítása, az ujjmozgások lazítása trillák segítségével.
- Dúr és összhangzatos moll hangsorok, hármashangzat–felbontásaik kotta nélkül, a tanult hangterjedelem alsó és felső határáig.
- Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon.
- Társas zenélés: kíséretes előadási darabok, duók, triók.

— Ajánlott tananyag

- Balassa: Klarinétiskola I. (EMB Z 5503)
- Balassa: Klarinétiskola II. (EMB Z 5727)
- Kovács: Klarinétozni tanulok I. (EMB Z 12282)
- Kovács: Klarinétozni tanulok II. (EMB Z 13291)
- Dudás L.: Klarinétiskola I. (Music Trade M 06)
- Dudás L.: Klarinétiskola II. (Music Trade M 07)
- Perényi É.: Klarinét–etűdök (EMB 14300)
- Delécluse: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 21242)
- Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok I. (PWM 4550)

- Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok II. (PWM 4594)
- Périer: Le débutant clarinettiste (Leduc A. L. 19075)
- 100 Studien (G. Joppig – S. Trier) (Universal UE 18264)

— Követelmény

- Helyes alapon nyugvó légzés, befúvás, hangindítás.
- A hangok olvasása és fogásainak ismerete.
- Dúr és összhangzatos moll hangsorok, valamint hármashangzat–felbontásaik ismerete és megszólaltatása, kotta nélkül.
- Gyakorlatok, műzenei példák fél, negyed, nyolcad, tizenhatod értékekkel, éles, nyújtott ritmussal és szinkópával, páros és páratlan lüktetéssel; a fenti hangterjedelem teljes igénybevételével; Kovács: Klarinétozni tanulok I/196; 221; illetve Balassa: Klarinétiskola I/.97. nehézségi fokán.
- Előadási darabok kotta nélkül, kulturált hangon, tagoltan, törekedve a tiszta intonációra – kísérettel. Pl. Mozart: Allegretto (Perényi: Repertoire 28.); Martini: Andantino (The Joy of Clarinet 14 –1967 Yorktown Music Press, Inc.)

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül,
- Két gyakorlat (a hangterjedelem minél teljesebb igénybevételével),
- Két különböző karakterű előadási darab kísérettel, kotta nélkül.

3. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- A klarinét kialakulása, fejlődése.
- A hangterjedelem bővítése kromatikusan. A tizenhatod érték és szünetjele, nyújtópont nyolcad érték mellett, triola.
- A legegyszerűbb segédfogások.
- A kromatikus skála fogalma, szekvenciák felépítése.
- Díszítések: paránytrilla, trilla és utóka.
- A játékmód, artikuláció finomítása, staccato.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A légzéstechnika állandó ellenőrzése, szükség esetén javítása, a támasz automatikussá tétele.
- A dinamika határainak kiterjesztése a tiszta intonáció megtartása mellett.
- Regiszterváltások finomítása a levegő megfelelő vezetésével, az egységes hangszín kialakítása.
- Differenciált hangindítás és a hang szép befejezésének gyakorlása.
- Repetíció gyorsítása a torok és nyelv lazaságának megőrzésével.

- Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok a hangterjedelem alsó és felső határáig.
- Hármashangzat-, és tercmenetek, kotta nélkül.
- A skálázás tempójának fokozása különböző variációkkal: éles, nyújtott ritmusok, különféle kötések, repetíció.
- Lapról játék az előző év anyagának nehézségi fokán.
- Társas zenélés.

— Ajánlott tananyag

- Iskolák, gyakorlatok
- Balassa: Klarinétiskola II. (EMB 5727)
- Kovács: Klarinétozni tanulok II. (EMB 13291)
- Dudás L.: Klarinétiskola II. (Music Trade M 07)
- Perényi É.: Klarinét–etűdök (EMB 14300)
- Delécluse: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 21242)
- Giampieri: Raccolta di esercizi e studi (Ricordi ER 2183)
- Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok I. (PWM 4550)
- Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok II. (PWM 4594)
- Périer: Le débutant clarinettiste (Leduc A. L. 19075)
- 100 Studien (G. Joppig – S. Trier) (Universal UE 18264)

— Követelmény

- A már megszerzett ismeretek és készségek helyes alkalmazása.
- A hangok olvasása és fogásainak ismerete kromatikusan a tanult terjedelemben.
- Dúr és összhangzatos moll hangsorok és hármashangzat–felbontásaik, valamint tercmeneteik ismerete és megszólaltatása kotta nélkül.
- Különböző karakterű, nagyobb technikai képzettséget igénylő gyakorlatok, műzenei példák biztonságos eljátszása a fenti hangterjedelemben; bonyolultabb ütemfajták, ritmikai elemek, ritmusképletek alkalmazása; Kovács: Klarinétozni tanulok II/13., Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok I/21. Perényi: Klarinét–etűdök: 38. nehézségi fokán.
- Különböző regiszterekben mozgó előadási darabok stílusosan, tisztán intonálva, kotta nélkül, zongora– vagy egyéb hangszerkísérettel. Pl. Türk: Larghetto amoroso; Gluck: Ária (Perényi: Repertoire 29., 34.)

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül,
- Két különböző karakterű etűd,
- Két különböző karakterű előadási darab kísérettel, kotta nélkül,

4. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- A klarinét szerepe különböző zenei műfajokban.
- A hangterjedelem bővítése kromatikusan.
- Bonyolultabb segédfogások, tisztítófogások.
- A harmincketted és szünetjele, tizenhatod triola, többütemes szünetek.
- A négyeshangzatok fogalma, domináns– és szűkített szeptim–felbontások
- Dalforma (ABA), triós forma, szonátaforma.
- Tempo I, dal Segno, Vi–de.
- A játszott előadási darabok stílusjegyeinek megismerése (tánc típusok).

A hangszerkezelés fejlesztése

- A légzés–, nyelv– és ujjtechnika területén megszerzett készségek elmélyítése, tökéletesítése.
- Minden regiszterben kiegyenlített, telt hang kialakítása.
- Különböző hangindítások és hangbefejezések gyakorlása a nyelv differenciált alkalmazásával.
- A játékmód, artikuláció finomítása, staccato.
- Hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogása.
- Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok a tanult hangterjedelem alsó és felső határáig, hármashangzat–, valamint domináns–, illetve szűkített szeptim–felbontásokkal, tercmenetekkel, kotta nélkül.
- Az eddig megszerzett formai és szerkezeti ismeretek alkalmazása a művek előadásában.
- Rendszeres társas zenélés vagy zenekari játék.

— Ajánlott tananyag

- Iskolák, gyakorlatok
- Balassa: Klarinétiskola II. (EMB 5727)
- Kovács: Klarinétozni tanulok II. (EMB 13291)
- Perényi É.: Klarinét–etűdök (EMB 14300)
- Beekum: Upscale, Downscale 26 etűd (Harmonia H. U. 3465)
- Delécluse: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 21242)
- Giampieri: Raccolta di esercizi e studi (Ricordi ER 2183)
- Klosé: 45 artikulációs gyakorlat (Leduc 17089)
- Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok I. (PWM 4594)
- Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok II. (PWM 4905)
- Müller (I.): Etűdök (Ricordi 001 32700)
- Périer: 331 mechanikus napi gyakorlat (Leduc A. L. 18035)
- 100 Studien (G. Joppig – S. Trier) (Universal UE 18264)

— Követelmény

- Az eddig megszerzett ismeretek és készségek önálló alkalmazása.
- A hangok olvasása és fogásainak ismerete kromatikusan a tanult terjedelemben.
- Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok hármas- és négyeshangzat-felbontásaikkal, tercmeneteikkel, kotta nélkül.
- Nagyobb lélegzetű, különböző karakterű és tempójú, többféle technikai problémát feloldozó etűdök megszólaltatása, Perényi: Klarinét-etűdök: 60; 74. nehézségi fokán.
- Lassú-gyors szonáta-, koncert- (vagy egyéb műből kiemelt) tételpár, vagy hasonló terjedelmű más előadási darab ízléses, igényes előadása kotta nélkül, kísérettel. Pl. K. Stamitz: Rondo (Klarinétmuzsika –EMB Z. 7919); W. A. Mozart: Larghetto (Perényi: Repertoire 33.)

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül,
- Két különböző karakterű és tempójú etűd,
- Egy tételpár vagy két különböző karakterű előadási darab kísérettel, kotta nélkül.

5. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- A hangterjedelem bővítése kromatikusan.
- További segédfogások és tisztítófogások.
- Kvintola, szextola, kettős nyújtópont.
- A szűkített szeptimek hangjainak enharmonikus átértékelése.
- A kettős ékesítés (mordent) írásmódja.
- Rondóforma, variációs forma.
- Különböző stílusjegyek megismerése.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A légzés-, nyelv- és ujjtechnika területén megszerzett ismeretek és készségek elmélyítése, tökéletesítése.
- Minden regiszterben kiegyenlített, telt hang kialakítására való törekvés.
- Különböző hangindítások és hangbefejezések gyakorlása a nyelv differenciált alkalmazásával.
- Hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogása.
- Dúr és összhangzatos moll hangsorok a tanult hangterjedelem alsó és felső határáig kotta nélkül; hármashangzat-, valamint domináns-, illetve szűkített szeptim-felbontásokkal, tercmenetekkel.
- A kettős ékesítés (mordent) gyakorlati megvalósítása.
- Rendszeres társas zenélés vagy zenekari játék.

— Ajánlott tananyag

- Balassa: Klarinétiskola II. (EMB Z 5727)
- Kovács: Klarinétozni tanulok II. (EMB Z 13291)
- Perényi É.: Klarinét–etűdök (EMB Z 14300)
- Beekum: Upscale, Downscale 26 etűd (Harmonia H. U. 3465)
- Delécluse: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 21242)
- Giampieri: Raccolta di esercizi e studi (Ricordi ER 2183)
- Klosé: 45 artikulációs gyakorlat (Leduc A. L. 17089)
- Kratochvil: 66 etűd
- Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok II. (PWM 4594)
- Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok III. (PWM 4905)
- Müller (I.): Etűdök (Ricordi 001 32700)
- Périer: Le débutant clarinetiste (Leduc A. L. 19075)
- Perényi: Klarinét etűdök (EMB 14300)
- 100 Studien (G. Joppig – S. Trier) (Universal UE 18264)

— Követelmény

- Az eddig megszerzett ismeretek és készségek önálló alkalmazása.
- A hangok olvasása és fogásainak ismerete kromatikusan a tanult terjedelemben.
- Dúr és összhangzatos moll hangsorok hármashangzat–felbontásaikkal, tercmeneteikkel együtt, kotta nélkül.
- Nagyobb lélegzetű, különböző karakterű és tempójú, többféle technikai feladatot feldolgozó etűdök, műzenei példák megszólaltatása; Kovács: Klarinétozni tanulok II/ 28; 59; 67. Perényi: Klarinét–etűdök: 70; 76. nehézségi fokán.
- Nagyobb terjedelmű előadási darabok, tisztán intonálva, a mű stílusát és hangulatát tükröző előadásban, kísérettel. Pl. Glinka: Vocalise; Barat: Szláv dal (Music–Soft)

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül,
- Két különböző karakterű és tempójú etűd,
- Egy tételpár vagy két különböző karakterű előadási darab kísérettel, kotta nélkül (vagy egy előadási darab és egy kamarazenei mű, lehetőleg tanuló közreműködésével).

6. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- A hangterjedelem bővítése kromatikusan.
- A ritmusértékek, ritmusképletek, ütemfajták átfogó, rendszerezett ismerete.
- Díszítések korhű, stílusos alkalmazása.
- A (kora)klasszikus versenyművek felépítése, jellegzetességei.

- A megfelelő nád kiválasztásának szempontjai.
A hangszerkezelés fejlesztése
- A légzés, ujj- és nyelvtechnika további tökéletesítése.
- Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok minél nagyobb hangterjedelemben, hármashangzat-, valamint domináns-, illetve szűkített szeptim–felbontásokkal, tercmenetekkel, kotta nélkül.
- Kromatikus skála.
- Rendszeres kamarazenélés vagy zenekari játék.

— Ajánlott tananyag

- Balassa: Klarinétiskola II. (EMB Z 5727)
- Kovács: Klarinétozni tanulok II. (EMB Z 13291)
- Perényi É.: Klarinét–etűdök (EMB Z 14300)
- Beekum: Upscale, Downscale 26 etűd (Harmonia H. U. 3465)
- Delécluse: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 21242)
- Giampieri: Raccolta di esercizi e studi (Ricordi ER 2183)
- Klosé: 45 artikulációs gyakorlat (Leduc A. L. 17089)
- Kratochvil: 66 etűd
- Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok II. (PWM 4594)
- Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok III. (PWM 4905)
- Müller (I.): Etűdök (Ricordi 001 32700)
- Pérrier: Le débutant clarinettiste (Leduc A. L. 19075)
- Perényi: Klarinét etűdök (EMB 14300)
- 100 Studien (G. Joppig – S. Trier) (Universal UE 18264)
- Gabucci: 60 Divertimenti (Ricordi 2541)

— Követelmény

- Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok, hármashangzat-, valamint domináns-, illetve szűkített szeptim–felbontásokkal, tercmenetekkel, kotta nélkül.
- Kromatikus skála.
- Etűdök Jean–Jean: Etűdök I. (Leduc 24740) Klose: Napi gyakorlatok (15 etűd:1.) (Leduc A.L.06400) nehézségi szintjén
- Versenymű tételek és előadási darabok. Pl. Stamitz: B–dúr klarinétverseny (EMB 8993), Donizetti: Concertino. (Peters 8206), Debussy: Kis néger (EMB 7933); Klose: Fantázia (a Perényi: Repertoire gyűjteményben 45. EMB 14406) nehézségi szintjén

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül, (hármashangzat-, valamint domináns-, illetve szűkített szeptim–felbontásokkal, tercmenetekkel.)
- Két különböző karakterű és tempójú etűd,

- Egy tételpár vagy két különböző karakterű előadási darab kísérettel, kotta nélkül (vagy egy előadási darab és egy kamarazenei mű, lehetőleg tanuló közreműködésével).

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

— A tanuló ismerje

- a klarinét és a fafűvós hangszerek múltját, irodalmát,
- a hangszer teljes hangterjedelmét,
- a tudatos és helyes légzéstechnikát,
- a klarinét intonációs hibáit (és tudatosan korrigálja azokat),
- a dúr és moll hangnemeket 4 #, 4 b előjegyzésig,
- egyszerűbb ékesítések írásmódját és ritmusát,
- a tanult anyagban előforduló tempó– és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
- a jelentősebb klarinétos előadóművészeket.

— Legyen képes

- a kiegyenlített és kifejező hang elérésére a tiszta intonáció megtartásával,
- a különböző hangindítások és hangbefejezések megvalósítására,
- a különböző nyelvütések gyorsaságának fejlesztésére,
- az önálló hangolásra,
- a könnyebb technikai problémák elemző gyakorlására,
- a kottahű játékra és folyamatos, mérsékelt tempójú lapról olvasásra,
- hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogására,
- a különböző artikulációs előírások megszólaltatására (staccato, tenuto, legato, marcato stb.),
- egyenletes, pergő–technikához vezető ujjgyakorlatok fokozatos gyorsítására.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

— A tanuló legyen képes

- dúr és moll skálákat játszani 4 #, 4 b előjegyzésig, a 6. osztálynak megfelelő variációkkal
- szélsőséges dinamikák megvalósítására,
- készségfejlesztő gyakorlatok hibátlan eljátszására,
- nehezebb etűdök zenei és technikai megvalósítására,
- hosszabb terjedelmű művek memorizálására.

A művészeti alapvizsga követelményei

— A vizsga részei

- A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

— A tantárgya és időtartama

Klarinét főtárgy

- „A” tagozat: minimum 10 perc
- „B” tagozat: minimum 15 perc

— A vizsga tartalma

„A” tagozat

- Két különböző karakterű etűd vagy technikai jellegű mű; Perényi Éva: Klarinétetűdők 60–tól (EMB14300), Kovács Béla: Klarinétozni tanulok II: 13., 28. (EMB13291) nehézségi szintjén.
- Két különböző stílusú és műfajú előadási darab, melyek közül az egyik lehet kamaramű is; Dancla: Románc (Perényi Éva–Perényi Péter: Repertoár 39 EMB14406.), Weber: Sonatina Perényi Éva–Perényi Péter: Repertoár 44 (EMB14406), Haydn: Szent Antal korál (200 év klarinétmuzsikája – Barokk– EMB 13971) nehézségi szintjén.
- Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Két különböző karakterű etűd vagy technikai jellegű mű; Perényi Éva: Klarinétetűdők 86–tól, (EMB 14300) Kovács Béla: Klarinétozni tanulok II.: 36., 46., 59., 75. (EMB 13291); Jean–Jean I: 2. nehézségi szintjén.
- Két különböző stílusú és műfajú előadási darab, melyek közül az egyik lehet kamaramű is; Bärmann: Románc, Debussy: Kis néger, Mozart: Sonatina (EMB 8291), Mendelssohn: Dal szöveg nélkül (Berkes: Előadási darabok klarinétra és zongorára II. kötetből a 9–es, EMB 13972), Donizetti: Concertino II. tétel (Peters 8206), Kocsár Miklós: Ungaresca (EMB 5991) nehézségi szintjén.
- Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

— A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,

- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

A továbbképző évfolyamok eléréséig a tanulók tudásszintje között képességeik, teherbírásuk és szorgalmuk alapján jelentős különbség alakulhat ki. Ez a különbség a továbbképző évfolyamokon egyéb elfoglaltságaiktól, gyakorlási idejüktől, érdeklődési körüktől függően tovább növekedhet. Zenetanulásuk iránya és célja is eltérhet; vagy az egyéni hangszertudás tökéletesítése, vagy a kamarazenei, illetve zenekari játék fejlesztése kerül előtérbe.

7. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- A hangterjedelem további bővítése.
- A ritmusértékek, ritmusképletek, ütemfajták átfogó, rendszerezett ismerete.
- Ismerje a tanuló hangszerének intonációs hibáit és tudatosan javítsa azokat.
- A megfelelő nád kiválasztásának szempontjai és a nád alakításának legalapvetőbb módjai.
- Különböző díszítések korhű és stílusos alkalmazása.
- Az önálló muzsikáláshoz szükséges tájékozottság megszerzése a klarinét szóló- és kamarazene-irodalmában.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Az alsó fokon megszerzett készségek állandó karbantartása és tökéletesítése.
- Az önálló játék fejlesztése a megtanulandó etűdök, előadási darabok gyakorlásakor felmerülő problémák megoldására.
- Hangolás lehetőleg önállóan.
- A tanuló igényének felkeltése a tudatos hangképzésre.
- Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok hangzatfelbontásokkal, hangközmennetekkel, kotta nélkül.
- A technikai készségek állandó fejlesztése.
- Rendszeres társas zenélés más hangszerekkel is; lehetőség szerint zenekari játék.

— Ajánlott tananyag

- Balassa: Klarinétiskola II. (EMB Z 5727)
- Kovács: Klarinétozni tanulok II. (EMB Z 1329)
- Beekum: Upscale, Downscale 26 etűd (Harmonia H. U. 3465)
- Delécluse: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 21242)
- Gabucci: 20 studi di medio difficulta (Ricordi ER 2169)

- Gambaro: 20 caprices (Leduc A. L. 20942)
- Jean–Jean: Progresszív és melodikus etűdök I.(Leduc A. L. 17348)
- Klosé: 30 etűd (Leduc A. L. 7233)
- Klosé: 45 artikulációs gyakorlat (Leduc A. L. 17089)
- Klosé: Napi gyakorlatok (Leduc A. L. 6400)
- Kratochvil: 66 etűd
- Kröpsch: Etűdök I. (C. F. Sshmidt Musicverlag, Heilbronn 457–460)
- Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok II. (PWM 4594)
- Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok III. (PWM 4905)
- Müller (I.): Etűdök (Ricordi 001 32700)
- Périer: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 18845)
- Périer: 331 mechanikus napi gyakorlat (Leduc A. L. 18035)
- 100 Studien (G. Joppig – S. Trier) (Universal UE 18264)
- Baermann (C.): Napi gyakorlatok (Skálaiskola) (Hofmeister 6018)

— Követelmény

- Hangok olvasása és fogásainak ismerete kromatikusan a tanult terjedelemben.
- Dúr és összhangzatos moll hangsorok, hármas– és négyeshangzat–felbontásokkal, tercmenetekkel kotta nélkül.
- Különböző karakterű etűdök megszólaltatása jellegüknek megfelelő tempóban; Klosé: Napi gyakorlatok (15 etűd)/1., Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok I/42. nehézségi szintjén.
- Lassú–gyors szonáta–, koncert– (vagy egyéb műből kiemelt) tételpár vagy hasonló terjedelmű más előadási darab ízléses, igényes előadása, kísérettel; kamaramű klarinét–szólamának biztonságos eljátszása. Pl. Telemann: Szonatina no. 3, Debussy: A lenhajú lány (Kocsis – Berkes: Későromantika), J. E. A. Koželuch: Esz–dúr klarinétverseny nehézségi szintjén.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy etűd,
- Két különböző karakterű előadási darab kísérettel, lehetőleg kotta nélkül (vagy egy előadási darab, valamint egy kamarazenei mű, lehetőleg tanuló közreműködésével).

8. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- A hangterjedelem további bővítése.
- A ritmusértékek, ritmusképletek, ütemfajták átfogó, rendszerezett ismerete.
- A megfelelő nád önálló kiválasztása és alakítása.
- Különböző díszítések korhű és stílusos alkalmazása.

- Az önálló muzsikáláshoz szükséges tájékozottság megteremtése a klarinét szóló– és kamarazene–irodalmában.
- Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok hangzatfelbontásokkal, hangközmennetekkel, kotta nélkül.
- Kromatikus skálák.
- A tanuló önállóságának fejlesztése a megtanulandó etűdök, előadási darabok gyakorlásakor.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A hangszeres készségek állandó karbantartása és tökéletesítése, valamint fejlesztése a megtanulandó etűdök, előadási darabok gyakorlásakor felmerülő problémák megoldására.
- Hangolás a tanár segítségével nélkül.
- Ismerje a tanuló hangszerének intonációs hibáit és tudatosan javítsa azokat.
- A tanuló igényének felkeltése a tudatos hangképzésre.
- A skálák és etűdök tempójának fokozása.
- Rendszeres társas zenélés más hangszerekkel is; lehetőség szerint zenekari játék.

— Ajánlott tananyag

- Balassa: Klarinétiskola II. (EMB Z 5727)
- Kovács: Klarinétozni tanulok II. (EMB Z 13291)
- Beekum: Upscale, Downscale 26 etűd (Harmonia H. U. 3465)
- Delécluse: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 21242)
- Gabucci: 20 studi di medio difficulta (Ricordi ER 2169)
- Gambaro: 20 caprices (Leduc A. L. 20942)
- Jean–Jean: Progresszív és melodikus etűdök I. (Leduc A. L. 17348)
- Jean–Jean: Progresszív és melodikus etűdök II. (Leduc A. L. 17446)
- Klosé: 45 artikulációs gyakorlat (Leduc A. L. 17089)
- Klosé: Karakterisztikus etűdök (Leduc A. L. 5963)
- Klosé: Napi gyakorlatok (Leduc A. L. 6400)
- Kratochvil: 66 etűd
- Kröpsch: Etűdök I. (C. F. Schmidt Musicverlag, Heilbronn. 457–460)
- Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok III. (PWM 4905)
- Müller (I.): Etűdök (Ricordi 001 32700)
- Périer: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 18845)
- Périer: 331 mechanikus napi gyakorlat (Leduc A. L. 18035)
- Wiedemann: Gyakorlatok IV. (Breitkopf EB 4234)
- Baermann (C.): Napi gyakorlatok (Skálaiskola) (Hofmeister 6018)

— Követelmény

- Hangok olvasása és fogásainak ismerete kromatikusan a tanult terjedelemben.
- Dúr és összhangzatos moll hangsorok, hármas- és négyeshangzat-felbontásokkal, tercmenetekkel kotta nélkül.
- Különböző karakterű etűdök megszólaltatása jellegüknek megfelelő tempóban; Klosé: Napi gyakorlatok (15 etűd)/1., Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok I/42. nehézségi szintjén.
- Lassú-gyors szonáta-, koncert- (vagy egyéb műből kiemelt) tételpár vagy hasonló terjedelmű más előadási darab ízléses, igényes előadása, kísérettel; kamaramű klarinét-szólamának biztonságos eljátszása. Pl. Telemann: Szonatina no. 3, Debussy: A lenhajú lány (Kocsis – Berkes: Későromantika), J. E. A. Koželuch: Esz-dúr klarinétverseny nehézségi szintjén

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy etűd,
- Két különböző karakterű előadási darab kísérettel, lehetőleg kotta nélkül (vagy egy előadási darab, valamint egy kamarazenei mű, lehetőleg tanuló közreműködésével).

9. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- A hangterjedelem további bővítése
- Különböző díszítések.
- Az eddig megszerzett ismeretek átfogó rendszerezése.
- A hangszer intonációs hibáinak ismerete.
- A klarinét irodalmának minél szélesebb körű ismerete, tájékozódás korunk zenéjében.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A már megszerzett készségek állandó karbantartása és tökéletesítése.
- A tanuló hangszeres játékanak önálló kontrollálása, javítása.
- Hangolás a tanár segítségével nélkül.
- Különböző díszítések korhű és stílusos alkalmazása.
- A hangképzés fejlesztése a zenei karakterek minél kifejezőbb megszólaltatásához.
- Állandó törekvés a tiszta intonációra.
- Önálló nádválasztás és alakítás.
- Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok hangzatfelbontásokkal, hangközmennetekkel, kotta nélkül.
- Kromatikus és egészhangú skálák.
- A skálák és etűdök tempójának fokozása.
- Rendszeres társas zenélés más hangszerekkel is; lehetőség szerint zenekari játék.

— Ajánlott tananyag

- Balassa: Klarinétiskola II. (EMB Z 5727)
- Kovács: Klarinétozni tanulok II. (EMB Z 13291)
- Beekun: Upscale, Downscale 26 etűd (Harmonia H. U. 3465)
- Delécluse: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 21242)
- Gabucci: 20 studi di medio difficulta (Ricordi ER 2169)
- Gambaro: 20 caprices (Leduc A. L. 20942)
- Jean–Jean: Progresszív és melodikus etűdök II. (Leduc A. L. 17446)
- Klosé: Karakterisztikus etűdök (Leduc A. L. 5963)
- Klosé: Napi gyakorlatok (Leduc A. L. 6400)
- Kratochvil: 66 etűd
- Kröpsch: Etűdök I. (C. F. Schmidt Musicverlag Heilbronn 457–460)
- Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok IV. (PWM 4906)
- Müller (I.): Etűdök (Ricordi 001 32700)
- Périer: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 18845)
- Périer: 331 mechanikus napi gyakorlat (Leduc A. L. 18035)
- Wiedemann: Gyakorlatok V. (Breitkopf EB 4235)
- 100 Studien (G. Joppig – S. Trier) (Universal UE 18264)
- Baermann (C.): Napi gyakorlatok (Skálaiskola) (Hofmeister 6018)

— Követelmény

- Hangok olvasása és fogásainak ismerete kromatikusan a tanult terjedelemben.
- Dúr és összhangzatos moll hangsorok, hármás– és négyeshangzat–felbontásokkal, tercmenetekkel kotta nélkül.
- Különböző karakterű etűdök megszólaltatása jellegüknek megfelelő tempóban; Klosé: Napi gyakorlatok (15 etűd)/1., Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok I/42. nehézségi szintjén.
- Lassú–gyors szonáta–, koncert– (vagy egyéb műből kiemelt) tételpár vagy hasonló terjedelmű más előadási darab ízléses, igényes előadása, kísérettel; kamaramű klarinét–szólamának biztonságos eljátszása. Pl. Telemann: Szonatina no. 3, Debussy: A lenhajó lány (Kocsis – Berkes: Későromantika), J. E. A. Koželuch: Esz–dúr klarinétverseny nehézségi szintjén

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy etűd,
- Két különböző karakterű előadási darab kísérettel, lehetőleg kotta nélkül (vagy egy előadási darab, valamint egy kamarazenei mű, lehetőleg tanuló közreműködésével).

10. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- Korunk zenéjében előforduló bonyolultabb ritmusképletek ismerete.
- A helyes vibrato fogalma.
- Kromatikus és egész hangú skála.
- Különböző díszítések korhű és stílusos alkalmazása.
- A különböző transzpozíciók ismertetése.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Tökéletes alapfunkciók megszerzése, automatizálása.
- A vibrato gyakorlása.
- Önálló hangolás.
- A tanuló igényének felkeltése a minél árnyaltabb, kifejezőbb hang megvalósítására.
- A hangszer intonációs hibáinak tudatos javítása.
- Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok hangzatfelbontásokkal, hangközmennetekkel, kotta nélkül, egyénileg kialakított figurációkkal, a technika további fejlesztése érdekében.
- Kromatikus és egészhangú skálák gyakorlása.
- Társas zenélés, zenekari gyakorlat.

— Ajánlott tananyag

- Balassa: Klarinétiskola II. (EMB Z 5727)
- Kovács: Klarinétozni tanulok II. (EMB Z 13291)
- Beekun: Upscale, Downscale 26 etűd (Harmonia H. U. 3465)
- Delécluse: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 21242)
- Gabucci: 20 studi di medio difficulta (Ricordi ER 2169)
- Gambaro: 20 caprices (Leduc A. L. 20942)
- Jean–Jean: Progresszív és melodikus etűdök I. (Leduc A. L. 17348)
- Jean–Jean: Progresszív és melodikus etűdök II. (Leduc A. L. 17446)
- Klosé: Karakterisztikus etűdök (Leduc A. L. 5963)
- Klosé: Napi gyakorlatok (Leduc A. L. 6400)
- Kratochvil: 66 etűd
- Kröpsch: Etűdök I. (C. F. Schmidt Musicverlag Heilbronn 457–460)
- Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok IV. (PWM 4906)
- Müller (I.): Etűdök (Ricordi 001 32700)
- Périer: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 18845)
- Périer: 331 mechanikus napi gyakorlat (Leduc A. L. 18035)
- Wiedemann: Gyakorlatok IV. (Breitkopf EB 4234)
- Wiedemann: Gyakorlatok V. (Breitkopf EB 4235)

- Wiedemann: Gyakorlatok VI.(Breitkopf EB 4236)
- 100 Studien (G. Joppig – S. Trier) (Universal UE 18264)
- Kovács: Mindennapi skálagyakorlatok (EMB Z 8852)
- Baermann (C.): Napi gyakorlatok (Skálaiskola) (Hofmeister 6018)

— Követelmény

- Dúr és összhangzatos moll hangsorok, hármas– és négyeshangzat–felbontásokkal, teremenetekkel, kromatikus skála kotta nélkül.
- Különböző karakterű etűdök megszólaltatása jellegüknek megfelelő tempóban; Klosé: Napi gyakorlatok (15 etűd)/1., Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok I/42. nehézségi szintjén.
- Lassú–gyors szonáta–, koncert– (vagy egyéb műből kiemelt) tételpár vagy hasonló terjedelmű más előadási darab ízléses, igényes előadása, kísérettel; kamaramű klarinét–szólamának biztonságos eljátszása. Pl. Telemann: Szonatina no. 3, Debussy: A lenhajó lány (Kocsis – Berkes: Későromantika), J. E. A. Koželuch: Esz–dúr klarinétverseny nehézségi szintjén

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy etűd,
- Két különböző karakterű előadási darab kísérettel, lehetőleg kotta nélkül (vagy egy előadási darab, valamint egy kamarazenei mű, lehetőleg tanuló közreműködésével).

Továbbképző évfolyamok „B” tagozat

7. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- A ritmusértékek, ritmusképletek, ütemfajták átfogó, rendszerezett ismerete.
- Díszítések korhű, stílusos alkalmazása.
- A (kora)klasszikus versenyművek felépítése, jellegzetességei.
- A megfelelő nád kiválasztása és a nád alakítás alapvető módjai.
- A hangszer intonációs problémáinak ismerete és tudatos javítása.
- A klarinét szóló–és kamarazene irodalmának minél átfogóbb ismerete.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Hangolás a tanár segítségével.
- Nád kiválasztás, nád igazítás.
- A hangterjedelem bővítése kromatikusan.
- A tanuló igényének fejlesztése a tudatos hangképzésre.
- A légzés, ujj– és nyelvtechnika további tökéletesítése.

- Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok, minél nagyobb hangterjedelemben, hármashangzat-, valamint domináns-, illetve szűkített szeptim–felbontásokkal, tercmenetekkel, kotta nélkül.
- Kromatikus skála.
- Rendszeres kamarazenélés vagy zenekari játék.

— Ajánlott tananyag

- Delécluse: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 21242)
- Gambaro: 20 caprices (Leduc A. L. 20942)
- Jean–Jean: Progresszív és melodikus etűdök I. (Leduc A. L. 17348)
- Klosé: 45 artikulációs gyakorlat (Leduc A. L. 17089)
- Klosé: Napi gyakorlatok (Leduc A. L. 6400)
- Kröpsch: Etűdök I. (C. F. Schmidt Musicverlag, Heilbronn 457)
- Müller (I.): Etűdök (Ricordi 001 32700)
- Périer: 331 Mechanikus napi gyakorlat (Leduc A. L. 18035)
- Baermann (C.): Napi gyakorlatok (Skálaiskola) (Hofmeister 6018)

— Követelmény

- A hangok olvasása és fogásainak ismerete a tanult hangterjedelem határain belül.
- Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok, hármashangzat-, valamint domináns-, illetve szűkített szeptim–felbontásokkal, tercmenetekkel, kotta nélkül.
- Etűdök – Jean–Jean: Etűdök I/1–13–ig. Kröpsch: Etűdök I/1–105–ig – nehézségi szintjén.
- Versenymű tételek, szonáták, előadási darabok Stamitz: B–dúr klarinétverseny, Hoffmeister: Esz–dúr szonáta, Mozart: Larghetto nehézségi szintjén.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott skála kotta nélkül,
- Két különböző karakterű és tempójú etűd,
- Egy tételpár vagy két különböző karakterű előadási darab kísérettel, kotta nélkül.

8. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- Az eddig megszerzett ismeretek átfogó rendszerezése.
- A hangszer intonációs hibáinak tudatosítása.
- Akusztikus intonáció.
- A különböző transzpozíciók fogalma.
- A leggyakrabban használt díszítések, ékesítések önálló alkalmazása.
- Az önálló muzsikáláshoz szükséges tájékozottság megszerzése a klarinét szóló- és kamarazene–irodalmában.

- A nád alakításának legalapvetőbb tudnivalói.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok, minél nagyobb hangterjedelemben, hármashangzat-, valamint domináns-, illetve szűkített szeptim–felbontásokkal, terc- és kvartmenetekkel, kotta nélkül.
- Kromatikus skála.
- A skálázás tempójának növelése.
- Teljes etűdsorozatok elvégzése.
- Az előadás kifejezőerejének fokozása.
- Rendszeres kamarazenélés vagy zenekari játék.

— Ajánlott tananyag

- Bach: 15 etűd (Hegedűszonáták) (Leduc A. L. 21245)
- Bozza: 12 etűd (Leduc A. L. 21300)
- Gambaro: 20 caprices (Leduc A. L. 20942)
- Jean–Jean: Progresszív és melodikus etűdök I. (Leduc A. L. 17348)
- Jean–Jean: Progresszív és melodikus etűdök II. (Leduc A. L. 17446)
- Klosé: Napi gyakorlatok (Leduc A. L. 6400)
- Kröpsch: Etűdök I. (C. F. Schmidt Musicverlag, Heilbronn 457)
- Müller (I.): Etűdök (Ricordi 001 32700)
- Baermann (C.): Napi gyakorlatok (Skálaiskola) (Hofmeister 6018)
- Périer: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 18845)
- Périer: 331 Mechanikus napi gyakorlat (Leduc A. L. 18035)
- Baermann (C.): Napi gyakorlatok (Skálaiskola) (Hofmeister 3018)

— Követelmény

- Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok, hármashangzat-, valamint domináns-, illetve szűkített szeptim–felbontásokkal, tercmenetekkel, kotta nélkül.
- Kromatikus skála.
- Etűdök Jean–Jean: Etűdök I. Kröpsch: Etűdök I. nehézségi szintjén
- Versenymű tételek, szonáták, előadási darabok Krommer: Esz–dúr klarinétverseny, Donizetti: Concertino, Honegger: Szonatina Bartók: Három csíkmegyei népdal nehézségi szintjén

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott skála kotta nélkül,
- Két különböző karakterű és tempójú etűd,
- Egy tételpár, vagy két különböző karakterű előadási darab kísérettel kotta nélkül.

9. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- A hangterjedelem bővítése.
- Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok, kiegészítve kvint hangközeikkel is.
- A nádfaragási ismeretek bővítése.
- A ritmusértékek, ritmusképletek, ütemfajták átfogó, rendezett ismerete. Különböző ékesítések.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Tökéletes alapfunkciók kialakítása.
- Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok, minél nagyobb hangterjedelemben, az előző évben megszokott módon, kiegészítve kvint hangközeikkel is; kotta nélkül.
- Skálázás egyénileg kialakított figurációkkal.
- A hangszer intonációs hibáinak tudatos javítása.
- Különböző ékesítések korhű és stílusos alkalmazása.
- A klarinét irodalmának minél szélesebb körű ismerete, tájékozódás korunk zenéjében.
- A zenei kifejezőkészség fejlesztése.
- Rendszeres kamarazenélés vagy zenekari játék.

— Ajánlott tananyag

- Bach: 15 etűd (Hegedűszonáták) (Leduc A. L. 21245)
- Bitsch: 12 etűd (Leduc A. L. 21842)
- Bozza: 12 etűd (Leduc A. L. 21300)
- Cavallini: Caprices I. (Leduc A. L. 20981)
- Cavallini: Caprices II. (Leduc A. L. 20533)
- Gambaro: 20 caprices (Leduc A. L. 20942)
- Jean–Jean: Progresszív és melodikus etűdök II. (Leduc A. L. 17446)
- Jean–Jean: Progresszív és melodikus etűdök III. (Leduc A. L. 17490)
- Klosé: 30 etűd Leduc (A. L. 07233)
- Kröpsch: Etűdök I–II. (C. F. Schmidt Musicverlag, Heilbronn. 458)
- Périer: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 18845)
- Baermann (C.): Napi gyakorlatok (Skálaiskola) (Hofmeister 3018)

— Követelmény

- Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok, hármashangzat–, valamint domináns–, illetve szűkített szeptim–felbontásokkal, terc– és kvartmenetekkel, kotta nélkül.
- Kromatikus skála.
- Etűdök – Jean–Jean: Etűdök II. 21–33 Kröpsch: Etűdök II. 272 – nehézségi szintjén.
- Versenymű tételek, szonáták, előadási darabok – Stamitz: Esz–dúr klarinétverseny, Saint–Saëns: Szonáta, Kovács: Hommages – nehézségi szintjén.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott skála kotta nélkül,
- Két különböző karakterű és tempójú etűd,
- Egy tételpár vagy két különböző karakterű előadási darab kísérettel, kotta nélkül.

10. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok

Ismeretek

- Glissando.
- A vibrato helyes kivitelezése.
- Ismerkedés a klarinétcsalád egyéb tagjaival.
- Tájékozottság a klarinét szóló- és kamarairodalmában.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Tökéletes alapfunkciók rögzítése, automatizálása.
- A vibrato és glissando gyakorlása.
- Az összes dúr és moll skála az előző évben megszokott módon, kotta nélkül.
- Skálázás egyénileg kialakított figurációkkal.
- Egészhangú skálák.
- A technikai és zenei megvalósítás összhangjának fejlesztése.
- Rendszeres kamarazenélés vagy zenekari játék.

— Ajánlott tananyag

- Bach: Csellószvitek (Leduc A. L. 23508)
- Bach: 15 etűd (Hegedűszonáták) (Leduc A. L. 21245)
- Bitsch: 12 etűd (Leduc A. L. 21842)
- Cavallini: Caprices I. (Leduc A. L. 20981)
- Cavallini: Caprices II. (Leduc A. L. 20533)
- Jean-Jean: Progresszív és melodikus etűdök II. (Leduc A. L. 17446)
- Jean-Jean: Progresszív és melodikus etűdök III. (Leduc A. L. 17490)
- Klosé: 30 etűd (Leduc A. L. 7233)
- Klosé: Karakterisztikus etűdök (Leduc A. L. 5963)
- Kröpsch: Etűdök IV. (C. F. Schmidt Musicverlag, Heilmronn 460)
- Paganini: 17 Caprices (Leduc A. L. 21204)
- Kovács: Mindennapi skálagyakorlatok (EMB Z 8852)
- Baermann (C.): Napi gyakorlatok (Skálaiskola) (Hofmeister 6018)

— Követelmény

- Az összes dúr és moll skála hármashangzat-, domináns-, illetve szűkített szeptim-felbontásokkal, terc-, kvart- és kvintmenetekkel.

- Etűdök – Jean–Jean: Etűdök II. Kröpsch: Etűdök II. Klosé: Karakterisztikus etűdök – nehézségi szintjén
- Versenymű tételek, szonáták, előadási darabok – Weber: Concertino, Poulenc: Szonáta – nehézségi szintjén

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott skála kotta nélkül,
- Két különböző karakterű és tempójú etűd,
- Egy tételpár vagy két különböző karakterű előadási darab kísérettel, kotta nélkül.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

— A tanuló legyen képes

- a szép, kifejező hang tudatos megteremtésére,
- a tiszta intonációra,
- a hangszerét könnyedén kezelni,
- a levegő tudatos beosztására,
- hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogására,
- a nagyobb lélegzetű, összetett feladatokat tartalmazó etűdök eljátszására,
- a különböző zenei korok megkomponált, stílushű díszítéseinek kottából való lejátszására,
- a technikai és zenei szempontból tudatos, elemző gyakorlásra, a pontos ritmus feltétel nélküli megtartására,
- az értelmes, tagolt, árnyalt előadásra,
- a legfontosabb zenei karakterek megjelenítésére,
- egyszerűbb javítási műveletek elvégzésére (pl. csavar meghúzása, rugó visszatétele).

— A tanuló rendelkezék

- megfelelő hangszeres technikával,
- olyan lapról olvasási készséggel, amely a kamarazenei és zenekari játékhoz szükséges,
- olyan bejátszási módszerrel, amelynek birtokában a jó befűvási érzetek rövid időn belül elérhetők,
- a tudásszintjének megfelelő önállósággal a játszandó művek kiválasztásánál.

— A tanuló tudja alkalmazni

- a hang képzésének fizikai törvényszerűségeit (légzés, rekesz, felhangok stb.),
- a különböző artikulációs előírásokat (staccato, legato, tenuto, marcato stb.).

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

— A tanuló ismerje

- a modern zenei effektusokat,
- a társhangszereit, azok transzponálási módjait,

- korunk zenéjének intonációs sajátosságait.

— Legyen képes

- biztos hangindításra és befejezésre,
- nehéz etűd virtuóz előadására,
- nehezebb előadási darab, kamaramű, zenekari szólam önálló zenei és technikai megoldására.

A művészeti záróvizsga követelményei

— A vizsga részei

- A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

— A vizsga tantárgya és időtartama

Klarinét főtárgy

- „A” tagozat: minimum 10 perc
- „B” tagozat: minimum 15 perc

— A vizsga tartalma

„A” tagozat

- Két etűd, vagy technikai jellegű mű; Klosé: Karakterisztikus etűdök (Leduc 05963), Jean–Jean: Etűdök I. (Leduc) nehézségi szintjén;
- Két különböző stílusú és műfajú zongorakíséretes előadási darab, vagy kamaramű; Wagner: Adagio, Barat: Szláv dal, Donizetti: Concertino I–II. tétel (Peters), Niels Gade: Fantáziadarab op. 43., Draskóczy: Korondi táncok (EMB 12064); kamaraművek: Pleyel: Duók: I–II., Devienne: Concertino 2 klarinétra és zongorára (EMB 8687) Stamitz: Kettősverseny (EMB 6046) nehézségi szintjén.
- A vizsgaanyagot az etűd és a kamaramű kivételével lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Két etűd, vagy technikai jellegű mű; Klosé: Napi gyakorlatok (Leduc), Klosé: Karakterisztikus etűdök (Leduc), Jean–Jean: Etűdök I.(Leduc) nehézségi szintjén.
- Két különböző stílusú és műfajú zongorakíséretes előadási darab, vagy kamaramű; Danzi: Szonáta, Stamitz: Esz–dúr koncert (Leduc), Weiner: Csördögölő (EMB 8292), Dimler: B–dúr klarinétverseny, Wasilenko: Keleti táncok, Weber: Variáció op. 33 (Peters); kamaraművek: Kreutzer: Duók, Pleyel: Duók I–II. nehézségi szintjén.
- A vizsgaanyagot az etűd és a kamaramű kivételével kotta nélkül kell játszani.

— A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,

- intonáció,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

- Megfelelő minőségű hangszerek, fúvókák.
- Havonta és fejenként egy nád.
- Megfelelően hangolt zongora vagy pianínó.
- Teljes alakot visszaadó tükör.
- Metronóm.

31.2.5. Rézfúvós tanszak

31.2.5.1. Trombita

- A trombitatanítás feladatai:
 - a tanuló egyéni adottságához, képességéhez igazodó módszerek kialakítása, kiemelt figyelmet fordítva az egyéni hangszeroktatásban rejlő pedagógiai lehetőségek kihasználására,
 - a helyes légzés, befúvás, testtartás, hangszertartás beállítása, kialakítása,
 - a hangszeres játékhoz szükséges motorikus reflexek, motivációs bázis, a naponkénti gyakorlás szükségletének kialakítása,
 - a hangszeres játék megvalósításában részt vevő izmok lazaságának, terhelhetőségének tartósabb igénybevétel teljesítéséhez szükséges készségek kialakítása,
 - a zenei memória fejlesztése, gyakorlati alkalmazásához szükséges jártasságok kialakítása,
 - az egyéni hangszeres tanórákra, kamarazenei, zenekari foglalkozásokra történő önálló felkészülés képességének kialakítása.
- Ismertesse meg a tanulókkal
 - a trombita történetét,
 - a trombitának a rézfúvósok családjában és különféle együttesekben betöltött szerepét,
 - a hangszer irodalmának, tananyagban megjelenő részét,
 - a hangszer irodalmának, tananyagban megjelenő részét
 - a tananyagon keresztül a főbb zenei stílusokat,
 - a trombita hazai és külföldi művészeinek munkásságát.

— Tudatosítsa

- a helyesen beállított légzéstechnika állandó ellenőrzésének fontosságát,
- a helyes szájtartás, mint a jó befúvási mód (ansatz) alapfeltételének fontosságát,
- a mindennapi gyakorlás didaktikai és fiziológiai szempontok szerinti szükségességét,
- a könnyed, felszabadult hangszeres játékmód kialakításának fontosságát.

— Fejlessze a tanuló

- hallását, belső hallását, „intonációs” képességét,
- hangszeres adottságait,
- hangszertechnikai tudását,
- megformáló– és előadói képességét.

— Tegye képessé a tanulókat

- rendszeres, hatékony, igényes gyakorlásra,
- a gyakorlás során felmerülő hibák önálló kijavítására,
- a beállított alapfunkciók önellenőrzésére,
- a tiszta intonációra,
- folyamatos hangszerjátékra, árnyalt stílusos előadásra,
- a pontos kottaolvasásra, a ritmus, valamint a zenei kifejezések előadásmódjára, illetve a tempóra vonatkozó utasítások megvalósítására.

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

— Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A hangszer felépítése, részeinek megismerése.
- A kottaolvasás alapfogalmainak megismerése.
- A helyes be– és kilégzés alapjainak elsajátítása.
- A helyes testtartás kialakítása. A helyes szájtartás gyakorlása. Fúvókázás, ajakrezgés.
- Hangterjedelem az egyvonalas C–től az egyvonalas G ig.

— Ajánlott tananyag

- Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I. kötet
- Colin: Trombitaiskola kezdőknek
- Gyermekdalok, népdalok

— Követelmény

- A helyes be– és kilégzés ismerete. Hangterjedelem az C’ – G’-ig.
- Hangjegyek, ritmusértékek szünetjelek ismerete a tananyag által megkívánt szinten.
- Egyszerű népdalok és gyermekdalok eljátszása.

— Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy gyakorlat
- Egy népdal vagy gyermekdal

2. évfolyam

— Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A helyes testtartás rögzítése.
- A helyes légzés további tudatosítása.
- Fúvókával végzett gyakorlatok a trombitaiskola alapján.

— Ajánlott tananyag

- Varasdy – Nagyiván – Sztán Trombitaiskola I.
- Colin: Trombitaiskola kezdőknek
- Gyermekdalok, népdalok
- Brodszky: Májusköszöntő
- Régi francia dal

— Követelmények

- Az egészséges, szép trombitahang kialakítása.
- Hangterjedelem a kis h-tól az egyvonalas a-ig.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy gyakorlat,
- Egy előadási darab.

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A hangszer felépítése, részei.
- Az egész, fél, negyed és nyolcad hangjegyérték és a megfelelő szünetjelek.
- Nyújtópont a fél érték mellett.
- Módosítójelek.
- A 4/4-es, 2/4-es, 3/4-es ütem.
- Az előforduló hangok fogásai.
- Memóriafejlesztés: gyermekdalok, népdalok és az előadási darabok megtanulása kotta nélkül.
- Motívumok, dallamok azonosságának, különbségének felismerése.
- A helyes testtartás, hangszertartás kialakítása.
- A rekeszlégzés alapjainak elsajátítása, a levegővezetés megalapozása.
- A helyes szájtartás kialakítása ajakrezgés és fúvókázás segítségével.

- A hangindítás megalapozása.
- A legato játékmód alapjainak elsajátítása, szekundkötések (ajakrezgéssel, fúvókával, hangszerrel).

— Ajánlott tananyag

- Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I.
- Colin: Trombitaiskola kezdőknek
- Susato: Rondo (Trombitamuzsika)
- Gyermekdalok, népdalok

— Követelmény

- Legyen képes egy oktáv hangterjedelmen belül a tanult ritmusértékeket tartalmazó gyakorlat egészséges, szép hangon való eljátszására.
- Hangterjedelem a kis a–tól a kétvonalas c–ig.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy gyakorlat,
- Egy előadási darab.

2. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A dúr és a moll hangsor hangközei, hármashangzatai.
- A tizenhatod érték és szünetjele.
- Nyújtópont a negyed és a nyolcad érték mellett, valamint a szinkópa.
- A tanult művek formai elemzése.
- A periódus két felének kérdés–felelet viszonya.
- A magyar népdal jellemzői, formái, valamint a dalforma.
- A testtartásban és hangszertartásban előforduló hibák korrigálása.
- A rekeszlégzés gyakorlása.
- Az egészséges, szép hang létrehozása, a változó sebességű hangindítás megalapozása (nyolcad–, tizenhatodjáték).
- A természetes kötések megalapozása, kvint– és kvartkötések.
- A dinamikai árnyalás alapjai, visszhanghatás (f–p).

— Ajánlott tananyag

- Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I.
- Colin: Skálatanulmányok
- Krumpfer: Trombitaiskola I.
- Fischer: Induló
- Cole: Granit

- Barnes: A kis géniusz
- Barnes: A kis művész

— Követelmény

- A tanuló legyen képes nyolcadokat, tizenhatodokat, valamint kvint– és kvartkötéseket tartalmazó gyakorlat eljátszására.
- Hangterjedelem a kis g-től a kétvonalas d-ig.
- Hangsorok, terclépések, hármashangzatok a megadott hangterjedelmen belül (1#, 2b előjegyzésig).

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála első képlete,
- Egy gyakorlat,
- Egy előadási darab.

3. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A dúr és a moll hangsor szerkezete.
- A 3/8-os, a 6/8-os és a változó ütem; különböző ritmusképletek, a triola.
- A zenei anyagban szereplő darabok, táncok főbb jellegzetességei.
- A társas zenélés megismertetése duókon keresztül.
- A funkciók ellenőrzése, a hibák korrigálása a mindennapi gyakorlatok segítségével.
- A bordaközi légzéssel kibővített rekeszlégzés elsajátítása, a légoszlop megtámasztása, a levegővezetés gyakorlása, fokozott figyelemmel a szép hangra.
- Az ajaktechnika és a nyelvtechnika továbbfejlesztése a mindennapi, illetve a skálagyakorlatok segítségével.
- A dinamikai skála szélesítése fokozott figyelemmel a hangképzés minőségére (crescendo, diminuendo).
- A legato játékmód fejlesztése a természetes kvint– és kvartkötésekkel.

— Ajánlott tananyag

- Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I. II.
- Davidson: Befűzési gyakorlatok
- Krumpfer: Trombitaiskola I.
- Krumpfer: Téma és variációk egy Ph. E. Bach-témára
- Hammerschmied: Csókdal
- Susato: Rondo és saltarello
- Bogár: Régi magyar táncok
- Barnes: A kis virtuóz
- Barnes: A kis mester

- Charpentier: Prelűd
- Kamprath: Három epizód
- Scselokov: Mese
- Scselokov: Tréfa
- Scselokov: Ifjú gavallér

— Követelmény

- A tanuló legyen képes a tanult ritmusokra épülő, gyorsabb technikai gyakorlat eljátszására.
- Hangterjedelem a kis g-től a kétvonalas e-ig.
- Hangsorok, terclépések, hármashangzatok egy oktávon keresztül, 3#, 3b előjegyzésig.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála első képlete,
- Egy gyakorlat,
- Egy előadási darab.

4. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A dúr és a moll hangsor szerkezete és összehasonlításuk.
- A meglévő hangterjedelmen belül a teljes hangkészlet ismerete, az eddig tanult ritmusképletek átfogó, rendszerezett ismerete.
- A zenei anyagban szereplő darabok stílusjegyeinek és tempójelzéseinek ismerete.
- A társas zenélés művelése különböző összeállítású együttesekben, vagy zenekarban.
- A teljes légzés elsajátítása, a kiegyenlített hanganyag és a tiszta intonáció kialakítása, a könnyed fúvástechnika megalapozása.
- A nyelv- és ujjtechnika továbbfejlesztése, a manuális készség kialakítása a technikai jellegű gyakorlatok segítségével.
- A legato játékmód gyakorlása a természetes kvint-, kvart- és nagy terc-kötésekkel.
- A dinamikai határok tágítása (p–mf–f).

— Ajánlott tananyag

- Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola II.
- Davidson: Befűzési gyakorlatok
- Arban: Díszítés- és trillaelőkészítő gyakorlatok
- Bach: Ária
- Fitzgerald: Angol szvit
- Telemann: Szvit (1. és 2.)
- Albinoni: F-dúr concerto (FAM)

- Tornyos: Scherzo
- Tornyos: Változatok
- Scselekov: Ballada
- Scselekov: Gyermekkoncert

— Követelmény

- A tanuló legyen képes melodikus jellegű és igényes ritmikájú gyakorlatok eljátszására.
- A hangterjedelem kibővítése a kis fisz-tól a kétvonalas f-ig.
- Hangsorok, terclépések, hármashangzatok egy oktávon keresztül, 4#, 4b előjegyzésig.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála első képlete,
- Egy gyakorlat,
- Egy előadási darab.

5. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Egy oktávós skála, tercskála, a hangnem fő hármashangzatai (I, IV, V), a domináns-szeptim-akkord ismerete.
- Az 5/8, 7/8, 9/8-os ütemfajták és különböző ritmusképletek ismerete.
- A zenei anyagban szereplő darabok formai elemzése, hangnemi kitérések felismerése.
- Az előforduló tempójelzések ismerete.
- A kamarazenélés előtérbe helyezése.
- A légzéstechnikában előforduló hibák korrigálása, a játék biztonságának fejlesztése.
- Az ujj- és nyelvtechnika tökéletesítése, különös tekintettel a művek zenei megoldására.
- Az ajaktechnika fejlesztése az eddig tanult természetes kötések gyakorlásával, a kvint-, kvart- és nagy terc-kötések összekapcsolásával.
- Törekvés a teljes dinamikai skála megvalósítására (pp–ff) különös figyelemmel a szép hangra.

— Ajánlott tananyag

- Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola III.
- Peters: Gyakorlatok kezdőknek
- Colin: 100 Warm Ups
- Arban: Skálatanulmányok
- Clodomir: Petits exercices
- Clodomir: Etűdök I.
- Arban: Trombitaiskola

- Baldassari: Szonáta
- Barat: Orientálé
- Händel: Hallei szonáta
- Händel: B–dúr szonáta
- Diabelli: Szonatina
- Botti: Románc
- Rangers: Velencei karnevál
- Tornyos: Szonatina
- Tornyos: 3 sárpilisi népdal
- Clerisse: Téma és változatok
- Telemann: B dúr szvit (FAM)

— Követelmény

- A tanuló legyen képes zeneileg és ritmikailag igényesebb, differenciáltabb technikát kívánó gyakorlat eljátszására.
- A hangterjedelem kialakítása a kis fisz–tól a kétvonalas g–ig.
- Dúr és moll hangsorok egy oktávon keresztül, 2#, 2b előjegyzésig, terclépések, hármashangzat–felbontások (I, IV, V) hangköztanulmányok.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála első képlete,
- Egy gyakorlat,
- Egy előadási darab.

6. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Egy oktávós skála, tercskála, a főhármasok és a dominánsszeptim–akkord hangjainak ismerete és összehasonlításuk.
- A tonika, szubdomináns, domináns funkciók ismerete.
- A hangszeres és az elméleti órákon szerzett ismereteken alapuló formai és harmóniai elemzés.
- A légzés és a levegővétel terén eddig tanultak következetes alkalmazása a gyakorlatban.
- Az előírt hangterjedelmen belül szép, kiegyenlített hanganyag és a tiszta intonáció kialakítása, könnyed fúvástechnika birtoklása.
- A technikai jellegű gyakorlatok és nehezebb fordulatok megoldása, az előírt tempójelzések következetes betartása.

— Ajánlott tananyag

- Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola IV.

- Peters: Gyakorlatok
- Stamp: Warm Ups+Studies
- Collin: Warm Ups, Lip flexibilités
- Arban: Trombitaiskola
- Clodomir: Petits exercices Etűdök I.
- Arban: Trombitaiskola (ritmustanulmányok, trillák, díszítések)
- Albinoni: Esz–dúr concerto III–IV. tétel
- Albinoni: F–dúr concerto I. tétel
- Händel: c–moll concerto I. tétel
- Händel: B–dúr szonáta
- Händel: Asz–dúr szonáta
- Telemann: F–dúr szonáta
- Telemann: d–moll szonáta
- Balay: Adante et allegro
- Scselokov: Koncert no. 3
- Hanus: Impromptus
- Thome: Fantázia
- Bogár: Concertino I.
- Bogár: Concertino II.
- Desportes: Introductions
- Hidas: Concerto no. 2, I. tétel
- Cimarosa: F–dúr concerto (FAM)

— Követelmény

- A tanuló legyen képes egy nagyobb terjedelmű, zeneileg és technikailag igényesebb darab eljátszására.
- Az ajakizomzat rugalmasságának és erejének fokozása a természetes kis terc–kötésig, fokozott figyelemmel a helyes funkciókra, szép hangra.
- A hangterjedelem kibővítése a kétvonalas a–ig.
- Dúr és moll hangsorok egy oktávon keresztül, 4#, 4b előjegyzésig.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála első képlete,
- Egy gyakorlat,
- Egy előadási darab.

Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

2. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A dúr és a moll hangsor hangközei, hármashangzatai.
- A tizenhatod érték és szünetjele.
- Nyújtópont a negyed és a nyolcad érték mellett, valamint a szinkópa.
- A tanult művek formai elemzése.
- A periódus két felének kérdés–felelet viszonya.
- A magyar népdal jellemzői, formái, valamint a dalforma.
- A testtartásban és hangszertartásban előforduló hibák korrigálása.
- A rekeszlégzés gyakorlása.
- Az egészséges, szép hang létrehozása, a változó sebességű hangindítás megalapozása (nyolcad–, tizenhatodjáték).
- A természetes kötések megalapozása, kvint– és kvartkötések.
- A dinamikai árnyalás alapjai, visszhanghatás (f–p).

— Ajánlott tananyag

- Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I.
- Colin: Skálatanulmányok
- Krumpfer: Trombitaiskola I.
- Fischer: Induló
- Cole: Granit
- Barnes: A kis géniusz
- Barnes: A kis művész

— Követelmény

- A tanuló legyen képes nyolcadokat, tizenhatodokat, valamint kvint– és kvartkötéseket tartalmazó gyakorlat eljátszására.
- Hangterjedelem a kis g-től a kétvonalas e-ig.
- Hangsorok, terclépések, hármashangzatok a megadott hangterjedelmen belül (2#, 2b előjegyzésig).

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála első három képlete
- Egy gyakorlat,
- Két különböző karakterű előadási darab.

3. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A dúr és a moll hangsor szerkezete.
- A 3/8-os, a 6/8-os és a változó ütem; különböző ritmusképletek, a triola.

- A zenei anyagban szereplő darabok, táncok főbb jellegzetességei.
- A társas zenélés megismertetése duókon keresztül.
- A funkciók ellenőrzése, a hibák korrigálása a mindennapi gyakorlatok segítségével.
- A bordaközi légzéssel kibővített rekeszlégzés elsajátítása, a légoszlop megtámasztása, a levegővezetés gyakorlása, fokozott figyelemmel a szép hangra.
- Az ajaktechnika és a nyelvtechnika továbbfejlesztése a mindennapi, illetve a skálagyakorlatok segítségével.
- A dinamikai skála szélesítése fokozott figyelemmel a hangképzés minőségére (crescendo, diminuendo).
- A legato játékmód fejlesztése a természetes kvint- és kvartkötésekkel.

— Ajánlott tananyag

- Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I. II.
- Davidson: Befűzési gyakorlatok
- Krumpfer: Trombitaiskola I.
- Krumpfer: Téma és variációk egy Ph. E. Bach-témára
- Hammerschmied: Csókdal
- Susato: Rondo és saltarello
- Bogár: Régi magyar táncok
- Barnes: A kis virtuóz
- Barnes: kis mester
- Charpentier: Prelúd
- Kamprath: Három epizód
- Scselokov: Mese
- Scselokov: Tréfa
- Scselokov: Ifjú gavallér

— Követelmény

- A tanuló legyen képes a tanult ritmusokra épülő, gyorsabb technikai gyakorlat eljátszására.
- Hangterjedelem a kis g-től a kétvonalas f-ig.
- Hangsorok, terclépések, hármashangzatok egy oktávon keresztül, 4#, 4b előjegyzésig.
- Kvint- és kvartkötések, valamint összekapcsolásuk, illetve nagy terc-kötések.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála első képlete,
- Egy gyakorlat,
- Két előadási darab.

4. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A dúr és a moll hangsor szerkezete és összehasonlításuk.
- A meglévő hangterjedelmen belül a teljes hangkészlet ismerete, az eddig tanult ritmusképletek átfogó, rendszerezett ismerete.
- A zenei anyagban szereplő darabok stílusjegyeinek és tempójelzéseinek ismerete.
- A társas zenélés művelése különböző összeállítású együttesekben, vagy zenekarban.
- A teljes légzés elsajátítása, a kiegyenlített hanganyag és a tiszta intonáció kialakítása, a könnyed fúvástechnika megalapozása.
- A nyelv- és ujjtechnika továbbfejlesztése, a manuális készség kialakítása a technikai jellegű gyakorlatok segítségével.
- A legato játékmód gyakorlása a természetes kvint-, kvart- és nagy terc-kötésekkel.
- A dinamikai határok tágítása (p–mf–f).

— Ajánlott tananyag

- Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola II.
- Davidson: Befűzési gyakorlatok
- Arban: Díszítés- és trillaelőkészítő gyakorlatok
- Bach: Ária
- Fitzgerald: Angol szvit
- Telemann: Szvit (1. és 2.)
- Albinoni: F–dúr concerto (FAM)
- Tornyos: Scherzo
- Tornyos: Változatok
- Scselekov: Ballada
- Scselekov: Gyermekkoncert

— Követelmény

- Melodikus jellegű és igényes ritmikájú gyakorlatok eljátszása.
- Újjgyakorlatok, a díszítés és a trilla megalapozása.
- A természetes kvint-, kvart- és nagy terc-kötések.
- A hangterjedelem kibővítése a kis fisz-tól a kétvonalas g-ig.
- Hangsorok, terclépések, hármashangzatok egy oktávon keresztül, 4#, 4b előjegyzésig; a teljes kvintkör ismerete.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála első három képlete,
- Egy gyakorlat,
- Két előadási darab.

5. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A dúr és a moll hangsor szerkezete és összehasonlításuk.
- A meglévő hangterjedelmen belül a teljes hangkészlet ismerete, az eddig tanult ritmusképletek átfogó, rendszerezett ismerete.
- A zenei anyagban szereplő darabok stílusjegyeinek és tempójelzéseinek ismerete.
- A társas zenélés művelése különböző összeállítású együttesekben, vagy zenekarban.
- A teljes légzés elsajátítása, a kiegyenlített hanganyag és a tiszta intonáció kialakítása, a könnyed fúvástechnika megalapozása.
- A nyelv- és ujjtechnika továbbfejlesztése, a manuális készség kialakítása a technikai jellegű gyakorlatok segítségével.
- A legato játékmód gyakorlása a természetes kvint-, kvart- és nagy terc-kötésekkel.
- A dinamikai határok tágítása (p–mf–f).

— Ajánlott tananyag

- Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola II.
- Davidson: Befújási gyakorlatok
- Arban: Díszítés- és trillaelőkészítő gyakorlatok
- Bach: Ária
- Fitzgerald: Angol szvit
- Telemann: Szvit (1. és 2.)
- Albinoni: F–dúr concerto (FAM)
- Tornyos: Scherzo
- Tornyos: Változatok
- Scselekov: Ballada
- Scselekov: Gyermekkoncert

— Követelmény

- A tanuló legyen képes melodikus jellegű és igényes ritmikájú gyakorlatok eljátszására.
- A hangterjedelem kibővítése a kis fisz-től a kétvonalas f-ig.
- Hangsorok, terclépések, hármashangzatok egy oktávon keresztül, 4#, 4b előjegyzésig.
- A tanuló legyen képes egy barokk szonáta-tételpár (lassú–gyors) és két különböző karakterű előadási darab stílusos eljátszására.
- Egyszerű díszítések és trillák.
- Kvint-, kvart- és terc-kötések összekapcsolása, oktávkötések.
- A hangterjedelem kialakítása a kis fisz-től a kétvonalas a-ig.
- Ismerkedés a pedálhangokkal.

- Dúr és moll hangsorok egy oktávon keresztül.
- Terclépések, hármashangzat–felbontások (I, IV, V), hangköztanulmányok.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála négy képlete,
- Egy gyakorlat,
- Egy barokk szonáta lassú és gyors tétele,
- Egy más stílusú előadási darab.

6. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Egy oktávós skála, tercskála, a főhármasok és a dominánsszeptim–akkord hangjainak ismerete és összehasonlításuk.
- A tonika, szubdomináns, domináns funkciók ismerete.
- A hangszeres és az elméleti órákon szerzett ismereteken alapuló formai és harmóniai elemzés.
- A légzés és a levegővétel terén eddig tanultak következetes alkalmazása a gyakorlatban.
- Az előírt hangterjedelmen belül szép, kiegyenlített hanganyag és a tiszta intonáció kialakítása, könnyed fúvástechnika birtoklása.
- A technikai jellegű gyakorlatok és nehezebb fordulatok megoldása, az előírt tempójelzések következetes betartása.

— Ajánlott tananyag

- Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola IV.
- Peters: Gyakorlatok)
- Stamp: Warm Ups+Studies
- Collin: Warm Ups, Lip flexibilités
- Arban: Trombitaiskola
- Clodomir: Petits exercices Etűdök I.
- Albinoni: Esz–dúr concerto III–IV. tétel
- Albinoni: F–dúr concerto I. tétel
- Händel: c–moll concerto I. tétel
- Händel: B–dúr szonáta
- Händel: Asz–dúr szonáta
- Telemann: F–dúr szonáta
- Telemann: d–moll szonáta
- Balay: Adante et allegro
- Scselokov: Koncert no. 3

- Hanus: Impromptus
- Thome: Fantázia
- Bogár: Concertino I.
- Bogár: Concertino II.
- Desportes: Introductions
- Hidas: Concerto no. 2, I. tétel
- Cimarosa: F–dúr concerto (FAM)

— Követelmény

- A tanuló legyen képes egy nagyobb terjedelmű, zeneileg és technikailag igényesebb darab eljátszására.
- Az ajakizomzat rugalmasságának és erejének fokozása a természetes kis terc–kötésig, fokozott figyelemmel a helyes funkciókra, szép hangra.
- A hangterjedelem kibővítése a kétvonalas a–ig.
- Dúr és moll hangsorok egy oktávon keresztül, 4#, 4b előjegyzésig.
- Az ajakizomzat rugalmasságának és erejének fokozása a pedálhangoktól a természetes kis terc–kötésekig, fokozott figyelemmel a helyes funkciókra, szép hangra.
- A hangterjedelem kibővítése a kétvonalas b–ig.
- Dúr és moll hangsorok egy oktávon keresztül.
- A másfél oktávós, ötképletes skálatanulmányokból egy dúr és egy moll hangsor.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála négy képlete
- Egy gyakorlat,
- Egy barokk szonáta lassú és gyors tétele,
- Egy más stílusú előadási darab.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

— Ismerje a tanuló

- a helyes test– és hangszertartást,
- a helyes légzéstechnikát,
- a hangszere irodalmát a tanult anyag alapján
- a dúr és moll hangnemeket 4 #, 4 b előjegyzésig,
- a tanult anyagban előforduló tempó– és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.

— Legyen képes

- a helyes légzéstechnika alkalmazására, fejlesztésére,

- az alapvető funkciók helyes alkalmazására, a szájizomzat fejlesztésére a mindennapi gyakorlatok segítségével: fúvóka nélkül, csupán ajakrezgéssel, csak fúvókával, hangszerrel,
- az előírt hangterjedelmen belül g₂-ig kiegyenlített, szép hang elérésére a tiszta intonáció megtartásával,
- a könnyebb technikai problémák elemző gyakorlására,
- a tanult darabok stílushű megszólaltatására,
- folyamatos, mérsékelt tempójú lapról olvasásra,
- a különböző artikulációs előírások (staccato, tenuto, legato, marcato) megszólaltatására,
- skálázni egy oktávon keresztül 4# 4 b –ig.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

— Ismerje a tanuló

- a dúr és moll hangnemeket 7 #, 7 b előjegyzésig.

— Legyen képes

- az előírt hangterjedelemben belül (b₂-ig) kiegyenlített, szép hang elérésére a tiszta intonáció megtartásával,
- az állóképesség növelésére,
- árnyaltabb zenei megformálásokra.

Művészeti alapvizsga követelményei

— A vizsga részei

- A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

— A vizsga tantárgya és időtartama

Trombita főtárgy

- „A” tagozat: minimum 8 perc
- „B” tagozat: minimum 10 perc

— A vizsga tartalma

„A” tagozat

- Egy másfél oktávos skála első képlete.
- Egy etűd; Varasdy–Nagyiván–Sztán: Trombitaiskola III./1–65. (EMB13492), Clodomir: Petits exercices 1–21. (Leduc), nehézségi szintjén.
- Egy előadási darab; Varasdy–Nagyiván–Sztán: Trombitaiskola III./66–74. (EMB13492), Baldassari: Szonáta, Händel: Hallei szonáta, Rangers: Velencei karnevál, Tornýos: Szonatina nehézségi szintjén.
- Az etűd kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Egy másfél oktávos skála öt képlettel.
- Egy etűd; Varasdy–Nagyiván–Sztán: Trombitaiskola III./1–65., IV./1–53. (EMB13492), Clodomir: Petits exercices 1–29. (Leduc), nehézségi szintjén.
- Egy barokk szonáta lassú és gyors tétele; Albinoni: Esz–dúr concerto III–IV. tétel, Albinoni: F–dúr concerto I. tétel, Händel: B–dúr szonáta, Telemann: F–dúr szonáta nehézségi szintjén.
- Egy, az előbbtől eltérő stílusú előadási darab; Balay: Andante et allegro, Bogár: I. és II. Concertino nehézségi szintjén.
- Az etűd kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani

— A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

7. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A hangterjedelem további bővítése fokozott figyelemmel a szép hangra, és a tiszta intonációra.
- A játszott művek alaposabb ismerete, a zenei műveltség elmélyítése.
- A ritmusértékek, ütemfajták átfogó, ismerete.
- A kamarazene és a zenekari játék előtérbe helyezése.

— Ajánlott tananyag

- Stamp: Warm–ups+studies
- Colin: Lip Flexibilities
- Clarke: Technical Studies
- Maggio: Mindennapi Gyakorlatok

- Fekvéstágító skálák
- Arban: Trombitaiskola
- Előkészítő gyakorlatok a trillához
- Tripla nyelv előtanulmányok.
- Kromatikus skálák
- Clodomir: Petits exercices Etűdök I.
- Keller: Szonáta
- Albinoni: F–dúr Concerto
- Esz–dúr Concerto
- Barat: Fantázia
- Haendel: c–moll Concerto
- Vivaldi: d–moll Concerto I.–II. tétel
- Richter: Concerto I. tétel
- Cimarosa: Concerto

— Követelmény

- A tanuló legyen képes zeneileg és ritmikailag igényesebb darabok eljátszására.
- Dúr és összhangzatos moll skálák tercmenetben és hármashangzat felbontással.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála három képletben
- Egy gyakorlat
- Egy előadási darab zongorakísérettel, vagy kamaramű, lehetőleg tanuló részvételével.

8. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A hangterjedelem bővítése a – lehetőségek szerint, figyelemmel a szép hangra és a tiszta intonációra.
- A játszott darabok alapos ismerete.
- A tanuló önállóságának fejlesztése a gyakorlás során felmerülő nehézségek megoldására.
- A könnyed játékmód megőrzése, fejlesztése.
- Nagyobb terjedelmű etűdök tanulása – állóképesség javítás

— Ajánlott tananyag

- Stamp: Warm–ups + studies
- Colin: Lip Flexibilities
- Clarke: Technical Studies
- Maggio: Mindennapi Gyakorlatok

- Davidson: Napi Gyakorlatok Fekvéstágító skálák
- Arban: Trombitaiskola
- Clodomir: Petits exercices Etűdök I.
- Purcell: B–dúr szonáta
- Neruda: Esz–dúr trombitaverseny I.
- Albinoni: g–moll trombitaverseny
- Sahov: Scherzo
- Bach: Passacaglia
- Tartini: Largo és Allegro
- Veracini: Concerto

— Követelmény

- Skálák három képletben, kromatikus skála biztos játéka, nagyobb terjedelmű etűdök eljátszása.
- Koncert, vagy szonáta gyors és lassú tételének ízléses és karakteres eljátszása kísérettel.
- Kamaramű szólamának előadása.

— Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála 3 képletben
- Egy etűd
- Egy előadási darab zongorakísérettel, vagy kamaramű, lehetőleg tanuló részvételével

9. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- a hangterjedelem bővítése a lehetőségek szerint, az ajánlott napi gyakorlatok közül válogatva.
- a technikai készség megőrzése, továbbfejlesztése (előke és duplanyelv)
- a zenei kifejezőkészség fejlesztése.
- skálák öt képletben.

— Ajánlott tananyag

- Stamp: Warm–ups + studies
- Clarke: Technical Studies
- Colin: Lip Flexibilities
- Maggio: Mindennapi Gyakorlatok
- Quinque: Atmung Stütze Ansatz Methode
- Davidson: Napi gyakorlatok
- Arban: Trombitaiskola

- Varasdy – Nagyiván – Sztán Trombitaiskola IV.
- Corelli: e–moll Szonáta
- Albinoni: C–dúr Concerto
- Hidas: Concerto no.2
- Bozza: Capriccio
- Gedike: Koncertetűd
- Manfredini: B–dúr Concerto két trombitára

— Követelmények

- Skálák öt képlettel.
- Tripla és dupla nyelv ismerete, és egyszerűbb esetekben használata.
- Szonáta, vagy koncert gyors és lassú tételének ízléses és karakteres eljátszása kísérettel, kamaramű szólamának előadása.
- A játszott művek zenei és zenetörténeti összefüggéseinek vázlatos ismerete.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála öt képlettel
- Egy etűd
- Egy előadási darab, vagy kamaramű, lehetőleg tanuló közreműködésével

10. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A megszerzett hangterjedelem és állóképesség megőrzése, a megtanult technikai elemek összefüggő alkalmazása.
- A zenei kifejezés fejlesztése.
- A tanult darabok zenei és zenetörténeti összefüggéseinek vázlatos ismerete.
- Az önállóan ismerje fel a hangszer problémáit és tudja ezeket kezelni.
- A tripla és a dupla nyelv ismerete, a díszítések, trillák ízléses használata.

— Ajánlott tananyag

- Stamp: Warm–ups + Studies
- Clarke: Technical Studies
- Colin: Lip Flexibilities
- Maggio: Mindennapi Gyakorlatok
- Quinque: Atmung Stütze Ansatz Methode
- Davidson: Napi gyakorlatok
- Skálák a Varasdy – Nagyiván – Sztán Trombitaiskola IV. kötete alapján.
- Arban: Trombitaiskola
- Hummel: Trombitaverseny I. tétel

- Haydn: Trombitaverseny II.–III. tétel
- Arutjunjan: Trombitaverseny
- Hindemith: Szonáta I.
- Valentino: Szonáta
- Vivaldi: B–dúr Concerto két trombitára
- Händel: Szonáta két trombitára

— Követelmények

- A tanuló legyen képes egy versenymű vagy szonáta gyors és lassú tételének ízléses előadására, a tanult technikai és zenei elemek önálló alkalmazására.
- Egy kamaramű szolamának eljátszására.
- Legyen képes önállóan megtanulni és eljátszani egy előadási darabot.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála öt képlettel
- Egy etűd
- Egy előadási darab, vagy kamaramű, lehetőleg tanuló részvételével

Továbbképző évfolyamok „B” tagozat

7. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A hangterjedelem bővítése,
- figyelemmel a szép hangra, a tiszta intonációra.
- Kiegyenlített hangzásra törekvés a teljes hangterjedelmen keresztül.
- Skálák öt képlettel másfél oktávos rendszerben.
- Díszítés előtanulmányok, tripla nyelv tanulmányok.
- A játszott művek alapos ismerete, a zenei műveltség elmélyítése.
- A ritmusértékek, ütemfajták átfogó ismerete.
- A kamarazene és a zenekari játék előtérbe helyezése.

— Ajánlott tananyag

- Stamp: Warm Ups
- Colin: Lip Flexibilities
- Clarke: Technical Studies
- Maggio: Mindennapi Gyakorlatok
- Quinque: Atmung Stütze Ansatz Methode
- Arban: Skálagyakorlatok
- Arban: Trombitaiskola
- Clodomir: Petits exercices Etűdök I.

- Keller: Szonáta
- Albinoni: F–dúr Concerto
- Esz–dúr Concerto
- Barat: Fantázia
- Haendel: c–moll Concerto
- Vivaldi: d–moll Concerto I.–II. tétel
- Richter: Concerto I. tétel
- Cimarosa: Concerto

— Követelmények

- A tanuló legyen képes technikailag és zeneileg igényesebb darabok előadására.
- Dúr és összhangzatos moll skálák másfél oktávos rendszerben öt képlettel.
- Nagyobb terjedelmű etűdök eljátszására.
- A kromatikus skála biztos ismerete.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála öt képlettel
- Egy etűd
- Egy barokk szonáta vagy versenymű két tétele
- Egy más stílusú előadási darab

8. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A hangterjedelem további bővítése, a hangminőség fejlesztése, a dinamikai tartomány tágítása.
- Skálák öt képletben, másfél oktávos rendszerben.
- Díszítés tanulmányok, tripla és dupla nyelv tanulmányok.
- A játszott művek alapos ismerete, a zenei műveltség elmélyítése.
- A ritmusértékek ütemfajták átfogó ismerete.
- A kamarazene, és a zenekari játék előtérbe helyezése.

— Ajánlott tananyag

- Stamp: Warm Ups
- Clarke: Technical Studies
- Colin: Lip Flexibilities
- Maggio: Mindennapi Gyakorlatok
- Quinque: Atmung Stütze Ansatz Methode
- Arban: Skálagyakorlatok
- Arban: Trombitaiskola

- Clodomir: Petits exercices Etűdök I.
- Purcell: B–dúr szonáta
- Neruda: Esz–dúr trombitaverseny I.
- Albinoni: g–moll trombitaverseny
- Sahov: Scherzo
- Bach: Passacaglia
- Tartini: Largo és Allegro
- Veracini: Concerto

— Követelmények

- A tanuló legyen képes technikailag és zeneileg igényesebb darabok előadására.
- Dúr és összhangzatos moll skálák másfél oktávos rendszerben öt képlettel.
- Nagyobb terjedelmű etűdök eljátszása.
- A trillák, díszítések biztos és helyes alkalmazására.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála öt képlettel
- Egy etűd
- Egy barokk szonáta vagy koncert két tétele
- Egy más stílusú előadási darab

9. évfolyam „B” Tagozat

— Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A hangterjedelem növelése, a hangminőség fejlesztése, a dinamikai tartomány szélesítése.
- Az állóképesség fejlesztése a mindennapi gyakorlatok segítségével.
- Skálák öt képletben, a másfél oktávos rendszer szerint.
- Az eddig tanult technikai elemek biztos alkalmazása.
- A zenei formálás tudatos alakítása.
- A dupla nyelv technika elsajátítása alapszinten.

— Ajánlott tananyag

- Stamp: Warm–Ups
- Clarke: Technical Studies
- Colin: Lip Flexibilities
- Advanced Daily Studies
- Maggio: Mindennapi Gyakorlatok
- Quinque: Atmung Stütze Ansatz Methode
- Arban: Hármashangzat és négyeshangzat tanulmányok

- Varasdy – Nagyiván – Sztán Trombitaiskola IV.
- Corelli: e–moll Szonáta
- Albinoni: C–dúr Concerto
- Hidas: Concerto no.2
- Bozza: Capriccio
- Gedike: Koncertetűd
- Manfredini: B–dúr Concerto két trombitára
- Charlier: Solo de Concours
- Haydn: Trombitaverseny I.–II.–III.
- Hummel: Trombitaverseny I.–II.
- Telemann: Asz–dúr Concerto

— Követelmények

- A tanuló legyen képes technikailag és zeneileg igényes darabok ízléses előadására.
- Skálák öt képletben.
- Nagyobb terjedelmű etűdök eljátszása.
- A tripla és a dupla nyelv alkalmazása.
- A játszott előadási darabok alapos ismerete.
- Az előadási darabok által megkívánt állóképesség elérése.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála öt képlettel
- Egy etűd
- Egy barokk vagy klasszikus szonáta vagy versenymű két tétele
- Egy más stílusú előadási darab

10. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A tökéletes alapfunkciók rögzítése, automatizálása.
- Az összes dúr és moll skála öt képlettel, az előző években megszokott módon.
- Az önállóság fejlesztése a hangszeres játék minden területén: funkcionális, technikai és zenei szempontok szerint.
- A kamarazene és a zenekari játék előtérbe kerülése.
- A trombita szóló, kamara és zenekari irodalmának megismertetése.

— Ajánlott tananyag

- Stamp: Warm Ups
- Clarke: Technical Studies
- Colin: Lip Flexibilities

- Maggio: Mindennapi Gyakorlatok
- Quinque: Atmung Stütze Ansatz Methode
- Arban: Etüdök
- Tartini: B–dúr Concerto
- Enescu: Legenda
- Torelli: D–dúr Concerto
- Purcell. D–dúr szonáta
- Hummel: Trombitaverseny I. tétel
- Haydn: Trombitaverseny II.–III. tétel
- Arutjunjan: Trombitaverseny
- Hindemith: Szonáta I.
- Valentino: Szonáta
- Vivaldi: B–dúr Concerto két trombitára
- Händel: Szonáta két trombitára

— Követelmények

- A tanuló legyen képes önállóan megtanulni és előadni a szintjén lévő előadási darabokat.
- Ismerje a hangszerkezelés problémáit, és megoldási módjait.
- Szép hangon és zeneileg megoldottan adjon elő etüdöket, szóló és kamarazene darabokat.
- Biztosan tudja a skálákat, a kromatikus skálát, alapszinten tudja a tripla és a dupla nyelv technikát.
- Rendelkezzen a szintjének megfelelő állóképességgel.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála öt képlettel
- Egy etűd
- Egy barokk vagy klasszikus szonáta, vagy versenymű két tétele
- Egy más stílusú előadási darab

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

— Ismerje a tanuló

- a hangszere múltját, a jelentősebb alkotó– és előadóművészek munkásságát,
- a rézfúvós hangszerek közötti azonosságot, különbséget.

— Legyen képes a tanuló

- az előforduló légzéstechnikai és funkcionális problémák korrigálására a mindennapi gyakorlatok segítségével,

- a játszott művek hangterjedelmén belül kiegyenlített és kifejező hang elérésére,
- a különböző hangindítások, hangbefejezések megvalósítására,
- a különböző nyelvütések (szimpla, dupla, tripla) gyorsaságának fejlesztésére,
- önálló hangolásra,
- a hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogására,
- skálázni másfél oktávon keresztül valamennyi hangnemben,
- az adott zenei anyagot egyéni képességei, illetve készségei szintjének megfelelően, kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva, kifejezéssel megszólaltatni.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló rendelkezzeék megfelelő állóképességgel.

— Ismerje a tanuló

- a hangképzés folyamatát,
- az ajak-, a nyelv- és a manuális technika alapjait,
- az összes dúr és moll skálát a kétoktávós rendszerben, 6 képletben.

— Legyen képes a tanuló

- tudatos légzéstechnika alkalmazására.

Művészeti záróvizsga követelményei

— A vizsga részei

- A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

— A vizsga tantárgya és időtartama

Trombita főtárgy

- „A” tagozat: minimum 10 perc
- „B” tagozat: minimum 10 perc

— A vizsga tartalma

„A” tagozat

- Egy másfél oktávós skála öt képlettel.
- Egy etűd; Clodomir: Petits exercices (Leduc) 22–70., Clodomir: Etűdök (Leduc) II., III., IV., VI., és Arban: Trombitaiskola (Hofmeister) etűdjeinek nehézségi szintjén.
- Két különböző karakterű előadási darab, melyből az egyik lehet kamaramű is; Albini: Esz–dúr, g–moll, C–dúr concerto, Barat: Fantázia (Leduc), Gedicke: Koncertetűd ; kamaraművek: Borst: Trombitaduók (EMB 6870), Mező Imre: Variációk (EMB 4687), Clodomir: Six petits duo és Six duo faciles, Reschovsky: Trió (EMB 6819), Farkas Ferenc: Régi magyar táncok nehézségi szintjén.
- Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Egy skála másfél oktávon, öt képlettel.
- Egy etűd; Clodomir: Petits exercices (Leduc) 22–70., Clodomir: Etűdök (Leduc) II., III., IV., VI., és Arban: Trombitaiskola (Hofmeister) etűdjeinek nehézségi szintjén; kamaraművek: Clodomir: Six duo Faciles, Scheidt: Brass: Quintets I–II., nehézségi szintjén.
- Egy barokk szonáta lassú és gyors tétele; Albinoni: Esz–dúr, g–moll, C–dúr concerto, Corelli: e–moll szonáta, Purcell: B–dúr szonáta, Vivaldi: d–moll concerto nehézségi szintjén.
- Egy más stílusú előadási darab Bozza: Capriccio (Leduc) nehézségi szintjén.
- Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

— A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

- Megfelelő minőségű, trombiták, tartozékokkal (tok, fűvóka).
- Jól felhangolt zongora (pianínó).
- Legalább 2 db, állítható magasságú kottaállvány
- Metronóm
- Lehetőleg a teljes alakot visszaadó tükör.

31.2.5.2. Vadászkürt

A kürttanítás célja feladatai

- Ismertesse meg a tanulókkal (életkoruknak megfelelő szinten)
 - a hangszerük történetét, akusztikai sajátosságait,
 - a kürtirodalom legkiemelkedőbb alkotó- és előadóművészeit,
 - a kürtcsalád egyéb tagjait és a rokon hangszereket.
- Alakítson ki

- megfelelő légzéstechnikát, helyes befúvásmódot, test–, hangszer– és kéztartást, billentést és tudatosítsa ezeket,
- dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező kúrthangot,
- differenciált hangindítást, elválasztást és hanglezárást,
- megfelelő tempójú repetíciót,
- laza, egyenletes ujjtechnikát,
- pontosan összehangolt nyelv– és ujjmozgást,
- könnyed hangszerkezelést.

— Gyakoroltasson rendszeresen

- tartott hangokat állandó és változó dinamikával (pl. mf, ff, pp), az intonáció megtartásával,
- hangsorokat fokozatosan táguló hangterjedelembe,
- a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujjgyakorlatokat.

— Fordítson figyelmet

- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a lapról olvasási készség fejlesztésére,
- a tudatos zenei memorizálásra,
- a művek zeneileg igényes kidolgozására,
- a rendszeres társas muzsikálásra.

— Tanítsa meg a tanulókat a hangszer karbantartására.

Előkészítő évfolyamok

1. évfolyam

— Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A gyakorlatban felmérni a tanuló hangszeres készségét, zenei érzékét.
- Könnyen játszható anyagon keresztül megalapozni a hangszeres továbbtanulást.

— Ajánlott tananyag

- Szilágyi – Kökényessy: Kürtiskola I. (EMB Z.13369)
- Szilágyi: Hangpalota (EB 51001)
- Poleh: Dal–, darab–, etűdgyűjtemény no. 1 (Hresztomatyja Muzgisz, Muzika Moszkva)
- Szilágyi – Belezna: Előadási darabok kürtre I. (EB 53002)

— Követelmény

- A fúvóka helyes felhelyezése az ajakra.
- Helyes test– és hangszertartás.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy gyermekdal,
- Egy szemelvény, vagy előadási darab eljátszása.

2. évfolyam

— Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Könnyen játszható anyagon keresztül megalapozni a hangszeres továbbtanulást.
- Helyesen működő funkciók kialakítása: helyes légzés, szájtartás, a fúvóka helye az ajkakon, testtartás, hangszertartás.

— Ajánlott tananyag

- Szilágyi – Kökényessy: Kürtiskola I. (EMB Z.13369)
- Szilágyi: Hangpalota (EB 51001)
- Poleh: Dal–, darab–, etűdgyűjtemény no. 1 (Hresztomatyja Muzgisz, Muzika Moszkva)
- Szilágyi – Belezna: Előadási darabok kürtre I. (EB 53002)

— Követelmény

- A fúvóka helyes felhelyezése az ajakra.
- Helyes test– és hangszertartás.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy gyermekdal,
- Egy szemelvény, vagy előadási darab eljátszása.

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

Az előképzőben megalapozott funkciók továbbfejlesztése:

- helyes test– és hangszertartás,
- szájtartás, a fúvóka helyének kialakítása,
- a helyes légvezetés megalapozása,
- a nyelvtechnika megalapozása,
- a manuális technika megalapozása.
- Az intonációs készség fejlesztése.

— Ajánlott tananyag

- Szilágyi – Kökényessy: Kürtiskola I. (EMB Z.13369)
- Szilágyi: Hangpalota (EB 51001)
- Poleh: Dal–, darab–, etűdgyűjtemény no. 1 (Hresztomatyja Muzgisz, Muzika Moszkva)

- Sollár – Uszov: Kürtiskola (válogatva) (Hresztomatyja Muzgisz, Zimmermann Frankfurt)
- Szilágyi – Belezna: Előadási darabok kürtre (I. (EB 53002))

— Követelmény

- Játék szép kürthangon.
- Portato hangindítás.
- Az ujj-, nyelv- és légzésvezetés-technika összehangolása

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy hangsor – a meglévő hangterjedelem eljátszása negyed és nyolcad értékekben, nyelvvel és legato,
- Egy kantiléna,
- Egy gyakorlat,
- Egy előadási darab zongorakísérettel, lehetőleg kotta nélkül.

2. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Helyes test- és hangszertartás.
- A helyes légvezetés, nyelv- és manuális technika fejlesztése, összehangolása, különböző hangindítások elsajátítása más-más tempóban.
- Hangminőség, hangterjedelem fejlesztése
- Kötés- és nyelvgyakorlatok a kürt természetes felhangjain, különböző ritmusképletekkel is.
- A széles dinamikai skálán történő játék fejlesztése a kantilénákon keresztül.
- Skálák játszása a meglévő hangterjedelmen belül Dúr és összhangzatos moll
- Az intonációs készség fejlesztése.
- Zenei stílusismeret kialakítása szemelvényeken keresztül.

— Felhasználható irodalom

- Szilágyi – Kökényessy: Kürtiskola I. (EMB)
- Szilágyi: Hangpalota (EB 51001)
- Sollár – Uszov: Kürtiskola (válogatva) Hresztomatyja Muzgisz, Zimmermann Frankfurt)
- Kling: Kürtiskola (válogatva) (IMC New York),
- Poleh: Dal-, darab-, etűdgyűjtemény no. 1, 2 (Hresztomatyja Muzgisz, (Muzika Moszkva)
- Szilágyi – Belezna: Előadási darabok kürtre I. (EB 53002)

— Követelmény

- Játék kifejező, szép kürthangon.

- Különböző hangindítások.
- Kötésgyakorlatok a kürt természetes felhangjain.
- Széles dinamikai skála alkalmazása.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála
- Egy kantiléna kotta nélkül
- Egy gyakorlat
- Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül, zongorakísérettel.

3. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A funkciók ellenőrzése, a hibák javítása a mindennapi gyakorlatok segítségével.
- A helyes légvezetés, nyelv- és manuális technika fejlesztése, összehangolása, különböző hangindítások elsajátítása más-más tempóban.
- Hangminőség, hangterjedelem fejlesztése
- Kötés- és nyelvgyakorlatok a kürt természetes felhangjain, különböző ritmusképletekkel is.
- A széles dinamikai skálán történő játék fejlesztése a kantilénákon keresztül.
- Dúr és összhangzatos moll
- Skálák játszása különböző képletekben, a meglévő hangterjedelmen belül.
- Zenei stílusismeret kialakítása különböző szemelvényeken keresztül.
- Társas zenélés: kánonok, egyszerűbb duók, triók.

— Ajánlott tananyag

- Szilágyi – Kökényessy: Kürtiskola II. (EMB)
- Szilágyi: Hangpalota (EB 51001)
- Poleh: Dal-, darab-, etűdgyűjtemény no. 1, 2, 3 (Muzika Moszkva)
- Sollár – Uszov: Kürtiskola (Zimmermann Frankfurt)
- Kling: Kürtiskola (IMC New York)
- O. Franz: Kürtiskola (Carl Fischer New York)
- Szilágyi – Beleznyay: Előadási darabok kürtre I. (EB 53002)

— Követelmény

- Játék kifejező, szép kúrthangon.
- Különböző hangindítások.
- Kötésgyakorlatok a kürt természetes felhangjain.
- Széles dinamikai skála alkalmazása.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála, különböző skálaképletekkel,
- Egy kantiléna kotta nélkül,
- Két gyakorlat (különböző karakterű szemelvények,
- Egy előadási darab vagy tétel lehetőleg kotta nélkül.

4. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A teljes légzés alkalmazása a hangszeres játék minden helyzetében.
- A könnyed fúvástechnika megalapozása.
- A helyes légvezetés, nyelv- és manuális technika továbbfejlesztése a technikai jellegű gyakorlatok segítségével, különböző tempóban.
- Hangminőség, hangterjedelem fejlesztése
- Kötés- és nyelvgyakorlatok a kürt természetes felhangjain, különböző ritmusképletekkel is.
- A széles dinamikai skálán történő játék fejlesztése kantilénákon keresztül.
- Dúr, és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben, a meglévő hangterjedelmen belül.
- Az intonációs készség fejlesztése.
- Zenei stílusismeret kialakítása különböző szemelvényeken keresztül.
- Társas zenélés.

— Ajánlott tananyag

- Szilágyi – Kökényessy: Kürtiskola I (EMB)
- Szilágyi: Hangpalota
- Poleh: Dal-, darab-, etűdgyűjtemény no. 1, 2, 3, 4 (Muzika Moszkva)
- Sollár – Uszov: Kürtiskola (Zimmermann Frankfurt)
- H. Kling: Kürtiskola (IMC New York)
- O. Franz: Kürtiskola (Carl Fischer New York)
- Szilágyi – Belezay: Előadási darabok kürtre I. (EB 53002)

— Követelmény

- Játék szép kúrthangon
- Különböző hangindítások.
- Kötésgyakorlatok a kürt természetes felhangjain.
- A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála, különböző skálaképletekkel
- Egy kantiléna

- Két különböző karakterű gyakorlat,
- Egy darab vagy tétel lehetőleg kotta nélkül, zongorakísérettel.

5. évfolyam „A” tagozat

— A hangszerkezelés fejlesztése

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A teljes légzés alkalmazás a hangszeres játék minden helyzetében.
- A könnyed fúvástechnika megalapozása
- A bordaközi légzéssel kibővített rekeszlégzés gyakorlása hangszer nélkül és hangszerrel: a levegőoszlop megtámasztása.
- A helyes légvezetés, nyelv- és manuális technika továbbfejlesztése a technikai jellegű gyakorlatok segítségével, különböző tempóban.
- Hangminőség, hangterjedelem fejlesztése
- Kötés-és nyelvgyakorlatok a kürt természetes felhangjain, különböző ritmusképletekkel is.
- A széles dinamikai skálán történő játék fejlesztése kantilénákon keresztül.
- Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben, a meglévő hangterjedelmen belül.
- Az intonációs készség fejlesztése.
- Zenei stílusismeret kialakítása különböző szemelvényeken keresztül.
- Transzponálás esz és d kürtben
- Társas zenélés

— Ajánlott tananyag

- Szilágyi–Kökényessy: Kürtiskola II
- Szilágyi: Hangpalota
- Poleh: Dal –,darab–, etűdgyűjtemény no. 1,2,3,4 (Muzika Moszkva)
- Sollar–Usov: Kürtiskola (Zimmermann Frankfurt)
- H. Kling: Kürtiskola (IMC New York)
- O. Franz: Kürtiskola (Carl Fischer New York)
- Maxim–Alphonse: Etűdök (A. Leduc Paris)
- Bordogni–Gabler: Vokalisieren (Doblinger)
- Szilágyi–Beleznay: Előadási darabok kürtre II

— Követelmény

- Különböző hangindítások.
- Kötésgyakorlatok a kürt természetes felhangjain.
- A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán.
- Transzponálás esz–kürtben.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála skálaképletekkel
- Egy kantiléna
- Két különböző karakterű gyakorlat
- Egy darab vagy versenymű tétel lehetőleg kotta nélkül (kivéve kortárszene) zongorakísérettel.

6. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A teljes légzés alkalmazás a hangszeres játék minden helyzetében.
- A könnyed fúvástechnika megalapozása
- A bordaközi légzéssel kibővített rekeszlégzés gyakorlása hangszer nélkül és hangszerrel: a levegőoszlop megtámasztása.
- A helyes légvezetés, nyelv- és manuális technika továbbfejlesztése a technikai jellegű gyakorlatok segítségével, különböző tempóban.
- Hangminőség, hangterjedelem fejlesztése
- Kötés-és nyelvgyakorlatok a kürt természetes felhangjain, különböző ritmusképletekkel is.
- A széles dinamikai skálán történő játék fejlesztése kantilénákon keresztül.
- Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben, a meglévő hangterjedelmen belül.
- Az intonációs készség fejlesztése.
- Zenei stílusismeret kialakítása különböző szemelvényeken keresztül.
- Transzponálás esz, d, és c kürtben
- Társas zenélés

— Ajánlott tananyag

- Szilágyi–Kökényessy: Kürtiskola II
- Szilágyi: Hangpalota
- Poleh: Dal–,darab–, etűdgyűjtemény no. 1, 2, 3, 4, (Muzika Moszkva)
- Sollar–Usov: Kürtiskola (Zimmermann Frankfurt)
- H. Kling: Kürtiskola (IMC New York)
- O. Franz: Kürtiskola (Carl Fischer New York)
- Maxim–Alphonse: Etűdök I (A. Leduc Paris)
- Bordogni–Gabler: Vokalsen (Doblinger)
- Szilágyi–Beleznay: Előadási darabok kürtre II

— Követelmény

- Játék szép kürt hangon.

- Különböző hangindítások.
- Kötésgyakorlatok a kürt természetes felhangjain.
- A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán.
- Transzponálás esz–és d kürtben.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála skálaképletekkel,
- Egy kantiléna,
- Két különböző karakterű gyakorlat,
- Egy darab vagy versenymű tétel lehetőleg kotta nélkül (kivéve kortárszene) zongorakísérettel.

Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

„B” tagozatra irányítható az a tanuló, aki az átlagot meghaladó zenei tehetséggel és hangszeres adottságokkal rendelkezik, valamint érdeklődése és szorgalma alkalmassá teszi arra, hogy megfeleljen a minőségben és mennyiségben magasabb követelményeinek.

2. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Helyes test- és hangszertartás.
- A helyes légvezetés, nyelv- és manuális technika fejlesztése, összehangolása, különböző hangindítások elsajátítása más-más tempóban.
- Kötés- és nyelvgyakorlatok a kürt természetes felhangjain, különböző ritmusképletekkel is.
- A széles dinamikai skálán történő játék fejlesztése a kantilénákon keresztül.
- Dúr, és összhangzatos moll skálák, különböző skálaképletekkel.
- Az intonációs készség fejlesztése.
- Zenei stílusismeret kialakítása szemelvényeken keresztül.

— Ajánlott tananyag

- Szilágyi – Kökényessy: Kürtiskola I. (EMB)
- Szilágyi: Hangpalota (EB 51001)
- Sollár – Usov: Kürtiskola Hresztomatyja Muzgisz, Zimmermann Frankfurt)
- Kling: Kürtiskola (IMC New York),
- Poleh: Dal-, darab-, etűdgyűjtemény no. 1, 2 (Hresztomatyja Muzgisz, Muzika Moszkva)
- Szilágyi – Belezna: Előadási darabok kürtre I. (EB 53002)

— Követelmény

- Játék szép kúrthangon.
- Portato, tenuto hangindítás.

- Kötésgyakorlatok a kürt természetes felhangjain.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy kantiléna kotta nélkül,
- Két különböző technikai és zenei feladatot feldolgozó gyakorlat,
- Egy lassú és egy gyors előadási darab, melyeket kotta nélkül (kivéve kortárs zene), zongorakísérettel kell előadni.

3. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A funkciók ellenőrzése, a hibák javítása a mindennapi gyakorlatok segítségével.
- A helyes légvezetés, nyelv- és manuális technika fejlesztése, összehangolása, különböző hangindítások elsajátítása más-más tempóban.
- Hangminőség, hangterjedelem fejlesztése
- Kötés- és nyelvgyakorlatok a kürt természetes felhangjain, különböző ritmusképletekkel is.
- A széles dinamikai skálán történő játék fejlesztése a kantilénákon keresztül.
- Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben, a meglévő hangterjedelmen belül.
- Zenei stílusismeret kialakítása különböző szemelvényeken keresztül.
- Társas zenélés: kánonok, egyszerűbb duók, triók.

— Ajánlott tananyag

- Szilágyi – Kökényessy: Kürtiskola II. (EMB)
- Szilágyi: Hangpalota (EB 51001)
- Poleh: Dal-, darab-, etűdgyűjtemény no. 1, 2, 3 (Muzika Moszkva)
- Sollár – Usov: Kürtiskola (Zimmermann Frankfurt)
- Kling: Kürtiskola (IMC New York)
- O. Franz: Kürtiskola (Carl Fischer New York)
- Szilágyi – Beleznyay: Előadási darabok kürtre I. (EB 53002)

— Követelmény

- Játék kifejező, szép kúrthangon Különböző hangindítások.
- Kötésgyakorlatok a kürt természetes felhangjain.
- Széles dinamikai skála alkalmazása.

— Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy kantiléna kotta nélkül,
- Két különböző technikai és zenei feladatot feldolgozó gyakorlat,
- Egy lassú és 1 gyors előadási darab, melyeket kotta nélkül (kivéve kortárs zene), zongorakísérettel kell előadni.

4. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A teljes légzés alkalmazása a hangszeres játék minden helyzetében.
- A könnyed fúvástechnika megalapozása.
- A helyes légvezetés, nyelv- és manuális technika továbbfejlesztése a technikai jellegű gyakorlatok segítségével, különböző tempóban.
- Kifejező, szép kúrthang kialakítása
- Kötés- és nyelvgyakorlatok a kürt természetes felhangjain, különböző ritmusképletekkel is.
- A széles dinamikai skálán történő játék fejlesztése kantilénákon keresztül.
- Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben, a meglévő hangterjedelmen belül.
- Az intonációs készség fejlesztése.
- Zenei stílusismeret kialakítása különböző szemelvényeken keresztül.
- Társas zenélés.

— Ajánlott tananyag

- Szilágyi – Kökényessy: Kürtiskola I (EMB)
- Szilágyi: Hangpalota
- Poleh: Dal-, darab-, etűdgyűjtemény no. 1, 2, 3, 4 (Muzika Moszkva)
- Sollár – Usov: Kürtiskola (Zimmermann Frankfurt)
- H. Kling: Kürtiskola IMC New York)
- O. Franz: Kürtiskola (Carl Fischer New York)
- Szilágyi – Beleznyay: Előadási darabok kürtre (I. (EB 53002)

— Követelmény

- Játék szép kúrthangon.
- Különböző hangindítások.
- Kötésgyakorlatok a kürt természetes felhangjain.
- A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy kantiléna kotta nélkül,
- Két különböző technikai és zenei feladatot feldolgozó gyakorlat,
- Egy lassú és egy gyors előadási darab vagy versenymű tétel (az egyik kortárszene legyen), melyeket kotta nélkül (kivéve kortárszene), zongorakísérettel kell előadni.

5 évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A teljes légzés alkalmazás a hangszeres játék minden helyzetében.
- A könnyed fúvástechnika megalapozása
- A bordaközi légzéssel kibővített rekeszlégzés gyakorlása hangszer nélkül és hangszerrel: a levegőoszlop megtámasztása.
- A helyes légvezetés, nyelv- és manuális technika továbbfejlesztése a technikai jellegű gyakorlatok segítségével, különböző tempóban.
- Kifejező szép kúrthang kialakítása
- Kötés-és nyelvgyakorlatok a kürt természetes felhangjain, különböző ritmusképletekkel is.
- A széles dinamikai skálán történő játék fejlesztése kantilénákon keresztül.
- Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben, a meglévő hangterjedelmen belül.
- Az intonációs készség fejlesztése.
- Zenei stílusismeret kialakítása különböző szemelvényeken keresztül.
- Transzponálás esz és d kürtben
- Társas zenélés

— Ajánlott tananyag

- Szilágyi–Kökényessy: Kürtiskola II
- Szilágyi: Hangpalota
- Poleh: Dal – ,darab– ,etűdgyűjtemény no. 1,2,3,4, (Muzika Moszkva)
- Sollar–Usov: Kürtiskola (Zimmermann Frankfurt)
- H. Kling: Kürtiskola (IMC New York)
- O. Franz: Kürtiskola (Carl Fischer New York)
- Maxim–Alphonse: Etűdök I (A.Leduc Paris)
- Bordogni–Gabler: Vokalisieren (Doblinger)
- Szilágyi–Beleznay: Előadási darabok kürtre II

— Követelmény

- Játék szép kürt hangon.
- Különböző hangindítások.
- Kötésgyakorlatok a kürt természetes felhangjain.
- A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán.
- Transzponálás esz–kürtben.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy kantiléna kotta nélkül,
- Két különböző technikai és zenei feladatot feldolgozó gyakorlat,

- Egy lassú és egy gyors előadási darab vagy versenymű tétel kotta nélkül (kivéve kórtárszene) zongorakísérettel előadni.

6 évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A teljes légzés alkalmazás a hangszeres játék minden helyzetében.
- A könnyed fúvástechnika megalapozása
- A bordaközi légzéssel kibővített rekeszlégzés gyakorlása hangszer nélkül és hangszerrel: a levegőoszlop megtámasztása.
- A helyes légvezetés, nyelv- és manuális technika továbbfejlesztése a technikai jellegű gyakorlatok segítségével, különböző tempóban.
- Hangminőség, hangterjedelem fejlesztése
- Kötés-és nyelvgyakorlatok a kürt természetes felhangjain, különböző ritmusképletekkel is.
- A széles dinamikai skálán történő játék fejlesztése kantilénákon keresztül.
- Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben, a meglévő hangterjedelmen belül.
- Az intonációs készség fejlesztése.
- Zenei stílusismeret kialakítása különböző szemelvényeken keresztül.
- Transzponálás esz, d, és c kürtben
- Társas zenélés

— Ajánlott tananyag

- Szilágyi–Kökényessy: Kürtiskola II
- Szilágyi: Hangpalota
- Poleh: Dal-,darab-,etűdgyűjtemény no. 1,2,3,4 (Muzika Moszkva)
- Sollár–Uszov: Kürtiskola (Zimmermann Frankfurt)
- H. Kling: Kürtiskola (IMC New York)
- O.Franz: Kürtiskola (Carl Fischer New York)
- Maxim–Alphonse: Etűdök I (A. Leduc Paris)
- Bordogni–Gabler: Vokalisieren (Doblinger)
- Szilágyi–Beleznay: Előadási darabok kürtre II

— Követelmény

- Játék szép kürt hangon.
- Különböző hangindítások.
- Kötésgyakorlatok a kürt természetes felhangjain.
- A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán.
- Transzponálás esz-és d kürtben.

— Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy kantiléna kotta nélkül,
- Két különböző technikai és zenei feladatot feldolgozó gyakorlat,
- Egy lassú és egy gyors előadási darab vagy versenymű tétel kotta nélkül (kivéve kortárszene) zongorakísérettel előadni.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

— A tanuló

- a zenei anyagot életkorának, egyéni képességeinek és készségeinek megfelelő hangszerkezeléssel, kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva, kifejezően szólaltassa meg,
- rendelkezzen a játszott zenei anyag megszólaltatásához szükséges koncentrálóképeséggel,
- legyen tisztában a hangszerkezelés alapvető tudnivalóival, alkalmazza tudatosan a helyes légzéstechnikát, befúvásmódot, billentést stb.,
- legyen képes a hangok biztonságos megszólaltatására a klasszikus hangterjedelemben,
- tudjon dinamikailag árnyalt, kulturált, kifejező kúrthangot képezni,
- alkalmazza játékában a hangindítás, elválasztás és hangbefejezés különböző módjait,
- törekedjék játékában a tiszta intonációra,
- rendelkezzen az alapfokon játszott zenei anyag megszólaltatásához szükséges technikával,
- tudjon önállóan hangolni,
- ismerje a hangszer karbantartásának alapvető feladatait, és végezze ezeket önállóan,
- ismerje a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- a tanár útmutatásai alapján legyen képes a különböző zenei kifejezőeszközök alkalmazására (artikuláció, agogika, díszítés, lassítás, hangsúlyozás stb.),
- ismerje a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
- ismerje a kürt történetét, rokon hangszereit,
- ismerje a kürt szerepét különböző zenei korszakokban.

— Legyen képes

- Egy kantiléna,
- Egy gyakorlat,
- Egy darab, vagy tétel előadására.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

— A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak:

- egy skála a tanuló meglévő hangterjedelmében (alap, terc és I. fokú hármashangzat, nyelvvél és kötve, negyed és nyolcad értékekben),
- egy kantiléna,
- két etűd,
- egy előadási darab – ajánlott: J. Skroup: B–dúr koncert (rövid kadenciával), L. v. Beethoven: Románc, J. Concone: Téma és variáció, vagy ehhez hasonló nehézségű darab – előadására kotta nélkül

A művészeti alapvizsga követelményei

— A vizsga részei

- A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

— A vizsga tantárgya és időtartama

Kürt főtárgy

- „A” tagozat: minimum 10 perc
- „B” tagozat: minimum 15 perc

— A vizsga tartalma

„A” tagozat

- Egy kantiléna; Szilágyi–Kökényessy: Kürtiskola II/31., II/47., II/52., II/73. (EMB13370) nehézségi szintjén.
- Két különböző karakterű etűd; Szilágyi–Kökényessy: Kürtiskola II/9., II/15., II/16., II/37., II/42., II/68., II/90. (EMB13370) nehézségi szintjén. Az egyik etűd helyett lehet kamaramű is Tarjáni Ferenc: Muzsikáljunk c. gyűjteményéből G. F. Händel: Sándor–ünnep nehézségi szintjén.
- Egy előadási darab; J. Mattheson: Ária, A. J. Varlamov: Orosz népdal, J. A. Hasse: Két tánc, G. F. Händel: Bourrée (Z6902), Mező I: Tánc, F. Schubert: A tavaszhoz nehézségi szintjén.
- Az etűd kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Egy skála különböző képletekkel, a meglévő hangterjedelemben.
- Egy kantiléna; Szilágyi–Kökényessy: Kürtiskola II/110., II/116., II/142., II/155. (EMB13370). nehézségi szintjén.
- Két etűd; Szilágyi–Kökényessy: Kürtiskola II/119., II/150., II/167., II/209. (EMB13370). nehézségi szintjén; az egyik etűd helyett lehet kamaramű is.
- Egy előadási darab; L. v. Beethoven: Románc, J. Loeillet: Szonáta, J. S. Skroup: B–dúr koncert, A. Frehse: Andante, Székely: Szonatina II–III. tétel (EMB5990) nehézségi szintjén.
- Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

— A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

A továbbképző évfolyamok eléréséig az egyes tanulók tudásszintje között jelentős különbség alakulhat ki képességeik, teherbírásuk és szorgalmuk alapján, ezért elsősorban a fejlesztés lehetséges irányait és céljait fogalmazzuk meg.

A továbbképző évfolyamok fő célja a zenei műveltség elmélyítése és a zenélési kedv ébrentartása.

7. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A zeneiskolai osztályokban elért színvonal eredményes megőrzése.
- A zenei műveltség megőrzése, bővítése, a zenélési kedv ébrentartása.
- Az akadálytalan, teljes légzés gazdaságos alkalmazása.
- A dinamikai skála határainak kiszélesítése.
- A tananyagban előforduló tempójelzések és játékmódok ismerete.
- Hangminőség, hangterjedelem fejlesztése
- Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben a megfelelő hangterjedelmen belül.
- Könnyű transzpozíciók (e, esz, d, c)
- Társas zenélés.
- Különböző játéktechnikák megismerése (fojtás, szordínó használat, ajaktrilla, f–kürt fogások)

— Ajánlott tananyag

- Kling: Etűdök (IMC New York)
- Szilágyi–Kökényessy: Kürtiskola II.

- Maxim–Alphonse: Etűdök I. (A. Leduc)
- Kofron: Etűdök
- Ónozó: Kürtiskola I–II.
- Bujanovszkij: Válogatott etűdök
- Szilágyi–Beleznay: Előadási darabok kürtre I, II.
- Macello: a–moll szonáta
- Grieg: Tavasz
- Mozart: Larghetto
- Schubert: Ave Maria
- Franz Danzi: Esz–dúr szonáta
- Bach: Air
- Vivaldi: Concerto 2 kürtre

— Követelmény

- Játék szép kürthangon.
- Különböző hangindítások.
- A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán.
- Transzponálás (esz, d, c).

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy kantiléna,
- Egy gyakorlat,
- Egy lassú és egy gyors előadási darab vagy versenymű tétel.

8. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Az akadálytalan, teljes légzés gazdaságos alkalmazása.
- A dinamikai skála határainak kiszélesítése.
- A tananyagban előforduló tempójelzések és játékmódok ismerete.
- Hangminőség, hangterjedelem fejlesztése
- Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben a megfelelő hangterjedelmen belül.
- Nyilvános szereplés félévente egy alkalommal.
- Könnyű transzpozíciók (e, esz, d, c, g, fisz)
- Társas zenélés.
- Különböző játéktechnikák megismerése (fojtás, szordínó használat, ajaktrilla, f–kürt fogások)

— Ajánlott tananyag

- Kling: Etűdök (IMC New York)
- Szilágyi–Kökényessy: Kürtiskola II.
- Panseron: 20 cantilena
- O. Franz: Kürtiskola (Carl Fischer New York)
- Maxim–Alphonse: Etűdök I. (A. Leduc)
- Geisler: Kürtiskola (Hofmeister)
- Kofron: Etűdök
- Bujanovszkij: Válogatott etűdök
- Szilágyi–Beleznay: Előadási darabok kürtre I, II.
- Loeillet: Szonáta
- Wagner: Walter dala
- Vlaszov: Melódia
- Händel: Larghetto
- Franz Danzi: Esz–dúr szonáta
- C. Saint–Saens: A hattyú
- Saint–Saens: Koncert
- Matis: Koncert
- Maxim Alfonz: Etűdök II.
- Franz Strauss: Notturmo
- Dvorak: X. szláv tánc
- Rachmaninoff: Vocalise

— Követelmény

- Játék szép kürthangon.
- Különböző hangindítások.
- A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán.
- Transzponálás (e, esz, d, c, g).

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy kantiléna,
- Egy gyakorlat,
- Egy lassú és egy gyors előadási darab vagy versenymű tétel lehetőleg kotta nélkül.

9. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Az akadálytalan, teljes légzés gazdaságos alkalmazása.
- A dinamikai skála határainak kiszélesítése.
- A tananyagban előforduló tempójelzések és játékmódok ismerete.

- Kifejező szép kúrthang Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben a megfelelő hangterjedelmen belül.
- Könnyű transzpozíciók (összes transzpozícióban)
- Társas zenélés.
- Zenekari szólamismeret.
- Különböző játéktechnikák megismerése (fojtás, szordínó használat, ajaktrilla, f–kürt fogások)

— Ajánlott tananyag

- Kling: Etűdök (IMC New York)
- Panzeron: 20 cantilena
- O. Franz: Kürtiskola (Carl Fischer New York)
- Kopprasch: Etűdök I. (Hofmeister)
- Maxim–Alphonse: Etűdök II. (A. Leduc)
- Thevet: 60 Etűd I. (A. Leduc)
- Geisler: Kürtiskola (Hofmeister)
- Kofron: Etűdök
- Bujanovszkij: Válogatott etűdök
- Szilágyi–Beleznay: Előadási darabok kürtre I, II.
- Bozza: En Irlande
- Mendelssohn: Tavaszi dal
- Mozart: D–dúr kürtverseny (Breitkopf & Hartel)
- Mozart: Esz–dúr kürtverseny no. 3. (Breitkopf & Hartel)
- Franz Danzi: Esz–dúr szonáta
- C. Saint–Saens: A hattyú
- O. Franz: Dal szöveg nélkül
- Kofron: Sonatina
- Saint–Saens: Koncert
- Matis: Koncert
- Hidas: Concerto per corno
- Bordogni–Gabler: Canilenák
- Franz Strauss: Koncert
- B. Kroll: Laudatio
- Lorenz: Elegia
- J. Haydn: D–dúr kürtverseny II.

— Követelmény

- Játék szép kúrthangon.

- Különböző hangindítások.
- A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán.
- Transzponálás (e, esz, d, c, g, fisz).

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy kantiléna,
- Egy gyakorlat,
- Egy lassú és egy gyors előadási darab vagy versenymű tétel lehetőleg kotta nélkül.

10. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Az akadálytalan, teljes légzés gazdaságos alkalmazása.
- A dinamikai skála határainak kiszélesítése.
- A tananyagban előforduló tempójelzések és játékmódok ismerete.
- Kifejező szép kúrthang Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben a megfelelő hangterjedelmen belül.
- Könnyű transzpozíciók (összes transzpozícióban)
- Társas zenélés.
- Zenekari szólamismeret.
- Különböző játéktechnikák megismerése (fojtás, szordínó használat, ajaktrilla, f–kürt fogások)

— Ajánlott tananyag

- Kling: Etűdök (IMC New York)
- Panseron: 20 cantilena
- O. Franz: Kürtiskola (Carl Fischer New York)
- Kopprasch: Etűdök I. (Hofmeister)
- Maxim–Alphonse: Etűdök II. (A. Leduc)
- Thevet: 60 Etűd I. (A. Leduc)
- Kofron: Etűdök
- Bujanovszkij: Válogatott etűdök
- Glazunov: Álom
- Pergolesi: Siciliana
- Mozart: D–dúr kürtverseny (Breitkopf & Hartel)
- Mozart: Esz–dúr kürtverseny no. 3. (Breitkopf & Hartel)
- Jan Vaclav Stich: Concerto No.7.
- S. R. Mercadante: Concerto
- O. Franz: Dal szöveg nélkül

- Kofron: Sonatina
- Koetsier: Romance
- Saint– Saens: Koncert
- Mozart: Esz–dúr kürtverseny no. 2
- Mozart: Esz–dúr kürtverseny no. 4
- Mozart: Kürtkvintett
- Hidas: Concerto per corno
- Bordogni–Gabler: Cantilenák
- R. Strauss: Kürtverseny op. 11.
- R. Strauss: Andante
- F. Strauss: Téma és variációk
- Ravel: Pavane

— Követelmény

- Játék szép kúrthangon.
- Különböző hangindítások.
- A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán.
- Transzponálás (minden transzpozíció).

— Az év végi vizsgaajánlott anyaga

- Egy kantiléna,
- Egy gyakorlat,
- Egy lassú és egy gyors előadási darab vagy versenymű tétel lehetőleg kotta nélkül.

Továbbképző évfolyamok „B” tagozat

A továbbképző évfolyamok „B” tagozatos tanulói nem zenei jellegű közismereti tanulmányaik mellett is meg akarják őrizni a zenei pálya választásának lehetőségét, hogy elkerüljék a korai pályaválasztást.

7. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Természetes, oldott hangszerkezelés, tudatos légzéstechnika elsajátítása
- Kiegyenlített, dinamikailag árnyalt hang képzése
- Tudatos nyelv–technikák alkalmazása
- Az akadálytalan, teljes légzés gazdaságos alkalmazása.
- A dinamikai skála határainak kiszélesítése.
- A tananyagban előforduló tempójelzések és játékmódok ismerete.
- Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben a megfelelő hangterjedelmen belül.
- Könnyű transzpozíciók (e, esz, d, c)

- Társas zenélés.
- A különböző zenei stílusok jellemző vonásai ismeretében a művek stílushű előadása
- A művek harmóniai és formai elemzése
- A zenei memória, hallás, és képzelőerő, valamint az előadói készség fejlesztése
- A kortárs zeneértő befogadása és művelése.

— Ajánlott tananyag

- Kling: Etűdök (IMC New York)
- Szilágyi–Kökényessy: Kürtiskola II.
- Maxim–Alphonse: Etűdök I. (A. Leduc)
- Kofron: Etűdök
- Ónozó: Kürtiskola I–II.
- Bujanovszkij: Válogatott etűdök
- Szilágyi–Beleznay: Előadási darabok kürtre I, II.
- Macello: a–moll szonáta
- Grieg: Tavasz
- Mozart: Larghetto
- Schubert: Ave Maria
- Franz Danzi: Esz–dúr szonáta
- Bach: Air
- Vivaldi: Concerto 2 kürtre

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy kantiléna,
- Egy gyakorlat,
- Egy lassú és 1 gyors előadási darab vagy versenymű tétel előadása kotta nélkül.

8. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Természetes, oldott hangszerkezelés, tudatos légzéstechnika elsajátítása
- Tudatos nyelv–technikák alkalmazása
- Az akadálytalan, teljes légzés gazdaságos alkalmazása.
- A dinamikai skála határainak kiszélesítése.
- A tananyagban előforduló tempójelzések és játékmódok ismerete.
- Kifejező szép kürthang
- Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben a megfelelő hangterjedelmen belül.
- Könnyű transzpozíciók (e, esz, d, c, g, fisz)

- Társas zenélés.
- Különböző játéktechnikák megismerése (fojtás, szordínó használat, ajaktrilla, f–kürt fogások)

Zenei ismeretek

- a különböző zenei stílusok jellemző vonásai ismeretében a művek stílushű előadása
- a művek harmóniai és formai elemzése
- a zenei memória, hallás, és képzelőerő, valamint az előadói készség fejlesztése.
- a tanulót a kortárs zene befogadására és művelésére.

— Ajánlott tananyag

- Kling: Etűdök (IMC New York)
- Szilágyi–Kökényessy: Kürtiskola II.
- Panseron: 20 cantilena
- O. Franz: Kürtiskola (Carl Fischer New York)
- Maxim–Alphonse: Etűdök I. (A. Leduc)
- Geisler: Kürtiskola (Hofmeister)
- Kofron: Etűdök
- Bujanovszkij: Válogatott etűdök
- Szilágyi–Beleznay: Előadási darabok kürtre I, II.
- Loeillet: Szonáta
- Wagner: Walter dala
- Vlaszov: Melódia
- Händel: Larghetto
- Franz Danzi: Esz–dúr szonáta
- C. Saint–Saens: A hattyú
- Saint–Saens: Koncert
- Matis: Koncert
- Maxim Alfonz: Etűdök II.
- Franz Strauss: Notturmo
- Dvorak: X. szláv tánc
- Rachmaninoff: Vocalise

— Követelmény

- Játék szép kúrthangon.
- Különböző hangindítások.
- A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán.
- Transzponálás (e, esz, d, c, g).

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy kantiléna,
- Egy gyakorlat,
- Egy lassú és egy gyors előadási darab vagy versenymű tétel előadása kotta nélkül.

9. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Természetes, oldott hangszerkezelés, tudatos légzéstechnika elsajátítása
- Tudatos nyelv–technikák alkalmazása
- Az akadálytalan, teljes légzés gazdaságos alkalmazása.
- A dinamikai skála határainak kiszélesítése.
- A tananyagban előforduló tempójelzések és játékmódok ismerete.
- Kiegyenlített, dinamikailag árnyalt hang képzése
- Kifejező szép kúrthang Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben a megfelelő hangterjedelmen belül.
- Könnyű transzpozíciók (összes transzpozícióban)
- Társas zenélés.
- Zenekari szólamismeret.
- Különböző játéktechnikák megismerése (fojtás, szordínó használat, ajaktrilla, f–kürt fogások)

Zenei ismeretek

- A különböző zenei stílusok jellemző vonásai ismeretében a művek stílushű előadása
- A művek harmóniai és formai elemzése
- A zenei memória, hallás, és képzelőerő, valamint az előadói készség fejlesztése.
- A tanulót a kortárs zene befogadására és művelésére.

— Ajánlott tananyag

- Kling: Etűdök (IMC New York)
- Panzeron: 20 cantilena
- O. Franz: Kürtiskola (Carl Fischer New York)
- Kopprasch: Etűdök I. (Hofmeister)
- Maxim–Alphonse: Etűdök II. (A. Leduc)
- Thevet: 60 Etűd I. (A. Leduc)
- Geisler: Kürtiskola (Hofmeister)
- Kofron: Etűdök
- Bujanovszkij: Válogatott etűdök
- Szilágyi–Beleznay: Előadási darabok kürtre I, II.
- Bozza: En Irlande

- Mendelssohn: Tavaszi dal
- Mozart: D–dúr kürtverseny (Breitkopf & Hartel)
- Mozart: Esz–dúr kürtverseny no. 3. (Breitkopf & Hartel)
- Franz Danzi: Esz–dúr szonáta
- C. Saint–Saens: A hattyú
- O. Franz: Dal szöveg nélkül
- Kofron: Sonatina
- Saint– Saens: Koncert
- Matis: Koncert
- Hidas: Concerto per corno
- Bordogni–Gabler: Canilenák
- Franz Strauss: Koncert
- B.Kroll: Laudatio
- Lorenz: Elegia
- J. Haydn: D–dúr kürtverseny II.

— Követelmény

- Játék szép kúrthangon.
- Különböző hangindítások.
- A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán.
- Transzponálás (e, esz, d, c, g, fisz).

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy kantiléna,
- Egy gyakorlat,
- Egy lassú és egy gyors előadási darab vagy versenymű tétel előadása kotta nélkül.

10. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Természetes, oldott hangszerkezelés, tudatos légzéstechnika elsajátítása
- Tudatos nyelv–technikák alkalmazása
- Az akadálytalan, teljes légzés gazdaságos alkalmazása.
- A dinamikai skála határainak kiszélesítése.
- A tananyagban előforduló tempójelzések és játékmódok ismerete.
- Kiegyenlített, dinamikailag árnyalt hang képzése
- Kifejező szép kúrthang
- Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben a megfelelő hangterjedelmen belül.

- Könnyű transzpozíciók (összes transzpozícióban)
- Társas zenélés.
- Zenekari szólamismeret.
- Különböző játéktechnikák megismerése (fojtás, szordínó használat, ajaktrilla, f–kürt fogások)
- A különböző zenei stílusok jellemző vonásai ismeretében a művek stílushű előadása
- A művek harmóniai és formai elemzése
- A zenei memória, hallás, és képzelőerő, valamint az előadói készség fejlesztése.
- A kortárs zene értő befogadása és művelése.

— Ajánlott tananyag

- Kling: Etűdök (IMC New York)
- Panseron: 20 cantilena
- O. Franz: Kürtiskola (Carl Fischer New York)
- Kopprasch: Etűdök I. (Hofmeister)
- Maxim–Alphonse: Etűdök II. (A. Leduc)
- Thevet: 60 Etűd I. (A. Leduc)
- Kofron: Etűdök
- Bujanovszkij: Válogatott etűdök
- Glazunov: Álom
- Pergolesi: Siciliana
- Mozart: D–dúr kürtverseny (Breitkopf & Hartel)
- Mozart: Esz–dúr kürtverseny no. 3. (Breitkopf & Hartel)
- Jan Vaclav Stich: Concerto No.7.
- S. R. Mercadante: Concerto
- O. Franz: Dal szöveg nélkül
- Kofron: Sonatina
- Koetsier: Ramance
- Saint– Saens: Koncert
- Mozart: Esz–dúr kürtverseny no. 2
- Mozart: Esz–dúr kürtverseny no. 4
- Mozart: Kürtkvintett
- Hidas: Concerto per corno
- Bordogni–Gabler: Cantilenák
- R. Strauss: Kürtverseny op. 11.
- R. Strauss: Andante
- F. Strauss: Téma és variációk

- Ravel: Pavane

— Követelmény

- Játék szép kúrthangon.
- Különböző hangindítások.
- A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán.
- Transzponálás (e, esz, d, c, g, fisz).

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy kantiléna,
- Egy gyakorlat,
- Egy lassú és egy gyors előadási darab vagy versenymű tétel előadása kotta nélkül.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

— A tanuló ismerje

- hangszer múltját, irodalmát,
- a jelentősebb alkotó- és előadóművészek munkásságát.

— Legyen képes

- természetes, oldott hangszerkezelésre, helyes testtartásra, hangszertartásra, a tudatos légzéstechnika alkalmazására,
- C–g₂ hangterjedelemben kiegyenlítetten, különböző dinamikai árnyalattal, tiszta intonációval játszani, a nyelvtechnika tudatos alkalmazásával,
- életkorának és képességeinek megfelelő zenei anyag kottahű, stílusos, a zenei összefüggéseket visszaadó, értelmesen tagolt, árnyalt előadására, szép kifejező kúrthangon,
- az előadási darabokat fejből játszani,
- technikai szempontból tudatos, elemző gyakorlásra,
- igényesebb kamarazenei művek előadásában közreműködni.

— Rendelkezzék

- a zenei kifejezést lehetővé tevő képzelőerővel, technikával, formáló készséggel,
- koncentrációképességgel,
- lapról olvasási készséggel, amely a mindenkori darab megszólaltatásához, illetve a kamarazenéléshez szükséges.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

— A tanuló legyen képes

- F–c₃ között kiegyenlítetten, tiszta intonációval, a nyelvtechnika tudatos alkalmazásával játszani,
- az ajaktrilla megvalósítására.

A művészeti záróvizsga követelményei

— A vizsga részei

- A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

— A vizsga tantárgya és időtartama

Kürt főtárgy

- „A” tagozat: minimum 10 perc
- „B” tagozat: minimum 15 perc

— A vizsga tartalma

„A” tagozat

- Egy kantiléna transzponálása Esz–kürtben; Szilágyi–Kökényessy: Kürtiskola II (EMB 13370) II/110., II/161., II/203. nehézségi szintjén.
- Két különböző karakterű zongorakíséretes előadási darab, ill. versenymű, vagy szonáta lassú és gyors tétele; az egyik előadási darab helyett kamaramű játszható; Schubert: Szerenád, Telemann: Allegretto, Mozart: D–dúr kürtverseny (Breitkopf), Händel: Ária, Skroup: B–dúr koncert, Csajkovszkij: Édes álom, Glinka: Északi fény, Martini: Gavotte, Székely: Szonatina (EMB 5990 kötetben), Szervánszky: Kis szvit (EMB 5990 kötetben) nehézségi szintjén.
- Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Transzponálás Esz–, vagy D–kürtben; Szilágyi–Kökényessy: Kürtiskola II (EMB 13370) II/136., II/187. nehézségi szintjén.
- Egy etűd; Szilágyi–Kökényessy: Kürtiskola II (EMB 13370) II/182., II/193., II/210. nehézségi szintjén.
- Egy kamaramű; Mozart–kürtduók (Hofmeister), Haydn: Divertimento, Farkas F.: Régi magyar táncok – fúvósötös (EMB 14056) – nehézségi szintjén.
- Egy előadási darab, vagy 2 különböző karakterű tétel zongorakísérettel; Bogár: Változó felhők, Zempléni: Rapszódia nehézségi szintjén.
- Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

— A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,

- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

- Megfelelő számú, jó minőségű hangszer és tartozék.
- Jól felhangolt zongora (pianínó).
- Legalább 2 db kottatartó.
- Metronóm.

31.2.5.3. Harsona–tenorkürt–baritonkürt

- A harsona és rokon hangszerei, a tenorkürt és a baritonkürt tanítás szakirányú feladatai:
 - A képzés legeredményesebb módjának az tekinthető, ha a tanuló 8–9 éves korában tenoron vagy baritonon kezdi a mélyrézfúvós hangszerek tanulását és csak a tanulmányok során amikor erre alkalmassá válik, tér át a harsona tanulására. A tenoron vagy baritonon megszerzett készségek birtokában a továbbtanulást megelőző két évben elegendő a harsonatanulást megkezdeni a zeneművészeti szakközépiskolai felvételi követelmény eléréséhez.
- A harsonatanítás szakirányú feladatai:
 - ismertesse meg a tanulóval (életkoruknak megfelelő szinten) a hangszerek lehetőségeit, irodalmát; történetét,
 - akusztikai sajátosságait, az irodalom legkiemelkedőbb alkotó- és előadóművészeit.
- Alakítson ki könnyed hangszerkezelést:
 - megfelelő légzéstechnikát, helyes befúvásmódot, test-, száj-, hangszer- és kéztartást, tolókezelést és tudatosítsa ezeket,
 - dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező zenei hangot,
 - differenciált hangindítást és hanglezárást,
 - megfelelő tempójú repetíciót,
 - laza, egyenletes kartechnikát,
 - pontosan összehangolt nyelv- és karmozgást.
- A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen
 - tartott hangokat állandó és változó dinamikával, az intonáció lehetőség szerinti megtartásával,
 - hangsorokat, fokozatosan táguló hangterjedelembe, különböző figurációkkal,
 - a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujjgyakorlatokat.
- Fordítson figyelmet
 - a helyes légzés kialakítására, gyakorlására, fejlesztésére intenzív légzésfejlesztési gyakorlatokkal,

- a helyes szájtartás kialakítására, a szájizomzat fejlesztésére a mindennapi gyakorlatok segítségével:
- fúvóka és hangszer nélkül csupán ajakkal,
- csak fúvókával,
- hangszerrel,
- mindezek ellenőrzése fúvóka karikával,
- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a lapról olvasási készség fejlesztésére,
- a tudatos zenei memorizálásra,
- a művek zeneileg igényes kidolgozására,
- a rendszeres társas muzsikálásra.

— Tanítsa meg a tanulót a hangszer karbantartására.

Előkészítő évfolyamok

1. évfolyam

— Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A hangszer felépítése, részei.
- A kottaolvasás alapfogalmai, illetve kulcs.
- Az egész, fél, negyed, nyolcad hangjegyértékek és az ezeknek megfelelő szünetjelek.
- A 4/4-es, 2/4-es és 3/4-es ütemek.
- Az előforduló hangok fogásai.
- A helyes test- és hangszertartás kialakítása.
- A rekeszlégzés alapjainak elsajátítása, a levegővezetés megalapozása.
- A helyes szájtartás kialakítása ajakrezgés és fúvókázás segítségével.
- A hangindítás megalapozása.

— Ajánlott tananyag

- Steiner: Harsona ABC (ajak- és fúvókagyakorlatok)
- Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I.
- Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I.
- Steiner–Völgyi–Zilcz: Harsonaiskola I.
- Steiner: Bariton ABC
- Steiner: Harsona ABC
- Colin: Trombitaiskola kezdőknek
- Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I.
- Ujfalussy – Steiner: Előadási darabok rézfúvókra,
- Sztán: Repertoire Trombita–

- Előadási darabok gordonkára I,
- Manfred Schmitz: Trompeten spiele 1.
- Gyerekdalok, népdalok

— Követelmény

- Az egészséges, szép hang kialakítása.
- Hangterjedelem: maximum B–g–ig (hangzó).

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Két gyakorlat,
- Egy előadási darab.

2. évfolyam

— Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A hangszer felépítése, részei.
- A kottaolvasás alapfogalmai, illetve kulcs.
- Az egész, fél, negyed, nyolcad hangjegyértékek és az ezeknek megfelelő szünetjelek.
- A 4/4-es, 2/4-es és 3/4-es ütemek.
- Az előforduló hangok fogásai.
- A helyes test- és hangszertartás kialakítása.
- A rekeszlégzés alapjainak elsajátítása, a levegővezetés megalapozása.
- A helyes szájtartás kialakítása ajakrezgés és fúvókázás segítségével.
- A hangindítás megalapozása.
- A legato játék alapjainak elsajátítása ajakrezgéssel, fúvókával, hangszerrel.

— Ajánlott tananyag

- Steiner: Harsona ABC
- Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I. vagy a tanuló képességeinek ismeretében a tanár belátása és tapasztalata szerinti gyakorlatok
- Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I.
- Steiner–Völgyi–Zilcz: Harsonaiskola I.
- Steiner: Bariton ABC
- Steiner: Harsona ABC
- Colin: Trombitaiskola kezdőknek
- Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I.
- Ujfalussy – Steiner: Előadási darabok rézfúvókra,
- Sztán: Repertoire Trombita–
- Előadási darabok gordonkára I,
- Manfred Schmitz: Trompeten spiele 1.

— Követelmény

- Az egészséges, szép hang kialakítása.
- Hangterjedelem: maximum G–b–ig (hangzó).

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Két gyakorlat,
- Egy előadási darab.

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A hangszer felépítése, részei.
- Az egész, fél, negyed és nyolcad hangérték és a megfelelő szünetjelek.
- Nyújtópont a félkotta mellett.
- A módosítójelek.
- A 4/4-es, 2/4-es, 3/4-es ütem.
- Az előforduló hangok fogásai.
- Memóriafejlesztés: gyermekdalok, népdalok, és az előadási darabok kotta nélkül.
- Motívumok, dallamok azonosságának, különbözőségének megismerése.
- A helyes test- és hangszertartás kialakítása.
- A rekeszlégzés alapjainak gyakorlása, a levegővezetés megalapozása.
- A helyes szájtartás fejlesztése ajakrezgés és fúvókázás segítségével.
- A hangindítás megalapozása.
- A legato játék alapjainak elsajátítása ajakrezgéssel, fúvókával, hangszerrel.

— Ajánlott tananyag

- Steiner: Bariton ABC
- Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I.
- Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I.
- Steiner: Bariton ABC-ből válogatva
- Perényi Péter: 347 etűd-ből válogatva
- Krumpfer: Trompeten schule für anfangen-ből válogatva
- Colin: Trombitaiskola kezdőknek
- Colin: Modern Method for Trombon
- Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I. (zongorakíséretes darabok)
- Steiner: Harsonaiskola (a zongorakíséretes darabokból)
- Ujfalussy – Steiner: Előadási darabok rézfúvókra,
- Sztán: Repertoire Trombita

- Manfred Schmitz Trompeten spiele 1.
- Lengyel–Pejtsik: Gordonkamuzsika I.
- Csáth: Előadási darabok gordonkára I.

— Követelmény

- A tanuló legyen képes egy oktáv hangterjedelmen belül a tanult ritmusértékeket tartalmazó gyakorlat előadására egészséges, szép hangon.
- Hangterjedelem: G–b–ig (hangzó).

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Két gyakorlat,
- Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

2. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A kottaolvasás továbbfejlesztése: szinkópa, nagy és kis nyújtott és éles ritmusok ismertetése, a tizenhatod érték és szünetjele.
- A 3/8–os, 6/8–os, ütem és alla breve.
- Ritmusképlet: a triola és a 6/8–os ütem különböző képletei.
- A játékmód további differenciálása (staccato nyolcad mozgásban).
- Dinamika: a pianótól a fortéig.
- Memóriafejlesztés: hangsorok és előadási darabok (3–4) kotta nélkül.
- Hangterjedelem: G– d’–ig.
- Hangképzés: tiszta szép intonáció kialakítása fúvóka– és hangképző gyakorlatokon keresztül.
- A légvezetés, nyelvtechnika továbbfejlesztése.
- Hangsorok a tanuló hangterjedelmi képességeinek függvényében

— Ajánlott tananyag

- Steiner: Harsonaiskola ABC (ajak– és fúvókagyakorlatok)
- Steiner: Mindennapi gyakorlatok (felhangkötések)
- Colin: Kötésgyakorlatok
- Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola
- Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Harsonaiskola II.
- Steiner: Bariton ABC
- Perényi Péter: 347 etűd
- Steiner: Harsona ABC
- Lubik: Kantilénák
- Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola

- Steiner: Harsona ABC (a zongorakíséretes darabokból)
- Ujfalussy–Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra
- Sztán: Repertoire – Trombita,
- Manfred Schmitz: Trompeten spiele 1 –2.
- Lengyel – Pejtsik: Gordonkamuzsika I.
- Csáth: Előadási darabok gordonkára I.
- Steiner: Repertoire – Rézfúvók
- Charpentier: Te Deum (Edition Simonffy)
- Négy régi olasz dal (Edition Simonffy)
- Borst – Bogár: Trombitamuzsika kezdők számára
- Lengyel – Pejtsik: Gordonkamuzsika kezdők számára

— Követelmény

- A tanuló legyen képes nyolcadokat, tizenhatodokat, tartalmazó darabok lejátszására.
- Egy dúr skála és párhuzamos mollja kotta nélkül.
- Különböző karakterű és ritmikájú gyakorlatok.
- Évfolyamának megfelelő hangterjedelmű előadási darab előadása kotta nélkül

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála kotta nélkül,
- Két gyakorlat,
- Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

3. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A dúr és moll hangsor szerkezete.
- A 9/8–os, 12/8–os ütem.
- Ritmusképletek: az eddig elsajátított ritmusképletek kombinációi.
- A zenei anyagban szereplő előadási darabok stílusjegyeinek ismerete.
- A társas zenélés alapjai, két–háromszólamú gyakorlatok eljátszása.
- A funkciók ellenőrzése, a hibák korrigálása a mindennapi gyakorlatokon keresztül.
- Hangképzés: az előírt hangterjedelmen és dinamikán belül kiegyenlített hanganyag és tiszta intonáció kialakítása.
- A manuális készség továbbfejlesztése.
- A legato játék kifejlesztése, kvart– és kvintkötések lefelé és felfelé.

— Ajánlott tananyag

- Steiner: Harsonaiskola ABC (ajak– és fúvókagyakorlatok)
- Steiner: Mindennapi gyakorlatok (felhangkötések)

- Colin: Kötésgyakorlatok
- Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola (63–118)
- Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Harsonaiskola II.
- Steiner: Bariton ABC
- Perényi Péter: 347 etűd
- Steiner: Harsona ABC
- Lubik: Kantilénák
- Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola
- Steiner: Harsona ABC (a zongorakíséretes darabokból)
- Ujfalusy–Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra
- Sztán: Repertoire – Trombita,
- Manfred Schmitz: Trompeten spiele 1 –2.
- Lengyel–Pejtsik: Gordonkamuzsika I.
- Csáth: Előadási darabok gordonkára I.
- Steiner: Repertoire – Rézfúvók
- Charpentier: Te Deum (Edition Simonffy)
- Négy régi olasz dal (Edition Simonffy)
- Borst – Bogár: Trombitamuzsika kezdők számára
- Lengyel – Pejtsik: Gordonkamuzsika kezdők számára

— Követelmény

- A tanuló legyen képes a tanult ritmusokra épülő gyorsabb technikai gyakorlat eljátszására.
- Felhangkötéseket tartalmazó gyakorlatok.
- Barokk vagy klasszikus szonátatétel előadása.

— Az év végi beszámoló ajánlott anyaga

- Egy skála,
- Két gyakorlat,
- Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

4. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Ütemfajták: váltakozó ütemek.
- Ritmusképletek: különböző kevert ritmusok.
- Kottaolvasás: a tanuló legyen képes az évfolyamának megfelelő szinten lapról olvasni. Vegye figyelembe a dinamikai és artikulációs előírásokat.

- Hangképzés: az előírt hangterjedelmen és dinamikán belül kiegyenlített hanganyag és tiszta intonáció kialakítása, könnyed fúvástechnika birtoklása.
- A nyelv- és ujjtechnika továbbfejlesztése, a manuális készség kialakítása technikai gyakorlatok segítségével.
- A technikai jellegű gyakorlatok és nehezebb zenei fordulatok virtuóz megoldása, az előírt tempójelzések következetes betartása.
- Kötéstanulmányok: kis terc-, nagy terc-, kvint-, kvart- le és felfelé.

— Ajánlott tananyag

- Steiner: Mindennapi gyakorlatok
- Steiner: Harsona ABC (mindennapi gyakorlatok)
- Lubik: Kantiléna
- Colin: Complete Modern Method for Trumpet or Cornet
- Colin: Kötésgyakorlatok
- Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola II. (skálatanulmányok)
- Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola II. (1–51)
- Clodomier: Petits Exercices.
- Robert Müller: Technische studien I.
- Steiner: Harsona ABC
- Perényi Péter: 347 etűd
- Ujfalussy – Pehl – Perlaki: Harsonaiskola II.
- Arban: gyakorlatok válogatva a hangterjedelemnek megfelelően
- Steiner: Harsona ABC
- Ujfalussy – Steiner: Előadási darabok rézfúvókra,
- Sztán: Repertoire Trombita
- Előadási darabok gordonkára I
- Manfred Schmitz Trompeten spiele 1–2.
- Lengyel–Pejtsik: Gordonkamuzsika I–II
- Csáth: Előadási darabok gordonkára I–II
- Steiner: Repertoire Rézfúvók
- Magyar szerzők előadási darabjai trombitára és zongorára
- Sugár: Dal és tánc
- Hasse: Két tánc
- Purcell: Szvit

— Követelmény

- Nagyobb terjedelmű, igényes ritmikájú etűd eljátszása.
- Kantiléna jellegű nagy íveket átfogó etűd előadása.

- Barokk vagy klasszikus előadási darab stílusos előadása.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála,
- Két gyakorlat,
- Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

5. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Ütemfajták: váltakozó ütemek.
- Ritmusképletek: különböző kevert ritmusok.
- Kottaolvasás: a tanuló legyen képes az évfolyamának megfelelő szinten lapról olvasni. Vegye figyelembe a dinamikai és artikulációs előírásokat.
- Hangképzés: az előírt hangterjedelmen és dinamikán belül kiegyenlített hanganyag és tiszta intonáció kialakítása, könnyed fúvástechnika birtoklása.
- A nyelv- és ujjtechnika továbbfejlesztése, a manuális készség kialakítása technikai gyakorlatok segítségével.
- A technikai jellegű gyakorlatok és nehezebb zenei fordulatok virtuóz megoldása, az előírt tempójelzések következetes betartása.
- Kötéstanulmányok: kis terc-, nagy terc-, kvint-, kvart- le és felfelé.

— Ajánlott tananyag

- Steiner: Mindennapi gyakorlatok
- Lubik: Kantiléna
- Colin: Complete Modern Method for Trumpet or Cornet
- Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola II. (skálatanulmányok)
- Arban: Skálagyakorlatok
- Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola II. (52–116)
- Clodomir: Petits Exercices.
- Robert Müller: Technische studien I.
- Steiner: Harsona ABC
- Ujfalusy – Pehl – Perlaki: Harsonaiskola II.
- Arban: gyakorlatok válogatva
- Steiner: Harsona ABC
- Ujfalusy – Steiner: Előadási darabok rézfúvókra,
- Sztán: Repertoire Trombita
- Előadási darabok gordonkára I
- Manfred Schmitz: Trompeten spiele 1–2.

- Lengyel–Pejtsik: Gordonkamuzsika I–II
- Csáth: Előadási darabok gordonkára I–II
- Steiner: Repertoire Rézfúvók
- Magyar szerzők előadási darabjai trombitára és zongorára
- Sugár: Dal és tánc
- Hasse: Két tánc
- Purcell: Szvit
- Diabelli: Sonatina

— Követelmény

- Nagyobb terjedelmű, igényes ritmikájú etűd eljátszása.
- Kantiléna jellegű nagy íveket átfogó etűd előadása.
- Barokk vagy klasszikus előadási darab stílusos előadása.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála,
- Két gyakorlat,
- Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

6. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Ütemfajták: váltakozó ütemek.
- Ritmusképletek: különböző kevert ritmusok.
- Kottaolvasás: a tanuló legyen képes az évfolyamának megfelelő szinten lapról olvasni. Vegye figyelembe a dinamikai és artikulációs előírásokat. Sajátítsa el a tenorkulcs olvasását és használatát.
- Hangképzés: az előírt hangterjedelmen és dinamikán belül kiegyenlített hanganyag és tiszta intonáció kialakítása, könnyed fúvástechnika birtoklása.
- A nyelv- és ujjtechnika továbbfejlesztése, a manuális készség kialakítása technikai gyakorlatok segítségével.
- A technikai jellegű gyakorlatok és nehezebb zenei fordulatok virtuóz megoldása, az előírt tempójelzések következetes betartása.
- Kötéstanulmányok: kis terc-, nagy terc-, kvint-, kvart- oktáv kötések le és felfelé.

— Ajánlott tananyag

- Steiner: Mindennapi gyakorlatok
- Steiner: Harsona ABC
- Arban: Vollständige schule für trompete – válogatott gyakorlatok
- Lubik: Kantiléna
- Colin: Complete Modern Method for Trumpet or Cornet

- Borst: Skálagyakorlatok trombitára
- Arban: Technikai gyakorlatok – skálagyakorlatok (violin és basszuskulcsban, szükség szerint)
- Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola III.
- Clodomir: Petits Exercices.
- Robert Müller: Technische studien I–II
- Kopprasch: Technikai etűdök I.
- Ujfalusy – Pehl – Perlaki: Harsonaiskola II.
- Makovecz: Válogatott etűdök I.
- Arban: gyakorlatok válogatva
- Steiner: Harsona ABC
- Ujfalusy – Steiner: Előadási darabok rézfúvókra,
- Sztán: Repertoire Trombita–
- Előadási darabok gordonkára I,
- Manfred Schmitz Trompeten spiele 1–2.
- Lengyel–Pejtsik: Gordonkamuzsika I–II
- Csáth: Előadási darabok gordonkára I–II
- Steiner: Repertoire Rézfúvók
- Magyar szerzők előadási darabjai trombitára és zongorára
- Sugár: Dal és tánc
- Hasse: Két tánc
- Diabelli: Szonatina
- Händel: B–dúr sonata
- Vivaldi: Sechs violoncello sonaten – válogatva
- Purcell: Szvit
- Telemann: F–dúr sonata
- Fitzgerald: Angol szvit
- Marcello: Hat szonáta csellóra

— Követelmény

- Nagyobb terjedelmű, igényes ritmikájú etűd eljátszása.
- Kantiléna jellegű nagy íveket átfogó etűd előadása.
- Barokk vagy klasszikus előadási darab stílusos előadása.

— Az év végi beszámoló ajánlott anyaga

- Egy skála
- Két gyakorlat,
- Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

2. évfolyam „B” tagozat

„B” tagozatos oktatásra irányítható az a tanuló, aki az átlagot meghaladó zenei tehetséggel és hangszeres adottságokkal rendelkezik, valamint érdeklődése és szorgalma alkalmassá teszi arra, hogy megfeleljen a „B” tagozatos oktatás minőségben és mennyiségben magasabb követelményeinek.

A tanulók legkorábban az „A” tagozat 2. évfolyam elvégzése után kerülhetnek „B” tagozatra.

— Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A kottaolvasás továbbfejlesztése: szinkópa, nagy és kis nyújtott és éles ritmusok ismertetése, a tizenhatod érték és szünetjele.
- A 3/8-os, 6/8-os, ütem és alla breve.
- Ritmusképlet: a triola és a 6/8-os ütem különböző képletei.
- A játékmód további differenciálása (staccato nyolcad mozgásban).
- Dinamika: a pianótól a fortéig.
- Memóriafejlesztés: hangsorok és előadási darabok kotta nélkül.
- Hangterjedelem: G– d’-ig.
- Hangképzés: tiszta szép intonáció kialakítása fúvóka– és hangképző gyakorlatokon keresztül.
- A légvezetés, nyelvtechnika továbbfejlesztése.
- Hangsorok a tanuló hangterjedelmi képességeinek függvényében.

— Ajánlott tananyag

- Steiner: Harsonaiskola ABC
- Steiner: Mindennapi gyakorlatok
- Colin: Kötésgyakorlatok
- Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola
- Ujfalusy – Pehl – Perlaki: Harsonaiskola II.
- Steiner: Bariton ABC
- Perényi Péter: 347 etűd
- Steiner: Harsona ABC
- Lubik: Kantilénák
- Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola
- Steiner: Harsona ABC (a zongorakíséretes darabokból)
- Ujfalusy–Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra
- Sztán: Repertoire – Trombita,
- Manfred Schmitz: Trompeten spiele 1 –2.
- Lengyel–Pejtsik: Gordonkamuzsika I.

- Csáth: Előadási darabok gordonkára I.
- Steiner: Repertoire – Rézfúvók
- Charpentier: Te Deum (Edition Simonffy)
- Négy régi olasz dal (Edition Simonffy)
- Borst – Bogár: Trombitamuzsika kezdők számára
- Lengyel – Pejtsik: Gordonkamuzsika kezdők számára

— Követelmény

- A tanuló legyen képes nyolcadokat, tizenhatodokat, tartalmazó darabok lejátszására.
- Egy dúr skála és párhuzamos mollja kotta nélkül.
- Különböző karakterű és ritmikájú gyakorlatok.
- Évfolyamának megfelelő hangterjedelmű előadási darab előadása kotta nélkül
- Hangsorok hármashangzat–felbontással a megadott hangterjedelmen belül.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála kotta nélkül,
- Egy gyakorlat,
- Két előadási darab kotta nélkül.

3. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A dúr és moll hangsor szerkezete.
- A 9/8–os, 12/8–os ütem.
- Ritmusképletek: Az eddig elsajátított ritmusképletek kombinációi.
- A zenei anyagban szereplő előadási darabok stílusjegyeinek ismerete.
- A társas zenélés alapjai, két–háromszólamú gyakorlatok eljátszása.
- A funkciók ellenőrzése, a hibák korrigálása a mindennapi gyakorlatokon keresztül.
- Hangképzés: az előírt hangterjedelmen és dinamikán belül kiegyenlített hanganyag és tiszta intonáció kialakítása.
- A manuális készség továbbfejlesztése.
- A legato játék kifejlesztése, kvart– és kvintkötések lefelé és felfelé.

— Ajánlott tananyag

- Steiner: Harsonaiskola ABC
- Steiner: Mindennapi gyakorlatok (felhangkötések)
- Colin: Kötésgyakorlatok
- Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola
- Ujfalussy – Pehl – Perlaki: Harsonaiskola II.
- Steiner: Bariton ABC

- Perényi Péter: 347 etűd
- Steiner: Harsona ABC
- Lubik: Kantilénák
- Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola
- Steiner: Harsona ABC (a zongorakíséretes darabokból)
- Ujfalussy–Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra
- Sztán: Repertoire – Trombita,
- Manfred Schmitz: Trompeten spiele 1 –2.
- Lengyel–Pejtsik: Gordonkamuzsika I.
- Csáth: Előadási darabok gordonkára I.
- Steiner: Repertoire – Rézfúvók
- Charpentier: Te Deum (Edition Simonffy)
- Négy régi olasz dal (Edition Simonffy)
- Borst – Bogár: Trombitamuzsika kezdők számára
- Lengyel – Pejtsik: Gordonkamuzsika kezdők számára

— Követelmény

- A tanuló legyen képes a tanult ritmusokra épülő gyorsabb technikai gyakorlat eljátszására.
- Felhangkötéseket tartalmazó gyakorlatok.
- Barokk vagy klasszikus szonátatétel előadása.
- Kvint– és kvartkötések és összekapcsolásuk nagy és kis terckötésekkel;
- Hangsorok, terclépések, hármashangzatok egy oktávon keresztül, 2#, 2b előjegyzésig.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála,
- Egy gyakorlat,
- Két előadási darab kotta nélkül.

4. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Ütemfajták: váltakozó ütemek.
- Ritmusképletek: különböző kevert ritmusok.
- Kottaolvasás: a tanuló legyen képes az évfolyamának megfelelő szinten lapról olvasni.
- Hangképzés: a használt hangterjedelmen és dinamikán belül kiegyenlített hanganyag és tiszta intonáció kialakítása, könnyed fúvástechnika birtoklása.
- A nyelv– és ujjtechnika továbbfejlesztése, a manuális készség kialakítása technikai gyakorlatok segítségével.

- A technikai jellegű gyakorlatok és nehezebb zenei fordulatok virtuóz megoldása, az előírt tempójelzések következetes betartása.
- Kötéstanulmányok: kis terc–, nagy terc–, kvint–, kvart– le és felfelé.

— Ajánlott tananyag

- Steiner: Harsonaiskola ABC
- Steiner: Mindennapi gyakorlatok
- Colin: Kötésgyakorlatok
- Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola
- Ujfalusy – Pehl – Perlaki: Harsonaiskola II.
- Steiner: Bariton ABC
- Perényi Péter: 347 etűd
- Steiner: Harsona ABC
- Lubik: Kantilénák
- Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola
- Steiner: Harsona ABC
- Ujfalusy–Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra
- Sztán: Repertoire – Trombita,
- Manfred Schmitz: Trompeten spiele 1 –2.
- Lengyel–Pejtsik: Gordonkamuzsika I.
- Csáth: Előadási darabok gordonkára I.
- Steiner: Repertoire – Rézfúvók
- Charpentier: Te Deum (Edition Simonffy)
- Négy régi olasz dal (Edition Simonffy)
- Borst – Bogár: Trombitamuzsika kezdők számára
- Lengyel – Pejtsik: Gordonkamuzsika kezdők számára

— Követelmény

- Ujjgyakorlatok, a díszítések megalapozása.
- A természetes kvint–, kvart–, nagy és kis terckötések.
- Hangsorok, terclépések, hármashangzatok másfél oktávon keresztül 4#, 4b előjegyzésig; a teljes kvintkör ismerete.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála,
- Egy gyakorlat,
- Két előadási darab kotta nélkül.

5. évfolyam „B”tagozat

— Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Ütemfajták: váltakozó ütemek.
- Ritmusképletek: különböző kevert ritmusok.
- Kottaolvasás: a tanuló legyen képes az évfolyamának megfelelő szinten lapról olvasni. Vegye figyelembe a dinamikai és artikulációs előírásokat.
- Hangképzés: az előírt hangterjedelmen és dinamikán belül kiegyenlített hanganyag és tiszta intonáció kialakítása, könnyed fúvástechnika birtoklása.
- A nyelv- és ujjtechnika továbbfejlesztése, a manuális készség kialakítása technikai gyakorlatok segítségével.
- A technikai jellegű gyakorlatok és nehezebb zenei fordulatok virtuóz megoldása, az előírt tempójelzések következetes betartása.
- Kötéstanulmányok: kis terc-, nagy terc-, kvint-, kvart- le és felfelé.

— Ajánlott tananyag

- Steiner: Mindennapi gyakorlatok
- Lubik: Kantiléna
- Colin: Complete Modern Method for Trumpet or Cornet
- Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola II.
- Arban: Skálagyakorlatok
- Clodomir: Petits Exercices.
- Robert Müller: Technische studien I.
- Steiner: Harsona ABC
- Ujfalusy – Pehl – Perlaki: Harsonaiskola II.
- Arban: gyakorlatok válogatva
- Steiner: Harsona ABC
- Ujfalusy – Steiner: Előadási darabok rézfúvókra,
- Sztán: Repertoire Trombita
- Előadási darabok gordonkára I
- Manfred Schmitz: Trompeten spiele 1–2.
- Lengyel–Pejtsik: Gordonkamuzsika I–II
- Csáth: Előadási darabok gordonkára I–II
- Steiner: Repertoire Rézfúvók
- Sugár: Dal és tánc
- Hasse: Két tánc
- Purcell: Szvit
- Diabelli: Sonatina

— Követelmény

- Nagyobb terjedelmű, igényes ritmikájú etűd eljátszása.
- Kantiléna jellegű nagy íveket átfogó etűd előadása.
- Barokk vagy klasszikus előadási darab stílusos előadása.
- Ujjgyakorlatok, a díszítések megalapozása.
- A természetes kvint–, kvart–, nagy és kis terckötések.
- Hangsorok, terclépések, hármashangzatok másfél oktávon keresztül 4#, 4b előjegyzésig; a teljes kvintkör ismerete.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála,
- Egy gyakorlat,
- Két előadási darab kotta nélkül.

6. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Ütemfajták: váltakozó ütemek.
- Ritmusképletek: különböző kevert ritmusok.
- Kottaolvasás: a tanuló legyen képes az évfolyamának megfelelő szinten lapról olvasni. Vegye figyelembe a dinamikai és artikulációs előírásokat. Sajátítsa el a tenorkulcs olvasását és használatát.
- Hangképzés: az előírt hangterjedelmen és dinamikán belül kiegyenlített hanganyag és tiszta intonáció kialakítása, könnyed fúvástechnika birtoklása.
- A nyelv– és ujjtechnika továbbfejlesztése, a manuális készség kialakítása technikai gyakorlatok segítségével.
- A technikai jellegű gyakorlatok és nehezebb zenei fordulatok virtuóz megoldása, az előírt tempójelzések következetes betartása.
- Kötéstanulmányok: kis terc–, nagy terc–, kvint–, kvart– oktáv kötések le és felfelé.

— Ajánlott tananyag

- Steiner: Mindennapi gyakorlatok
- Steiner: Harsona ABC (mindennapi gyakorlatok)
- Lubik: Kantiléna
- Colin: Complete Modern Method for Trumpet or Cornet
- Borst: Skálagyakorlatok trombitára
- Arban: Technikai gyakorlatok – skálagyakorlatok (violin és basszuskulcsban, szükség szerint)
- Clodomir: Petits Exercices.
- Robert Müller: Technische studien I–II
- Kopprasch: Technikai etűdök I.

- Ujfalussy – Pehl – Perlaki: Harsonaiskola II.
- Makovecz: Válogatott etűdök I.
- Arban: gyakorlatok válogatva
- Steiner: Harsona ABC
- Ujfalussy – Steiner: Előadási darabok rézfúvókra,
- Sztán: Repertoire Trombita–
- Előadási darabok gordonkára I,
- Lengyel–Pejtsik: Gordonkamuzsika I–II
- Steiner: Repertoire Rézfúvók
- Magyar szerzők előadási darabjai trombitára és zongorára
- Sugár: Dal és tánc
- Diabelli: Szonatina
- Vivaldi: Sechs violoncello sonaten – válogatva
- Telemann: F–dúr sonata
- Marcello: Hat szonáta csellóra

— Követelmény

- Nagyobb terjedelmű, igényes ritmikájú etűd eljátszása.
- Kantiléna jellegű nagy íveket átfogó etűd előadása.
- Barokk vagy klasszikus előadási darab stílusos előadása.
- Ujjgyakorlatok, a díszítések megalapozása.
- A természetes kvint–, kvart–, nagy és kis terckötések.
- Hangsorok, terclépések, hármashangzatok másfél oktávon keresztül 4#, 4b előjegyzé-
sig; a teljes kvintkör ismerete.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála,
- Egy gyakorlat,
- Két előadási darab kotta nélkül.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

— A tanuló

- a zenei anyagot életkorának, egyéni képességeinek és készségeinek megfelelő hang-
szerkezeléssel, kotta– és stílushűen, értelmesen tagolva, kifejezően szólaltassa meg,
- rendelkezzen a játszott zenei anyag megszólaltatásához szükséges koncentrálóképes-
séggel,
- legyen tisztában a hangszerkezelés alapvető tudnivalóival, alkalmazza tudatosan a he-
lyes légzéstechnikát, befúvásmódot,

- sajátítsa el az ajak és a kéz összehangolt munkáját; harsonánál a helyes tolokakezelést,
- legyen képes a hangok biztonságos megszólaltatására az előírt hangterjedelemben,
- tudjon dinamikailag árnyalt, kulturált, kifejező hangot képezni,
- alkalmazza játékában a hangindítás, elválasztás és hangbefejezés különböző módjait,
- törekedjék játékában a tiszta intonációra,
- rendelkezzen az alapfokon játszott zenei anyag megszólaltatásához szükséges technikával,
- tudjon önállóan hangolni,
- ismerje a hangszer karbantartásának alapvető feladatait, és végezze ezeket önállóan,
- ismerje a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- a tanár útmutatásai alapján legyen képes a különböző zenei kifejezőeszközök alkalmazására (artikuláció, agogika, díszítés, lassítás, hangsúlyozás stb.),
- a tanár útmutatásai alapján legyen képes az új darabok egyszerűbb dallami díszítésére,
- ismerje a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
- ismerje a használt hangszer történetét, rokon hangszereit,
- ismerje az adott hangszer szerepét különböző zenei korszakokban.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

- A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak pódiumon történő bemutatásával:
 - egy szabadon választott skála és hármashangzat–felbontás két oktávon keresztül,
 - két, lehetőleg különböző jellegű gyakorlat
 - egy előadási darab zongorakísérettel, kotta nélkül (minimum Pergolesi: Ária című mű nehézségi szintjén).
- Legyen képes
 - a használt hangterjedelmen belül kiegyenlített, szép hang elérésére a tiszta intonáció megtartásával,
 - az állóképesség növelésére
 - árnyaltabb zenei megformálásra.

Művészeti alapvizsga követelményei

- A vizsga részei
 - A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.
- A vizsga tantárgya és időtartama

Harsona–tenorkürt–baritonkürt főtárgy

- „A” tagozat: minimum 8 perc
- „B” tagozat: minimum 10 perc

Harsona

„A” tagozat

- Egy dúr hangsor másfél oktávon keresztül, a hozzá tartozó hármashangzat-felbontással.
- Egy etűd; Steiner: Harsona–ABC 16/2. Andante, 17/1. Andantino, 18/2. Allegretto, 19/2. Allegretto (EMB Z 14144) nehézségi szintjén.
- Egy előadási darab; Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra c. gyűjteményből (EMB Z 13114) F. Schubert: Bölcsődal 20., L. Mozart: Trombitaszó 22., Anonymus: Hornpipe 24., H. Purcell: Induló 26., Corelli: Gavotta 28., Rimsky–Korsakov: Mazurka 35., vagy hasonló nehézségű előadási darabok.
- Az etűd kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Egy dúr hangsor és párhuzamos mollja másfél oktávon keresztül, különböző képletekkel (pl.: hármashangzat-felbontás, tercmenet).
- Egy etűd; Makovecz: Válogatott etűdök harsonára (EMB Z 14143) I./4. Poco Allegro, 6. Allegro, 12. Allegretto nehézségi szintjén.
- Egy előadási darab; Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra c. gyűjteményből (EMB Z 13114) J. S. Bach: Menüett 27., Nagy Olivér: Chorea Hungarica 31., G. Giordani: Arietta 33., G. B. Pergolesi: Ária 34., Bogár István: 4 bagatell 36.; Hasse: Két tánc a Repertoire album gordonkára és zongorára c. gyűjteményből (EMB Z 5958), Marcello szonátatételek a 6 szonáta gordonkára és basso continuóra c. kötetből (EMB Z 13547), vagy hasonló nehézségű előadási darabok.
- Az etűd kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

Tenorkürt

„A” tagozat

- Egy másfél oktávos skála első képlete.
- Egy etűd; Varasdy–Nagyiván–Sztán: Trombitaiskola II. 51–116. (EMB12657) nehézségi szintjén.
- Egy előadási darab; Ujfalusi–Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra c. gyűjteményből (EMB13114). Schubert: Bölcsődal 20., L. Mozart: Trombitaszó 22., Anonymus: Hornpipe 24., H. Purcell: Induló 26., Corelli: Gavotta 28., Rimsky–Korsakov: Mazurka 35., vagy hasonló nehézségű előadási darabok.
- Az etűd kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Egy másfél oktávos skála három képlettel.
- Egy etűd; Varasdy–Nagyiván–Sztán: Trombitaiskola II. 51–116. (EMB12657) Clodomir: Etűdök I–II. nehézségi szintjén.

- Egy előadási darab; Ujfalusi–Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra c. gyűjteményből (EMB13114), J. S. Bach: Menüett 27., Nagy Olivér: Chorea Hungarica 31. G. Giordani: Arietta 33., G. B. Pergolesi: Aria 34., Bogár István: 4 bagatell 36.; Hasse: Két tánc, Marcello szonátatételek, vagy hasonló nehézségű előadási darabok.
- Az etűd kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

Baritonküirt

„A” tagozat

- Egy másfél oktávos skála első képlete.
- Egy etűd; Varasdy–Nagyiván–Sztán: Trombitaiskola II. 51–116. (EMB12657) nehézségi szintjén.
- Egy előadási darab; Ujfalusi–Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra c. gyűjteményből (EMB13114) F. Schubert: Bölcsődal 20., L. Mozart: Trombitaszó 22., Anonymus: Hornpipe 24., H. Purcell: Induló 26., Corelli: Gavotta 28., Rimsky–Korsakov: Mazurka 35., vagy hasonló nehézségű előadási darabok.
- Az etűd kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Egy másfél oktávos skála három képlettel.
- Egy etűd; Steiner: Bariton–ABC (EMB14284) 70–86; Perényi: 347 etűd harsonára (EMB 14452) 130–137. nehézségi szintjén.
- Egy előadási darab; Ujfalusi–Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra c. gyűjteményből (EMB13114) J. S. Bach: Menüett 27., Nagy Olivér: Chorea Hungarica 31., G. Giordani: Arietta 33., G. B. Pergolesi: Aria 34., Bogár István: 4 bagatell 36.; Hasse: Két tánc, Marcello szonátatételek, vagy hasonló nehézségű előadási darabok.
- Az etűd kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

— A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,

- állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

7. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Kottaolvasás: baritonkürtön a tenorkulcs használatának megismerése, elsajátítása és gyakorlása.
- Díszítések és trillák.
- Az előadott művek levegővel való önálló tagolása.
- Gyors tánctételek karakterisztikus megoldása.
- Közepesen nehéz etűdök és előadási darabok lapról játszása.
- Az ajkak rugalmasságának és erejének fejlesztése, különböző kötés– és intervallumgyakorlatokkal.
- A zenei anyagban szereplő művek formai elemzése, hangnemi kitérések felismerése.
- Az előforduló tempójelzések ismerete.
- A kamara– és zenekari játék előtérbe helyezése.
- Törekvés a teljes dinamikai skála megvalósítására (pp–ff–ig), különös figyelemmel a szép hangra.

— Ajánlott tananyag

- Steiner: Mindennapi gyakorlatok
- Rolf Quinque: ASA method
- Colin: Kötésgyakorlatok
- Arban: Gyakorlatok
- Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola III.
- Arban: Skálatanulmányok
- Clodomir: Etűdök I–II.
- Arban: Ritmustanulmányok, díszítés– és trilla-előkészítő tanulmányok, intervallumgyakorlatok
- Kopprasch: Technikai etűdök I.
- Makovecz: Válogatott etűdök I
- Müller: Technikai gyakorlatok II–III.
- Couillaud: 20 etűd
- Marcello: Szonáták
- Paudert: Berühmte Arien
- Kurpiński: Kavatina
- Baldassari: Szonáta
- Barat: Orientale

- Händel: Hallei szonáta
- Telemann: B–dúr szonáta
- Rouger: Velencei karnevál

— Követelmény

- A díszítések stílusos alkalmazása a gyakorlatokban és előadási darabokban.
- Dúr és moll hangsorok másfél oktávon keresztül, hármashangzat–felbontásokkal.
- Intervallumgyakorlatok másfél oktávon keresztül.
- Barokk, klasszikus vagy romantikus darab stílusos előadása díszítésekkel.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála,
- Egy gyakorlat,
- Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

8. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Két oktávós skála, tercskála; a főhármasok, a dominánsszeptim hangjainak ismerete és összehasonlításuk.
- Az ütemfajták, hangjegyértékek és ritmusképletek átfogó és rendszerezett ismerete.
- A teljes hangterjedelem birtoklása, kiegyenlített hangerővel és hangszínnel.
- Az ajkak rugalmasságának és erejének fokozása.

— Ajánlott tananyag

- Steiner: Mindennapi gyakorlatok
- Rolf Quinque: ASA method
- Colin: Lip flexibilites (válogatva)
- Slokar: Hangképző gyakorlatok
- Arban: Skálatanulmányok, kromatikus gyakorlatok, hármashangzat–felbontások
- Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola IV.
- Clodomir: Etűdök II.
- Arban: Ritmustanulmányok, trillák, díszítések
- Kopprasch: Technikai etűdök I.
- Makovecz: Válogatott etűdök
- Bordogni: Vocalises
- Müller: Technikai etűdök III.
- Blazevich: Etűdök harsonára
- Ujfalussy – Steiner: Előadási darabok
- Marcello: Szonáták

- Vivaldi: Szonáták

— Követelmény

- A tanuló legyen képes egy nagyobb terjedelmű, zeneileg és technikailag igényesebb darab eljátszására.
- Tudja megvalósítani az előírt dinamikát (pp–ff–ig) az egész hangterjedelemben.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála,
- Egy gyakorlat,
- Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

9. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Az eddig elsajátított készségek megőrzése, fejlesztése.
- A légzés és levegővezetés terén eddig tanultak elmélyítése, következetes alkalmazása, az előforduló hibák korrigálása.
- A további hangszeres fejlődés mellett a zenei műveltség elmélyítése, a zenélési kedv ébrentartása.
- A kamarazenélés és a zenekarban való játék előtérbe helyezése.

— Ajánlott tananyag

- Steiner: Mindennapi gyakorlatok
- Slokar: Hangképző gyakorlatok
- Rolf Quinque: ASA method
- Stamp: Warm Ups
- Colin: Warm Ups
- Maggio: Befúvási gyakorlatok
- Colin: Skálatanulmányok
- Arban: Skálatanulmányok
- Arban: Famous Method for Trombone
- Colin: Modern Method for Trombone
- Müller: Technikai etűdök III.
- Kopprasch: Technikai etűdök I–II.
- Bordogni: Vocalises
- Lafosse: Complete Method III.
- Couillaud: 20 etűd
- Vobaron: Etűdök I–II.
- Clodomier: Etűdök II–III.

- Makovecz: Válogatott etűdök I–II.
- Corelli: Szonáták
- Marcello: Szonáták
- Vivaldi: Szonáták
- A trombita– és harsonairodalom szólóművei

— Követelmény

- Díszítések.
- Tripla– és/vagy duplanyelv előkészítés.
- Rövid előke, dupla előke.
- Trilla előkével, utókéval.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála,
- Egy gyakorlat,
- Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

10. évfolyam, „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Az eddig elsajátított készségek megőrzése, fejlesztése.
- A légzés és levegővezetés terén eddig tanultak elmélyítése, következetes alkalmazása, az előforduló hibák korrigálása.
- A további hangszeres fejlődés mellett a zenei műveltség elmélyítése, a zenélési kedv ébrentartása.
- A kamarazenélés és a zenekarban való játék előtérbe helyezése.
- A záróvizsga sikeres letétele érdekében a lehető legtöbb egyéni szereplési lehetőség kihasználása.

— Ajánlott tananyag

- Steiner: Mindennapi gyakorlatok
- Slokar: Hangképző gyakorlatok
- Rolf Quinque: ASA method
- Stamp: Warm Ups
- Colin: Warm Ups
- Maggio: Befúvási gyakorlatok
- Colin: Skálatanulmányok
- Arban: Skálatanulmányok
- Arban: Famous Method for Trombone
- Colin: Modern Method for Trombone

- Müller: Technikai etűdök III.
- Kopprasch: Technikai etűdök I–II.
- Bordogni: Vocalises
- Lafosse: Complete Method III.
- Couillaud: 20 etűd
- Vobaron: Etűdök I–II.
- Clodomier: Etűdök II–III.
- Makovecz: Válogatott etűdök I–II.
- Corelli: Szonáták
- Marcello: Szonáták
- Vivaldi: Szonáták

— Követelmény

- Díszítések.
- Ttripla és duplanyelv gyakorlatok.
- Rövid előke, dupla előke.
- Trilla előkével, utókéval.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála
- Egy gyakorlat,
- Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

Továbbképző évfolyamok „B” tagozat

7. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Kottaolvasás: baritonkürtön a tenorkulcs használatának megismerése, elsajátítása és gyakorlása.
- Díszítések és trillák.
- Az előadott művek levegővel való önálló tagolása.
- Gyors táncjátékok karakterisztikus megoldása.
- Közepesen nehéz etűdök és előadási darabok lapról játszása.
- Az ajkak rugalmasságának és erejének fejlesztése, különböző kötés– és intervallumgyakorlatokkal.
- A zenei anyagban szereplő művek formai elemzése, hangnemi kitérések felismerése.
- Az előforduló tempójelzések ismerete.
- A kamara– és zenekari játék előtérbe helyezése.

- Törekvés a teljes dinamikai skála megvalósítására (pp–ff–ig), különös figyelemmel a szép hangra.

— Ajánlott tananyag

- Steiner: Mindennapi gyakorlatok
- Rolf Quinque: ASA method
- Colin: Kötésgyakorlatok
- Arban: Gyakorlatok
- Arban: Skálatanulmányok
- Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola III.
- Clodomir: Etűdök I–II.
- Arban: Ritmustanulmányok, díszítés– és trilla-előkészítő tanulmányok, intervallumgyakorlatok
- Kopprasch: Technikai etűdök I.
- Makovecz: Válogatott etűdök I.
- Müller: Technikai gyakorlatok II–III.
- Couillaud: 20 etűd
- Marcello: Szonáták
- Paudert: Berühmte Arien
- Kurpiński: Kavatina
- Baldassari: Szonáta
- Barat: Orientale
- Händel: Hallei szonáta
- Telemann: B–dúr szonáta
- Rouger: Velencei karnevál

— Követelmény

- A díszítések stílusos alkalmazása a gyakorlatokban és előadási darabokban.
- Dúr és moll hangsorok másfél oktávon keresztül, hármashangzat–felbontásokkal.
- Intervallumgyakorlatok másfél oktávon keresztül.
- Barokk, klasszikus vagy romantikus darab stílusos előadása díszítésekkel.
- Egyszerű díszítések és trillák.
- Kvint–, kvart– és terckötések összekapcsolása, oktávkötések.
- Dúr és moll hangsorok másfél oktávon keresztül, terclépések, hármashangzat–felbontások (I–IV–V), hangköztanulmányok.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála,
- Egy gyakorlat,

- Egy barokk szonáta lassú és gyors tétel kotta nélkül,
- Egy más stílusú előadási darab kotta nélkül.

8. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Kétoktávós skála, tercskála; a főhármasok, a dominánsszeptim hangjainak ismerete és összehasonlításuk.
- Az ütemfajták, hangjegyértékek és ritmusképletek átfogó és rendszerezett ismerete.
- A teljes hangterjedelem birtoklása, kiegyenlített hangerővel és hangszínnel.
- Az ajkak rugalmasságának és erejének fokozása.

— Ajánlott tananyag

- Steiner: Mindennapi gyakorlatok
- Rolf Quinque: ASA method
- Colin: Lip flexibilites (válogatva)
- Slokar: Hangképző gyakorlatok
- Arban: Skálatanulmányok, kromatikus gyakorlatok, hármashangzat–felbontások
- Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola IV.
- Clodomir: Etűdök II.
- Arban: Ritmustanulmányok, trillák, díszítések
- Kopprasch: Technikai etűdök I.
- Makovecz: Válogatott etűdök
- Bordogni: Vocalises
- Müller: Technikai etűdök III.
- Blazevich: Etűdök harsonára
- Ujfalussy – Steiner: Előadási darabok
- Marcello: Szonáták
- Vivaldi: Szonáták

— Követelmény

- A tanuló legyen képes egy nagyobb terjedelmű, zeneileg és technikailag igényesebb darab eljátszására.
- Tudja megvalósítani az előírt dinamikát (pp–ff–ig) az egész hangterjedelemben.
- Az ajakizomzat rugalmasságának és erejének fokozása, a pedálhangoktól a magas regiszterig fokozott figyelemmel a helyes funkciókra és a szép hangra.
- A kétoktávós ötképletes skálatanulmányokból egy dúr és egy moll hangsor.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála

- Egy gyakorlat,
- Egy barokk szonáta lassú és gyors tétele kotta nélkül,
- Egy más stílusú előadási darab kotta nélkül.

9. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A hangterjedelem bővítése, figyelemmel a szép hangra, a tiszta intonációra.
- Kiegyenlített hangzásra törekvés a teljes hangterjedelmen keresztül.
- Skálák két oktávós hangterjedelemben.
- Díszítés előtanulmányok, tripla nyelv tanulmányok.
- A játszott művek alapos ismerete, a zenei műveltség elmélyítése.
- A ritmusértékek, ütemfajták átfogó ismerete.
- A kamarazene és a zenekari játék előtérbe helyezése.
- Technikai virtuozitás és a tenorkulcsban való tájékozódás fejlesztése
- A tanuló eddig megszerzett tudását elsősorban a társas zenélés különböző formációiban (kamara, zenekar) tudja kamatoztatni

— Ajánlott tananyag

- Steiner: Mindennapi gyakorlatok
- Slokar: Hangképző gyakorlatok
- Rolf Quinque: ASA method
- Stamp: Warm Ups
- Colin: Warm Ups
- Maggio: Befúvási gyakorlatok
- Colin: Skálatanulmányok
- Arban: Skálatanulmányok
- Arban: Famous Method for Trombone
- Colin: Modern Method for Trombone
- Müller: Technikai etűdök III.
- Kopprasch: Technikai etűdök I–II.
- Bordogni: Vocalises
- Lafosse: Complete Method III.
- Couillaud: 20 etűd
- Vobaron: Etűdök I–II.
- Clodomir: Etűdök II–III.
- Makovecz: Válogatott etűdök I–II.
- Clodomir: Etűdök II–III–IV.

- Bhöme: Etűdök
- Brandt: Etűdök
- Corelli: Szonáták
- Marcello: Szonáták
- Vivaldi: Szonáták

— Követelmény

- Díszítések.
- Tripla– és/vagy duplanyelv előkészítés.
- Rövid előke, dupla előke.
- Fejlessze a színpadi biztonságot egyéni és társas zenei produkciókban.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála,
- Egy gyakorlat,
- Két előadási darab kotta nélkül.

10. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Technikai virtuozitás
- A tenor– és altkulesban való tájékozódás

— Ajánlott tananyag

- Steiner: Mindennapi gyakorlatok
- Slokar: Hangképző gyakorlatok
- Rolf Quinque: ASA method
- Stamp: Warm Ups
- Colin: Warm Ups
- Maggio: Befúvási gyakorlatok
- Colin: Skálatanulmányok
- Arban: Skálatanulmányok
- Arban: Famous Method for Trombone
- Colin: Modern Method for Trombone
- Müller: Technikai etűdök III.
- Kopprasch: Technikai etűdök I–II.
- Bordogni: Vocalises
- Lafosse: Complete Method III.
- Couillaud: 20 etűd
- Vobaron: Etűdök I–II.

- Clodomir: Etűdök II–III.
- Makovecz: Válogatott etűdök I–II.
- Clodomir: Etűdök II–III–IV.
- Bhöme: Etűdök
- Brandt: Etűdök
- Corelli: Szonáták
- Marcello: Szonáták
- Vivaldi: Szonáták

— Követelmény

- Díszítések.
- Tripla és duplanyelv gyakorlatok.
- Rövid előke, dupla előke.
- Trilla előkével, utókéval.
- Fejlessze a színpadi biztonságot egyéni és társas zenei produkciókban.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy skála
- Egy gyakorlat,
- Két előadási darab kotta nélkül.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

- A légzés, levegővezetés terén tanultak elmélyítése, következetes alkalmazása, az előforduló hibák korrigálása.
- A hangterjedelem további bővítése, fokozott figyelemmel a szép hangra és a tiszta intonációra.
- A kamarazenélés és a zenekari játék előtérbe helyezése.

— A tanuló ismerjen különböző

- díszítéseket,
- trillákat,

— előkéket, tripla- és duplanyelves megoldásokat.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

— A tanuló ismerje

- hangszere múltját, irodalmát,
- a kiművelt hangszeres technika alapjait.

— Legyen képes

- minden regiszterben kiművelt hang megszólaltatására,
- biztonságos, pontos, hibátlan hangindításra,

- jó legato–technikára,
- dupla– és triplanyelv alkalmazására

Művészeti záróvizsga követelményei

— A vizsga részei

- A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

— A vizsga tantárgya és időtartama

Harsona–Tenorkürt–Baritonkürt főtárgy

- „A” tagozat: minimum 10 perc
- „B” tagozat: minimum 10 perc

Harsona

— A vizsga tartalma

„A” tagozat

- Egy etűd; Makovecz: Válogatott etűdök harsonára I.: (EMB14143) 20. Andante con moto, 27. Allegretto, 28. Mazurka, 30. Allegro moderato, 31. Allegretto, 32. Allegro moderato nehézségi szintjén.
- Két különböző karakterű zongorakíséretes előadási darab, melyből az egyik lehet kamaramű is (barokk szonáta, vagy egy versenymű két tétele, vagy egy gyors és egy lassú tempójú előadási darab).
- Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Két etűd (az egyik etűd helyett duó, vagy egyéb kamaramű is választható); Makovecz: Válogatott etűdök harsonára I. EMB 14143: 33–35., 37., 38., 44., 46–50. gyakorlatok nehézségi szintjén.
- Egy barokk szonáta két tétele (lassú–gyors).
- Egy más stílusú előadási darab zongorakísérettel.
- Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

Tenorkürt

— A vizsga tartalma

„A” tagozat

- Egy skála másfél oktávon keresztül, különböző képletekkel
- Egy etűd; Varasdy–Nagyiván–Sztán: Trombitaiskola IV. (EMB13493) 1–30. nehézségi szintjén.
- Két különböző karakterű zongorakíséretes előadási darab, melyből az egyik lehet kamaramű is: barokk szonáta, vagy egy versenymű két tétele, vagy egy gyors és egy lassú tempójú előadási darab; Corelli: Szonáták, Marcello: Szonáták, Vivaldi: Szonáták nehézségi szintjén.

- Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Egy skála másfél oktávon keresztül, különböző képletekkel
- Egy etűd Varasdy–Nagyiván–Sztán: Trombitaiskola IV. (EMB13493) 30–53. nehézségi szintjén.
- Egy barokk szonáta két tétele (lassú–gyors).
- Egy más stílusú előadási darab.
- Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

Baritonkürt

— A vizsga tartalma

„A” tagozat

- Egy skála másfél oktávon keresztül, különböző képletekkel
- Egy etűd; Kopprasch: Technikai etűdök I. füzet (Hofmeister) nehézségi szintjén.
- Két különböző karakterű zongorakíséretes előadási darab, melyből az egyik lehet kamaramű is: barokk szonáta, vagy egy versenymű két tétele, vagy egy gyors és egy lassú tempójú előadási darab; Corelli: Szonáták, Marcello: Szonáták, Vivaldi: Szonáták nehézségi szintjén.
- Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Egy skála másfél oktávon keresztül, különböző képletekkel.
- Két etűd; (az egyik etűd helyett duó, vagy egyéb kamaramű is választható) Kopprasch: Technikai etűdök 7–22. I. füzet (Hofmeister), Perényi: 347 etűd harsonára 250–270 (EMB 14452); Bordogni: Vocalises nehézségi szintjén.
- Egy barokk szonáta két tétele (lassú–gyors).
- Egy más stílusú előadási darab zongorakísérettel.
- Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

— A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,

- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

- Megfelelő mennyiségű és minőségű hangszer.
- Jó minőségű zongora, vagy pianínó.
- Lehetőleg teljes alakot visszaadó tükör.
- Metronóm.
- Legalább 2 darab állítható magasságú kottatartó.

31.2.5.4. Tuba

- A tubatanítás célja feladatai:
 - a tanuló egyéni adottságához, képességéhez igazodó módszerek kialakítása – kiemelt figyelmet fordítva az egyéni hangszeroktatásban rejlő pedagógiai lehetőségek kihasználására,
 - a helyes légzés, befúvás, testtartás, hangszertartás beállítása, kialakítása,
 - a hangszeres játékhoz szükséges motorikus reflexek, motivációs bázis, a naponkénti gyakorlás szükségletének kialakítása,
 - a hangszeres játék megvalósításában részt vevő izmok lazaságának, terhelhetőségének tartósabb igénybevétel teljesítéséhez szükséges készségek kialakítása,
 - a zenei elképzelések fejlesztése, a zenei előrelátás, a folyamatos kottaolvasás kialakítása,
 - a zenei hallás átfogó fejlesztése,
 - zenei memória fejlesztése, gyakorlati alkalmazásához szükséges jártasságok kialakítása,
 - az egyéni hangszeres tanórákra, kamarazenei, zenekari foglalkozásokra történő önálló felkészülés képességének kialakítása.
- Ismertesse meg a tanulókkal:
 - a tuba történetét, legalább elméletben a különböző hangolású hangszereket
 - a tuba a mélyrézfúvósok családjában és különféle együttesekben betöltött szerepét, szakmai lehetőségeit,
 - a hangszer irodalmát, a hangszer zenekari–, kamarazenei– és szóló–irodalmának legalább a tananyagban megjelenő részét,
 - a tananyagon keresztül a főbb zenei stílusokat,
 - a segédfogásokat, alkalmazásuk lehetőségeit a tiszta intonáció és az előforduló diszítések könnyebb megvalósítása érdekében,

- a tuba hazai és külföldi művészeinek munkásságát.

— Tudatosítsa:

- a helyesen beállított légzéstechnika állandó ellenőrzésének fontosságát,
- a helyes szájtartás, mint a jó befúvási mód (ansatz) alapfeltételének fontosságát,
- a mindennapi gyakorlás – didaktikai és fiziológiai szempontok szerinti – szükségességét,
- a könnyed, felszabadult hangszeres játékmód kialakításának fontosságát.

— Fejlessze a tanuló:

- hallását, belső hallását, intonációs képességét,
- hangszerteknikai tudását,
- megformáló– és előadói képességét.

— Tegye képessé a tanulókat:

- a gyakorlás során felmerülő hibák önálló kijavítására,
- a beállított alapfunkciók önellenőrzésére, szinten tartására és javítására
- a tiszta intonációra,
- folyamatos hangszerjátékra, árnyalt és stílusos előadásra,
- a pontos kottaolvasásra, a ritmus, valamint a zenei kifejezések előadásmódjára, illetve a tempóra vonatkozó utasításainak megvalósítására.
- társas muzsikálásra.

— Fejlessze és ellenőrizze:

- a különböző funkcionális készségek kialakítását
- a helyes légzést intenzív légzésfejlesztő gyakorlatokkal (hangszerrel és hangszer nélkül);
- a szájizomzatot

Előképző évfolyamok

A tuba oktatásának megkezdésekor kiemelt figyelmet kell fordítani a tanulók fizikai, alkati fejlettségére, alkalmasságára. Általában 9–10 éves korban éri el testi fejlődésük a hangszer-oktatás elkezdéséhez kívánatos szintet.

A hangszeres előképző évfolyamok az általános zenei érzék és a hangszeres készségek felmérését, a képességek kibontakoztatását szolgálják.

1. évfolyam

— Fejlesztési feladatok:

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A törzshangok olvasása basszuskulcsban.
- Az egész, fél, negyed hangjegyértékek és az ezeknek megfelelő szünetjelek ismerete.
- Az ismétlőjel, záróvonal, korona, a dinamikai jelek, módosítójelek ismerete.
- A helyes test– és hangszertartás kialakítása.

- A helyes szájtartás beállítása, a fúvóka helyének kialakítása.

— Ajánlott tananyag:

- Jakab G.: Tubaiskola I. (Ed. Simonffy)
- Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
- Sára J.: Tubaiskola

— Követelmény:

- Az ideális tubahang igényének kialakítása.
- Hangterjedelem: E–f–ig a hangok fogásai.
- A kottaolvasás basszuskulcsban.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Egy gyakorlat,
- Egy előadási darab.

2. évfolyam

— Fejlesztési feladatok:

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A törzshangok olvasása violin– és basszuskulcsban.
- Az egész, fél, negyed, nyolcad, tizenhatod hangjegyértékek és az ezeknek megfelelő szünetjelek ismerete.
- Az ismétlőjel, záróvonal, korona, a dinamikai jelek, módosítójelek ismerete.
- A rézfúvós hangszerek – ezen belül a tuba – felépítésének, megszólaltatási módjának ismerete.
- A helyes test– és hangszertartás kialakítása.
- A helyes szájtartás beállítása, a fúvóka helyének kialakítása.

— Ajánlott tananyag:

- Jakab G.: Tubaiskola I. (Ed. Simonffy)
- Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
- Sára J.: Tubaiskola

— Követelmény:

- Az ideális tubahang igényének kialakítása.
- Hangterjedelem: E–f–ig a hangok fogásai.
- A biztos, folyamatos kottaolvasás basszuskulcsban.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Egy gyakorlat,
- Egy előadási darab.

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok:

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A 4/4-es, 2/4-es és 3/4-es ütem
- Az előjegyzések ismerete.
- Az egész, fél, negyed, nyolcad értékek és az ezeknek megfelelő szünetjelek.
- A tananyagban előforduló tempójelek, zenei műszavak ismerete.
- A jó gyakorlási módszer és emlékezőképesség megalapozása.
- Memóriafejlesztés: népdalok és előadási darabok kotta nélkül játszása.
- A hangszer felépítése, részei, a megszólaltatás módja.
- A helyes test- és hangszertartás kialakítása.
- A helyes légzés beállítása, a rekeszlégzés alapjainak elsajátítása, a légvezetés megalapozása.
- A helyes szájtartás beállítása, a fúvóka helyének kialakítása, fúvóka-gyakorlatokkal.
- A hangindítás megalapozása.
- A nyelvtechnika megalapozása.
- A legato játékmód alapjainak elsajátítása ajakrezgéssel, fúvókával, hangszerrel.
- A nyújtópont alkalmazásának ismerete.

— Ajánlott tananyag:

- Jakab G.: Tubaiskola I. (Ed. Simonffy)
- Sára József: Tubaiskola
- Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
- Lengyel – Pejtsik: Gordonkamuzsika kezdők számára (EMB Z 6312)
- Brodszky: Régi zene gordonkára (előadásai darabok) (EMB Z 2452)

— Követelmény:

- A megadott hangterjedelmen belül tanult hangszeres gyakorlatok, előadási darabok egyenletes, folyamatos előadása, helyesen kialakított légzés és szájtartás mellett.
- A tananyagban előforduló tempójelzések, zenei műszavak ismerete.
- A jó gyakorlási módszer és emlékezőképesség megalapozása.
- Hangterjedelem: D–a–ig.
- Skála: 2#, 2b előjegyzésig, két variációval.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Egy skála,
- Egy gyakorlat,
- Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

2. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok:

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A folyamatos, pontos kottaolvasás kialakítása.
- A dúr és moll hangsor szerkezete, kromatika.
- A helyes test és hangszertartás önellenőrzésének kialakítása.
- A helyes légzés folyamatos ellenőrzése.
- A befúvás, hangindítás mindennapi feladatainak kialakítása.
- A legato játékmód igényes kialakításának elősegítése: ajakrezegetés fúvóka nélkül, fúvókával, valamint zongorával közösen.
- Nyújtópont az egész, fél, negyed értékek mellett.
- A zenei memória fejlesztése, a tananyagból kiválasztott darabok kotta nélküli játéka.
- A tananyagban előforduló tempójelzések, dinamikai előírások, zenei műszavak ismerete.

— Ajánlott tananyag:

- Jakab G.: Tubaiskola I. (Ed. Simonffy)
- Sára József: Tubaiskola (10)
- Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
- Lengyel – Pejtsik: Gordonkamuzsika kezdők számára (EMB Z 6312)
- Brodszky: Régi zene gordonkára (előadásai darabok) (EMB Z 2452)

— Követelmény:

- Skálák 2#, 2b előjegyzésig dúrban és mollban, legalább 2 variációval.
- Hangterjedelem C–b–ig.
- A tanuló legyen képes a tanult etűdöket és előadási darabokat jó szájartással, jó légzéstechnikával, egyenletes és folyamatos játékkal előadni, elvárható alapvető dinamikai árnyalással.
- A végzett tananyagban előforduló tempó,– dinamikai jelzések, zenei műszavak ismerete.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Egy skála,
- Egy gyakorlat,
- Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

3. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok:

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A kottaolvasás továbbfejlesztése.
- Újabb ütemfajták és tempójelzések
- A ritmikai ismeretek bővítése (szinkópa, éles és nyújtott ritmus).
- A hangérték tagolásának szélesítése (tizenhatod értékű hangjegyek és szünetjelek).

- A játékmód további differenciálása.
- A szerkezeti tagolás, da capo, triós forma, a magyar népdal jellemző formái.
- A hangterjedelem bővítése: kontra B–b–ig.
- Memóriafejlesztés: skálák, népdalok, előadási darabok kotta nélküli játszása.
- A dinamikai árnyalások továbbfejlesztése.
- A tanult művek formai elemzése az életkornak megfelelő szinten (azonosság, hasonlóság, szekvencia, különbség felismerése; a periódus).
- A hangképzés, hangindítás, légvezetési technika továbbfejlesztése.
- A manuális technika továbbfejlesztése.
- Az intonáció fejlesztése.

— Ajánlott tananyag:

- Jakab G.: Tubaiskola I. (Ed. Simonffy)
- Sára J.: Tubaiskola
- Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola I. (EMB Z 2550)
- Előadási darabok gordonkára .1. kötet (EMB Z 2417), 2. kötet (EMB Z 4480)
- Kis kezek nagy mesterek (Hofmeister F–Tuba: FH2091, B–Tuba: FH2092)

— Követelmény:

- Skálák 3#, 2b előjegyzésig, 4 variációval.
- Különböző karakterű és ritmikájú etűdök.
- Hangterjedelem: kontra B–b–ig.
- Előadási darabok.
- Különböző játékmódok megvalósítása.
- A tanuló legyen képes nyolcadokat és tizenhatodokat, különféle kötések tartalmazó gyakorlatok tiszta interpretálására, előadására.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Egy skála kotta nélkül,
- Két különböző karakterű gyakorlat,
- Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

4. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok:

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A kottaolvasás továbbfejlesztése, a hangértékek egyéb tagolásának további szélesítése (triola, kvintola, duola).
- A dúr és moll hangsorok 5 variációval.
- Az előadási darabok legfőbb stílusjegyeinek ismerete.

- Újabb ütem fajták és tempójelzések (5/4,7/8, marcia, meno, mosso, largo, alla breve, stb.)
- Dinamikai differenciálás (pp–ff–ig).
- A zeneművek szerkezeti tagolása (Da capo, triós forma).
- A hangterjedelem bővítése kontra B–től 1 vonalas d –ig.
- A tanult zeneművek elemzése (azonosság, hasonlóság, szekvencia, periódus, különbség felismerése.)
- A társas zenélés megalapozása, két–háromszólamú gyakorlatok játszása.
- Memóriafejlesztés: előadási darabok kotta nélküli játszása.
- Hangképzés, az előírt hangterjedelmen és dinamikán belül a magabiztos, kiegyenlített hanganyag és a tiszta intonáció kialakítása.
- A kialakított intonáció állandó ellenőrzése, a hibák korrigálása.
- Alapvető hangszer karbantartási ismeretek elsajátítása, kisebb hibák kijavítására történő felkészítés.

— Ajánlott tananyag:

- Jakab G.: Tubaiskola I. (Ed. Simonffy)
- Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
- Sára J.: Tubaiskola
- Kis kezek, nagy mesterek (Hofmeister, F–Tuba: FH2091, B–Tuba: FH2092)

— Követelmény:

- A kialakított hangterjedelmen belül a tanult ritmusok kottahű előadása az előírt tempóban, tiszta intonációval és árnyalt dinamikával.
- Dúr és moll skálák 3#, 3b előjegyzésig 5 variációval.
- Előadási darabok kotta nélküli játéka.
- A társas zenélés követelményeinek ismerete.
- A minimális, legalapvetőbb hangszerápolási, karbantartási ismeretek.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Egy skála legalább öt képlettel,
- Két különböző karakterű gyakorlat,
- Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

5. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok:

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A kottaolvasás továbbfejlesztése, változó ütemek, a hangértékek továbbtagolása (kvartola, szextola).
- A dinamikai árnyalás továbbfejlesztése.
- Az előadási darabok formai elemzése.

- A lapról olvasási készség fejlesztése.
- A memória továbbfejlesztése (előadási darabok, egyes koncert etűdök kotta nélküli játékaival).
- A társas zenélés (kamara, illetve zenekari) elmélyítése.
- Belső igény kialakítása a folyamatos, hibátlan hangszerjáték iránt.
- A hangterjedelem továbbfejlesztése.
- A telt, kiegyensúlyozott, plasztikus hangszerhang kialakítása, a tiszta intonáció állandósítása, valamint könnyed hangszeres játékmód és fúvóstechnika birtoklása.
- A manuális készség továbbfejlesztése (virtuóz etűdök, ujjgyakorlatok segítségével).
- A legato játékmód tökéletesítése a kötésgyakorlatok növelésével.
- A zenei megformáló, kifejező készség fejlesztése,
- Alapvető megjelenési, viselkedési ismeretek, szólista szerepkörben, színpadi körülmények között.
- A légzéstechnika, valamint a vitálkapacitás fejlesztése széles dallamívek, kitartott hangok játékaival.
- A zenei megformálás igényének fejlesztése, az előadási módok, utasítások kottahű betartása.

— Ajánlott tananyag:

- Jakab G.: Tubaiskola I. (Ed. Simonffy)
- Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
- D. Meschke: Tubaiskola (Hofmeister FH8070)
- Kis kezek, nagy mesterek (Hofmeister, F–Tuba: FH2091, B–Tuba: FH2092)

— Követelmény:

- A kialakított hangterjedelemhez igazodó nagyobb terjedelmű, többféle technikai és zenei feladatot tartalmazó etűdök előadása.
- Dúr és moll skálák 4#, 4b előjegyzésig.
- Folyamatos, egyenletes tempójú skálázás dúrban és mollban.
- Barokk vagy klasszikus előadási darab stílusos előadása.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Egy skála,
- Két különböző karakterű gyakorlat,
- Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

6. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok:

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A kottaolvasási készség továbbfejlesztése, változó ütemek, a hangértékek továbbtagolása (tizenhatod triolák).

- A lapról olvasási készség továbbfejlesztése.
- A dinamikai árnyalás kiszélesítése.
- A hangnemi kitérés, moduláció felismerése.
- A zenei memória továbbfejlesztése.
- A szólista feladatok, ismeretek elmélyítése, a színpadi magatartás tökéletesítése.
- A társas zenélés (kamara, zenekar) fejlesztése, gyakoroltatása.
- Belső igény kialakítása az igényes, pontos hangszerjátékra.
- Hangterjedelem bővítése.
- A legato játékmód tökéletesítése a kötésgyakorlatok növelésével.
- A légzéstechnika, valamint a vitálkapacitás továbbfejlesztése széles dallamívek, kitarított hangok játékaival.
- A zenei megformálás igényének állandó fejlesztése, az előadási módok, utasítások kötetű betartása.

— Ajánlott tananyag:

- Jakab G.: Tubaiskola I.(Ed.Simonffy)
- Ujfalusi–Pehl–Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
- D. Meschke: Tubaiskola (Hofmeister FH8070)
- Kis kezek nagy mesterek (Hofmeister, F–Tuba: FH2091, B–Tuba: FH2092)

— Követelmény:

- Színvonalas „művészi” megformálást igénylő nagyobb terjedelmű, sokféle zenei feladatot tartalmazó etűdök és előadási darabok játszása.
- Egyenletes tempójú skálázás dúrban, mollban 4#, 4b–ig dúrban, mollban, hat variációval.
- Magabiztos színpadi fellépés.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Egy skála,
- Két különböző karakterű gyakorlat,
- Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

2. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok:

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A folyamatos, pontos kottaolvasás kialakítása.
- A dúr és moll hangsor szerkezete, kromatika.
- A 3/8, 6/8, –os ütemek.
- A tananyagban előforduló tempójelzések, dinamikai előírások, zenei műszavak ismerete.

- A helyes test és hangszertartás önellenőrzésének kialakítása.
- Nyújtópont az egész, fél, negyed értékek mellett.
- A helyes légzés folyamatos ellenőrzése.
- A befúvás, hangindítás mindennapi feladatainak kialakítása.
- A legato játékmód igényes kialakításának elősegítése: ajakrezegetés fúvóka nélkül, fúvókával, valamint zongorával közösen.
- A zenei memória fejlesztése, a tananyagból kiválasztott darabok kotta nélküli játéka.

— Ajánlott tananyag:

- Jakab G.: Tubaiskola I. (Ed. Simonffy)
- Sára József: Tubaiskola
- Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
- Lengyel – Pejtsik: Gordonkamuzsika kezdők számára (EMB Z 6312)

— Követelmény:

- Színvonalas „művészi” megformálást igénylő nagyobb terjedelmű, sokféle zenei feladatot tartalmazó etűdök és előadási darabok játszása.
- Egyenletes tempójú skálázás dúrban, mollban.
- Magabiztos színpadi fellépés Az „A” tagozat anyagán túl a skálaformációk, skálata-nulmányok kibővített alkalmazása, valamint a gyakorlatok könnyített változata helyett a nehezebb megoldás.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Egy skála kibővített képletekkel, variációkkal,
- Két gyakorlat,
- Két előadási darab kotta nélkül.

3. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok:

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A kottaolvasás továbbfejlesztése.
- Újabb ütemfajták és tempójelzések
- A ritmikai ismeretek bővítése (szinkópa, éles és nyújtott ritmus).
- A hangérték tagolásának szélesítése (tizenhatod értékű hangjegyek és szünetjelek).
- A játékmód további differenciálása.
- A szerkezeti tagolás, da capo, triós forma, a magyar népdal jellemző formái.
- A hangterjedelem bővítése: kontra B–b–ig.
- Memóriafejlesztés: skálák, népdalok, előadási darabok kotta nélküli játszása.
- A dinamikai árnyalások továbbfejlesztése.
- A tanult művek formai elemzése az életkornak megfelelő szinten (azonosság, hasonlóság, szekvencia, különbség felismerése; a periódus).

- A hangképzés, hangindítás, légvezetési technika továbbfejlesztése.
- A manuális technika továbbfejlesztése.
- Az intonáció fejlesztése.

— Ajánlott tananyag:

- Jakab G.: Tubaiskola I. (Ed. Simonffy)
- Sára J.: Tubaiskola
- Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola I. (EMB Z 2550)
- Lebegyev: Tubaiskola (Muzika Moszkva)
- Előadási darabok gordonkára 1. kötet (EMB Z 2417), 2. kötet (EMB Z 4480)
- Kis kezek nagy mesterek (Hofmeister F–Tuba: FH2091, B–Tuba: FH2092)

— Követelmény:

- Skálák 2#, 2b előjegyzésig, 4 variációval.
- Különböző karakterű és ritmikájú etűdök.
- Hangterjedelem: kontra B–b–ig.
- Előadási darabok.
- Különböző játékmódok megvalósítása.
- A tanuló legyen képes nyolcadokat és tizenhatodokat, különféle kötéseket tartalmazó gyakorlatok tiszta interpretálására, előadására.
- Skálaformációk, skálatanulmányok kibővített alkalmazása, valamint a gyakorlatok könnyített változata helyett a nehezebb megoldás.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Egy skála kibővített képletekkel, variációkkal,
- Két gyakorlat,
- Két előadási darab kotta nélkül.

4. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok:

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A kottaolvasás továbbfejlesztése, a hangértékek egyéb tagolásának további szélesítése (triola, kvintola, duola).
- A dúr és moll hangsorok 5 variációval.
- Az előadási darabok legfőbb stílusjegyeinek ismerete.
- Újabb ütem fajták és tempójelzések (5/4, 7/8, marcia, meno, mosso, largo, alla breve, stb.)
- Dinamikai differenciálás (pp–ff–ig).
- A hangterjedelem bővítése.
- A tanult zeneművek elemzése (azonosság, hasonlóság, szekvencia, periódus, különbség felismerése.)

- A társas zenélés megalapozása, két–háromszólamú gyakorlatok játsszása.
- Memóriafejlesztés: előadási darabok kotta nélküli játsszása.
- Hangképzés, az előírt hangterjedelmen és dinamikán belül a magabiztos, kiegyenlített hanganyag és a tiszta intonáció kialakítása.
- A kialakított intonáció állandó ellenőrzése, a hibák korrigálása.
- Alapvető hangszer karbantartási ismeretek elsajátítása, kisebb hibák kijavítására történő felkészítés.

— Ajánlott tananyag:

- Jakab G.: Tubaiskola I. (Ed. Simonffy)
- Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
- Sára J.: Tubaiskola
- Kis kezek, nagy mesterek (Hofmeister, F–Tuba: FH2091, B–Tuba: FH2092)

— Követelmény:

- A kialakított hangterjedelmen belül a tanult ritmusok kottahű előadása az előírt tempóban, tiszta intonációval és árnyalt dinamikával.
- Dúr és moll skálák 3#, 3b előjegyzésig 5 variációval,
- Előadási darabok kotta nélküli játéka.
- A társas zenélés követelményeinek ismerete.
- A minimális, legalapvetőbb hangszerápolási, karbantartási ismeretek.
- A legato, staccato, játékmód telt, folyamatos, szép tónusú előadása, kottahű tolmácsolása, valamint tercmenetes variáció.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Egy skála három képlettel,
- Két különböző karakterű gyakorlat,
- Két előadási darab különböző zenei korszakból, kotta nélkül.

5. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok:

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A kottaolvasás továbbfejlesztése, változó ütemek, a hangértékek továbbtagolása (kvartola, szextola).
- A dinamikai árnyalás továbbfejlesztése.
- Az előadási darabok formai elemzése.
- A lapról olvasási készség fejlesztése.
- A memória továbbfejlesztése (előadási darabok, egyes koncert etűdök kotta nélküli játékaival).
- A társas zenélés (kamara, illetve zenekari) elmélyítése.
- Belső igény kialakítása a folyamatos, hibátlan hangszerjáték iránt.

- A hangterjedelem továbbfejlesztése.
- A telt, kiegyensúlyozott, plasztikus hangszerhang kialakítása, a tiszta intonáció állandósítása, valamint könnyed hangszeres játékmód és fúvóstechnika birtoklása.
- A manuális készség továbbfejlesztése (virtuóz etűdök, ujjgyakorlatok segítségével).
- A legato játékmód tökéletesítése a kötésgyakorlatok növelésével.
- A zenei megformáló, kifejező készség fejlesztése,
- Alapvető megjelenési, viselkedési ismeretek, szólista szerepkörben, színpadi körülmények között.
- A légzéstechnika, valamint a vitálkapacitás fejlesztése széles dallamívek, kitartott hangok játékaival.
- A zenei megformálás igényének fejlesztése, az előadási módok, utasítások kottahű betartása.

— Ajánlott tananyag:

- Jakab G.: Tubaiskola I. (Ed. Simonffy)
- Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
- D. Meschke: Tubaiskola (Hofmeister FH8070)
- Kis kezek, nagy mesterek (Hofmeister F–Tuba: FH2091, B–Tuba: FH2092)

— Követelmény:

- A kialakított hangterjedelemhez igazodó nagyobb terjedelmű, többféle technikai és zenei feladatot tartalmazó etűdök előadása.
- Folyamatos, egyenletes tempójú skálázás dúrban és mollban.
- Barokk vagy klasszikus előadási darab stílusos előadása.
- A díszítés és a trilla megalapozása, a skálák tempójának fokozása.
- A tanuló tudja korrigálni hangszerének intonációs hibáit, valamint hangszerét önállóan behangolni.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Egy skála három képlettel,
- Két különböző karakterű gyakorlat,
- Két előadási darab különböző zenei korszakból, kotta nélkül.

6. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok:

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A kottaolvasási készség továbbfejlesztése, változó ütemek, a hangértékek továbbtagolása (tizenhatod triolák).
- A lapról olvasási készség továbbfejlesztése.
- A dinamikai árnyalás kiszélesítése.
- A hangnemi kitérés, moduláció felismerése.

- A zenei memória továbbfejlesztése.
- A szóló feladatok, ismeretek elmélyítése, a színpadi magatartás tökéletesítése.
- A társas zenélés (kamara, zenekar) fejlesztése, gyakoroltatása.
- Belső igény kialakítása az igényes, pontos hangszerjátékra.
- Hangterjedelem bővítése kontra.
- A legato játékmód tökéletesítése a kötésgyakorlatok növelésével.
- A légzéstechnika, valamint a vitálkapacitás továbbfejlesztése széles dallamívek, kitarított hangok játékaival.
- A zenei megformálás igényének állandó fejlesztése, az előadási módok, utasítások kötetű betartása.

— Ajánlott tananyag:

- Jakab G.: Tubaiskola I. (Ed.Simonffy)
- Ujfalusi–Pehl–Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
- D. Meschke: Tubaiskola (Hofmeister FH8070)
- Kis kezek nagy mesterek (Hofmeister F–Tuba: FH2091, B–Tuba: FH2092)

— Követelmény:

- Színvonalas „művészi” megformálást igénylő nagyobb terjedelmű, sokféle zenei feladatot tartalmazó etűdök és előadási darabok játszása.
- Magabiztos színpadi fellépés.
- A díszítés és a trilla játéka ismerete.
- Fokozott tempójú skálázás.
- A tanuló ismerje saját hangszerének technikai és intonációs hiányosságait, és azt legyen képes korrigálni.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Egy skála három képlettel,
- Két különböző karakterű gyakorlat,
- Két előadási darab különböző zenei korszakból, kotta nélkül.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

— Ismerje a tanuló:

- a helyes szájtartást, légzéstechnikát, befúvást, hangszertartást, a könnyed hangszeres játékmódot,
- a rokon rézfúvós hangszereket,
- a tuba szerkezeti felépítését, és felhangrendszerét a tanult hangterjedelemben (lehetőleg a 10. felhangig), alkalmazási területeit,
- a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,

- a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.

— Legyen képes a tanuló:

- ideális tubahang kialakítására, megszólaltatására,
- különböző artikulációs előírások (tenuto, staccato, legato, marcato) és játékmódok megvalósítására,
- a zenei mondanivaló megformálására
- az ajak és a kéz összehangolt munkájának kialakítására,
- a helyes befúvás és légzéstechnika alkalmazására,
- a zenei gyakorlatok, előadási darabok pontos, kottahű előadására,
- az előadási darabok kotta nélküli játszására,
- a gyakorlás során előforduló hibák felismerésére, azok önálló kijavítására,
- a hangszer építéséből fakadó intonációs problémák korrigálására,
- a hangszer önálló behangolására,
- a hangszer szakszerű karbantartására.
- skálázni 4# – 4b előjegyzésig

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

— Legyen képes:

- az tanult anyagban előforduló hangterjedelemben belül kiegyenlített, szép hang elérésére a tiszta intonáció megtartásával,
- az állóképesség növelésére,
- árnyaltabb zenei megformálásokra.

A művészeti alapvizsga követelményei

— A vizsga részei:

- A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

— A vizsga tantárgya és időtartama:

Tuba főtárgy

- „A” tagozat: minimum 10 perc
- „B” tagozat: minimum 10 perc

— A vizsga tartalma:

„A” tagozat

- Egy skála legalább három variációval.
- Egy gyakorlat; Kietzer: I. kötet (Zimmermann), Sára: Tubaiskola, Jakab Gedeon: Tubaiskola I. kötet 172., 183., 187., 192., gyakorlatainak nehézségi szintjén.
- Egy előadási darab; F. Schubert: Bölcsődal (EMB13114) (169), H. Purcell: Rigaudon (166) nehézségi szintjén.

- Az etűd kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Egy skála dūr és moll változata, legalább három variációval.
- Egy gyakorlat; Kietzer: I. kötet, Sára: Tubaiskola, Jakab G.: Tubaiskola 1 kötet 161., 163., 179., 186. gyakorlatainak nehézségi szintjén.
- Egy előadási darab; Vivaldi: Tél, Händel: Bourrée, Corelli: Sarabande és Gavotte nehézségi szintjén.
- Az etűd kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

— A vizsga értékelése:

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

A továbbképző évfolyamok eléréséig az egyes tanulók tudásszintje között jelentős különbség alakulhat ki képességeik, teherbírásuk és szorgalmuk alapján ezért elsősorban a fejlesztés lehetőségei irányait és céljait fogalmazzuk meg.

7. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok:

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A dinamikai szélsőségek (pp–ff), valamint a köztes árnyalások tudatos alkalmazása.
- A zenei díszítések, trillák tökéletesítése.
- A zenei formák elemzése, modulációk, hangnemi kitérések felismerése, tudatosítása.
- Az előforduló zenei műszavak ismerete, tudatos alkalmazása.
- A zenei memória továbbfejlesztése.
- Különböző karakterek megformálása, stílusos előadása.
- A lapról olvasás fejlesztése.

- Hangszeres játék megvalósításában résztvevő izmok lazaságának, terhelhetőségének, a tartós igénybevétel képességének kialakítása.
- Csoportos együttműködés (kamara, zenekar) szükségességének elmélyítése.

— Ajánlott tananyag:

- Jakab G.: Tubaiskola II. (Ed. Simonffy)
- Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
- D. Meschke: Tubaiskola (Hofmeister FH8070)
- Kietzer: Tubaiskola (Zimmermann)
- Pejstik – Lengyel: Gordonkamuzsika II. (EMB Z 6748).

— Követelmény:

- A tanuló zenei, technikai felkészültségének megfelelő etűdök, előadási darabok pontos, stílusos előadása.
- Dúr és moll skálák 5#, 5b előjegyzésig.
- Barokk, klasszikus, vagy romantikus darabok, stílusok előadása.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Egy skála variációkkal,
- Két gyakorlat,
- Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

8. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok:

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A kottaolvasás továbbfejlesztése, a hangértékek tagolása és a ritmusformulák átfogó, rendszerezett ismerete.
- A hangterjedelem fokozása egyenletes hangerővel és változatlan hangszínnel.
- A skálatanulmányok bővítése, az alapfunkciók (T–S–D, I–IV–V) beépítésével, alkalmazásával.
- Kromatikus skálagyakorlatok mérsékelt tempóban.
- A formáló– és kifejezőkészség továbbfejlesztése.
- A dinamikai árnyalási képesség fejlesztése.
- A lapról olvasási készség továbbfejlesztése.
- A kamarazenei és zenekari feladatok bővítése.

— Ajánlott tananyag:

- Jakab G.: Tubaiskola II. (Ed. Simonffy)
- Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola II. (EMB Z 2550)
- Kietzer: Tubaiskola I. (Zimmermann)
- D. Meschke: Tubaiskola (Hofmeister FH8070)

- Barokk szonáták (Marcello, Vivaldi).

— Követelmény:

- Nagyobb terjedelmű, igényes zenedarabok stílusos, színvonalas eljátszása (kotta nélkül is).
- Skálatanulmányok 6#, 6b előjegyzésig.
- Igényes kamarazenei, zenekari közreműködésre való alkalmasság.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Egy skála variációkkal,
- Két gyakorlat,
- Egy előadási darab kotta nélkül.

9. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok:

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A kialakult készségek, képességek továbbfejlesztése.
- A kialakult hangszeres intonációk továbbfejlesztése.
- Skálatanulmányok tovább bővítve nehezebb kötésgyakorlatokkal.
- A zeneelméleti, zeneirodalmi ismeretek elmélyítése a tananyaghoz kapcsolódóan.
- A hangszerhang minőségi továbbfejlesztése.
- A formálóképesség, zenei kifejezőkészség továbbfejlesztése.
- A társas zenélési feladatok növelése, minőségi fejlesztése.

— Ajánlott tananyag:

- Jakab G.: Tubaiskola II. (Ed. Simonffy)
- Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
- Kietzer: Tubaiskola (Zimmermann)
- Lachman: 10 etűd (Hofmeister)
- Gordon Jacob: Szvit tubára (Boosey & Hawke)
- Marcello: Szonáták
- Vivaldi: szonáták

— Követelmény:

- Skálatanulmányok 7#, 7b előjegyzésig.
- A zenei díszítések, előkék, trillák ismerete.
- Szólisztikus feladat ellátása kamaracsoportban zenekarban.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Egy skála variációkkal,
- Két gyakorlat,
- Egy előadási darab.

10. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok:

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Az eddig tanult ismeretek összegzése és elmélyítése.
- A mindennapi zenélés életszükségletté válásának kialakítása, az értelmi, érzelmi kapcsolat elmélyítésével.
- A lapról játék továbbfejlesztése, a zenemű első látásra történő eljátszása megfelelő zenei és technikai szinten, folyamatos tempóban.
- Az intonáció tökéletesítése a társas zenélés alkalmával, más hangszerekkel való játszás során.

— Ajánlott tananyag:

- Jakab G.: Tubaiskola II. (Ed. Simonffy)
- Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
- Kietzer: Tubaiskola (Zimmermann)
- Lachman: Etüdök (Hofmeister)
- J. Ringleben: „The Storm King” (Carl Fischer Music)
- Allan Street: Rondino (Boosey & Hawkes)
- Don Haddad: Szvit tubára (Shawnee Press Inc.)
- Marcello: Szonáták
- Vivaldi: Szonáták
- Gordon Jacob: Hat rövid darab (Emerson Edition Ltd)

— Követelmény:

- A tanuló a zenei anyagot életkorának, évfolyamának, egyéni készségeinek, képességeinek megfelelő szinten, kottahűen és stílusosan, értelmesen tagolva, a zene folyamatát és összefüggéseit érzékeltetve, kifejezően szólaltassa meg.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Egy skála variációkkal,
- Két gyakorlat,
- Egy előadási darab.

Továbbképző évfolyamok „B” tagozat

7. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok:

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A dinamikai szélsőségek (pp–ff), valamint a köztes árnyalások tudatos alkalmazása.
- A zenei díszítések, trillák tökéletesítése.
- A zenei formák elemzése, modulációk, hangnemi kitérések felismerése, tudatosítása.
- Az előforduló zenei műszavak ismerete, tudatos alkalmazása.

- A zenei memória továbbfejlesztése.
- Különböző karakterek megformálása, stílusos előadása.
- A lapról olvasás fejlesztése.
- Hangszeres játék megvalósításában résztvevő izmok lazaságának, terhelhetőségének, a tartós igénybevétel képességének kialakítása.
- Csoportos együttműködés (kamara, zenekar) szükségességének elmélyítése.

— Ajánlott tananyag:

- Jakab G.: Tubaiskola II. (Ed. Simonffy)
- Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
- D. Meschke: Tubaiskola (Hofmeister FH8070)
- Kietzer: Tubaiskola (Zimmermann)
- Pejstik – Lengyel: Gordonkamuzsika II. (EMB Z 6748).

— Követelmény:

- A tanuló zenei, technikai felkészültségének megfelelő etűdök, előadási darabok pontos, stílusos előadása.
- Dúr és moll skálák 5#, 5b előjegyzésig.
- Barokk, klasszikus, vagy romantikus darabok, stílusok előadása.
- A tanuló egyéni képességéhez igazodva kiválasztott különböző zenei stílusú, technikailag és zeneileg igényesebb, nehezebb előadási darabok stílusos, karakterisztikus előadása.
- A skálagyakorlatok variációkkal bővített előadása.
- Művészileg igényesebb kamarazenei, vagy zenekari feladat ellátása.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Egy skála variációkkal,
- Két gyakorlat,
- Egy barokk szonáta lassú és gyors tétele kotta nélkül,
- Egy előadási darab kotta nélkül.

8. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok:

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A kottaolvasás továbbfejlesztése, a hangértékek tagolása és a ritmusformulák átfogó, rendszerezett ismerete.
- Az ismert hangterjedelem egyenletes hangerővel és változatlan hangszínnel.
- A skálatanulmányok bővítése, az alapfunkciók (T–S–D, I–IV–V) beépítésével, alkalmazásával.
- Kromatikus skálagyakorlatok mérsékelt tempóban.
- A formáló– és kifejezőkészség továbbfejlesztése.

- A dinamikai árnyalási képesség fejlesztése.
- A lapról olvasási készség továbbfejlesztése.
- A kamarazenei és zenekari feladatok bővítése.

— Ajánlott tananyag:

- Jakab G.: Tubaiskola II. (Ed. Simonffy)
- Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola II. (EMB Z 2550)
- Kietzer: Tubaiskola I. (Zimmermann)
- D. Meschke: Tubaiskola (Hofmeister FH8070)
- Barokk szonáták (Marcello, Vivaldi).

— Követelmény:

- Nagyobb terjedelmű, igényes zenedarabok stílusos, színvonalas eljátszása (kotta nélkül is).
- Skálatanulmányok 6#, 6b előjegyzésig.
- Igényes kamarazenei, zenekari közreműködésre való alkalmasság.
- Szólisztikus feladatok ellátása kamara–, szimfonikus–, illetve fúvós zenekarban.
- Skálatanulmányok játszása fokozottabb tempóban.
- A hang megszólaltatásában résztvevő izmok lazaságának, terhelhetőségének fokozása.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Egy skála variációkkal,
- Két gyakorlat,
- Egy barokk szonáta lassú és gyors tétele kotta nélkül,
- Egy előadási darab kotta nélkül.

9. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok:

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A kialakult készségek, képességek továbbfejlesztése.
- A kialakult hangszeres intonációk továbbfejlesztése.
- Skálatanulmányok tovább bővítve nehezebb kötésgyakorlatokkal.
- A zeneelméleti, zeneirodalmi ismeretek elmélyítése a tananyaghoz kapcsolódóan.
- A hangszerhang minőségi továbbfejlesztése.
- A formálóképesség, zenei kifejezőkészség továbbfejlesztése.
- A társas zenélési feladatok növelése, minőségi fejlesztése.

— Ajánlott tananyag:

- Jakab G.: Tubaiskola II. (Ed. Simonffy)
- Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
- Kietzer: Tubaiskola (Zimmermann)

- Lachman: 10 etűd (Hofmeister)
- Gordon Jacob: Szvit tubára
- Marcello: Szonáták
- Vivaldi: szonáták

— Követelmény:

- Skálatanulmányok 7#, 7b előjegyzésig.
- A zenei díszítések, előkék, trillák ismerete.
- Szólisztikus feladat ellátása kamaracsoportban zenekarban.
- A zenei díszítések eszköztárának bővítése;
- A dupla- és triplanyelv megalapozása;
- A nehezebb, bonyolultabb ritmusképletek ismerete, elsajátítása.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Egy skála variációkkal,
- Két gyakorlat,
- Egy barokk szonáta lassú és gyors tétele kotta nélkül,
- Egy előadási darab kotta nélkül.

10. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok:

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Az eddig tanult ismeretek összegzése és elmélyítése.
- A mindennapi zenélés életszükségletté válásának kialakítása, az értelmi, érzelmi kapcsolat elmélyítésével.
- A lapról játék továbbfejlesztése, a zenemű első látásra történő eljátszása megfelelő zenei és technikai szinten, folyamatos tempóban.
- Az intonáció tökéletesítése a társas zenélés alkalmával, más hangszerekkel való játszás során.
- A zenei előadásmódok, tempójelzések, zenei műszavak bővebb ismerete;
- A zeneirodalom néhány híres tubaszólójának megismertetése

— Ajánlott tananyag:

- Jakab G.: Tubaiskola II. (Ed. Simonffy)
- Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
- Kietzer: Tubaiskola (Zimmermann)
- Lachman: 10 etűd (Hofmeister)
- J. Ringleben: „The Storm King” (Carl Fischer Music)
- Allan Street: Rondino (Boosey & Hawkes)
- Don Haddad: Szvit tubára Shawnee Press Inc.)

- Marcello: Szonáták
- Vivaldi: Szonáták
- Gordon Jacob: Hat rövid darab (Emerson Edition Ltd)

— Követelmény:

- A tanuló a zenei anyagot életkorának, évfolyamának, egyéni készségeinek, képességeinek megfelelő szinten, kottahűen és stílusosan, értelmesen tagolva, a zene folyamatát és összefüggéseit érzékeltetve, kifejezően szólaltassa meg.
- Skálatanulmányok 7#, 7b előjegyzésig.
- Szólisztikus feladat ellátása kamaracsoportban zenekarban.
- A zenei díszítések eszköztárának bővítése.
- A dupla- és triplanyelv használata.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Egy dúr vagy moll skála minimum 4 képlettel (kotta nélkül),
- Két különböző karakterű etűd,
- Egy barokk szonáta lassú és gyors tétele kotta nélkül,
- Egy előadási darab kotta nélkül.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

— Ismerje meg a tanuló:

- a tuba és a rézfúvós hangszerek rokon vonásait
- a tuba irodalmát,
- a zeneirodalom híres tubaszóólóit.

— Legyen képes a tanuló:

- a technikailag és művészileg igényesebb előadási darabok, kamarazenei és zenekari művek interpretálására,
- a skálaformációkat élénk tempóban, kiegyenlítetten, különböző dinamikai árnyalatokkal 7 #, 7 b előjegyzésig játszani dúrban és mollban egyaránt,
- az általa képzett hangszerhang szépségét, teltségét, plasztikusságát folyamatosan fejleszteni,
- a megtanult előadási darabok közönség előtti színvonalas bemutatására,
- tiszta intonációra, tiszta hangszeres játékra,
- az önálló munkára.

— Tudja alkalmazni a tanuló:

- a hangszerhang képzésének fizikai sajátosságait,
- a különböző zenei utasításokat az előadás módjára, tempójára, dinamikájára vonatkozóan.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

— A tanuló legyen képes:

- természetes, oldott hangszerkezelésre,
- helyes test- és hangszertartásra,
- a tudatos légzéstechnika alkalmazására.
- a tanár útmutatásai alapján a különböző zenei kifejezőeszközök alkalmazására (artikuláció, agogika, díszítés, lassítás, hangsúlyozás stb.)
- játékában a hangindítás, hangelválasztás és hangbefejezés a stílus és a zenei karakter megkívánta különböző módjait,
- árnyaltabb artikulációra (portato, sfz, martellato),
- a tananyagban szereplő és előadott művekhez szükséges mértékű virtuozításra.

— Tudjon kontra F és fl között:

- kiegyenlítetten,
- különböző dinamikai árnyalatokkal,
- tiszta intonációval,
- megfelelő nyelvtechnikával játszani.
- ismerje az alapvető díszítéseket (trilla, mordent, előke),
- alapszinten a dupla- és tripla nyelv-technikát,
- ismerje fel alkalmazásának lehetőségét a zenekari, a kamarazenei és a szóló művekben.

Művészeti záróvizsga követelményei

— A vizsga részei:

- A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

— A vizsga tantárgya és időtartama:

Tuba főtárgy

- „A” tagozat: minimum 10 perc
- „B” tagozat: minimum 10 perc

— A vizsga tartalma:

„A” tagozat

- Egy skála, legalább 3 képlettel,
- Egy etűd; Kietzer: Tubaiskola I–II. kötet, Jakab G.: Tubaiskola II. kötet (Ed. Simonffy) 291., 297. gyakorlatok nehézségi szintjén.
- Két előadási darab; G. F. Händel: Siciliana, W. A. Mozart: Menuet nehézségi szintjén vagy egy könnyebb barokk szonáta két tétele és egy, az előbbitől eltérő stílusú előadási darab.
- Az etűd kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Egy skála, legalább 4 képlettel, mely szekvenciát is tartalmaz

- Egy gyakorlat; Kietzer: Tubaiskola I–II. kötet, Jakab G.: Tubaiskola II. kötet (Ed. Simonffy) 291, 297 Kopprasch: I. kötet: (Hofmeister FH6045) 3., 8., gyakorlatok nehézségi szintjén.
- Egy barokk szonáta két tétele; B. Marcello: F–dúr szonáta, C–dúr szonáta nehézségi szintjén.
- Egy, az előbbtől eltérő stílusú darab; Hidas F.: Három kis tétel tubára nehézségi szintjén.
- Az etűd kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

— A vizsga értékelése:

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

- A tanulók létszámának megfelelő, jó minőségű hangszer.
- Jól hangolt zongora.
- Egész alakot visszaadó tükör
- Minimum 2 darab kottaállvány
- Metronóm

31.2.6. Kamarazene tanszak

31.2.6.1. Kamarazene főtárgy

A kamarazenei attitűd elsajátításához szükséges, hogy a tanuló rendelkezzen olyan személyes (fizikai és érzelmi), hangszeres és vokális kompetenciákkal, melyek nélkül a közösségi zenélés hatékony elsajátítása nem képzelhető el. A kamarazene tantárgy alá tartozik a 2 fő feletti, tetszőleges összeállítású hangszeres és/vagy vokális szólamokból álló együttes. A kamarazene főtárgyként az alapfokú hangszeres vagy vokális évfolyamok elvégzése után, de kötelezően választható, vagy választható tantárgyként is tanulható.

A kamarazene tanítás célja, feladatai:

- Adjon lehetőséget a zene aktív művelésére és a kamarazene–irodalom megismerésére.
- Képezzen a közösségi együttmuzsikálásra érzékeny, önálló zenei elgondolással bíró, alkotó muzsikusokat.
- A figyelemmegosztó és alkalmazkodóképesség fejlesztésével járuljon hozzá a tanulók személyiségének, egyéniségének formálásához.
- Használja ki az együttmuzsikálás közösségformáló erejét, növelje a tanulók egymás iránti felelősségérzetét, használja ki a társas muzsikálás által nyújtott biztonságérzetet a szorongó tanulók gátlásainak feloldására.
- Fejlessze a zenei hallást, az intonációs készséget, alakítsa és tudatosítsa a kamarazenei hallás fontosságát.
- Gyakoroltassa rendszeresen a laprólolvasást, törekedjék a zenei anyag folyamatos, kottahű, zeneileg igényes megszólaltatására.
- Tanítsa meg a tanulókat tájékozódni a partitúrában.
- A tananyag megválasztásával a lehetőségekhez mérten igyekezzék sokoldalú képet adni az eltérő létszámú és hangszerösszeállítású együttesekről.
- Törekedjen a művek által a kamarairodalomban fellelhető zenei stílusok, műfajok lehető legszélesebb spektrumából választani.
- Készítse fel a tanulókat amatőr kamaraegyüttesben való közreműködésre, tegye képessé őket a kamarazene önálló művelésére, a szólamok önálló, technikailag és zeneileg igényes elsajátítására és megszólaltatására.

Fejlesztési feladatok

— A társas muzsikálás gyakorlati ismeretei:

- Beintés–leintés.
- Közös levegővétel és intés.
- Az „avizó” fogalma, sebességének tempó–meghatározó szerepe.
- Intés felütéssel való kezdésre.
- Lassítás, gyorsítás jelzése az intések sűrítésével, ritkításával, az alapegység megváltoztatásával.
- A kamaraegyüttes elhelyezkedésének szempontjai.
- A kottaállványok megfelelő magassága.

— A kottaképre vonatkozó ismeretek:

- Tájékoztató pontok: zifferek, ütemszámozás, betűjelzések
- Generál szünet, tacet, több ütemes szünetek jelzése.
- Vi–de jel.
- A másik szólam apró kottával történő megjelenése.
- Játék partitúrából.

— A hangolással, intonációval összefüggő ismeretek:

- A hangolás módja az adott hangszer sajátosságaiból kiindulva.
- A saját hangszer és a kamarapartnerek hangszerének hangolása. (C–hangolású illetve transzponáló jellege.)
- Transzponálás, a transzpozíció fogalma.
- A saját hangszer és a kamarapartnerek hangszerének intonációs és egyéb jellemzői.
- A saját hangszer intonációs hibáinak javítási lehetőségei (levegőmennyiség, szájtartás, kéztartás, vonótartás–módosítás, segéd–, illetve tisztítófogások).
- A vokális intonációban a temperált hangszerekhez való alkalmazkodás elsajátítása,
- A vokális intonáció és az adott előadóterem akusztikai kapcsolata,
- Az akusztikus intonáció alapvető tudnivalói.
- A hangológép jelzései.

— Ritmikai tudnivalók:

- Izo és hetero ritmikus játék szólamon belül és a szólamok között A hemiola értelmezése, játékmódja.
- Ütemmutató nélküli kotta, bonyolult átkötött ritmusok, komplementer ritmusok.

— A zenei stílusokra, műfajokra vonatkozó ismeretek:

- A játszott művek formája, harmóniai világa,
- A játszott művek elhelyezése a zenetörténetben
- A disszonancia–konszonancia fogalma, felismerése, megvalósítása
- Homofon zene.
- Polifon zene.
- Izoritmikus zene.
- Kánon, imitáció, fuga.
- Cantus firmus.
- Consort–muzsika.
- A leggyakoribb reneszánsz, barokk és klasszikus táncjátékok, táncpárok (pavane–gaillarde, gavotte, saltarello, intrada, rigaudon, sarabande, musette, bourrée, menüett stb.).
- Ellenszólam.
- Basso continuo.
- A kamarazene–irodalom leggyakoribb műfajai: triószonáta, fúvósötös, vonósnégyes stb.
- A kortárs zene által használt kottagrafikus jelek zenei jelentése

— A kamarazenei játékkal összefüggő képességek, készségek fejlesztése:

- Lapról olvasás.
- A belső hallás fejlesztése

- Intonációs készség.
- Az improvizációs készség fejlesztése (reneszánsz és barokk művekben, jazz–zenében).
- A figyelem megosztása a saját és a többi szólam, illetve az összhangzás közt.
- Alkalmazkodás a hangképzés, dinamika, karakter, stílus stb. terén.

Alapfokú évfolyamok

1. évfolyam:

— Ajánlott tananyag:

- Homofon, izoritmikus táncok, korálok, egyszerű kánonok, kezdőknek szánt pedagógiai célú művek megszólaltatása.

— Követelmények:

A tanuló legyen képes:

- megadott hangra önállóan hangolni,
- hangolni, intonálni a hangológép jelzéseinek megfelelően,
- be–, illetve leintésre játékát pontosan megkezdeni (felütésre is), és befejezni,
- be– és leinteni,
- az avizó, a beintés alapján a helyes tempót azonnal felvenni,
- biztosan tempót tartani,
- intonációs hibáit javítani a tanár jelzései alapján,
- a tanár jelzései alapján hangerőben alkalmazkodni,
- homofon műben tájékozódni, hiba esetén visszatalálni.

A tanuló legyen tisztában:

- saját hangszere intonációs jellemzőivel,
- a különböző ütemfajták ütemsúlyaival,
- a disszonancia–konszonancia súlyviszonyaival,
- a játszott művek stílusával, műfajával, formájával

— Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Legalább két, rövid, különböző tempójú, karakterű műből (tételből) álló 6–8 percnyi zenei anyag

2. évfolyam

— Ajánlott tananyag:

- Homofon, izoritmikus táncok, korálok, egyszerű kánonok, kezdőknek szánt pedagógiai célú művek megszólaltatása.

— Követelmények

A tanuló legyen képes:

- játék közben új tempót felvenni a partner jelzése alapján
- lassítani–gyorsítani a partner jelzése alapján
- tempóváltozásokat ő maga is jelezni,

- szükség esetén lebegésmentesen hangot képezni,
- legalább a hosszan álló harmóniakban, záróakkordokban önállóan intonálni a basszus-hoz vagy a stabil hangolású hangszerhez,
- disszonanciákat kiemelni a tanár kérésére,
- a tanár jelzése alapján szólamát
- szerepének megfelelően
- kiemelni vagy háttérbe helyezni,
- eltolt ritmusokat, hemiolákat stb. helyesen hangsúlyozni.

A tanuló legyen tisztában:

- az együttesben szereplő hangszerek hangolásával (C–hangolású vagy transzponáló jellegével),
- a saját hangszerére jellemző intonációs hibák javítási lehetőségeivel,
- a játszott művek stílusával, műfajával, formájával.

— Az év végi vizsga javasolt anyaga:

- Koncertszerű, 6–8 perces, különböző tempójú és karakterű művekből (tégelekből) álló műsor.

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után:

— A tanuló legyen képes:

- megadott hangra önállóan hangolni,
- hangolni, intonálni a hangológép jelzéseinek megfelelően,
- be–, illetve leintésre játékát pontosan megkezdeni (felütésre is), és befejezni,
- be– és leinteni,
- az avizó, a beintés alapján a helyes tempót azonnal felvenni
- biztosan tempót tartani,
- játék közben új tempót felvenni a partner jelzése alapján,
- lassítani–gyorsítani a partner jelzése alapján
- tempóváltozásokat ő maga is jelezni,
- intonációs hibáit javítani a tanár jelzései alapján,
- homofon műben tájékozódni, hiba esetén visszatalálni.

— A tanuló legyen tisztában:

- saját hangszere intonációs jellemzőivel
- a különböző ütemfajták ütemszülyaival
- a játszott művek stílusával, műfajával, formájával.

— Ismerje:

- a játszott kamarazenei anyag szerzőinek nevét, a művek címét, valamint tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,

A művészeti alapvizsga követelményei:

— A vizsga részei:

- A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

— A vizsga tantárgya és időtartama:

Kamarazene főtárgy

- „A” tagozat: minimum 10 perc

— A vizsga tartalma:

- Két különböző stílusú és karakterű kamaramű vagy tétel koncertszerű bemutatása; Máriássy–Varasdy–Zilcz: Bevezetés a társas zenélés gyakorlatába I–II. (EMB), W. A. Mozart: Kürtduók (EMB), Kratochvil, J. K. Triók (Supraphon), Máriássy I. R. Reneszánsz művek (EMB 6974) Németalföldi mesterek művei három vagy négy hangszerre (Czidra L.) (EMB 8367 EMB 8368), Táncok és kontratáncok (Bali János szerk.) EMB14160, Kamaraének–mesterei (EMB 14058/A) nehézségi szintjén.

— A vizsga értékelése:

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
- hangszerkezelés,
- technikai felkészültség,
- állóképesség,
- hangképzés,
- intonáció,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- speciális technikai elemek alkalmazása,
- árnyalt dinamikák alkalmazása,
- változó tempók önállóan és együttesben,
- a vibrato helyes alkalmazása,
- előadásmód,
- alkalmazkodóképesség,
- szép, érthető szövegmondás (vokális kamarazene)

Továbbképző évfolyamok

3. évfolyam

— Ajánlott tananyag:

- Bonyolultabb ritmikájú táncok, többszólamú kánonok, egyszerű polifon művek, népdalfeldolgozások megszólaltatása.

— Követelmények:

A tanuló legyen képes:

- bonyolultabb átkötött ritmusokat, komplementer ritmusokat gond nélkül eljátszani,
- partitúrából játszani,
- a helyes intonációt crescendo–decrescendo során is megőrizni,
- segéd– illetve tisztítófogásokat önállóan alkalmazni,
- figyelmét megosztani a saját és a többiek szólama közt,
- saját szólamának szerepét önállóan felismerni, annak megfelelően szólamát kiemelni vagy háttérbe helyezni,
- figyelemmel kísérni az összhangzást is,
- a tanár útmutatásainak megfelelően hangképzésben, dinamikában, artikulációban stb. alkalmazkodni,
- a disszonanciákat önállóan felismerni, kiemelni és feloldani.

A tanuló legyen tisztában:

- a játszott művek stílusával, műfajával, formájával,
- az együttjátszó hangszerek intonációs és egyéb jellemzőivel,
- az akusztikus intonáció alapvető tudnivalóival.

— Az év végi vizsga javasolt anyaga:

- Koncertszerű, legalább 8 perces, változatos, lehetőleg ciklikus művet is tartalmazó műsor.

4. évfolyam

— Ajánlott tananyag:

- Bonyolultabb ritmikájú táncok, többszólamú kánonok, egyszerű polifon művek, népdalfeldolgozások megszólaltatása.

— Követelmények:

A tanuló legyen képes:

- együttesével önállóan elhelyezkedni a próba illetve a koncert színhelyén, az akusztikai és egyéb körülményeket is szem előtt tartva
- folyamatosan, kottahűen lapról olvasni
- ütemmutató nélküli szólamban ritmikailag tájékozódni,
- minimális mértékben díszítéseket improvizálni (reneszánsz, barokk művekben, jazzben)
- polifon műben „elúszás” esetén – partitúrából játszva – visszatalálni,
- saját szólamán belül és a partnerekhez is önállóan intonálni,
- saját hangszerén önállóan tisztítófogásokat keresni és alkalmazni,
- önállóan alkalmazkodni a hangképzés, dinamika, stílus, artikuláció stb. terén,
- kb. félórányi műsort koncentráltan, koncertszerűen végigjátszani.

A tanuló legyen tisztában:

- a játszott művek stílusával, műfajával, formájával.

— Az év végi vizsga javasolt anyaga:

- Koncertszerű, különböző stílusú művekből vagy egy hosszabb előadási darabból álló legalább 8–10 perces műsor.

5. évfolyam:

— Ajánlott tananyag:

- Szonáták, divertimentók, nehezebb polifon művek megszólaltatása.

— Követelmények:

A tanuló legyen képes:

- készségszinten használni az elmúlt négy évben tanult ismereteket
- irányítani a kamaracsoport játékát ill. alkalmazkodni az irányításhoz
- önállóan kijavítani ill. kijavíttatni a felmerülő intonációs problémákat
- meghallani, felismerni a tempóvétel következtében kialakuló pozitív és negatív zenei folyamatokat
- a lapról olvasott anyagban is elhelyezni a helyes artikulációt
- az adott zenemű stílusához igazodó artikuláció, hangképzés megvalósítására
- önállóan olvasni a XX.sz.-i kottaképet
- önállóan kialakítani a barokk díszítéseket
- önállóan improvizálni megadott zenei anyagra a társai szólamához alkalmazkodva

A tanuló legyen tisztában:

- a játszott művek stílusával, műfajával, formájával

— Az év végi vizsga javasolt anyaga:

- Koncertszerű, különböző stílusú művekből vagy egy hosszabb előadási darabból álló legalább 8–10 perces műsor.

6. évfolyam

— Ajánlott tananyag:

- Szonáták, divertimentók, nehezebb polifon művek megszólaltatása.

— Követelmények:

A tanuló legyen képes:

- teljesen önállóan alkalmazkodni a hangképzés, dinamika, stílus, artikuláció stb. terén,
- teljesen önállóan kialakítani az adott zenemű stílushű előadásához illő hangképzést, dinamikát, artikulációt stb.
- az előző évek ismeretanyagának teljesen önálló alkalmazására, „koncertszerű” lapróljátékra.
- kb. félórányi műsort koncentráltan, koncertszerűen végigjátszani.

A tanuló legyen tisztában:

- a játszott művek stílusával, műfajával, formájával.

— Az év végi vizsga javasolt anyaga:

- Koncertszerű, különböző stílusú művekből vagy egy hosszabb előadási darabból minimum 10 perces műsor.

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

— A tanuló legyen képes:

- bonyolultabb átkötött ritmusokat, komplementer ritmusokat gond nélkül eljátszani,
- partitúrából játszani
- a helyes intonációt crescendo–decrescendo során is megőrizni,
- figyelmét megosztani a saját és a többiek szólama közt,
- saját szólamának szerepét önállóan felismerni, annak megfelelően szólamát kiemelni vagy háttérbe helyezni,
- figyelemmel kísérni az összhangzást is,
- polifon műben „elűzés” esetén – partitúrából játszva – visszatalálni,
- saját szólamán belül és a partnerekhez is önállóan intonálni,
- önállóan kialakítani az adott zenemű stílushű előadásához illő hangképzést, dinamikát, artikulációt stb.

— A tanuló legyen tisztában:

- a játszott művek stílusával, műfajával, formájával,
- az együttjátszó hangszerek intonációs és egyéb jellemzőivel,
- az akusztikus intonáció alapvető tudnivalóival.

— Ismerje:

- az egyes tételtípusok jellegzetességeit.

A művészeti záróvizsga követelményei:

— A vizsga részei:

- A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

— A vizsga tantárgya és időtartama:

- Kamarazene főtárgy
- „A” tagozat: minimum 10 perc

— A vizsga tartalma:

- Két különböző stílusú és karakterű kamaramű koncertszerű bemutatása. A játszott művek tükrözzék a 6. évfolyamon elvárható nehézségi szintet; Devienne, F. Triók Op.21, Buxtehude: Laude Sion – kantáta, Gabrielli: Five Ricercar, Mihály A.: Kis toronyzene, Scheidt, Brass quintets I–II, Locatelli Triószonáták Op.5, Haydn Divertimentók, Mozart Négykezes szonáták, Brahms: Waltzer, Kerényi: Társasének nehézségi szintjén. A vizsgaanyagot lehet kottából játszani.

— A vizsga értékelése:

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- helyes légzés, testtartás, hangszertartás,

- hangszerkezelés, – technikai felkészültség,
- állóképesség
- hangképzés
- intonáció
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- speciális technikai elemek alkalmazása
- árnyalt dinamikák alkalmazása,
- változó tempók önállóan és együttesben,
- a vibrato helyes alkalmazása,
- előadásmód,
- alkalmazkodóképesség,
- szép, érthető szövegmondás (vokális kamarazene).

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök:

- A tanulandó művek stílusának, műfajának megfelelő, jól hangolt billentyűs hangszer (zongora, csembaló, spinét, esetleg elektromos hangszer).
- Kottaállványok.
- Hangológép.
- Metronóm.

31.2.6.2. Zenekar

- Zenekar tantárgy oktatásának feladata:
 - A zenekari foglalkozások célja, hogy sajátos eszközeivel teremtsen lehetőséget az alapfokú és a továbbképző évfolyamok tanulói számára, hogy – az egyéni foglalkozásokon elsajátított tudás felhasználásával – érzelmileg gazdag, harmonikus személyiséggé válhassanak.
 - Ösztönözze a tanulókat, hogy a zenekari játék közben megszerzett zenei kifejezőkészséget és technikai eszközöket használják fel az egyéni hangszeres játékokban is.
 - Hozzon létre együttműködést a tanulók tudásának különbözőségéből.
 - Mutasson utat a közösség erejével a toleráns magatartásra.
 - Alakítsa ki a kultúra iránti nyitottságot.
 - Hangsúlyozza a művészetek aktív művelésének fontosságát.
- A zenekari foglalkozások feladatai:
 - A tanulók megismertetése az alapvető zenekari játékmódokkal.
 - A különböző zenei stílusokban használt előadói hagyományok bemutatása.
 - A „zenekari hallás” fontosságának alakítása, tudatosítása.
 - A figyelem időtartamának és elmélyítésének (vertikális–horizontális) fejlesztése.

- Az egységes zenekari ritmusjáték kialakítása, tudatosítása.
- Az arra alkalmas tanulók felkészítése professzionális együttesben való játékra.
- A különböző hangszercsoportoknak megfelelő – a zenekari ülésmodból adódó – helyes hangszerkezelés kialakítása, egységesítése.
- A zenekari munkában a fejlesztési cél és feladat az együttes fajtájától, az adott hangszer–összeállításra íródott/átírt repertoártól, valamint az együttesben résztvevők egyéni tudásszintjétől függ.
- A játszandó művek kiválasztásánál fokozott figyelmet kíván az egyes részfeladatok (szólamok) megfelelő szintű megvalósítása, gondosan mérlegelve a befektetett időt, energiát, s a munka közben megőrzendő játékkedvet, mert ez alapvető feltétele az egész mű minőségi megszólaltatásának, a magasabb értékű esztétikai szint elérésének
- A „klasszikus” összeállítások (vonós–, fúvószenekar) mellett a helyi igényeknek, lehetőségeknek megfelelően számtalan hangszeres összeállítás működhet eredményesen, e miatt éves szintre lebontott egységes fejlesztési követelményeket nem lehet megadni.
- A megjelölt fejlesztési követelményeket elsősorban a közös zenekari játék kialakítására és fejlesztésére jellemző ismeretek és készségek szerint három csoportra bontva (összevont évfolyamok) soroljuk fel.

Évfolyamok beosztása a követelmények alkalmazásához

— Kezdő:	1–2. évfolyam	(6–14 éves kor)
— Középhaladó:	3–4. évfolyam	(12–18 éves kor)
— Haladó:	2–6. évfolyam	(16–22 éves kor)

Kezdő csoport

— Fejlesztési feladatok:

- A helyes zenekari ülés kialakítása.
- Egymásra figyelés, alkalmazkodás.
- Hosszú és rövid hangok.
- A szólamon belüli frazeálás betartása.
- Zenekari hallásfejlesztés, többszólamúság.
- Tempóvétel, tempótartás.
- Dinamikai folyamatok kialakítása.
- A zenekari kommunikáció kialakítása (a karnagy és a zenekar, illetve a zenekari szólamok között).

— Ajánlott tananyag:

Az együttesek vezetői széles körű kutatómunkával, hangszereléssel, zeneművek átírásával alakítják ki a zenekarok repertoárját, melyet az ajánlott tananyagon felül tanulnak meg az együttesek.

Fúvószenekar

- Apáthy: Fúvószenekari iskola I. (Baranya Megyei Művelődési Központ)
- Barnes: Kis virtuóz
- Csajkovszkij: Chanson triste (Népművelési Intézet, Budapest)
- Csajkovszkij: Diótörő – részlet (Carl Fischer New York)
- Czidra: XVII. századi magyar táncok
- Gyermekdalok (Apáthy feld.)
- Lijnshooten: Suit uit het Antwerpse Dansboek (Molenaar)
- Orosz album: Első lépések (Pervie Sagi) (Moszkva)
- Purcell: Air & Marsch (Bourne Co. New York, USA)
- Susato: Pavane
- Wagner: Das Blasorchester I. (Pro musica Verlag Leipzig – Berlin)
- Watz: Acht Bläzersätze alter Meister (Rundel)
- Watz: Premier (Rundel)

Vonószekar

- Decsényi: Kati dalai ((EMB Z. 8279)
- Decsényi: Népdal (EMB 12362)
- Zempléni: Zenés utazás (YFE 002)
- Vivaldi: C–dúr csellóverseny (EMB Z. 12048, Z. 12049/szólamok)
- Vivaldi: d–moll concerto (EMB Z. 6538, Z. 6539/szólamok)
- Renaissance és barokk táncok, kórusok, korálok

— Követelmény:

— A különböző hangszercsoportoknak megfelelő hangszerkezelés egységesítése, a zenekari ülésmodból adódó helyes hangszertechnikai mozgások kialakítása.

— Az év végi meghallgatás anyaga:

— Év végi meghallgatás: 10–12 perces nyilvános bemutató.

Középhaladó csoport

— Fejlesztési feladatok:

- Az eddig tanult ismeretek, készségek fejlesztése, adott esetben önálló használata
- A zenekari hangzás iránti igényesség kialakítása, alkalmazása.
- Dinamikai és ritmikai folyamatok árnyalása, fejlesztése.
- A tempóvétel és –tartás differenciálódása.
- A zenekari kommunikációs lánc tudatosításának elkezdése.

— Ajánlott tananyag:

Fúvószenekar

- Apáthy: Fúvószenekari iskola II–III. évfolyam (Baranya Megyei Művelődési Központ)
- J. S. Bach: 6 Choral (Molenaar)

- Balázs: Gyermekrajzok (EMB)
- Balázs: Négy kép (EMB)
- Bartók: Gyermeknek (Népművelési Propaganda Iroda, illetve Boosey & Hawkes)
- Bizet – Scsedrin: „Carmen”
- Cser: Csongrádi dalok
- Händel: Largo (Rundel)
- Händel: Lascia ch’io piango
- Haydn: Szent Antal Choral (Ph. Grosch Verlag München)
- Lully: Balletto (Wilhelm Halter Verlag Karlsruhe)
- Orosz album: Első lépések II. (Moszkva)
- Susato: Renaissance suite (Rundel)
- Purcell: Trombitaszó és ária (Boosey & Hawkes)
- Purcell: Győzelmi ének az Arthur király című operából (Bourne Co. New York, USA)
- Wagner: Das Blasorchester II. (Pro musica Leipzig – Berlin)

Vonószekerek

- J. S. Bach: Bauern-Kantate (Parasztkantáta) (Peters 11693)
- Bartók: Erdélyi táncok (Darvas feldolg.) (EMB Z. 4329)
- Beethoven: 12 kontratánc (Breitkopf B. 253)
- Csajkovszkij – Weiner: Chanson triste (EMB Z. 3202)
- Farkas F.: Musica Serena (EMB Z. 12615)
- Farkas F.: Négy tánc a Vietórisz-kódexből (EMB Z. 5834)
- Händel – Maros: Kis szvit (EMB Z. 3105)
- Mozart: Sinfonietta (EMB Z. 2409)
- Rózsavölgyi: Első magyar társastánc (Doblinger D. 11316, 11317/szólamok)
- Sugár: Rondó zongorára és ifjúsági zenekarra (EMB Z. 1784)

— Követelmény:

- A közös alkalmazkodás képességének kialakítása.

— Az év végi meghallgatás anyaga:

- Év végi meghallgatás: 15–30 perces nyilvános hangverseny.

Haladó csoport

— Fejlesztési feladatok:

- Az eddig tanult ismeretek, készségek további fejlesztése.
- A zenekari rubato játékmód elsajátítása.
- A zenekari kommunikációs lánc tudatos alkalmazása.

— Ajánlott tananyag:

Fúvószekerek

- Albinoni: Adagio (Molenaar)
- J. S. Bach: Prelúdium és fuga, B–dúr (Warner Bros New York)
- J. S. Bach: Fantázia (William Allen Music, USA)
- J. S. Bach: Sinfonia (Molenaar)
- Bartók: Este a székelyeknél (Kliment)
- Bartók: Erdélyi táncok (Népművelési Intézet)
- Bogár: Székely legényes (Népművelési Intézet)
- Balázs: Musica piccola (EMB)
- Balázs: Előjáték (EMB)
- Corelli: Adagio (Studio P/R Indiana, USA)
- Debussy: A kis néger
- Debussy: Kis szvit
- Eördögh J.: Kis nyitány (Népművelési Intézet)
- Eördögh J.: Magyar nyitány (Népművelési Intézet)
- Hidas: Capriccio (EMB)
- Hidas: Vidám zene (EMB)
- Hidas: Concertino
- Hidas: Szvit (EMB)
- Hidas: Fantázia és fuga (EMB)
- Hidas: Népdal szvit III. (EMB)
- Händel: Tűzijáték szvit (különbféle tételek más–más feldolgozása)
- Händel: Vízi zene (különbféle tételek más–más feldolgozása)
- Erkel: Fegyvertánc (Népművelési Intézet, Pécs)
- Kodály: Intermezzo a Háy–szvitből (Népművelési Intézet)
- Kodály: Toborzó (Népművelési Intézet)
- Kodály: Kállai kettős (Népművelési Intézet)
- Ujj Viktor G.: Két zenekari etűd (Népművelési Intézet)
- Zempléni: Változatok egy Stravinsky–téma nyomán (kézirat)

Vonószekerek

- Albinoni: Sonata à Cinque (Boosey & Hawkes B&H 17393, 11663/szólamok)
- J. S. Bach: Andante (Rózsavölgyi 6103, 6104)
- Bartók: Két román tánc op. 5 (Rózsavölgyi 6376)
- Corelli: Karácsonyi concerto grosso (Peters 11351)
- Händel: Concerto grosso op. 6 no. 8 (Peters 938 HW 30)
- Händel: Vízizene (Dvfm 4207)

— Követelmény:

- Önálló kamarazenekari játék kialakítása.

— Az év végi meghallgatás anyaga:

- Év végi meghallgatás: 25–40 perces nyilvános hangverseny

Követelmények a program elvégzése után

— A tanuló ismerje meg:

- a zenekar/együttes egyes részeinek különböző funkcióit,
- az alapvető zenekari játékmódokat,
- az egyes zenetörténeti stílusok és hangszerek előadói hagyományait.

— Legyen képes:

- szólamát helyes tempóban, dinamikában, stílusban, az adott műben a zenekar egészében betöltött funkciója szerint eljátszani,
- a szólamon belüli és a szólamok közötti harmonikus együtt-játékra irányítani figyelmét,
- a szólambeosztáshoz igazodó új zenei anyagot lapról játszva is megszólaltatni,
- felnőtt amatőr zenekarban játszani,
- részt venni önálló kamarazenekari produkcióban.

— Tudja alkalmazni:

- az alapvető egységes zenekari játékmódhoz tartozó hangszertechnikai ismereteket,
- a zenekari hallásfejlesztés közben kialakuló figyelmet, a többszólamúságra, a dinamikai és ritmikai folyamatok árnyalására, a tempóvétel és –tartás differenciálására,
- a zenekari kommunikációs lánc (karnagy–zenekar, zenekari szólamok között) folyamatát.

— Alkalmazza tudatosan:

- a zenekari kommunikációs láncot,
- a zenekari rubato játékot.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

— Az együttes működéséhez szükséges hangszerek

— A létszámhoz igazodva kottapultok, karfa nélküli székek.

— Felvételek készítéséhez (a produkció értékeléséhez) audio– és videofelvevő és –lejátszó.

31.2.6.3. Kórus

A kórus tantárgy oktatásának célja, olyan pozitív élménynyújtás, amely a tanulók zenei és közösségi élményhez juttatásával hat az emberi kapcsolatokra és ezen keresztül az egyén személyiségfejlődésére.

A kórusfoglalkozás feladatai

— Ösztönözze a tanulót a kórusirodalom, illetve a zeneirodalom megismerésére.

— Fejlessze a tanulók:

- hallását,

- ritmusérzékét,
- tempó– és dinamikai érzékenységet,
- hangszínek iránti igényét,
- kottaolvasási készségét,
- zenei memóriáját,
- zenei ízlését,
- stílusérzékét,
- formaérzékét,
- hangképző– és intonációs gyakorlatok segítségével a harmonikus hallását.

— Ismertesse meg a kórustagokat:

- az emberi hang sajátosságaival, kifejezési lehetőségeivel a csoportos hangképzés által,
- a kórusműveken keresztül a zeneirodalom különböző stíluskorszakaival.

— Tudatosítsa a tanulóknál az alkalmazkodóképesség fontosságát zenei és emberi szempontból is.

— A zeneiskolai kórus tantervben az egyedi személyi, korosztályi összetétel és a különböző tudásszintek miatt nem lehet egységes, évfolyamokra lebontott követelményeket meghatározni.

— A felsorolt feladatok a fejlesztési területeket spirálisan jelölik avval, hogy az eredmények mindig a konkrét művek előadásában teljesülnek.

— Fejlesztési feladatok:

- az aktív éneklési kedv felkeltése, az éneklési kultúra kialakítása, továbbfejlesztése.
- a együtthangzás megvalósítása, a harmonikus hallás és formaérzék fejlesztése,
- a résztvevők korosztályától, egyéni tudásától függően kánonok, két–, háromszólamú egyenmű karok igényesebb három és négyszólamú művek, vegyeskari művek megszólaltatása
- hangképző és intonációs gyakorlatok a kórus tiszta, egységes, szép hangzásának kialakítására
- a szólamok ritmikailag pontos, dallamilag hibátlan megtanulása megfelelő formálással, szövegejtéssel,
- a zene akusztikai összefüggéseinek ismeretében a tiszta intonáció énekkari gyakorlatának megvalósítása.
- kiegyenlítettség az egyes szólamok és a kórus egésze között:
- hangszín–kultúra fejlesztése, az intonációs különbségek felismerése, javítása
- az egységes, kultúrált énekkari hangzás megteremtése.

— Követelmény:

A kórus

- tudjon a kórusvezetővel együttműködni
- a dallamot a vezénnyelssel kapott instrukcióknak megfelelően formálni

- tudjon, tisztán, pontos szövegmondással, a mű érzelmi tartalmának megfelelő kifejező előadással énekelni.
- szereplés során az énekkar valamennyi tagja legyen képes képességei legjavát nyújtani

— Ajánlott tananyag:

- Agócsy – Irsai: Énekeljünk–muzsikáljunk
- Ars musica kötetek (Möseler Verlag Wolfenbüttel und Zürich) M52031–52035
- Bartók Béla kórusművei (27 egyzeneműkar)
- Bárdos Lajos: 20 és 40 egyzeneműkar
- Bárdos Lajos: Kicsinyek kórusa I–IV.
- Bárdos Lajos: Vegyeskarok
- B. Horváth Andrea: Ünnepelejünk! (Nemzeti Tankönyvkiadó)
- Botka Valéria – Csányi László: Gyermekkarok I–IV.
- Chor Aktuell – Ein Chorbuch für Gymnasien (Gustav Bosse Verlag 1983)
- Csányi László: Gyermekkarok kótáskönyve
- Egyházi karénekeskönyv I–II. (Kiadja: Magyarországi Evangélikus Egyház Sajtóosztálya)
- Eszterházy Pál: Harmonia Caelestis
- Forrai Miklós: Duettek I–II.
- Forrai Miklós: Ezer év kórusa
- Forrai Miklós: Öt évszázad kórusa
- Gastoldi: 3 balletti
- Kánongyűjtemények: 25 angol kánon
- Bárdos: 77 kánon
- Haydn: Kánonok
- Mozart: 30 kánon
- Péter József: 165 kánon
- Kerényi M. György: Énekiskola – Társasének IV.
- Kodály Zoltán: Bicinia Hungarica I–IV.
- Kodály Zoltán: Gyermek– és nőikarok
- Kodály Zoltán: Vegyeskarok
- Liber usualis (gregorián dallamok gyűjteménye)
- Mozart: 6 noktürn
- Nádasdy Kálmán: Társas énekek
- Schola cantorum I–XIII. (Fodor Ákos)
- Szőnyi E. Biciniumok
- Kardos Pál: Kórusnevelés, kórushangzás

- Kodály Zoltán: Énekeljünk tisztán
- Párkai István: Modern kórusetűdök
- Pécs Cantat 2010: Énekeskönyv
- Erdélytől – Felvidékig: Magyar népdalok vegyeskara
- Belső használatra szánt jegyzetek

Követelmények a program elvégzése után

- A kórus legyen képes önálló, élményt adó szereplésre.
- Tudjon:
 - fegyelmezetten viselkedni úgy a próbákon, mint a hangversenyeken,
 - „vezényletre” énekelni,
- Tudja:
 - helyes légzéstechnikával,
 - tiszta intonációval,
 - pontos ritmusban,
 - érthető szövegmondással,
 - helyes tempó– és dinamikai választással,
 - művészileg kidolgozottan – stílushű formálással, szuggesztivitással – elénekelni szólamát.
- A tanuló ismerkedjék meg a kórusirodalom számos remekművével.
- Rendelkezzék:
 - jó kottaolvasási készséggel,
 - zenei memóriával.
- Hallgassa a többi szólamot és hangszínével alkalmazkodjék hozzá, ezáltal segítve az egységes kórushangzás megteremtését.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

- Megfelelő akusztikájú, hangszigetelt, szellőztethető, csoportos oktatásra alkalmas tanterem, jó minőségű, jól hangolt zongorával.
- Ötvonalas tábla.
- Felvételek készítéséhez és lejátszásához használható audióvizuális eszközök.
- Metronóm, hangvilla, kottaállvány.
- Ajánlott a kórus színpadi megjelenését emelő egységes formaruha.

31.2.7. Zeneismeret tanszak

31.2.7.1. Szolfézs főtárgy, kötelező tárgy, kötelezően választható tárgy

A szolfézsstanítás – a hangszertanítással szerves egységben – a zene megszerettetését, megértését, valamint a későbbi öntevékeny muzsikálás és zenehallgatás iránti igény kialakulását kívánja megalapozni.

A zeneművek élményt nyújtó megismerésén és megértésén túl a tantárgy sajátosságából adódóan a hangsúly a tanítás folyamatában a zenei ismeretek elsajátíttatására, a képesség- és készségfejlesztésre, a kreativitás és a tudás alkalmazásának kimunkálására kerül.

A végső cél a globális zenei látásmód és gondolkozás alapjainak kialakítása, elindítása az alapfokú szolfézstanításban is: „A tanuló, hallja, amit lát és lássa, amit hall!”

A tantervi program e cél elérését kívánja segíteni azzal, hogy az általános zenei képességek fejlesztését és a zenei alapismeretek elsajátítását pedagógiai folyamattá szervezi.

Külön figyelmet fordít arra, hogy e tevékenység gazdagítsa a tanulót a zene megszólaltatásának és befogadásának örömeivel.

A szolfézstanítás célja, feladata:

— A tanulók zenei készségeinek kiművelése, képességeik fejlesztése és ismereteik bővítése az alábbi területeken:

- belső hallás
- ritmus–metrum
- tiszta intonáció
- tájékozódás a magassági viszonyokban (relációk, hangközök)
- dallamhallás
- többszólamúság
- harmónia azonosítás
- zenei olvasás – írás
- zenei szerkezet (forma)
- zenei memória
- zenehallgatás (zeneértés)
- a kreativitás fejlesztése, – rögtönzés
- a megszerzett tudás alkalmazása
- a hangszerstanulás segítése
- a zenei szaknyelv legfontosabb kifejezéseinek megismertetése
- a zenei műveltség igényének kialakítása
- a társművészetek iránti nyitottság megalapozása.
- A zenei pályára készülő tanulók felkészítése a továbbtanulásra.
- A tanulók személyiségének erkölcsi és szellemi formálása; nemzeti identitástudatuk megerősítése, érzelmviláguk kibontakoztatása.

— Rendelkezzék a tanuló:

- olyan késztetéssel, mely a választott – eddig tanult – muzsikálási formát élete szerves részévé teszi,

- a tanulmányai során elsajátított készség-, jártasság-, ismeret-repertoárral, melyek eszközt biztosítanak a zene belső elképzeléséhez, értelmezéséhez, stílusos megszólaltatásához,
- olyan zenei áttekintőképességgel, melynek birtokában önállóan meg tudja oldani a képesség-készség szintjének megfelelő zenei feladatokat,
- biztos zenei ízléssel és ítélő képességgel
- a zene iránti elkötelezettséggel.

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

— Fejlesztési feladatok:

- Zenei élményanyag gyűjtése énekléssel és játékkal.
- A zene megszerettetése, örömteli művelése.
- A figyelmes zenehallgatás kezdeti lépéseinek kimunkálása.

— Az éneklési készség fejlesztése:

- Helyes testtartás, levegővétel.
- Kezdőhang átvétele.
- Megfelelő tempóválasztás és tempótartás.
- Éneklés játékkal.
- Éneklés szöveggel emlékeztetből.
- Ismert dallami fordulatok éneklése kézjelekkel.
- Önálló dalkezdés.

— Ritmikai ismeretek, készségfejlesztés:

- Egyenletes járással ritmusmotívumok megszólaltatása.
- A ritmusértékek neveinek, jeleinek és gyakorlóneveinek elsajátítása: negyed, nyolcad és negyed szünet értékekkel.
- 2/4-es ütem.
- Ütemvonal, záróvonal, ismétlőjel.
- A „belső mérés” kialakítása.
- Ritmusmotívumok hangoztatása, visszatapsolása, olvasása, ütemekbe helyezése.
- Dalfelismerés ritmusról, ritmusfelismerés dallamról.
- A különböző tempók közötti különbségek érzékelése.

— Dallami ismeretek, készségfejlesztés:

- Daltanulás játékkal együtt.
- A belső hallás kialakításának kezdeti lépései.
- Hangmagasság-megfigyelés, magas és mély képzet kialakítása.
- A relatív szolmizáció bevezetése (pentaton, pentachord hangkészletben).

- A dallami jelrendszerek: kéz-, betűjel, hangjegy.
- Hanglépcső, vonalrendszer.
- Az elsajátított hangkészleteken belüli rövid dallamfordulatok kiemelése, gyakorlása.
- Dalfelismerés, dallambújtatás.

— A kétszólamúság előkészítése:

- Felelgetős játékok, dal és mérő (ritmososztinátók, ritmuskíséret, egyszerű dallamosztinátók).

— Rögtönzés:

- Ritmussorok kiegészítése.
- Kérdés, felelet.
- Mondókák, versek, ritmusok megszólaltatása énekléssel.
- Mozgás és játék rögtönzése.

— Zenehallgatás:

- A zeneértő és –érző képesség fejlesztése.
- Aktív (előkészített) zenehallgatás.
- Alapvető tempó különbségek megfigyelése (gyors–lassú).
- Zajok–zörejek, zenei hang.
- Hangszínek (hangerő) megfigyelése és megkülönböztetése, hangszerek hangjainak felismerése.
- Zenei hangulatok – karakterek hallás utáni megfigyelése.
- A többször hallgatott zeneművek felismerése.

— Ajánlott tananyag:

- Magyar népi mondókák, gyermekversek, gyermekjátékok, gyermekdalok
- Zeneszerzők kicsinyeknek írt dalai
- Rokon népek dalai
- Horváth Istvánné – Smid Anna: Csicsergő 1.(tankönyv, munkafüzet és útmutató)
- Horváth Guidóné: Utazás a zene birodalmába (könyv és munkafüzet, tanmenet)
- József Andrásné – Szemrecsányi Magda: Zenei előképző (tankönyv és munkafüzet, Útmutató)
- P. Vesztróczy Judit: Zenei előképző (Ifjúsági Lapkiadó: Muzsikáljunk együtt I.)
- P. Vesztróczy Judit: Zenei ABC kicsinyeknek
- Kodály Zoltán: Kis emberek dalai
- Kodály Zoltán: 333 olvasógyakorlat
- Forrai Katalin: Ének az óvodában
- Forrai Katalin: Jár a baba
- Forrai Katalin: Európai gyermekdalok

- Törzsök Béla: Zenehallgatás az óvodában
- Rimóczy Gáborné: Fecske mese (Debrecen, Művelődési Központ kiadványa)
- Dobszay László: A magyar dal könyve
- Weöres Sándor: Magyar etűdök
- Weöres Sándor: Ha a világ rigó lenne
- Cini–cini muzsika (Óvodások verseskönyve)
- Szabó Helga – Réber László: Te is tudsz énekelni
- Szabó Helga: Irány a zene birodalma (MR kiadványa)
- Lajtha László: Játékország (a Lajtha László Zeneiskola reprint kiadványa)
- Borsai I. – Haider E.: Magyar népi gyermekjátékok
- Kiss Áron: Gyermekjáték gyűjtemény
- Dimény Judit: Hang–játék

— Ajánlott zenehallgatási anyag:

- Magyar gyermekdalok és népdalok, népdalfeldolgozások, más népek gyermekdalai szóló–, kíséretes– vagy kórusfeldolgozásban.
- Hangszeres szemelvények (karakter–, mesedarabok) lehetőleg élő előadásban.

— Követelmények:

- A „belső” lüktetés fejlesztése.
- Az egyenletes lüktetés és a dalritmus különbségeinek megéreztetése.
- A negyed, páros nyolcad és a negyed szünet ritmusjeleinek folyamatos olvasása gyakorlónevekkel.
- A törzshangok szolmizációs nevének, kézjeleinek ismerete.
- A zenére figyelés valamint együttműködési képesség a játékban, éneklésben.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- A tanult dalok, gyermekjátékok, ritmus– és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.

2. évfolyam

— Fejlesztési feladatok:

- Zenei élményanyag gyűjtése énekléssel, játékkal.
- A magyar gyermekjátékok, dalok és népdalok – mint zenei anyanyelvünk és néphagyományunk – megismerése.
- A zenei készségek megalapozása a 7–9 éves korú gyermekek hangszer tanulásához.
- Felkészítés a hangszerválasztásra, a zenére figyelés, a zenehallgatási élmény megteremtése.

— Az éneklési készség fejlesztése:

- A tiszta intonáció, a helyes zenei hangsúlyok kialakítása.

- A kifejező éneklés igényének felkeltése.
- Ritmikai ismeretek, készségfejlesztés:
- Az egyenletes lüktetés és az ütempárok megéreztetése mozgással (ütemezéssel).
 - A negyed, nyolcad, fél, egész, pontozott negyed és fél és egész értékek, szünetjelek, a szinkópa, éles és nyújtott ritmus elsajátítása gyakorló és zenei nevekkal, jelekkel.
 - 2/4-es ütem.
 - a 3/4-es lüktetés megéreztetése.
 - Szövegek ritmusának megfejtése.
 - Ritmusmotívumok olvasása, felismerése.
 - Az ütemhangsúlyok érzékeltetése.
 - Metrum és ritmus egyidejű megfigyelése.
 - Osztinátó, majd ritmuskíséret ismert dalokhoz.
 - Ritmusgyakorlatok.
- Dallami ismeretek, készségfejlesztés:
- Daltanulás játékkal együtt, illetve hallás után.
 - A magas és mély képzet kialakítása.
 - A szolmizációs relációk elsajátítása (hétfokúság).
 - A dallami jelrendszerek ismerete.
 - A szolmizációs hangok kézjele, betűjele és helye a vonalrendszeren.
 - Dallamfordulatok gyakorlása a pentaton és hétfokú hangkészletekben.
 - Éneklés kézzel után, olvasás betűkottáról és ötvonalas rendszerben kulcs nélkül.
 - Dallamfordulatok visszaéneklése.
 - Memorizálás hallás után.
 - A belső hallás fejlesztése.
- A kétszólamúság előkészítése:
- Dal és mérő.
 - Felelgetős játékok.
 - Ritmusosztinátók, ritmuskíséretetek.
 - Egyszerű dallamosztinátók (dudakíséret).
 - Kétszólamú (igen könnyű) gyakorlatok kézjelekről.
 - Igen könnyű kánonok – a csoport képességei szerint.
 - Kétszólamú ritmusok, ének–kopogós „játékok”.
 - Ének, járás, taps, ütőhangszerek kíséretével, változatos csoportosításban.
- Zenei ismeretek:
- Hangközök fogalmának bevezetése, kis- és nagy szekund, tiszta oktáv, tiszta kvint.
- Formai ismeretek:

- Motívum
- Azonosság, hasonlóság, különbözőség.

— Zenei olvasás, írás:

- Az íráskészség kialakítása (írástechnika, zenei helyesírás).
- Rövid ritmusmotívumok, könnyű dalok ritmusának lejegyzése ritmusjelekkel (2–4–8 ütem).
- A dó helyének változtatása.
- Tájékozódás a vonalrendszeren.
- Kulcsok, ábécés nevek bevezetése.
- Dallamok, olvasógyakorlatok éneklése szolmizálva, alkalmi hangzókkal betűkottáról és hangjegyekről.
- Memorizálás.
- Könnyű dalok, dalrészletek, dallamok lejegyzése hangonkénti folyóírással vagy emlékezetből, betűkottával, majd hangjegyekkel (2–4–8 ütem).

— Rögtönzés:

- Zárások megkeresése ritmusokban, dallamokban.
- Hiányos dallamok kiegészítése egy–két hanggal.
- Ritmusfelelgetős, dallamfelelgetős.
- Ütempárhoz ütempár rögtönzése.
- Mondókák, versek megszólaltatása énekléssel.
- Mozdás és játék rögtönzése.

— Zenehallgatás:

- Hangszínek megfigyelése, megkülönböztetése.
- Emberi hangfajták (gyermek–, női–, férfi).
- Zenei együttesek: énekkar, zenekar.
- Dinamika, előadási módok.
- Különböző karakterek megfigyelése.
- Hangszerek hangja: zongora, hegedű, cselló, furulya (réz– és fafúvósok).
- A dallami azonosság, különbözőség felismerése a zenehallgatási anyagban is.

— Zenei kifejezések:

- Ritmus, dallam.
- Ütem, ütemmutató, ütemvonal, záróvonal, ismétlőjel.
- A megismert ritmusértékek nevei.
- Tempó, mérőütés.
- Osztinató.
- Hangmagasság, hangköz, hangkészlet, hangsor.

- Pentaton, pentachord.
- A G–kulcs, F–kulcs.
- A törzshangsor.
- A megismert hangközök nevei, jelentésük.
- Motívum, dallamsor.
- Kánon.
- Piano–forte.

— Ajánlott tananyag:

- Magyar népi mondókák, gyermekjátékok, népszokások
- Magyar gyermekdalok, népdalok
- Gyermekversek.
- Rokon népek dalai
- Magyar zeneszerzők gyermekeknek komponált dalai
- Más népek dallamai
- Horváth Istvánné Smid Anna: Csicsergő 2.(tankönyv és munkafüzet, Útmutató)
- Horváth Guidóné: Utazás a zene birodalmába (könyv és munkafüzet, Útmutató)
- Horváth – Vörös: Általános iskolai gyakorló füzet, Ének I.
- Horváth László: A hangoktól a zenéig
- József Andrásné – Szmracsányi Magda: Zenei előképző (tankönyv és munkafüzet, Útmutató)
- P. Vesztróczy Judit: Zenei előképző (Ifjúsági Lapkiadó: Muzsikáljunk együtt I.)
- P. Vesztróczy Judit: Zenei ABC kicsinyeknek
- Kodály Zoltán: Kis emberek dalai
- Kodály Zoltán: 333 olvasógyakorlat
- Forrai Katalin: Ének az óvodában
- Forrai Katalin: Európai gyermekdalok
- Törzsök Béla: Zenehallgatás az óvodában
- J. Irsai Vera: Szolfézs példatár, Alsófok I. kötet
- Rimóczy Gáborné: Fecske mese (Debrecen, Művelődési Központ kiadványa)
- Dobszay László: A magyar dal könyve
- Bárdos Lajos: 70 kánon
- Weöres Sándor: Magyar etűdök
- Weöres Sándor: Ha a világ rigó lenne
- Cini–cini muzsika (Óvodások verseskönyve)
- Szabó Helga – Réber László: Te is tudsz énekelni
- Szabó Helga: Irány a zene birodalma (MR kiadványa)

- Lajtha László: Játékország (a Lajtha László Zeneiskola reprint kiadványa)
- Borsai Ilona – Haider Edit: Magyar népi gyermekjátékok
- Kiss Áron: Gyermekjáték gyűjtemény
- Dimény Judit: Hang-játék
- Elindultam szép hazámból - A legszebb magyar népdalok zongora vagy gitár kísérettel

— Ajánlott zenehallgatási anyag:

- Válogatás a néphagyomány zenei anyagából. Gyermekdal feldolgozások.
- A hangszeres műzene karakterdarabjai. Mesedarabok.
- Rövid darabok a hangszeres iskolából (különböző hangszereken).

— Követelmények az előképző évfolyamok elvégzése után:

- Rendelkezzék a tanuló a zenetanuláshoz szükséges alapvető magatartásformákkal: tudjon zenére figyelni, tudjon együttműködni társaival, tanárával a csoportos éneklésben, játékokban.
- Tudjon az egyenletes löktetéshez járni, énekelni. Tudjon önállóan dalt kezdeni.
- Ismerje fel kottáról a negyed, nyolcad, fél, egész, pontozott negyed értékű hangokat, a megfelelő szüneteket, valamint a szinkópa, éles és nyújtott ritmust.
- Legyen képes 4–8 ütemes ritmust folyamatosan olvasni és hangoztatni.
- Tudja alkalmazni a ritmuselemeket 2/4-es ütemekben.
- Tudjon lejegyezni rövid ritmusmotívumokat.
- Ismerje a szolmizációs neveket, kézjeleket és a hangok viszonyított helyét a vonalrendszeren.
- Tudja a dalokat szöveggel és szolmizálva – a zenei tartalomnak megfelelő tempóban, pontos ritmusban, helyes frazeálással – emlékezetből énekelni.
- Tudjon rövid zenei egységet (a tanult dallami fordulatok köréből) visszaénekelni.
- Ismerje a G–kulcs hangjait, legyen tájékozott a vonalrendszeren.
- Ismerje a kis és nagy szekund, tiszta kvint, tiszta oktáv hangközöket.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- A tanult dalok, gyermekjátékok, ritmus- és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.

Alapfokú évfolyamok

Az első évfolyam tanítási anyagának összeállítása az előképző évfolyamok követelményeinek ismeretét feltételezi.

1. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok:

- A zenei élményanyag bővítése.
- A magyar népzene régi stílusú dallamainak megismerése.

- Betekintés a műzene kis formáiba. A zenei értelmezés kezdeti lépéseinek kimunkálása.
 - Az előképzőben tanult zenei ismeretanyag ismételése.
 - A készségek megalapozása, fejlesztése a tananyaghoz kapcsolódóan.
 - Az abszolút rendszer további gyakorlása.
 - A szolfézs és a hangszerjáték kapcsolatának kialakítása.
 - A zenehallgatási élmény elmélyítése.
- Az éneklési készség fejlesztése:
- Helyes testtartás, levegővétel, tiszta intonáció, tempótartás.
 - Artikuláció, szövegmondás.
 - A tanulók hangterjedelmének fokozatos bővítése.
 - Az igényes, szép éneklés kialakítása.
- Ritmikai ismeretek, készségfejlesztés:
- Az előképzőben tanult ritmikai elemek alapos ismételése.
 - A korona, az átkötés, az értéknújtó pont ismerete.
 - A legegyszerűbb ütemek: 2/4, 4/4, 3/4.
 - Ütemsúlyok. (ütemezés).
 - A szinkópa, az éles és a nyújtott ritmus ismételése, elmélyítése.
 - A tizenhatodok páros formációi.
- Dallami ismeretek, készségfejlesztés:
- Daltanulás hallás után, kézjelről, betűkottáról.
 - Az új szolmizációs hangok (relációk) elsajátítása.
 - A régi stílusú magyar népdalok jellemzői.
 - A tonalitásérzék fejlesztése. a dallamzáró alaphang: lá, és dó.
 - A hétfokúság dallamfordulatainak gyakorlása.
 - Periodizáló műzenei szemelvények éneklése, memorizálása.
 - A belső hallás további kimunkálása: memorizálás belső hallás alapján kézjelről, kottaképről.
- A kétszólamúság előkészítő gyakorlatai:
- Dallamhoz ritmusosztinató vagy önálló ritmusszólam megszólaltatása.
 - Könnyű kétszólamú művek éneklése (a csoport képességeinek megfelelően válogatott könnyű kánonok, biciniumok).
- Hangközök:
- Tiszta prim, kis és nagy szekund, kis és nagy terc, tiszta kvart, tiszta kvint, tiszta oktáv.
 - Éneklés szolmizálva, építés megadott hangokra.

- Felismerés kottakép és hallás után (hallás után: szekundok, tercek, kvint, oktáv).

— Hangzatok:

- Az alaphelyzetű dúr és moll hármashangzatok szerkezete.
- Éneklés szolmizálva mindkét irányban.
- Felismerés hallás után együtthangzásban vagy felbontásban.
- Építés megadott ábécés hangokra a tanult hangnemek alapján.

— Hangkészlet, hangsorok, hangnemek:

- Alaphang fogalma.
- Tiszta- és pien hangos pentatónia.
- Pienhangok (fá, ti, fi), díszítőhangok.
- Módosító jelek, előjegyzések.
- A módosított hangok nevei
- A tanult hangnemek előjegyzéseinek sorrendje írásban is.
- Hétfokúság: dúrok és mollok (eol) 2#, 1b előjegyzésig.
- A párhuzamos hangsorok fogalma.
- A zeneművek hangnemének megállapítása kottakép alapján az eddigi ismeretek felhasználásával.

— A formaérzék fejlesztése:

- Részletek, egységek megfigyeltetése: hasonlóság, azonosság, különbözőség, variáns, sorszerkezet.
- A kvintváltás megfigyeltetése.
- A5A5vAAv, illetve A5B5A B sorszerkezetek.
- A helyes frazeálás.

— Zenei olvasás – írás:

- A helyes kottaírás.
- Ritmusgyakorlatok olvasása.
- Ritmusfordulatok lejegyzése hallás és memorizálás alapján.
- Éneklés betűkottáról, majd ötvonalas rendszerben hangjegyekről, G–kulcsban, abszolút magasságban ábécés nevekkkel 2#, 1b előjegyzéssel.
- Dallamok átírása betűkottáról hangjegyekre, illetve G–kulcsból F–kulcsba (és fordítva).
- Igen könnyű diktálási feladatok.
- Könnyű dalok, dallamok lejegyzése hangonkénti folyóírással, betűkottával G– és F–kulcsban (2–4–8 ütem).
- Transzponálás írásban.

— Rögtönzés:

- Ritmussorok rögtönzése.
- Megadott ritmikai, dallami fordulatok variálása (szaporítás – ritkítás stb.).
- Megadott több ritmussorból, dallamsorból teljes zenei forma kialakítása.
- Ritmus kiegészítések megadott ütemmutatók alapján.
- Párbeszéd, kérdés–felelet.
- Adott dallamhoz ritmuskíséret.
- Hiányos dallam kiegészítése.

— Zenehallgatás:

- Különféle kórushangzások.
- Dallam és kíséret, szólamok megfigyelése.
- A hangszerek hangszínének felismerése.
- Dinamikai különbségek megismerése.
- A népzene és műzene.
- A különféle hangulatok, előadásmódok (pl. parlando) megfigyelése.

— Zenei szakkifejezések ismerete:

- A szolfézs előképzőben tanultakhoz.
- Ütemmutató, ütemsúly, ütempár.
- Alkalmazkodó ritmus.
- Kulcsok. előjegyzések, módosító jelek.
- Pentatónia. díszítőhang, vendéghang (pienhang).
- Hangkészlet, hangsor, hangnem.
- Pentachord, Dur és moll (eol).
- A párhuzamos hangsor fogalma.
- Dallamsorok, alaphang, kvintváltás, szolmizációváltás.
- Ereszkedő dallamvonal.
- Azonosság, variáns, sorszerkezet.
- Szekvencia.
- Periódus.
- Transzponálás.
- Prima volta, seconda volta.
- Solo, tutti.
- Parlando, rubato, tempo giusto.
- Staccato, legato.

— Ajánlott tananyag:

- Régi stílusú magyar népdalok, énekelhető műzenei szemelvények a hangszeres iskolák anyagából is (könnyű barokk és klasszikus táncok).

- Könnyű kánonok, biciniumok.
- Horváth Istvánné – Smid Anna: Csicsergő II (tankönyv, munkafüzet és Útmutató)
- Horváth László: A hangoktól a zenéig
- Dobszay László: A hangok világa I. és Útmutató
- Horváth Guidóné: Utazás a zene birodalmába I. II. (könyv és munkafüzet, tanmenet)
- J. Irsai Vera: Szolfézs példatár, Alsófok I.
- Kodály Zoltán: 333 olvasógyakorlat
- Kodály Zoltán: Válogatott biciniumok
- Kodály Zoltán: Énekeljünk tisztán
- Bárdos Lajos: Kicsinyek kórusa I.
- Bárdos Lajos: 70 kánon
- Tegzes György: Hétfokú olvasógyakorlatok
- Forrai Katalin: Európai gyermekdalok
- Péter József: 165 kánon
- Kocsárné Herboly Ildikó: Többszólamúság, harmónia és forma tanítása az általános iskolában
- Szabó Helga: Énekes improvizáció az iskolában
- Brukner Adrienn: Énekelni jó!
- Laczó Zoltán: Zenehallgatás az általános iskola alsó tagozatában
- Balázs Oszkár – Zempléni László: Ritmusgyakorlatok kezdőknek
- Lázárné Nagy Andrea: Margaréta (Gyakorló feladatok)
- Dalkísérek I. Szőlő érik (Tankönyvkiadó)
- Reschafsky Sándor: Lánc-lánc eszterlánc... magyar gyermekdalok zongorára
- 71 magyar népdal

— Ajánlott zenehallgatási anyag:

- Eredeti népzenei felvételek gyermekdalok, népdalok.
- Gyermeknek komponált művek Bartók Béla, Kodály Zoltán Bárdos Lajos kórusműveiből.
- Szemelvények a tanulók hangszeres anyagából: barokk, klasszikus táncok (különböző hangszereken).
- Mese- és karakterdarabok.

— Követelmény:

- Tudja a tanuló a dalokat zeneileg igényesen énekelni.
- Legyen tájékozott a vonalrendszeren, tudjon G- és F-kulcsban ábécés névvel olvasni.
- Ismerje a módosítójeleket, az előjegyzések sorrendjét írásban is mindkét kulcsban 2#, 1b előjegyzésig.

- Ismerje a dúr és moll hangsorokat 2#, 1b előjegyzésig.
- Ismerje fel és tudja ritmusolvasásban folyamatosan hangoztatni a szinkópát, az éles és nyújtott ritmust, valamint a tizenhatodok páros formációit.
- Legyen képes egyszerű, rövid (a tanult zenei anyagnál könnyebb) dallamfordulatokat hallás után szolmizálva visszaénekelni, memorizálni, lejegyezni.
- Ismerje a tiszta prím, kis és nagy szekund, kis és nagy terc, tiszta kvart, tiszta kvint és tiszta oktáv hangközök fogalmát, tudja ezeket kottakép alapján azonosítani.
- Ismerje fel hallás után a kis és nagy szekund, a kis és nagy terc, a tiszta kvint és tiszta oktáv hangközöket tonális keretben.
- Ismerje az alaphelyzetű dúr és moll hármashangzatok felépítését.
- Ismerje a régi stílusú népdalok jellemző vonásait.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- A tanult dalok, gyermekjátékok, ritmus- és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.

2. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok:

- A zenei ismeret- és élményanyag bővítése.
- A zenei képességek, készségek fejlesztése a szolfézs illetve hangszeres anyaghoz kapcsolódóan.
- Az új stílusú magyar népdalok jellemzőinek elsajátítása.
- A műzene kis formáinak megismerése: elsősorban barokk táncjátékok megszólaltatásával.
- Tájékozódás és gyakorlás az abszolút rendszerben.
- Az aktív, a figyelmes zenehallgatás további kimunkálása, fejlesztése.
- A zenei kifejezőkészség és ízlés formálása.

— Az éneklési és intonációs készség fejlesztése:

- A népdalok kifejező megszólaltatása.
- A tanulók hangterjedelmének fokozatos bővítése.
- A kétszólamú éneklés kimunkálása.
- Intonációs gyakorlatok.

— Ritmikai ismeretek, készségfejlesztés:

- Az előző évfolyamokban elsajátított ritmusok ismételése, további gyakorlása, alkalmazása.
- A „kis nyújtott” és „kis éles” ritmus, a negyed értékű triola.
- Negyed felütés.
- 3/8-os ütem.
- Váltakozó ütem.

- A 4/4 – 2/4 és a 3/4 – 2/4 váltás megéreztetése.
- Alla breve.
- Az új stílusú magyar népdalok néhány ritmikai jellegzetessége: alkalmazkodó ritmus, erős és gyenge zárás.

— Dallami ismeretek, készségfejlesztés:

- Daltanulás hallás után, valamint kottaképről.
- A fi, szi és ta hang, valamint dallamfordulataik.
- A népdalanyagon belül: dó, lá, ré (mi) és szó alaphangú dalok éneklése.
- A tanult zenei anyag jellegzetes dallamfordulatainak gyakorlása, olvasása és hallás utáni felismerése.
- Az alap és kvint szerepe, kvintváltás felfelé.
- Régi és új stílusú népdalok stílusjegyeinek rendszerezése, összefoglalása az eddigi ismeretek alapján.
- A dúr és moll tonalitás megfigyelése műzenei anyagon.
- A műzene dallamfordulatainak megfigyelése, éneklése, gyakorlása (hármashangzat felbontások, skálamenetek, terclépések, szekvenciák).

— A többszólamúság fejlesztése:

- Hangközök megszólaltatása két szólamban.
- Intonációs gyakorlatok.
- Kánonok, biciniumok éneklése.
- A többszólamú művek szólammozgásainak énekes megszólaltatása (párhuzamos mozgás, ellenmozgás).

— Hangközök:

- Az előző években tanult hangközök további gyakorlása.
- Éneklés szolmizálva, ábécés–s nevekkkel mindkét irányban.
- Felismerés hallás után és kottaképről.
- A szext hangköz és a szűkített – bővített kvint elsajátítása.
- A bővített szekund megfigyelése.
- Hangközláncok építése, éneklése.

— Hangzatok:

- Az előző évben tanult hármashangzatok további gyakorlása, elsősorban hallási elmélyítése.
- A tanult hangnemek alap–hármashangzatai.

— Hangsorok:

- A háromféle moll hangsor elsajátítása, a vezetőhang.
- Dúrok és mollok 3#, 3b előjegyzésig.

— A formaérzék fejlesztése:

- AA5A5vA, AA5BA, ABBvA, AABA formaszerkezetek.
- A periódus felépítése (előtag, utótag, nyitás, zárás).
- Formai elemzések az elsajátított ismeretek alapján.

— Zenei olvasás, írás:

- Ritmusgyakorlatok olvasása.
- Ritmusírás énekelt népdalok alapján.
- Hangszeren megszólaltatott egyszerű ritmusú barokk táncjátékok ritmusának lejegyzése.
- Könnyű dallamok olvasása (mérővel), memorizálás, lejegyzés.
- Egyszerű periodizáló dallamok memorizálása, lejegyzése.
- Hangközök, hangközláncok lejegyzése betűvel és számmal.
- Hármashangzatok lejegyzése együtthangzás vagy felbontás alapján.
- Új stílusú népdalok lapról éneklése szolmizálva, szöveggel.
- Műzenei szemelvények éneklése szolmizálva és ábécés nevekkkel, alkalmi hangzókkal, szöveggel

— Rögtönzés:

- Megadott ritmikai, dallami fordulatok variálása.
- Hiányos dallam kiegészítése.
- Megadott dallamsorokból a tanult népdalformák kialakítása.
- Adott dallamhoz ritmuskíséret.
- A tanult népdalokhoz hasonló dallamok rögtönzése.
- AA5A5vA, A5BA, ABBvA formákban, megadott egy vagy több sor alapján.
- Rögtönzés szövegre is.
- Megadott periodizáló dallamrészletek kiegészítése.
- Előtagra utótag rögtönzése (a–av).

— Zenehallgatás:

- A tanult népdalok felismerése népdalfeldolgozásokban.
- Mozdulás, gesztus a zenében.
- Népdalok, népi táncdallamok feldolgozásai, régi magyar táncok.
- Műzenei táncok (elsősorban menüett) megismerése.
- A barokk táncjátékok jellemzőinek megfigyelése hallás alapján is.
- A zenekari hangzás megfigyelése, hangszerek hangszínének felismerése.
- A többszólamú művek szólammozgásainak követése: párhuzamos mozgás, ellenmozgás, „pont”, „vonal” stb.

— Zenei szakkifejezések ismerete:

- Triola. „kis” nyújtott, „kis” éles ritmus.
- Felütés.
- Váltakozó ütem.
- Eol, összhangzatos, dallamos moll, vezetőhang fogalma.
- Az eddigi hangközökön kívül a kis és nagy szext, bővített szekund.
- Parlando, rubato, tempo giusto.
- A régi és új stílusú népdalok.
- Motívum, periódus, szekvencia.
- Kvintoszlop.
- Párhuzamos és ellenmozgás.
- A metronómjelzés.
- A tanult zenei anyagban előforduló előadási jelek és tempójelzések valamint a megismert zeneszerzők nevének helyes kiejtése, leírása.

— Ajánlott tananyag:

- A magyar népdalok újabb rétege: pentaton, dúr, háromféle moll, valamint dór (fríg) és mixolid hangkészletű dallamok.
- Néhány táncjáték a barokk korból – elsősorban a tanulók hangszeres anyagából (menüett, bourrée, sarabande, rigaudon, gavotte).
- Válogatás Bartók Béla Mikrokozmosz c. művéből énekes megszólaltatáshoz (a népdalanyagban megismert zenei jelenségek valamint a többszólamú komponálási technikák megfigyelésére).
- Könnyű kétszólamúság: kánonok, biciniumok.
- Dobszay László: A hangok világa II. és III. kötet és Útmutatók
- Horváth Guidóné: Utazás a zene birodalmába I. II. (könyv és munkafüzet, tanmenet)
- Lázárné Nagy Andrea: Margaréta
- J. Irsai Vera: Szolfézs példatár, Alsófok II.
- Kodály Zoltán: Ötfokú zene I–II.
- Kodály Zoltán: Válogatott biciniumok
- Kodály Zoltán: Énekeljünk tisztán
- Bárdos Lajos: Kicsinyek kórusa I–II.
- Bárdos Lajos: 70 kánon
- Tegzes György: Hétfokú olvasógyakorlatok
- Szőnyi Erzsébet: Biciniumok
- Péter József: 165 kánon
- Sulyok Gizella: Pilletánc I. és II. kötet.

- Kocsárné Herboly Ildikó: Többszólamúság, harmónia és forma tanítása az általános iskolában
- Szabó Helga: Énekes improvizáció az iskolában
- Brukner Adrienn: Énekelni jó!
- Kezdők zongoramuzsikája sorozat (Purcell, J. S. Bach, Händel stb.)
- Kezdők hangszeres kottagyűjteményei, előadási darabjai
- Komjáthyiné: Zongoraiskola II.
- Fantóné – Komjáthyiné – Hernádiné: Régi táncok gyermekeknek
- Balázs Oszkár – Zempléni László: Ritmusgyakorlatok kezdőknek
- 71 magyar népdal
- Tiszán innen dunán túl....
- Muskátli
- Százszorszép
- Rezeda

— Ajánlott zenehallgatási anyag:

- Népdalfeldolgozások (elsősorban a tanult dalokhoz kapcsolódóan).
- Szemelvények Bartók Béla Gyermekeknek és Mikrokozmosz című műveiből.
- Válogatás Bartók Béla és Kodály Zoltán kórusműveiből.
- Barokk táncok. (hangszeres táncok, zenekari tételek).
- Mesealakok a zenében.

— Követelmény:

- Tudja a tanuló a dalokat – ezen belül műzenei szemelvényeket – szöveggel, zeneileg igényesen előadni.
- Legyen tájékozott a vonalrendszeren, tudjon G– és F– kulcsban folyamatosan ábécés névvel olvasni.
- Ismerje fel kottaképről a tanult ritmusképleteket, tudja folyamatosan olvasni, hangoztatni mérőütéssel vagy belső méréssel.
- Legyen képes a tanult anyagnál könnyebb, rövid dallamokat szolmizálva visszaénekelni, hallás után lejegyezni, memorizálni.
- Ismerje fel a népdalok jellegzetességeit, stílusát (sorszerkezet, hangnem).
- Ismerje a dúr és moll hangsorokat 3#, 3b előjegyzésig, tudja a hangnemeket kottakép alapján megállapítani.
- Ismerje az eddig tanult hangközöket, tudja ezeket felépíteni, illetve kottaképről azonosítani.
- Ismerje fel hallás után a kis és nagy szekund, kis és nagy terc, tiszta kvart, tiszta kvint és tiszta oktáv hangközöket tonális keretben.

- Ismerje a dūr, moll alaphelyzetű hármashangzatok felépítését. Ismerje fel hallás után a dūr és moll hármashangzatokat felbontásban vagy együtthangzásban.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- A tanult zenei anyag, a ritmus– és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.

3. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok:

- A zenei élményanyag bővítése.
- Bevezetés a bécsi klasszikus zene forma– és harmóniavilágába európai többszólamú népdalok és műzenei szemelvények alapján.
- Tájékozódás és gyakorlás az abszolút rendszerben – elsősorban a dūr és moll tonalitáson belül.
- A többszólamúság, társas zenélés készségének fejlesztése funkciós művek alapján.
- A magyar népdalok élményszerű előadása.
- A zenei kifejezőkészség és ízlés formálása.
- Tudatos zenehallgatásra nevelés.

— Ritmikai ismeretek, készségfejlesztés:

- Kis éles, kis nyújtott ritmusok, a nyolcad triola további gyakorlása, alkalmazása.
- A nyújtott és szinkópa ritmusok variánsai.
- Nyolcad és páros tizenhatod felütés.
- 3/8, 6/8. Pontozás, átkötés 6/8–ban.
- A siciliano és a mazurka ritmus jellegzetessége.
- Ritmusgyakorlatok egy és két szólamban.

— Dallami ismeretek, készségfejlesztés:

- Daltanulás elsősorban kottaképről.
- Módosított hangok: fi, szi, di, ri és ta gyakorlása népzenei és műzenei olvasási anyagon (szolmizálva és ábécés névvel).

— A többszólamú éneklés készségfejlesztése:

- Más népek zenéjének többszólamú megszólaltatása.
- Hangszerkíséretes dalok.
- Kánonok.
- Kürtmenetek, hangközmenetek, kétszólamú funkciós részletek megszólaltatása énekléssel és egyéni hangszerjáráttal is.
- T–D–T kapcsolatok megfigyelése.
- Funkciós főhangok éneklése a dallamhoz szolmizálva és ábécés nevekkal.
- A belső hallás és memória fejlesztése.

— Hangközök:

- Az előző évben tanult hangközök gyakorlása: felismerés hallás után és kottaképről.
- A szűkített, bővített kvint (oldással) ismertetése.
- Új hangközök: a kis és nagy szeptim, (oldással).

— Hangzatok:

- Az alaphelyzetű hármashangzatok felismerése hallás után felbontásban vagy együtt-hangzásban, építésük, felismerésük kottaképről.
- A hármashangzatok megfordításainak elve.
- Hallásgyakorlatok felbontásban, együtt-hangzásban.

— Hangsorok:

- Dúrok és mollok 4#, 4b előjegyzésig.
- Azonos alapú dúr és moll.
- A hangnemi kitérés és moduláció megfigyeltetése.

— A formaérzék fejlesztése:

- A periódus felépítése. Nyitás –zárás.
- Kis kéttagú–, háromtagú forma. Rondo forma.

— Zenei olvasás, írás:

- Olvasógyakorlatok szolmizálva, alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkal.
- Igen könnyű magyar népdalok lejegyzése.
- Hangközök, hármashangzatok felismerése, lejegyzése együtt-hangzásban vagy felbontásban.
- Hangközmenetek éneklése felbontással is, lejegyzése memorizálás, hallás után.
- Könnyű periódusok olvasása, memorizálása kottaképről.
- Lejegyzés memorizálás vagy hallás után egy szólamban.
- Igen könnyű funkciós kísérszólamok megfigyelése, éneklése, lejegyzése betűkottával a dallamhangok alá.

— Rögtönzés:

- Adott dallamhoz tercmenet, kürtmenet szerkesztése.
- Periódusok kiegészítése: adott előtaghoz utótag (A–Av).
- Periodizáló dallamokhoz egy–egy kísérszólam éneklése.

— Zenehallgatás:

- Magyar és más népek táncai a műzenében.
- Barokk, klasszikus táncok – elsősorban a tanulók hangszeres darabjaiból.
- A hangszerelés, a dinamika – mint a zenei kifejezés eszközei.
- Dinamika a barokk korban.
- A barokk és bécsi klasszikus zenekar hangszerei.
- A tanult formák, dallami elemek megfigyelése hallás után.

— Zenei szakkifejezések ismerete:

- Siciliano és mazurka ritmus.
- Azonos alapú dúr és moll hangsor.
- Kvintoszlop.
- Kürtmenet.
- Funkciók.
- Hangnemi kitérés, moduláció.
- Periódus.
- Kéttagú-, háromtagú forma. Triós forma. Da Capo forma.
- Duett, duó, tercett, trió.
- Partitúra.
- A tanult zenei anyagban előforduló előadási jelek és tempójelzések.

— Ajánlott tananyag:

- Más népek funkciós népzeneje: egyszerű tercelő, kürtmenetes dalok kísérőszólammal vagy hangszerkísérettel (lengyel, francia, német, olasz népdalok).
- Könnyű szemelvények a bécsi klasszikus zeneszerzők műveiből, darabok a tanulók hangszeres anyagából is.
- Két–három–négyzólamú könnyű kánonok.
- Dobszay László: A hangok világa III. és IV. kötet, Útmutatók
- Szigetiné Horváth Zsuzsa – Simonné Sármási Ágnes: Készségfejlesztő gyakorlatok
- J. Irsai Vera: Szolfézs példatár II.
- Tegzes György: Hétfokú olvasógyakorlatok
- Forrai Katalin: Európai gyermekdalok
- Kodály Zoltán: Válogatott biciniumok
- Kodály Zoltán: Énekeljünk tisztán
- Szőnyi Erzsébet: Biciniumok
- Péter József: 165 kánon
- Bárdos Lajos: 70 kánon
- Bárdos Lajos: Európa peremén
- Bárdos Lajos: Írások népzeneinkről
- Kerényi M. György: Százszínű csokor
- Sulyok Gizella: Pilletánc II.–III.
- Laczó Zoltán: Zenehallgatás az általános iskola alsó tagozatában
- Nógrádi László – Papp Károlyné – Spiegel Marianna: Dallamírási feladatok I. (Aelia Sabina Alapítvány, Budapest)
- Győrffi István: Dallamírási feladatok

- Kezdők zongoramuzsikája (J. S. Bach, Haydn, Mozart, Beethoven, Schubert, Weber)
- Szemelvények a tanulók hangszeres darabjaiból
- Dalkísérek II. Érik a szőlő (Tankönyvkiadó)
- 71 magyar népdal
- Tiszán innen dunán túl....
- Muskátli
- Százszorszép
- Rezeda
- Lázárné M. Andrea: Margaréta II.

— Ajánlott zenehallgatási anyag:

- Magyar és más népek táncai a műzenében (pl. bécsi klasszikus táncok, valamint
- F. Chopin, A. Dvořák, B. Smetana, P. I. Csajkovszkij, J. Brahms, M. Ravel művei).
- Balett részletek (nemzeti karakter–táncok: mazurka, csárdás stb.).
- Szemelvények a bécsi klasszikus zeneszerzők műveiből: dalok, opera– és szimfónia részletek.

— Követelmény:

- Tudja a tanuló a dalokat, illetve a bécsi klasszikus korból a műveket, részleteket stílusosan előadni.
- Tudjon folyamatosan 6/8–os ütemben ritmust olvasni.
- Egyszerű 4–8 ütemnyi dallamot lejegyezni, memorizálni.
- A tanult anyagnál könnyebb dallamfordulatokat kottából szolmizálva, alkalmi hangzókkal, szöveggel megszólaltatni.
- Tudja a dúr és moll hangsorokat, vezetőhangokat 4#, 4b előjegyzésig.
- Tudja a hangnemeket kottakép alapján megállapítani.
- Ismerje az eddig tanult hangközöket, tudja kottaképről azonosítani és felépíteni.
- Ismerje fel hallás után a kis és nagy szext hangközt.
- Ismerje fel hallás után az alaphelyzetű dúr, moll, szűkített és bővített hármashangzatokat.
- Tudja kottaképről azonosítani és adott hangra szerkeszteni (a tanult hangnemek körében).
- Ismerje a dúr és moll hármashangzatok fordításainak nevét, felépítését, a funkciókat.
- Ismerje a periódus és a kisformák felépítését.
- Ismerje az alapvető tempo és előadási jeleket.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- A tanult zenei anyag, a ritmus– és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.

— Fejlesztési feladatok:

- Zenei élményanyag gyűjtése a bécsi klasszikus zeneszerzők műveiből.
- A periodizáló és funkciós zenei ismeretek elmélyítése.
- Betekintés a romantika és a XX. század zenéjébe.
- A tanult magyar népzenei anyag bővítése aszimmetrikus dalokkal.
- Az eddig tanultak rendszerező ismételése.
- A zenei elemzési képesség fejlesztése.

— Hallásfejlesztés és zenei ismeretek:

- Átkötés, pontozás gyakorlása.
- Harminckettedek.
- Alla breve további gyakorlása.
- A népzenei anyagban arányok, szimmetriák, aszimmetriák megfigyelése.
- 5/8, 8/8 (3+3+2) gyakorlása ritmusfeladatokkal.
- A módosított szolmizációs hangok további gyakorlása.
- A bővített kvart oldással.
- Alterált hangok, mint a díszítés, és mint a hangnemváltás eszközei.
- A kromatika megfigyelése, kromatikus fordulatok éneklése.
- Késleltetés.
- A hangközök rendszerezése.
- A hangközfördítés elve.
- A tiszta, kis- és nagy hangközök éneklése, felismerése és megnevezése ábécés nevekkkel is.
- Hangközmenetek éneklése, szolmizálva, ábécés nevekkkel; a hangközök megnevezésével, zenei szerepük megfigyelésével.
- A dúr és moll hármashangzatok fordításai illetve az alaphelyzetű szűkített, bővített hármashangzat gyakorlása oldással.
- Felismerésük hallás és kottakép alapján, építés.
- A dominánsszeptim dúrban és mollban.
- Éneklése oldással szolmizálva.
- A nyolcütemes bécsi klasszikus periódusforma ritmus- és dallamfordulatainak megfigyelése, kiemelése, gyakorlása.
- Dallami variánsok, figuráció.
- A bécsi klasszikus zene funkciós rendjének gyakorlása.
- T–D–T; T–S–D–T kapcsolatok, funkciós jelző basszus hangok.
- Funkciós kísérszólam éneklése a dallamhoz szolmizálva és ábécés nevekkkel.
- Műdalok olvasása zongorakísérettel (tanár, esetleg tanuló közreműködésével).

- Kétszólamú vagy hangszerkíséretes klasszikus művek éneklése a tanult zenei ismeretek megfigyeltetésével.
- Két- és többszólamú vokális művek megszólaltatása különféle hangszeres együttesek előadásában.
- Kánonok éneklése.
- Hangsorok 6#, 6b előjegyzésig, vezetőhanggal.

— A formaérzék fejlesztése:

- Zárlatok: fél- és egész-zárlat, álzárlat.
- A klasszikus (és romantikus) dal.
- Két- és háromtagú kisformák, visszatérési típusok megfigyelése.
- Egy rondó, egy variáció és egy szonátaforma formai megismerése.

— Zenei olvasás, írás:

- Könnyű periódusok lapról éneklése.
- Periódus terjedelmű bécsi klasszikus anyag lejegyzése a tanult hangnemekben.
- Könnyű hangközmenetek éneklése, írása.
- A kétszólamú írás bevezetése: a kísérő szólamban funkciós főhangok.
- Könnyű népdalok lejegyzése (szöveggel is).

— Zenehallgatás:

- A zenei kifejezés eszközei a bécsi klasszikus korban (stílusjegyek összegyűjtése).
- Hangszín – hangszerelés.
- A ritmikai, dallami és harmóniai elemek szerepének hallás utáni megfigyelése: (alteráció, kromatika, késleltetés, hangzatfelbontások, funkciók, zárlatok, feszültség – oldás, hangnemi kitérés, moduláció).
- Két- és háromtagú kisformák, visszatérési típusok, egy rondó, egy variáció és egy szonátaforma megismerése zenehallgatás alapján is.
- A bécsi klasszikus zene stílusjegyeinek, jellegzetes műfajainak, előadói apparátusainak megfigyelése a meghallgatott művekben.
- A romantika kifejezési eszközeinek és a XX. század új hangzásvilágának megfigyelése.
- A homofon és polifon szerkesztési mód felismerése hallás után is.

— Rögtönzés:

- Ritmuskíséreték rögtönzése aszimmetrikus népdalokhoz. Osztinátók.
- Periódus kiegészítése: megadott előtaghoz utótag rögtönzése.
- Periódusok zenei anyagának variálása a megismert ritmikai és dallami elemekkel (hangzatfelbontás, kromatika, késleltetés stb.).
- Funkciójelző basszus szólam rögtönzése ismert periódushoz dúrban, mollban.

— Zenei elemzési képesség:

- A tanult ismeretek alkalmazása a zeneművek feldolgozása során.
- A stílusjegyek és az alapvető zenei összefüggések megfigyeltetése (ritmika, dallam, funkció, harmónia, forma).

— Zenei szakkifejezések ismerete:

- Bécsi klasszikusok, Köchel–jegyzék, opusz.
- Kvintkör.
- Hangnemi rokonságok, maggiore–minore, a hangnemi kitérés, moduláció.
- A hangközfördítés elve.
- Tritonusz.
- Alteráció, kromatika.
- Funkciók, funkciós vonzás.
- Késleltetés.
- Kadencia, álzárlat, fél– és egész–zárlat.
- Előjáték, utójáték, visszatérés, Coda.
- Imitáció.
- Orgonapont.
- Hangszeres és vokális zene.
- Dal, ária, opera.
- Szimfónia.
- Kamarazene, duó, duett, trió, tercett, kvartett, kvintett.
- Kisformák.
- Triós forma, szonátaforma, rondóforma, variáció.
- A tanult zenei anyagban előforduló előadási jelek és tempójelzések.
- Az eddig megismert zenei korok rövid áttekintő ismételése, kronológiai rendezése, a legfontosabb stílusjegyek kiemelése.

— Ajánlott tananyag:

- Elsősorban bécsi klasszikus (romantikus) hangszerkíséretes dalok, duettek
- Szimfónia tételek, hangszeres szonáta, variáció, rondó
- Néhány könnyű XX. századi dal, kórusmű vagy énekelhető hangszeres darab
- Dobszay László: A hangok világa IV. és V. kötet, Útmutatók
- Tegzes György: Hétfokú olvasógyakorlatok
- Ádám Jenő: A dal mesterei (válogatás a kötetekből)
- Kodály Zoltán: Biciniumok
- Szőnyi Erzsébet: Biciniumok
- Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorlófüzetei
- Legányné Hegyi Erzsébet: Énektanár képzés Kodály Zoltán pedagógiai művei alapján

- Virágos sorozat népdalfüzetei
- Péter József: 165 kánon
- W. A. Mozart: 30 kánon
- Bárdos Lajos: 70 kánon
- Molnár Antal: Klasszikus kánonok
- Frank Oszkár: Formák, műfajok a barokk és klasszikus zenében
- Nógrádi László – Papp Károlyné – Spiegel Marianna: Dallamírási feladatok I.
- Győrfy István: Dallamírási feladatok
- Lázárné M. Andrea: Margaréta II.
- Kárpáti Tünde: Alsó fokú klasszikus példatár

— Ajánlott zenehallgatási anyag:

- Szemelvények a bécsi klasszikusok műveiből a szonátaforma, a szimfónia (Menüett tétel), az opera megismeréséhez.
- Romantikus dalok, karakterdarabok.
- A XX. század zenéjéből néhány vokális és hangszeres mű.
- Néhány darab Bartók Béla Mikrokozmosz sorozatából (aszimmetria).

— Követelmény:

- Tudjon a tanuló emlékezetből bécsi klasszikus, romantikus műveket, szemelvényeket (dal, kánon, műrészlet) zeneileg igényesen előadni.
- Tudjon leolvasni, lejegyezni egyszerű, könnyű klasszikus periódust.
- Ismerje a dúr és moll hangsorokat 6#, 6b előjegyzésig.
- Ismerje az oktávon belüli hangközöket.
- Ismerje a négy alaphelyzetű hármashangzatot, a dúr és moll hangzatok fordításait, valamint a dominánsszeptim akkordot.
- Tudja ezeket szolmizálva énekelni, felismerni hallás után, ábécés hangokkal megnevezni a könnyebb hangnemekben (3#, 3b).
- Ismerje a funkciós főhangokat dúrban és mollban.
- Ismerje a klasszikus zene alapvető stílusjegyeit, a tanult formáit és műfajait.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással,
- A műzenei szemelvények, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával,
- Klasszikus kisforma elemzése (csoportos és egyéni munkával, tanári irányítással).

— Követelmény:

- Tudja a tanuló emlékezetből a bécsi klasszikus, romantikus műveket, szemelvényeket (dal, kánon, műrészlet) zeneileg igényesen előadni.

- Tudjon leolvasni, lejegyezni egyszerű, könnyű klasszikus periódust.
- Ismerje a dúr és moll hangsorokat 6#, 6b előjegyzésig.
- Ismerje az oktávon belüli hangközöket.
- Ismerje a négy alaphelyzetű hármashangzatot, a dúr és moll hangzatok fordításait, valamint a dominánsszeptim akkordot.
- Tudja ezeket szolmizálva énekelni, felismerni hallás után, ábécés hangokkal megnevezni a könnyebb hangnemekben (3#, 3b).
- Ismerje a funkciós főhangokat dúrban és mollban.
- Ismerje a klasszikus zene alapvető stílusjegyeit, a tanult formáit és műfajait.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással,
- A műzenei szemelvények, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával,
- Klasszikus kisforma elemzése (csoportos és egyéni munkával, tanári irányítással).

5. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok:

- A bécsi klasszikus zene periodizáló és funkciós gondolkodásának elmélyítése nagyobb lélegzetű zenei formákban.
- A romantikus zeneirodalom alaposabb megismerése.
- Ismerkedés a XX. századi zene néhány alkotásával.
- A tanult magyar népdalkincs bővítése.
- A többszólamú éneklés hangsúlyosabb megjelenése.

— Ismeretanyag és hallásfejlesztés:

- Az előző évfolyamban tanult ritmusok további gyakorlása, alkalmazása.
- Nyolcad szinkópa és tizenhatod triola és változataik.
- Augmentálás–diminuálás.
- Klasszikus és romantikus dalok, duettek megszólaltatása kottakép alapján.
- Az alterált fordulatok megfigyelése.
- Az alterációk díszítő vagy hangnemi szerepe.
- Könnyű klasszikus, romantikus és XX. századi dalok, énekelhető szemelvények, kórusművek megszólaltatása.
- A dó váltás alkalmazásának elmélyítése.
- A tonalitás felbomlásának megfigyelése.

— Hangközök:

- Az előző évfolyamokban tanult hangközök ismétlése, gyakorlása, hallási elmélyítése.
- A belső hangközhallás intenzív fejlesztése, törekvés a szolmizáció lassú, fokozatos elhagyására.

- A szűkített szeptim hangköz, a nóna és decima hangköz fogalma.
- Hangközmenetek éneklése, szolmizálva, ábécés névvel.
- A hangközök zenei szerepének megfigyelése (alterációk és funkciók).

— Hangzatok:

- Az alaphelyzetű hármashangzatok, a dúr és moll fordítások valamint az alaphelyzetű dominánsszeptim hangzat (oldással dúrban, mollban) további gyakorlása, hallási elmélyítése.
- A szűkített hármashangzat megfordításainak felépítése, éneklése oldással dúrban.
- A szűkített szeptimhangzat felépítése, éneklése oldással.
- A dúr és moll hangsor fokaira épített hármashangzatok.
- A funkciós alaphangokra építhető hármashangzatok.

— Hangsorok:

- Dúrok, mollok, vezetőhangok 6#, 6b előjegyzésig.
- A modális hangsorok elnevezésének, alaphangjainak ismerete.

— A formaérzék fejlesztése:

- Rendhagyó periódusok.
- Álzárlat.
- Egyszerű, két- és háromtagú klasszikus formák éneklése, elemzése.
- A hangnemi kitérés és moduláció megfigyelése (domináns vagy párhuzamos hangnemek).
- A szonáta-, a variációs és a rondóforma ismétlése, további megfigyelése nagyobb lélegzetű zeneművek tételeként.
- A formai ismeretek mélyítése.

— Zenei olvasás, írás:

- Klasszikus periódusok, egyszerű modulációs zenei részletek éneklése szolmizálva, dó váltással, alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkal.
- Alterált fordulatok gyakorlása: lapról olvasással, lejegyzéssel.
- Könnyű romantikus és XX. századi dallamok éneklése, memorizálása, (pl. témák a zenehallgatással feldolgozott művekből).
- Műdalok olvasása hangszerkísérettel (tanár, esetleg tanuló közreműködésével).
- Két- vagy többszólamú vokális művek különféle hangszeres együttesekkel is.
- Könnyű periódusok lejegyzése funkciós alsó szólammal, a felső szólamban egy-egy alterált hanggal.
- Egyszerű, rövid XX. századi tonális dallamok, dallamrészletek írása emlékezetből.
- Hangzatok lejegyzése hallás után, felépítés, felismerés kottaképről.
- Kánonok éneklése a klasszikus és romantikus korból.

— Rögtönzés:

- Dallamokhoz funkciójelző alsó szólam éneklése.
- Egyszerű periódusok zenei anyagának variálása a klasszikus művekben előforduló zenei elemekkel (késleltetés, figuráció, kromatika stb.).
- Periódusok rögtönzése megadott támpontok alapján.

— Zenehallgatás:

- A zenei kifejezőeszközök megfigyelése a romantikus zenében.
- Új hangnemi rokonságok, harmóniakapcsolatok, formai bővítések.
- A programzene eszközeinek felismerése: a hangulati elemek előtérbe kerülése, a zenekari hangzás bővülése.
- Új hangszerek, hangszínek megjelenése.
- A programzene és a társművészetek kapcsolata.
- A tonalitás felbomlása.
- A XX. századi zene hangzásvilágának megfigyelése (pl. impresszionizmus).
- A zenei formák változásainak megfigyelése.
- Stílusfelismerések zenehallgatás alapján.

— A zenei elemzési képesség fejlesztése:

- A hangközök, hangzatok funkciós jelentősége, zenei értelmezése a bécsi klasszikus zenében.
- Az alapvető zenei összefüggések felismertetése (ritmika, dallam, harmónia, funkció, forma).
- A kisformák és a triós forma önálló elemzése kottakép (és hallás) alapján.
- Bartók Béla Mikrokozmosz sorozatából megismert fordulatok megfigyelése (pl. növekedés, fogyás, pont, vonal, moll és dúr bitonalitása stb.).

— Zenei szakkifejezések ismerete:

- Komplementer, osztinató ritmus.
- Modális hangsorok.
- A hangnemek rokonsága, tercrokonság, enharmónia.
- Tonalitás, atonalitás, bitonalitás.
- Főhang, váltóhang, átmenőhang, figuráció, körülírás, késleltetés, előlegezés.
- A bővült periódusok: külső és belső bővülés.
- Zárlatok (gyenge, erős, stb), álzárlat.
- A szonáta– és a variációs forma.
- A klasszikus szimfónia tételrendje.
- Az opera dramaturgiai felépítése, zenei részei.
- A szimfonikus költemény.
- Tempó– és előadási jelzések: az elsajátított zenei anyaghoz kapcsolódóan.

— Ajánlott tananyag:

- Dobszay László: A hangok világa V. kötet és Útmutató
- Agócsy László: Zenei olvasókönyv
- Molnár Antal: Klasszikus kánonok
- Agócsy László: Énekeljünk, muzsikáljunk!
- Péter József: 165 kánon
- Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorló füzetek
- Németh Rudolf – Nógrádi László – Puster János: Szolfézs antológia
- Forrai Miklós: Duettek I–II.
- Ádám Jenő: A dal mesterei (válogatva a kötetekből)
- Szabolcsi Bence: Zenetörténet
- L. Bernstein: Hangverseny fiataloknak
- A. Schönberg: A zeneszerzés alapjai
- Frank Oszkár: Alapfokú zeneelmélet
- Frank Oszkár: Hangzó zeneelmélet
- Frank Oszkár: Formák, műfajok a barokk és klasszikus zenében
- Frank Oszkár: A klasszikus moduláció
- Frank Oszkár: Schubert dalok
- Lázárné M. Andrea: Margaréta II.
- Kárpáti Tünde: Alsó fokú klasszikus példatár
- Virágos népdalok sorozat
- Nógrádi – Papp – Spiegel: Dallamírási feladatok I.

— Ajánlott zenehallgatási anyag:

- Klasszikus szonáták, szimfóniák, versenyművek tételeinek elemző feldolgozása zenehallgatással.
- A zenei kifejező eszközök megfigyelése a programzene alkotásaiban: válogatás a romantikus dalokból, kis formákból (F. Schubert: dalok, táncok, Moments musicaux darabjai, részletek R. Schumann: Jugendalbum című művéből)
- Egy dalciklus (pl. Schubert: Die schöne Müllerin) vagy egy szimfonikus költemény meghallgatása, feldolgozása (pl. Muszorgszkij: Egy kiállítás képei)
- Romantikus opera részletek.
- A XX. századi művek hangzásvilágának bemutatása (pl. Bartók Béla kórusművei, válogatott szemelvények a Mikrokozmosz-ból, Kodály Zoltán: Epigrammák c. művéből, B. Britten népdalfeldolgozásai) alapján.

— Követelmény:

- Tudja a tanuló a bécsi klasszikus és romantikus dallamokat kotta nélkül stílusosan énekelni, szöveggel előadni (a tanár, a csoporttárs vagy saját zongorakíséretével).

- Tudja a hangnemeket 6#, 6b előjegyzésig.
- Ismerje az oktávon belüli hangközöket.
- Tudja a hármashangzatokat és fordításaikat (a bővített hármashangzatot alaphelyzetben), valamint a dominánsszeptim–akkordokat 3#, 3b hangnemekben elhelyezni.
- Ismerje fel hallás után a dúr és moll hármashangzatok megfordításait, valamint a dominánsszeptim–akkordot.
- Ismerje a szűkített szeptim–hangzat felépítését.
- Tudjon – a tanultaknál jóval könnyebb dallamot – lapról olvasni.
- Legyen képes a tanult anyagnál könnyebb periódus terjedelmű dallamot szólam kiegészítésekkel lejegyezni funkciót jelző basszussal együtt.
- Tudjon megadott könnyű, periódusterjedelmű dallamot befejezni.
- Ismerje a klasszikus, romantikus kor fontosabb zenei stílusjegyeit.
- Tudjon felsorolni a megismert zenei korokból zeneszerzőket, műveket.
- Ismerje a megtanult zenei formák jellemzőit.
- Tudja ismereteit a hangszeres repertoárja elemzésére is alkalmazni.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
- A műzenei szemelvények, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.
- Egy klasszikus kisforma elemzése (csoportos és egyéni munkával, tanári irányítással).
- Stílusfelismerés hangzó anyag alapján.

6. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok:

- A zenei élményanyag bővítése.
- Betekintés a reneszánsz zene művészetébe.
- A barokk zene stílusjegyeinek, főbb műfajainak, zeneszerzőinek alaposabb megismerése.
- További ismerkedés a XX. századi zene hangzás– és formavilágával, elsősorban a folklórizmus és a neoklasszicizmus törekvéseivel (valamint a dodekafónia és más irányzatokkal a csoport képességeitől függően).
- A hat évfolyam műzenei és népzenei ismeretanyagának ismétlése, rendszerezése.
- Az önálló elemzői munka készségének fejlesztése.

— Ismeretanyag és hallásfejlesztés:

- Reneszánsz vokális és hangszeres művek, barokk áriák, táncformák, színpadi betétdalok, vokális és énekelhető hangszeres művek, szemelvények, énekes megszólaltatásakottakép alapján.

- A jellegzetes barokk fordulatok (komplementer ritmika, hemiola – imitáció, szekven-
cia, ellenmozgás) megfigyeltetése, felismerése.
- A művek harmóniai vázának megszólaltatása hangközmenetek, hangzatmenetek ének-
lésével.
- Homofon és könnyű polifon többszólamúság éneklése és kamarazene–szerű megszól-
altatása (a tanulók hangszeres előadásában).
- Kánonok éneklése, megszólaltatása hangszerekkel is.
- A XX. századi művek éneklése, hangszeres megszólaltatása, feldolgozása során a pen-
tatónia, a modális hangsorok, egészhangú skála, akusztikus skála, kvartépítkezés, bi-
tonalitás, tizenkétfokúság, cluster megfigyelése, felfedezése.

— Hangközök:

- A hangközök további gyakorlása, hallási elmélyítése. a hangközök rendszerezése.
- A szűkített kvart fogalma.
- Az enharmónia.

— Hangzatok:

- Az eddigiek gyakorlása, elsősorban hallási elmélyítése.

— Zenei olvasás, írás:

- Reneszánsz zenei szemelvények, moduláló barokk és bécsi klasszikus dallamok olva-
sása.
- Könnyű XX. századi szemelvények éneklése.
- A zenei íráskészség segítése hallás utáni elemzésekkel.
- Könnyű barokk és klasszikus kétszólamúság lejegyzése hallás után.
- Memorizálás kottakép valamint hallás után.

— Rögtönzés:

- Dallam– és ritmus kiegészítés.
- Adott dallamhoz funkciós basszus éneklése.
- Dodekafon dallamok szerkesztése, komponálása hangszeren.
- XX. századi effektusok kipróbálása hangszeren.

— Zenehallgatás:

- A reneszánsz zene harmóniáinak, szerkesztésmódjának megfigyelése, hangszereinek
bemutatása, felismerése a hallgatott művekben.
- A régi barokk hangszerek jellegzetes hangzásának megismerése.
- A barokk zenekar hangszerei. Continuo.
- A zenekar koncertáló szólamcsoportjainak megfigyelése hallás után.
- A zenei dramaturgia az oratórikus művekben.
- A barokk táncok a szvitekben.
- A barokk variáció megfigyelése zenehallgatással.

- A XX. század néhány kiemelkedő magyar alkotásának elemző megismerése, a magyar népzenei elemek megfigyelése e művekben.
- A zeneművészet korszakainak összefoglaló rendszerezése.
- Stílusfelismerések zenehallgatás alapján.

— Zenei szakkifejezések ismerete:

- Hemiola, komplementer ritmus.
- Számozott basszus, continuo.
- Imitáció, tonális és reális válasz. Fuga.
- Motetta, madrigál, mise.
- Tonalitás, bitonalitás, politonalitás.
- Akusztikus skála, egészhangú skála, tizenkétfokúság, cluster.
- Szvit, opera, kantáta, oratórium, korál, recitativo, ária.
- A barokk versenymű. concerto grosso, concertálás.
- A szvit és a barokk táncok (allemande, courante, sarabande, gigue, menüett, gavotte).
- Barokk variáció (passacaglia, chaconne, folia).
- Tempó- és előadási jelek: a zenei anyaghoz kapcsolódóan.

— Zenei elemzési képesség:

- Az alapvető zenei összefüggések felismerése, (ritmika, dallam, funkció, harmónia, forma), a zenei gondolkodás és elemzési képesség alakítása hallás és kottaképi megfigyelés alapján.
- Önálló elemzés (pl. klasszikus kis formák elemzése lehetőleg hallás után, nagyobb lélegzetű formák elemzése kottakép alapján, tanári irányítással).

— Ajánlott tananyag:

- Magyar népdalok.
- Reneszánsz kórusművek, hangszeres táncok énekelhető szemelvényei.
- Dobszay László: A hangok világa VI. kötet és Útmutató
- Agócsy László: Énekeljünk, muzsikáljunk!
- Németh Rudolf – Nógrádi László – Puster János: Szolfézs antológia
- Kodály Zoltán: 15 kétszólamú énekgyakorlat
- Kodály Zoltán: 66 kétszólamú énekgyakorlat
- Kodály Zoltán – Vargyas Lajos: Magyar népzene
- Dobszay László: A magyar dal könyve
- Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I–II.
- Forrai Miklós: Duettek I–II.
- Bartók Béla: Mikrokozmosz
- Bartók Béla: Gyermekeknek

- Bartók Béla: 27 egyenműkar
- Kodály Zoltán: Gyermek– és nőikarok
- Máriási István: Bevezetés a barokk zene világába
- Agócsy László: Bach olvasókönyv
- Frank Oszkár: Formák, műfajok a barokk és klasszikus zenében
- Frank Oszkár: A funkció zene harmónia– és formavilága
- Frank Oszkár: A klasszikus moduláció
- Frank Oszkár: Bevezetés a Mikrokozmosz világába
- Kortárs zeneszerzők hangszeres darabjai a tanulók repertoárjából
- Párkai István: Modern kórusművek (Népművelési Intézet)
- Nógrádi László – Papp Károlyné – Spiegel Marianna: Dallamírási feladatok I–II.
- Nógrádi László – P. Vesztróczy Judit – Szatmári Judit: Muzsikáljunk együtt, Szolfézs 8 (kazetta és munkafüzet)
- Györfly István: Dallamírási feladatok
- Barokk hangszeres és oratórikus művek, áriák, színpadi betétdalok, opera részletek. (Válogatva J. S. Bach, H. Purcell, G. F. Händel, A. Vivaldi műveiből)
- Kárpáti Tünde: Alsó fokú klasszikus példatár
- Virágos népdalok sorozat
- Simonné – Szigetiné: Zenei készségfejlesztő feladatok gyűjteménye 1-2.

— Ajánlott zenehallgatási anyag:

- Barokk zene régi hangszereken.
- XX. századi nagyobb lélegzetű mű illetve műrészlet feldolgozása.
- (pl. C. Debussy: A tenger, Bartók Béla: Concerto, Kodály Zoltán: Psalmus Hungaricus, I. Sztravinszkij: Petruska).

— Követelmény:

- Tudjon a tanuló kotta nélkül öt magyar népdalt, öt reneszánsz, barokk vagy klasszikus dallamot és egy művet a XX. század könnyen énekelhető szemelvényeiből, a megismert művek témáiból (elsősorban Bartók Béla és Kodály Zoltán műveiből).
- A megszólaltatás legyen zeneileg pontos, stílusos, muzikális.
- Ismerje a kvintkört, tudja a hangsorokat 7#, 7b előjegyzésig.
- Tudjon olvasni, írni, tájékozódni 5#, 5b előjegyzésig.
- Tudjon egyszerű barokk vagy klasszikus periódust lapról énekelni, kottakép, vagy hallás után memorizálni és lejegyezni.
- Ismerje a hangközöket, hármashangzatokat és fordításait.
- Legyen alapvető stílusismerete a zenetörténeti korokról.
- Legyen képes önállóan gyakorolni és tanulni.

- Megszerzett tudását tudja alkalmazni a hangszerstanulásban.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
- A műzenei szemelvények, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.
- Klasszikus kisforma elemzése (csoportos és egyéni munkával, tanári irányítással).
- Stílusfelismerés hangzó anyag alapján.

Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

3. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok:

- A zenei élményanyag bővítése.
- Bevezetés a klasszikus zene forma- és harmóniavilágába európai többszólamú népdalok, majd műzenei szemelvények megismerése.
- Tájékozódás és gyakorlás az abszolút rendszerben – főképpen a dúr és moll tonalitáson belül.
- A többszólamúság, társas zenélés készségének fejlesztése funkciós művek alapján.
- A zenei kifejezőkészség és ízlés formálása.
- A zenei pályára készülő tanulók intenzív felkészítése.

— Ritmikai ismeretek, készségfejlesztés:

- Kis éles, kis nyújtott ritmusok és a nyolcad triola további gyakorlása.
- Nyolcad és tizenhatod felütés.
- 3/8, 6/8. Pontozás, átkötés 6/8-ban is.
- Ritmusmotívumok írása emlékezetből, hallás után 6/8-ban is.
- A mazurka és siciliano ritmus jellemzőinek megfigyelése.
- Ritmusgyakorlatok egy és két szólamban.

— Dallami ismeretek, készségfejlesztés:

- A módosított hangok: fi, szi, di, ri és ta gyakorlása népzenei és műzenei olvasási (vagy memoriter) anyagon.
- Az alterált hangokkal dallamfordulatok visszaéneklése hallás után.
- Más népek népzenejének többszólamú megszólaltatása.
- Hangszerkíséretes dalok (tanári kísérettel).
- Kánonok éneklése.
- Kürtmenetek, hangközmenetek, kétszólamú funkciós részletek megszólaltatása énekléssel és egyéni hangszerjárással is.
- T–D–T, T–S–D–T kapcsolatok.
- Funkciós főhangok éneklése a dallamhoz szolmizálva és ábécés nevekkal.

— Hangközök:

- Az előző évben tanult hangközök gyakorlása, felismerés hallás után és kottaképről. Építés.
- Új ismeretek: a kis és nagy szeptim, oldással.
- Bővített kvart, szűkített, bővített kvint, oldással.
- A hangközök megfordításai.
- Könnyű hangközmenetek feldolgozása énekléssel.

— Hangzatok:

- Az alaphelyzetű hármashangzatok felismerése hallás után felbontásban vagy együtt-hangzásban.
- Építésük, felismerésük kottaképről.
- A hármashangzatok megfordításának elve, a dúr és moll hangzat fordításai.
- Hallásgyakorlatok felbontásban, együtt-hangzásban.
- A dominánsszeptim hangzat megfigyelése.

— Hangsorok:

- Dúrok, mollok, vezetőhangok 4#, 4b előjegyzésig.
- Azonos alapú dúr és moll.
- A hangnemi kitérés és moduláció megfigyeltetése.

— A formaérzék fejlesztése:

- A periódus részeinek, zenei anyagának értelmezése, nyitás – zárás.
- Kis kéttagú-, háromtagú forma, triós forma.
- A kisformák hallás utáni felismerése.

— Zenei olvasás, írás:

- Olvasógyakorlatok szolmizálva, alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkal.
- Könnyű régi stílusú és új stílusú magyar népdalok lejegyzése.
- Hangközök, hármashangzatok felismerése, lejegyzése együtt-hangzásban vagy felbontásban.
- Hangközmenetek éneklése felbontással is, lejegyzése hallás után.
- Könnyű periódusok olvasása, memorizálása kottaképről, – írás emlékezetből vagy hallás után.
- A helyes kétszólamú kottairás.

— Rögtönzés:

- Adott dallamhoz tercmenet, kürtmenet szerkesztése.
- Periódusok kiegészítése: zárások, adott előtaghoz utótag (A–Av, A–B).
- Periodizáló dallamokhoz egy–egy kísérőhang éneklése.

— Zenehallgatás:

- Magyar és más népek táncai a műzenében.

- Barokk, klasszikus táncok – elsősorban a tanulók hangszeres darabjaiból.
- A hangszerelés, a dinamika – mint a zenei kifejezés eszközei.
- A kamarazenekar, a szimfonikus zenekar a bécsi klasszikus korban.

— Zenei szakkifejezések:

- Augmentálás, diminuálás.
- Mazurka és siciliano ritmus.
- Azonos alapú dúr és moll hangsor.
- Kvintoszlop.
- Kürtmenet.
- Funkciók.
- Hangnemi kitérés, moduláció, orgonapont.
- Periódus, kéttagú-, háromtagú forma, triós forma, Da Capo.
- Duett, duó, tercett, trió.
- Partitúra.
- A régi stílusú és új stílusú népdalok.
- A tanult zenei anyagban előforduló előadási jelek és tempójelzések.

— Ajánlott tananyag:

- Más népek funkciós népzeneje: egyszerű tercelő, kürtmenetes stb. kísérszólammal vagy hangszerkísérettel.
- Könnyű szemelvények a bécsi klasszikus zeneszerzők műveiből, darabok a tanulók hangszeres anyagából is.
- Két–három–négyzólamú könnyű kánonok.
- Dobszay László: A hangok világa III. és IV. kötet, Útmutatók
- Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I. II.
- Bárdos Lajos: Írások népzeneinkről
- J. Irsai Vera: Szolfézs példatár II.
- Tegzes György: Hétfokú olvasógyakorlatok
- Forrai Katalin: Európai gyermekdalok
- Kodály Zoltán: Válogatott biciniumok
- Kodály Zoltán: Énekeljünk tisztán
- Szőnyi Erzsébet: Biciniumok
- Szőnyi Erzsébet: A zenei– olvasás írás gyakorlófüzetei
- Péter József: 165 kánon
- Bárdos Lajos: 70 kánon
- Bárdos Lajos: Európa peremén
- Németh– Nógrádi– Puster: Szolfézs antológia

- Kerényi M. György: Százszínű csokor
- Sulyok Gizella: Pilletánc II.–III.
- Nógrádi László – Papp Károlyné – Spiegel Marianna: Dallamírási feladatok I. (Aelia Sabina Alapítvány, Budapest)
- Györffy István: Dallamdiktálás
- Kezdők zongoramuzsikája (J. S. Bach, Haydn, Mozart, Beethoven, Schubert, Weber)
- Lázárné N. Andrea: Margaréta I. II.

— Ajánlott zenehallgatási anyag:

- Magyar és más népek táncai a műzenében (elsősorban a bécsi klasszikusok hangszeres táncai, valamint F. Chopin, A. Dvořák, B. Smetana, P. I. Csajkovszkij, J. Brahms, M. Ravel művei).
- Szemelvények a bécsi klasszikus zeneszerzők műveiből: dalok, opera és szimfónia részletek.

— Követelmény:

- Tudjon a tanuló tíz dallamot, kánont, dalokat más népek zenéjéből, illetve a bécsi klasszikus korból előadni. A megszólaltatás legyen stílusos és muzikális.
- Tudjon folyamatosan 6/8-os ütemben ritmust olvasni, egyszerű 4–8 ütem terjedelmű dallamot lejegyezni, könnyű 4–8 ütem terjedelmű dallamot memorizálni.
- Dalokat, dallamfordulatokat kottából énekelni szolmizálva, alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkkel a tanult hangnemekben.
- Tudjon magyar népdalokat szöveggel lejegyezni.
- Tudja a dúr, moll hangsorokat (vezetőhangokat) 4#, 4b előjegyzésig, tudja a hangnemeket kottakép alapján megállapítani.
- Ismerje fel hallás után a kis és nagy szekund, kis és nagy terc, tiszta kvart, tiszta kvint, kis és nagy szext, kis és nagy szeptim és tiszta oktáv hangközöket.
- Tudja kottaképről azonosítani és felépíteni a kis és nagy szeptim, a bővített kvart, a szűkített és bővített kvint hangközöket.
- Ismerje fel hallás után az alaphelyzetű dúr, moll, szűkített és bővített hármashangzato-
kat; tudja kottaképről azonosítani és adott hangra szerkeszteni.
- Ismerje a funkciókat, a periódus és a kisformák felépítését.
- Ismerje a bécsi klasszikus zeneszerzőket.
- Tudja ismereteit alkalmazni hangszer tanulása során is.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
- A tanult zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával

4. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok:

- Zenei élményanyag bővítése.
- A periodizáló és funkciós zenei gondolkodás megismertetése a bécsi klasszikusok művein alapján.
- A többszólamú éneklési készség fejlesztése.
- A tanult magyar népzenei anyag bővítése modális és a dunántúli pentaton hangkészletű dalokkal.
- A zenei elemző képesség fejlesztése.
- A zenei pályára készülőek emeltszintű felkészítése.

— Zenei ismeretek és hallásfejlesztés:

- Az előző évek készségfejlesztési eredményeinek átfogó (globális) alkalmazása.
- A belső hallás és a zenei memória további intenzív fejlesztése.
- Átkötés, pontozás, harminckettedek elsajátítása, gyakorlása.
- Az alla breve további gyakorlása.
- A népzenei anyagban arányok, szimmetriák, aszimmetriák megfigyelése.
- 5/8, 8/8 (3+3+2) gyakorlása ritmusfeladatokkal.
- Műdalok éneklése zongorakísérettel (tanár, esetleg tanuló közreműködésével).
- Kétszólamú vagy hangszerkíséretes klasszikus művek éneklése, megfigyeltetése, elemzése.
- A módosított szolmizációs hangok gyakorlása (di, ri, fi, szi, ta, ma) hangok énekléssel, különböző fordulatokban.
- Alterált hangok, mint a díszítés, és mint a hangnemváltás eszközei.
- A kromatika megfigyelése.
- Kromatikus fordulatok gyakorlása énekléssel: lapról olvasási anyagban és hallás után.
- A késleltetés megismertetése.
- A nyolcütemes klasszikus periódusforma dallam- és ritmusfordulatai.
- Dallami variánsok, figuráció.
- Könnyű hangközmenetek éneklése szolmizálva és ábécés névvel.
- Hangközmenetek megszólaltatása egyéni éneklés és zongora együtthangzásával is. Transzponálás a tanult hangnemekbe.
- A klasszikus dúr és moll zene funkciós rendjének gyakorlása.
- T–D–T; T–S–D–T kapcsolatok.
- T–D funkcióváltás felismerése hallás után.
- Funkciós kísérszólam éneklése a dallamhoz, szolmizálva és ábécés nevekkal.
- A funkciójelző basszus árnyaltabb használata.
- Maggiore– minore kapcsolatok, dallamok transzformálása.
- Kitérés, moduláció a domináns hangnembe.

- Két- és többszólamú vokális művek megszólaltatása különféle hangszeres együttesekkel is.
- A hangközök rendszerezése.
- A tiszta, kis és nagy hangközök éneklése, felismerése és megnevezése ábécés nevekkkel az eddigi hangnemekben.
- A bővített kvart és szűkített kvint éneklése oldással a tanult hangnemekben.
- Könnyű hangközmenetek éneklése szolmizálva, megnevezése ábécés nevekkkel, lapról olvasása, írása hallás után.
- A dúr és moll hármashangzatok alaphelyzetben és fordításokban.
- A szűkített és bővített hármashangzatok alaphelyzetben, oldással.
- A dominánsszeptim oldással dúrban és mollban; éneklés szolmizálva és ábécés nevekkkel, felismerés felbontásban vagy együtthangzásban, felismerés kottakép alapján is, építés.
- A hangközök, hangzatok funkciós jelentősége, zenei értelmezése.
- Dúr és moll hangsorok 5#, 5b előjegyzésig.
- Modális hangsorok elsajátítása, felismerése kottakép alapján.

— A formaérzék fejlesztése:

- Zárlatok: fél- és egész-zárlat. álzárlat.
- A klasszikus (és romantikus) dal, a két- és háromtagú kis formák, visszatérési típusok megfigyelése.
- Triós forma, rondó-, szonátaforma megismerése (könnyű szonatinákon keresztül).

— Zenei olvasás, írás:

- Könnyű periódusok lapról éneklése.
- Könnyű hangközmenetek lejegyzése hallás után.
- A kétszólamú írás bevezetése (a kísérő szólamban funkciós főhangokkal).
- Könnyű periódusok lejegyzése (funkciót jelző basszussal).
- Népdalok lejegyzése szöveggel, énekes diktálás után.
- A kétszólamú művek megszólaltatása ének-hangszer előadásban is.

— Zenehallgatás:

- A ritmikai, dallami és harmóniai elemek szerepe a zenei kifejezésben (alteráció, késleltetés, hangzatfelbontások, kromatika, funkciók, zárlatok: feszültség – oldás, hangnemi kitérés, moduláció).
- A bécsi klasszikus zene előadói gyakorlatának megfigyelése.
- A szonátaforma megismerése, elemzése zenehallgatással is.
- A kis formák felismerése hallás után.

— Rögtönzés:

- Ritmuskíséret rögtönzése aszimmetrikus népdalokhoz.

- Osztinátók.
- Periódus kiegészítése: megadott előtaghoz utótag rögtönzése (A–Av, A–B).
- Periódusok zenei anyagának variálása a megismert ritmikai és dallami elemekkel (hangzatfelbontás, kromatika, késleltetés stb.).
- Funkciójelző basszus szólam rögtönzése ismert periódushoz dúrban, mollban.

— A zenei elemző képesség fejlesztése:

- A tanult ismeretek alkalmazása a zeneművek feldolgozása során.
- A hangközök, hangzatok funkciós jelentősége, zenei értelmezése.
- A stílusjegyek és az alapvető zenei összefüggések megfigyeltetése (ritmika, dallam, funkció, harmónia, forma).

— Zenei szakkifejezések ismerete:

- Hangnemi rokonságok, maggiore– minore, a hangnemi kitérés, moduláció.
- Hangközfördítések, hangzatfordítások.
- Tritonusz.
- Figuráció.
- Alteráció, kromatika.
- Funkciók, funkciós vonzás, funkciós főhangok.
- Késleltetés.
- Kadencia, fél– és egész–zárlat, álzárlat.
- Előjáték, utójáték, visszatérés, coda.
- Homofon, polifon szerkesztési mód.
- Imitáció.
- Orgonapont.
- Hangszeres és vokális zene.
- Dal, opera, ária, szimfónia.
- Kamarazene, duó, duett, trió, tercett, kvartett, kvintett.
- Kisformák.
- Triós forma, szonátaforma, rondóforma, variáció.
- Bécsi klasszikusok, Köchel–jegyzék, opus.
- A tanult zenei anyagban előforduló előadási jelek és tempójelzések.

— Ajánlott tananyag:

- Bécsi klasszikus hangszerkíséretes dalok, duettek.
- Jól énekelhető szemelvények (témák) a szonátaforma, a szimfónia menüett tételének (triós forma) és az opera és a kamarazene megismeréséhez.
- Könnyű XX. századi dal, kórusmű vagy éneklésre alkalmas hangszeres darab.
- Kodály Zoltán: Biciniumok

- Darabok Bartók Béla Mikrokozmosz sorozatából.
- Dobszay László: A hangok világa IV. és V. kötet, Útmutatók
- J. Irsai Vera: Énekeljünk, muzsikáljunk
- Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény
- Tegzes György: Hétfokú olvasógyakorlatok
- Ádám Jenő: A dal mesterei (válogatva a kötetekből)
- Kodály Zoltán: Biciniumok
- Szőnyi Erzsébet: Biciniumok
- Szőnyi Erzsébet: A zenei olvasás írás gyakorlófüzetei
- Német–Nógrádi–Puster: Szolfézs antológia
- Legányné Hegyi Erzsébet: Énektanár képzés Kodály Zoltán pedagógiai művei alapján
- Molnár Antal: Klasszikus kánonok
- Péter József: 165 kánon
- W. A. Mozart: 30 kánon
- Bárdos Lajos: 70 kánon
- Molnár Antal: Klasszikus kánonok
- Frank Oszkár: Formák, műfajok a barokk és klasszikus zenében
- Győrffy István: Dallamírási feladatok
- Nógrádi László – Papp Károlyné – Spiegel Marianna: Dallamírási feladatok I.
- Lázárné N. Andrea: Margaréta II.
- Virágos népdalok sorozat
- Száz somogyi népdal
- Kárpáti Tünde: Alsófokú klasszikus példatár
- Belső használatra készített jegyzetek

— Ajánlott zenehallgatási anyag:

- J. Haydn, W. A. Mozart, L. Beethoven dalok, hangszeres táncok. Kamaraművek. Opera részletek.
- Hangszeres szonáta és rondó megfigyelése hallás után is.

— Követelmény:

- Tudjon a tanuló tíz bécsi klasszikus dallamot, öt magyar népdalt és két Kodály biciniumot énekelni.
- A megszólaltatás legyen stílusos és muzikális.
- Ismerje a kvintoszlopot 5#, 5b előjegyzésig.
- Ismerje fel hallás után a tanult hangközöket, tudja azokat felépíteni a tanult hangnemekben.

- Tudjon lejegyezni egyszerű hangközmenetet.
- Ismerje fel hallás után a négyféle hármashangzatot, a dúr és moll hármashangzatok fordításait valamint a dominánsszeptim hangzatot.
- Tudja megadott hangnemben énekelni ábécés nevekkkel és felismerni kottaképről is.
- Ismerje a funkciós főhangokat dúrban és mollban.
- Tudja az ezekre építhető hármashangzatokat.
- Ismerje fel a T–D funkcióváltást hallás után.
- Tudjon könnyű, funkciós főhangokkal kísért kétszólamú dallamot lejegyezni,
- Tudjon könnyű dallamot lapról olvasni szolmizálva és ábécés nevekkkel,
- Tudjon könnyű periódusnyi dallamot memorizálni kottakép vagy hallás alapján.
- Tudja használni a zenei szakkifejezéseket.
- Ismereteit tudja alkalmazni hangszeres tanulmányai során is.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
- A memoriter anyag egyéni bemutatással.
- A műzenei szemelvények, ritmus– és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával

5. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok:

- A bécsi klasszikus zene periodizáló és funkciós gondolkodásának elmélyítése nagyobb lélegzetű formákkal.
- Betekintés a romantikus zeneirodalomba.
- Ismerkedés a XX. századi zene hangzásvilágával.
- Az eddig elsajátított magyar népdalkincs bővítése.
- Tudatos zenehallgatásra nevelés.

— Ismeretanyag, hallásfejlesztés:

- Az előző évfolyamban tanult ritmusok további gyakorlása, alkalmazása.
- Nyolcad szinkópa, tizenhatod triola és változataik, szinkópaláncok, ritmusgyakorlatok.
- Augmentálás, diminuálás.
- Aszimmetrikus ritmusok megfigyelése, gyakorlása, elsajátítása.
- Klasszikus és romantikus dalok, duettek, megszólaltatása.
- Klasszikus kánonok éneklése.
- Alterált fordulatok gyakorlása lapról olvasással, memorizálással.
- Az alterációk szerepének megfigyelése, enharmónia.
- Könnyű klasszikus, romantikus és XX. századi dalok, énekelhető szemelvények, kórusművek elsajátítása olvasással, énekléssel, memorizálással.

- Két- vagy többszólamú vokális művek megszólaltatása különféle hangszeres együttesekkel is.

— Hangközök:

- A szűkített szeptim, a nóna és decima hangköz fogalma, gyakorlása.
- A belső hangközhallás intenzív fejlesztése, törekvés a szolmizáció, fokozatos elhagyására.
- Hangközmenetek (hangnemi kitéréses is) éneklése, szolmizálva, ábécés névvel.
- A hangközök zenei szerepének megfigyelése (alterációk és funkciók).
- A dallam és funkciós kíséret megfigyeltetése, éneklése.

— Hangzatok:

- Az eddig tanultak hallási elmélyítése.
- A szűkített hármashangzat megfordításai. Oldás dúrban és mollban.
- A szűkített szeptimhangzat felépítése, oldása.
- A dúr és moll hangsor minden fokára (kiemelten a funkciós főhangokra épített hármashangzatok).
- A fá mint domináns basszushang (az V2 – I6 kapcsolat megfigyeltetése a fokszám tudatosítása nélkül).
- Egyszerű hangzatmenetek éneklése, lejegyzése.
- A hangközök és hangzatok funkciós jelentőségének megfigyelése.

— Hangsorok:

- Dúrok, mollok, vezetőhangok 7#, 7b előjegyzésig, a kvintkör.
- A modális hangsorok jellemzőinek elsajátítása, éneklés, felismerés, gyakorlása 5#, 5b előjegyzésig.
- Hangnemi rokonságok.

— A formaérzék fejlesztése:

- Rendhagyó periódusok egyszerű két- és háromtagú klasszikus formák éneklése, elemzése.
- Az álzárlat, mint a bővítés eszköze.
- A szonátaforma alaposabb ismerete.

— Zenei olvasás, írás:

- Könnyű, klasszikus, alterációs fordulatokat tartalmazó, moduláló periódusok lapról éneklése szolmizálva, alkalmi hangzóval (szöveggel) és ábécés névvel.
- Hangköz-, hangzatmenetek éneklése, lejegyzése.
- Műdalok olvasása hangszerkísérettel (tanár, esetleg tanuló közreműködésével).
- Részletek éneklése, elemzése Bartók Béla Mikrokozmosz c. művéből.
- Könnyű alterációs fordulatokat tartalmazó nyolcütemes klasszikus periódusok lejegyzése (funkciós basszussal).

- Memorizálás kottakép, valamint hallás után.
- Hangközmenetek, hangzatmenetek, könnyű kétszólamú szemelvények ének–zongorás megszólaltatása egyénileg is.
- Könnyű XX. századi kórusművek, énekelhető szemelvények megszólaltatása.

— Rőgtönzés:

- Teljes periódusok rögtönzése megadott támpontok alapján.
- Változatosabb funkciójelző basszus–szólam éneklése dallamhoz.
- Egyszerű, megadott periódusok zenei anyagának variálása a megismert klasszikus zenei elemekkel.

— A zenei elemző képesség fejlesztése:

- Hangnemi kitérés és moduláció megfigyelése a domináns és párhuzamos hangnembe.
- A tanult ismeretek alkalmazása a zeneművek feldolgozása során.
- A hangközök, hangzatok funkciós jelentősége, zenei értelmezése.
- A stílusjegyek felismerése és az alapvető zenei összefüggések megfigyeltetése (ritmika, dallam, funkció, harmónia, forma).
- Bartók Béla Mikrokozmosz sorozatból megismert fordulatok megfigyelése (pl. növekedés, fogyás, pont, vonal, dúr, moll bitonalitása).

— Zenehallgatás:

- A klasszikus szonáták, szimfóniák versenyművek tételeinek formai megfigyelése hallás után is.
- Variációk, variációs tételek – későbbi korokból is.
- Kamarazenei együttesek megismerése: duó, trió, kvartett, kvintett.
- Romantikus dalok és kis formák zenei (hangszeres karakterdarabok) kifejezőeszközeinek megfigyelése.
- Válogatás XX. századi művekből (pl. Bartók Béla: Concerto).
- Stílusfelismerések zenehallgatás alapján.

— Zenei szakkifejezések:

- A hangnemi rokonság.
- Főhang, váltóhang, átmenőhang, figuráció, körülírás, késleltetés, előlegezés.
- Bővült periódusok, külső és belső bővülés, nagy– és kisütemes írásmód.
- Zárlatok (gyenge, erős, stb. álzárlat).
- Klasszikus táncok.
- A szonáta– és a variációs forma.
- A klasszikus szimfónia, versenymű.
- Az opera, nyitány, ária, recitativo.
- Prozódia.

- Tempó– és előadási jelzések: az elsajátított zenei anyag szerint.

— Ajánlott tananyag:

- Klasszikus dalok, duettek, tercettek, kórusrészletek válogatása énekes megszólaltatáshoz.
- A klasszikus stílushoz közelálló romantikus műdalok és szemelvények.
- Könnyű, első sorban vokális XX. századi művek.
- Aszimmetrikus metrumú magyar népdalok.
- Dobszay László: A hangok világa V. kötet és Útmutató
- Agócsy László: Zenei olvasókönyv
- J. Irsai Vera: Énekeljünk, muzsikáljunk
- Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény
- Kodály Zoltán: 66 kétszólamú énekgyakorlat
- Kodály Zoltán: 77 kétszólamú énekgyakorlat
- Molnár Antal: Klasszikus kánonok
- Agócsy László: Énekeljünk, muzsikáljunk!
- Péter József: 165 kánon
- Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorló füzetek
- Legányné Hegyi Erzsébet: Énektanár–képzés Kodály Zoltán pedagógiai művei alapján
- Németh Rudolf – Nógrádi László – Puster János: Szolfézs antológia
- Forrai Miklós: Duettek I–II.
- Ádám Jenő: A dal mesterei (válogatva a kötetekből)
- A. Schönberg: A zeneszerzés alapjai
- Frank Oszkár: Alapfokú zeneelmélet
- Frank Oszkár: Hangzó zeneelmélet
- Frank Oszkár: Formák, műfajok a barokk és klasszikus zenében.
- Frank Oszkár: A klasszikus moduláció
- Frank Oszkár: Schubert dalok
- Győrffy István: Dallamírási feladatok
- Nógrádi László – Papp Károlyné – Spiegel Marianna: Dallamírási feladatok I. II. kötet.
- Kárpáti Tünde: Alsó fokú példatár
- 100 somogyi népdal
- Belső használatra készített jegyzetek

— Követelmény:

- Tudjon a tanuló tíz bécsi klasszikus és romantikus dallamot énekelni és szöveggel előadni, a megszólaltatás legyen stílusos és muzikális.
- Ismerje a kvintkört.
- Ismerje fel a hangközöket a tiszta prímtől a nagy decimáig, hallás után, együtthangzásban és kottaképről.
- Tudja a hármashangzatokat, fordításaikat és a tanult négyeshangzatokat 5#, 5b előjegyzésig a dúr és moll hangsorokban.
- Ismerje fel hallás után a dúr, moll és szűkített hármashangzatokat és megfordításaikat; az alaphelyzetű bővített hármashangzatot, valamint a dominánsszeptim– és a szűkített szeptimhangzatot együtthangzásban vagy felbontásban.

— Tudjon hallás után lejegyezni:

- alterációt tartalmazó hangközmenetet,
- egyszerű hangzatmenetet,
- bécsi klasszikus periódus funkciót jelző, változatos alsó szólammal.

— Tudjon:

- lapról énekelni (stílusosan, muzikálisan) a tanult anyagnál könnyebb dallamot (4#, 4b előjegyzésig) szolmizálva, vagy alkalmi hangzókkal és ábécés nevekkel
- a tanult anyagnál könnyebb periódusnyi dallamot kottaképről vagy hallás után memorizálni,
- adott periódus előtagjához utótagot rögtönözni,
- ismerje fel hallás után a funkcióváltozásokat,
- ismerjen fel hallás után egyszerű műzenei formákat (kis két– és háromtagúság, da capo stb.),
- legyen képes önálló elemzésre hallás után a tanult formákban.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással,
- A memoriter anyagból egyéni bemutatás,
- A műzenei szemelvények, ritmus– és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.

6. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok:

- A zenei élményanyag bővítése.
- A barokk zene alapvető stílusjegyeinek megismerése.
- A zenei pályára készülő tanulók zenei készségeinek fejlesztése.
- A továbbtanuláshoz szükséges ismeretek rendszerezése.
- Az önálló gyakorlás – tanulás, elemzés képességének kialakítása.

— Ismeretanyag, készségfejlesztés:

- A hallás utáni megfigyelőképesség fejlesztése.
- Klasszikus és barokk áriák, színpadi betétdalok, vokális és énekelhető hangszeres művek, szemelvények megszólaltatása kottakép alapján.
- A hangnemi kitérés és moduláció megfigyelése.
- A klasszikus zárlatok megfigyelése, éneklése.
- Rendhagyó klasszikus periódusok elemzése.
- Kisütemes és nagyütemes periódusok, „fordított” periódusok.
- Imitáció, tonális és reális válasz.
- Jellegzetes barokk fordulatok (szekvencia, ellenmozgás, komplementer ritmus) megfigyelése, hangoztatása, éneklése.
- Betekintés a XX. századi zene formavilágába: dalok, művek témáinak, memorizálása.
- A XX. századi művek feldolgozása: egészhangú skála, akusztikus skála, kvartépítkezés, tizenkétfokúság, cluster fogalmainak megismerése.
- Az eddig tanult hangközők rendszerezése, gyakorlása.
- Hangköz- és hangzatmenetek további gyakorlása.
- Könnyű Reihe megszólaltatása hangszeren.
- Intenzív hangközhallás fejlesztés a szolmizáció fokozatos elhagyása érdekében.
- A hármashangzatok és fordításaik gyakorlása, abszolút rendszerbe helyezése.
- A bővített hármashangzat fordításai (oldással).
- A dominánsszeptim- és szűkített szeptimhangzat gyakorlása oldással.
- A fentiek éneklése szolmizálva, ábécés nevekkel tonalitásban, tonalitáson kívül, azonos alsó hangokra is.

— Zenei olvasás, írás:

- Alterációt, hangnemi kitérést, modulációt tartalmazó klasszikus periódusok, barokk dallamok lapról olvasása, éneklése szolmizálva, alkalmi hangzókkal (szöveggel) és ábécés nevekkel.
- Könnyű XX. századi szemelvények éneklése, lehetőleg ábécés nevekkel.
- Hangköz- és hangzatmenetek éneklése szolmizálva, ábécés nevekkel, lejegyzése hallás után.
- Kétszólamú, bővülést, hangnemi kitérést, esetleg modulációt tartalmazó klasszikus periódusok lejegyzése.
- Népdalok lejegyzése énekes diktálás után szöveggel.
- Memorizálási feladatok kottakép, valamint hallás után.
- Funkciójelzéses dallamok, egyenletes ritmusú – hangnemi kitérést tartalmazó – kétszólamú menetek ének-zongorás megszólaltatása egyénileg is.
- Homofon és könnyű polifon többszólamúság énekelve és hangszereken előadva is.

- Hangszerkíséretes műdalok, áriák két– vagy többszólamú vokális művek megszólaltatása különféle hangszeres együttesekkel is.
- Könnyű XX. századi kórusművek, énekelhető szemelvények megszólaltatása, memorizálása.

— Rögtönzés:

- Periódus előtagjához moduláló utótag rögtönzése.
- Dallamhoz basszus rögtönzés.
- Egyszerű, megadott periódusok zenei anyagának variálása a megfigyelt, elsajátított klasszikus fordulatokkal.
- Improvizáció Bartók Béla Mikrokozmosz sorozatból megismert zenei elemekkel.

— A zenei elemző képesség fejlesztése:

- A tanult ismeretek alkalmazása a zeneművek feldolgozása során.
- A hangközök, hangzatok funkciós jelentősége, zenei értelmezése.
- A stílusjegyek felismerése és az alapvető zenei összefüggések megfigyeltetése (ritmika, dallam, funkció, harmónia, forma).
- Bartók Béla Mikrokozmosz sorozatból megismert fordulatok megfigyelése (pl. növekedés, fogyás, pont, vonal, dúr, moll bitonalitása).

— Zenei szakkifejezések:

- Aautentikus, összetett zárlat.
- Poliritmika, hemiola.
- Számozott basszus.
- Tonalitás, bitonalitás, politonalitás.
- Akusztikus skála, egészhangú skála, tizenkétfokúság.
- Cluster.
- Szvit, opera, kantáta, oratórium, korál, recitativo, ária.
- A szvit jellegzetes táncételei.
- A barokk versenymű, concertálás.
- Fuga, reális és tonális válasz.
- Opera, recitativo, ária, betétdal.
- Szonátaforma, rondóforma, variációs forma.
- A klasszikus versenymű, kadencia.
- Tempó– és előadási jelek a zenei anyaghoz kapcsolódóan.

— Ajánlott tananyag:

- Klasszikus zenei szemelvények. Dalok, áriák, duettek, kánonok.
- Barokk dalok, könnyű áriák, két– és háromszólamú vokális művek.
- Reneszánsz kórusművek, táncok. Kodály Zoltán könnyebb kórusművei.

- Néhány XX. századi énekes és hangszeres mű.
- Magyar népdalok.
- Dobszay László: A hangok világa VI. kötet és Útmutató
- Agócsy László: Énekeljünk, muzsikáljunk!
- Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény
- Németh Rudolf – Nógrádi László – Puster János: Szolfézs antológia
- Kodály Zoltán: 15 kétszólamú énekgyakorlat
- Kodály Zoltán: 66 kétszólamú énekgyakorlat
- Kodály Zoltán: 77 kétszólamú énekgyakorlat
- Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorló füzetek
- Legányné Hegyi Erzsébet: Bach példatár I.
- Legányné Hegyi Erzsébet: Stílusismeret II.
- Kodály Zoltán – Vargyas Lajos: Magyar népzene
- Dobszay László: A magyar dal könyve
- Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I–II.
- Forrai Miklós: Duettek I–II.
- Bartók Béla: Mikrokozmosz
- Bartók Béla: Gyermeknek
- Bartók Béla: 27 egyeneműkar
- Kodály Zoltán: Gyermek– és nőikarok
- Máriási István: Bevezetés a barokk zene világába
- Agócsy László: Bach olvasókönyv
- Frank Oszkár: Formák, műfajok a barokk és klasszikus zenében
- Frank Oszkár: A funkció zene harmónia– és formavilága
- Frank Oszkár: A klasszikus moduláció
- Frank Oszkár: Bevezetés a Mikrokozmosz világába
- Kortárs zeneszerzők hangszeres darabjai a tanulók repertoárjából
- Párkai István: Modern kórusművek (Népművelési Intézet)
- Győrffy István: Dallamírási feladatok
- Nógrádi László – Papp Károlyné – Spiegel Marianna: Dallamírási feladatok II– III. kötet.
- Nógrádi László – P. Vesztróczi Judit – Szatmári Judit: Muzsikáljunk együtt, Szolfézs 8 (kazetta és munkafüzet)
- Kárpáti Tünde: Alsó fokú példatár
- 100 somogyi népdal

- Belső használatra készített jegyzetek

— Ajánlott zenehallgatási anyag:

- Reneszánsz kórusművek
- Szvit, korál, kantáta–, passió–, oratórium–, versenymű–, operarészletek, hangszeres darabok (H. Purcell, G. F. Händel és J. S. Bach művei)
- Válogatás Bartók Béla, Kodály Zoltán kórusműveiből, hangszeres darabjaiból, I. Sztravinszkij, C. Orff műveiből, valamint magyar kortárs zeneszerzők (pl. Kurtág György) darabjaiból.

— Követelmény:

- Tudjon a tanuló tíz periódus terjedelmű barokk és klasszikus dallamot, tíz népdalt szöveggel emlékezetből, öt művet a XX. századi könnyen énekelhető szemelvényekből (elsősorban Bartók Béla és Kodály Zoltán műveiből).
- A megszólaltatás legyen stílusos és muzikális.
- Ismerje a kvintkört, tudja a hangsorokat 7#, 7b előjegyzésig, a modális hangsorokat, tudja énekelni azokat ábécés nevekkkel 4#, 4b előjegyzésig.
- Tudja énekelni ábécés nevekkkel a hangközöket, hármashangzatokat és fordításait, valamint a tanult négyeshangzatokat dúr és moll hangsorokban. Ismerje fel együtt-hangzásban hallás után.
- Tudjon lejegyezni alterációt, hangnemi kitérést tartalmazó hangközmenetet, kétszólamú klasszikus vagy barokk dallamot
- Tudjon lapról énekelni hasonló nehézségi fokú dallamot szolmizálva, alkalmi hangzókkal és ábécés nevekkkel.
- Tudjon memorizálni a tanult anyagnál könnyebb, periódusnyi dallamot kottaképről vagy hallás után.
- Tudjon rögtönözni periódus előtaghoz utótagot, funkciós dallamhoz funkciójelző második szólamot.
- Ismerje fel hallás után az egyszerű műzenei formákat.
- Ismerje a magyar népdalok stílusköreit és stílusjegyeit.
- Ismerje a szonáta–, rondó– és variációs formák felépítését.
- Legyen képes az alapvető zenei összefüggések felismerésére (ritmika, dallam, funkció, harmónia, forma), önálló elemzésre

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
- A memoriter anyagból egyéni bemutatás.
- A műzenei szemelvények, ritmus– és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

„A” tagozat

— Ismerje fel:

- hallás után is kottaképről a tanult ritmusképleteket, metrumokat,
- a művek hangnemeit hangszeres anyagához kapcsolódóan is.
- pentaton hangsorokat,
- a dúr és moll hangsorokat 5#, 5b előjegyzésig,
- a háromféle moll hangsort,
- a kvintkört.
- funkciós főakkordokat 4#, 4b előjegyzésig,

— Ismerje a funkciós vonzást, a hangnemi kitérés és moduláció fogalmát.

— Ismerje és tudja kottaképről is azonosítani (hangszeres tanulmányaiban is alkalmazni):

- a magyar népzene stílusjegyeit,
- a periódus fogalmát,
- a kis formákat,
- a triós formát,
- a klasszikus szonátaformát,
- a rondót.

— Ismerje a leggyakrabban előforduló zenei kifejezéseket.

— Legyen:

- biztos tájékozottsága a relatív és abszolút rendszerben (könnyebb alterációkban is) 4#, 4b előjegyzésig.
- tájékozott a hangmagassági viszonyokban

— Legyen képes a fentieknek megfelelő nehézségi fokú dallamot lapról olvasni.

— Tudja:

- azonosítani a hangszeres tanulmányaihoz kapcsolódóan a tanult hangközöket, hármas-hangzatokat és a domináns szeptim hangzatot, ismerje fel ezeket kottakép és hallás alapján.
- ezeket kottaképről azonosítani hangszeres anyagához kapcsolódóan is.

Tudjon lejegyezni:

- rövid szótagszámú, tempo giusto magyar népdalt szöveggel,
- igen könnyű műzenei periódust funkciót jelző basszussal.

— Rendelkezzék alapvető zenetörténeti tájékozottsággal: a tanulmányai során érintett zenetörténeti korok, kiemelkedő zeneszerzők, műfajok ismeretével (elsősorban a barokk és a bécsi klasszikus zenében).

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

— A tanuló ismerje:

- a kvintkört, tudja a hangsorokat 7#, 7b előjegyzésig;

- a modális hangsorokat, tudja énekelni azokat ábécés nevekkkel 4#, 4b előjegyzésig.
- Tudja énekelni
- ábécés nevekkkel a hangközöket, hármashangzatokat és fordításait, valamint a tanult négyeshangzatokat dúr és moll hangsorokban.
 - Ismerje fel a fentieket együtthangzásban hallás után.
- Tudjon lejegyezni:
- hangközmenetet, kétszólamú klasszikus vagy barokk dallamot
 - Tudjon lapról énekelni könnyebb dallamot
 - Tudjon memorizálni a tanult anyagnál könnyebb, periódusnyi dallamot kottaképről vagy hallás után.
- Formatan:
- Ismerje fel hallás után az egyszerű műzenei formákat.
 - Ismerje a magyar népdalok stílusköreit és stílusjegyeit.
 - Ismerje a szonáta–, rondó– és variációs formák felépítését.
- Legyen képes az alapvető zenei összefüggések felismerésére (ritmika, dallam, funkció, harmónia, forma), önálló elemzésre

A művészeti alapvizsga követelményei

- A vizsga részei:
- Írásbeli, és/vagy szóbeli vizsga
 - A vizsga feladatait az iskola választja ki az A) és B) feladatsor közül.
- A vizsga tantárgya és időtartama:

Szolfézs

- Az írásbeli vizsga időtartama minimum 45 perc.
 - A szóbeli vizsga időtartama minimum 10 perc.
- A vizsga tartalma:

„A” tagozat

Írásbeli vizsga

- Teszt kérdések a zenei ismeretek köréből; 4–5 kérdés a megismert, hangsorokra, hangközökre, hangzatokra, formai ismeretekre, stílusokra vonatkozóan,
- Könnyű klasszikus periódus mindkét szólamának lejegyzése „keretes” diktálás alapján.
- Az idézet 3/4 vagy 4/4-es lüktetésű, nem moduláló, nehezebb hangközlépéseket nem tartalmaz, a felső szólamban könnyebb alteráció előfordulhat.
- A tanulók számára adott: a kulcsok, az előjegyzés, a metrum, a kezdőhangok értékkel és néhány „támpont”-hang.

Az idézet zongorán tizszer hangozhat el.

vagy:

- Egy magyar népdal dallamának lejegyzése. A népdal új stílusú, négysoros, legfeljebb 8–10-es szótagszámú, tempo giusto, izometrikus.
- A tanulók számára adott a violinkulcs, az előjegyzés, a metrum és a kezdőhang értékkel.
- A népdal tízszer hangozhat el a megadott abszolút magasságban, énekes előadásban.
- Klasszikus zenei szemelvény elemzése hallás– és kottakép alapján. A tanuló számára adott a mű kottaképe. A szemelvény (vagy mű) kis kéttagú, vagy háromtagú forma legyen. Az elemzés szempontjai: hangnem, forma megállapítása, dallami, ritmikai, funkciós zenei történések jelölése illetve felsorolása. A művet a tanár zongorán bemutathatja,

Szóbeli vizsga

- Memoriter anyag:

A vizsgázó

tudjon előadni öt népdalt,

ismerje a dalok legfontosabb stílusjegyeit;

tudjon megszólaltatni öt műzenei szemelvényt szóló énekléssel vagy hangszerkísérettel (saját kíséret nem kötelező),

ismerje az énekelt darabok legfontosabb zenei jellegzetességeit.

- A vizsgán a tanuló elemezzen egy választott hangszeres darabot, amellyel kapcsolatban a vizsgabizottság kérdéseket tehet fel a hatodik évfolyam követelményei alapján. Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

— A vizsga tartalma:

„B” – tagozat („B”-tagozaton a vizsga mindkét része kötelező.)

Írásbeli vizsga

- Hangközmenet: 11 hangközből álló tonális hangközmenet lejegyzése, a hangközők megnevezésével. A tanuló számára adott a violinkulcs, előjegyzés és a kezdő hangköz, elnevezéssel együtt. A hangközmenet zongorán hatszor hangozhat el.
- Hangzatlejegyzés
- 10 akkord felismerése és lejegyzése adott hang(ok)ra, oldással együtt
- A tanuló számára adott a violinkulcs és a hangzatok alsó hangja. A feladat zongorán hatszor hangozhat el.
- Kétszólamú klasszikus periódus lejegyzése funkciós basszussal
- Az idézet metruma 2/4, 3/4, 4/4 vagy 6/8 – változatos ritmikai, dallami fordulatokat tartalmazhat.
- A tanuló számára adott: a kulcsok, az előjegyzés, a metrum és a kezdőhang értékkel.

Az idézet zongorán tízszer hangozhat el.

A feladatsorhoz ajánlott feladatlapot készíteni.

Szóbeli vizsga

- Egyszólamú klasszikus dallam lapról éneklése rövid átnézés után, szolmizálva és hangnévvel.
- Az idézet metrumba 2/4, 3/4, 4/4 vagy 6/8 – változatos ritmikai, dallami fordulatokat tartalmazhat.
- Memoriter anyag:
- A vizsgázó tudjon élményszerűen előadni tíz népdalt, ismerje azok legfontosabb jellemzőit; tudjon megszólaltatni öt műzenei szemelvényt szóló énekléssel vagy éneklőtársakkal, ill. hangszerkísérettel (saját kíséret nem kötelező), ismerje az énekelt darabok legfontosabb zenei jellegzetességeit.
- A tanuló elemezzen egy választott hangszeres darabot, amellyel kapcsolatban a vizsgabizottság kérdéseket tehet fel a hatodik évfolyam elvégzése utáni követelmények alapján. Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

— A vizsga értékelése:

Az írásbeli vizsga értékelése

- A feladat helyes megoldása, a válaszok pontos, világos jelölése
- Dallamírás: dallami, metrikai/ritmikai korrektség, kottaírási készség, külalak.
- Az elemzési szempontokra adott válaszok teljessége, helytállósága, a jelölések pontossága.

A szóbeli vizsga értékelése

- a választott zenei anyag élményszerű megszólaltatása
- általános zenei ismeretek (hangnemek, hangközök, akkordok, előadásmód, zenei szak kifejezések ismerete),
- zenetörténeti tájékozottság,
- stílusismeret,
- formai ismeretek,
- tájékozódás a zenei műfajok között.

Továbbképző évfolyamok „A”- tagozat

7. évfolyam „A”- tagozat

— Fejlesztési feladatok:

- A zenei élményanyag bővítése, a zenei készségek további fejlesztése.
- A régi európai műzene megismerése a gregoriántól a XVI. század vokális művészetén keresztül a kora barokkig.
- A középkor világi zenéje.
- A reneszánsz zene fénykora.
- Az opera keletkezése.

- A két – (és több) szólamú éneklés zenei élményének megteremtése.
- Nevelés az értékes zene szeretetére, tudatos zenehallgatásra.

— Ismeretanyag, hallásfejlesztés:

- A gregorián és reneszánsz kottakép (kulcsok, ütemjelzők).
- Gregorián dallamok éneklése szolmizálás nélkül, hangzókkal.
- Trubadur, Minnesänger dalok, chansonok.
- Könnyű két– és háromszólamú reneszánsz kórusművek éneklése, szólamainak memorizálása.
- A homofon és polifon szerkesztésmód megfigyelése.
- Az imitáció, a reális és tonális válasz.
- Kodály Zoltán reneszánsz stílusban komponált pedagógiai műveinek megszólaltatása.
- A reneszánsz stílusjegyek megfigyelése.
- Kvintpárhuzamok, alaphármashangzat sorozatok éneklése.
- Modális dallamok transzformálása.
- A hangközök ismétlése, hallási elmélyítése.
- Új hangközök elsajátítása: duo– és tredecima.
- A modális hangsorok megismerése, a jellegzetes hangközök kiemelése.
- Modális fordulatok megfigyelése, éneklése.
- Plagális zárlatok megszólaltatása.
- Memóriafejlesztés: témák, rövidebb zenei egységek éneklése, memorizálása, írása emlékezetből.
- Jellemző hangzások, szólammozgások követése hallás után is.
- Reneszánsz kórusművek szerkesztésmódjának megfigyelése.
- Stílusjegyek összegyűjtése.

— Zenei szakkifejezések:

- Melizma.
- Motetta, mise, carol, anthem.
- Madrigál, korál, zsoltár.
- A gregorián mise állandó részei.
- Recitatívó, ária, continuo.
- Plagális zárlat.
- Tempó– és előadási jelek: a zenei anyaghoz kapcsolódóan.

— Ajánlott tananyag:

- Zenei szemelvények énekléshez a középkor egyszólamú egyházi és világi zeneműveiből.
- Gregorián ének, trubadúr dallam, valamint régi modális zenei szemelvények.

- Válogatás az európai többszólamúság XV–XVI. századi műveiből.
- Reneszánsz kórusművek, hangszeres művek. (Clemens non Papa, Josquin des Prés, A. Willaert, O. Lassus, G. P. Palestrina, G. Gastoldi, L. Marenzio és más szerzők művei).
- Néhány mű Kodály Zoltán reneszánsz kétszólamú énekgyakorlataiból.
- Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorlófüzetei
- Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához
- Dobszay László: A gregorián ének kézikönyve
- Szendrey Janka – Dobszay László – Rajeczky Benjamin: Magyar gregorián
- Lassus: 24 kétszólamú motetta
- Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény
- Legányné Hegyi Erzsébet: Stílusismeret
- Orfeusz Hangzó zenetörténet– sorozat
- Forrai Miklós: Öt évszázad kórusa
- Forrai Miklós: Ezer év kórusa
- Fodor Ákos: Schola cantorum I–XIII.
- Rajeczky Benjamin: Mi a gregorián?
- Rajeczky Benjamin: Magyarország zenetörténete
- Sárosi Bálint: Zenei anyanyelvünk
- Szabolcsi Bence: Zenetörténet
- Pándi Marianne: Hangversenykalauz I–III.
- Várnai Péter: Oratóriumok könyve
- A hét zeneműve sorozat (Szerkesztő: Kroó György)
- A zenehallgatási anyag partitúrái
- Agócsy: Énekeljünk muzsikáljunk
- Beyer István: Zenetörténet – zeneirodalom
- Bánki Gábor: Zenesuli sorozat
- Bertalotti: 56 Solfeggio

— Ajánlott zenehallgatási anyag:

- A gregorián és reneszánsz műfajok megismerése zenehallgatással.
- A középkor világi zenéje.
- A mise állandó részeinek megfigyelése.
- A korabaro operák, C. Monteverdi (pl. operarészlet), H. Schütz (motetta), H. Purcell, és más szerzők művei.
- Reneszánsz hangszerek hangzásának megismerése.

— Követelmény:

- Tudjon a tanuló három gregorián dallamot önállóan, két reneszánsz kórusművet és két művet Kodály Zoltán pedagógiai műveiből éneklőtársakkal zeneileg igényesen előadni.
- Ismerje a kvintkört.
- Tudjon könnyű egy- vagy kétszólamú modális részletet hallás után leírni.
- Tudjon harmóniai fordulatokat elemezni.
- Ismerje a feldolgozott zenei korszak legfontosabb stílusjegyeit, műfajait és zeneszerzőit.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
- A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított stílusjegyek alapján.

8. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok:

- Zenei élményanyaggyűjtés a barokk kor zenéjéből.
- A stílus alapos megismerése, elsősorban J. S. Bach és G. F. Händel alkotásai alapján.
- A zenei készségek elmélyítése.
- A zenei áttekintési képesség fejlesztése.
- Nevelés az értékes zene szeretetére.

— Ismeretanyag, hallásfejlesztés:

- A barokk hangszeres műfajok áttekintése.
- A barokk variáció (folia, chaconne, passacaglia).
- Az oratórium.
- Barokk áriák, dalok hangszerkísérettel, duettek, kórusrészletek, korálok megszólaltatása énekléssel, memorizálással.
- A barokk harmóniafordulatok ismerete, elemzése, felismerése kottáról.
- A barokk műfajok jellegzetes stílusjegyeinek megismerése, kiemelése, megszólaltatása (komplementer ritmika és dallam; szekvencia, motorizmus, dinamika stb.).
- Az invenció és a fuga felépítésének megfigyelése, elemzése.
- Téma, szólambelépések, ellentéma. Hangnemváltások.
- Imitáció, reális, tonális válasz.
- Zenei részletek éneklése, memorizálása, megszólaltatása hangszerekkel is.
- Kánonok.
- Többszólamú énekgyakorlatok.
- Könnyű barokk dallamok lapról olvasása alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkkel.
- Zenei írás (hallás vagy kottakép memorizálása alapján) igen könnyű kétszólamú barokk homofon és polifon műrészletek lejegyzése.

— Rögztönzés:

- Imitáció, reális, tonális válasz szerkesztése, rögztönzése.

— Zenehallgatás:

- Válogatás az ajánlott zenehallgatási anyagból a jellegzetes ritmikai, dallami, harmóniai fordulatok– műfajok, stílusjegyek hallási megfigyeléséhez.
- A barokk billentyűs hangszerek hangszínének megismerése.
- Barokk zene meghallgatása eredeti hangszerek megszólaltatásával is.
- A fuga témák belépésének megfigyelése.
- Oratórikus művekben a szereplők dramaturgiai megfigyelése.

— Zenei szakkifejezések ismerete:

- Barokk táncok, a szvit tételei.
- Variációk: chaconne, folia, passacaglia.
- Concertálás, concerto grosso, continuo.
- Korál.
- Mise, oratórium, kantáta, opera.
- Fuga.
- Ellentéma.
- Dux, comes.
- Modulációs irányok.
- Rokon hangnemek.
- Számozott basszus.
- Tempó– és előadási jelek: a zenei anyaghoz kapcsolódóan.

— Ajánlott tananyag:

- Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorlófüzetei
- Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény
- Orfeusz Hangzó zenetörténet– sorozat
- Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához
- Máriási István: Bevezetés a barokk zene világába
- Rajeczky Benjamin: Magyarország zenetörténete
- Sárosi Bálint: Zenei anyanyelvünk
- Pándi Marianne: Hangversenykalauz I–III.
- Várnai Péter: Oratóriumok könyve
- C. V. Palisca: Barokk zene.
- A hét zeneműve sorozat (Szerkesztő: Kroó György)
- Szabolcsi Bence: Zenetörténet

- Forrai Miklós: Ezer év kórusa
- Bartha Dénes: A zenetörténet antológiája
- Nagy Olivér: Partitúraolvasás
- Ádám Jenő: A dal mesterei (válogatva a kötetekből)
- Bertalotti: 56 solfeggio
- Legányné Hegyi Erzsébet: Bach példatár II.
- J. S. Bach: Négyszólamú korálfeldolgozások
- Dobszay László: A hangok világa VI. kötet és Útmutató
- Legányné Hegyi Erzsébet: Stílusismeret I–II.
- Legányné Hegyi Erzsébet: Énektanítás Kodály Zoltán művei alapján
- Győrfly István: Korál elemzések
- Nógrádi László– Papp Károlyné– Spiegel Marianna: Dallamírás III. kötet
- A zenehallgatási anyag partitúrái
- Agócsy: Bach olvasóköny
- Beyer István: Zenetörténet – zeneirodalom
- Bánki Gábor: Zenesuli sorozat
- Belső használatra készített jegyzetek

— Ajánlott zenehallgatási anyag:

- Válogatás C. Monteverdi (pl. operarészlet), H. Schütz (motetta), H. Purcell, F. Couperin, J. Ph. Rameau (hangszeres művek), A. Corelli (pl. La folia), A. Vivaldi (Négy évszak), A. Scarlatti, (dalok), D. Scarlatti (hangszeres) műveiből énekes megszólaltatáshoz.
- G. F. Händel: áriák, recitativók, duettek, kórusrészletek vallásos és történelmi oratóriumokból (pl. Júdás Makkabeus, Messiás), zenekari művek témái : Vízizene)
- J. S. Bach: motetta–, kantáta részletek, énekelhető hangszeres művek szemelvényei, versenyművek invenciók, fuga, szvittételek témái. (Jesu meine Freude, Parasztkantáta, Brandenburgi versenyek, d–moll zongoraverseny, a–moll hegedűverseny, egy kétszólamú invenció, Preludium és fuga a Wohltemperiertes Klavier sorozatból, d–moll preludium és fuga, h–moll szvit).
- Néhány mű Kodály Zoltán barokk kétszólamú énekgyakorlataiból.

— Követelmény:

- Tudjon a tanuló öt barokk dallamot (témát) énekelni zeneileg igényes megszólaltatással.
- Tudjon két kétszólamú barokk művet, vagy barokk jellegű énekgyakorlatot éneklőtársakkal előadni (pl. Kodály: 15 kétszólamú énekgyakorlataiból).
- Tudja a barokk concertálás, imitáció, fuga, tonális és reális válasz fogalmát.
- Tudjon egyszerű barokk dallamot lapról énekelni, memorizálni.

- Tudjon egyszerű harmóniamenetet kottaképről elemezni.
- Tudja helyesen írni és kiejteni a zeneszerzők nevét, műveik címét.
- Legyen képes elmélyíteni, alkalmazni új ismereteit a zenei összefüggések, formák, stílusjegyek felismeréséhez.
- Legyen képes ismereteit hangszeres tanulmányaiban is alkalmazni.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
- A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított stílusjegyek alapján.

9. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok:

- A bécsi klasszikus zene ismereteinek áttekintő ismétlése, elmélyítése.
- Élményanyaggyűjtés a romantikus zene alkotásaiból a jellegzetes stílusjegyek és műfajok, kiemelkedő zeneszerzők munkásságának megismerésével.
- A zenei készségek elmélyítése.
- A zenei áttekintési képesség fejlesztése.
- Nevelés az értékes zene szeretetére, tudatos zenehallgatásra.

— Ismeretanyag és készségfejlesztés:

- A klasszikus zene stílusjegyeiről, műfajairól, a zeneszerzők munkásságáról tanultak összefoglaló ismétlése.
- Klasszikus dalok, operarészletek, romantikus dalok, duettek, hangszeres darabok részleteinek éneklése kottaképről.
- A hangnemi kitérés, moduláció hallási elmélyítése: éneklése, gyakorlása szolmizálva dó–váltással.
- A hármashangzatok és a dominánsszeptim fordításainak éneklése és a hallás utáni felismerés gyakorlása.
- A szeptimhangzatok éneklése ábécés nevekkkel, hangnemekben.
- A zárattípusok éneklése felbontva memorizálása, hallás utáni felismerése.
- Az összetett autentikus zárlat megfigyelése.
- A váltóhangok, kromatika. Késleltetés, előlegezés.
- Jellegzetes alterált akkordok hangzási megfigyelése (a csoport képességei szerint).
- Jellegzetes hangközök a harmóniákban (pl. bővített szext).
- A dallam és harmónia szerves összefüggéseinek megfigyeltetése.
- Klasszikus (főként moduláló) periódusok lapról olvasása, ábécés nevekkkel is.
- Könnyű hangközmenetek, hangzatmenetek éneklése, lejegyzése.

- Romantikus fordulatok, oldások hangközmenet-, illetve hangzatmenetszerű megszólaltatása – énekléssel, elsősorban ábécés nevekkal, alkalmi hangzókkal és lehetőség szerint zongorával is.
- Romantikus műdalok, duettek, tercettek, könnyű kórusművek szimfóniarészletek megszólaltatása hangszeres és énekes előadásban.(tanári közreműködéssel).
- A tercron fordulatok, az enharmonikus moduláció, a lebegő tonalitás hallási és kottaképi megfigyelése, éneklése, megszólaltatása kottakép alapján (hangszeren is).
- A belső hallás fejlesztése, törekvés a szolmizáció fokozatos elhagyására.
- Könnyű egy- és kétszólamú dallamok lejegyzése – mindkét stílusból – a dallamírás különböző lehetőségeivel (pl. keretes írás).
- Periódus (bővült, esetleg moduláló) lejegyzése könnyű funkciójelző basszussal (a csoport képességétől függően).
- A romantikus műfajok jellemzői.
- Zenei formák ismerete: a kiválasztott, hallgatott, feldolgozott zeneművek alapján (szimfonikus költemény, rapszódia, versenymű, nyitány, karakterdarabok jellegzetességei)

— Rögtönzés:

- Periódus-előtagra utótag, esetleg moduláló utótag rögtönzése.
- Moduláló periódusok alsószólamának szerkesztése, rögtönzése.
- Hiányos dallamok kiegészítése.
- Dallamhoz kíséret szerkesztése.

— Zenehallgatás:

- Egy bécsi klasszikus szimfónia és egy opera (vagy oratórikus mű) feldolgozása.
- A funkciós forma- és harmóniavilág fokozatos fellazulásának megfigyelése hallás után is.
- A nemzeti romantikus zene sajátos zenei kifejezőeszközeinek megfigyelése hallás után.
- Hangszerelés, új hangszerek. A romantikus zenekar.
- Hangulatok, érzelmek kifejezése a hangszeres művekben
- Az új zenei formák megfigyelése hallás után.

— Zenei szakkifejezések ismerete:

- Zárlattípusok.
- Előlegezés, késleltetés.
- Álzárlatok.
- Lebegő tonalitás.
- Dalciklus.
- Szimfonikus költemény.

- Rapszódia.
- Programzene.
- Tempó– és előadási jelek: a zenei anyaghoz kapcsolódóan.

— Ajánlott tananyag:

- Bécsi klasszikus vokális, hangszeres, szimfonikus művek, drámai műfajok, dalok, változatos feldolgozása.
- Válogatás romantikus vokális, hangszeres és szimfonikus művekből (dalok, duettek, hangszerszólók, kamaraművek, versenyművek, szimfónia, szimfonikus költemény, opera és oratorikus művek).
- Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorlófüzetei
- Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény
- Orfeusz Hangzó zenetörténet– sorozat
- Legányné Hegyi Erzsébet: Stílusismeret III.
- Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához
- Forrai Miklós: Duettek I–II.
- Forrai Miklós: Ezer év kórusa
- Forrai Miklós: Öt évszázad kórusa
- Frank Oszkár: Schubert–dalok elemzése
- Frank Oszkár: Chopin
- Frank Oszkár: Liszt
- Agócsy László: Énekeljünk, muzsikáljunk!
- Ádám Jenő: A dal mesterei (válogatva a kötetekből)
- Nógrádi László – Németh Rudolf – Puster János: Szolfézs antológia
- Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorlófüzetei
- Nógrádi László– Papp Károlyné– Spiegel Marianna: Dallamírás III. kötet
- Agócsy László: Szállj szép énekszó – 16 egyzeneműkar
- Póczonyi Mária: Romantikus harmóniák
- Győrrffy István: Dallamírási feladatok
- Pándi Marianne: Hangversenykalauz I–III.
- A hét zeneműve sorozat (Szerkesztő: Kroó György)
- Beyer István: Zenetörténet – zeneirodalom
- Bánki Gábor: Zenesuli sorozat
- A zenehallgatási anyag partitúrái.

— Ajánlott zenehallgatási anyag:

- L. Beethoven (zongoraszonáták, versenyművek),

- F. Schubert (dalok, szimfóniák),
- F. Mendelssohn (dalok, duettek, Lieder ohne Worte), R. Schumann (dalok, duettek, zongoraverseny),
- J. Brahms (dalok, versenyművek),
- F. Chopin (zongoraművek), H. Berlioz (Fantasztikus szimfónia), Liszt Ferenc (zongoraversenyek, rapszódia, szimfonikus költemények),
- R. Wagner, G. Verdi, Erkel Ferenc (operarészletek),
- M. Muszorgszkij (Egy kiállítás képei), P. I. Csajkovszkij (1812 nyitány), B. Smetana (Moldva),
- A. Dvořák (Új világ szimfónia), G. Mahler (egy szimfónia tétel), R. Strauss (Till Eulenspiegel).

— Követelmény:

- Tudjon a tanuló öt bécsi klasszikus és romantikus dallamot stílusosan, zeneileg igényesen előadni.
- Tudjon két romantikus duettet vagy kórusrészletet éneklőtársakkal megszólaltatni.
- Ismerje a romantikus stílus főbb műfajait és azok jellemzőit
- Ismerje fel kottakép alapján a modulációs irányokat.
- Ismerje a szeptimakkordokat alaphelyzetben, valamint a dominánsszeptim fordításait.
- Tudjon igen könnyű romantikus dallamot lapról olvasni, memorizálni és lejegyezni.
- Ismerje és tudja helyesen írni és kiejteni a romantikus zeneszerzők nevét és főbb műveik címét.
- Legyen képes elmélyíteni, alkalmazni új ismereteit a zenei összefüggések, formák, stílusjegyek felismeréséhez.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
- A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított stílusjegyek alapján.

10. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok:

- Élményanyaggyűjtés a XX. század zenéjéből.
- Ismerkedés a XX. század zenéjének főbb irányzataival, stílusjegyeivel, néhány kiemelkedő zeneszerző alkotásával.
- A zenei áttekintési képesség fejlesztése.
- Az „értő” zenehallgatás kialakítása.

— Ismeretanyag és készségfejlesztés:

- Énekelhető egy és többszólamú szemelvények feldolgozása kottakép alapján énekléssel, alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkel (különös figyelemmel Kodály Zoltán több-

szólamú énekgyakorlataira és Bartók Béla Mikrokozmosz füzeteiből néhány darab (részlet) megszólaltatására).

- Dallamvariánsok, dallamfordítások megfigyelése, éneklése.
- A tonalitás fogalmának változásai.
- A kitüntetett szerepű funkciók elhalványulása és megszűnése.
- Bitonalitás, politonalitás.
- Néhány XX. századi skála és akkordformáció megfigyelése, éneklése, ismerete a csoport képességei szerint)
- Az egészhangúság, az akusztikus skála, a dodekafónia, a skálamodellek fogalmának elsajátítása.
- Az aleatória, a hangfürt (cluster) fogalma.
- Clusterek megszólaltatása énekléssel, hangszerekkel.
- Az arany metszés megfigyelése.
- Könnyű Bartók– és Kodály–dallamok lejegyzése keretes vagy folyóírással (vagy memorizálás alapján).
- A belső hallás folyamatos továbbfejlesztése: a hangköz és hangzathallás erősítése a XX. századi művek megszólaltatásához.

— Rögtönzés:

- A XX. századi komponálási technikák kipróbálása énekléssel és hangszerek bevonásával.
- Reihe, hangfürtök komponálása.
- Skála modellek szerkesztése.

— Zenehallgatás:

- A különböző irányzatok főbb zenei jegyeinek megfigyelése.
- A XX. századi zene partitúráinak megismerése.

— Zenei szakkifejezések ismerete:

- Tonalitás, atonalitás, bitonalitás, politonalitás,
- Akusztikus és egészhangú skála. Dodekafónia. Reihe.
- Skálamodellek.
- Téma. Fordítások: tükör, rák, ráktükör.
- Tengely, polaritás, értelmezés a kvintkörön.
- Arany metszés.
- Komplementer technika.
- Tempó– és előadási jelek: a zenei anyaghoz kapcsolódóan.

— Ajánlott tananyag:

- Énekes megszólaltatásra, elemzésre alkalmas szemelvények válogatása a XX. század különféle irányzatainak zenéjéből;

- az impresszionizmus: C. Debussy, M. Ravel, O. Respighi,
- a folkloristák: Bartók Béla, Kodály Zoltán, M. de Falla, I. Sztravinszkij,
- az expresszionizmus és a dodekafónia: A. Schönberg és iskolája, I. Sztravinszkij,
- a neoklasszicizmus: A. Honegger, P. Hindemith, Sz. Prokofjev, I. Sztravinszkij, B. Britten,
- valamint más irányzatok (C. Orff, D. Sosztakovics stb.) képviselőinek műveiből.
- Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorló füzetek
- Bartók Béla: Mikrokozmosz I–VI.
- Bartók Béla: Kórusművek
- Kodály Zoltán: 66 kétszólamú énekgyakorlat
- Kodály Zoltán: 77 kétszólamú énekgyakorlat
- Kodály Zoltán: Kórusművek
- Frank Oszkár: Mikrokozmosz elemzések
- Párkai István: Modern kórusművek
- Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény
- Nógrádi László– Papp Károlyné– Spiegel Marianna: Dallamírás III. kötet
- Orfeusz Hangzó zenetörténet– sorozat
- Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához
- Frank Oszkár: Debussy harmóniák
- Lendvai Ernő: Szimmetria a zenében
- Lendvai Ernő: Bartók stílusa
- Kroó György: Miért szép századunk zenéje?
- Kroó György: Miért szép századunk operája?
- Kókai Rezső – Fábián Imre: Századunk zenéje
- A. Schönberg: A zeneszerzés alapjai
- Szabó Csaba: Hogyan tanítsuk századunk zenéjét
- Sárosi Bálint: Zenei anyanyelvünk
- Pándi Marianne: Hangversenykalauz I–III.
- Várnai Péter: Oratóriumok könyve
- A hét zeneműve sorozat (Szerkesztő: Kroó György)
- Szabolcsi Bence: Magyar zenetörténet
- Beyer István: Zenetörténet – zeneirodalom
- Bánki Gábor: Zenesuli sorozat
- Belső használatra készített jegyzetek
- A zenehallgatási anyag partitúrái.

— Ajánlott zenehallgatási anyag:

- Debussy: Gyermekkuckó, Noktürnök,
- M. de Falla: Háromszögletű kalap,
- Kodály Zoltán: Galántai táncok, Páva variációk,
- Bartók Béla: Cantata profana, Zene húros–, ütős hangszerekre és cselesztára
- Kórusművek (pl. Tavasz), Mikrokozmosz,
- A. Honegger: Pacific 236, vagy Johanna a máglyán,
- C. Orff: Carmina Burana,
- Sz. Prokofjev: Klasszikus szimfónia,
- I. Sztravinszkij: Le Sacre du Printemps, A tűzmadár, A katona története
- B. Britten: Ceremony of Carols, Népdalfeldolgozások,
- A. Schönberg: Egy varsói menekült.
- Gershwin, Bernstein, Kurtág, Ligeti stb. művei.

— Követelmény:

- Tudjon a tanuló tíz művet Bartók Béla és Kodály Zoltán műveiből (önálló énekléssel), kórusműveiből, énekgyakorlatiból (éneklő társsal, társakkal) zeneileg igényesen előadni.
- Tudjon három zenei részletet más XX. századi vagy kortárs zeneszerzők műveiből.
- Ismerje az impresszionizmus, a folklorizmus, a dodekafónia és a neoklasszicizmus irányzatát, képviselőit és jelentősebb alkotásaikat.
- Tudjon könnyű XX. századi dallamot lejegyezni.
- Zenei ismereteit tudja alkalmazni zenehallgatáshoz, hangszeres darabjainak megfogalmazásához.
- Ismerje a legfontosabb tempó és előadási jeleket.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
- A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított ismeretek, stílusjegyek alapján.

Továbbképző évfolyamok „B” tagozat

7. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok:

- A zenei élményanyag bővítése.
- A régi európai műzene megismerése a gregoriántól a XVI. század vokális művészetéig.
- A reneszánsz zene fénykora.
- A zenei készségek további fejlesztése, automatizálása.
- A két – (és több) szólamú éneklés zenei élményének megteremtése.

- Nevelés az értékes zene szeretetére, tudatos zenehallgatásra.
- Felkészítés zenei pályára.

— Ismeretanyag, készségfejlesztés:

- Gregorián dallamok éneklése szolmizálás nélkül, hangzókkal (zsoltárok, himnuszok, alleluja–dallamok).
- A gregorián mise állandó részeinek megismerése.
- Könnyű két– és háromszólamú reneszánsz kórusművek éneklése, szólamainak memorizálása belső hallás alapján.
- A modális hangsorok fogalmának, jellemzőinek ismételése. Gyakorlás: énekléssel, hallás utáni megfigyeléssel, felismeréssel. Felépítés 4#, 4b előjegyzésig.
- A gregorián és reneszánsz kottakép (kulcsok, ütemjelzők, brevis)
- A szopránkulcs bevezetése.
- Modális többszólamúság. Kvintpárhuzam. Alaphármas párhuzamok éneklése.
- A homofon és polifon szerkesztésmód megfigyelése.
- Az imitáció, a reális és tonális válasz fogalmainak elsajátítása.
- Kodály Zoltán reneszánsz stílusban komponált pedagógiai műveinek megszólaltatása, elsajátítása.
- A reneszánsz (modális) stílusjegyek megfigyelése Kodály műveiben is: modális hangsorok alkalmazása, harmóniai jellegzetességek, formaépítkezés, a reneszánsz és a népzenei elemek összekapcsolása.
- Dallamok transzformálása különböző módusokba.
- A hangközök hallási elmélyítése. A belső hallás további fejlesztése.
- A hangközök ismeretének bővítése az oktávon túli hangközökkel.
- Építés megadott hangokra.
- Új hangzatok: a szeptimhangzatok elsajátítása. Gyakorlása: éneklés különféle hangnemekben ábécés nevekkkel, építés, felismerése kottakép alapján
- Plagális zárlatok megfigyelése, éneklése, megszólaltatása több hangnemben.

— Zenei olvasás, írás:

- Modális dallamok lapról olvasása, memorizálása.
- Olvasás szoprán kulcsban. Egyszerű dallamok átírása szoprán kulcsba.
- Kvintpárhuzamok, alaphármas hangzat sorozatok éneklése (lejegyzése hallás után).
- Barokk idézetek lejegyzése egy– és két szólamban.
- Két– és háromszólamú reneszánsz műrészletek leírása.
- Intenzív memóriafejlesztés: témák, rövidebb zenei egységek éneklése emlékezetből.
- Jellemző hangközmenetek (oktávon túli hangközökkel is) és harmóniasorok éneklése ábécével, lejegyzés és transzponálás.

- Szeptimhangzatok és fordításaik éneklése és lejegyzése az alsó hang vagy az alaphang megadásával.

— Zenehallgatás:

- A gregorián és reneszánsz műfajok megismerése zenehallgatással.
- Partitúra használata.
- Gregorián mise meghallgatása, a mise állandó részeinek megfigyelése.
- Jellemző hangzások, szólammozgások követése hallás után is.
- Reneszánsz kórusművek szerkesztésmódjának megfigyelése.
- Stílusjegyek összegyűjtése.

— Zenei szakkifejezések ismerete:

- C– kulcsok.
- Módusz. Modális hangsorok.
- Modális harmóniai fordulatok.
- Melizma.
- Motetta, mise, carol, anthem.
- Madrigál. Korál. Zsoltár.
- A gregorián mise állandó részei: Kyrie eleison, Gloria, Credo, Sanctus és Agnus Dei.
- Plagális zárlat.
- Tempó– és előadási jelek: a zenei anyaghoz kapcsolódóan.

— Ajánlott tananyag:

- Zenei szemelvények válogatása énekléshez a középkor egyszólamú egyházi és világi zeneműveiből.
- Gregorián ének és trubadúr dallam, valamint régi modális zenei szemelvények.
- Válogatás az európai többszólamúság XV–XVI. századi műveiből.
- Reneszánsz kórusművek, hangszeres művek.
- (Válogatás Clemens non Papa, Josquin des Prés, A. Willaert, O. Lassus, G. P. Palestrina, G. Gastoldi, L. Marenzio és más szerzők műveiből).
- Néhány mű Kodály Zoltán reneszánsz kétszólamú énekgyakorlataiból.
- Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorlófüzetei Orfeusz Hangzó zenetörténet–sorozat
- Legányné Hegyi Erzsébet: Stílusismeret
- Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény
- Forrai Miklós: Öt évszázad kórusa
- Forrai Miklós: Ezer év kórusa
- Fodor Ákos: Schola cantorum I–XIII.

- Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához
- Dobszay László: A gregorián ének kézikönyve
- Rajeczky Benjamin: Mi a gregorián?
- Rajeczky Benjamin: Magyarország zenetörténete
- Sárosi Bálint: Zenei anyanyelvünk
- Szendrey Janka – Dobszay László – Rajeczky Benjamin: Magyar gregorián
- Pándi Marianne: Hangversenykalauz I–III.
- Várnai Péter: Oratóriumok könyve
- A hét zeneműve sorozat (Szerkesztő: Kroó György)
- Beyer István: Zenetörténet – zeneirodalom
- Bánki Gábor: Zenesuli sorozat
- Belső használatra készített jegyzetek
- A zenehallgatási anyag partitúrái.

— Követelmény:

- Tudjon a tanuló két gregorián dallamot, öt művet a XIV – XVI. századi vokális polifónia különböző műfajaiból, egy Bertalotti solfeggiót ének – zongora előadással, valamint két művet Kodály Zoltán zenepedagógiai műveiből előadni. Az előadás legyen stílusos, muzikális, zeneileg pontos.
- Ismerje a kvintkört. Ismerje a modális hangsorokat (éneklés, felépítés, hallás utáni felismerés).
- Ismerje a szeptimhangzatok felépítését, tudja ábécés névvel énekelni azokat hangnemekben.
- Tudjon könnyű egyszólamú modális dallamot, hangköz-, könnyű harmóniamenetet lejegyezni.
- Tudjon szopránkulcsban olvasni.
- Ismerje a feldolgozott zenei korszakok legfontosabb stílusjegyeit és műfajait.
- Tudjon önállóan (kevés tanári irányítással) elemezni az eddig elsajátított zenei formákban. Alkalmazza tudását hangszeres tanulmányaiban is.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással egyénileg és csoportosan.
- A memoriter anyagból egyéni bemutatások.
- A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított ismeretek, stílusjegyek alapján.

8. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok:

- A barokk zene mélyebb megismerése. A korszak legfontosabb stílusjegyei, műfajai a korszak kiemelkedő zeneszerzőinek alkotásaiban.
- A zenei áttekintőképesség fejlesztése. A készségek automatizálása.
- Felkészítés zenei pályára.

— Ismeretanyag, hallásfejlesztés:

- Barokk vokális és hangszeres szemelvények éneklése szolmizálva, ábécés névvel, chiavetta használatával. Mezzo– és tenorkulcs bevezetése, elsajátítása.
- Barokk dalok, áriák, megszólaltatása hangszerkísérettel is.
- A jellegzetes barokk ritmusok kiemelése, hangoztatása, feldolgozása.
- Dominánsszeptim–fordítások, septimhangzatok megfordításinak elsajátítása.
- Nápolyi szext, mollból kölcsönzött akkordok megfigyelése, éneklése.
- A barokk harmóniafordulatok ismerete, elemzése, felismerése kottáról és hallás után.
- Egyszerűbb Bach–korálok harmóniai elemzése, megszólaltatása énekléssel és zongorával.
- Számozott basszus.
- A barokk műfajok jellegzetes stílusjegyeinek megismerése, kiemelése, megszólaltatása (komplementer ritmika és dallam; szekvencia, motorizmus, dinamika stb.).
- Duettek, kórusok, kánonok éneklése, memorizálása. Kétszólamú énekgyakorlatok.
- Jellegzetes barokk ritmikai és dallami fordulatok, harmóniák, formák felismerése hallás és kottakép alapján.
- A barokk szvit–tételek: allemande, courante, sarabande, gigue, menüett, polonaise, gavotte, bourrée jellegzetességei.
- Barokk variációs formák: chaconne, passacaglia, folia elemzése, témák éneklése.
- Az invenció és a fuga felépítésének megfigyelése, megismerése (elemzése).
- Téma, szolambelépések, ellentéma. Hangnemváltások.
- Imitáció, reális, tonális válasz, dux, comes fogalmai, felismerés kottaképről.
- Barokk díszítés.

— Zenei olvasás, írás:

- Barokk dallamok lapról olvasása alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkkel is.
- Zenei írás hallás után vagy memorizálás alapján: könnyű kétszólamú barokk homofon és polifon műrészletek lejegyzése.
- Barokk hangköz– és harmóniasor éneklése, írása, transzponálása.

— Zenehallgatás:

- Válogatás az ajánlott zenehallgatási anyagból a jellegzetes ritmikai, dallami, harmóniai fordulatok– műfajok, stílusjegyek hallási megfigyeléséhez.
- A barokk billentyűs hangszerek hangszínének megismerése.
- Barokk zene meghallgatása eredeti hangszerek megszólaltatásával is.

- A fuga témák belépésének megfigyelése zenehallgatással is.
- Oratorikus művekben a szereplők, a dramaturgia megfigyelése.
- Egy Bach–szvit feldolgozása
- Invenció elemzése hallás után.
- Prelúdium és fuga a Wohltemperiertes Klavier sorozatból.
- A barokk concertáló stílus megismerése (válogatás G. F. Händel vagy A. Corelli concerto grosso sorozataiból).
- Egy barokk versenymű (J. S. Bach: a–moll hegedűverseny) feldolgozása.

— Zenei szakkifejezések:

- Barokk variációk: Chaconne, Folia, Passacaglia.
- Concertálás. Concerto grosso. Continuo.
- Korál.
- Mise. Oratórium. Kantáta. Opera.
- Fuga.
- Ellentéma.
- Dux, comes.
- Modulációs irányok.
- Rokon hangnemek.
- Számozott basszus.
- Tempó– és előadási jelek: a zenei anyaghoz kapcsolódóan.

— Ajánlott tananyag:

- Válogatás J. S. Bach, G. F. Händel és más barokk szerzők vokális és hangszeres műveiből énekes megszólaltatáshoz és zenehallgatáshoz.
- G. F. Händel: áriák, recitativók, duettek, kórusrészletek vallásos és történelmi oratóriumokból (pl. Júdás Makkabeus, Messiás), zenekari művek témái (Vízizene).
- J. S. Bach: motetta–, kantáta részletek, énekelhető hangszeres művek szemelvényei, versenyművek invenciók, fűgák, szvittételek témái.
- (Jesu meine Freude, Parasztkantáta, Brandenburgi versenyek, d–moll zongoraverseny, a–moll hegedűverseny, egy kétszólamú invenció, Preludium és fuga a Wohltemperiertes Klavier sorozatból, d–moll preludium és fuga, h–moll szvit).
- Néhány mű Kodály Zoltán barokk kétszólamú énekgyakorlataiból.
- Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorlófüzetei
- Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény
- Orfeusz Hangzó zenetörténet– sorozat
- Győrffy István: Korál elemzések
- Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához

- Máriási István: Bevezetés a barokk zene világába
- Pándi Marianne: Hangversenykalauz I–III.
- Várnai Péter: Oratóriumok könyve
- A hét zeneműve sorozat (Szerkesztő: Kroó György)
- C. V. Palisca: Barokk zene.
- Szabolcsi Bence: Zenetörténet
- Forrai Miklós: Ezer év kórusa
- Bartha Dénes: A zenetörténet antológiája
- Nagy Olivér: Partitúraolvasás
- Ádám Jenő: A dal mesterei (válogatva a kötetekből)
- Bertalotti: 56 solfeggio
- Legányné Hegyi Erzsébet: Bach példatár I–II.
- J. S. Bach: Négyszólamú korálfeldolgozások
- Dobszay László: A hangok világa VI. kötet és Útmutató
- Legányné Hegyi Erzsébet: Stílusismeret I–II.
- Legányné Hegyi Erzsébet: Énektanítás Kodály Zoltán művei alapján
- Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorlófüzetei
- Beyer István: Zenetörténet – zeneirodalom
- Bánki Gábor: Zenesuli sorozat
- Bántainé Sipos Éva: A jó muzsikusz látja amit hall, és hallja amit lát
- Belső használatra készített jegyzetek
- A zenehallgatási anyag partitúrái.

— Ajánlott zenehallgatási anyag:

- Prelúdium és fuga a Wohltemperiertes Klavier sorozatból.
- A barokk concertáló stílus megismerése (válogatás G. F. Händel vagy A. Corelli concerto grosso sorozataiból).
- Egy barokk versenymű (J. S. Bach: a–moll hegedűverseny) feldolgozása.

— Követelmény:

- Tudjon a tanuló tíz barokk dallamot, két művet Kodály Zoltán pedagógiai műveiből – zeneileg stílusosan, pontosan, muzikálisan megszólaltatni.
- Tudjon egy Bach–korált zongorázni, elemezni.
- Ismerje fel a legfontosabb barokk műfajokat hallás és kottakép alapján is.
- Tudjon lejegyezni barokk dallamot funkciós basszussal, illetve imitációs kétszólamú barokk idézetet.
- Tudjon egyszerű harmóniamenetet lejegyezni, memorizálni, transzponálni, elemezni.
- Legyen gyakorlata a szopránkulcs olvasásában.

- Legyen képes ismereteit, készségeit alkalmazni zenei olvasásban, írásban, elemzésben.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
- A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással egyénileg és csoportosan.
 - A memoriter anyagból egyéni bemutatások.
 - A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított ismeretek, stílusjegyek alapján.

9. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok:

- A bécsi klasszikus zene ismereteinek áttekintő ismétlése, elmélyítése.
- Élményanyaggyűjtés a romantikus zene alkotásaiból a jellegzetes stílusjegyek és műfajok, kiemelkedő zeneszerzők munkásságának megismerésével.
- A zenei készségek elmélyítése, automatizmusa.
- A zenei áttekintési képesség fejlesztése.
- Nevelés az értékes zene szeretetére, tudatos zenehallgatásra.

— Ismeretanyag, készségfejlesztés:

- A klasszicizmus legfontosabb ritmikai, dallami, harmóniai és formai sajátosságai.
- Klasszikus dalok, operarészletek, romantikus dalok, duettek, hangszeres darabok részleteinek éneklése kottaképről.
- A hangnemi kitérés, moduláció hallási elmélyítése: éneklése, gyakorlása szolmizálva dó-váltással, majd ábécés nevekkal.
- A hármashangzatok és a dominánsseptim fordításainak éneklése (hangnemekbe helyezve) és a hallás utáni felismerés gyakorlása.
- A szeptimhangzatok éneklése ábécés nevekkal, hangnemekben.
- A szabályoktól eltérő felépítésű periódusok elemzése.
- A klasszikus zenére jellemző hangköz-, hangzatmenetek éneklése és lejegyzése.
- Két- és háromtagúság, da capo forma, rondóforma, variációs forma, szonátaforma ismétlése, az ismeretek elmélyítése.
- Könnyebb Bartók- és Sztravinszkij-dallamok és egyéb XX. századi műrészletek éneklése, írása.
- Tájékozódás 7#, 7b előjegyzésig, hangnemek, hangnemi rokonságok.
- Moduláció a domináns, szubdomináns és párhuzamos hangnembe, éneklése megfelelő dó-váltással és ábécés névvel.
- Az összetett autentikus zárlat megfigyelése.
- Kadenciák éneklése ábécés névvel, zongorázása, transzponálása.
- Funkciós kísérszólam improvizálása.

- Hármashangzatok, szeptimhangzatok, dominánsszeptim, szűkített szeptim – ezek fordításai, éneklése, hangnembe helyezése.
- Fentiek megfigyelése, használata a funkciós akkordok, harmóniai menetek árnyaltabbá tételében.
- A klasszikus zene funkciós rendje.
- Klasszikus periódusok (a szabályostól eltérő felépítésű, moduláló) éneklése, lejegyzése funkciós basszussal.
- A klasszikus zene harmónia–, funkció– és formarendjének fellazulása.
- Az alteráció, kromatika, enharmónia, távolabbi modulációk megfigyelése éneklése, értelmezése.
- Lebegő tonalitás, atonalitás.
- Tercrokon hangnemek.
- Mellékdominánsok, nónakkordok.
- Az alt és baritonkulcs bevezetése.
- Az új, jellegzetes romantikus dallami, harmóniai fordulatok megfigyelése, éneklése, felismerése.
- Szemelvények a romantikus zeneszerzők vokális és hangszeres darabjaiból, éneklés szolmizálva, ábécével, alkalmi hangzóval, megszólaltatás zongorán is.
- Dalok éneklése saját zongorakísérettel.
- Duettek, kórusművek.
- Romantikus dallamok lejegyzése.
- A romantikus zene műfajainak megismerése (szimfonikus költemény, ballada, fantázia, impromptu, scherzo, capriccio, romantikus szonáta, versenymű, dalciklus).

— Zenei szakkifejezések:

- Zárattípusok.
- Mellékdomináns. Nónakkord.
- Előlegezés, késleltetés.
- Álzáratok.
- Lebegő tonalitás.
- Dalciklus.
- Szimfonikus költemény.
- Ballada, fantázia, impromptu,
- scherzo, capriccio, rapszódia.
- Programzene.
- Tempó– és előadási jelek: a zenei anyaghoz kapcsolódóan.

— Ajánlott tananyag:

- Válogatás a romantika mestereinek vokális, hangszeres és szimfonikus műveiből.

- Válogatás Schubert dalaiból, kamaraműveiből.
- A nemzeti romantika képviselőinek zenéje, műfajainak gazdag változatossága (Liszt Ferenc, G. Verdi, R. Wagner, J. Brahms, R. Schumann, F. Chopin, A. Dvořák, M. Muszorgszkij és mások).
- Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorlófüzetei
- Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény
- Orfeusz Hangzó zenetörténet– sorozat
- Forrai Miklós: Duettek II.
- Forrai Miklós: Ezer év kórusa
- Forrai Miklós: Öt évszázad kórusa
- Agócsy László: Énekeljünk, muzsikáljunk!
- Ádám Jenő: A dal mesterei (válogatva a kötetekből)
- Nógrádi László – Németh Rudolf – Puster János: Szolfézs antológia
- Agócsy László: Szállj szép énekszó – 16 egyzeneműkar
- Legányné Hegyi Erzsébet: Stílusismeret III.
- Frank Oszkár: Schubert–dalok elemzése
- Frank Oszkár: Chopin
- Frank Oszkár: Liszt
- Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához
- Pándi Marianne: Hangversenykalauz I–III.
- Várnai Péter: Oratóriumok könyve
- A hét zeneműve sorozat (Szerkesztő: Kroó György)
- Szabolcsi Bence: Zenetörténet
- Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény
- Orfeusz Hangzó zenetörténet– sorozat
- Legányné Hegyi Erzsébet: Stílusismeret III.
- Forrai Miklós: Duettek I–II.
- Forrai Miklós: Ezer év kórusa
- Forrai Miklós: Öt évszázad kórusa
- Agócsy László: Énekeljünk, muzsikáljunk!
- Ádám Jenő: A dal mesterei (válogatva a kötetekből)
- Nógrádi László – Németh Rudolf – Puster János: Szolfézs antológia
- Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorlófüzetei
- Agócsy László: Szállj szép énekszó – 16 egyzeneműkar

- Póczonyi Mária: Romantikus harmóniák
- Beyer István: Zenetörténet – zeneirodalom
- Bánki Gábor: Zenesuli sorozat
- Bántainé Sipos Éva: A jó muzsikusz látja amit hall, és hallja amit lát
- Belső harszálatra készült jegyzetek

— Ajánlott zenehallgatási anyag:

- L. Beethoven (zongoraszonáták, versenyművek),
- F. Schubert (dalok, szimfóniák),
- F. Mendelssohn (dalok, duettek, Lieder ohne Worte), R. Schumann (dalok, duettek, zongoraverseny),
- J. Brahms (dalok, versenyművek),
- F. Chopin (zongoraművek), H. Berlioz (Fantasztikus szimfónia), Liszt Ferenc (zongoraversenyek, rapszódák, szimfonikus költemények),
- R. Wagner, G. Verdi, Erkel Ferenc (operarészletek),
- M. Muszorgszkij (Egy kiállítás képei), P. I. Csajkovszkij (1812 nyitány),
- B. Smetana (Moldva), A. Dvořák (Új világ szimfónia), G. Mahler (egy szimfónia tétel), R. Strauss (Till Eulenspiegel).

— Követelmény:

- Tudjon a tanuló öt romantikus és XX. századi dallamot (téma, idézet), két–két romantikus és XX. századi többszólamú művet stílusosan, muzikálisan megszólaltatni.
- Tudjon két–három Bertalotti solfeggiot ének–zongorás előadással megszólaltatni.
- Két–három Bach–korált zongorázni, elemezni.
- Ismerje a romantikus zene legfontosabb stílusjegyeit, műfajait, irányzatait.
- Legyen képes ismereteit, készségeit alkalmazni zenei olvasásban, írásban, elemzésben.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással egyénileg és csoportosan.
- A memoriter anyagból egyéni bemutatások.
- A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított ismeretek, stílusjegyek alapján.

10. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok:

- Élményanyaggyűjtés a XX. Század zenéjéből.
- Ismerkedés a XX. Század zenéjének főbb irányzataival (impresszionizmus, expresszionizmus, – folklorizmus, neoklasszicizmus), stílusjegyeivel, néhány kiemelkedő zeneszerző alkotásaival.
- A zenei áttekintési képesség fejlesztése

- Emeltszintű felkészítés zenei pályára.

— Ismeretanyag, készségfejlesztés:

- Énekelhető egy- és többszólamú szemelvények feldolgozása kottakép alapján énekléssel, alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkel (különös figyelemmel Kodály Zoltán többszólamú énekgyakorlataira és Bartók Béla Mikrokozmosz füzeteiből néhány darab (részlet) megszólaltatására).
- Dallamvariánsok, dallamfordítások megfigyelése, éneklése. Tükör, rák és ráktükör fordítások.
- Énekelhető szemelvények a XX. Század többszólamú műveiből. (A könnyebb művek éneklése alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkel.)
- Dalok éneklése saját zongorakísérettel.
- Könnyű kórusművek megszólaltatása.
- XX. Századi művekből ritmusok megszólaltatása memorizálása, leírása
- A tenorkulcs bevezetése.
- Alteráció, kromatika, enharmónia megfigyelése a művekben.
- Moduláció távolabbi hangnemekbe.
- Lebegő tonalitás, atonalitás.
- Egészhangú skála. Akusztikus hangsor.
- Modellskálák és egyéb skálaformációk.
- Modális sorok, pentaton és egészhangú hangsorok, akusztikus skála,
- 1:2, 1:3, 1:5 modellskála éneklése.
- Polimodális alterációk.
- Dodekafónia.
- Szeptimakkordok fordításai, alterált akkordok: mellékdominánsok, szűkített szeptim- és bővített szextes akkordok, nónakkordok megfigyelése kottakép alapján művekben, hangzatfűzésekben. Gyakorlása különböző hangnemekben.
- Alfa-akkordok.
- Tengelyrendszer, polaritás, aranymetszés megfigyelése, fogalmai.
- Jellegzetes dallami, harmóniai fordulatok felismerése a XIX. és a XX. századi zeneszerzők alkotásaiban.
- Romantikus, valamint XX. századi dallamrészletek olvasása, memorizálása.
- Reihe sorok megszólaltatása. Lejegyzése hallás után.
- Romantikus és XX. századi dallamok lejegyzése.

— Zenei szakkifejezések ismerete:

- Tonalitás, atonalitás, bitonalitás, politonalitás.
- Akusztikus hangsor, egészhangú skála. Dodekafónia. Reihe.
- Skálamodellek.

- Témafordítások: tükör, rák, ráktükör.
- Tengely, polaritás.
- Aranymetszés.
- Komplementer technika.
- Tempó– és előadási jelek: a zenei anyaghoz kapcsolódóan.

— Ajánlott tananyag:

- Énekes megszólaltatásra, elemzésre alkalmas szemelvények válogatása a XX. század különféle irányzatainak zenéjéből
- az impresszionizmus: C. Debussy, M. Ravel, O. Respighi,
- a folkloristák: Bartók Béla, Kodály Zoltán, M. de Falla, I. Sztravinszkij,
- az expresszionizmus és a dodekafónia: A. Schönberg és iskolája, I. Sztravinszkij,
- a neoklasszicizmus: A. Honegger, P. Hindemith, Sz. Prokofjev, I. Sztravinszkij, B. Britten
- valamint más irányzatok (C. Orff, D. Sosztakovics stb.) képviselőinek műveiből.
- Kiegészítőanyag: J. S. Bach korálok, Bertalotti solfeggiok, Kodály Zoltán pedagógiai művei.
- Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorló füzetek
- Bartók Béla: Mikrokozmosz I–VI.
- Bartók Béla: Kórusművek
- Kodály Zoltán: 66 kétszólamú énekgyakorlat
- Kodály Zoltán: 77 kétszólamú énekgyakorlat
- Kodály Zoltán: Kórusművek
- Párkai István: Modern kórusetűdök
- Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény
- Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához
- Orfeusz Hangzó zenetörténet– sorozat
- Kroó György: Miért szép századunk zenéje?
- Kroó György: Miért szép századunk operája?
- Kókai Rezső – Fábián Imre: Századunk zenéje
- Pándi Marianne: Hangversenykalauz I–III.
- Várnai Péter: Oratóriumok könyve
- A hét zeneműve sorozat (Szerkesztő: Kroó György)
- Lendvai Ernő: Szimmetria a zenében
- Lendvai Ernő: Bartók stílusa
- Orfeusz Hangzó zenetörténet– sorozat

- Frank Oszkár: Debussy harmóniák
- Frank Oszkár: Mikrokozmosz elemzések
- A. Schönberg: A zeneszerzés alapjai
- Szabó Csaba: Hogyan tanítsuk századunk zenéjét
- Sárosi Bálint: Zenei anyanyelvünk
- Szabolcsi Bence: Magyar zenetörténet
- Beyer István: Zenetörténet – zeneirodalom
- Bánki Gábor: Zenesuli sorozat
- Bántainé Sipos Éva: A jó muzsikusz látja amit hall, és hallja amit lát
- Belső használatra készült jegyzetek
- A zenehallgatási anyag partitúrái.

— Ajánlott zenehallgatási anyag:

- C. Debussy: Gyermekkkuckó, Noktürnök,
- Kodály Zoltán: Galántai táncok,
- Bartók Béla: Cantata profana, Zene húros–, ütős hangszerekre és cselesztára, Kórusművek, Mikrokozmosz,
- A. Honegger: Pacific 236, Johanna a máglyán,
- C. Orff: Carmina Burana,
- Sz. Prokofjev: Klasszikus szimfónia,
- I. Sztravinszkij: Le Sacre du Printemps,
- B. Britten: Ceremony of Carols, Népdalfeldolgozások.

— Követelmény:

- Tudjon a tanuló öt művet Bartók Béla és Kodály Zoltán műveiből önállóan – kórusműveiből, énekgyakorlataiból éneklőtársakkal zeneileg igényesen előadni.
- Tudjon két zenei részletet a XX. század vagy kortárs zeneszerzők műveiből.
- Ismerje az impresszionizmust, a folklorizmust, a dodekafónia és a neoklasszicizmus irányzatát, képviselőit és jelentősebb alkotásaikat.
- Tudjon könnyű XX. századi dallamot lejegyezni.
- Legyen gyakorlata a C–kulcsok olvasásában.
- Ismerje a könnyebb XX. századi skála– és akkordformációkat.
- Ismerje a zenei szaknyelv legfontosabb kifejezéseit.
- Legyen igényes, nyitott az értékes zene befogadására.
- Legyen képes ismereteit, készségeit alkalmazni zenei olvasásban, írásban, elemzésben. Zenei ismereteit tudja alkalmazni zenehallgatáshoz, hangszeres darabjainak megfogalmazásához is.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással egyénileg és csoportosan.
- A memoriter anyagból egyéni bemutatások.
- A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított ismeretek, stílusjegyek alapján.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

„A” tagozat

- Ismerje és tudja alkalmazni – az alapfokon tanultakon túl – a zenehallgatási anyagban, hangszeres darabjaiban és a tanult készségfejlesztési anyagban előforduló ritmuselemeket és – képleteket.
- Ismerje a dallamhangok szerepét, tudja ezeket zeneileg értelmezni (melizma, főhang, váltóhang, átmenőhang– késleltetés stb.)
- Rendelkezzék biztos tájékozódó képességgel a relatív és abszolút rendszerben 7#, 7b– előjegyzésig.
- Tudja a művek hangnemét megállapítani.
- Ismerje:
 - a kvintkört,
 - a hétfokú hangsorokat.
 - az egészhangú skálát,
 - az akusztikus hangsort,
 - a modellskálákat,
 - a hármashangzatok és fordításaik valamint a négyeshangzatok felépítését
 - a dominánsseptim hangzat fordításait (oldásokkal).
 - ismerje fel a funkciókat hallás után,
 - a hangnemi kitérést és modulációt – kottakép alapján.
 - a romantika hangzásvilágának jellegzetességeit: alterációk, tercrokonság.
 - a tonalitás felbomlásának elvét,
 - a bi– és a politonalitást,
 - a Reihe–t.
 - Ismerje a zenei szaknyelv legfontosabb kifejezéseit.
- Tudja:
 - a dodekafónia,
 - az aranymetszés,
 - a cluster fogalmát.
- Tudjon hallás után lejegyezni:
 - könnyű klasszikus periódust, funkciót jelző basszussal,
 - könnyű romantikus dallamot, vagy szemelvényt.

- lapról olvasni a fentiek nehézségi fokának megfelelő dallamot.
- Legyen ismerete a legfontosabb zenei szerkesztésmódokról.
- Rendelkezzék zenetörténeti áttekintő képességgel:
 - Ismerje a zenei korokhoz kapcsolódó legfontosabb zenei formákat és műfajokat.
 - Ismerje fel a főbb zenetörténeti korok stílusjegyeit, jellemző műfajait, formáit.
 - Tudja ezeket néhány társművészeti alkotással összekapcsolni.
- Rendelkezzék a tanuló:
 - olyan zenei áttekintőképességgel, melynek birtokában önállóan meg tudja oldani a képesség-készség szintjének megfelelő zenei feladatokat,
 - kialakult zenei ízléssel és ítélő képességgel.
- Tudja a tanuló a megszerzett tudását mind a zeneművek elemzésében, mind hangszeres előadásában önállóan, tudatosan alkalmazni.

„B” – tagozat

- Rendelkezzék a tanuló az általános követelményeken túl:
 - a zenei tanulmányok folytatásához szükséges kiművelt hallással, zenei ismeretekkel és biztos zenei memóriával,
 - olyan szintű tudással, mely zenei képességeivel együtt alkalmassá teszi szakirányú továbbtanulásra,
 - a zenei tanulmányok folytatásához zenei elkötelezettséggel, megfelelő igényes, elmélyült, aktív tanulási, gyakorlási képességgel.
- Legyen képes a tanuló:
 - a tanult különböző stílusok ritmikai, dallami, harmóniai és formai jelenségeiben tájékozódni,
 - a megszerzett tudását mind a zeneművek elemzésében, mind hangszeres előadásában önállóan, tudatosan alkalmazni.
- Zenei anyag:

Tudjon a tanuló

- Harminc népdalt stílusosan énekelni és elemezni, öt műdalt – különböző zenetörténeti stíluskorszakokból – saját zongorakíséretével előadni. A zenei anyag megszólaltatása, előadása legyen muzikális, igényes és stílusos.
- Tudjon éneklőtársakkal többszólamú énekgyakorlatokat, műveket előadni.
- Tudjon zongora-ének előadásban C–kulcsos műveket megszólaltatni.
- Tudjon biztosan tájékozódni az alap– és középfokon megismert ütemfajtákban.
- Tudja a hármas– és négyeshangzatokat felépíteni és adott hangnemekben elhelyezni.
- Tudja a zenetörténeti, a történelmi korokat időben összekapcsolni, és társművészeti alkotásokhoz kötni.

Tudjon lejegyezni

- barokk kétszólamú idézetet,
- bécsi klasszikus zenei szemelvényt,
- könnyű XX. századi dallamot.

— Ismerjen:

- minden zenetörténeti korszakból két–két jelentős művet, tudja azokat formailag és harmóniailag elemezni; tudjon ezekből zenei idézetet előadni.
- Ismerje az ötfokú, a hétfokú hangsorokat, tudja ezeket az abszolút rendszerben elhelyezni és énekelni.
- Ismerje fel ezek fordításait, tudja megnevezni ábécés neveikkel.
- Ismerje a zenei szaknyelv legfontosabb zenei kifejezéseit.

— Legyen biztos tájékozottsága a relatív és abszolút rendszerben.

— Rendelkezzék zenetörténeti áttekintőképességgel.

A művészeti záróvizsga követelményei

— A vizsga részei:

- Írásbeli, és/vagy szóbeli vizsga

A vizsgán az iskola az alábbi feladatsort használja:

— A vizsga tantárgya és időtartama:

Szolfézs

- Az írásbeli vizsga időtartama minimum 45 perc.
- A szóbeli vizsga időtartama minimum 10 perc.

— A vizsga tartalma:

Írásbeli vizsga

„A” tagozat

- Egyszólamú barokk vagy romantikus dallam lejegyzése. Az idézet átlagos zenei mondat/periódus hosszúságú, egyszerűbb hangnemi kitérést tartalmazhat. A tanuló számára adott a kulcs, az előjegyzés, a metrum és a kezdőhang. Az idézet nyolcszor hangozhat el.
- Egy rövid terjedelmű barokk vagy romantikus mű elemzése.
- A tanuló számára adott a mű kottaképe. Az elemzés szempontjai: a formai felépítés és a stílusra jellemző jegyek ismertetése.

„B” tagozat

- Imitációs szerkesztésű kétszólamú barokk vagy egyszólamú romantikus dallam lejegyzése.
- A tanuló számára adott a kulcs, az előjegyzés, a metrum, és a kezdőhang értékkel. Az idézet nyolcszor hangozhat el.
- Egy rövid terjedelmű barokk vagy romantikus mű elemzése.

- A tanuló számára adott a mű kottaképe. Az elemzés szempontjai: a formai felépítés és a stílusra jellemző jegyek ismertetése.

Szóbeli vizsga

„A” tagozat

- Periódus terjedelmű dallam lapról éneklése rövid átnézés után, szolmizálva vagy hangnévvel; az idézet tartalmazzon változatos ritmikai és dallami fordulatokat, hangnemi kitérést, esetleg modulációt.
- A vizsgázó tudjon énekelni kotta nélkül tizenöt népdalt, és ismerje azok legfontosabb jellemzőit; tudjon énekelni öt műzenei szemelvényt (társasének, hangszerkíséretes darabok a reneszánsztól a XX. századig) éneklőtársakkal, ill. hangszerkíséréssel (saját kíséret nem kötelező), ebből hármat kotta nélkül, és ismerje az énekelt darabok legfontosabb jellemzőit.
- Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

„B” tagozat

- Periódusnyi dallam lapról éneklése – rövid átnézés után – szolmizálva vagy hangnévvel; a dallamban legyenek változatos dallami és ritmikai fordulatok, hangnemi kitérés vagy moduláció előfordulhat benne.
- A vizsgázó tudjon énekelni kotta nélkül tizenöt népdalt, és ismerje azok legfontosabb jellemzőit; tudjon énekelni hat műzenei szemelvényt (társasének, hangszerkíséretes darabok a reneszánsztól a XX. századig) éneklőtársakkal, ill. hangszerkíséréssel (saját kíséret nem kötelező), ebből hármat kotta nélkül, és ismerje az énekelt darabok legfontosabb jellemzőit.
- Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

— A vizsga értékelése:

Az írásbeli vizsga értékelése:

- A feladat helyes megoldása, a válaszok pontos, világos jelölése
- dallamírás: dallami, metrikai/ritmikai korrektség, kottairási készség, külalak.
- Az elemzési szempontokra adott válaszok teljessége, helytállósága, a jelölések pontossága.

A szóbeli vizsga értékelése:

- a választott zenei anyag élményszerű megszólaltatása
- általános zenei ismeretek (hangnemek, hangközök, akkordok, előadásmód, zenei szak kifejezések ismerete),
- zenetörténeti tájékozottság,
- stílusismeret,
- formai ismeretek,
- tájékozódás a zenei műfajok között.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

- Jó minőségű és felhangolt zongora vagy pianínó. Hangjegytábla, szemléltető anyagok, ritmushangszerek.
- Megfelelő minőségű audio–vizuális berendezés (magnetofon, DVD, CD-lejátszó).
- A stíluskorszakokat megfelelően bemutató, kellő számú és minőségű hangfelvétel, kotta, zenei szakkönyv.

31.2.7.2. Zeneelmélet főtárgy, kötelezően választható, választható tárgy (5. évfolyamtól)

A képzés a szolfézs tantárgyál összevont osztályokban folyik. A továbbképző évfolyamokban – igény szerint – kerül indításra zeneelmélet osztály. A zenei szakközépiskolába, illetve zenei egyetemre felvételiző tanulók részére külön tehetséggyongozó osztály működik.

— A zeneelmélet-tanítás feladata:

- Akkor töltheti be feladatát, akkor fejlesztheti a tanuló zenei készségét (hallás, formaérzék stb.) ha szemléletében mindig egységet képviselve, egyszerre nevezi meg a harmóniai és formatani ismereteket.
- Az analízis célja a műalkotás egységének bemutatása. Rá kell mutatni olyan zenei összefüggésekre – a funkciós zenei renden belül –, melyek egyszerre vonatkoztathatók harmóniai vagy a legkisebb formai egységre, de az egész mű egészére is. Ezeknek az összefüggéseknek meglátása, illetve megérzése szolgálja azt az élményt, melynek birtokában a tanuló – függetlenül tanulása céljától – a zeneművészetet értő, érző és őrző személyiséggé válik.
- A tanult – hangnemi, formai, funkciós – ismeretanyag elmélyülésével, a hangzó zenei példák növekvő mennyiségével fejlődik a tanuló zenei készsége, s ez az, ami fejleszti íráskészségét is. A megismerés, elemzés különböző fázisainak megfelelően – a „tudatos utánzásra késztetve”, a tanuló érdeklődését szem előtt tartva, személyiségének és zenei készségének fejlődését figyelembe véve – lehet íráskészségét alakítani. Nem cél, hogy a még személyiségében is fejlődés alatt álló tanuló zenei tanulmányainak ezen a fokon (pl. 13–14 évesen) „stílustizsda” kompozíciókat írjon. A cél az, hogy a tanult anyagban – lehetőség szerint – biztos formai és hangnemi (hangrendszerbeli) érzékkel rendelkezzen. Ennek kimunkálása az egyik legfontosabb feladat. A „cezúrák” érzékeltetése, a két „megállás” közti összefüggésekre való rámutatás (pl. félzárlat, egész-zárlat) irányítja és vezeti a tanuló formaérzékének fejlődését

— A program célja, hogy:

- biztosítsa a zene iránt érdeklődő tanuló számára, hogy műveit, zeneértő emberré válhasson, érje el sajátos eszközeivel, hogy a megszerzett ismereteket önállóan is alkalmazó tanulókat neveljen,
- mutasson rá az egyes művészeti stíluskorszakokban a zene és a társművészetek kapcsolatára,

- adjon alapos elméleti felkészülést a főiskolai felvételi vizsgához,
- tegye alkalmassá a tanulót, hogy speciális felkészítéssel felvételi vizsgát tehessen a zeneművészeti szakközépiskola zeneszerzés tanszakára.

— A zeneelmélet-tanítás szakirányú feladatai:

- fejlessze a zenei összefüggésekben való eligazodó-, elvonatkoztató- és rendszerező-képességet,
- a tanuló szerezzon jártasságot a funkciós zene összetevőinek ismeretében (harmónia, dallam, ritmika, forma stb.),
- ismertesse meg a tanulót – zenei és általános tanulmányait, érdeklődését is figyelembe véve – az európai zenetörténet más korszakaival is,
- alakítsa ki azt a látásmódot, mellyel a zenei összefüggéseket – egy-egy tanulmányi időszaknak megfelelően – a tanuló önállóan is meg tudja közelíteni,
- ösztönözze a tanulót, hogy az elsajátított ismeretek alapján, tanulmányaiból kiindulva zenei gondolatokat fogalmazzon meg (reproduktívól produktív tevékenység),
- segítse a tanulót a hangszeres tanulmányaiban felmerülő problémák megoldásában (dallamvezetés, forma, harmónia, hangnem stb.).

Alapfokú évfolyamok

1. évfolyam

— Fejlesztési feladatok:

- a funkciós zenei hallás kialakítása,
- a bécsi klasszikus zene formatani feldolgozása
- a zeneelmélet általános szabályainak elsajátítása

— Ajánlott tananyag:

- Felhangok, felhangsor.
- Hármashangzatok: felépítésük (alaphang – terchang – kvinthang), elhelyezkedésük a skálában, skálafokok, tonális funkciók 7#, 7b előjegyzésig, dúrban, mollban.
- Hármashangzat-fordítások (alap – szext – kvartszext).
- Négyszólamúság: szűk fekvés, tág fekvés, alaphang-kettőzés, szólamok megnevezése.
- A szólamvezetés alapszabályai.
- Kadenciális lépések (7#, 7b előjegyzésig, dúrban és mollban): autentikus (I–IV, V–I), plagális (I–V, IV–I), összetett autentikus (I–IV–V–I), kibővített összetett (I–V–I–IV–V–I).
- Zárlati domináns: I_4^6 (V, V7, V87)
- Alapfogalmak: hang, zörej, motívum, frázis.
- Szekvencia, variálás.
- A zenei mondat.
- A periódus (előtag–utótag, egész zárlat–félzárlat).

- Rendhagyó periódus és zenei mondat (terjedelmi, tagoltsági és hangnemi változatok).
- A két– és háromtagúság főbb változatai.
- belső használatra készített jegyzetek.

— Követelmény:

- Tudjon a tanuló a négyszólamúságban tájékozódni, egyszerűbb mintapéldákat diktálás után zongorázni, vagy diktálás után lejegyezni.
- Ismerje fel hallás után a tanult zenei formákat.
- Tudja részletesen elemezni a tanult zenei anyaghoz kapcsolódó zeneművet kottaképről.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Két példa lejegyzése számozott basszussal, négy szólamban.
- Összetett autentikus kadencia zongorázása 4#, 4b előjegyzésig.
- A tanult zenei formák felismerése hallás után.
- Részletes harmóniai és formai elemzés készítése egy addig még nem tanult mű részletéről (kottából).

2. évfolyam

— Fejlesztési feladatok:

- Az előző évre épülve a funkciós zenei hallás tovább fejlesztése.
- A bécsi klasszikus funkciós zene harmónia– és formavilágának további megismerése. (menüett, variáció)
- Tájékozódás az adott zenei anyagban diktálás után. (írás, hallás, zongorázás)

— Ajánlott tananyag:

- a mellékhármasok,
- a dominánsszeptim (D7);
- triós forma (menüett),
- variációs forma.
- Funkciórend a bécsi klasszikus zenében (autentikus és plagális lépések; kadenciális, szomszédos, tercrokon, kadenciális féllépés): a mellékhármasok funkciói; az V–VI. és a VI–V. fok kötései; alaphármasok fűzése (dúrban és mollban, 7#, 7b előjegyzésig).
- Szekvenciák: autentikus: I–IV–II–V–III–VI + kadencia, plagális: I–V–VI–III–IV–I–II–VI + kadencia.
- A négyeshangzat: a dominánsszeptim: teljes D7 (oldás I-re vagy VI-ra), hiányos D7 (S funkció után).
- A triós forma a bécsi klasszikus zenében (menüett).
- A variáció (kötött, karakter, figurális, szabad).
- belső használatra készített jegyzetek.

— Követelmény:

- Tudjon a tanuló egyszerűbb mintapéldákat diktálás után zongorázni, vagy diktálás után lejegyezni.
- Ismerje fel hallás után a tanult zenei formákat.
- Tudja részletesen elemezni a tanult zenei anyaghoz kapcsolódó zeneművet kottaképről.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Két példa lejegyzése számozott basszussal, négy szólamban.
- Mintapéldák (pl. autentikus és plagális szekvenciák) zongorázása 4#, 4b előjegyzésig.
- A tanult zenei formák felismerése hallás után.
- Harmóniai és formai elemzés készítése egy addig még nem tanult mű részletéről (kottából).

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

— A tanuló ismerje:

- a bécsi klasszikus funkciós zene harmónia- és formavilágának alapvető jelenségeit,
- fel hallás után a tanult zenei formákat,
- fel hallás után és nevezze meg a tanult harmóniai fordulatokat.

— A tanuló legyen képes:

- az általa tanult hangszeres darabokban a tanult zenei formákat felismerni, az elméleti ismereteket az előadásban tudatosan alkalmazni,
- a tanult zenei formákat részletesen elemezni kottából,
- egyszerűbb zenei anyagban ének–zongora együtt-játékra,
- diktálás után a tanult harmóniai fordulatokat zongorázni.

— A tanuló tudja:

- diktálás után a feldolgozott harmóniai fordulatokat fokszámokkal, számozott basszussal vagy négyszólamúságban lejegyezni (szűk fekvésben),
- egyszeri hallás után a tipikus zenei formákat vázlatosan, illetve többszöri hallás után részletesen elemezni,
- az összetett autentikus kadenciát emlékezetből, illetve példákat játszani, diktálás után zongorázni (4#, 4b előjegyzésig).

A művészeti alapvizsga követelményei

— A vizsga részei:

- Írásbeli és szóbeli vizsga
- A vizsga feladatait az alábbiak alapján az iskola állítja össze, vagy a helyi pedagógiai programja alapján hasonló követelményszintű feladatsort állít.

— A vizsga tantárgya és időtartama:

Zeneelmélet

- Az írásbeli vizsga időtartama minimum 45 perc.

- A szóbeli vizsga időtartama minimum 10 perc.

— Az alapvizsga tartalma:

Írásbeli vizsga

- Négyszólamú példa számozott basszusának lejegyzése 4#, 4b előjegyzésig.
- Számozott basszus kidolgozása négy szólamban, szűk fekvésben.

Szóbeli vizsga

- Mintapélda zongorázása diktálás után
- Formatani elemzés kottakép után.

— A vizsga értékelése:

- Általános zeneelméleti ismeretek alkalmazása (felhangok, hangközök, akkordok, a négyszólamúság szabályai)
- Zenetörténeti tájékozottság, stílusismeret.
- A tanult formai ismeretek alkalmazása.

Továbbképző évfolyamok

3. évfolyam

A továbbképző osztályok tanulói egyéb irányú tanulmányaik mellett is meg akarják őrizni a zenei pálya választásának lehetőségét, vagy olyan műfajban (pl. jazz zene) tanulják hangszerüket, melynek tanulását hatékonyan egészíti ki a zeneelmélet.

— Fejlesztési feladatok:

- A reneszánsz modális harmóniai fordulatok (motetták alapján), a barokk polifon szerkesztésmódok (Bach–invenciók és –fűgák alapján) megismerése, feldolgozása.
- A zenei alkotóképesség és szintetizáló képesség fejlesztése.

— Ajánlott tananyag:

- alaphármasok szext és kvart–szext fordításai dúrban–mollban, lehetséges kötéseik, kapcsolataik
- négyes hangzatok (II7, V7)
- a reneszánsz és barokk stíluskörhöz tartozó szerkesztési formák: homofon, polifon (kánon, imitáció, fűga) stb.
- a tanult stíluskörhöz tartozó vokális és hangszeres műfajok ismerete: gregorián, orgánium, kánon, trubadúr ének, motetta, zsoltár, korál, madrigál, kantáta, mise, oratórium, opera, passió, concerto grosso, prelúdium, fűga, szvit – Josquin, Palestrina, Lassus, Purcell, Lully, Monteverdi, Corelli, Vivaldi, D. Scarlatti, J. S. Bach, G. F. Händel művein keresztül
- belső használatra készített jegyzetek.

— Követelmény:

- Tudjon a tanuló tájékozódni hallás után a reneszánsz és barokk stílus harmóniai és formatani jelenségeiben.

- Tudjon a tanuló kottából modális harmóniákat, reneszánsz és barokk zenei formákat részletesen elemezni.
- A tanult harmóniai fordulatokat diktálás után, illetve fejből mintapéldákon zongorázni és/vagy lejegyezni.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Két példa lejegyzése számozott basszussal, négy szólamban.
- Mintapéldák (plagális szekvenciák, modális példák) zongorázása 4#, 4b előjegyzésig.
- A tanult zenei formák felismerése hallás után.
- Harmóniai és formai elemzés készítése egy addig még nem tanult mű részletéről (kottából).

4. évfolyam

— Fejlesztési feladatok:

- a diatonikus összhangzattan,
- egy–egy jellegzetes alteráció a stíluskörön belül,
- a bécsi klasszikus stílus körhöz tartozó formatani ismeretek

— Ajánlott tananyag:

- négyeshangzatok és fordításaik, szeptim szekvenciák,
- szubdomináns alterációk (nápolyi szext, mollbeli IV. fok, stb)
- a szűkített IV. fokú szeptim
- a szubdomináns alterációk helye és feladata a zárlatban
- mellékdomináns: I7, II7
- hangnemi kitérés, moduláció, +1, –1 kivíntkör, a váltódomináns
- a késleltetés helye és szerepe a bécsi klasszikus zenében
- a bécsi klasszikus stíluskörhöz tartozó vokális és hangszeres formatani ismeretek: motívum, frázis, zenei mondat, periódus (előtag–utótag, fél és egész zárlat), két és háromtagú formák, strófikus dal, dalforma, szonáta, variáció, szimfónia pl. Haydn, Mozart, Beethoven művein keresztül,
- belső használatra készített jegyzetek.

— Követelmény:

- Tájékozódni a bécsi klasszikus stílus harmóniai és formatani jelenségeiben hallás után.
- Kottából a tanult harmóniákat, zenei formákat részletesen elemezni.
- A tanult harmóniai fordulatokat diktálás után, illetve fejből mintapéldákkal zongorázni és/vagy lejegyezni

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Két példa lejegyzése számozott basszussal, négy szólamban.
- Mintapéldák (szeptim és alterált hangzatokkal is) zongorázása 4#, 4b előjegyzésig.
- A tanult zenei formák felismerése hallás után.

- Harmóniai és formai elemzés készítése egy addig még nem tanult mű részletéről (kottából).

5. évfolyam

— Fejlesztési feladatok:

- a romantikus kis formák feldolgozása elsősorban dalokon és zongoradarabokon keresztül

— Ajánlott tananyag:

- további alterációk a szubdominánsokon (bő – terckvart, bő – szext, bő – kvintszext,) a bő kvintes akkordok és vonzataik
- mellékdominánsok valamennyi fokon és vonzataik
- modulációk távolabbi hangnemekben (diatonikus, enharmónikus stb.)
- a romantikus stíluskörhöz tartozó vokális és hangszeres formatani ismeretek pl. Schubert, Schumann, Liszt, művein keresztül.
- Belső használatra készített jegyzetek

— Követelmény:

- Tájékozódni a romantikus (korai és késői) stílus harmóniai és formatani jelenségeiben hallás után.
- Részletesen elemezni, kottából a tanult harmóniákat, zenei formákat.
- A tanult harmóniai fordulatokat diktálás után, illetve fejből mintapéldákkal zongorázni és/vagy lejegyezni.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Két példa lejegyzése számozott basszussal, négy szólamban.
- Mintapéldák (szeptim hangzatokkal, alterált is) zongorázása 4#, 4b előjegyzésig.
- A tanult zenei formák felismerése hallás után.
- Harmóniai és formai elemzés készítése egy addig még nem tanult mű részletéről (kottából).

6. évfolyam

— Fejlesztési feladatok:

- A XX. század alapvető zenei irányzatainak megismerése.
- Az eddig tanult zenei anyag készségszintű alkalmazása

— Ajánlott tananyag:

- a nónakkordok
- a moduláció és a hangnemek kezelése a XX. sz. elején
- késleltetések, alterációk szokatlan módjai
- a harmóniai vonzások átalakulása, átalakítása
- az eddig tanult zenei anyag készségszintű alkalmazása

- a XX. századi stíluskörhöz tartozó formatani és harmóniai ismeretek pl. Debussy, Liszt, Puccini, a 2. bécsi iskola, Bartók és Kodály művein keresztül.

— További ajánlott tananyag évfolyambontás nélkül:

- Bárdos L.: Hangzatgyakorló I–II. (EMB Z. 60095/1–2.)
- Dobszay L.: A hangok világa V–VI. (EMB Z. 6458–6459)
- Dobszay L.: Mozart–album hegedűsöknek (EMB Z. 4726, 5946)
- Frank O.: Hangzó zeneelmélet (TK ISBN 963 18, 2378 4)
- Gárdonyi Z.: Elemző formatan (EMB Z. 3995)
- Keszler L.: Összhangzattan (EMB Z. 1184)
- Ligeti Gy.: Klasszikus összhangzattan (Zeneműkiadó Bp. 1954.)
- Ligeti Gy.: A klasszikus harmóniarend I–II. (Zeneműkiadó Bp. (Hármas–, négyes–hangzatok) 1956.)
- Pálfalvi J.: Bach Brandenburgi versenyei (EMB Z. 5971)
- A. Schönberg: A zeneszerzés alapjai (EMB Z. 6248)
- Weiner L.: A hangszeres zene formái (EMB Z. 1082)
- Weiner L.: Az összhangzattan előkészítő Iskolája (EMB Z. 1104)
- Győrfly – Beicher – Keresztes: Klasszikus összhangzattan
- Bántainé S. Éva: A jó muzsika
- Bach: 371 Korál
- Miért szép századunk operája
- Belső használatra készített jegyzetek

— Követelmény:

- Tájékozódjon a tanult XX. századi stílus harmóniai és formatani jelenségeiben.
- Tudja részletesen elemezni kottából a tanult harmóniákat, zenei formákat.
- A tanult harmóniai fordulatokat diktálás után, illetve fejből mintapéldákkal zongorázni és/vagy lejegyezni

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Két példa lejegyzése számozott basszussal, négy szólamban.
- Mintapéldák (késleltetésekkel, alterációkkal is) zongorázása 4#, 4b előjegyzésig.
- A tanult zenei formák felismerése hallás után.
- Harmóniai és formai elemzés készítése egy addig még nem tanult mű részletéről (kottából).

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

— A tanuló ismerje:

- a bécsi klasszikus funkciós zene harmónia– és formavilágának alapvető jelenségeit,
- fel hallás után a tanult zenei formákat,

- fel hallás után és nevezze meg a tanult harmóniai fordulatokat,
- A tanuló ismerje meg:
- a reneszánsz modális harmóniai fordulatokat (motetták alapján),
 - a barokk polifon szerkesztésmódokat (Bach–invenciók és –fűgák alapján),
 - a diatonikus összhangzattant, s egy–egy jellegzetes alterációt a stíluskörön belül,
 - a romantikus kis formákat, elsősorban dalokon és zongoradarabokon keresztül,
 - a XX. század alapvető zenei irányzatait.
- A tanuló legyen képes:
- az általa tanult hangszeres darabokban a tanult zenei formákat felismerni, az elméleti ismereteket az előadásban tudatosan alkalmazni,
 - a tanult zenei formákat részletesen elemezni kottából,
 - egyszerűbb zenei anyagban ének–zongora együtt–játékra,
 - diktálás után a tanult harmóniai fordulatokat zongorázni,
 - a különböző tanult stílusok harmóniai és formatani jelenségeiben tájékozódni,
 - kottából a tanult harmóniákat, zenei formákat részletesen elemezni,
 - a tanult harmóniai fordulatokat diktálás után, illetve fejből mintapéldákat zongorázni.
- A tanuló tudja:
- diktálás után a feldolgozott harmóniai fordulatokat foksámokkal, számozott basszus-sal vagy négyszólamúságban lejegyezni (szűk fekvésben),
 - egyszeri hallás után a tipikus zenei formákat vázlatosan, illetve többszöri hallás után részletesen elemezni,
 - az összetett autentikus kadenciát (4 #, 4 b előjegyzésig) emlékezetből, illetve példákat játszani, diktálás után zongorázni (4 #, 4 b előjegyzésig),
 - alkalmazni a zenelmélet tárgyban szerzett (formai, harmóniai, dallami) ismereteit az új, vagy a tanult hangszeres darabok elemzése során.

A művészeti záróvizsga követelményei

- A vizsga részei:

Írásbeli és szóbeli vizsga

- A vizsga feladatait az iskola állítja össze a megadott feladatok alapján
- A vizsga tantárgya és időtartama:

Zenelmélet tantárgy

- Az írásbeli vizsga időtartama minimum 45 perc.
 - A szóbeli vizsga időtartama minimum 10 perc.
- A vizsga tartalma:
- #### *Írásbeli vizsga*
- Négyszólamú példa számozott basszusának lejegyzése 4#, 4b előjegyzésig.
 - Számozott basszus kidolgozása négy szólamban, szűk és tág fekvésben.

Szóbeli vizsga

- minta példa zongorázása diktálás után
- Formatani elemzés kottakép után.

— A vizsga értékelése:

- Általános zeneelméleti ismeretek alkalmazása (felhangok, hangközök, akkordok, a négyszólamúság szabályai)
- Zenetörténeti tájékozottság, stílusismeret.
- A tanult formai ismeretek alkalmazása.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

- Jól hangolt zongora,
- Tábla (ötvonalas és sima),
- Jó minőségű audio– és videoberendezés,

31.2.7.3. Zeneirodalom kötelezően választható, választható tárgy (5. évfolyamtól)

A képzés összevont osztályban folyik.

— A zenetörténet – zeneirodalom tanításának célja:

- A zene iránt érdeklődő, művelt embereket neveljen, akik zenei tanulmányaik során képessé válnak a további önművelésre, valamint a zene aktív művelésére, és sajátos eszközeivel, minél szélesebb körű zenei műveltséget biztosítson.

— A zenetörténet–zeneirodalom tanításának szakirányú feladatai:

- A zene iránti fogékonyság elmélyítése, a zenei ismeretek bővítése, az eddig megszerzett készségekre építve,
- Hosszú távon a teljes zenetörténet átfogó megismertetése.
- Az egyes zenetörténeti stíluskorszakok mestereinek, műfajainak, alkotásainak részletesebb megismertetése, elemzése, széles körű kitekintéssel az adott kor főbb tendenciáira, stílusjegyeire, társzművészeteire, mestereire, alkotásaira.

— Neveljen az értékes zene szeretetére, ösztönözze a tanulókat:

- rendszeres hangverseny– és operalátogatásra,
- a rádió és a televízió zenei műsorainak meghallgatására,
- a zenei élet eseményei iránti érdeklődésre,
- értékes hangfelvételek és videofelvételek gyűjtésére és meghallgatására,
- aktív társas muzsikálásra.

— Alakítson ki szilárd értékrendet a tanulóban, melynek segítségével a későbbiekben a zene bármely műfajában és korszakában biztosan tájékozódni tud.

— Tegye nyitottá és érdeklődővé a tanulót minden újdonság iránt, a kortárs zenében (és társzművészetekben).

— Fejlessze a tanulók esztétikai érzékét és érzelmi fogékonyságát.

Alapfokú évfolyamok

1. évfolyam

— Fejlesztési feladatok:

- Tájékozódás a zene eredetétől a reneszánsz végéig (korai barokk kezdetéig).

— Zenei ismeretek átadása – Tananyag:

- Bevezetés a zenetörténetbe
 1. A zene eredete a fizikai, a biológiai és az emberi lét szintjén: a rezgő anyag zenei tulajdonsága, a felhangok fogalma; fizikai környezetünk és a természet zeneszerű jelenségei; a biológiai zeneiség szerepe a társas élőlények kommunikációjában; a madarak lassított mikro–dallamainak sajátos „zeneisége”, a zene alapelemeinek megfigyelése (hangköz, ritmus, motívum, motívumlánc, pentaton hangkészlet, transzpozíciós technika, népdalszerű, „tengelyváltós” mikro–dallamok); az emberi zene eredethipotézisei, esztétikai–művészeti funkciója.
 2. A természeti népek zenéje: a zene szerepe az ősi társadalmak életében és kultúrájában; zenélési alkalmak (mágia, munka stb.); az ősi dallamosság (gyermekdallakra, ősi siratókra), a legegyszerűbb zenei formák; a többszólamúság legősibb formái (párhuzamos éneklésmód, heterofónia, dallam+osztinató stb.); az ősi hangszerek. Szakkifejezések, fogalmak definiálása, tudatosítása, összekapcsolása az élőzenével.
 3. A hangrendszerek kialakulása: a pentatónia és diatónia jellemzői, önálló stíluskörei, élőzenei megnyilvánulásai.
- Az ókori és ókori eredetű zenekultúrák: a mezopotámiai, egyiptomi, kínai, japán, indiai, indonéziai, zsidó és görög zenekultúra.
- Az európai középkor zenekultúrája: a gregorián ének kialakulása, elnevezése, jellemzői, lejegyzése, énekfajtái, liturgiában betöltött szerepe; a szolmizáció keletkezése; a világi műzenestílus megszületése: trubadúrok, trouvèrek; a többszólamúság kezdeti formái (az organum típusai); ars antiqua (13. század).
- A reneszánsz zenéje: a reneszánsz kezdetei: az ars nova művészete (Machaut, Landini – 14. század); a homofónia és polifónia fogalma; egyházi műfajok: mise, motetta; Németalföld művészete (Dufay, Ockeghem, Josquin és kortársaik – 15. század); a klasszikus vokálpolifónia (Palestrina és Lassus – 16. század); világi vokális műfajok: frottola, villanella, madrigál, chanson, históriás ének; hangszeres zene: táncok, táncpárok, vokális művek hangszeres átiratai, az önálló hangszeres műfajok kialakulása (prelúdium, fantázia, toccata); a kor magyar műzenéje (Tinódi és Bakfark – 16. század).

— Ajánlott tananyag:

- Szabolcsi Bence: A zene története. Az őskortól a 19. század végéig. Budapest: Zene-műkiadó, 1974.
- Kelemen Imre: A zene története 1750–ig. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó, 1995.

- Darvas Gábor: A totemzenétől a hegedűversenyig. Budapest: Zeneműkiadó, 1977.
- Régi muzsika kertje. Kétezer év irodalmából összeválogatta Szabolcsi Bence. Budapest: Zeneműkiadó, 1957.
- Szőke Péter: A zene eredete és három világa. Budapest: Magvető, 1982.
- Művészetismeret – Zenetörténet. Őskor, ókor. A szöveggyűjteményt szerkesztette: Kovács Brigitta. Az Alternatív Közgazdasági Gimnázium tankönyve. Budapest, 1991.
- Dobszay László: A gregorián ének kézikönyve. Budapest: Editio Musica, 1993.
- Rajeczky Benjamin: Mi a gregorián? Budapest: Zeneműkiadó, 1981.
- Escigno, E. – Garavaglia, R.: A keresztény és világi ének a középkorban. Budapest: Zeneműkiadó, 1987.
- Orselli, Cesare: A madrigál és a velencei iskola. Budapest: Zeneműkiadó, 1986.
- Belső használatra készített jegyzetek

— Követelmény:

- Az ókori, középkori, és reneszánsz zenéhez kapcsolódó lexikális és műfaji ismeretek, a meghallgatott és elemzett zenei szemelvények aktív ismerete (felismerés, elemzés).

— Év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Összefoglaló óra, az évfolyam követelménye alapján

2. évfolyam

— Fejlesztési feladatok:

- Tájékozódás a barokk kor művészetében, főbb műfajaiban.

— Zenei ismeretek átadása – Tananyag:

- A barokk stílus kialakulása, jellemzői: a monódia; a firenzei Camerata; az opera születése; a görög és római mitológia szerepe a barokk operákban és más világi műfajokban; Monteverdi – opera és madrigál; Schütz – német egyházi zene a 17. században; Lully, Couperin, Rameau: a francia opera és billentyűs zene a felvilágosodás korában; Purcell – az angol opera (Dido és Aeneas); Corelli, Vivaldi, – concerto és concerto grosso Itáliában, illusztratív jelenségek a hangszeres zenében: a programzene a barokkban (pl. Vivaldi program-versenyművei: Négy évszak stb.); Domenico Scarlatti szonátái – a „virtuóz” billentyűs zene a barokk korszakban; Telemann – „Tafelmusik” – szórakoztató zene a 18. század első évtizedeiben; a főbb vokális és hangszeres műfajok bemutatása a korszak zeneszerzőinél: opera, oratórium, kantáta, passió, szonátatípusok (sonata da camera, sonata da chiesa), concerto grosso, concerto, fuga, rondó, variáció (passacaglia, chaconne), szvit stb.
- Bach és Händel művészete
 1. Bach életútja, az életének főbb állomásaihoz kapcsolódó műfajok: vokális művek: egyházi és világi kantáták, passiók, a különböző vokális formátípusok részletes megismerése (recitativo secco és accompagnato, ária, arioso, korál, turba stb.); a

korál szerepe Bach műveiben; hangszeres művek: billentyűs hangszerre írt polifon műformák (prelúdium, toccata, fantázia és fuga, korálelőjáték, passacaglia), zenekari szvittek (táncformák), versenyművek, ciklikus alkotások.

2. Händel művészete, életútja, főbb műfajai: operák, oratóriumok (egyik kompozíciójának részletes megismerése); szvittek, concerto grossók, orgonaversenyek.
3. A korszak általános stílusjegyeinek, főbb tendenciáinak tudatosítása a két nagy mester művészetében.

— Ajánlott tananyag:

- Szabolcsi Bence: A zene története. Az őskortól a 19. század végéig. Budapest: Zeneműkiadó, 1974.
- Kelemen Imre: A zene története 1750–ig. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó, 1995.
- Darvas Gábor: A totemzenétől a hegedűversenyig. Budapest: Zeneműkiadó, 1977.
- Régi muzsika kertje. Kétezzer év irodalmából összeválogatta Szabolcsi Bence. Budapest: Zeneműkiadó, 1957.
- Palisca, Claude V.: Barokk zene. Budapest: Zeneműkiadó, 1976.
- Lise, G. – E. Rescigno: A 18. századi opera Scarlattitól Mozartig. Budapest: Zeneműkiadó, 1986.
- Barna István: Georg Friedrich Händel életének krónikája. Budapest: Zeneműkiadó, 1977.
- Wolff, Christoph: A Bach–család. (Grove monográfiák) Budapest: Zeneműkiadó, 1989.
- Belső használatra készített jegyzetek

— Követelmény:

- A barokk korszakhoz kapcsolódó lexikális és műfaji ismeretek, a meghallgatott és elemzett zenei szemelvények aktív ismerete (felismerés, elemzés).

— Év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Összefoglaló óra, az évfolyam követelménye alapján

Követelmények a alapfokú évfolyamok elvégzése után

- A tanulók mutassanak kellő tájékozottságot a feldolgozott zenetörténet stíluskorszakok időrendjében.
- Ismerjék fel az adott zenei korszak jellemző zenei példáit, a feldolgozott művek jellegzetes tematikus részleteit.
- Tudják definiálni és konkrét példákkal megvilágítani az adott stíluskorszakokhoz, műfajokhoz, művekhez, formaegységekhez szorosan kapcsolódó szakkifejezéseket.
- Tudjanak eligazodni a megismert korszakok szerteágazó zenei sajátosságaiban, a társművészetek idevonatkozó legfőbb stílári jelenségeiben.

A művészeti alapvizsga követelményei

— A vizsga részei:

- Írásbeli, vagy szóbeli vizsga

— A vizsga tantárgya és időtartama:

Zenetörténet–zeneirodalom

- Az írásbeli vizsga időtartama minimum 45 perc.
- A szóbeli vizsga időtartama minimum 10 perc.

— A vizsga tartalma:

Írásbeli vizsga

- Teszt kérdések a zenei ismeretek köréből a feldolgozott tematika / korstílus / zenetörténeti korszak főbb tendenciáinak, stíláriis jelenségeinek, mestereinek, műfajainak, alkotásainak ismeretére, elemzésére vonatkozó témában.
- Felsorolás elsősorban a reneszansz és a barokk zene és a korszak társművészeti alkotásainak köréből választódjon.
- Az írásbeli vizsgához ajánlott feladatlap készítése.

Szóbeli vizsga

- A tanuló által a gyakorlati vizsgán játszott darabokkal kapcsolatban, vagy az aktuális tanév feldolgozott zenetörténet–zeneirodalom anyagából a vizsgabizottság zenetörténeti, stílusjegyekre vonatkozó, műfaji, formai és egyéb általános zenei kérdéseket tesz fel, gyakorlati feladatokat ad.
- A tanuló által játszott zenemű kottájáról maga gondoskodik, a további célfeladatok megoldásához szükséges szemelvényanyagot (kottát, hangfelvételt, audio–vizuális eszközt) a vizsgát szervező intézmény biztosítja.

— A vizsga értékelése:

Az írásbeli vizsga értékelése

- teszt: a kérdésekre adott rövid, lényegi, a megértésre utaló egyszerű válasz; fogalmazás, helyesírás;
- fogalmazás (műelemzés): információtartalom, a műről, illetve a szerzőről és a korról szóló információk megfelelő aránya, felhasznált irodalom színvonala, mennyisége, eredetiség, objektív és szubjektív tartalom megfelelő aránya, felépítés, fogalmazás, helyesírás,
- dallamírás: dallami, metrikai/ritmikai korrektség, kottaírási készség, külalak.

A szóbeli vizsga értékelése

- általános zenei ismeretek (hangnemek, hangközök, akkordok, előadásmód, zenei szak kifejezések ismerete),
- zenetörténeti tájékozottság,
- stílusismeret,
- formai ismeretek,

- tájékozódás a zenei műfajok között.

3. évfolyam

— Fejlesztési feladatok:

- A bécsi klasszika, valamint a korai romantika művészetének megismerése.
- Tájékozódás a bécsi klasszikus zene legfontosabb műfajaiban, a kis- és nagyformák világában, valamint a korai romantika főbb stílusjegyei, élményanyaga, mestereinek művészete.
- (Elsősorban Gluck, Haydn, Mozart, Beethoven és Schubert művei).

— Zenei ismeretek átadása – Tananyag:

Átmenet a barokk és klasszika között:

- az „érzelmes” (C. Ph. E. Bach), a „gáláns” (J. Chr. Bach) stílus;
- a mannheimi-iskola (Johann Stamitz) – a zenekari hangzás átalakulása.
- A műfajok, a formák és a zenei nyelv átalakulása a barokk és klasszika határán.
- A bécsi klasszika főbb stílárís, formai, szerkezeti, hangnemi, harmóniai sajátosságai, a korszak legnagyobb mestereinek művészetét elsőrendűen reprezentáló műfajok alapján: Gluck (a barokk opera műfaji tradícióinak továbbélése és átalakulása a 18. század második felében, a gluck-i „operareform”); Haydn (szimfónia, vonósnégyes, oratórium); Mozart (szimfónia, zongoraverseny, divertimento, szerenád, opera); Beethoven (szimfónia, nyitány, versenymű, vonósnégyes, zongoraszonáta); életmű két korszak határán, a „klasszikus” és a „romantikus” Beethoven.

Formatani összegzés:

- periódus, bővített periódus, kéttagú forma, háromtagú forma, triós forma, rondó, variáció, szonáta, szonátarondó;
- vokális tételtípusok: recitativo (secco, accompagnato), ária, együttesek, kórus stb.
- A klasszikus zene stílárís egységén belül az egyes mesterek műveinek stílárís vonásai.

A korai romantika főbb stíluselemei

- Schubert művei alapján: dal, dalciklus, szimfónia, zongoraművek, kamarazene.

— Ajánlott tananyag:

- Szabolcsi Bence: A zene története. Az őskortól a 19. század végéig. Budapest: Zeneműkiadó, 1974.
- Kelemen Imre: A zene története 1750–ig. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó, 1995.
- Darvas Gábor: A totemzenétől a hegedűversenyig. Budapest: Zeneműkiadó, 1977.
- Régi muzsika kertje. Kétezzer év irodalmából összeválogatta Szabolcsi Bence. Budapest: Zeneműkiadó, 1957.
- Rosen, Charles: A klasszikus stílus. Haydn, Mozart, Beethoven. Budapest: Zeneműkiadó, 1977.
- Somfai László: Joseph Haydn zongoraszonátái. Budapest: Zeneműkiadó, 1979.

- Sadie, Stanley: Mozart. (Grove monográfiák) Budapest: Zeneműkiadó, 1987.
- Parouty, Michel: Mozart, az Isten kegyeltje. Budapest: Park Könyvkiadó, 1991.
- Kerman, Joseph – Alan Tyson: Beethoven. (Grove monográfiák) Budapest: Zeneműkiadó, 1986.
- Szabolcsi Bence: Beethoven. Művész és műalkotás két korszak határán. Budapest: Gondolat, 1960
- Bartha Dénes: Beethoven és kilenc szimfóniája. Budapest: Zeneműkiadó, 1975.
- Belső használatra készített jegyzetek

— Követelmény:

- A bécsi klasszikához, valamint a korai romantikához kapcsolódó lexikális és műfaji ismeretek, a meghallgatott és elemzett zenei szemelvények aktív ismerete (felismerés, elemzés).

— Év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Összefoglaló óra, az évfolyam követelménye alapján

4. évfolyam

— Fejlesztési feladatok:

- A romantika zenéje: a klasszicizmus formavilágának továbbélése, átalakulása, felbomlása; stiláris és esztétikai változások, új műfajok a 19. század zenéjében; a zeneszerzők egyéni hangja, egyes műfajok megkülönböztetett szerepe a különböző mesterek életművében.

— Zenei ismeretek átadása – Tananyag:

- A romantika élményanyaga: új témák (történelem, mítosz, irracionális, népiesség stb.) a 19. században;
- természeti élmények a romantikus zenében;
- az irodalom, a képzőművészet, a filozófia és zene kapcsolódási pontjai a romantika korában (Goethe, Schiller, Heine, E. T. A. Hoffmann, Hugo stb. művei a dal–, az opera– és a hangszeres zenében);
- Új műfajok: a romantikus „karakterdarab”; a dal 19. századi virágzása; a program-szimfónia, szimfonikus költemény;
- A történeti szemlélet kialakulása (Schumann, Mendelssohn, Liszt – a barokk korszak zenéjének újrafelfedezése);
- Nemzeti stílusok kialakulása: Chopin, Liszt, Grieg, Smetana, Dvořák, Csajkovszkij művészetének nemzeti vonásai, a német és francia romantika; a magyar nemzeti stílus: a verbunkos; a hangszerek fejlődése, a zenekar létszámának megnövekedése, a hangzásigény átalakulása;

- A zongorairodalom átalakulásának főbb vonásai: a virtuozitás, rövid lélegzetű karakterdarabok és nagyformák (a „romantikus” szonáta) Schubert, Schumann, Liszt, Chopin és Brahms műveiben;
- A klasszikus formavilág fokozatos felbomlása, új formai alapelvek kialakulása, a szonátaforma romantikus felfogása, improvizatív jellegű formálás;
- Az egyes formák, műfajok szerepe az egyes mesterek életművében, stílusában.

Zeneszerzői életművek:

- Schumann fiataalkori zongoradarab–sorozatok, 1840 után: a dal, szimfonikus művek, és kamarazene;
- Weber: a romantikus német opera kezdetei: A bűvös vadász;
- Mendelssohn: klasszikus formatisztelet és romantikus zenei nyelv: Hegedűverseny, szimfóniák, mesevilág a zenében: Szentivánéji álom;
- Berlioz: programzene megteremtője: Fantasztikus szimfónia;
- Chopin: a kisformák mestere (etűdök, nocturne–ök, prelűdök, balladák, polonézok, mazurkák);
- Liszt: zongoradarabok, szimfonikus költemények, egyházi művek;
- Brahms: dalok, zongoradarabok, szimfóniák;
- Csajkovszkij: szimfóniák, színpadi művek;
- Dvořák: szláv táncok, szimfóniák;
- Grieg: zongoradarabok, zongoraverseny, Peer Gynt–szvit.

— Ajánlott tananyag:

- Szabolcsi Bence: A zene története. Az őskortól a 19. század végéig. Budapest: Zeneműkiadó, 1974.
- Kelemen Imre: A zene története 1750–ig. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó, 1995.
- Darvas Gábor: A totemzenétől a hegedűversenyig. Budapest: Zeneműkiadó, 1977.
- Dobák Pál: A romantikus zene története. Budapest: Tankönyvkiadó, 1983.
- Erdélyi Miklós: Schubert. Budapest: Gondolat, 1979.
- Schubert kalauz. (Szerkesztette Gádor Ágnes) Budapest: Zeneműkiadó, 1981.
- Fischer–Dieskau, Dietrich: A Schubert–dalok nyomában. Budapest: Gondolat, 1975.
- Frank Oszkár: A romantikus zene műhelytitkai. Schubert–dalok. Budapest: Akkord Kiadó, 1994.
- Walker, Alan: Liszt Ferenc 1. A virtuóz évek. 1811–1847. Budapest: Zeneműkiadó, 1986.
- Walker, Alan: Liszt Ferenc 2. A weimari évek. 1848–1861. Editio Musica, Budapest 1994.
- Hamburger Klára: Liszt kalauz. Budapest: Zeneműkiadó, 1986.

- Deathridge, John – Carl Dahlhaus: Wagner (Grove monográfiák) Budapest: Zeneműkiadó, 1988.
- Rappl, Erich: Wagner operakalauz. Budapest: Zeneműkiadó, 1976.
- Belső használatra készített jegyzetek

— Követelmény:

- A romantika zenéjéhez és zeneszerzői életutakhoz kapcsolódó lexikális és műfaji ismeretek, a meghallgatott zeneművek és elemzett zenei szemelvények aktív ismerete (felismerés, elemzés).

— Év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Összefoglaló óra, az évfolyam követelménye alapján

5. évfolyam

— Fejlesztési feladatok:

- A 19. századi olasz, német, magyar és orosz opera.
- Stílusirányzatok és alkotók a századfordulón Európában.

— Zenei ismeretek átadása – Tananyag:

- Operatörténet a 19. században és a 19–20. század fordulóján: a 19 századi olasz opera; jelenetszerkesztés, ária- és egyéb zártszám-típusok, irodalmi témaválasztás, műfaji jellegzetességek a 19. századi olasz operában; a verizmus; Verdi és Puccini művésze; Wagner művészetének jelentősége a 19. század zenéjében; az új zenedráma-kon koncepció: harmóniai és formai újítások, a vezérmotívum-technika, történelem és mitológia egy-egy opera tükrében; Muszorgszkij operái: az orosz történelem az operaszínpadon, népzenei hatások és zenedráma; a 19. századi magyar opera: Erkel.
- Ismerkedés a századforduló és a 20. század első felének főbb zenei stílusirányzataival, jelentősebb mestereivel: A különböző stílusirányzatok (impresszionizmus neoklasszicizmus, expresszionizmus, szerializmus) sajátosságai, zenei eszközei, az ezeket képviselő mesterek alkotókorszakai, orientációinak fő vonásai a következő mesterek életművében: Debussy, Ravel, Satie, Mahler, Schönberg, Webern, Berg, Stravinsky, Prokofjev, Sosztakovics, – Janáček; a népzene mint stíluselem a 20. század első felében; a jazz mint stíluselem a 20. század első felében (a jazz történelmi és stílári gyökerei); a hagyományos tonalitás felbomlása (pentatónia, modális hangsorok, egészhangú skála, modell-skálák, bitonalitás, politonalitás, dodekafónia); az egyes zenei stílusirányzatok jellemző sajátosságait komplexen reprezentáló művek részletesebb elemzése, megismerése.

— Ajánlott tananyag:

- Szabolcsi Bence: A zene története. Az őskortól a 19. század végéig. Budapest: Zeneműkiadó, 1974.
- Walter, Bruno: Mahler. Budapest: Gondolat, 1981.

- Batta András: Richard Strauss. Budapest: Gondolat, 1984.
- Debussy, Claude: Croche úr, a műkedvelők réme. Budapest: Zeneműkiadó, 1959.
- Petrovics Emil: Ravel. Budapest: Gondolat, 1982.
- Belső használatra készített jegyzetek

— Követelmény:

- A 19. századi olasz, német, magyar és orosz operához kapcsolódó lexikális és műfaji ismeretek, a meghallgatott és elemzett zenei szemelvények aktív ismerete (felismerés, elemzés).

— Év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Összefoglaló óra, az évfolyam követelménye alapján

6. évfolyam

— Fejlesztési feladatok:

- Bartók és Kodály életművének megismerése.
- Kortárs zene főbb irányzatainak megismerése

— Zenei ismeretek átadása – tananyag:

- Bartók és Kodály művészete: életpályáik ismertetése; a népzene Bartók és Kodály életművében; a népzene kutatás; a népdalfeldolgozások különböző formái; legkiemelkedőbb alkotásaik részletesebb megismertetése.
- Bartók és Kodály kortársai és az utánuk következő generáció: Dohnányi Ernő, Weiner Leó, Lajtha László, Szervánszky Endre, Veress Sándor, Járdányi Pál, Kósa György.
- Bevezetés a magyar, az európai és az amerikai kortárs zenébe: Kurtág György, Ligeti György, Szőllősy András, Ránki György, Farkas Ferenc, Durkó Zsolt, Balassa Sándor, Bozay Attila; a 70–80-as évek magyar avantgarde zeneszerzői: Jeney Zoltán, Sárosi László, Vidovszky László, Dukay Barnabás; John Cage, Pierre Boulez, Karlheinz Stockhausen, Steve Reich, Philip Glass; a háború utáni zene stílusirányzatainak (szerializmus, elektronikus zene, minimal–zene, posztmodern, computer–zene) szemléltetése a kiválasztott zeneműveken.
- Tájékozódás a mai jazz, a rock, a filmzene és az alternatív zenei irányzatok (performance, world music stb.) világában.

— Ajánlott tananyag:

- Salzman, Eric: A 20. század zenéje. Budapest: Zeneműkiadó, 1980.
- Fábrián Imre: A huszadik század zenéje. Budapest: Gondolat, 1966.
- Kókai Rezső – Fábrián Imre: Századunk zenéje. Budapest: Gondolat, 1967.
- Miért szép századunk zenéje? Szerkesztette Kroó György. Budapest: Gondolat, 1974.
- Miért szép századunk operája? Szerkesztette Várnai Péter. Budapest: Gondolat, 1979.
- Kroó György: Bartók–kalauz. Budapest: Zeneműkiadó, 1980.
- Somfai László: 18 Bartók tanulmány. Budapest: Zeneműkiadó, 1981.

- Breuer János: Fejezetek Lajtha Lászlóról. Budapest: Editio Musica, 1992.
- Kovács Sándor: Bartók Béla. Budapest: Mágus Kiadó, 1995.
- Kecskeméti István: A zeneszerző Kodály. Kecskemét: Kodály Intézet, 1986.
- White, Eric Walter: Benjamin Britten élete és operái. Budapest: Zeneműkiadó, 1978.
- White, Eric Walter: Stravinsky: A zeneszerző és művei. Budapest: Zeneműkiadó, 1976.
- Szöllősy András: Honegger. Budapest: Gondolat, 1980.
- Orfeusz – Hangzó Zenetörténet I-IX.
- Beyer István: Zenetörténet, zeneirodalom
- Pécsi Géza: Kucs a muzsikához
- Szabó Attila: Művészettörténet képekben
- Szabó Attila: Művészettörténet vázlatokban
- Roland Vernon: Nagy Zeneszerzők élete I. II.
- Várnai Péter: Oratóriumok könyve
- Falvy Zoltán: A magyar zene története
- Pándi Mariann: Hangversenykalauz
- Vályi Róbert: Balettok könyve
- Bánki Gábor: Zenesuli – Zenetörténet füzetek 1-7.
- Világhíres zeneszerzők
- A zene világa
- A zene könyve
- Darvas Gábor: Évezredek hangszerei
- Balassa – Gál: Operakalauz
- Záborszky Balogh Réka: A bécsi klasszikus zene
- Palisca: A barokk zene
- Tótfalusi: Operamesék

— Követelmény:

- Bartók és Kodály művészetéhez és a kortárs zenéhez kapcsolódó lexikális és műfaji ismeretek, a meghallgatott és elemzett zenei szemelvények aktív ismerete (felismerés, elemzés).

— Év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Összefoglaló óra, az évfolyam követelménye alapján

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

— A tanulók mutassanak kellő tájékozottságot a zenetörténet stíluskorszakainak kronologikus időrendjében.

- Ismerjék fel az órákon bemutatott, meghallgatott zenei példák, elemzett művek jellegzetes tematikus részleteit.
- Tudják definiálni és konkrét példákkal megvilágítani az adott stíluskorszakokhoz, műfajokhoz, művekhez, formaegységekhez szorosan kapcsolódó szakkifejezéseket.
- Tudjanak eligazodni a megismert korszakok szerteágazó zenei sajátosságaiban, a társművészetek idevonatkozó legfőbb stílári jelenségeiben.

A művészeti záróvizsga követelményei

- A vizsga részei:

- Írásbeli, vagy szóbeli vizsga

- A vizsga tantárgya és időtartama:

Zenetörténet–zeneirodalom

- Az írásbeli vizsga időtartama minimum 45 perc.
- A szóbeli vizsga időtartama minimum 10 perc.

- A vizsga tartalma:

Írásbeli vizsga

- Teszt kérdések a zenei ismeretek köréből a képzés során feldolgozott tematikák zene-történeti korszakok főbb tendenciáinak, stílári jelenségeinek, mestereinek, műfajainak, alkotásainak ismeretére, elemzésére vonatkozó témában.

A tesztlap az alábbi témakörökből tartalmaz kérdéseket:

- Gregorián elnevezése, általános jellemzői, műfajai. Egy műfaj részletes bemutatása. A többszólamúság kialakulása (orgánum típusai). Világi zene a középkorban (trubadúr, trouvère, Minnesänger). Reneszánsz (szó jelentése, ideje, általános jellemzése, jellegzetes műfajainak ismerete.) Korareneszánsz, reneszánsz fénykora, későreneszánsz zeneszerzőinek felsorolása. Homofónia, polifónia fogalma. Mise típusai, mise részei, (Ordinarium, Proprium), motetta és madrigál összehasonlítása. Világi vokális műfajok felsorolása.
- A barokk korszak általános stílusjegyei és zenei jellemzése, vokális és hangszeres műfajok sorolása. Egy vokális műfaj (pl. kantáta) tételeinek bemutatása, két hangszeres műfaj (pl. concerto, fuga) részletesebb magyarázata zenei példát hozva. A szvit (táncok és táncpárok), egy tánc bemutatása (pl. menüett). Barokk zeneszerzők felsorolása.
- A bécsi klasszika sajátosságai (formák, szerkezet, hangnem). Főbb műfajok sorolása, szonáta vagy szimfónia tételeinek általános jellemzése, pl. szonátaforma bemutatása. Haydn vagy Mozart művészete, (egy mű bemutatása alapján).
- Romantika – új műfajai, élményanyaga (témái). Chopin zongorazenéje (kisformák), Schumann zongoradarab–ciklusai (címek). Az opera műfajának, kiemelkedő mestereinek és alkotásainak ismerete a tanult szemelvények elemzésével.

- A programzene (példával). A századforduló zenéje – Debussy művészete, impresszionista művei (zenéje, jellemzői). Egészhangú skála, politonalitás, dodekafónia magyarázata zenei példa alapján. Bartók életműve, jelentősége, népdalgyűjtő útjai. Kodály egy művének részletes bemutatása (pl. Psalmus Hungaricus, Hány-szvit, Felszállott a páva – variációk).

A szóbeli vizsga

- A tanuló által a gyakorlati vizsgán játszott darabokkal kapcsolatban, vagy a 6 éves képzési időkeretben feldolgozott zenetörténet–zeneirodalom anyagából a vizsgabizottság zenetörténeti, stílusjegyekre vonatkozó, műfaji, formai és egyéb általános zenei kérdéseket tesz fel, gyakorlati feladatokat ad.
- A tanuló által játszott zenemű kottájáról maga gondoskodik, a további célfeladatok megoldásához szükséges szemelvényanyagot (kottát, hangfelvételt, audio–vizuális eszközt) a vizsgát szervező intézmény biztosítja.

— A vizsga értékelése:

Az írásbeli vizsga értékelése

- teszt: a kérdésekre adott rövid, lényegi, a megértésre utaló egyszerű válasz; fogalmazásmód, helyesírás;
- fogalmazás (műelemzés): információtartalom, a műről, illetve a szerzőről és a korról szóló információk megfelelő aránya, felhasznált irodalom színvonala, mennyisége, eredetiség, objektív és szubjektív tartalom megfelelő aránya, felépítés, fogalmazás, helyesírás,
- dallamírás: dallami, metrikai/ritmikai korrektség, kottairási készség, külalak.

A szóbeli vizsga értékelése

- általános zenei ismeretek (hangnemek, hangközök, akkordok, előadásmód, zenei szak kifejezések ismerete),
- zenetörténeti tájékozottság,
- stílusismeret,
- formai ismeretek,
- tájékozódás a zenei műfajok között.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

- Jó minőségű és felhangolt zongora vagy pianínó. Hangjegytábla, szemléltető anyagok, ritmushangszerek
- Megfelelő minőségű audio–vizuális berendezés (magnetofon, DVD, CD-lejátszó)
- A stíluskorszakokat megfelelően bemutató, kellő számú és minőségű hangfelvétel, kotta, zenei szakkönyv.

32. Népzene

32.1. Képzés struktúrája

32.1.1. Képzés tagozódása

- Egy tantárgy képzési ideje 12 év
- A képzés szakaszai (tagolódása):
 - előképző: 1 vagy 2 tanév
 - alapfok: 4 vagy 6 tanév
 - továbbképző: 4 év

32.1.2. A képzés formája

- Egyéni képzés:
 - Vonós és tekerő tanszak
 - Fúvós tanszak
 - Pengető tanszak
 - Népi ütőtanszak
- Csoportos képzés:
 - Zeneismeret tanszak
 - Kamarazene tanszak
- Csoport létszámok:
 - Elméleti tantárgyak: 6 – 15 fő
 - Kamarazene: 2 – 8 fő
 - Zenekar: minimum 9 fő

32.1.3. Tanszakok és tanított tantárgyak

- Vonós és tekerő tanszak:
 - népi hegedű
 - népi brácsa
 - népi bőgő/cselló
 - tekerő
- Fúvós tanszak:
 - népi furulyák
 - duda
 - népi klarinét/tárogató
- Pengetős tanszak:
 - citera
- Ütő tanszak
 - népi ritmushangszerek
- Zeneismeret tanszak:

- népzenei ismeretek
- néprajz
- szolfézs

— Kamarazene tanszak:

- népi kamarazene
- népi zenekar

32.1.4. Népzenei tantárgyak

— Főtantárgy: hangszeres tantárgyak

- népi hegedű, népi brácsa, népi bőgő/cselló, tekerő, népi furulyák, duda, népi klarinét/tárogató, citera, népi ritmushangszerek

— Kötelező tantárgyak:

- népzenei ismeretek, néprajz, szolfézs, népi kamarazene, népi zenekar, tehetség gondozás

— Kötelezően választható tantárgyak: Ha a tanuló már teljesítette a kötelező tantárgy követelményeit, akkor helyette a kötelezően választható tantárgyak közül köteles egyet felvenni.

- folklór ismeret, tánc történet, népzenei alapismeretek, táncjelírás-olvasás, tehetség gondozás

— Választható tantárgyak:

- folklór ismeret, tánc történet, népzenei alapismeretek, táncjelírás-olvasás, tehetség gondozás

— Korrepetíció a hangszeres (kivéve zongora, gitár) tantárgyakhoz szorosan kapcsolódó kötelező kiegészítő foglalkozás.

32.1.5. Foglalkozások időtartami heti beosztásban

— Főtantárgy:	2x30 perc (A tagozat egyéni)
	2x45 perc (B tagozat egyéni)
— Főtantárgy:	2x45 perc (A és B tagozat csoportos)
— Kötelező tantárgy:	2x45 perc (csoportos)
— Kötelezően választható tantárgy:	2x45 perc (csoportos)
	minimum 1x45 perc (B tagozat egyéni)
— Választható tantárgy:	minimum 1x45 perc (csoportos)
	minimum 1x45 perc (B tagozat egyéni)
— Korrepetíció:	minimum 10 perc
— Tanórán kívüli foglalkozások:	1x45 perc vagy 2x45 perc
— Kötelező zongora:	1x45 perc („B” tagozat esetén egyéni)

32.1.6. Óraterv

— „A” tagozat

- (2)+6+4 évfolyam: népi hegedű, népi brácsa, népi bőgő/cselló, tekerő, népi furulyák, duda, népi klarinét/tárogató, citera, tamburák, koboz
- (2)+6 évfolyam: népi ritmushangszerek
- Az első (zárójelben levő) számjegy az előképző, a második számjegy az alapfokú, a harmadik számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelentik. Az előképző évfolyamokat nem kötelező elvégezni.
- Ha a tanuló már teljesítette a kötelező tantárgy Követelményeit (szolfézs alapfok 4. évfolyam), akkor helyette a kötelezően választható tantárgyak közül körül köteles egyet felvenni.
- A néprajz kötelezően választható tantárgyként csak az alapfok 5. évfolyamtól tanulható.

Heti óraszámok												
Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	(1)	(2)	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Főtárgy	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	(2)	(2)	2	2	2	2						
Kötelezően választható tantárgy				1			2	2	2	2	2	2
Választható tantárgy	(0-2)	(0-2)	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2
Összes óra:	(4-6)	(4-6)	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

— „B” tagozat

- (2+1)+5+4 évfolyam: népi hegedű, népi brácsa, népi bőgő/cselló, tekerő, népi furulyák, duda, népi klarinét/tárogató, citera, tamburák, koboz
- Az első (zárójelben levő) számjegy az előképző, a második számjegy az alapfokú, a harmadik számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelentik.

Heti óraszámok												
Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	(1)	(2)	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Főtárgy	(2)	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	(2)	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelezően választható tantárgy				1	1	1	1	1	1	1	1	1
Választható tantárgy	(0-2)	(0-2)	(0-2)	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Összes óra:	(4-6)	(4-6)	(4-6)	5-6	5-6	5-6	5-6	5-6	5-6	5-6	5-6	5-6

— Zeneismeret és kamarzene:

- (2)+6 évfolyam: népzenei ismeretek

- Az első (zárójelben levő) számjegy az előképző, a második számjegy az alapfok évfolyamainak számát jelentik.
- Az előképző évfolyamokat nem kötelező elvégezni.

Heti óraszámok								
Tantárgy	Évfolyamok							
	Előképző		Alapfok					
	(1)	(2)	1	2	3	4	5	6
Főtárgy	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	(1)	(1)	1	1	1	1	1	1
Kötelezően választható tantárgy	(1-2)	(1-2)	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2
Választható tantárgy	(1-2)	(1-2)	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2
Összes óra:	(4-6)	(4-6)	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

- (2+4)+2+4 évfolyam: kamarazene, néprajz
- Az első (zárójelben levő) számjegy az előképzettség, a második számjegy az alapfokú, a harmadik számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelentik.
- A néprajz és kamarazene tantárgyak főtárgyként vagy kötelezően választható tantárgyként az alapfok 5. évfolyamától tanulhatók.

Heti óraszámok						
Tantárgy	Évfolyamok					
	Alapfok		Továbbképző			
	1	2	3	4	5	6
Főtárgy	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	2	2	2	2	2	2
Választható tantárgy	2	2	2	2	2	2
Összes óra:	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

32.2. Népzenei tantárgyak helyi tanterve

32.2.1. Vonós és tekerő tanszak

32.2.1.1. Népi hegedű

— A népi hegedűtanítás feladatai:

- A hegedű főtárgy tanításának célja olyan zenészek képzése, akik képesek a magyar népzene hangszeres darabjait a zenei hagyományokhoz hűen, hitelesen, stílusosan megszólaltatni hangszerükön.

— A program ismertesse meg a tanulókkal:

- a hegedű akusztikai sajátosságait,
- a hangszer hangolását,
- a hangszer és a vonó felépítését, részeit,
- a hangképzés főbb fiziológiai törvényszerűségeit,
- a megfelelő vonóvezetést, balkéz-technikát,

- a kezek pontosan összehangolt mozgását.
- Tanítsa meg a tanulókat a hangolási és a legalapvetőbb hangszer-karbantartási feladatokra.
- Ismertesse meg:
- a hegedű alkalmazási területeit a magyar népzenei hagyományban,
 - a különböző tájegységekjellemző tánc típusait, táncait, az ezekhez kapcsolódó dallamanyagot és hangszeres zenét,
 - hangszerük jellegzetes, hagyományos repertoárját, ennek irodalmát,
 - a program elvégzéséhez szükséges hangszertechnikát,
 - azokat a jellegzetes hangszertechnikákat, amelyekkel a hegedű a magyar népzene sajátos előadásmódjának megfelelően (jellegzetes hangképzés, hangsúlyozás, ritmizálás és díszítés, ezek általános és különleges formái) szólaltatható meg,
 - a magyar népzeneire jellemző és a népi hegedűjátékban előforduló improvizációs módszereket,
 - a primás szerep feladatait,
 - a tanult dallamanyag kíséretmódját és annak kíséretét (hegedűn vagy kontrán),
 - a különböző tájegységekre jellemző hagyományos vonós együtteseket (bandákat) és ezek hangzását.
- A képzés alapozza meg és fejlessze a tanuló formaérzékét, zenei képességeit (hallását, ritmusérzékét, zenei emlékezetét, érzékenységét a dinamika és a hangszín változásaira, stílusérzékét, zenei képzelőerejét) és zenei kifejezőkészségét.

Előkészítő évfolyamok

1. évfolyam

- Fejlesztési feladatok – Tananyag:
- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
 - Mondókák, gyermekdalok, gyermekjátékok, népdalok, táncok (szóval, énekelve, játszva, táncolva), illetve ezek kísérete énekkel, tapssal, dobogással, dobbal, gardonnal.
 - A mozgás, a ritmus, a dallam és az anyanyelv összefüggései.
 - A magyar népzeneben jellemző ritmusfordulatok megtanítása (egyenletes-, nyújtott- és élés ritmus valamint a szinkópa).
 - Kamarazene - ritmust adó eszközökkel, hangszerekkel.
- Követelmény:
- A gyermek ismerjen meg minél több gyermekdalt, népdalt.
 - Legyen képes - alapfokon - tájékozódni nyelvünk, dalaink, hangszeres zenénk ritmusvilágában.
- Az év végi vizsga ajánlott anyaga:
- Gyermekjátékok, táncok.
 - Ének és ritmikus mozgás - ritmuskísérettel (10-15 dallam, illetve mondóka).

- Kamarazene ritmusadó eszközökkel, hangszerekkel (kanál, fakalapács, bűgattyú, kerepelő, kanna, köcsögduda, dob, gardon).

2. évfolyam

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- - Ismerkedés a vonós hangszerekkel.
- - Ritmusképzés rezgőhúrral.

— A bőgő (cselló) megszólaltatása:

- Pengetés egy húron egyenletes lassú, majd változó tempóban.
- Mozgás kísérése pengetéssel.
- A húr megrezgetése vonóval.
- A vonó vezetése egy húron, egyenletes lassú majd változó tempóban.
- Hangsúlyozás vonóval.
- Egyenletes, majd váltakozó ritmusú hangokjátéka.
- Különféle vonásmódok (pl. hangsúlyosan, hangsúlytalanul kezdődő, hosszú illetve rövid vonások).
- Mozgás kísérése külön játszott hangokkal (két húron is).

— A brácsa (kontra, hegedű-kontra) megszólaltatása:

- A hangszer tartása.
- Hangképzés, vonóvezetés egyenletes lassú, majd változó tempóban.
- A húrok együtthangzása (húrsíkok), hangzatok megszólaltatása.
- Hangsúlyozás.
- Egyenletes és változó ritmusú hangzatok.
- Különféle vonásmódok (pl. hangsúlyosan, hangsúlytalanul kezdődő, hosszú illetve rövid vonások).
- Mozgás kísérése különjátszott hangokkal.

— A hegedű megszólaltatása:

- A hangszer és a vonó tartása.
- Hangképzés, vonóvezetés egyenletes lassú, majd változó tempóban (húrsíkok!).
- Mondókák, kiolvasók, gyermekdalok hegedűn (egy, két húron).
- A dallamok játéka együttesel.
- Az „együtt hangzás” megérzése és megértése.
- Mozgás, gyermekjáték, tánc kísérése együttesel.

— Követelmény:

- A gyermek legyen képes megszólaltatni különböző, a zenekari játék szempontjából nélkülözhetetlen vonós hangszereket.

- Sajátítsa el a vonós hangszeren történő hangképzés, hangsúlyozás és ritmusjáték alap-elemeit.
- Legyen képes hangok, és egyszerű dallamok intonálására saját hangszerén, valamint a megismert vonós hangszerek egyszerű megszólaltatására.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Mondókák, kiolvasók, gyermekdalok előadása hegedűn (egy és két húron).
- Együtt játék - zenekarban.
- Ritmikus mozgás, gyermekjáték és tánc kísérése zenekarral.

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- Népzene - hangszeres népzene. Általános tájékozódás a magyar népzene világában.
- Gyermekdalok hallás utáni elsajátítása énekelve és hangszeren játszva, különböző kezdőhangokról is.
- Ugrós, illetve kanásztánc típusú dallamok énekelve és hangszeren játszva (dunántúli ugrós, dus, szatmári oláhos, cigánytánc stb.).
- Legényes típusú dallamok (széki sűrű tempó, mezőségi sűrű magyar stb.).
- Ritmuslejegyzések készítése hangfelvételtől az évfolyam nehézségi fokának megfelelően.

— Követelmény:

- Alapvető dallamismeret és tájékozottság a magyar népzeneben.
- A hangszer és vonó tartásának elsajátítása, a hangszeren való alapvető tájékozódás kialakítása.
- A hangképzés, vonókezelés, intonáció kialakítása és fejlesztése.
- A tanult dallamok folyamatos fűzészerű játéka zenei nyelvjárássok szerint.
- A tananyagot tartalmazó hangzóanyag rendszeres tanulmányozása.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Széki sűrű tempó, dunántúli ugrósok, kanásztáncok

2. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- Szimmetrikus csárdás dallamok (dunántúli, palóc, szatmári lassú csárdás stb.).
- Verbunk (széki, székelyföldi változatok).
- Legényes típusú dallamok (sűrű magyar, pontozó, kalotaszegi legényes stb.).
- Közép-erdélyi csárdás dallamok (széki, mezőségi csárdás).

— Követelmény:

- Szimmetrikus csárdás és verbunk dallamok előadása helyes hangsúlyozással és ritmizálással.
- A legényes dallamok játékmódja a tanult dallamokon keresztül.
- A különböző karakterű táncok, tánc típusok stílusos előadása.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Sűrű magyar (kalotaszegi legényes, pontozó stb.)
- Széki csárdás

3. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- A hangsúlyozás és a játékmód jellegzetességeinek tudatosítása:
- A népi dallamok hangsúlyozása a magyar nyelv hangsúlyozási, illetve ritmikai jellegzetességeivel összefüggésben (beszédszerű hangsúlyozás, nyolcad hangok, nyújtott és éles ritmusok stb.).
- A népi dallamok hangsúlyozásának általános és különleges formái (hangpárok, „ellenhangsúlyozás”, rejtett ritmusok stb.).
- A ritmus értelmezése a népzeneben (hangsúly és ritmus összefüggése).
- A bal és jobb kéz szerepe a hangsúlyozásban. A vonóval történő hangsúlyozás jellegzetes módjai (pl. hangsúlyozás húrra csapott vonóval, „reflex” vonóindítás).

— Követelmény:

- A hangsúlyozás és a ritmus eddig tanult jellegzetességeinek ismerete.
- A hangsúlyozás tanult formáinak alkalmazása.
- A tanult dallamok kíséretmódja és akkordkísérete (hegedűn vagy kontrán).

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Dunántúli, palóc, szatmári, stb. lassú és friss csárdás
- Széki csárdás folyamat, sűrű tempó

4. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- Ismerkedés a zenei aszimmetriával a széki magyar és ritka tempó dallamokon keresztül.
- A korábban tanult legényes típusú aszimmetrikus dallamok játékmódjának újraértelmezése az aszimmetria - törvényszerűségei szerint, valamint a dallamismeret gyarapítása.
- Az aszimmetrikus játékmód emlékei az európai zene korábbi korszakaiban („inégal” játék).
- Díszítés a magyar népzeneben -a széki csárdás és magyar dallamok díszítményei.
- Az akkordfunkciók alapfokú ismertetése elméletben és gyakorlatban.

- Dallamlejegyzés - a tanult anyagból.

— Követelmény:

- Közepes tempójú aszimmetrikus dallamok (széki magyar, ritka tempó) játékmódja.
- A széki csárdás és magyar dallamok stílusos előadása (díszítményekkel, helyes hangsúlyozással).
- Az új anyag megtanulásához szükséges hangszertechnikai tudás elsajátítása.
- Ritmuslejegyzések készítése hangfelvételtől, a tananyag nehézségi fokán.
- Az aszimmetrikus dallamtípusok kíséretmódja, a tanult dallamok akkordkísérete (hegedűn vagy kontrán).
- A tananyagban szereplő táncok, tánc típusok helye zenei, illetve tánc hagyományunkban, történeti vonatkozásaik.
- Az évfolyam hangzóanyagának rendszeres tanulmányozása.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Kalotaszegi legényes, sűrű magyar, marosszéki forgató stb.
- Széki csárdás és magyar

5. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- Zenei aszimmetria a széki lassú dallamokban.
- A széki lassú dallamok díszítésmódja.
- Aszimmetrikus lassú csárdás dallamok (pl.: mezősegi, kalotaszegi, székelyföldi lassú csárdások).
- Változatképződés, valamint az előadók rögtönzései a magyar népzeneben a széki, mezősegi és a kalotaszegi zenén keresztül.

— Követelmény:

- A széki lassú dallamok díszített, stílusos előadása.
- A széki táncrend folyamatos játéka, egy-egy dallam előadása több változatban is.
- Az új anyag megtanulásához szükséges hangszertechnikai tudás elsajátítása.
- A széki táncrend tánc típusainak kíséretmódja és a dallamok akkordkísérete (hegedűn vagy kontrán).
- A tananyagban szereplő táncok, tánc típusok helye zenei, illetve tánc hagyományunkban, történeti vonatkozásaik.
- Az évfolyam hangzóanyagának rendszeres tanulmányozása.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Széki táncrend (hegedűn és kontrán).

6. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- Bonyolultabb aszimmetrikus hangsúlyozású dallamok - a mezőiségi zene (magyarpalatkai, vajdakamarási, válaszüti ritka magyar, korcsos, szökös).
- A mezőiségi aszimmetrikus tánc típusok játékmódja (vonókezelés, hangsúlyozás stb.).
- Mezőiségi táncfolyamat (lassú csárdás, szökös, sebes csárdás)
- A közösségi élet eseményeihez kapcsolódó hangszeres dallamok.

— Követelmény

- A mezőiségi táncdallamok stílusos előadása az eddig tanultak alapján.
- Az új anyag megtanulásához szükséges hangszertechnikai tudás elsajátítása.
- A tanult dallamok kíséretmódja és akkordkísérete (hegedűn vagy kontrán).
- A tananyagban szereplő táncok, tánc típusok helye zenei, illetve tánc hagyományunkban, történeti vonatkozásaik.
- Az évfolyam hangzóanyagának rendszeres hallgatása, tanulmányozása.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Mezőiségi korcsos, lassú csárdás, szökös és sebes csárdás.
- Magyarpalatkai menyasszonykísérő.

Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

„B” tagozatra irányítható az a tanuló, aki az átlagot meghaladó zenei tehetséggel és hangszeres adottságokkal rendelkezik, valamint érdeklődése és szorgalma alkalmassá teszi arra, hogy megfeleljen minőségben és mennyiségben magasabb Követelményeinek. „B” tagozat Követelménye a végzett anyag mennyiségében, de elsősorban minőségben, a hangszerkezelés biztonságában és az előadás zenei kifejezőerejében haladja meg az „A” tagozat szintjét.

2. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- Szimmetrikus csárdás dallamok (dunántúli, palóc, szatmári lassú csárdás stb.).
- Verbunk (széki, székelyföldi változatok).
- Legényes típusú dallamok (sűrű magyar, pontozó, kalotaszegi legényes stb.).
- Közép-erdélyi csárdás dallamok (széki, mezőiségi csárdás).
- Ritmuslejegyzések készítése hangfelvételtől, az évfolyam nehézségi fokának megfelelően.

— Követelmény:

- Az új anyag megtanulásához szükséges hangszertechnikai tudás elsajátítása.
- Szimmetrikus csárdás és verbunk dallamok előadása helyes hangsúlyozással és ritmizálással.
- A legényes dallamok játékmódja a tanult dallamokon keresztül.
- A különböző karakterű táncok, tánc típusok stílusos előadása.

- A tanult táncok, tánc típusok helye zenei-, illetve tánc hagyományunkban, történeti vonatkozásai.
- A tananyagot tartalmazó hangzóanyag rendszeres tanulmányozása.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Sűrű magyar (kalotaszegi legényes, pontozó stb.)
- Széki csárdás

3. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- Az eddig tanult dallamanyag gyarapítása (ugrós- kanásztánc, legényes, verbunk, szimmetrikus lassú és friss csárdás, közép-erdélyi csárdás).
- A hangsúlyozás és a játékmód jellegzetességeinek tudatosítása:
- A népi dallamok hangsúlyozása a magyar nyelv hangsúlyozási, illetve ritmikai jellegzetességeivel összefüggésben (beszédszerű hangsúlyozás, nyolcad hangok, nyújtott és éles ritmusok stb.).
- A népi dallamok hangsúlyozásának általános és különleges formái (hangpárok, „ellenhangsúlyozás”, rejtett ritmusok stb.).
- A ritmus értelmezése a népzeneben (hangsúly és ritmus összefüggése).
- A bal és jobb kéz szerepe a hangsúlyozásban.
- A vonóval történő hangsúlyozás jellegzetes módjai (pl. hangsúlyozás húrra csapott vonóval, „reflex” vonóindítás).

— Követelmény:

- A hangsúlyozás és a ritmus eddig tanult jellegzetességeinek ismerete.
- A hangsúlyozás tanult formáinak alkalmazása.
- Az új anyag megtanulásához szükséges hangszertechnikai tudás elsajátítása.
- Ritmuslejegyzések készítése hangfelvételtől, a tananyag nehézségi fokán.
- A tanult dallamok kíséretmódja és akkord kísérete (hegedűn vagy kontrán).
- A tananyagban szereplő táncok, tánc típusok helye zenei tánc hagyományunkban, történeti vonatkozásai.
- Az évfolyam hangzó anyagának rendszeres tanulmányozása.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Dunántúli, palóc, szatmári, stb. lassú és friss csárdás
- Széki csárdás folyamat, sűrű tempó

4. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Ismerkedés a zenei aszimmetriával a széki magyar és ritka tempó dallamokon keresztül.
- A korábban tanult legényes típusú aszimmetrikus dallamok játékanak újraértelmezése az aszimmetria törvényszerűségei szerint, valamint a dallamismeret gyarapítása.
- Az aszimmetrikus játékmód emlékei az európai zene korábbi korszakaiban („inégal” játék).
- Díszítés a magyar népzeneben -a széki csárdás és magyar dallamok díszítményei.
- Az akkordfunkciók alapfokú ismertetése elméletben és gyakorlatban.
- Dallamlejegyzés - a tanult anyagból.

— Követelmény:

- Közepes tempójú aszimmetrikus dallamok (széki magyar, ritka tempó) játékmódja.
- A széki csárdás és magyar dallamok stílusos előadása (díszítményekkel, helyes hangsúlyozással).
- Az új anyag megtanulásához szükséges hangszertechnikai tudás elsajátítása.
- Ritmuslejegyzések készítése hangfelvételtől, a tananyag nehézségi fokán.
- Az aszimmetrikus dallamtípusok kíséretmódja, a tanult dallamok akkordkísérete (hegedűn vagy kontrán).
- A tananyagban szereplő táncok, tánc típusok helye zenei, illetve tánc hagyományunkban, történeti vonatkozásaik.
- Az évfolyam hangzóanyagának rendszeres tanulmányozása.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Kalotaszegi legényes, sűrű magyar, marosszéki forgató, stb.
- Széki csárdás és magyar

5. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- Zenei aszimmetria a széki lassú dallamokban.
- A széki lassú dallamok díszítmódja.
- Aszimmetrikus lassú csárdás dallamok (pl.: mezősegi, kalotaszegi, székelyföldi lassú csárdások).
- Az aszimmetria és a díszítmények ritmikai értelmezése, lejegyzésük módjai.
- Változatképződés, valamint az előadók rögtönzése a magyar népzeneben a széki, mezősegi és a kalotaszegi zenén keresztül.
- A dallamismeret bővítése új dallamokkal, valamint a korábbiak változataival.
- Dallamlejegyzés - a tanult anyagból

— Követelmény:

- A széki lassú dallamok díszített, stílusos előadása.

- A széki táncrend folyamatos játéka, egy-egy dallam előadása több változatban is.
- Az új anyag megtanulásához szükséges hangszertechnikai tudás elsajátítása.
- A széki táncrend tánc típusainak kíséretmódja és a dallamok akkord kísérete (hegedűn vagy kontrán).
- A tananyagban szereplő táncok, tánc típusok helye zenei, illetve tánc hagyományunkban, történeti vonatkozásaik.
- Az évfolyam hangzóanyagának rendszeres tanulmányozása.
- A „B” tagozat Követelménye a végzett anyag mennyiségében, de elsősorban minőségben, a hangszerkezelés biztonságában és az előadás zenei kifejező erejében haladja meg az „A” tagozat szintjét.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Széki táncrend (hegedűn és kontrán).

6. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- Bonyolultabb aszimmetrikus hangsúlyozású dallamok - a mezőiségi zene (magyarpalatkai, vajdakamarási, válaszüti ritka magyar, korcsos, szökös).
- A mezőiségi aszimmetrikus tánc típusok játékmódja (vonókezelés, hangsúlyozás stb.).
- Dallamlejegyzés a tanult anyagból.
- Mezőiségi tánc folyamat (lassú csárdás, szökös, sebes csárdás)
- A közösségi élet eseményeihez kapcsolódó hangszerezes dallamok.

— Követelmény:

- A mezőiségi táncdallamok stílusos előadása az eddig tanultak alapján.
- Néhány alkalomhoz kötődő hangszerezes dallam ismerete.
- Másik hegedűvel való együttjáték.
- Az új anyag megtanulásához szükséges hangszertechnikai tudás elsajátítása.
- Az önálló tanulást segítő lejegyzések készítése hangfelvételtől
- A tanult dallamok kíséretmódja és akkord kísérete (hegedűn vagy kontrán).
- A korábban tanultak továbbfejlesztése, a dallamismeret bővítése új dallamokkal, valamint új változatokkal.
- A tananyagban szereplő táncok, tánc típusok helye zenei, illetve tánc hagyományunkban, történeti vonatkozásaik.
- Az évfolyam hangzóanyagának rendszeres hallgatása, tanulmányozása.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Mezőiségi korcsos, lassú csárdás, szökös és sebes csárdás.
- Magyarpalatkai menyasszonykísérő.

„A” tagozat végén

— A tanuló ismerje:

- a hangszer és a vonó felépítését, részeit, hangszerének gondozását és megóvását,
- a hangképzés főbb fiziológiai törvényszerűségeit (a vonás iránya, a vonó sebességének, nyomásának és a lábtól való távolságának összefüggése).

— A tanuló legyen képes:

- népzenei darabokat a zenei hagyományokhoz hűen, hitelesen, stílusosan, élményt adóan megszólaltatni hangszerén,
- hallás után zenét tanulni,
- népzenei ismereteit, hangszeres tudását önállóan továbbfejleszteni, tudatosan, elemzően gyakorolni.

— Rendelkezzék:

- az ehhez szükséges hangszerteknikai tudással,
- kiművelt zenei képességekkel (hallás, ritmusérzék, emlékezőtehetség, koncentrációképesség, stílusérzék, fantázia),
- a népzene alapszintű lejegyzéséhez szükséges kottaismerettel és lejegyzési gyakorlattal.

— Ismerje:

- a népzene hagyományos előadásmódját „A” tagozatának szintjén.

„B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

— A tanuló legyen képes:

- tudásáról számot adni szóló hegedűn, együttesrel illetve táncot kísérve,
- céltudatosan gyakorolni.

— Ismerje:

- és alkalmazza a népzene előadásmódjának jellegzetes hangszeres megoldásait,
- a különböző népzenei tájegységek (dialektusok) jellemző tánc típusait, táncait, az ezekhez kapcsolódó dallamanyagot és hangszeres zenét.

— Rendelkezzen a magyar és a szomszéd népek zenei és tánc hagyománya táji, történeti tagozódásában való tájékozódáshoz szükséges népzenei, tánc történeti, néprajzi, történelmi valamint kulturális ismeretekkel.

A művészeti alapvizsga követelményei

— A vizsga részei:

- A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

— A vizsga tantárgya és időtartama:

Népi hegedű főtárgy

- „A” tagozat: minimum 10 perc

- „B” tagozat: minimum 10 perc

— A vizsga tartalma:

„A” tagozat

- Dunántúli táncok. (Ugrós, lassú és friss csárdás stílusos, ritmikus játéka.)
- Széki táncok. (Magyar, sűrű és ritka tempó, lassú, csárdás porka és hétlépés stílusos, a tánchoz alkalmazkodó tempójú játéka.)

„B” tagozat

- Szatmári táncok. (Verbunk, oláhos, lassú és friss csárdás.)
- Székelyföldi táncok. (Székely verbunk, lassú csárdás, szöktető, marosszéki forgató.)
- Palatkai ritka és sűrű magyar, lassúcsárdás és szökő

— A vizsga értékelése:

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- a vibrato helyes alkalmazása,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

A továbbképző évfolyamok eléréseig a tanulók tudásszintje között képességeik, teherbírásuk és szorgalmuk alapján jelentős különbség alakulhat ki. Ez a különbség a továbbképző évfolyamokon egyéb elfoglaltságaiktól, gyakorlási idejüktől, érdeklődési körüktől függően tovább növekedhet. Zenetanulásuk iránya és célja is eltérhet; vagy az egyéni hangszertudás tökéletesítése, vagy a kamarazenei, illetve zenekari játék fejlesztése kerül előtérbe.

A „B” tagozatos tanuló Követelménye a végzett anyag mennyiségében is, de főként a hangszeres játék hangminőségében, a hangszerkezelés biztonságában, virtuoizálásban és az előadás kifejezőerejében haladja meg az „A” tagozaton tanulók szintjét!

7. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A mezősségi zene díszítményei.
- Az előadásmódbeli rögtönzés a mezősségi zenében, valamint a korábban tanult dialektusokban és stílusokban.
- A mezősségi táncrend (lassú cigánytánc, lassú csárdás, szökös, sebes csárdás; sűrű és ritka magyar; korcsos).

— Követelmény:

- Mezősségi táncrend: a dallamokat helyes hangsúlyozással, stílusosan díszítve kell megszólaltatni.
- Az új anyag megtanulásához szükséges hangszerttechnikai tudás elsajátítása és önálló fejlesztése.
- A tanult dallamok kíséretmódja és akkord kísérete (hegedűn vagy kontrán).
- Az anyagban szereplő táncok, tánc típusok helye zenei, illetve tánc hagyományunkban, történeti vonatkozásai.
- Az évfolyam hangzóanyag mellékletének rendszeres hallgatása, tanulmányozása.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Mezősségi táncrend.

8. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- Kalotaszegi táncrend. Kalotaszeg zenéjének különböző stílusai.
- Székelyföld zenéje. A székelyföldi zene különböző stíluskörei.
- Hangszeres tánczenénk 18. századi gyökerei.

— Követelmény:

- A tanult táncrendek stílusos, dallamváltozatokkal tarkított játéka.
- 18. századi zenei hagyományunkból válogatott dallamanyag megszólaltatása.
- Az új anyag megtanulásához szükséges hangszerttechnikai tudás elsajátítása és önálló fejlesztése.
- Dallam lejegyzés - a tanult anyagból.
- A tanult dallamok kíséretmódja és akkord kísérete (hegedűn vagy kontrán).
- Az anyagban szereplő táncok, tánc típusok helye zenei-, illetve tánc hagyományunkban, történeti vonatkozásai.
- Az évfolyam hangzóanyagának rendszeres hallgatása, tanulmányozása.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Székelyföldi táncrend.
- 18. századi magyar táncok.

9. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- A rubato dallamok helye a magyar zenei hagyományban.
- Hangszeres keservek. A pakulár nóta.
- A szatmári, a palóc és a dunántúli csárdások játékmódja.
- A lassú és friss csárdás dallamok hangsúlyozási, ritmizálási, díszítési hagyománya és lehetőségei.
- Az aszimmetrikus hangsúlyozás Észak-kelet-, Észak- és Nyugat-Magyarországon előforduló formái.
- A rubato-hatás érvényesülése a táncdallamok játékában.
- Régi és új stílus a hangszeres népzeneben.

— Követelmény:

- Egy-egy szatmári hallgató, kalotaszegi keserves, mezőszegi katonakísérő, gyimesi halottkísérő, keserves stílusos előadása kísérettel.
- Pakulár nóta kísérettel.
- Szatmári, palóc, dunántúli táncfolyamat játéka kísérettel a zenei nyelvjárásra, stílusra, műfajra jellemző előadásmód szerint.
- Az új anyag megtanulásához szükséges hangszertechnikai tudás elsajátítása és önálló fejlesztése.
- Dallamlejegyzés - a tanult anyagból.
- A tanult dallamok kíséretmódja és akkordkísérete (hegedűn vagy kontrán).
- Az anyagban szereplő táncok, tánc típusok helye zenei, illetve tánc hagyományunkban, történeti vonatkozásaik.
- Az évfolyam hangzóanyag mellékletének rendszeres hallgatása, tanulmányozása.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Szatmári, palóc, dunántúli táncrend.

10. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- Gyimesi zene. A gyimesi táncok és táncélet.
- A gyimesi zene kísérőhangszere - a gardon.
- Moldvai zene. A moldvai táncok, táncélet.
- A moldvai hangszeres hagyomány.
- A moldvai zene különböző rétegei.
- A szomszéd népek hangszeres zenéje - Bartók román gyűjtése.
- Az európai népek vonószenei hagyománya (ír, skót, norvég, svéd, lengyel stb. dallamok).
- Ismeretlen anyag önálló feldolgozása hangfelvétel alapján.

- Együttesvezetés - primás szerep, zenei összeállítások.

— Követelmény:

- A gyimesi zene stílusos megszólaltatása.
- A dallamismeret és hangszertechnikai tudás önálló, a feladatokkal összhangban lévő gyarapítása, fejlesztése.
- Dallamlejegyzés - ismeretlen anyagból
- Ismeretlen anyag életre keltése lejegyzésből.
- Az együttesvezetői készség bemutatása.
- Gyimesi dallamok kísérete gardonon.
- Az anyagban szereplő táncok, tánc típusok helye zenei-, illetve táncgyományunkban, történeti vonatkozásaik.
- Önálló gyűjtőmunka.
- A tanuló adjon számot egy - a tanulóévek során önállóan választott - falusi mester dallamanyagának, stílusának anyanyelvi szintű elsajátításáról.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- A tanult táncrendek, táncok és egyéb hangszeres műfajok játéka előadásszerűen (tánc-
házban, hangversenyen stb.)

Továbbképző évfolyamok „B” tagozat

A „B” tagozatos tanuló Követelménye a végzett anyag mennyiségében is, de főként a hangszeres játék hangminőségében, a hangszerkezelés biztonságában, virtuozításban és az előadás kifejezőerejében haladja meg az „A” tagozaton tanulók szintjét!

7. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- A mezőiségi (magyarpalatkai, vajdakamarási, válaszüti stb.) dallamismeret gyarapítása.
- A mezőiségi zene díszítményei.
- Mezőiségi lassú.
- A hangsúlyozás jellegzetességeinek és különleges formáinak elemzése a mezőiségi zenében.
- Az előadásmódbeli rögtönzés a mezőiségi zenében, valamint a korábban tanult dialektusokban és stílusokban.
- A mezőiségi táncrend (lassú cigánytánc, lassú csárdás, szökös, sebes csárdás; sűrű és ritka magyar; korcsos).

— Követelmény

- Mezőiségi táncrend: a dallamokat helyes hangsúlyozással, stílusosan díszítve, rögtönzésekkel gazdagítva kell megszólaltatni.

- Az új anyag megtanulásához szükséges hangszerteknikai tudás elsajátítása és önálló fejlesztése.
- Dallamlejegyzés - a tanult anyagból.
- A tanult dallamok kíséretmódja és akkord kísérete (hegedűn vagy kontrán).
- Az anyagban szereplő táncok, tánc típusok helye zenei, illetve tánc hagyományunkban, történeti vonatkozásaik.
- Az évfolyam hangzóanyag mellékletének rendszeres hallgatása, tanulmányozása.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Mezősegi táncrend.

8. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- Kalotaszegi zene. Kalotaszeg zenéjének különböző stílusai.
- Kalotaszegi hajnali, szapora és verbunk.
- Az új anyag mellett a korábban tanult legényes és lassú csárdás dallamismeret gyarapítása.
- Kalotaszegi táncrend.
- Székelyföld zenéje.
- A székelyföldi zene különböző stíluskörei.
- Székelyföld egy tájegységének táncrendje.
- Hangszeres tánczenénk 18. századi gyökerei.

— Követelmény:

- A tanult táncrendek stílusos, dallamváltozatokkal, rögtönzésekkel tarkított játéka.
- 18. századi zenei hagyományunkból válogatott dallamanyag megszólaltatása (életre keltése).
- Az új anyag megtanulásához szükséges hangszerteknikai tudás elsajátítása és önálló fejlesztése.
- Dallamlejegyzés - a tanult anyagból.
- A tanult dallamok kíséretmódja és akkord kísérete (hegedűn vagy kontrán).
- Az anyagban szereplő táncok, tánc típusok helye zenei-, illetve tánc hagyományunkban, történeti vonatkozásaik.
- Az évfolyam hangzóanyagának rendszeres hallgatása, tanulmányozása.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Székelyföldi táncrend.
- 18. századi magyar táncok.

9. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- Rubato dallamok.
- A rubato dallamok helye a magyar zenei hagyományban.
- Hangszeres keservesek.
- A dallamok játékmódja, díszítményei.
- A rubato dallamok kísérete.
- A dallamok lejegyezhetősége.
- Különböző dialektusok jellemző dallamai.
- A pakulár nóta.
- A szatmári, a palóc és a dunántúli csárdások játékmódja.
- A lassú és friss csárdás dallamok hangsúlyozási, ritmizálási, díszítési hagyománya és lehetőségei.
- Az aszimmetrikus hangsúlyozás Észak-kelet-, Észak- és Nyugat-Magyarországon előforduló formái.
- A rubato-hatás érvényesülése a táncdallamok játékában.
- Régi és új stílus a hangszeres népzeneben.

— Követelmény:

- Egy-egy szatmári hallgató, kalotaszegi keserves, mezőszegi katonakísérő, gyimesi halottkísérő, keserves stílusos előadása kísérettel.
- Pakulár nóta kísérettel.
- Szatmári, palóc, dunántúli táncfolyamat játéka kísérettel a zenei nyelvjárásra, stílusra, műfajra jellemző előadásmód szerint.
- Az új anyag megtanulásához szükséges hangszerteknikai tudás elsajátítása és önálló fejlesztése.
- Dallamlejegyzés - a tanult anyagból.
- A tanult dallamok kíséretmódja és akkordkísérete (hegedűn vagy kontrán).
- Az anyagban szereplő táncok, tánc típusok helye zenei, illetve tánc hagyományunkban, történeti vonatkozásaik.
- Az évfolyam hangzóanyag mellékletének rendszeres hallgatása, tanulmányozása.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Szatmári, palóc, dunántúli táncrend.

10. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- Gyimesi zene.
- A gyimesi táncok és táncélet.
- A gyimesi táncdallamok különböző rétegei.

- A gyimesi zene kísérőhangszere - a gardon.
- Moldvai zene.
- A moldvai táncok, táncélet.
- A moldvai hangszeres hagyomány.
- A moldvai zene különböző rétegei.
- A szomszéd népek hangszeres zenéje - Bartók román gyűjtése.
- Az európai népek vonószenei hagyománya (ír, skót, norvég, svéd, lengyel stb. dallamok).
- Ismeretlen anyag önálló feldolgozása hangfelvétel alapján.
- A tanult táncrendek játéka.
- Együttesvezetés - primás szerep, zenei összeállítások.

— Követelmény:

- A gyimesi zene stílusos megszólaltatása.
- Az eddig tanult táncrendek bármelyikének stílusos, rögtönzésekkel, dallamváltozatokkal gazdagított játéka.
- A szomszéd népek, valamint az európai népek zenéjéből válogatott szemelvények megszólaltatása.
- A dallamismeret és hangszertechnikai tudás önálló, a feladatokkal összhangban lévő gyarapítása, fejlesztése.
- Dallamlejegyzés - ismeretlen anyagból
- Ismeretlen anyag életre keltése lejegyzésből.
- Az együttesvezetői készség bemutatása.
- Gyimesi dallamok kísérete gardonon.
- Az anyagban szereplő táncok, tánc típusok helye zenei-, illetve tánc hagyományunkban, történeti vonatkozásaik.
- Önálló gyűjtőmunka.
- A tanuló adjon számot egy - a tanulóévek során önállóan választott - falusi mester dallamanyagának, stílusának anyanyelvi szintű elsajátításáról.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- A tanult táncrendek, táncok és egyéb hangszeres műfajok játéka előadásszerűen, tánc házban és hangversenyen.

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

„A” tagozat végén

— A tanuló ismerje:

- a magyar népzene nyelvjárás-területeit és ezek stílusbeli jellemzőit,
- a hangszeres zene szerepét a magyar népzenei hagyományában,
- a tanult hangszeres dallamok formai sajátosságait,

- a különböző népzenei tájegységek jellemző tánc típusait, táncait, az ezekhez kapcsolódó dallamanyagot és hangszeres zenét.
- a tanult hangszeres dallamanyag kíséret módját és kíséretét (hegedűn vagy kontrán),
- a különböző tájegységekre jellemző hagyományos népi hangszereket, hangszer-együtteseket, valamint a vonós bandák különböző felállításait és ezek hangzását,
- népzeneink múltját,
- hangszere múltját, elterjedését a magyar népzeneben,
- alapfokon a népzene kutatás történetét, nevesebb személyiségeit, választott hangszerek kiemelkedő művelőit, eredeti előadóit.

— Legyen képes:

- dallamok összekötésére, ismerje a dallamok fűzésének, s az így kialakított összetett formák (például táncrend) szabályait,
- legyen képes zenésztársaival zenei kapcsolatteremtésre.

„B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

— A tanuló ismerje:

- a magyar népi vonós zene történetét,
- a népzene előadásmódjának jellegzetességeit és ezen belül részletesen a hangképzés, hangsúlyozás, ritmus, a forma és a díszítés jellemző módjait, az előadás általános és különleges sajátosságait, valamint a zenei improvizáció népzeneinkre jellemző módjait,
- alapfokon a népzene kutatás történetét, nevesebb személyiségeit, választott hangszerek kiemelkedő művelőit, eredeti előadóit,
- a cigányság szerepét a magyar vonószenei hagyomány kialakulásában és falvaink zenei életében,
- a szomszéd népek, valamint az európai népek vonószenei hagyományát.

— Legyen fogékony:

- más népek zenéjének befogadására.

— Rendelkezzék:

- a népzenei gyűjtőmunkához nélkülözhetetlen zenei felkészültséggel, jó kapcsolatteremtő képességgel, megfelelő előadói készséggel, szereplési tapasztalattal, állóképességgel.

— Legyen képes:

- céltudatosan gyakorolni,
- képes szólistaként együttesét irányítani (prímás szerep),
- tánc kísérésére, táncossal való kapcsolatteremtésre.

— Tudjon számot adni:

- választott (falusi) mestere dallamanyagának, stílusának ismeretéről.

A művészeti záróvizsga követelményei

— A vizsga részei:

- A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

— A vizsga tantárgya és időtartama:

Népi hegedű főtárgy

- „A” tagozat: minimum 10 perc
- „B” tagozat: minimum 10 perc

— A vizsga tartalma:

„A” tagozat

- Szatmári táncok. (Verbunk, oláhos, lassú és friss csárdás.)
- Székelyföldi táncok. (Székely verbunk, lassú csárdás, szöktető, marosszéki forgató.)
- Palatkai zene. (Akasztós, lassú csárdás és szökös.)

„B” tagozat

- Gömöri táncok (Hallgató, verbunk, lassú és friss csárdás.)
- Palatkai zene. (Katonakísérő, akasztós, lassú csárdás, szökös és sebes csárdás.)
- Gyimesi zene. (Keserves, lassú és sebes magyaros, kettős jártatója és sirülője.)
- Erdélyi román táncok.

— A vizsga értékelése:

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- a vibrato helyes alkalmazása,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

Ajánlott tananyag éves bontás nélkül

— Hanglemez:

- A bogyzslói zenekar. szerk. Sebő Ferenc SLPX 18095 (Budapest 1984) Hungaroton
- Este a Gyimesbe' jártam/Zerkula János. szerk. Halmos Béla SLPX 18130 (Budapest 1987) Hungaroton

- Északmezőségi magyar népzene I-IV. szerk. Halmos Béla LPX 18107-11 (Budapest 1985) Hungaroton
- Gyimesi népzene/Halmágyi Mihály. szerk. Jánosi András SLPX 18145 (Budapest 1988) Hungaroton
- Hungarian Folk Music Qualiton LPX 1187 (Budapest 1964)
- Lajtha László: Széki gyűjtés. szerk. Sebő Ferenc LPX 18092-94 (Budapest 1985) Hungaroton
- Magyar Hangszeres Népzene szerk. Sárosi Bálint LPX 18045-47 (Budapest 1980) Hungaroton
- Magyar hangszeres népzene (Budapest 1972-1982) Hungaroton:
- 1. LPX 10095-98-
- 2. LPX 18001-04
- 3. LPX 18050-53
- Magyar népzene (bukovinai székelyek Magyarországon) Hungaroton SLPX 18131 (1988)
- Magyar népzene Bartók Béla fonográffelvételeiből. szerk. Sárosi Bálint LPX 18069 (Budapest 1981) Hungaroton
- Magyar népzene Kodály Zoltán fonográf-felvételeiből. szerk. Tari Lujza LPX 18075-76 (Budapest 1983) Hungaroton
- Magyar Népzenei Antológia (Budapest 1985-93) Hungaroton:
- I. Tánczene. szerk. Martin György, Németh István, Pesovár Ernő - LPX 18122-16
- II. Észak. szerk. Tari Lujza, Vikár László LPX 18124-28
- III. Dunántúl. szerk. Olsvai Imre LPX 18138-42
- IV. Alföld. szerk. Paksa Katalin, Németh István LPX 18159-63
- V-VI. Erdély (Kelet 1-2.) szerk. Sárosi Bálint, Németh István (Budapest 1993/95) MTA Zenetudományi Intézet
- Magyarországi román népzene. szerk. Sebő Ferenc SLPX 18077 (Budapest 1983) Hungaroton
- Szatmári bandák. szerk. Hans Hurtig-Vavrincez András SLPO 18154 (Budapest 1991) Hungaroton

— CD-lemezek:

- Elveszett éden ED-CD 009-10 (Budapest 1996) Etnofon
- Halmágyi Mihály Classic HCD 18145 Hungaroton
- Magyarpalatka Classic HCD 18216-17 Hungaroton
- Magyarpalatkai népzene/Kodoba Béla és bandája BSM 9503 (1995) BaSys Music
- Kazetta

- Magyar Népzenei Antológia: V-VI. Erdély (Kelet 1-2.) szerk. Sárosi Bálint, Németh István (Budapest 1993/95) MTA Zenetudományi Intézet
- Béres vagyok béres - Fejér megyei népzene/ Pesovár Ferenc könyvének melléklete (Székesfehérvár) István Király Múzeum

— Könyvek, tanulmányok:

- Bartók Béla: Miért és hogyan gyűjtsünk népzénét (Budapest 1936) Somló
- Bartók Béla: A magyar népdal (Budapest 1924) Rózsavölgyi
- Bartók Béla: Népzeneink és a szomszéd népek zenéje (Budapest 1934) Somló
- Bartók Béla: Rumanian Folk Music I, II, III. (Hága 1967) The Hague
- Donington, R.: A barokk zene előadásmódja (Budapest 1978) Zeneműkiadó
- Draskóczy Lídia: Moldvai csángó hegedűs dallamok Bákó környékéről (Budapest 1997) Óbudai Népzenei Iskola
- Gelencsér Ágnes: Magyar népzenei ismeretek (Budapest 1994) Calibra Kiadó
- Jánosi A.: A barokk zene előadásmódjának élő hagyománya Magyarországon - tanulmány (Budapest 1996)
- Jánosi A.: A magyar népzene előadásmódja - előkészületben
- Kobzos Kiss Tamás: Hegedű és kobza (Budapest 1997) Óbudai Népzenei Iskola
- Kodály Zoltán: A magyar népzene (Budapest 1973) Zeneműkiadó
- Lajtha László: Dunántúli táncok és dallamok (Budapest 1962) Zeneműkiadó
- Lajtha László: Kőrispataki gyűjtés (Budapest 1955) Zeneműkiadó
- Lajtha László: Széki gyűjtés (Budapest 1954) Zeneműkiadó
- Lajtha László: Szépkényerűszentmártoni gyűjtés (Budapest 1954) Zeneműkiadó
- Lajtha László összegyűjtött írásai (Budapest 1992) Akadémiai Kiadó
- Martin György: A magyar tánc típusok. A magyar tánc típusok zenekíséréte (Budapest 1966)
- Martin György: A néptánc és népi tánczene kapcsolata (Budapest 1965-66) Tánc tudományi tanulmányok
- Martin György: Az erdélyi dialektus táncjai (Budapest 1972) NPI
- Martin György: Magyar táncdialektusok (Budapest 1965, 1966) NPI
- Paksa Katalin: A magyar népdal díszítése (Budapest 1993) MTA Zenetudományi Intézet
- Pesovár Ernő: A magyar tánc történet évszázadai (Budapest 1972) NPI
- Pesovár Ernő: A magyar tánczene története (Budapest 1966)
- Pesovár Ferenc: Béres vagyok béres (Székesfehérvár 1982) István Király Múzeum
- Pesovár Ferenc: A juhait kereső pásztor (Székesfehérvár 1983) István Király Múzeum
- Pesovár Ferenc: Szép napunk támadt (Székesfehérvár 1991) István Könyvkiadó
- Sárosi Bálint: Cigányzene (Budapest 1971) Gondolat Könyvkiadó

- Sebő Ferenc: Népzenei olvasókönyv (Budapest 1994) Magyar Művelődési Intézet
- Szalay Zoltán: Felcsíki hangszeres tánczene (Csíkszereda 1996) Alutus kiadó
- A Magyar Művelődési Intézet (korábban NPI, OKK) kiadványai
- Népzenei füzetek kazettával / A Magyar Művelődési Intézet kiadványai, szerk.: Erdics Gábor
- Halmos Béla -Virágvölgyi Márta: Széki férfitáncok
- Ökrös Csaba: Hegedűgyakorlatok
- Varsányi Ildikó: Gömöri népzene
- Vavrincz András: Vajdaszentiványi népzene I.
- Virágvölgyi Márta: Bogyiszlói népzene
- Virágvölgyi Márta: Bonchidai népzene
- Virágvölgyi Márta: Gyimesi népzene I, II.
- Virágvölgyi Márta: Kalotaszegi legényesek
- Virágvölgyi Márta: Kalotaszegi népzene I, II.
- Virágvölgyi Márta - Vavrincz András: Szatmári népzene I, II.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

- Megfelelő minőségű, és méretű hangszerek tartozékokkal (vonó, tok, gyanta).
- Audió-vizuális felvevő és lejátszó berendezés (magnetofon, CD, DVD)
- A követelmények teljesítéséhez szükséges népzenei gyűjtések, lemezek kottakiadványok, zenei szakkönyvek.

32.2.1.2. Népi brácsa

- A brácsatanítás feladatai:
 - A népi brácsa főtárgy tanításának célja olyan zenészek képzése, akik képesek a kárpát-medencei magyar és nemzetiségi népzene hangszeres darabjait a zenei hagyományokhoz hűen, hitelesen, stílusosan megszólaltatni mind a (klasszikus) 4-húros, mind a (főképpen erdélyi) 3-húros brácsán.
 - A népi brácsa oktatási terve - lehetőség szerint - a népi hegedű és népi bőgő/cselló oktatási tervéhez igazodik.
- A tanuló ismerje meg:
 - hangszere hangolását, felépítését, részeit,
 - a vonós hangszercsalád többi tagját,
 - a különféle ritmusképletekhez szükséges vonóbeosztást,
 - a különféle ritmusképletekhez szükséges vonóbeosztást,
 - a különböző tájegységek jellemző tánc típusait, táncait,
 - a tánc házi gyakorlatban legnépszerűbb tájegységekhez kapcsolódó dallamanyagot és hangszeres zenét,

- a tánczenei folyamatok szerkezetét, zenei tartalmát, a régi és új stílusú táncok zenéjének jellegzetességeit,
- a tánchoz nem kapcsolódó szokásdallamokat és alkalmi hangszeres darabokat,
- a szükséges zeneelméleti fogalmak gyakorlati alkalmazását a brácsák különféle fajtáin (funkciós rend, harmóniák, szekvenciák stb.),
- hangszere múltját, fajtáit, elterjedését a magyar nyelvterület különböző vidékein, a jelentősebb zenekarokat és muzsikusi egyéniségeket, zenészcsaládokat.

— Alakítson ki:

- könnyed hangszerkezelést, a kezek pontosan összehangolt mozgását,
- helyes test-, hangszer- és kéztartást a hagyományokhoz igazodva,
- rögtönzési készséget.

— Fordítson figyelmet:

- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a különböző vonásnemek, ujjrendek elsajátítására,
- a lapról olvasási készség, a memorizáló képesség, valamint a rögtönzőképesség fejlesztésére,
- a rendszeres társas muzsikálásra.

Előkészítő évfolyamok

1. évfolyam

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- Mintegy 10-15 dallam, mondóka megismerése.
- Mondókák, gyermekdalok, gyermekjátékok, népdalok, táncok (szóval, énekelve, játszva, táncolva), illetve ezek kísérete énekkel, tapssal, dobogással, dobbal, gardonnal.
- A mozgás, a ritmus, a dallam és az anyanyelv összefüggései.
- A magyar népzeneben jellemző ritmusfordulatok megtanítása (egyenletes-, nyújtott- és élés ritmus valamint a szinkópa).
- Kamarazene - ritmust adó eszközökkel, hangszerekkel.

— Követelmény:

- A gyermek ismerjen meg minél több gyermekdalt, népdalt.
- Legyen képes - alapfokon - tájékozódni nyelvünk, dalaink, hangszeres zenénk ritmusvilágában.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Gyermekjátékok, táncok.
- Ének és ritmikus mozgás - ritmuskísérettel (10-15 dallam, illetve mondóka).
- Kamarazene ritmusadó eszközökkel, hangszerekkel (kanál, fakalapács, bűgattyú, kerepelő, kanna, köcsögduda, dob, gardon).

2. évfolyam

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- Ismerkedés a vonós hangszerekkel.
- Ritmusképzés rezgőhúrral.

— A bőgő (cselló) megszólaltatása:

- Pengetés egy húron egyenletes lassú, majd változó tempóban.
- Mozgás kísérése pengetéssel.
- A húr megrezgetése vonóval.
- A vonó vezetése egy húron, egyenletes lassú majd változó tempóban.
- Hangsúlyozás vonóval.
- Egyenletes, majd váltakozó ritmusú hangok játéka.
- Különféle vonásmódok (pl. hangsúlyosan, hangsúlytalanul kezdődő, hosszú illetve rövid vonások).
- Mozgás kísérése külön játszott hangokkal (két húron is).

— A brácsa (kontra, hegedű-kontra) megszólaltatása:

- A hangszer tartása.
- Hangképzés, vonóvezetés egyenletes lassú, majd változó tempóban.
- A hűrok együtthangzása (hűrsíkok), hangzatok megszólaltatása.
- Hangsúlyozás, egyenletes és változó ritmusú hangzatok.
- Különféle vonásmódok (pl. hangsúlyosan, hangsúlytalanul kezdődő, hosszú illetve rövid vonások).
- Mozgás kísérése különjátszott hangokkal.

— A hegedű megszólaltatása:

- A hangszer és a vonó tartása.
- Hangképzés, vonóvezetés egyenletes lassú, majd változó tempóban (hűrsíkok!).
- Mondókák, kiolvasók, gyermekdalok hegedűn (egy, két húron).
- A dallamok játéka együttessel.
- Az együtthangzás megérzése és megértése.
- Mozgás, gyermekjáték, tánc kísérése együttessel.
- A gyermek legyen képes megszólaltatni különböző, a zenekari játék szempontjából nélkülözhetetlen vonós hangszereket.
- Sajátítsa el a vonós hangszeren történő hangképzés, hangsúlyozás és ritmusjáték alap-elemeit.
- Legyen képes hangok, és egyszerű dallamok intonálására saját hangszerén, valamint a megismert vonós hangszerek egyszerű megszólaltatására.

— Követelmény:

- A gyermek legyen képes megszólaltatni különböző, a zenekari játék szempontjából nélkülözhetetlen vonós hangszereket.
- Sajátítsa el a vonós hangszeren történő hangképzés, hangsúlyozás és ritmusjáték alap-
elemeit.
- Legyen képes hangok, és egyszerű dallamok intonálására saját hangszerén, valamint a megismert vonós hangszerek egyszerű megszólaltatására.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Mondókák, kiolvasók, gyermekdalok előadása hegedűn (egy és két húron).
- Együtt játék - zenekarban.
- Ritmikus mozgás, gyermekjáték és tánc kísérése zenekarral.

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- 1. Dél-dunántúli tánczene kísérete „A” hangnemben (ugrós-kanásztánc és lassú csárdás)
- 2. Széki tánczene kísérete (verbunk, lassú, csárdás, sűrű tempó)
- A hangszerrel való ismerkedés, a hangszer részei.
- Hangszertartás, vonótartás.
- Alapakkordok, egyszerűbb harmóniaváltások elsajátítása (mintegy 8-10 dúr-moll akkord).
- Hangképzés, vonóindítás - hangindítás (pl. pontszerű indítás, lendületből való „szalasztott” vonóindítás, elők és indítás).
- Három húr egyszerre történő megszólaltatása.
- Tiszta intonálás, akkordfogás.
- Vonásnemek, szimmetrikus illetve aszimmetrikus ritmizálással.
- Esztam, lassú- és gyors dúvó kísérek.
- Lezárók, indítások (ugrós).
- Átmenetek a táncrenden belül (pl. dudálás - ugrós, ugrós - csárdás, lassú - csárdás).
- Fogástáblázat elkészítése egyszerű, majd bonyolultabb akkordokkal.
- Legyen képes a megfelelő dinamikai, ritmikai váltásokra.
- Törekedjen a megtanult tánczenék jó tempóban, lehetőleg kotta nélkül való játékára.
- Ismerje a játszott dallamok formai felépítését, hangnemét és harmóniáit.
- Tanulja meg a dallamokat énekelni is.

— Ajánlott tananyag:

Könyvek, füzetek:

- Virág völgyi Márta: Bogyiszlói népzene. kíséret: Orsós Lajos brácsás (Budapest 1995) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
- A magyar népi tánczene (Szerk.: Virág völgyi - Pávai) - Jelenlévő múlt sorozat, Planétás Kiadó
- Nagy Zsolt: Magyar népzenei dallamgyűjtemény brácsamelléklete - Hagyományok Háza
- Lajtha László: Dunántúli táncok és dallamok II. - Hagyományok Háza
- A széki hangszeres népzene (Szerk.: Virág völgyi - Felföldi) - Jelenlévő múlt sorozat, Planétás Kiadó
- Halmos Béla - Virág völgyi Márta: A széki férfi táncok zenéje (Budapest 1995) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
- Lajtha László - Széki gyűjtés: Brácsamelléklet Nagy Zsolt lejegyzésében - Hagyományok Háza

Hangzóanyagok:

- Magyar Népzenei Antológia I. Tánczene LPX 18112-116
- A bogyiszlói zenekar (Szerk.: Sebő Ferenc) SLPX 18095 Hungaroton 1984.
- Lajtha László: Széki gyűjtés
- Magyar népzenei dallamgyűjtemény CD-melléklete - Hagyományok Háza
- Ádám István „Icsán” és bandája - Széki népzene (Mestereink sorozat) FA-069-2

— Követelmény

- Megfelelő testtartás, hangszertartás, vonótartás.
- Az alapakkordok ismerete.
- Esztam, lassú- és gyors dúvó kísérek.
- Tiszta intonálás, akkordfogás.
- Tudja a dallamokat énekelni is.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- 2-2 dallam széki lassú, csárdás és porka.
- Dél-dunántúli táncok 7-8 percben.

2. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- 1. Dél-dunántúli tánczene kísérete „A” hangnemben (ugrós-kanásztánc, lassú és friss csárdás),
- 2. Széki tánczene kísérete (verbunk, sűrű és ritka tempó, négyes, lassú, csárdás, porka, hétlépés)
- Tudja és alkalmazza a „kontrán” egyenletes ritmusban, mérsékelten és gyors tempóban is a szimmetrikus és az aszimmetrikus vonásokat (lassú és verbunk).

- Lassú és gyors esztam. Lassú és gyors dúvő.
- Vonóindítás, vonóváltás, különféle hangsúlyozási módok.
- Kezdetben tudatos, később ösztönös alkalmazkodási reflex kialakítása a primás játékához.
- Hallás utáni dallamtanulás.
- Ifj. Ádám István kontrás harmónia készlete, harmonizálási módjának elsajátítása.
- „Szalasztott” vonóindítás és hangsúlyozás.
- Az „előke” tudatos alkalmazása.
- A primás hangsúlyozásának és a különböző tánc típusok tempóinak pontos ismerete.
- Énekes dallamok megtanulása szöveggel.

— Ajánlott tananyag:

Könyvek, füzetek:

- Virágvolgyi Márta: Bogyiszlói népzene. kíséret: Orsós Lajos brácsás (Budapest 1995) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
- A magyar népi tánczene (Szerk.: Virágvolgyi - Pávai) - Jelenlévő múlt sorozat, Planétás Kiadó
- Nagy Zsolt: Magyar népzenei dallamgyűjtemény brácsamelléklete - Hagyományok Háza
- Lajtha László: Dunántúli táncok és dallamok II. - Hagyományok Háza
- A széki hangszeres népzene (Szerk.: Virágvolgyi - Felföldi) - Jelenlévő múlt sorozat, Planétás Kiadó
- Halmos Béla - Virágvolgyi Márta: A széki férfi táncok zenéje (Budapest 1995) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei
- Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
- Lajtha László - Széki gyűjtés: Brácsamelléklet Nagy Zsolt lejegyzésében - Hagyományok Háza

Hangzóanyagok:

- Magyar Népzenei Antológia I. Tánczene LPX 18112-116
- A bogyiszlói zenekar (Szerk.: Sebő Ferenc) SLPX 18095 Hungaroton 1984.
- Lajtha László: Széki gyűjtés
- Magyar népzenei dallamgyűjtemény CD-melléklete - Hagyományok Háza
- Ádám István „Icsán” és bandája - Széki népzene (Mestereink sorozat) FA-069-2

— Követelmény:

- Szimmetrikus és az aszimmetrikus vonások ismerete.
- Lassú és gyors esztam. Lassú és gyors dúvő.
- Különféle hangsúlyozási módok használata.
- Énekes dallamok szövegének ismerete.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Széki táncok 7-8 percben.

3. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztés
- 1. Kalotaszegi tánczene kísérete „A” és „D” hangnemekben (legényes, csárdás, szaporra, verbunk)
- 2. Rábaközi tánczene kísérete „A” hangnemben (dus, lassú és friss csárdás)
- Funkciós harmonizálás a háromhúros brácsán (kontra).
- A cimbalommal együtt történő játékmód elsajátítása. A cimbalom, brácsa, bőgő felállású együttesekben a három hangszer szerepköre, egymással való dallami, harmóniai és ritmikai kapcsolata a játék során.
- Akkordkészlet bővítése: szeptim- és szűkített akkordok, valamint váltóakkordok Bunyi József, Tóni Rudi, Sztojka János és mások játéka alapján.
- Egy dallam harmóniavázán alapuló legalább három-négyféle „akkordozás” elsajátítása és variálása (improvizáció).
- Több kalotaszegi brácsás vonókezelésének és harmonizálásának elemző összehasonlítása.
- Vonózásbeli variációk.
- Tempótartás, a primás játékaival való együttműködés.

— Ajánlott tananyag:

Könyvek, füzetek:

- A magyar népi tánczene (Szerk.: Virágölgyi - Pávai) - Jelenlévő múlt, Planétás Kiadó
- Nagy Zsolt: Magyar népzenei dallamgyűjtemény brácsamelléklete - Hagyományok Háza Árendás Péter - Doór Róbert - Mester László: Kalotaszegi legényesek (Magyarlóna) - brácsa, bőgő melléklet (Budapest 1993, 2000) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
- Nagy Zsolt: Kalotaszegi népzene I, II. (Brácsa melléklet) (Budapest 1998) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Hangzóanyagok:

- Magyar Népzenei Antológia I. Tánczene LPX 18112-116
- A bogártelki Czilika-banda - Kalotaszegi népzene, Szerk.: Pávai István HHCD 003-004
- Kalotaszegi híres primások- Esküvő Méréban (Fekete Antal gyűjtéseiből 2.) FECD017
- Varga Ferenc „Csipás” - Kalotaszegi lakodalom, Türe 1976 (Fekete Antal gyűjtéseiből 8.) FECD 038
- Magyarlóna - Kalotaszegi magyar népzene (Kallós Archívum 2.) FA-075-2

- Váralmási Pici Aladár és bandája- Új Pátria 1.(Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA-101-2
- Szászfenes - A Muzák - Új Pátria 13. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA-113-2

— Követelmény:

- Funkciós harmonizálási készsége.
- Szeptim- és szűkített akkordok.
- Variált akkordmenetek játéka.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- 2-2 dallam rábaközi dus, lassú és friss csárdás
- Kalotaszegi táncok 7-8 percben

4. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- 1. Marosszéki (Vajdaszentivány és Magyarpéterlaka) tánczene kísérete (verbunk, sebes forduló, lassú, korcsos, cigánycsárdás), elsősorban „D” hangnemben
- 2. Magyarpalatkai tánczene kísérete (lassú cigánytánc, ritka csárdás, szökös, sűrű csárdás, korcsos)
- Harmonizálás és akkordkészlet összeállítása Horváth Mihály és Ponci Gyula játéka alapján.
- Ritmusvariációk.
- Vonásnemek elemző összehasonlítása.
- Dúros harmonizálás és ennek helyi jellegzetességei.
- Vonókezelés elsajátítása, vonásnemek, vonásvariációk.
- Kiemelkedő brácsás egyéniségek játékstílusának összehasonlítása, és a különbözőségek tudatosítása: Kodoba Béla, Moldován Emerik, Mácsingó Sándor, Radák Mihály, Kodoba Lőrinc.
- Belső hangsúlyozás és aszimmetria a primás játékához igazodva.
- Énekes dallamok megtanulása.

— Ajánlott tananyag:

Könyvek, füzetek:

- Pávai István: Az erdélyi és a moldvai magyarság népi tánczenéje - Jelenlévő múlt, Planétás Kiadó
- A magyar népi tánczene (Szerk.: Virágvolgyi - Pávai) - Jelenlévő múlt, Planétás Kiadó
- Árendás Péter - Kozma Gyula: Vajdaszentiványi népzene I. brácsa, bőgő melléklet (Budapest 1993) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

- Nagy Zsolt: Magyar népzenei dallamgyűjtemény brácsamelléklete - Hagyományok Háza

Hangzóanyagok:

- Magyar Népzenei Antológia I. Tánczene LPX 18112-116
- Marosszéki Muzsika - Vavrinecz András gyűjtéseiből HHCD 014-015
- Péterlaki bandavezető - Lunka József (Fekete Antal gyűjtéseiből 4.) FECD 024
- Vajdaszentiványi zenekar - Éljen a magyar! (Fekete Antal gyűjtéseiből 7.) FECD 032
- Csiszár Aladár - Magyarpéterlaka - Új Pátria 12. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA-112-2
- Mezőségi magyar népzene - Magyarpalatkai dupla CD (1992) Hungaroton
- Magyarpalatkai népzene: Kodoba Béla és bandája, Jánosi András és Fekete Antal gyűjtése BSM 9503 (Budapest 1995)
- BaSys - Music
- Magyarpalatkai banda - Esküvő Mezőkeszüben (Fekete Antal gyűjtéseiből 1.) FECD 008
- Magyarpalatkai banda - Esküvő Magyarpalatkán 1984-ben (Fekete Antal gyűjtéseiből 3.) FECD 021
- Béré-Magyarpalatka - Új Pátria 3. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA-103-2

— Követelmény:

- A dúros harmonizálás jellegzetességeinek ismerete.
- Belső hangsúlyozás, ritmusvariációk alkalmazása.
- Vonásvariációk ismerete.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- 2-2 dallam magyarpalatkai lassú cigánytánc, ritka csárdás, szökös, sűrű csárdás
- Marosszéki táncok 7-8 percben.

5. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- 1. Magyarpalatkai tánczene kísérete (ritka magyar, sűrű magyar, négyes)
- Vonókezelés elsajátítása, vonásnemek, vonásvariációk.
- Kiemelkedő brácsás egyéniségek játékstílusának összehasonlítása, és a különbségek tudatosítása: - Kodoba Béla, Moldován Emerik, Mácsingó Sándor, Radák Mihály.
- Belső hangsúlyozás és aszimmetria a primás játékához igazodva.
- A táncos és a zenekar viszonya: tempók, kiállások.
- 2. Szatmári tánczene kísérete „A” hangnemben (lassú és friss csárdás, kondástánc, oláhos)

- Akkordfelbontások négyhúros „klasszikus” brácsán, valamint akkordösszefűzések („menetek”) elsajátítása, szólamvezetés.
- Jellegzetes akkordmenetek és vonásnemek elsajátítása háromhúros kontrán ifj. Horváth András játéka alapján.
- Brácsázás és kontrázás közötti különbség a szatmári zenekarok játékában.
- A szatmárökörítői, kisari és a tiszakóródi zenekarok játékstílusa.
- Stílusos improvizálás, saját variációk kidolgozása.
- Énekes dallamok megtanulása.

— Ajánlott tananyag

Könyvek, füzetek:

- A magyar népi tánczene (Szerk.: Virágölgyi - Pávai) - Jelenlévő múlt, Planétás Kiadó
- Nagy Zsolt: Magyar népzenei dallamgyűjtemény brácsamelléklete - Hagyományok Háza

Hangzóanyagok:

- Magyar Népzenei Antológia I. Tánczene LPX 18112-116
- Magyarpalatkai népzene: Kodoba Béla és bandája, Jánosi András és Fekete Antal gyűjtése BSM 9503 (Budapest 1995)
- BaSys - Music
- Magyarpalatkai banda - Esküvő Mezőkeszüben (Fekete Antal gyűjtéseiből 1.) FECD 008
- Magyarpalatkai banda - Esküvő Magyarpalatkán 1984-ben (Fekete Antal gyűjtéseiből 3.) FECD 021
- Béré-Magyarpalatka - Új Pátria 3. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA-103-2
- Szatmári bandák (Szerk.: Vavrinecz András, Hans Hurtig) Hungaroton 1995. HCD 18192
- Zörög az akácfalevél - Népdalok Szabolcs-Szatmár-Bereg megyéből (Szerk.: Joób Árpád) SSB-CD 01

— Követelmény:

- Belső hangsúlyozás és aszimmetria alkalmazása.
- A brácsázás és kontrázás közötti különbség ismerete.
- Improvizálás, saját variációk kidolgozása a stílus keretein belül.
- Énekes dallamok megtanulása.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- 2-2 dallam szatmári kondástánc, lassú és friss csárdás (A)
- Magyarpalatkai táncok 7-8 percben.

6. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- 1. Szatmári tánczene kísérete „D” hangnemben (hallgató, magyar verbunk, lassú és friss csárdás, oláhos)
- „Klasszikus” négyhúros brácsán bonyolultabb akkordmenetek „A-D” hangnemekben, a szatmárököritői, a szamosangyalosi és a nyírmadai zenekar játéka alapján.
- Brácsaszólam lejegyzése és megtanulása, hangfelvétel alapján.
- Vonás- és akkordvariációk improvizatív és stílushű használata.
- A kötetlen metrumú dallamok (hallgató) kísérete, dallamkövetés.
- Énekes dallamok megtanulása szöveggel.
- 2. Küküllő menti magyar táncok (lassú, székely verbunk, féloláhos, szökő, szegényes, pontozó), elsősorban Magyarózd, Ádamos és Szászcsávás népzeneje
- A Küküllő-menti dallamkincs és a táncok megismerése.
- Egyedi vonásnemek Kozák József, Mezei Ferenc („Csángáló”) kontrajátékában.
- A környékbeli további zenekarok játékának összehasonlítása (Magyarkirályfalva, Magyarbece, Magyarlapád).

— Ajánlott tananyag:

Könyvek, füzetek:

- A magyar népi tánczene (Szerk.: Virágölgyi - Pávai) - Jelenlévő múlt, Planétás Kiadó
- Nagy Zsolt: Magyar népzenei dallamgyűjtemény brácsamelléklete - Hagyományok Háza

Hangzóanyagok:

- Magyar Népzenei Antológia I. Tánczene LPX 18112-116
- Szatmári bandák (Szerk.: Vavrincz András, Hans Hurgig) Hungaroton 1995. HCD 18192
- Zörög az akácfalevél - Népdalok Szabolcs-Szatmár-Bereg megyéből (Szerk.: Joób Árpád) SSB-CD 01
- A magyarbecei Kulcsár Ferenc bandája - Szerk.: Pávai István HHCD 011-012
- Ádamosi banda - Sövényfalvi lakodalom 1980-ban (Fekete Antal gyűjtéseiből 5.) FECD 025
- Szántó Ferenc - Magyarbece (Mestereink sorozat) FA-040-2
- Szászcsávás Band - Transylvanian folk music Szerk.: Szánthó Zoltán
- Szászcsávás Band 3. - Thermal Comfort Kft. 1998. Szerk.: Szánthó Zoltán
- Szászcsávás-Szászbogács - Új Pátria 10. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA-110-2

— Követelmény:

- Bonyolultabb akkord menetek játéka.
- Vonás- és akkordvariációk improvizatív és stílushű használata.
- Dallamkövetés a hallgató dallamok kíséretében.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- 2-2 dallam Küküllő menti lassú, szökő, szegényes, pontozó

Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

„B” tagozatra irányítható az a tanuló, aki az átlagot meghaladó zenei tehetséggel és hangszeres adottságokkal rendelkezik, valamint érdeklődése és szorgalma alkalmassá teszi arra, hogy megfeleljen minőségben és mennyiségben magasabb Követelményeinek. „B” tagozat Követelménye a végzett anyag mennyiségében, de elsősorban minőségben, a hangszerkezelés biztonságában és az előadás zenei kifejezőerejében haladja meg az A tagozat szintjét.

2. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- 1. Dél-dunántúli tánczene kísérete „A” hangnemben (ugrós-kanásztánc, lassú és friss csárdás),
- 2. Széki tánczene kísérete (verbunk, sűrű és ritka tempó, négyes, lassú, csárdás, porka, hétlépés)
- Tudja és alkalmazza a „kontrán” egyenletes ritmusban, mérsékelt és gyors tempóban is a szimmetrikus és az aszimmetrikus vonásokat (lassú és verbunk).
- Lassú és gyors esztam. Lassú és gyors düvő.
- Vonóindítás, vonóváltás, különféle hangsúlyozási módok.
- Kezdetben tudatos, később ösztönös alkalmazkodási reflex kialakítása a primás játékához.
- Hallás utáni dallamtanulás.
- Ifj. Ádám István kontrás harmónia készlete, harmonizálási módjának elsajátítása.
- „Szalasztott” vonóindítás és hangsúlyozás.
- Az „előke” tudatos alkalmazása.
- A primás hangsúlyozásának és a különböző tánc típusok tempóinak pontos ismerete.
- Kalotaszegi tánczene kísérete „A” hangnemben (legényes, csárdás, szapora, verbunk)
- Funkciós harmonizálás a háromhúros brácsán (kontra).
- Akkordkészlet bővítése: szeptim- és szűkített akkordok, valamint váltóakkordok.
- Több kalotaszegi brácsás vonókezelésének és harmonizálásának elemző összehasonlítása.
- Vonózásbeli variációk.
- Tempótartás, a primás játékkal való együttműködés.
- Megfelelő zenekari összjáték.
- A tanult dialektusok énekelt dallamainak megtanulása.

— Ajánlott tananyag:

Könyvek, füzetek:

- A magyar népi tánczene (Szerk.: Virágölgyi - Pávai) - Jelenlévő múlt, Planétás Kiadó
- Nagy Zsolt: Magyar népzenei dallamgyűjtemény brácsamelléklete - Hagyományok Háza
- Árendás Péter - Doór Róbert - Mester László: Kalotaszegi legényesek (Magyarlóna) - brácsa, bőgő melléklet (Budapest 1993, 2000) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
- Nagy Zsolt: Kalotaszegi népzene I, II. (Brácsa melléklet) (Budapest 1998) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Hangzóanyagok:

- Magyar Népzenei Antológia I. Tánczene LPX 18112-116
- A bogártelki Czilika-banda - Kalotaszegi népzene, Szerk.: Pávai István HHCD 003-004
- Kalotaszegi híres primások- Esküvő Mérában (Fekete Antal gyűjtéseiből 2.) FECD 017
- Varga Ferenc „Csipás” - Kalotaszegi lakodalom, Türe 1976 (Fekete Antal gyűjtéseiből 8.) FECD 038
- Magyarlóna - Kalotaszegi magyar népzene (Kallós Archívum 2.) FA-075-2
- Váralmási Pici Aladár és bandája- Új Pátria 1.(Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA-101-2
- Szászfenes - A Muzák - Új Pátria 13. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA-113-2

— Követelmény:

- Szimmetrikus és az aszimmetrikus vonások ismerete.
- Lassú és gyors esztam. Lassú és gyors düvő.
- Különféle hangsúlyozási módok használata.
- Énekes dallamok szövegének ismerete.
- Szeptim- és szűkített akkordok, váltóakkordok alkalmazása.
- Tempótartás, megfelelő zenekari összjáték.
- Variációk a vonózásban.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- 2-2 dallam kalotaszegi verbunk és legényes
- Széki táncok 7-8 percben.

3. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- 1. Kalotaszegi tánczene kísérete „A”, „D”, „G” és „B” hangnemekben (legényes, csárdás, szapora, verbunk)

- 2. Rábaközi tánczene kísérete „A” és „D” hangnemben (verbunk, dus, lassú és friss csárdás) Funkciós harmonizálás a háromhúros brácsán (kontra).
- A cimbalommal együtt történő játékmód elsajátítása. A cimbalom, brácsa, bőgő felállítású együttesekben a három hangszer szerepköre, egymással való dallami, harmóniai és ritmikai kapcsolata a játék során.
- Akkordkészlet bővítése: szeptim- és szűkített akkordok, valamint váltóakkordok Bunyi József, Tóni Rudi, Sztojka János és mások játéka alapján.
- Egy dallam harmóniavázán alapuló legalább három-négyféle „akkordozás” elsajátítása és variálása (improvizáció).
- Több kalotaszegi brácsás vonókezelésének és harmonizálásának elemző összehasonlítása.
- Vonózásbeli variációk.
- Tempótartás, a primás játékaival való együttműködés.

— Ajánlott tananyag:

Könyvek, füzetek

- A magyar népi tánczene (Szerk.: Virágölgyi - Pávai) - Jelenlévő múlt, Planétás Kiadó
- Nagy Zsolt: Magyar népzenei dallamgyűjtemény brácsamelléklete - Hagyományok Háza Árendás Péter - Doór Róbert - Mester László: Kalotaszegi legényesek (Magyarlóna) - brácsa, bőgő melléklet (Budapest 1993, 2000) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
- Nagy Zsolt: Kalotaszegi népzene I, II. (Brácsa melléklet) (Budapest 1998) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Hangzó anyagok:

- Magyar Népzenei Antológia I. Tánczene LPX 18112-116
- A bogártelki Czilika-banda - Kalotaszegi népzene, Szerk.: Pávai István HHCD 003-004
- Kalotaszegi híres primások- Esküvő Méréban (Fekete Antal gyűjtéseiből 2.) FECD 017
- Varga Ferenc „Csipás” - Kalotaszegi lakodalom, Türe 1976 (Fekete Antal gyűjtéseiből 8.) FECD 038
- Magyarlóna - Kalotaszegi magyar népzene (Kallós Archívum 2.) FA-075-2
- Váralmási Pici Aladár és bandája- Új Pátria 1.(Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA-101-2
- Szászfenes - A Muzák - Új Pátria 13. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA-113-2

— Követelmény_

- A funkciós harmonizálás magasabb fokú készsége.
- Szeptim- és szűkített akkordok stílushelyes használata.

- A stílus keretein belül ötletesen variált akkordmenetek játéka.
- A dallamok és közjátékok magabiztos kíséréte.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- 2-2 dallam rábaközi dus, lassú és friss csárdás
- Kalotaszegi táncok 7-8 percben

4. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- 1. Marosszéki (Vajdaszentivány és Magyarpéterlaka) tánczene kíséréte (verbunk, sebes forduló, lassú, korcsos, cigánycsárdás), elsősorban „D” hangnemben
- 2. Magyarpalatkai tánczene kíséréte (lassú cigánytánc, ritka csárdás, szökös, sűrű csárdás, korcsos)
- Harmonizálás és akkordkészlet összeállítása Horváth Mihály és Ponci Gyula játéka alapján.
- Ritmusvariációk.
- Vonásnemek elemző összehasonlítása.
- Dúros harmonizálás és ennek helyi jellegzetességei.
- Vonókezelés elsajátítása, vonásnemek, vonásvariációk.
- Kiemelkedő brácsás egyéniségek játékstílusának összehasonlítása, és a különbözőségek tudatosítása: - Kodoba Béla, Moldován Emerik, Mácsingó Sándor, Radák Mihály, Kodoba Lőrinc.
- Belső hangsúlyozás és aszimmetria a primás játékához igazodva.
- 3. Galga-mente népzeneje „A-D” hangnemekben (mars, lassú csárdás, bukós)
- Akkordfelbontások négyhúros „klasszikus” brácsán, valamint akkordösszefűzések („menetek”) elsajátítása, szólamvezetés.
- Jellegzetes akkordmenetek és vonásnemek elsajátítása, brácsázás és kontrázás közötti különbség.
- Stílusos improvizálás, saját variációk kidolgozása.
- Énekes dallamok megtanulása.

— Ajánlott tananyag:

Könyvek, füzetek:

- Pávai István: Az erdélyi és a moldvai magyarság népi tánczenéje - Jelenlévő múlt, Planétás Kiadó
- A magyar népi tánczene (Szerk.: Virágvolgyi - Pávai) - Jelenlévő múlt, Planétás Kiadó
- Árendás Péter- Kozma Gyula: Vajdaszentiványi népzene I. brácsa, bőgő melléklet (Budapest 1993) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

- Nagy Zsolt: Magyar népzenei dallamgyűjtemény brácsamelléklete - Hagyományok Háza

Hangzóanyagok:

- Magyar Népzenei Antológia I. Tánczene LPX 18112-116
- Marosszéki Muzsika - Vavrincz András gyűjtéseiből HHCD 014-015
- Péterlaki bandavezető - Lunka József (Fekete Antal gyűjtéseiből 4.) FECD 024
- Vajdaszentiványi zenekar - Éljen a magyar! (Fekete Antal gyűjtéseiből 7.) FECD 032
- Csiszár Aladár - Magyarpéterlaka - Új Pátria 12. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA-112-2
- Mezőségi magyar népzene - Magyarpalatkai dupla CD (1992) Hungaroton
- Magyarpalatkai népzene: Kodoba Béla és bandája, Jánosi András és Fekete Antal gyűjtése BSM 9503 (Budapest 1995)
- BaSys - Music
- Magyarpalatkai banda - Esküvő Mezőkeszüben (Fekete Antal gyűjtéseiből 1.) FECD 008
- Magyarpalatkai banda - Esküvő Magyarpalatkán 1984-ben (Fekete Antal gyűjtéseiből 3.) FECD 021
- Béré-Magyarpalatka - Új Pátria 3. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA-103-2
- Unger Balázs: Galga menti vonósbandák - Hagyományok Háza

— Követelmény:

- A dúros harmonizálás jellegzetességeinek ismerete.
- Belső hangsúlyozás, ritmusvariációk alkalmazása.
- Vonásvariációk ismerete.
- Akkordfelbontások, szólamvezetés elsajátítása négyhúros brácsán.
- Stílusos improvizálás, saját variációk kidolgozása.
- A dallamok és közjátékok magabiztos kísérete.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- 2-2 dallam magyarpalatkai lassú cigánytánc, ritka csárdás, szökös, sűrű csárdás
- Marosszéki táncok 7-8 percben.
- 2 dallam Galga menti mars

5. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- 1. Magyarpalatkai tánczene kísérete (ritka magyar, sűrű magyar, négyes)
- Vonókezelés elsajátítása, vonásnemek, vonásvariációk.
- Kiemelkedő brácsás egyéniségek játékstílusának összehasonlítása, és a különbségek tudatosítása: - Kodoba Béla, Moldován Emerik, Mácsingó Sándor, Radák Mihály.

- Belső hangsúlyozás és aszimmetria a primás játékához igazodva.
- A táncos és a zenekar viszonya: tempók, kiállások.
- 2. Szatmári tánczene kísérete „A” hangnemben (lassú és friss csárdás, kondástánc, oláhos)
- Akkordfelbontások négyhúros „klasszikus” brácsán, valamint akkordösszefűzések („menetek”) elsajátítása, szólamvezetés.
- Jellegzetes akkordmenetek és vonásnemek elsajátítása háromhúros kontrán ifj. Horváth András játéka alapján.
- Brácsázás és kontrázás közötti különbség a szatmári zenekarok játékában.
- A szatmárökörítői, kisari és a tiszakóródi zenekarok játékstílusa.
- Stílusos improvizálás, saját variációk kidolgozása.
- 3. Bonchidai magyar táncok (lassú és sűrű magyar, lassú és sűrű csárdás)
- Bonchidai román táncok (lassú és sűrű csárdás, verbunk és invirtita)
- Énekes dallamok megtanulása.

— Ajánlott tananyag:

Könyvek, füzetek

- A magyar népi tánczene (Szerk.: Virágölgyi - Pávai) - Jelenlévő múlt, Planétás Kiadó
- Nagy Zsolt: Magyar népzenei dallamgyűjtemény brácsamelléklete - Hagyományok Háza
- Árendás Péter - Havasréti Pál: Bonchidai népzene I. brácsa, bőgő melléklet (Budapest 1991) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Hangzóanyagok:

- Bonchida-Válaszút - Észak-mezőségi magyar népzene (Kallós Archívum 1.) FA-058-2
- Magyar Népzenei Antológia I. Tánczene LPX 18112-116
- Magyarpalatkai népzene: Kodoba Béla és bandája, Jánosi András és Fekete Antal gyűjtése BSM 9503 (Budapest 1995)
- BaSys - Music
- Magyarpalatkai banda - Esküvő Mezőkeszüben (Fekete Antal gyűjtéseiből 1.) FECD 008
- Magyarpalatkai banda - Esküvő Magyarpalatkán 1984-ben (Fekete Antal gyűjtéseiből 3.) FECD 021
- Béré-Magyarpalatka - Új Pátria 3. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA-103-2
- Szatmári bandák (Szerk.: Vavrinecz András, Hans Hurtig) Hungaroton 1995. HCD 18192
- Zörög az akácfalevél - Népdalok Szabolcs-Szatmár-Bereg megyéből (Szerk.: Joób Árpád) SSB-CD 01

— Követelmény:

- Belső hangsúlyozás és aszimmetria a primás játékához igazodva.
- A brácsázás és kontrázás közötti különbség elemző ismerete.
- Stílusos improvizálás, saját variációk kidolgozása.
- Énekes dallamok megtanulása.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- 2-2 dallam bonchidai román verbunk és invirtita
- 2-2 dallam szatmári kondástánc, lassú és friss csárdás (A)
- Magyarpalatkai táncok 7-8 percben.

6. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- 1. Szatmári tánczene kísérete „D” hangnemben (hallgató, magyar verbunk, lassú és friss csárdás, oláhos)
- „Klasszikus” négyhúros brácsán bonyolultabb akkordmenetek „A-D” hangnemekben, a szatmárökörítői, a szamosangyalosi és a nyírmadai zenekar játéka alapján.
- Brácsaszólam lejegyzése és megtanulása, hangfelvétel alapján.
- Vonás- és akkordvariációk improvizatív és stílushű használata.
- A kötetlen metrumú dallamok (hallgató) kísérete, dallamkövetés.
- 2. Küküllő menti magyar táncok (lassú, székely verbunk, féloláhos, szökő, szegényes, pontozó), elsősorban Magyarózd, Ádámos és Szászcsávás népzeneje
- A Küküllő-menti dallamkincs és a táncok megismerése.
- Egyedi vonásnemek Kozák József, Mezei Ferenc („Csángáló”) kontrajátékában.
- A környékbeli további zenekarok játékának összehasonlítása (Magyarkirályfalva, Magyarbece, Magyarlapád).
- 3. Gömör népzeneje „A-D” hangnemekben (verbunk, hallgató, lassú és friss csárdás)
- Stílusos játékmód, elsősorban az alsókálosai, a szilicei és az osgyáni zenekarok játéka alapján.
- Hegedűkontrával és „klasszikus” brácsával történő gyakorlás.
- Vonókezelés, jellegzetes akkordmenetek megtanulása.
- Énekes dallamok megtanulása szöveggel.

— Ajánlott tananyag:

Könyvek, füzetek

- A magyar népi tánczene (Szerk.: Virágvolgyi - Pávai) - Jelenlévő múlt, Planétás Kiadó
- Nagy Zsolt: Magyar népzenei dallamgyűjtemény brácsamelléklete - Hagyományok Háza
- Varsányi Ildikó: Gömöri népzene (Budapest 1994) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, (A bevezető tanulmányt írta: Agócs Gergely) szerk.: Eredics Gábor

Hangzóanyagok:

- Magyar Népzenei Antológia I. Tánczene LPX 18112-116
- Szatmári bandák (Szerk.: Vavrinecz András, Hans Hurtig) Hungaroton 1995. HCD 18192
- Zörög az akácfalevél - Népdalok Szabolcs-Szatmár-Bereg megyéből (Szerk.: Joób Árpád) SSB-CD 01
- A magyarbecei Kulcsár Ferenc bandája - Szerk.: Pávai István HHCD 011-012
- Ádamosi banda - Sövényfalvi lakodalom 1980-ban (Fekete Antal gyűjtéseiből 5.) FECD 025
- Szántó Ferenc - Magyarbece (Mestereink sorozat) FA-040-2
- Szászcsávás Band - Transylvanian folk music Szerk.: Szánthó Zoltán
- Szászcsávás Band 3. - Thermal Comfort Kft. 1998. Szerk.: Szánthó Zoltán
- Szászcsávás-Szászbogács - Új Pátria 10. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA-110-2

— Követelmény:

- Bonyolultabb akkord menetek játéka.
- Vonás- és akkordvariációk improvizatív és stílushű használata.
- Dallamkövetés a hallgató dallamok kíséretében.
- A kötetlen metrumú dallamok (hallgató) kísérete, dallamkövetés.
- Játék hegedűkontrával és brácsával.
- Énekes dallamok megtanulása szöveggel.
- A dallamok és közjátékok magabiztos kísérete.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- 2-2 dallam Küküllő menti lassú, szökő, szegényes, pontozó
- Gömöri hallgató és verbunk

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

„A” tagozat végén

— A tanuló ismerje:

- a vonós népzene hazai hangzó, lejegyzett és elméleti forrásanyagát, valamint az általános népzenei irodalmat,
- hangszere felépítését, részeit, hangolását, húrozását,
- a háromhúros kontra és a négyhúros brácsa fogásait, jellegzetes akkordmeneteit, vonókezelését, vonásnemeit.

— A tanuló legyen képes:

- természetes, oldott hangszerkezelésre, árnyalt és kifejező hangképzésre,
- az alapvonások, valamint a különböző vonásnemek alkalmazására,
- a jobb és bal kéz technikájának összehangolására,

- az adott tánczenére jellemző hangsúlyozás, aszimmetria és dinamika tudatos alkalmazására,

— Rendelkezzék:

- biztos tempótartással, ritmusérzéssel,
- periódusérzéssel,
- biztos zenei memóriával, fejlett hallással, kontrolláló képességgel,
- lapról olvasási készséggel.

„B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

— A tanuló legyen képes:

- tudásáról számot adni együttesel, illetve táncot kísérvé,
- a teljes tánczenei folyamat kíséretére a primás játéka alapján (tempóváltás, típusváltás stb.),
- énekes dallamok kíséretének megformálására az adott dialektus stílusának megfelelően,
- önálló zenekari számok összeállítására.

A művészeti alapvizsga követelményei

— A vizsga részei:

- A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

— A vizsga tantárgya és időtartama:

Népi brácsa főtárgy

- „A” tagozat: minimum 10 perc
- „B” tagozat: minimum 10 perc

— A vizsga tartalma:

„A” tagozat

- Dél-dunántúli táncok (3-3 dallam ugrós, lassú- és friss csárdás)
- Széki táncrend 7-8 percben (magyar, sűrű- és ritka tempó, lassú és csárdás)
- Magyarpalatkai táncrend (ritka és sűrű magyar, lassú cigánytánc, csárdás, szökös és sűrű csárdás)

„B” tagozat

- Széki táncrend 7-8 percben (magyar, sűrű- és ritka tempó, lassú és csárdás)
- Szatmári táncok (verbunk, 3-3 dallam oláhos, lassú és friss csárdás)
- Kalotaszegi táncok (3-3 dallam legényes, lassú csárdás és szapora)

— A vizsga értékelése:

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,

- intonáció,
- a vibrato helyes alkalmazása,
- hangszerkezelés,
- díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

A továbbképző évfolyamok eléréséig a tanulók tudásszintje között képességeik, teherbírásuk és szorgalmuk alapján jelentős különbség alakulhat ki. Ez a különbség a továbbképző évfolyamokon egyéb elfoglaltságaiktól, gyakorlási idejüktől, érdeklődési körüktől függően tovább növekedhet. Zenetanulásuk iránya és célja is eltérhet; vagy az egyéni hangszertudás tökéletesítése, vagy a kamarazenei, illetve zenekari játék fejlesztése kerül előtérbe.

7. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- Gömör népzeneje „D” hangnemben (verbunk, hallgató, lassú és friss csárdás)
- Stílusos játékmód, elsősorban az alsókálosai, a szilicei és az osgyáni zenekarok játéka alapján.
- Hegedűkontrával és „klasszikus” brácsával történő gyakorlás.
- Vonókezelés, jellegzetes akkordmenetek megtanulása.
- Énekes dallamok megtanulása szöveggel.

— Ajánlott tananyag:

- Varsányi Ildikó: Gömöri népzene (Budapest 1994) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, (A bevezető tanulmányt írta: Agócs Gergely) szerk.: Eredics Gábor

— Követelmény:

- Vonókezelés, jellegzetes akkordmenetek megtanulása.
- Együttműködés, alkalmazkodás a társas zenélésben.
- A zenekari hangzás arányai iránti érzékenység.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Gömöri táncok 7-8 percben

8. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Bonchidai magyar táncok (lassú és sűrű magyar, lassú és sűrű csárdás)
- Bonchidai román táncok (lassú és sűrű csárdás, verbunk és invirtita)
- Stílusos játékmód, elsősorban Kalló János játéka alapján.
- Hegedűkontrával és „klasszikus” brácsával történő gyakorlás.
- Vonókezelés.

— Ajánlott tananyag:

Könyvek, füzetek:

- A magyar népi tánczene (Szerk.: Virágvolgyi - Pávai) - Jelenlévő múlt, Planétás Kiadó
- Nagy Zsolt: Magyar népzenei dallamgyűjtemény brácsamelléklete - Hagyományok Háza
- Árendás Péter - Havasréti Pál: Bonchidai népzene I. brácsa, bőgő melléklet (Budapest 1991) Magyar Művelődési
- Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Hangzóanyagok:

- Bonchida-Válaszút - Észak-mezőségi magyar népzene (Kallós Archívum 1.) FA-058-2
- Követelmény:
- Vonókezelés, jellegzetes akkordmenetek megtanulása.
- Brácsa és más kísérőhangszerek (pl. cimbalom) együttműködése a zenekarban.
- A zenekari hangzás arányai.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- 2-2 dallam bonchidai román verbunk és invirtita
- Bonchidai magyar táncok 7-8 percben

9. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- Kalotaszegi keserves, hajnali nóták és román táncok
- A kötetlen metrumú dallamok (keserves), valamint a rubato hajnali nóták kísérete, dallamkövetés, ritmizálás.
- A bánffyhungyadi, a magyarlónai és a mérai zenekarok játékának összehasonlítása.

— Ajánlott tananyag:

Könyvek, füzetek

- A magyar népi tánczene (Szerk.: Virágvolgyi - Pávai) - Jelenlévő múlt, Planétás Kiadó
- Vasas Samu - Salamon Anikó: Kalotaszegi ünnepek - Gondolat, 1986.
- Nagy Zsolt: Kalotaszegi népzene I, II. (Brácsa melléklet) (Budapest 1998) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Hangzóanyagok:

- Magyar Népzenei Antológia I. Tánczene LPX 18112-116

- A bogártelki Czilika-banda - Kalotaszegi népzene, Szerk.: Pávai István HHCD 003-004
- Kalotaszegi híres prímások- Esküvő Méréban (Fekete Antal gyűjtéseiből 2.) FECD 017
- Varga Ferenc „Csipás” - Kalotaszegi lakodalom, Türe 1976 (Fekete Antal gyűjtéseiből 8.) FECD 038
- Magyarlóna - Kalotaszegi magyar népzene (Kallós Archívum 2.) FA-075-2
- Váralmási Pici Aladár és bandája- Új Pátria 1.(Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA-101-2
- Szászfenes - A Muzák - Új Pátria 13. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA-113-2

— Követelmény:

- Rubato dallamok stílusos kísérete.
- Tiszta intonáció.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Kalotaszegi román táncok
- Kalotaszegi keserves, hajnali, csárdás, szapora 7-8 percben

10. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- Galga-mente népzeneje „A-D” hangnemekben (mars, lassú csárdás, bukós)

— Ajánlott tananyag:

- Magyar Népzenei Antológia I. Tánczene LPX 18112-116
- Unger Balázs: Galga menti vonósbandák - Hagyományok Háza

— Követelmény:

- Mérsékelt és élénk tempójú táncdallamok kísérete.
- Önállóság a dialektusnak megfelelő stílusos harmonizálás terén.
- Tiszta intonáció.
- Tempótartás.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Galga menti táncok 7-8 percben

Továbbképző évfolyamok „B” tagozat

7. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- Gömör népzeneje „D” hangnemben (verbunk, hallgató, lassú és friss csárdás)
- Stílusos játékmód, elsősorban az alsókálosai, a szilicei és az osgyáni zenekarok játéka alapján.

- Hegedűkontrával és „klasszikus” brácsával történő gyakorlás.
- Vonókezelés, jellegzetes akkordmenetek megtanulása.
- Ördögösfüzes népzeneje (lakodalmi zene, cigánytánc, lassú és sűrű csárdás, ritka magyar, sűrű fogásolás, verbunk)
- Stílusos játékmód elsajátítása Mezei Ferenc zenekarának játéka alapján.
- Mezőségi lakodalmi szokások megismerése.
- Vonókezelés, speciális ritmusok és jellegzetes akkordmenetek megtanulása.
- Énekes dallamok megtanulása szöveggel.

— Ajánlott tananyag:

Könyvek, füzetek:

- Nagy Zsolt - Havasréti Pál: Ördögösfüzesi népzene brácsa-bőgő melléklete - Hagyományok Háza

Hangzóanyagok:

- Ördögösfüzes - Mezőségi magyar népzene (Kallós Archívum) FA-081-2 Nagy Zsolt - Havasréti Pál: Ördögösfüzesi népzene CD-melléklete - Hagyományok Háza

— Követelmény:

- Vonókezelés, jellegzetes akkordmenetek megtanulása. Speciális ritmusok játéka.
- Magas fokú együttműködés, alkalmazkodás a társas zenélésben.
- A zenekari hangzás arányai iránti fokozott érzékenység.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Gömöri táncok 7-8 percben
- 2-2 dallam ördögösfüzesi lakodalmi zene és cigánytánc

8. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- Bonchidai magyar táncok (lassú és sűrű magyar, lassú és sűrű csárdás)
- Bonchidai román táncok (lassú és sűrű csárdás, verbunk és invirtita)
- Stílusos játékmód, elsősorban Kalló János játéka alapján.
- Hegedűkontrával és „klasszikus” brácsával történő gyakorlás.
- Vonókezelés.
- Mezőföld népzeneje „D” és „G” hangnemekben (ugrós, eszközös táncok, lassú és friss csárdás)

— Ajánlott tananyag:

- Béres vagyok, béres. Fejér megyei népzene Pesovár Ferenc gyűjtéséből - Alba Regia Egyesület
- Magyar Népzenei Antológia I. Tánczene LPX 18112-116

— Követelmény:

- Vonókezelés, jellegzetes akkordmenetek megtanulása.
- Brácsa és más dallamhangszerek (pl. tambura) együttműködése a zenekarban.
- A zenekari hangzás kiértelt arányai.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- 2-2 dallam bonchidai román verbunk és invirtita
- Bonchidai magyar táncok 7-8 percben
- Mezőföldi táncok 7-8 percben

9. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- Kalotaszegi keserves, hajnali nóták és román táncok
- A kötetlen metrumú dallamok (keserves), valamint a rubato hajnali nóták kísérete, dallamkövetés, ritmizálás.
- A bánffyahunyadi, a magyarlónai és a mérai zenekarok játékának összehasonlítása.
- Szilágyság magyar népzeneje (figurázó, csárdás és ugrálás)

— Ajánlott tananyag:

- Almási István: Szilágysági Magyar népzene - Kriterion könyvkiadó, 1979.
- Szilágynagyfalu-Szilágybagos - Új Pátria 5. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA-105-2

— Követelmény:

- Rubato dallamok stílusos kísérete.
- Élénk tempójú táncdallamok kísérete.
- Önállóság a harmonizálás terén.
- Tiszta intonáció.
- Tempótartás.

— Az év végi vizsga javasolt anyaga:

- Kalotaszegi román táncok
- Kalotaszegi keserves, hajnali, csárdás, szapora 7-8 percben
- Szilágysági csárdás és ugrálás

10. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- - Galga-mente népzeneje „A-D” hangnemekben (mars, lassú csárdás, bukós)
- - Kürt népzeneje (verbunk, hallgató, lassú és friss csárdás)

— Ajánlott tananyag:

- Agócs Gergely - Gombai Tamás: Kürti bandák- Hagyományok Háza

— Követelmény:

- Tiszta intonáció.
- Tempótartás.
- Mérsékelt és élénk tempójú táncdallamok kísérete.
- Önállóság a dialektusnak megfelelő stílusos harmonizálás terén.
- Önállóság a tánczenei folyamat felépítésében.

— Az év végi vizsga javasolt anyaga:

- Galga menti táncok 7-8 percben
- Kürti táncok 7-8 percben

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

„A” tagozat végén

— A tanuló ismerje:

- a magyar népzene nyelvjárás-területeit és ezek stílusbeli jellemzőit,
- a hangszeres zene szerepét a magyar népzenei hagyományában,
- a tanult hangszeres dallamok formai sajátosságait,
- a különböző népzenei tájegységek (dialektusok) jellemző tánc típusait, táncait, az ezekhez kapcsolódó dallamanyagot és hangszeres zenét,
- a különböző tájegységekre jellemző hagyományos népi hangszereket, hangszer-együtteseket, valamint a vonós bandák különböző felállításait és ezek hangzását,
- népzeneink múltját,
- hangszere múltját, elterjedését a magyar népzeneben,
- alapfokon a népzene kutatás történetét, nevesebb személyiségeit, választott hangszerének kiemelkedő művelőit, eredeti előadóit.

— Legyen képes:

- tánczenei folyamatban a dallamok összekötésére, ismerje a dallamok fűzésének szabályait,
- dallam- és típusváltás azonnali felismerésére,
- zenésztársaival zenei kapcsolatteremtésre.

„B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

— A tanuló ismerje:

- a magyar népi vonós zene történetét,
- a népzene előadásmódjának jellegzetességeit és ezen belül részletesen a hangképzés, hangsúlyozás, a ritmus és a forma jellemző módjait, az előadás általános és különleges sajátosságait, valamint a zenei improvizáció népzeneinkre jellemző módjait,
- a cigányság szerepét a magyar vonószenei hagyomány kialakulásában és falvaink zenei életében,
- a szomszéd népek, valamint az európai népek vonószenei hagyományát.

— Legyen fogékony:

- más népek zenéjének befogadására.

— Rendelkezzék:

- a népzenei gyűjtőmunkához nélkülözhetetlen zenei felkészültséggel, jó kapcsolatteremtő képességgel, megfelelő előadói készséggel, szereplési tapasztalattal, állóképességgel.

— Legyen képes:

- céltudatosan gyakorolni,
- tánc kísérésére, táncossal való kapcsolatteremtésre.

— Tudjon számot adni:

- választott (falusi) mestere dallamanyagának, stílusának ismeretéről.

A művészeti záróvizsga követelményei

— A vizsga részei:

- A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

— A vizsga tantárgya és időtartama:

Népi brácsa főtárgy

- „A” tagozat: minimum 10 perc
- „B” tagozat: minimum 10 perc

— A vizsga tartalma:

„A” tagozat

- Rábaközi/ vagy gömöri táncok (verbunk, dus, lassú- és friss csárdás)
- Marosszéki táncok 7-8 percben (székely verbunk, sebes forduló, lassú csárdás, korcsos és szöktető)
- Parlando-rubato dallamok (3 dallam kalotaszegi hajnali vagy mezősegi keserves vagy szatmári hallgató)

„B” tagozat

- Rábaközi/ vagy gömöri táncok (verbunk, dus, lassú- és friss csárdás)
- Marosszéki táncok 7-8 percben (székely verbunk, sebes forduló, lassú csárdás, korcsos és szöktető)
- Erdélyi aszimmetrikus román táncok (2-2 dallam de-a lungu, purtata vagy invirtita)

— A vizsga értékelése:

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- a vibrato helyes alkalmazása,

- hangszerkezelés,
- díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök.

- Megfelelő számú és minőségű hangszer.
- A szükséges hang- és videofelvételek, könyvek, kották.
- Kétkazettás magnó, CD lejátszó, video-készülék, DVD lejátszó, TV készülék.
- Kottatartók.
- Metronóm.

32.2.1.3. Népi bőgő/cselló

- A bőgő/cselló tanításának céljai, feladatai:
 - A népi bőgő/cselló főtárgy tanításának célja olyan zenészek képzése, akik képesek a kárpát-medencei magyar és nemzetiségi népzene hangszeres darabjait a zenei hagyományokhoz hűen, hitelesen, stílusosan megszólaltatni - az egyes tájegységeken kialakult tradícióknak megfelelően - 3 húros (bélhúros) nagybőgőn; 4 húros (fémhúros) nagybőgőn, illetve csellón.
 - A népi bőgő oktatási terve - lehetőség szerint - a népi hegedű oktatási tervéhez igazodik és párhuzamosan halad a népi brácsa tantervével.
- A tanuló ismerje meg:
 - hangszerei felépítését, részeit, hangolását,
 - a vonós hangszercsalád többi tagját,
 - hangszere múltját, fajtáit, elterjedését a magyar nyelvterület különböző vidékein, a jelentősebb zenekarokat és muzsikusi egyéniségeket,
 - a Kárpát-medence jellemző magyar és nemzetiségi tánc típusait, táncait,
 - a különféle tánc kísérekben alkalmazandó ritmusképletekhez szükséges egyszerű és összetett vonásnemeket, pengetési módokat,
 - a tánc házi gyakorlatban legelterjedtebb tájegységekhez kapcsolódó dallamanyagot és hangszeres zenét,
 - a tánczenei folyamatok szerkezetét, zenei tartalmát, a régi és új stílusú táncok zenéjének jellegzetességeit,
 - a tánchoz nem kapcsolódó szokásdallamokat és alkalmi hangszeres darabokat,

- a szükséges zeneelméleti fogalmaknak (funkciós rend, harmóniák, basszusmenetek stb.) az egyéb kísérőhangszerekkel (kontra, brácsa, cimbalom) együtt történő gyakorlati alkalmazását a nagybőgőn, illetve csellón.

— Alakítson ki:

- természetes hangszerkezelést, összehangolt jobb- és balkéz mozgást,
- a hagyományokhoz igazodó, ugyanakkor saját adottságainak is megfelelő, helyes és hatékony test-, hangszer- és kéztartást,
- a vele együtt muzsikáló kísérőhangszerekre is figyelemmel bíró rögtönzési készséget.

— Fordítson figyelmet:

- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a különböző vonásnemek és a pengetett játék elsajátítására,
- a lapról olvasási készség mellett a memorizáló képesség, valamint a rögtönzőképesség fejlesztésére,
- a rendszeres zenekari muzsikálásra.

— Tanítsa meg a tanulókat a hangolási és a legalapvetőbb hangszer-karbantartási feladatokra.

— Váljon nyitottá más népi hangszerek, más népek zenéje, más zenei műfajok, művészeti ágak iránt.

Előkészítő évfolyamok

1. évfolyam

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- Mondókák, gyermekdalok, gyermekjátékok, népdalok, táncok (szóval, énekelve, játszva, táncolva), illetve ezek kísérete énekkel, tapssal, dobogással, dobbal, gardonnal.
- A mozgás, a ritmus, a dallam és az anyanyelv összefüggései.
- A magyar népzeneben jellemző ritmusfordulatok megtanítása (egyenletes-, nyújtott- és élés ritmus valamint a szinkópa).
- - Kamarazene - ritmust adó eszközökkel, hangszerekkel.

— Követelmény:

- A tanuló ismerjen meg minél több gyermekdalt, népdalt.
- Legyen képes - alapfokon - tájékozódni nyelvünk, dalaink, hangszeres zenénk ritmusvilágában.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Gyermekjátékok, táncok.
- Ének és ritmikus mozgás - ritmuskíséréssel (10-15 dallam, illetve mondóka).
- Kamarazene ritmusadó eszközökkel, hangszerekkel (kanál, fakalapács, bűgattyú, ke-replő, kanna, köcsögduda, dob, gardon).

2. évfolyam

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- Ismerkedés a vonós hangszerekkel.
- Ritmusképzés rezgőhúrral.

— A bőgő (cselló) megszólaltatása:

- Pengetés egy húron egyenletes lassú, majd változó tempóban.
- Mozgás kísérése pengetéssel.
- A húr megrezgetése vonóval.
- A vonó vezetése egy húron, egyenletes lassú majd változó tempóban.
- Hangsúlyozás vonóval.
- Egyenletes, majd váltakozó ritmusú hangok játéka.
- Különféle vonásmódok (pl. hangsúlyosan, hangsúlytalanul kezdődő, hosszú illetve rövid vonások).
- Mozgás kísérése külön játszott hangokkal (két húron is).

— A brácsa (kontra, hegedű-kontra) megszólaltatása:

- A hangszer tartása.
- Hangképzés, vonóvezetés egyenletes lassú, majd változó tempóban.
- A hurok együtthangzása (húrsíkok), hangzatok megszólaltatása.
- Hangsúlyozás, egyenletes és változó ritmusú hangzatok.
- Különféle vonásmódok (pl. hangsúlyosan, hangsúlytalanul kezdődő, hosszú illetve rövid vonások).
- Mozgás kísérése különjátszott hangokkal.

— A hegedű megszólaltatása:

- A hangszer és a vonó tartása.
- Hangképzés, vonóvezetés egyenletes lassú, majd változó tempóban (húrsíkok!).
- Mondókák, kiolvasók, gyermekdalok hegedűn (egy, két húron).
- A dallamok játéka együttesel.
- Az „együtt hangzás” megérzése és megértése.
- Mozgás, gyermekjáték, tánc kísérése együttesel.

— Követelmény:

- A gyermek legyen képes megszólaltatni különböző, a zenekari játék szempontjából nélkülözhetetlen vonós hangszereket.
- Sajátítsa el a vonós hangszeren történő hangképzés, hangsúlyozás és ritmusjáték alap-elemeit.
- Legyen képes hangok, és egyszerű dallamok intonálására saját hangszerén, valamint a megismert vonós hangszerek egyszerű megszólaltatására.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Mondókák, kiolvasók, gyermekdalok előadása hegedűn (egy és két húron).
- Együttes játék - zenekarban, ritmikus mozgás, gyermekjáték és tánc kísérése zenekarral.

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztés
- Dél-Dunántúl: ugrós-kanásztánc, lassú és friss csárdás „A” hangnemben
- Szék: lassú, csárdás, porka, verbunk
- Ismerje és tudja alkalmazni a tánckíséretben is a tanult (hangsúllyal kezdődő, illetve hangsúlyosan végződő) alapvonásokat.

— Ajánlott tananyag:

Könyvek, füzetek:

- A magyar népi tánczene (Szerk.: Virágvölgyi - Pávai) - Jelenlévő múlt sorozat, Planétás Kiadó
- Mohácsy Albert: Magyar népzenei dallamgyűjtemény bőgőmelléklete - Hagyományok Háza
- Lajtha László: Dunántúli táncok és dallamok II. - Hagyományok Háza
- A széki hangszeres népzene (Szerk.: Virágvölgyi - Felföldi) - Jelenlévő múlt sorozat, Planétás Kiadó
- Halmos Béla - Virágvölgyi Márta: A széki férfitáncok zenéje - Hagyományok Háza
- Lajtha László - Széki gyűjtés: Bőgőmelléklet Konkoly Elemér lejegyzésében - Hagyományok Háza

Hangzóanyagok:

- Magyar Népzenei Antológia I. Tánczene LPX 18112-116
- A bogoyiszlói zenekar. (Szerk.: Sebő Ferenc) SLPX 18095 Hungaroton 1984.
- Ádám István „Icsán” és bandája - Széki népzene (Mestereink sorozat) FA-069-2

— Követelmény:

Legyen képes

- a basszus funkciók alkalmazására az évfolyam szintjének megfelelően,
- tudatosan előkészíteni és végrehajtani a húr- és vonóváltó műveleteket,
- tudatos hangképzésre, hangszerkezelésre,
- tempótartásra, ritmizálásra, hangsúlyozásra,
- hallás utáni dallamtanulásra,
- az adott tánc típus és annak tempója ismeretében a megtanult dalokat kíséreni,
- felismerni a játszott dallamok szerkezetét,

- a tanult dialektusok énekelt dallamainak megtanulására.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- 2-2 dallam széki lassú, csárdás és porka.
- Dél-dunántúli táncok 7-8 percben.

2. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztés
- Szék: ritka és sűrű tempó, négyes, hétlépés
- Ismerje és tudja alkalmazni a tánc kíséretben is a tanult (szaggatott, illetve folyamatos) egyenletes és aszimmetrikus düvő vonásokat.

— Ajánlott tananyag:

Könyvek, füzetek:

- A magyar népi tánczene (Szerk.: Virágölgyi - Pávai) - Jelenlévő múlt sorozat, Planétás Kiadó
- Mohácsy Albert: Magyar népzenei dallamgyűjtemény bőgőmelléklete - Hagyományok Háza
- Lajtha László: Dunántúli táncok és dallamok II. - Hagyományok Háza
- A széki hangszeres népzene (Szerk.: Virágölgyi - Felföldi) - Jelenlévő múlt sorozat, Planétás Kiadó
- Halmos Béla - Virágölgyi Márta: A széki férfitáncok zenéje - Hagyományok Háza
- Lajtha László - Széki gyűjtés: Bőgőmelléklet Konkoly Elemér lejegyzésében - Hagyományok Háza

Hangzóanyagok:

- Magyar Népzenei Antológia I. Tánczene LPX 18112-116
- A bogyaizslói zenekar. (Szerk.: Sebő Ferenc) SLPX 18095 Hungaroton 1984.
- Ádám István „Icsán” és bandája - Széki népzene (Mestereink sorozat) FA-069-2

— Követelmény:

Legyen képes

- a megfelelő hangsúlyozásra, illetve a különböző vonásnemekkel a belső hangsúlyozásra,
- aszimmetrikus vonás használatára külön vonóval és düvőzve is (széki lassú, illetve négyes esetében),
- a különböző tánc típusokat az adott hangnemben kíséreni, illetve a megfelelő sorzáró formulákkal lezárni (verbunk, ritka tempo, hétlépés),
- a műfaji váltások magabiztos végrehajtására (porka-hétlépés, sűrű-ritka tempó),
- teljes tánczenei folyamatok kíséretének eljátszására,
- a tanult dialektusok énekelt dallamainak megtanulására.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Széki táncok 7-8 percben.

3. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztés
- Kalotaszeg: legényes, csárdás, szapora, verbunk „A” hangnemben
- Rábaköz: dus, lassú és friss csárdás „A” hangnemben
- Fejlessze balkéz-technikáját a III. fekvésig terjedően a népzeneben használatos zárt fekvéseknek (1-4, illetve 2-4) megfelelően.

— Ajánlott tananyag:

Könyvek, füzetek:

- A magyar népi tánczene (Szerk.: Virág völgyi - Pávai) - Jelenlévő múlt sorozat, Planétás Kiadó Mohácsy Albert: Magyar népzenei dallamgyűjtemény bőgőmelléklete - Hagyományok Háza
- Mester L. - Árendás P. - Doór R.: Kalotaszegi Legényesek (Magyarlóna) Hagyományok Háza
- Mohácsy Albert: Kalotaszegi Népzene I-II. - Hagyományok Háza

Hangzóanyagok:

- Magyar Népzenei Antológia I. Tánczene LPX 18112-116
- A bogártelki Czilika-banda - Kalotaszegi népzene, Szerk.: Pávai István HHCD 003-004
- Kalotaszegi híres prímások- Esküvő Mérában (Fekete Antal gyűjtéseiből 2.) FECD 017
- Varga Ferenc „Csipás” - Kalotaszegi lakodalom, Türe 1976 (Fekete Antal gyűjtéseiből 8.) FECD 038
- Magyarlóna - Kalotaszegi magyar népzene (Kallós Archívum 2.) FA-075-2
- Váralmási Pici Aladár és bandája- Új Pátria 1.(Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA-101-2
- Szászfenes - A Muzák - Új Pátria 13. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA-113-2

— Követelmény:

Legyen képes

- a pizzicato különböző fajtáinak alkalmazására a tánczenében,
- bizonyos tánciskéretes esetén többfajta vonásnem alkalmazására, ezek váltogatására a tempó és a zenei lüktetés megtartása mellett
- a friss csárdások gyors tempójának megtartására,
- megfelelő zenekari összjátékra,
- a tanult dialektusok énekelt dallamainak megtanulására.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- 2-2 dallam rábaközi dus, lassú és friss csárdás
- Kalotaszegi táncok 7-8 percben

4. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztés
- Marosszék: verbunk, sebes forduló, lassú, korcsos, cigánycsárdás „D” hangnemben
- Magyarpalatka: lassú cigánytánc, ritka csárdás, szökös, sűrű csárdás, korcsos
- Ismerje a különböző tánc típusok tempóit, a műfaji váltásokat a primás játékához igazodva magabiztosan hajtsa végre
- Tudja az alap- és összetett vonásokat német kápas vonóval, valamint a visszacsapásos, illetve visszacsapás nélküli pizzicatot.
- Alkalmazza a megfelelő vonásnemeket az egy („C”) húron történő játékmódban is.
- Sajátítsa el az egy húros játékmód bal kéz-fekvéseit, rendelkezzen az ehhez szükséges állóképességgel.

— Ajánlott tananyag:

Könyvek, füzetek:

- A magyar népi tánczene (Szerk.: Virágölgyi - Pávai) - Jelenlévő múlt sorozat, Planétás Kiadó
- Árendás P. - Kozma Gy.: Vajdaszentiványi Népzene I. brácsa-bögő melléklete - Hagyományok Háza
- Mohácsy Albert: Magyar népzenei dallamgyűjtemény bögőmelléklete - Hagyományok Háza

Hangzóanyagok:

- Marosszéki Muzsika - Vavrincz András gyűjtéseiből HHCD 014-015
- Péterlaci bandavezető - Lunka József (Fekete Antal gyűjtéseiből 4.) FECD 024
- Vajdaszentiványi zenekar - Éljen a magyar! (Fekete Antal gyűjtéseiből 7.) FECD 032
- Csiszár Aladár - Magyarpéterlaka - Új Pátria 12. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA-112-2
- Magyarpalatkai banda - Esküvő Mezőkeszüben (Fekete Antal gyűjtéseiből 1.) FECD 008
- Magyarpalatkai banda - Esküvő Magyarpalatkán 1984-ben (Fekete Antal gyűjtéseiből 3.) FECD 021
- Báré-Magyarpalatka - Új Pátria 3. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA-103-2

— Követelmény:

Legyen képes

- a helyes hangsúlyozásra (pl. sebes forduló-korcsos szökös-sűrű csárdás közötti hasonlóságok, illetve különbözőségek érzékeltetésére),
- a különböző vonások és pengetések variációira,
- hallás utáni dallamtanulásra és a kotta nélküli kíséretre,
- a tanult tánc típusokat megfelelő hangnemben kíséreni és lezárni,
- a tanult dialektusok énekelt dallamainak elsajátítására és énekes előadó zenekari kíséretére.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- 2-2 dallam magyarpalatkai lassú cigánytánc, ritka csárdás, szökös, sűrű csárdás
- Marosszéki táncok 7-8 percben.

5. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztés
- Magyarpalatka: ritka magyar, sűrű magyar, négyes
- Szatmár: lassú és friss csárdás, kondástánc, oláhos „A” hangnemben
- Ismerje a funkciós harmonizálást, a kíséretszólam jellemző fordulatait az új stílusú zenekarok játékában.
- Fejlessze balkéz-technikáját a III. fekvésig terjedően, a klasszikus zenei gyakorlatban használatos nyitott fekvések alkalmazásával.
- Alkalmazza tudatosan, a többi kísérőhangszerrel együttműködve a harmóniafüzéseknek megfelelő basszusmeneteket.

— Ajánlott tananyag:

Könyvek, füzetek:

- A magyar népi tánczene (Szerk.: Virágvolgyi - Pávai) - Jelenlévő múlt sorozat, Planétás Kiadó
- Mohácsy Albert: Magyar népzenei dallamgyűjtemény bőgőmelléklete - Hagyományok Háza

Hangzóanyagok:

- Magyarpalatkai banda - Esküvő Mezőkeszűben (Fekete Antal gyűjtéseiből 1.) FECD 008
- Magyarpalatkai banda - Esküvő Magyarpalatkán 1984-ben (Fekete Antal gyűjtéseiből 3.) FECD 021
- Béré-Magyarpalatka - Új Pátria 3. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA-103-2
- Szatmári bandák (Szerk.: Vavrincz András, Hans Hurtig) Hungaroton 1995. HCD 18192

— Követelmény:

Legyen képes

- önálló gyakorlásra, tanulásra,
- hallás utáni dallamtanulásra,
- a kíséretszólam egyszerű lejegyzésére, formai és tartalmi elemzésére,
- a különböző tánc típusok között a váltások magabiztos végrehajtására, ritmikai és zenei értelemben egyaránt (közjátékok, sorzárók, stb.),
- a zenei tartalom kifejezésének igényével a tempo, a karakter, a tánc típus és a dialektus Követelményeinek megfelelően a megtanult dallamokat hallás után játszani, illetve kísérsni,
- parlando, rubato, giusto játékmódok igényes kíséretére,
- a tanult dialektusok énekelt dallamainak megtanulására, azok kíséretére.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- 2-2 dallam szatmári kondástánc, lassú és friss csárdás
- Magyarpalatkai táncok 7-8 percben.

6. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztés
- Szatmár: hallgató, magyar verbunk, lassú és friss csárdás „D” hangnemben
- Küküllő menti magyar táncok: lassú, székely verbunk, féloláhos, szökő, szegényes, pontozó

— Ajánlott tananyag:

Könyvek, füzetek:

- A magyar népi tánczene (Szerk.: Virágölgyi - Pávai) - Jelenlévő múlt sorozat, Planétás Kiadó
- Mohácsy Albert: Magyar népzenei dallamgyűjtemény bőgőmelléklete - Hagyományok Háza

Hangzóanyagok:

- Magyar Népzenei Antológia I. Tánczene (5 lemez) LPX 18112-116
- Szatmári bandák (Szerk.: Vavrincz András, Hans Hurtig) Hungaroton 1995. HCD 18192
- A magyarbecsei Kulcsár Ferenc bandája - Szerk.: Pávai István HHCD 011-012
- Ádámosi banda - Sövényfalvi lakodalom 1980-ban (Fekete Antal gyűjtéseiből 5.) FECD 025
- Szántó Ferenc - Magyarbece (Mestereink sorozat) FA-040-2
- Szászcsávás Band - Transylvanian folk music Szerk.: Szánthó Zoltán
- Szászcsávás Band 3. - Thermal Comfort Kft. 1998. Szerk.: Szánthó Zoltán
- Szászcsávás-Szászbogács - Új Pátria 10. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA-110-2

— Követelmény:

Legyen képes

- önálló gyakorlásra, tanulásra,
- hallás és kotta utáni dallamtanulásra,
- a kíséretszólam egyszerű lejegyzésére, formai és tartalmi elemzésére,
- a különböző tánc típusok között a váltások magabiztos végrehajtására, ritmikai és zenei értelemben egyaránt (közjátékok, sorzárók, stb.),
- a zenei tartalom kifejezésének igényével a tempo, a karakter, a tánc típus és a dialektus Követelményeinek megfelelően, a megtanult dallamokat hallás után játszani, illetve kísérni,
- parlando, rubato, giusto játékmódok igényes kíséretére,
- a tanult dialektusok énekelt dallamainak megtanulására, azok kíséretére.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- 2-2 dallam Küküllő-menti lassú, szökő, szegényes, pontozó

Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

„B” tagozatra irányítható az a tanuló, aki az átlagot meghaladó zenei tehetséggel és hangszeres adottságokkal rendelkezik, valamint érdeklődése és szorgalma alkalmassá teszi arra, hogy megfeleljen minőségben és mennyiségben magasabb Követelményeinek.

2. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztés
- Szék: ritka és sűrű tempó, négyes, hétlépés
- Ismerje és tudja alkalmazni a tánc kíséretben is a tanult (szaggatott, illetve folyamatos) egyenletes és aszimmetrikus düvő vonásokat.
- Kalotaszeg: legényes, csárdás, szapora, verbunk „A” hangnemben
- Fejlessze balkéz-technikáját a III. fekvésig terjedően a népzeneben használatos zárt fekvéseknek (1-4, illetve 2-4) megfelelően.

— Ajánlott tananyag:

Könyvek, füzetek:

- A magyar népi tánczene (Szerk.: Virágölgyi - Pávai) - Jelenlévő múlt sorozat, Planétás Kiadó
- Mohácsy Albert: Magyar népzenei dallamgyűjtemény bőgőmelléklete - Hagyományok Háza
- Mester L. - Árendás P. - Doór R.: Kalotaszegi Legényesek (Magyarlóna) Hagyományok Háza
- Mohácsy Albert: Kalotaszegi Népzene I-II. - Hagyományok Háza

Hangzóanyagok:

- Magyar Népzenei Antológia I. Tánczene LPX 18112-116

- A bogártelki Czilika-banda - Kalotaszegi népzene, Szerk.: Pávai István HHCD 003-004
- Kalotaszegi híres prímások - Esküvő Méréban (Fekete Antal gyűjtéseiből 2.) FECD 017
- Varga Ferenc „Csipás” - Kalotaszegi lakodalom, Türe 1976 (Fekete Antal gyűjtéseiből 8.) FECD 038
- Magyarlóna - Kalotaszegi magyar népzene (Kallós Archívum 2.) FA-075-2
- Váralmási Pici Aladár és bandája- Új Pátria 1.(Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA-101-2
- Szászfenes - A Muzák - Új Pátria 13. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA-113-2

— Követelmény:

Legyen képes

- a megfelelő hangsúlyozásra, illetve a különböző vonásnemekkel a belső hangsúlyozásra,
- aszimmetrikus vonás használatára külön vonóval és düvözve is (széki lassú, illetve négyes esetében),
- a különböző tánc típusokat az adott hangnemben kíséni, illetve a megfelelő sorzáró formulákkal lezárni (verbunk, ritka tempo, hétlépés),
- a műfaji váltások magabiztos végrehajtására (porka-hétlépés, sűrű-ritka tempo),
- teljes tánczenei folyamatok kíséretének eljátszására,
- tánc kíséretnek esetén többfajta vonásnem alkalmazására, ezek váltogatására a tempo és a zenei lüktetés megtartása mellett
- megfelelő zenekari összjátékra,
- a tanult dialektusok énekelt dallamainak megtanulására.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Széki táncok 7-8 percben.
- 2-2 dallam kalotaszegi verbunk és legényes

3. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztés
- Kalotaszeg: legényes, csárdás, szapora, verbunk „A”, „G” és „B” hangnemben
- Rábaköz: verbunk, dus, lassú és friss csárdás „A” és „D” hangnemben
- Tudjon kíséni más, az adott tájegységen szokásos hangnemekben is.

— Ajánlott tananyag:

Könyvek, füzetek:

- A magyar népi tánczene (Szerk.: Virágölgyi - Pávai) -Jelenlévő múlt sorozat, Planétás Kiadó Mohácsy Albert: Magyar népzenei dallamgyűjtemény bőgőmelléklete - Hagyományok Háza
- Mester L. - Árendás P. - Doór R.: Kalotaszegi Legényesek (Magyarlóna) Hagyományok Háza
- Mohácsy Albert: Kalotaszegi Népzene I-II. - Hagyományok Háza
- Hangzóanyagok:
- Magyar Népzenei Antológia I. Tánczene LPX 18112-116
- A bogártelki Czilika-banda - Kalotaszegi népzene, Szerk.: Pávai István HHCD 003-004
- Kalotaszegi híres prímások- Esküvő Mérában (Fekete Antal gyűjtéseiből 2.) FECD 017
- Varga Ferenc „Csipás” - Kalotaszegi lakodalom, Türe 1976 (Fekete Antal gyűjtéseiből 8.) FECD 038
- Magyarlóna - Kalotaszegi magyar népzene (Kallós Archívum 2.) FA-075-2
- Váralmási Pici Aladár és bandája- Új Pátria 1.(Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA-101-2
- Szászfenes - A Muzák - Új Pátria 13. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA-113-2

— Követelmény:

Legyen képes

- a pizzicato különböző fajtáinak alkalmazására a tánczenében,
- bizonyos tánckísérek esetén többfajta vonásnem alkalmazására, ezek váltogatására a tempó és a zenei löktetés megtartása mellett
- a friss csárdások gyors tempójának megtartására,
- megfelelő zenekari összjátékra,
- a tanult dialektusok énekelt dallamainak megtanulására.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Kalotaszegi táncok 7-8 percben
- 2-2 dallam rábaközi dus, lassú és friss csárdás

4. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztés
- Marosszék: verbunk, sebes forduló, lassú, korcsos, cigánycsárdás „D” hangnemben
- Magyarpalatka: lassú cigánytánc, ritka csárdás, szökös, sűrű csárdás, korcsos
- Galga mente: mars, lassú csárdás, bukós „A” hangnemben
- Ismerje a különböző tánc típusok tempóit, a műfaji váltásokat a prímás játékához igazodva magabiztosan hajtsa végre

- Tudja az alap- és összetett vonásokat német kápas vonóval, valamint a visszacsapásos, illetve visszacsapás nélküli pizzicatot.
- Alkalmazza a megfelelő vonásnemeket az egy („C”) húron történő játékmódban is.
- Sajátítsa el az egy húros játékmód bal kéz-fekvéseit, rendelkezzen az ehhez szükséges állóképességgel.
- Fejlessze balkéz-technikáját a III. fekvésig terjedően a klasszikus zenében használatos nyitott fekvéseknek megfelelően.

— Ajánlott tananyag:

Könyvek, füzetek:

- A magyar népi tánczene (Szerk.: Virágölgyi - Pávai) - Jelenlévő múlt sorozat, Planétás Kiadó
- Árendás P. - Kozma Gy.: Vajdaszentiványi Népzene I. brácsa-bőgő melléklete - Hagyományok Háza
- Mohácsy Albert: Magyar népzenei dallamgyűjtemény bőgőmelléklete - Hagyományok Háza
- Unger Balázs: Galga menti vonósbandák - Hagyományok Háza

Hangzóanyagok:

- Marosszéki Muzsika - Vavrincz András gyűjtéseiből HHCD 014-015
- Péterlaki bandavezető - Lunka József (Fekete Antal gyűjtéseiből 4.) FECD 024
- Vajdaszentiványi zenekar - Éljen a magyar! (Fekete Antal gyűjtéseiből 7.) FECD 032
- Csiszár Aladár - Magyarpéterlaka - Új Pátria 12. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA-112-2
- Magyarpalatkai banda - Esküvő Mezőkeszüben (Fekete Antal gyűjtéseiből 1.) FECD 008
- Magyarpalatkai banda - Esküvő Magyarpalatkán 1984-ben (Fekete Antal gyűjtéseiből 3.) FECD 021
- Béré-Magyarpalatka - Új Pátria 3. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA-103-2

— Követelmény:

Legyen képes

- a helyes hangsúlyozásra (pl. sebes forduló-korcsos szökös-sűrű csárdás közötti hasonlóságok, illetve különbözőségek érzékeltetésére),
- a különböző vonások és pengetések variációira,
- hallás utáni dallamtanulásra és a kotta nélküli kíséretre,
- a tanult tánc típusokat megfelelő hangnemben kísérfi és lezárni,
- bizonyos tánc kísérfetek esetén többfajta vonásnem alkalmazására, ezek váltogatására a tempó és a zenei lüktetés megtartása mellett
- megfelelő zenekari összjátékra,

- a tanult dialektusok énekelt dallamainak elsajátítására és énekes előadó zenekari kíséretére.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- 2-2 dallam magyarpalatkai lassú cigánytánc, ritka csárdás, szökös, sűrű csárdás
- Marosszéki táncok 7-8 percben.
- 2 dallam Galga menti mars

5. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztés
- Magyarpalatka: ritka magyar, sűrű magyar, négyes
- Szatmár: lassú és friss csárdás, kondástánc, oláhos „A” hangnemben
- Bonchidai magyar táncok: lassú és sűrű magyar, lassú és sűrű csárdás
- Bonchidai román táncok: lassú és sűrű csárdás, verbunk és invirtita
- Ismerje a funkciós harmonizálásba kíséretszólam jellemző fordulatait az új stílusú zenekarok játékában.
- Fejlessze balkéz-technikáját a III. fekvésig terjedően, a klasszikus zenei gyakorlatban használatos nyitott fekvések alkalmazásával.
- Alkalmazza tudatosan, a többi kísérőhangszerrel együttműködve a harmóniafüzéseknek megfelelő basszusmeneteket.

— Ajánlott tananyag:

Könyvek, füzetek:

- A magyar népi tánczene (Szerk.: Virágölgyi - Pávai) - Jelenlévő múlt sorozat, Planétás Kiadó
- Mohácsy Albert: Magyar népzenei dallamgyűjtemény bőgőmelléklete - Hagyományok Háza
- Árendás P. - Havasréti Pál.: Bonchidai Népzene I. brácsa-bőgő melléklet - Hagyományok Háza

Hangzóanyagok:

- Bonchida-Válaszút - Észak-mezőségi magyar népzene (Kallós Archívum 1.) FA-058-2
- Magyarpalatkai banda - Esküvő Mezőkeszűben (Fekete Antal gyűjtéseiből 1.) FECD 008
- Magyarpalatkai banda - Esküvő Magyarpalatkán 1984-ben (Fekete Antal gyűjtéseiből 3.) FECD 021
- Báré-Magyarpalatka - Új Pátria 3. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA-103-2
- Szatmári bandák (Szerk.: Vavrincez András, Hans Hurtig) Hungaroton 1995. HCD 18192

— Követelmény:

Legyen képes

- önálló gyakorlásra, tanulásra,
- hallás utáni dallamtanulásra,
- a kíséretszólam egyszerű lejegyzésére, formai és tartalmi elemzésére,
- a különböző tánc típusok között a váltások magabiztos végrehajtására, ritmikai és zenei értelemben egyaránt (közjátékok, sorzárók, stb.),
- a zenei tartalom kifejezésének igényével a tempo, a karakter, a tánc típus és a dialektus Követelményeinek megfelelően a megtanult dallamokat hallás után játszani, illetve kísérsni,
- parlando, rubato, giusto játékmódok igényes kíséretére,
- bizonyos tánc kísérek esetén többfajta vonásnem alkalmazására, ezek változtatására a tempo és a zenei lüktetés megtartása mellett
- megfelelő zenekari összjátékra,
- a tanult dialektusok énekelt dallamainak megtanulására, azok kíséretére.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- 2-2 dallam szatmári kondástánc, lassú és friss csárdás
- Magyarpalatkai táncok 7-8 percben.
- 2-2 dallam bonchidai román verbunk és invirtita

6. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztés
- Szatmár: hallgató, magyar verbunk, lassú és friss csárdás „D” hangnemben
- Küküllő menti magyar táncok: lassú, székely verbunk, féloláhos, szökő, szegényes, pontozó
- Gömör: verbunk, hallgató, lassú és friss csárdás „D” hangnemben

— Ajánlott tananyag:

Könyvek, füzetek:

- A magyar népi tánczene (Szerk.: Virágölgyi - Pávai) - Jelenlévő múlt sorozat, Planétás Kiadó
- Mohácsy Albert: Magyar népzenei dallamgyűjtemény bőgőmelléklete - Hagyományok Háza

Hangzóanyagok:

- Magyar Népzenei Antológia I. Tánczene (5 lemez) LPX 18112-116
- Szatmári bandák (Szerk.: Vavrincz András, Hans Hurgig) Hungaroton 1995. HCD 18192
- A magyarbecei Kulcsár Ferenc bandája - Szerk.: Pávai István HHCD 011-012

- Ádamosi banda - Sövényfalvi lakodalom 1980-ban (Fekete Antal gyűjtéseiből 5.) FECD 025
- Szántó Ferenc - Magyarbece (Mestereink sorozat) FA-040-2
- Szászcsávás Band - Transylvanian folk music Szerk.: Szánthó Zoltán
- Szászcsávás Band 3. - Thermal Comfort Kft. 1998. Szerk.: Szánthó Zoltán
- Szászcsávás-Szászbogács - Új Pátria 10. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA-110-2
- Varsányi Ildikó: Gömöri népzene - Hagyományok Háza

— Követelmény:

Legyen képes

- önálló gyakorlásra, tanulásra,
- hallás és kotta utáni dallamtanulásra,
- a kíséretszólam egyszerű lejegyzésére, formai és tartalmi elemzésére,
- a különböző tánc típusok között a váltások magabiztos végrehajtására, ritmikai és zenei értelemben egyaránt (közjátékok, sorzárók, stb.),
- a zenei tartalom kifejezésének igényével a tempo, a karakter, a tánc típus és a dialektus Követelményeinek megfelelően, a megtanult dallamokat hallás után játszani, illetve kíséreni,
- parlando, rubato, giusto játékmódok igényes kíséretére,
- bizonyos tánckísérek esetén többfajta vonásnem alkalmazására, ezek változtatására a tempó és a zenei lüktetés megtartása mellett
- megfelelő zenekari összjátékra,
- a tanult dialektusok énekelt dallamainak megtanulására, azok kíséretére.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- 2-2 dallam Küküllő-menti lassú, szökő, szegényes, pontozó
- Gömöri hallgató és verbunk

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

„A” tagozat végén

— A tanuló ismerje:

- hangszeri felépítését, részeit, hangolását, húrozását,
- a három- és négyhúros bőgő, illetve cselló népzeneben használatos balkéz-fekvéseit, dialektusonként jellemző basszusmeneteit.
- a népzeneinkben használatos vonófajta kezelését, az egyszerű és összetett vonásnemeket, illetve a különböző pengetés fajtaikat.
- a vonós népzene hazai hangzó, lejegyzett és elméleti forrásanyagát, valamint az általános népzenei irodalmat.

— Legyen képes:

- természetes, hosszú időtávon is oldott hangszerkezelésre, biztos és dinamikus hangképzésre vonóval és pengetve egyaránt,
- az egyszerű, illetve összetett vonások alkalmazására,
- a jobb és bal kéz technikájának összehangolására,
- az adott tánczenére jellemző hangsúlyozás, aszimmetria és dinamika tudatos alkalmazására,
- hangszeres népzenei darabok önálló megtanulására.

— Rendelkezzék:

- biztos tempótartással, ritmusérzéssel,
- periódusérzéssel,
- lapról olvasási készséggel,
- biztos zenei memóriával, fejlett hallással, kontrolláló képességgel

„B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

— A tanuló legyen képes:

- tudásáról számot adni zenekari produkcióként illetve táncot kísérve,
- teljes tánczenei folyamatok kíséretére a prímás játékát (tempóváltásait, tánc típusváltásait stb.) követve, az egyéb kísérőhangszerekkel ritmikailag és harmóniailag együttműködve,
- énekes dallamok kíséretének megformálására az adott dialektus stílusának megfelelően,
- önálló zenekari produkciók összeállítására.

A művészeti alapvizsga követelményei

— A vizsga részei:

- A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

— A vizsga tantárgya és időtartama:

Népi bőgő/cselló főtárgy

- „A” tagozat: minimum 10 perc
- „B” tagozat: minimum 10 perc

— A vizsga tartalma:

„A” tagozat

- Dél-dunántúli táncok (3-3 dallam: ugrós, lassú- és friss csárdás)
- Széki táncrend 7-8 percben (magyar, sűrű- és ritka tempó, lassú és csárdás)
- Magyarpalatkai táncrend (ritka és sűrű magyar, lassú cigánytánc, csárdás, szökös és sűrű csárdás)

„B” tagozat

- Széki táncrend 7-8 percben (magyar, sűrű- és ritka tempó, lassú és csárdás), lehetőség szerint csellón

- Kalotaszegi táncok (3-3 dallam legényes, lassú csárdás és szapora)
- Szatmári táncok (verbunk, 3-3 dallam oláhos, lassú és friss csárdás)

— A vizsga értékelése:

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- a vibrato helyes alkalmazása,
- hangszerkezelés,
- díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

A továbbképző évfolyamok eléréséig a tanulók tudásszintje között képességeik, teherbírásuk és szorgalmuk alapján jelentős különbség alakulhat ki. Ez a különbség a továbbképző évfolyamokon egyéb elfoglaltságaiktól, gyakorlási idejüktől, érdeklődési körüktől függően tovább növekedhet. Zenetanulásuk iránya és célja is eltérhet; vagy az egyéni hangszertudás tökéletesítése, vagy a kamarazenei, illetve zenekari játék fejlesztése kerül előtérbe.

7. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztés
- Gömör: verbunk, hallgató, lassú és friss csárdás „D” hangnemben

— Ajánlott tananyag:

- Varsányi Ildikó: Gömöri népzene - Hagyományok Háza

— Követelmény:

Legyen képes

- bizonyos tánc kíséretnek esetén többfajta vonásnem alkalmazására, ezek váltogatására a tempó és a zenei löktetés megtartása mellett
- megfelelő zenekari összjátékra,
- a tanult dialektusok énekelt dallamainak megtanulására.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Gömöri táncok 7-8 percben

8. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztés
- 1. Bonchidai magyar táncok: lassú és sűrű magyar, lassú és sűrű csárdás
- 2. Bonchidai román táncok: lassú és sűrű csárdás, verbunk és invirtita

— Ajánlott tananyag:

- A magyar népi tánczene (Szerk.: Virág völgyi - Pávai) - Jelenlévő múlt sorozat, Planétás Kiadó
- Mohácsy Albert: Magyar népzenei dallamgyűjtemény bőgőmelléklete - Hagyományok Háza
- Árendás P. - Havasréti Pál: Bonchidai Népzene I. brácsa-bőgő melléklet - Hagyományok Háza

Hangzóanyagok:

- Bonchida-Válaszút - Észak-mezőségi magyar népzene (Kallós Archívum 1.) FA-058-2

— Követelmény:

Legyen képes

- bizonyos tánc kíséretetek esetén többfajta vonásnem alkalmazására, ezek váltogatására a tempó és a zenei löktetés megtartása mellett
- megfelelő zenekari összjátékra,
- a tanult dialektusok énekelt dallamainak megtanulására.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- 2-2 dallam bonchidai román verbunk és invirtita
- Bonchidai magyar táncok 7-8 percben

9. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztés
- Kalotaszeg: keserves, hajnali és román táncok

— Ajánlott tananyag:

- A magyar népi tánczene (Szerk.: Virág völgyi - Pávai) - Jelenlévő múlt sorozat, Planétás Kiadó
- Mohácsy Albert: Kalotaszegi Népzene I-II. - Hagyományok Háza

Hangzóanyagok:

- Magyar Népzenei Antológia I. Tánczene (5 lemez) LPX 18112-116
- A bogártelki Czilika-banda - Kalotaszegi népzene, Szerk.: Pávai István HHCD 003-004
- Kalotaszegi híres prímások- Esküvő Méréban (Fekete Antal gyűjtéseiből 2.) FECD 017

- Varga Ferenc „Csipás” - Kalotaszegi lakodalom, Türe 1976 (Fekete Antal gyűjtéseiből 8.) FECD 038
- Magyarlóna - Kalotaszegi magyar népzene (Kallós Archívum 2.) FA-075-2
- Váralmási Pici Aladár és bandája- Új Pátria 1.(Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA-101-2
- Szászfenes - A Muzák - Új Pátria 13. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA-113-2

— Követelmény:

Legyen képes

- bizonyos tánckísérek esetén többfajta vonásnem alkalmazására, ezek váltogatására a tempó és a zenei löktetés megtartása mellett
- megfelelő zenekari összjátékra,
- a tanult dialektusok énekelt dallamainak megtanulására.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Kalotaszegi román táncok
- Kalotaszegi keserves, hajnali, csárdás, szapora 7-8 percben

10. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztés
- Galga mente: mars, lassú csárdás, bukós „A” hangnemben

— Ajánlott tananyag:

- Unger Balázs: Galga menti vonósbandák - Hagyományok Háza

— Követelmény:

Legyen képes

- bizonyos tánckísérek esetén többfajta vonásnem alkalmazására, ezek váltogatására a tempó és a zenei löktetés megtartása mellett
- megfelelő zenekari összjátékra,
- a tanult dialektusok énekelt dallamainak megtanulására.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Galga menti táncok 7-8 percben

Továbbképző évfolyamok „B” tagozat

7. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztés
- Repertoár bővítés: Gömör: verbunk, hallgató, lassú és friss csárdás
- Ördögösfüzes: cigánytánc, lassú és sűrű csárdás, ritka magyar, sűrű fogásolás, verbunk

— Ajánlott tananyag:

- Nagy Zsolt - Havasréti Pál: Ördögösfüzesi népzene brácsa-bőgő melléklete - Hagyományok Háza

Hangzóanyagok:

- Ördögösfüzes - Mezőségi magyar népzene (Kallós Archívum) FA-081-2

— Követelmény:

Legyen képes

- bizonyos tánciskéretetek esetén többfajta vonásnem alkalmazására, ezek változtatására a tempó és a zenei lüktetés megtartása mellett,
- megfelelő zenekari összjátékra,
- a tanult dialektusok énekelt dallamainak megtanulására.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Gömöri táncok 7-8 percben
- 2-2 dallam ördögösfüzesi cigánytánc és ritka magyar

8. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztés
- Repertoárbővítés:
- 1. Bonchidai magyar táncok: lassú és sűrű magyar, lassú és sűrű csárdás
- 2. Bonchidai román táncok: lassú és sűrű csárdás, verbunk és invirtita
- Mezőföld: ugrós és eszközös táncok, lassú és friss csárdás „G” hangnemben

— Ajánlott tananyag:

- A magyar népi tánczene (Szerk.: Virágölgyi - Pávai) - Jelenlévő múlt sorozat, Planétás Kiadó
- Mohácsy Albert: Magyar népzenei dallamgyűjtemény bőgőmelléklete - Hagyományok Háza
- Árendás P. - Havasréti Pál: Bonchidai Népzene I. brácsa-bőgő melléklet - Hagyományok Háza

Hangzóanyagok:

- Bonchida-Válaszút - Észak-mezőségi magyar népzene (Kallós Archívum 1.) FA-058-2

— Követelmény:

Legyen képes

- bizonyos tánciskéretetek esetén többfajta vonásnem alkalmazására, ezek változtatására a tempó és a zenei lüktetés megtartása mellett,
- megfelelő zenekari összjátékra,
- a tanult dialektusok énekelt dallamainak megtanulására.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Bonchidai magyar és román táncok 7-7 percben

- Mezőföldi táncok 7percben

9. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztés
- Repertoárbővítés:
- Kalotaszeg: keserves, hajnali és román táncok
- Szilágyság: figurázó, csárdás és ugrálás

— Ajánlott tananyag:

- A magyar népi tánczene (Szerk.: Virágölgyi - Pávai) - Jelenlévő múlt sorozat, Planétás Kiadó
- Mohácsy Albert: Kalotaszegi Népzene I-II. - Hagyományok Háza

Hangzóanyagok:

- Magyar Népzenei Antológia I. Tánczene (5 lemez) LPX 18112-116
- A bogártelki Czilika-banda - Kalotaszegi népzene, Szerk.: Pávai István HHCD 003-004
- Kalotaszegi híres prímások- Esküvő Méréban (Fekete Antal gyűjtéseiből 2.) FECD 017
- Varga Ferenc „Csipás” - Kalotaszegi lakodalom, Türe 1976 (Fekete Antal gyűjtéseiből 8.) FECD 038
- Magyarlóna - Kalotaszegi magyar népzene (Kallós Archívum 2.) FA-075-2
- Váralmási Pici Aladár és bandája- Új Pátria 1.(Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA-101-2
- Szászfenes - A Muzák - Új Pátria 13. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA-113-2
- Szilágynagyfalu-Szilagybagos - Új Pátria 5. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA-105-2

— Követelmény:

Legyen képes

- bizonyos tánckísérek esetén többfajta vonásnem alkalmazására, ezek váltogatására a tempó és a zenei lüktetés megtartása mellett
- megfelelő zenekari összjátékra,
- a tanult dialektusok énekelt dallamainak megtanulására.

— Az év végi vizsga javasolt anyaga:

- Kalotaszegi román táncok
- Kalotaszegi keserves, hajnali, csárdás, szapora 7-8 percben
- Szilágysági csárdás és ugrálás

10. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztés
- Repertoárbővítés:
- Galga-mente: mars, lassú csárdás, bukós „A” hangnemben
- Kürt: verbunk, hallgató, lassú és friss csárdás

— Ajánlott tananyag:

- Unger Balázs: Galga menti vonósbandák - Hagyományok Háza
- Agócs Gergely - Gombai Tamás: Kürti bandák- Hagyományok Háza

— Követelmény:

Legyen képes

- bizonyos tánc kíséretetek esetén többfajta vonásnem alkalmazására, ezek váltogatására a tempó és a zenei löktetés megtartása mellett
- megfelelő zenekari összjátékra,
- a tanult dialektusok énekelt dallamainak megtanulására.

— Az év végi vizsga javasolt anyaga:

- Galga menti táncok 7-8 percben
- Kürti táncok 7-8 percben

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

Az „A” tagozat végén

— A tanuló ismerje:

- a magyar népzene nyelvjárás-területeit és ezek stílusbeli jellemzőit,
- a hangszeres zene szerepét a magyar népzenei hagyományában,
- a tanult hangszeres dallamok formai sajátosságait,
- a különböző népzenei tájegységek (dialektusok) jellemző tánc típusait, táncait, az ezekhez kapcsolódó dallamanyagot és hangszeres zenét,
- a különböző tájegységekre jellemző hagyományos népi hangszereket, hangszer-együtteseket, valamint a vonós bandák különböző felállításait és ezek hangzását,
- népzeneink múltját,
- hangszere múltját, elterjedését a magyar népzeneben,
- vázlatosan a hazai népzene kutatás történetét, nevesebb személyiségeit, választott hangszerének kiemelkedő művelőit, hagyományörző előadóit.

— Legyen képes:

- tánczenei folyamatban a különböző dallamok kíséretének összekötésére, ismerje a kíséretszólam fűzésének szabályait,
- dallam- és típusváltás azonnali felismerésére,
- zenésztársaival zenei kapcsolatteremtésre.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

— A tanuló ismerje:

- a magyar népi vonós zene történetét,
- a népzene előadásmódjának jellegzetességeit és ezen belül részletesen a hangképzés, hangsúlyozás, ritmus és a forma jellemző módjait, az előadás általános és különleges sajátosságait, valamint a zenei improvizáció népzeneinkre jellemző módjait,
- a cigányság szerepét a magyar vonószenei hagyomány kialakulásában és falvaink zenei életében,
- a szomszéd népek, valamint az európai népek vonószenei hagyományát.

— Legyen fogékony:

- más népek zenéjének befogadására.

— Rendelkezzék:

- a népzenei gyűjtőmunkához nélkülözhetetlen zenei felkészültséggel, jó kapcsolatteremtő képességgel, megfelelő előadói készséggel, szereplési tapasztalattal, állóképességgel.

— Legyen képes:

- céltudatosan gyakorolni,
- tánc kísérésére, táncossal való kapcsolatteremtésre.

— Tudjon számot adni:

- választott (falusi) mestere dallamanyagának, stílusának ismeretéről.

A művészeti záróvizsga követelményei

— A vizsga részei:

- A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

— A vizsga tantárgya és időtartama:

Népi bőgő/cselló főtárgy

- „A” tagozat: minimum 10 perc
- „B” tagozat: minimum 10 perc

— A vizsga tartalma:

„A” tagozat

- Marosszéki táncok 7-8 percben (székely verbunk, sebes forduló, lassú csárdás, korcsos és szöktető)
- Rábaközi/ vagy gömöri táncok (verbunk, dus, lassú- és friss csárdás)
- Parlando-rubato dallamok (3 dallam kalotaszegi hajnali vagy mezősegi keserves vagy szatmári hallgató)

„B” tagozat

- Marosszéki táncok 7-8 percben (székely verbunk, sebes forduló, lassú csárdás, korcsos és szöktető)
- Rábaközi/ vagy gömöri táncok (verbunk, dus, lassú- és friss csárdás)
- Erdélyi aszimmetrikus román táncok (2-2 dallam de-a lungu, purtata vagy invirtita)

— A vizsga értékelése:

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- a vibrato helyes alkalmazása,
- hangszerkezelés,
- díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök.

- Megfelelő számú, jó minőségű, bélhúrokkal felszerelt bőgő és fémhúros cselló.
- MP3-as és CD játszó, video-, illetve DVD lejátszó-felvevő készülék.
- Lejegyzések készítésére alkalmas többsebességű magnetofon vagy számítógép.
- Hangzó zenei és videó/DVD példatár.
- Metronóm.

32.2.1.4. Tekerő

— A tekerőtanítás feladatai:

- A tekerő tanterv alapvetően a magyar paraszti hagyományra épít. Ennek megfelelően a törzsanyag túlnyomórészt a tekerő ismert elterjedési területéről származik (Csongrád és Bács-Kiskun megye egésze, valamint Pest és Jász-Nagykun-Szolnok megye déli része). Az e területről származó dallamkincs alkotja hangszerünk magyar zenei anyanyelvét. Ennek tanításában-tanulásában az eredeti gyűjtések, hang- és videofelvételek játsszák a főszerepet. Ezen túlmenően a tanuló kapjon átfogó képet a magyar népzene egészéről, a hangszeres zene-tánc-népszokások-hagyományok összefüggésrendszeréről.
- A program célja továbbá, hogy a tananyagon keresztül megvilágítsa e hangszer szerepét az európai műveltségfejlődésében. Ennek megfelelően lehetőséget biztosít a régi zenében, európai népzeneben, klasszikus zenében történő elmélyedésre is.
- A program eredményes megvalósításának alapfeltétele, hogy az oktatás magyar rendszerű tekerőn történjen. A magyar hangszerek ugyanis több, nagyon fontos alkatrész-

ben eltérnek más instrumentumoktól: a klaviatúra alapvetően más, a recsegőszerkezet egyedi, a kottaház szélesebb, a kerék és a hajtókar átmérője jóval kisebb.

— Ismertesse meg a tanulókkal:

- a magyar népzene főbb dialektusait és azok formakultúráját, különös tekintettel az Alföld, még inkább a Dél-Alföld hagyományára,
- a hangszer adottságaiból következő zenei kifejezőmódokat,
- a hangszer működési elvét, beállításának módszereit, a karbantartás napi gyakorlatát,
- a tekerő sokszínűségét, történelmi múltját és jelenét, népi, történelmi, klasszikus és modern zenei hagyományát,
- a hangszer szakirodalmát, a hozzáférhető zenei felvételeket, gyűjtéseket.

— Fejlessze a tanuló:

- hallását, ritmusérzékét,
- zenei memóriáját, fantáziáját,
- játéktechnikáját, stílusérzékét,
- a kottaolvasás és írás készségét,
- a magyar nyelvvel is összefüggő hangsúlyérzékét,
- az improvizációs készséget, a zenei folyamatokban való gondolkodás képességét.

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- Mondókák, gyermekjáték dallamok, szokásdallamok, főként az alapfok első néhány évfolyamának dallamai.

— Követelmény:

- A gyermek ismerkedjen meg minél több, az életkorának megfelelő népdallal, túlnyomórészt a tekerő magyarországi elterjedési területéről. Ezek segítségével ismerje meg a ritmus, dallam, mozgás és az anyanyelv kapcsolatát.
- A megtanult dallamokat tudja énekelve, táncolva, játszva előadni, azokat tapssal, dobogással, ritmushangszerekkel kíséni.

— Az év végi vizsga javasolt anyaga:

- Mondókák, gyermekdalok, szokásdallamok, táncdallamok ritmuskíséréssel.

2. évfolyam

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- Mondókák, gyermekjáték dallamok, szokásdallamok, főként az alapfok első néhány évfolyamának dallamai.

- A gyermek különböző játékos gyakorlatok segítségével ismerkedjen meg a tekerő használatával:
- énekét kísérje egyenletesen forgatott tekerővel, amelybe csak egy húr van beakasztva (végig lehet próbálni mindhárom húrral)
- igyekezzon megszólaltatni ritmikusan, egyenletesen a recsegést
- énekét kísérje egyenletes recsegéssel (esetleg tanári segítséggel).

— Követelmény:

- A gyermek ismerkedjen meg minél több, az életkorának megfelelő népdallal, túlnyomórészt a tekerő magyarországi elterjedési területéről. Ezek segítségével ismerje meg a ritmus, dallam, mozgás és az anyanyelv kapcsolatát.
- A megtanult dallamokat tudja énekelve, táncolva, játszva előadni, azokat tapssal, dobogással, ritmushangszerekkel kíséni.
- Tudja a tekerő különböző funkcióit (kísérőhúrok, egyenletes recsegés) külön-külön használni.

— Az év végi vizsga javasolt anyaga:

- Mondókák, gyermekdalok, szokásdallamok, táncdallamok ritmuskíséréssel, tekerő egyenletes hajtásával.

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- Gyermekdalok, szokásdallamok, jeles napok dalai, dudanóta típusú dél-alföldi csárdásdallamok.

— A tanuló sajátítsa el:

- a hangszer helyes tartását ülő helyzetben,
- a hajtókar megfelelő tartását, indítását, egyenletes, szünetmentes forgatását,
- a balkéz helyes tartását a kottaháztetőn,
- a szép zenei hang megformálásához szükséges billentéstechnikát.

— Követelmény:

Legyen képes:

- egyenletesen, mérsékelt tempóban, szépen formált hangokkal az alapidallamokat játszani,
- tempótartásra,
- hallás utáni dallamtanulásra,
- fekvésváltásokat megvalósítani C1 - G1 és G1 - C2 közti hangtartományban,
- a négyujjas játéktechnika alkalmazására,
- negyedek mérsékelt tempójú recsegésére dallamhoz kötötten vagy anélkül.

— Az év végi vizsga javasolt anyaga:

- Két különböző karakterű összeállítás.

2. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- 1. Dél-alföldi oláhok és lassú csárdások.
- 2. Hajdútáncok: XVIII. századi tánczenék a régi stílusú ugrós-legényes típuscsaládhoz kapcsolódva, szokásdallamok.

— Követelmény:

A tanuló legyen képes:

- hangszerét önállóan felövezni, megfelelő tartással ülni,
- a recsegőt a kívánt tempó szerint önállóan beállítani,
- megfelelő billentéstechnikával szépen formált hangokat képezni,
- a dallamokat egyszerű leváltó-hangokkal díszíteni,
- a négyujjas ujjrendet alkalmazni,
- hangszerjátékát énekkel színesíteni, énekét hangszerrel kísérni,
- a tá, és esetleg ti-ti ritmusképletek alkalmazására recsegésben,
- tempóváltásokat megvalósítani hosszabb zenei folyamatban.

— Az év végi vizsga javasolt anyaga:

- Két különböző karakterű összeállítás.

3. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- 1. Dél-alföldi lassú csárdás, friss csárdás, duda játékmód és hallgató.
- 2. Magyar történeti zene, szokásdallamok.

— Követelmény:

A tanuló legyen képes:

- a kereket önállóan begyantázni,
- a recsegőt korrigálni erős tempóváltás esetén (lassú - friss csárdás),
- a leváltó-hangok és belső,
- a tekerő teljes klaviatúráján való tájékozódásra,
- a tá, ti-ti, ritmusképleteket recsegni,
- a sorzáró „tá-ti-ti ti-ti tá szün”, vagy a „tíj-ri-ri ti-ti tá szün” formula következetes alkalmazására csárdásokban,
- ismerje a duda-játékmódot, a parlando-rubato előadásmód sajátosságait,
- hosszabb tánczenei folyamatot megfelelő tempóváltással előadni.

- Tudjon több tekerővel együtt muzsikálni.

— Az év végi vizsga javasolt anyaga:

- Két különböző karakterű összeállítás.

4. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- 1. Dél-alföldi tánczene (Szentese).
- 2. Kanásztáncok, dudanóták, ugrósok (népzenei dialektusok szerint), szokásdallamok, esetleg európai tekerőmuzsika (népzene).

— Követelmény:

A tanuló legyen képes

- hangszerét segítséggel behangolni,
- a 3 és 4 ujjas játéktechnikát alkalmazni
- különböző leváltó-hangokkal, kötésekkel a dallam belső hangsúlyozására,
- egyszerű körülírásokat, trillákat, sorzárlatokat alkalmazni,
- a bal és jobb kéz mozgásait függetleníteni,
- a recsegésben a tá, ti-ti, tij-ri-ri módusok,
- a szinkópa használatára.

— Tudjon:

- 3/4-es és 6/8-os dallamokat helyesen hangsúlyozni, recsegés nélkül,
- más hangszerekkel együtt zenélni.

— Az év végi vizsga javasolt anyaga:

- Három különböző karakterű összeállítás.

5. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- 1. Dél-alföldi tánczene (Csongrád).
- 2. Más népzenei dialektusok dallamai, historikus dallamok, szokásdallamok, európai tekerőzene.

— Követelmény:

A tanuló legyen képes:

- hangszerén tanári segítséggel a zászlókat behangolni, a húrokat vattázni, a kereket gyantázni,
- a recsegés dallamon belüli építkezését megvalósítani (Negyedekből sűrűsödő nyolcados-tizenhatodos mozgás, majd sorzárlat... stb),
- a három és négyujjas játékmód alkalmazására,
- szinkópás dallamépítésre a Dél-alföldi stíluson belül,

- üres dallamhúrra lezárni (G°),
- más hangszerekkel, énekesekkel együtt muzsikálni.

— Az év végi vizsga javasolt anyaga:

- Három különböző összeállítás, ebből legalább egy kamarazenei formában.

6. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- 1. Dél-alföldi zene (egyszerű adatközlői stílusjegyekkel).
- 2. Más népzenei dialektusok dallamai, historikus dallamok, szokásdallamok, európai tekerőzene, rövid karakterdarabok a tekerő klasszikus zeneirodalmából.

— Követelmény:

A tanuló legyen képes:

- hangszerét beállítani, tisztán behangolni,
- különböző ujjrendeket megfelelően alkalmazni,
- akkordfölbontásokra, skálákra,
- a dallamhúr első (A0) és negyedik fokán (D1) lezárni,
- az esztam hangsúlyú recsegést megvalósítani,
- a sorkezdő nyolcad felütés recsegéseket alkalmazni,
- a Dél-alföldre jellemző díszítéstechnikákat szabadon alkalmazni

— Az év végi vizsga javasolt anyaga:

- Három különböző összeállítás, ebből egy zenekarral.

Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

„B” tagozatra irányítható az a tanuló, aki az átlagot meghaladó zenei tehetséggel és hangszeres adottságokkal rendelkezik, valamint érdeklődése és szorgalma alkalmassá teszi arra, hogy megfeleljen minőségben és mennyiségben magasabb Követelményeinek.

2. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- 1. Dél-alföldi oláhosok és lassú csárdások.
- 2. Dél-alföldi lassú csárdás.
- 3. Hajdútáncok: XVIII. századi tánczenék a régi stílusú ugrós-legényes típuscsaládhoz kapcsolódva, szokásdallamok.

— Követelmény:

A tanuló legyen képes:

- hangszerét önállóan felövezni, megfelelő tartással ülni,
- a recsegőt a kívánt tempó szerint önállóan beállítani,
- megfelelő billentéstechnikával szépen formált hangokat képezni,

- a dallamokat üres húrra képzett és fogott billentyűs leváltó-hangokkal díszíteni,
- a négyujjas ujjrendet alkalmazni,
- hangszerjátékát énekkel színesíteni, énekét hangszerrel kísérni,
- a tá, és esetleg ti-ti és sorvégi tá-szün ritmusképletek alkalmazására recsegésben,
- a bal és jobb kéz ritmikai függetlenítésére,
- tempóváltásokat megvalósítani hosszabb zenei folyamatban.

— Az év végi vizsga javasolt anyaga:

- Két különböző karakterű összeállítás.

3. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- 1. Dél-alföldi lassú csárdás, friss csárdás, duda játékmód és hallgató.
- 2. Magyar történeti zene, szokásdallamok.

— Követelmény:

A tanuló legyen képes:

- hangszerét behangolni a tanár által megadott alaphangra (recsegőhúr),
- a kereket önállóan begyantázni,
- a recsegőt korrigálni erős tempóváltás esetén (lassú -friss csárdás),
- a leváltó-hangok és belső leváltó-hangok helyes alkalmazására,
- körülírásokra, egyszerű trillákra, szekvenciákra,
- a tekerő teljes klaviatúráján való tájékozódásra,
- a tá, ti-ti, tij-ri-ri ritmusképleteket recsegni,
- a sorzáró „tá-ti-ti ti-ti tá szün”, vagy a „tij-ri-ri ti-ti tá szün” formula következetes alkalmazására csárdásokban,
- ismerje a duda-játékmódot, a parlando-rubato előadásmód sajátosságait,
- hosszabb tánczenei folyamatot megfelelő tempóváltással előadni.
- Tudjon több tekerővel együtt muzsikálni

— Az év végi vizsga javasolt anyaga:

- Két különböző karakterű összeállítás.

4. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- 1. Dél-alföldi tánczene (Szentese).
- 2. Kanásztáncok, dudánóták, ugrósok (népzenei dialektusok szerint), szokásdallamok, esetleg európai tekerőmuzsika (népzene).

— Követelmény:

A tanuló legyen képes:

- hangszerét önállóan behangolni,
- a húrokat fölvtázní,
- a 3 és 4 ujjas játéktechnikát alkalmazni
- különböző leváltó-hangokkal, kötésekkel a dallam belső hangsúlyozására,
- egyszerű körülírásokat, tartott váltóhangos hosszú trillákat, sorzárlatokat alkalmazni,
- a bal és jobb kéz mozgásait függetleníteni, és azokat koordinálni,
- a recsegésben a tij-ri-ri ti-ti tá szűn sorzárlat stílusos alkalmazására összefűggő tánczenei folyamatban,
- a szinkópa használatára.

— Tudjon:

- 3/4-es és 6/8-os dallamokat helyesen hangsúlyozni, recsegés nélkül,
- énekest kísérni,
- más hangszerekkel együtt zenélni.

— Az év végi vizsga javasolt anyaga:

- Két-három különböző karakterű összeállítás

5. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- 1. Dél-alföldi tánczene (Csongrád).
- 2. Más népzenei dialektusok dallamai, historikus dallamok, szokásdallamok, európai tekerőzene.

— Követelmény:

A tanuló legyen képes:

- hangszerén a zászlókat behangolni, a húrokat vattázní, a kereket gyantázní,
- a recsegés dallamon belűli építkezését megvalósítani (Negyedekből sűrűsűdű nyolcados-tizenhatodos mozgás, majd sorzárlat stb.),
- a sorzárlat utolsó negyedén hangsűlyt adni (hosszű recsegés),
- a három és négyujjas játékműd alkalmazására,
- rövid trillákából állű és szinkópás dallamépítésre a Dél-alföldi stíluson belűl,
- akkordfelbontásokra, skálákra,
- speciális hangolásű hangszeren játszani (kvart-, oktávhangolás),
- űres dallamhűrra lezárni (G0),
- más hangszerekkel, énekesekkel együtt muzsikálni, néptáncosokat zenével kísérni.

— Az év végi vizsga javasolt anyaga:

- Három különböző összeállítás, ebből legalább egy kamarazenei formában.

6. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- 1. Dél-alföldi zene (egyszerű adatközlői stílusjegyekkel).
- 2. Regionális népzene (A helyi környezet - település, megye, tájegység, dialektusterület népzenei anyaga).
- 3. Egyházi népénekek, szokásdallamok, komolyzenei művek.
- 2. Más népzenei dialektusok dallamai, historikus dallamok, szokásdallamok, európai tekerőzene, rövid karakterdarabok a tekerő klasszikus zeneirodalmából.

— Követelmény:

A tanuló legyen képes:

- hangszerét beállítani, tisztán behangolni,
- a klaviatúrán tisztán intonálni,
- különböző ujjrendeket megfelelően alkalmazni,
- rövid kromatikus menetekre, akkordfölbontásokra, skálákra,
- a dallamhúr első (A0) és negyedik fokán (D1) lezárni,
- a „ri-ri ti” és a négy tizenhatodos recsegés megszólaltatására,
- az esztamhangsúlyú recsegést megvalósítani,
- a sorkezdő nyolcad és tizenhatod felütés recsegéseket alkalmazni,
- a Dél-alföld jellemző díszítéstechnikáit szabadon alkalmazni
- Ismerje és alkalmazza néhány adatközlő egyéni játékmódját.

— Az év végi vizsga javasolt anyaga:

- Három különböző összeállítás, ebből egy zenekarral.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

— A tanuló ismerje:

- hangszer történetét, változatait, elterjedtségét Magyarországon és más országokban,
- a magyar tekerő hagyományos repertoárját és játékstílusát,
- hangszer irodalmát, hangfelvételeit, a jelentősebb magyar adatközlőket.

— A tanuló legyen képes:

- hangszerét behangolni,
- természetes, oldott hangszerkezelésre,
- zenei és technikai szempontból tudatos elemző gyakorlásra,
- életkorának és képességeinek megfelelő zenei anyag stílusos előadására,
- közepes nehézségű dallami és ritmikai zenei problémák megoldására (leváltóhangok alkalmazása, lezárások, trillák, recsegési modulusok, recsegések dallamon belüli építkezése),
- a díszítőmotívumok megfelelő alkalmazására.

— A tanuló rendelkezzeék:

- megfelelő zenei memóriával,
- jó hallással, koncentrációképesseéggel,
- kottaolvasási rutinnal.

A művészeeti alapvizsga követelményei

— A vizsga részei:

- A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

— A vizsga tantárgya és időtartama:

Tekerő főtárgy

- „A” tagozat: minimum 10 perc
- „B” tagozat: minimum 10 perc

— A vizsga tartalma:

„A” tagozat

- Három műsorszám bemutatása, amelyből kettő a Középső Tisza mente dallamanyagából áll, egy pedig Magyarország más tájegységeihez kötődik, esetleg historikus zene, vagy Európa más népeinek tekerőmuzsikája.
- A műsorszámok között legyen olyan összeállítás, amely bemutatja a Középső Tisza mente tánczenéjét (oláhos, csárdás, frisses).
- Ez utóbbiban legyenek felismerhetők a magyar tekerőre jellemző alapvető dallamalkotási és ritmikai sajátosságok.

„B” tagozat

- Három műsorszám bemutatása, amelyből kettő a Középső Tisza mente dallamanyagából áll, egy pedig Magyarország más tájegységeihez kötődik, esetleg historikus zene, vagy Európa más népeinek tekerőmuzsikája.
- A műsorszámok között legyen olyan összeállítás, amely bemutatja a Középső Tisza mente tánczenéjét (oláhos, csárdás, frisses).
- Ez utóbbiban legyenek felismerhetők bizonyos adatközlőkre jellemző alapvető dallamalkotási és ritmikai sajátosságok (például Bársony Mihály, Balla István vagy Szenyéri Dániel stílusjegyei).

— A vizsga értékelése:

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- helyes testtartás, hangszertartás, kéztartás,
- hangminőség,
- hangszerkezelés,
- helyes ritmus és tempó, - technikai felkészültség,
- jobb- és balkéz-technika,
- előadásmód,

- zenei stílusok és előadások megvalósítása,
- díszítések megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

A továbbképző évfolyamok eléréséig a tanulók tudásszintje között képességeik, teherbírásuk és szorgalmuk alapján jelentős különbség alakulhat ki. Ez a különbség a továbbképző évfolyamokon egyéb elfoglaltságaiktól, gyakorlási idejüktől, érdeklődési körüktől függően tovább növekedhet. Zenetanulásuk iránya és célja is eltérhet; vagy az egyéni hangszertudás tökéletesítése, vagy a kamarazenei, illetve zenekari játék fejlesztése kerül előtérbe.

7. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- 1. Dél-alföldi zene (adatközlői stílusjegyekkel).
- 2. Más népzenei dialektusok dallamai, historikus dallamok, szokásdallamok, európai tekerőzene, rövid karakterdarabok a tekerő klasszikus zeneirodalmából.

— Követelmény:

Legyen képes:

- tisztán intonálni,
- aszimmetria megvalósítására dallamban,
- tartott váltóhangos hosszú trillákra,
- különbséget tenni a tekerő hagyományos magyar játéktechnikája illetve más tájegységek, műfajok előadásmódja között.

— Az év végi vizsga javasolt anyaga:

- 3 különböző összeállításból álló koncert program, és a hangszer jellegéből, illetve a választott éves tananyag jellegéből adódóan a beszámoltatás történhet egyéni, zenekari vagy kamarazenei formában.

8. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- 1. Dél-alföldi zene (adatközlői stílusjegyekkel).
- 2. Más népzenei dialektusok dallamai, historikus dallamok, szokásdallamok, európai tekerőzene, rövid karakterdarabok a tekerő klasszikus zeneirodalmából.

— Követelmény:

Legyen képes:

- az ismert dallamanyagot összefüggő tánczenei folyamatba rendezni,

- egyszerű akkordfelbontásokat, skálákat játszani,
- különbséget tenni a tekerő hagyományos magyar játéktechnikája illetve más tájegységek, műfajok előadásmódja között.

— Az év végi vizsga javasolt anyaga:

- Négy különböző összeállításból álló koncert program. A hangszer jellegéből, illetve a választott éves tananyag jellegéből adódóan a beszámoltatás történhet egyéni, zenekari vagy kamarazenei formában is.

9. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- 1. Dél-alföldi zene (adatközlői stílusjegyekkel).
- 2. Más népzenei dialektusok dallamai, historikus dallamok, szokásdallamok, európai tekerőzene, rövid karakterdarabok a tekerő klasszikus zeneirodalmából.

— Követelmény:

Legyen képes:

- egyszerűbb ritmus-aszimmetria megvalósítására,
- stílusfüggő ujjrendek megkülönböztetésére,
- különbséget tenni a tekerő hagyományos magyar játéktechnikája illetve más tájegységek, műfajok előadásmódja között.

— Az év végi vizsga javasolt anyaga:

- Négy különböző összeállításból álló koncert program. A hangszer jellegéből, illetve a választott éves tananyag jellegéből adódóan a beszámoltatás történhet egyéni, zenekari vagy kamarazenei formában is.

10. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- 1. Dél-alföldi zene (adatközlői stílusjegyekkel).
- 2. Más népzenei dialektusok dallamai, historikus dallamok, szokásdallamok, európai tekerőzene, rövid karakterdarabok a tekerő klasszikus zeneirodalmából.

— Követelmény:

Legyen képes:

- önálló hangszerkezelésre, beállításra, karbantartásra,
- különböző stílusoknak megfelelő játéktechnika megválasztására, tánczenei folyamat, koncert program összeállítására,
- különbséget tenni a tekerő hagyományos magyar játéktechnikája illetve más tájegységek, műfajok előadásmódja között.

— Az év végi vizsga javasolt anyaga:

- Öt különböző összeállításból álló koncert program. A hangszer jellegéből, illetve a választott éves tananyag jellegéből adódóan a beszámoltatás történhet egyéni, zenekari vagy kamarazenei formában is.

Továbbképző évfolyamok „B” tagozat

7. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- 1. Dél-alföldi zene (adatközlői stílusjegyekkel).
- 2. Más népzenei dialektusok dallamai, historikus dallamok, szokásdallamok, európai tekerőzene, rövid karakterdarabok a tekerő klasszikus zeneirodalmából.
- 3. A tanár és a tanuló által közösen választott témakör: népzene, történeti zene vagy klasszikus zene.

— Követelmény:

Legyen képes:

- tisztán intonálni,
- aszimmetria megvalósítására dallamban,
- tartott váltóhangos hosszú trillákra,
- különbséget tenni a tekerő hagyományos magyar játéktechnikája illetve más tájegységek, műfajok előadásmódja között.

— Az év végi vizsga javasolt anyaga:

- Három különböző összeállításból álló koncert program. A hangszer jellegéből, illetve a választott éves tananyag jellegéből adódóan a beszámoltatás történhet egyéni, zenekari vagy kamarazenei formában is.

8. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- 1. Dél-alföldi zene (adatközlői stílusjegyekkel).
- 2. Más népzenei dialektusok dallamai, historikus dallamok, szokásdallamok, európai tekerőzene, rövid karakterdarabok a tekerő klasszikus zeneirodalmából.
- 3. A tanár és a tanuló által közösen választott témakör: népzene, történeti zene vagy klasszikus zene.

— Követelmény:

Legyen képes:

- az ismert dallamanyagot összefüggő tánczenei folyamatba rendezni,
- egyszerű akkordfelbontásokat, skálákat játszani,
- különbséget tenni a tekerő hagyományos magyar játéktechnikája illetve más tájegységek, műfajok előadásmódja között

— Az év végi vizsga javasolt anyaga:

- Négy különböző összeállításból álló koncert program. A hangszer jellegéből, illetve a választott éves tananyag jellegéből adódóan a beszámoltatás történhet egyéni, zenekari vagy kamarazenei formában is.

9. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- 1. Dél-alföldi zene (adatközlői stílusjegyekkel).
- 2. Más népzenei dialektusok dallamai, historikus dallamok, szokásdallamok, európai tekerőzene, rövid karakterdarabok a tekerő klasszikus zeneirodalmából.
- 3. A tanár és a tanuló által közösen választott témakör: népzene, történeti zene vagy klasszikus zene.

— Követelmény:

Legyen képes:

- egyszerűbb ritmus-aszimmetria megvalósítására,
- stílusfüggő ujjrendek megkülönböztetésére,
- különbséget tenni a tekerő hagyományos magyar játéktechnikája illetve más tájegységek, műfajok előadásmódja között.

— Az év végi vizsga javasolt anyaga:

- Négy különböző összeállításból álló koncert program. A hangszer jellegéből, illetve a választott éves tananyag jellegéből adódóan a beszámoltatás történhet egyéni, zenekari vagy kamarazenei formában is.

10. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- 1. Dél-alföldi zene (adatközlői stílusjegyekkel).
- 2. Más népzenei dialektusok dallamai, historikus dallamok, szokásdallamok, európai tekerőzene, rövid karakterdarabok a tekerő klasszikus zeneirodalmából.
- 3. A tanár és a tanuló által közösen választott témakör: népzene, történeti zene vagy klasszikus zene.

— Követelmény:

Legyen képes:

- önálló hangszerkezelésre, beállításra, karbantartásra,
- különböző stílusoknak megfelelő játéktechnika megválasztására, tánczenei folyamat, koncert program összeállítására,
- különbséget tenni a tekerő hagyományos magyar játéktechnikája illetve más tájegységek, műfajok előadásmódja között.

— Az év végi vizsga javasolt anyaga:

- Öt különböző összeállításból álló koncert program. A hangszer jellegéből, illetve a választott éves tananyag jellegéből adódóan a beszámoltatás történhet egyéni, zenekari vagy kamarazenei formában is.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

— A tanuló ismerje:

- a dél-alföldi tekerőzene stílusjegyeit és repertoárját,
- a magyar történeti zene tekerőn játszható repertoárját,
- az európai népek tekerőzenéjét és a hangszer klasszikus zeneirodalmát.

— A tanuló legyen képes:

- hangszerét karbantartani, behúrozni, rajta egyszerűbb javításokat elvégezni,
- repertoárjának és technikájának önálló továbbfejlesztésére,
- egyszerűbb akkordfelbontásokat, skálákat, tartott váltóhangos hosszú trillákat játszani,
- aszimmetrikus dallamelemeket és ritmusokat játszani,
- tánczenei folyamatot, koncertprogramot önállóan összeállítani.

— A tanuló rendelkezék:

- a tekerő hagyományos előadói gyakorlatára épülő rögtönzőképességgel.

A művészeti záróvizsga követelményei

— A vizsga részei

- A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

— A vizsga tantárgya és időtartama:

Tekerő főtárgy

- „A” tagozat: minimum 10 perc
- „B” tagozat: minimum 10 perc

— A vizsga tartalma:

„A” tagozat

- Négy összeállítás bemutatása, amelyből kettő a Középső Tisza mente dallamanyagából áll, másik kettő pedig Magyarország más tájegységeihez kötődik, esetleg historikus zene, Európa más népeinek tekerőmuzsikája, vagy a tekerő klasszikus zeneirodalmának reprezentánsa (például XVIII. századi angol tekerő duók)
- A műsorszámok között legyen olyan összeállítás, amely bemutatja a Középső Tisza mente tánczenéjét (oláhos, csárdás, frisses), és reprezentálja azoknak a településeknek a dallamanyagát, ahonnan megbízható minőségű hangfelvétel áll rendelkezésre (például Tiszaújfalú, Bokros, Szentés, Fábiánsebestyén)
- Ez utóbbiban legyenek felismerhetők bizonyos adatközlőkre jellemző alapvető dallamalkotási és ritmikai sajátosságok (például Bársony Mihály, Balla István vagy Szevényi Dániel stílusjegyei)

„B” tagozat

- Négy összeállítás bemutatása, amelyből kettő a Középső Tisza mente dallamanyagából áll, másik kettő pedig Magyarország más tájegységeihez kötődik, esetleg historikus zene, Európa más népeinek tekerőmuzsikája, vagy a tekerő klasszikus zeneirodalmának reprezentánsa (például XVIII. századi angol tekerő duók)
- A műsorszámok között legyen olyan összeállítás, amely bemutatja a Középső Tisza mente tánczenéjét (oláhos, csárdás, frisses), és reprezentálja azoknak a településeknek a dallamanyagát, ahonnan megbízható minőségű hangfelvétel áll rendelkezésre (például Tiszaújfalu, Bokros, Szentés, Fábiansebestyén)
- Ez utóbbiban legyenek felismerhetők bizonyos adatközlőkre jellemző alapvető dal-
lamalkotási és ritmikai sajátosságok (például Bársony Mihály, Balla István vagy Sze-
nyéri Dániel stílusjegyei)
- A négy műsorszám közül legalább egy zenekari összeállítás legyen (pl. tekerő-
klarinét, tekerő-duda, két tekerő, vonós zenekar stb.)

— A vizsga értékelése:

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- helyes testtartás, hangszertartás, kéztartás,
- hangminőség,
- hangszerkezelés,
- helyes ritmus és tempó,
- technikai felkészültség,
- jobb- és balkéz-technika,
- előadásmód,
- zenei stílusok és előadások megvalósítása,
- díszítések megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

- Megfelelő mennyiségű, jó minőségű, magyar rendszerű tekerő, bélhúrral felszerelve
- Kottatartó
- Metronóm
- Lejátszásra és felvételre alkalmas audio-vizuális eszközök
- A követelmények teljesítéséhez szükséges könyvek, kották, CD-k.

32.2.2. Fúvós tanszak

32.2.2.1. Népi furulya

A furulyatanítás feladatai:

— Ismertesse meg a tanulóval:

- a furulyák fontosabb fajtáinak játéktechnikáját, a furulya hangszercsalád történeti múltját,
- a magyar népzene főbb dialektusaiban a furulyajáték jellegzetességeit, az ezekkel összefüggő énekelt és hangszeres dallamokat, táncfajtákat, népszokásokat, mindezek formai és tartalmi elemeivel, zenei gondolkodásmódjaival együtt,
- a hangszerjátékhoz szükséges elméleti ismereteket.

— Fejlessze:

- a tanuló hallását,
- a nyelvvel is összefüggő ritmus- és hangsúlyérzékét, formaérzékét, stílusérzékét, rögtönzőképességét, zenei emlékezetét,
- képességét dallamok rögtönző összefűzésére, táncjátékok és ciklusok kialakítására,
- önálló lényegfelismerő képességét,
- a táncosokkal, illetve az énekessel való zenei kommunikációképességét.

— Alakítson ki:

- könnyed hangszerkezelést,
- megfelelő légzéstechnikát, helyes és a hagyományoknak megfelelő befúvásmódokat,
- test-, hangszer- és kéztartást, billentést, laza, egyenletes ujjtechnikát.

Előkészítő évfolyamok

1. évfolyam

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- - Népdalok éneklése és furulyázása, díszítés nélkül, ügyelve a szöveg és nyelvi hangsúlyok adta szabályokra.

— Ajánlott tananyag:

- Gergelits Márta: Furulya előkészítő 1-2 (Budapest 1992) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
- Dévai János: Furulyaiskola I. (Budapest 1987) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
- Fábrián Éva - Juhász Zoltán: Éneklő furulya. Hagyományok Háza 2003.

— Követelmények:

- Legyen képes a tanévben tanult népdalokat helyes hangsúlyozással énekelni és furulyázni.

— Az év végi vizsga javasolt anyaga:

- Rubato és giusto népdalok eljátszása, magyar nyelvi hangsúlyozással és ritmikával.

2. évfolyam

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- Székelyföldi népdalok éneklése és furulyázása, díszítés nélkül, ügyelve a szöveg és nyelvi hangsúlyok adta szabályokra.

— Ajánlott tananyag:

- Gergelits Márta: Furulya előkészítő 1-2 (Budapest 1992) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
- Dévai János: Furulyaiskola I. (Budapest 1987) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
- Fábíán Éva - Juhász Zoltán: Éneklő furulya. Hagyományok Háza, 2003.

— Követelmények:

- Legyen képes a tanévben tanult székelyföldi népdalokat helyes hangsúlyozással énekelni és furulyázni.

— Az év végi vizsga javasolt anyaga:

- Rubato, lassú és sebes csárdás dallamok eljátszása a Székelyföldről.

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- Udvarhelyszéki dallamok.
- A hatlyukú furulya alsó 10 hangjának használata.
- A hetedik hang módosítása félfedéssel.
- Az ajakkal segített felhangos fúvástechnika kialakítása.
- Hangcsoportok összekötése (legato), szétválasztása (staccato).
- A csárdásdallamok ütemeinek belső hangsúlyai.

— Ajánlott tananyag:

- Gergelits Márta: Furulya előkészítő 1-2 (Budapest 1992) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
- Dévai János: Furulyaiskola I. (Budapest 1987) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
- Juhász Zoltán: Furulyaiskola II. - Székelyföld (Budapest 1989) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

— Követelmény:

- Legyen képes a tanult székelyföldi dallamokat stílusosan, a tánc típusoknak megfelelő tempóban, egyszerűen díszítve, variáltan eljátszani.

— Az év végi vizsga javasolt anyaga:

- Egy-egy rubato, lassú és sebes csárdás dallam Udvarhely székből.

2. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- Csíki székelly dallamok.
- A hatlyukú furulya alsó 14 hangjának használata - az első átfújás hangjai.
- A hetedik hang módosítása villafozással.
- Triolás ritmusok a forgatós dallamokban.
- Aszimmetrikus ütemezésű és ritmusú csárdás dallamok.
- Közös muzsikálás másik furulyával, gardonnal.

— Ajánlott tananyag - kották hangzó melléklettel:

- Juhász Zoltán: Furulyaiskola II. - Székelyföld (Budapest 1989) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

— Követelmény:

- Legyen képes a tanult felcsíki dallamokat stílusosan, egyszerűen díszítve, variáltan, a tánc típusoknak megfelelő tempóban eljátszani.

— Az év végi vizsga javasolt anyaga:

- Egy-egy felcsíki keserves, lassú és sebes csárdás, féloláhos, verbunk dallam gardonkísérettel is.

3. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- A dunántúli dialektus dallamai és játékmódja furulyán.
- A dallamok záróhangja a furulya alaphangja.

— Ajánlott tananyag:

- Juhász Zoltán: Furulyaiskola IV. - Dél-Dunántúl, kotta + kazetta (Budapest 1992) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
- Archív dunántúli duda és furulyafelvételek (Néprajzi Múzeum, MTA Zenetudományi Intézet)

— Követelmény:

- Legyen képes a tanult dunántúli dallamokat stílusosan, egyszerűen díszítve, variáltan, a tánc típusoknak megfelelő tempóban eljátszani.

— Az év végi vizsga javasolt anyaga:

- Dél-dunántúli rubato, ugrós, kanásztánc, lassú és friss csárdás dallamok eljátszása.

4. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- Gyimesi dallamok.

- A hatlyukú furulya 2 oktávjának használata.
- Torokhangos (gégezöngés) kíséret a tanuló alkatától, fejlettségi szintjétől függően.
- Aszimmetrikus ütemezésű és ritmusú, illetve szinkópás ritmusú dallamok és hangsúlyozásuk.
- Közös muzsikálás másik furulyással, gardonnal.

— Ajánlott tananyag:

- Juhász Zoltán: Az utolsó dudás. Pál István nógrádi pásztor zenei öröksége. Magyar Művelődési Intézet, 1998
- Juhász Zoltán: Furulyaiskola III. - Gyimes (Budapest 1990) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
- Nesztor Iván: Gyimesi furulyamuzsika (Budapest 1993) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
- Magyar furulyások Erdélyben és Moldvában - kazetta. szerk. Juhász Zoltán (Budapest 1993) Hungaroton

— Követelmény

Legyen képes:

- a tanult gyimesi dallamokat stílusosan, díszítve, variáltan, a tánc típusoknak megfelelő tempóban eljátszani.
- a hatlyukú furulya 2 oktávjának használatára.

— Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Egy-egy gyimesi lassú és sebes magyaros, csárdás, kettős jártatója és sirülője, keserves dallam eljátszása gardonkísérettel is

5. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- A palóc furulyajáték dallamvilága és játéktechnikája.
- Semleges hangsorú furulyák ismerete.
- Dudanóták játéka furulyán, dudautánzó furulyajáték.
- A dallamok záróhangja a furulya alaphangja mind az alsó, mind a felső oktávon.
- A törzshangok elválasztására szolgáló figurák, variációk.
- Több furulya együttes játéka.
- Énekkíséret furulyával.
- Az énekes-nyelvi törvények, hangsúlyok, prozódiai szabályok érvényesülése a furulyajátékban.

— Ajánlott tananyag:

- Juhász Zoltán: Az utolsó dudás. Pál István nógrádi pásztor zenei öröksége. Magyar Művelődési Intézet, 1998

- Juhász Zoltán: Kukucska Ernő nógrádi dudás és furulyás hagyatéka (Budapest 1994) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
- Archív nógrádi dudás és furulyás felvételek (Pátria hanglemezsorozat, MTA Zenetudományi Intézet, Néprajzi Múzeum)
- Magyar dudások CD

— Követelmény:

- Ismerje meg és sajátítsa el az évfolyam technikai szintjén a palóc furulyajáték dallamvilágát és játéktechnikáját.
- Semleges hangsorú furulyák ismerete.
- A dallamok záróhangja a furulya alaphangja mind az alsó, mind a felső oktávon.

— Az év végi vizsga javasolt anyaga:

- Két-két palóc giusto és rubato dallam eljátszása.
- Dudautánzó furulyajáték

6. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- A hatlyukú furulya 2. és 3. átfújása.
- A mezőszegi lassú és magyar ritmikája, hangsúlyai a széki zenében.
- Tilinkójáték.
- Variáció és díszítés a széki és moldvai dialektus szabályai szerint.
- Ismerkedés a szomszédnépek hangszereivel és dallamaival.
- Önálló dallamtanulás, egyszerű lejegyzés.

— Ajánlott tananyag:

- Juhász Zoltán: Furulyaiskola IV. - Dél-Dunántúl, kotta + kazetta (Budapest 1992) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
- Archív dunántúli duda és furulyafelvételek (Néprajzi Múzeum, MTA Zenetudományi Intézet)
- Széki énekesek és furulyások CD - Fonó kiadás
- Gyűjtések széki furulyásoktól - Hagyományok Háza
- Balogh Sándor: Moldvai csángómagyar furulyás dallamok és énekek
- Széki pár. Szerk. Juhász Zoltán (kazetta)
- Magyar furulyások Erdélyben és Moldvában - kazetta. szerk. Juhász Zoltán (Budapest 1993) Hungaroton
- Moldvai csángómagyar furulyás dallamok: Hodorog András- kazetta. szerk. Balogh Sándor (Budapest 1994) Harmónia BT.

— Követelmény:

- Ismerje meg és sajátítsa el az évfolyam technikai szintjén a mezősségi lassú és magyar ritmikáját, hangsúlyait a széki zenén keresztül.

— Legyen képes:

- a tanult moldvai dallamokat stílusosan, díszítve, variáltan, a tánc típusoknak megfelelő tempóban eljátszani.
- a hatlyukú furulya 2. és 3. átfújására.
- önálló dallamtanulásra, egyszerű lejegyzésre.

— Az év végi vizsga javasolt anyaga:

- Széki lassú csárdás, magyar.
- Moldvai táncdallamok.

Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

„B” tagozatra irányítható az a tanuló, aki az átlagot meghaladó zenei tehetséggel és hangszeres adottságokkal rendelkezik, valamint érdeklődése és szorgalma alkalmassá teszi arra, hogy megfeleljen minőségben és mennyiségben magasabb Követelményeinek. „B” tagozat Követelménye a végzett anyag mennyiségében, de elsősorban minőségben, a hangszerkezelés biztonságában és az előadás zenei kifejezőerejében haladja meg az A tagozat szintjét.

2. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- Csíki székelly keservesek és táncdallamok: cepres, féloláhos, „Gábor Ignácé”, „székelly csárdás”, párnástánc, medvés, „örömanya tánca”, „golya”, verbunk, „marosszéki” Ambrus János, Balog Áron népzenei főlvételeiből.
- Variálás és díszítés a csíki székelly dialektus szabályai szerint.
- A hatlyukú furulya alsó 14 hangjának használata - az első átfújás hangjai.
- A hetedik hang módosítása villa fogással.
- Triolás ritmusok a forgatós dallamokban.
- Aszimmetrikus ütemezésű és ritmusú csárdás dallamok.
- Közös muzsikálás másik furulyával, gardonnal.

— Ajánlott tananyag - kották hangzó melléklettel:

- Juhász Zoltán: Furulyaiskola II. - Székellyföld (Budapest 1989) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

— Követelmény:

- Legyen képes a tanult felcsíki dallamokat stílusosan, díszítve, variáltan, a tánc típusoknak megfelelő tempóban eljátszani.

— Az év végi vizsga javasolt anyaga:

- Összeállítás a tanult felcsíki népzeneiből: keserves, lassú és sebes csárdás, féloláhos, verbunk dallamok gardonkísérettel.

3. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- A dunántúli dialektus dallamai (parlando rubato előadású lírai dalok, ugrós táncdallamok, lassú és friss csárdás dallamok) a kistájak figyelembe vételével:
- Somogy: Kelec József, Sándor László
- Tolna: Máté István
- Zala: Badacsonyi Lajos, Bíró István
- Baranya: Német Vince
- népzenei felvételei alapján.
- A dallamok záróhangja a furulya alaphangja.

— Ajánlott tananyag:

- Juhász Zoltán: Furulyaiskola IV - Dél-Dunántúl, kotta + kazetta (Budapest 1992) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
- Archív dunántúli duda és furulyafelvételek (Néprajzi Múzeum, MTA Zenetudományi Intézet)

— Követelmény:

- Legyen képes a tanult dunántúli dallamokat stílusosan, díszítve, variáltan, a tánc típusoknak megfelelő tempóban eljátszani.

— Az év végi vizsga javasolt anyaga:

- Dél-dunántúli rubato, ugrós, kanásztánc, lassú és friss csárdás dallamok eljátszása.

4. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- Gyimesi keserves és táncdallamok: lassú és sebes magyaros, kettős jártatója és sirülője, féloláhos medvés, héjszák, „juhait kereső pásztor” Tímár Viktor, Tímár János, Karácsony Lázár, Bács Péter, Hermán György népzenei felvételeiből.
- Gyimesi dallamok, variálás és díszítés a gyimesi dialektus szabályai szerint.
- A hatlyukú furulya 2 oktávjának használata.
- Torokhangos (gégezöngés) kíséret a tanuló alkatától, fejlettségi szintjétől függően.
- Aszimmetrikus ütemezésű és ritmusú, illetve szinkópás ritmusú dallamok és hangsúlyozásuk.
- Közös muzsikálás másik furulyással, gardonnal.

— Ajánlott tananyag:

- Juhász Zoltán: Furulyaiskola III. - Gyimes (Budapest 1990) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

- Nesztor Iván: Gyimesi furulyamuzsika (Budapest 1993) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
- Magyar furulyások Erdélyben és Moldvában- kazetta. Szerk. Juhász Zoltán (Budapest 1993) Hungaroton

— Követelmény:

Legyen képes

- a tanult gyimesi dallamokat stílusosan, díszítve, variáltan, a tánc típusoknak megfelelő tempóban énekelni és eljátszani.
- a hatlyukú furulya 2 oktávjának használatára.

— Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Gyimesi lassú és sebes magyaros, csárdás, kettős jártatója és sirülője, keserves dallamok eljátszása gardonkísérettel is

5. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- A palóc furulyajáték dallamvilága és játéktechnikája az alábbi adatközlők népzenei felvételei alapján:
- Heves: Pozsik István
- Gömör: Fodor József
- Nógrád: Bertók Mihály, Koós József, Melo József.
- Semleges hangsorú furulyák ismerete.
- Dudanóták játéka furulyán, dudautánzó furulyajáték.
- A dallamok záróhangja a furulya alaphangja mind az alsó, mind a felső oktávon.
- A törzshangok elválasztására szolgáló figurák, variációk.
- Több furulya együttes játéka.
- Énekkíséret furulyával.
- Az énekes-nyelvi törvények, hangsúlyok, prozódiai szabályok érvényesülése a furulyajátékban.

— Ajánlott tananyag:

- Juhász Zoltán: Az utolsó dudás. Pál István nógrádi pásztor zenei öröksége. Magyar Művelődési Intézet, 1998
- Juhász Zoltán: Kukucska Ernő nógrádi dudás és furulyás hagyatéka (Budapest 1994) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
- Archív nógrádi dudás és furulyás felvételek (Pátria hanglemezsorozat, MTA Zenetudományi Intézet, Néprajzi Múzeum)
- Magyar dudások CD

— Követelmény:

- Ismerje meg és sajátítsa el az évfolyam technikai szintjén a palóc furulyajáték dallamvilágát és játéktechnikáját.
- Semleges hangsorú furulyák ismerete.
- A dallamok záróhangja a furulya alaphangja mind az alsó, mind a felső oktávon.

— Az év végi beszámoló javasolt anyaga:

- Palóc giusto és rubato dallamok eljátszása.
- Dudautánzó furulyajáték

6. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- A széki furulyajáték dallamvilága és játéktechnikája Székely Ferenc népzenei felvételei alapján:
- A mezőségi lassú és magyar ritmikája, hangsúlyai a széki zenében.
- A moldvai furulyajáték dallamvilága és játéktechnikája az alábbi adatközlők népzenei felvételei alapján: Csobán György, Gusa Pál, Hodorog András, Tálász András.
- Variáció és díszítés a mezőségi és moldvai dialektus szabályai szerint.
- A hatlyukú furulya 2. és 3. átfújása.
- Tilinkójáték.
- Ismerkedés a szomszédnépek hangszereivel és dallamaival.
- Önálló dallamtanulás, egyszerű lejegyzés.

— Ajánlott tananyag:

- Széki énekesek és furulyások CD - Fonó kiadás
- Gyűjtések széki furulyásoktól - Hagyományok Háza
- Balogh Sándor: Moldvai csángómagyar furulyás dallamok és énekek
- Széki pár. Szerk. Juhász Zoltán (kazetta)
- Magyar furulyások Erdélyben és Moldvában- kazetta. Szerk. Juhász Zoltán (Budapest 1993) Hungaroton
- Moldvai csángómagyar furulyás dallamok: Hodorog András - kazetta. Szerk. Balogh Sándor (Budapest 1994) Harmónia BT.

— Követelmény:

- Ismerje meg és sajátítsa el az évfolyam technikai szintjén a mezőségi lassú és magyar ritmikáját, hangsúlyait a széki zenén keresztül.

— Legyen képes:

- a tanult moldvai dallamokat stílusosan, díszítve, variáltan, a tánc típusoknak megfelelő tempóban eljátszani.
- a hatlyukú furulya 2. és 3. átfújására.
- önálló dallamtanulásra, egyszerű lejegyzésre.

— Az év végi vizsga javasolt anyaga:

- Széki lassú csárdás, magyar.
- Moldvai táncdallamok.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

„A” tagozat végén

— A tanuló legyen képes:

- természetes hangszerkezelésre,
- tiszta intonációra,
- a hang, illetve hangszín kialakítására, díszítésére a hagyomány adta kereteken belül,
- hangszeres népzenei darabok önálló megtanulására hangfelvételtől,
- énekes dallamok megformálására hangszerein az adott dialektus hagyományos előadásmódján,
- énekkíséretre,
- más hangszerekkel való együttes játékra a hagyomány adta kereteken belül (furulyák, gardon, citera, esetleg hegedű, cimbalom),
- népzenei darabok értelmes, tagolt előadására a ritmus, a hangsúlyok, az összetartozó és elkülönülő hangok helyes felfogása, illetve alkalmazása révén,
- a tanult dialektusok táncrendjeinek eljátszására.

— Rendelkezzék

- az adott dialektus előadói hagyományára épülő rögtönzőképességgel,
- zenei emlékezőtehetséggel,
- a magyar nyelv és a népzene kapcsolatára épülő ritmus és hangsúlyozási képességgel, formaérzéssel,
- a táncossal, énekesssel való zenei kommunikáció képességével,
- olyan irányú kottaismerettel, mely a népzenei darabok megtanulását segíti,
- a szükséges zeneelméleti ismeretekkel.

— Ismerje

- hangszerei múltját és változatait a magyar nyelvterületen,
- hangszerei repertoárját, illetve annak jellemző részét és előadói hagyományát a fontosabb dialektusterületeken.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

— A tanuló legyen képes:

- tudásáról számot adni szólóban és hangszeres-énekes együttesben színpadon is,
- céltudatosan, önállóan gyakorolni,
- hangszertechnikáját, repertoárját önállóan is fejleszteni.

— Ismerje:

- és alkalmazza a népzene előadásmódjának jellegzetes hangszeres megoldásait- a különböző népzenei tájegységek (dialektusok) jellemző vokális és hangszeres dallamait, tánc típusait, táncait, az ezekhez kapcsolódó dallamanyagot és hangszeres zenét.

— Rendelkezzen:

- a magyar és a szomszéd népek vokális, zenei és tánc hagyománya táji, történeti tagozódásában való tájékozódáshoz szükséges népzenei, tánc történeti, néprajzi, történelmi valamint kulturális ismeretekkel.

A művészeti alapvizsga követelményei

— A vizsga részei:

- A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

— A vizsga tantárgya és időtartama:

Népi furulya főtárgy

- „A” tagozat: minimum 10 perc
- „B” tagozat: minimum 10 perc

— A vizsga tartalma:

„A” tagozat

- Udvarhelyszéki és csíki dallamok (csárdás, „marosszéki”, verbunk).
- Somogyi és zalai dallamok (pásztornóta, ugrós, lassú és friss csárdás)
- Gyimesi táncok.

„B” tagozat

- Székelyföldi dallamok és táncok (keserves, lassú és sebes csárdás, marosszéki).
- Somogyi és zalai dallamok (lassú és friss csárdás, ugrós).
- Gyimesi táncok és más dallamok.
- Moldvai dallamok.

— A vizsga értékelése:

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- hangszerkezelés,
- díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,

- állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

A továbbképző évfolyamok eléréséig a tanulók tudásszintje között képességeik, teherbírásuk és szorgalmuk alapján jelentős különbség alakulhat ki. Ez a különbség a továbbképző évfolyamokon egyéb elfoglaltságaiktól, gyakorlási idejüktől, érdeklődési körüktől függően tovább növekedhet. Zenetanulásuk iránya és célja is eltérhet; vagy az egyéni hangszertudás tökéletesítése, vagy a kamarazenei, illetve zenekari játék fejlesztése kerül előtérbe.

7. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- A Székelyföld furulyazenéje. Továbbképzés az 1-2. évfolyamon tanult dallamokra építve.
- Az ikerfurulya (gyimesi továbbképzés).
- A forgatós táncok dallamvilága.
- Variáció és díszítés a gyergyói és marosszéki kis-dialektusok szabályai szerint.

— Ajánlott tananyag:

- Gyergyó-medencei gyűjtések, felvételek (MTA Zenetudományi Intézet, Hagyományok Háza)
- Bartók Nyárad-menti gyűjtése furulyásoktól (MTA Zenetudományi Intézet, Hagyományok Háza)
- Juhász Zoltán: Furulyaiskola II. - Székelyföld (Budapest 1989) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

— Követelmény:

Legyen képes

- a tanult marosszéki dallamokat stílusosan, díszítve, variáltan, a tánc típusoknak megfelelő tempóban eljátszani.
- elsajátítani a forgatós táncok dallamvilágának jellegzetességeit.

— Az év végi vizsga javasolt anyaga:

- Gyimesi keservesek és táncdallamok (lassú és sebes magyaros, kettős, sirülje, héjszák)
- Székelyföldi hangszeres és vokális eredetű táncdarabok (forgatós, verbunk, féloláhos)
- Hangszerjáték gardonkísérettel.

8. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- A Tiszántúl, Szilágyság és a Felföld pásztorainak furulyazenéje.
- Önálló tanulás, parlando és rubato pásztornóták lejegyzése.
- Hangmódosítás villa fogásokkal.

- A záróhang a furulya IV., illetve I. hangja.
- A flóta.

— Ajánlott tananyag:

- Szilágysági, tiszántúli, gömöri, hevesi, zoboralji felvételek. Hagyományok Háza
- Az utolsó dudás - Pál István nógrádi pásztor zenei öröksége Magyar Művelődési Intézet, 1998
- Flóta felvételek

— Követelmény:

- Ismerje meg és sajátítsa el a Tiszántúl, Szilágyság és a Felföld pásztorainak furulyazenéjét az évfolyam technikai és zenei szintjén.

— Legyen képes:

- hangmódosításra villafogásokkal.
- önálló tanulásra, parlando és rubato pásztornóták lejegyzésére.

— Az év végi vizsga javasolt anyaga:

- Nógrádi pásztornóták és táncdallamok flótán.
- Tiszántúli és szilágysági dallamok furulyán.

9. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- A Küküllő-vidék furulyazenéje.
- A 2. - 3. átfújás kombinálása.
- A pontozó zenetörténeti jelentősége, dallamai, formavilága.
- Kapcsolatok a román invertita és haidau dallamokkal.
- A dunántúli dialektus dallamai és játékmódja hosszúfurulyán.
- A 2. átfújás használata hosszúfurulyán.
- A torokhangos (gégezöngés) kíséret szabályai hosszúfurulyán.

— Ajánlott tananyag:

- Mestereink - Magyarbece, Szántó Ferenc - kazetta (Budapest 1995) Harmónia BT.
- Becsei, magyarlapádi, héderfájai gyűjtések
- Küküllővidéki furulyaiskola illetve példatár (előkészületben)
- Juhász Zoltán: Furulyaiskola IV. - Dél-Dunántúl, kotta + kazetta (Budapest 1992) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
- Archív dunántúli duda és furulyafelvételek (Néprajzi Múzeum, MTA Zenetudományi Intézet)

— Követelmény:

- Ismerje meg és sajátítsa el a Küküllő-vidék furulyazenéjét az évfolyam technikai és zenei szintjén.
- Legyen képes a 2 - 3. átfűzés kombinálására.

— Az év végi vizsga javasolt anyaga:

- Küküllő vidéki párostáncok, pontozók, keservek, román táncok.

10. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- Észak-mezőségi furulyazene dallamkincse, formavilága, technikája.
- A mezőségi lassú és a csárdás aszimmetrikus ütemezése és ritmikája.
- Ritka és sűrű legényesek.

— Ajánlott tananyag:

- Magyarszováti, visai, ördöngösfüzesi, szászníyesi és bálványosváraljai furulyások felvételei. (Hagyományok Háza)
- Magyar furulyások Erdélyben és Moldvában - kazetta. szerk. Juhász Zoltán (Budapest 1993) Hungaroton
- Nesztor Iván: Harmatos a borostyánfa levele (Budapest 1994) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
- Csobánok nótái. Bálványosváraljai és szászníyesi furulyások és énekesek. CD, Fonó kiadás

— Követelmény:

Legyen képes elsajátítani

- az Észak-mezőségi furulyazene dallamkincsét, formavilágát, technikáját.
- a mezőségi lassú és a csárdás aszimmetrikus ütemezését és ritmikáját.

— Az év végi vizsga javasolt anyaga:

- Észak-mezőségi lírai dalok és táncdallamok

Továbbképző évfolyamok „B” tagozat

7. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- A Székelyföld furulyazenéjének további megismerése András József, Elekes Albert, Faludi Áron, Józsa Lajos népzenei felvételei alapján.
- Variáció és díszítés a gyergyói és marosszéki kis-dialektusok szabályai szerint.
- A forgatós táncok dallamvilága.
- Az ikerfurulya (gyimesi továbbképzés).

— Ajánlott tananyag:

- Gyergyó-medencei gyűjtések, felvételek (MTA Zenetudományi Intézet, Hagyományok Háza)
- Bartók Nyárád-menti gyűjtése furulyásoktól (MTA Zenetudományi Intézet, Hagyományok Háza)
- Juhász Zoltán: Furulyaiskola II. - Székelyföld (Budapest 1989) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

— Követelmény:

Legyen képes

- a tanult gyergyói dallamokat stílusosan, díszítve, variáltan, a tánc típusoknak megfelelő tempóban eljátszani,
- a tanult marosszéki dallamokat stílusosan, díszítve, variáltan, a tánc típusoknak megfelelő tempóban eljátszani,
- elsajátítani a forgatós táncok dallamvilágának jellegzetességeit,
- elsajátítani a gyimesi ikerfurulya játék jellegzetességeit.

— Az év végi vizsga javasolt anyaga:

- Gyimesi keservesek és táncdallamok: lassú és sebes magyaros, kettős, sirülje, héjszák
- Székelyföldi hangszeres és vokális eredetű táncdarabok: forgatós, verbunk, féloláhos
- Hangszerjáték gardonkísérettel.

8. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- A Tiszántúli furulyazenéje Kádár Ferenc, Rab István, Bagoly József, Koszta József népzenei felvételei alapján: parlando rubato előadásmódú lírai dalok, lassú és friss csárdás, oláhos.
- Szilágyság furulyazenéje Birtalan József népzenei felvételei alapján: parlando rubato előadásmódú lírai dalok, táncdallamok: tövisháti csárdás, verbunk, lassú és friss csárdás.
- Nógrádi pásztornóták Pál István népzenei felvételeiből.
- Önálló tanulás, parlando és rubato pásztornóták lejegyzése.
- Hangmódosítás villafogásokkal.
- A záróhang a furulya IV., illetve I. hangja.
- A flóta.

— Ajánlott tananyag

- Szilágysági, tiszántúli, gömöri, hevesi, zoboralji felvételek. Hagyományok Háza
- Az utolsó dudás- Pál István nógrádi pásztor zenei öröksége Magyar Művelődési Intézet, 1998
- Flóta felvételek

— Követelmény:

- Ismerje meg és sajátítsa el eredeti felvételek alapján
- Tiszántúl, Szilágyság furulyazenéjét az évfolyam technikai és zenei szintjén.
- pásztornótákat és táncdallamokat Pál István repertoárjából flótán.

— Legyen képes:

- hangmódosításra villa fogásokkal.
- önálló tanulásra, parlando és rubato pásztornóták lejegyzésére.

— Az év végi vizsga javasolt anyaga:

- Nógrádi pásztornóták és táncdallamok flótán.
- Tiszántúli és szilágysági dallamok furulyán.

9. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- A Küküllő-vidék furulyazenéje Szántó Ferenc népzenei felvételei alapján: parlando rubato előadásmódú lírai dalok, székely verbunk, csárdás, féloláhos, szökő.
- A pontozó zenetörténeti jelentősége, dallamai, formavilága.
- Kapcsolatok a román invertita és haidau dallamokkal.
- A 2 - 3. átfújás kombinálása.
- A dunántúli dialektus dallamai és játékmódja hosszúfurulyán: Jankovics Imre, Káplár János, Német Vince, Bíró István népzenei felvételei alapján.
- A 2. átfújás használata hosszúfurulyán.
- A torokhangos (gégezöngés) kíséret szabályai hosszúfurulyán.

— Ajánlott tananyag:

- Mestereink - Magyarbece, Szántó Ferenc - kazetta (Budapest 1995) Harmónia BT.
- Becsei, magyarlapádi, héderfájai gyűjtések
- Küküllővidéki furulyaiskola illetve példatár (előkészületben)
- Juhász Zoltán: Furulyaiskola IV. - Dél-Dunántúl, kotta + kazetta (Budapest 1992) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
- Archív dunántúli duda és furulyafelvételek (Néprajzi Múzeum, MTA Zenetudományi Intézet)

— Követelmény:

- Ismerje meg és sajátítsa el és stílusosan, díszítve, variáltan szólaltassa meg a Küküllő-vidék furulyazenéjét az évfolyam technikai és zenei szintjén.
- Legyen képes a 2 - 3. átfújás kombinálására.

— Az év végi vizsga javasolt anyaga:

- Küküllő vidéki lírai dalok, különböző lüktetésű és tempójú táncdallamok, román táncok.

10. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- Bukovinai keservesek és táncdallamok: silladri, ruszászka, a karácsonyi betlehemes pásztortánca Antal András, Flekszon Pál, Pál Antal népzenei felvételei alapján.
- Észak-mezőségi furulyazenében szerzett tudás elmélyítése Csete Árpád, Bálint Ferenc népzenei felvételei alapján: dallamkincs, formavilág, technika.
- A mezőségi lassú és a csárdás aszimmetrikus ütemezése és ritmikája.
- Ritka és sűrű legényesek.

— Ajánlott tananyag:

- Magyarszováti, visai, ördögösfüzesi, szásznyíresi és bálványosváraljai furulyások felvételei. (Hagyományok Háza)
- Magyar furulyások Erdélyben és Moldvában- kazetta. Szerk. Juhász Zoltán (Budapest 1993) Hungaroton
- Nesztor Iván: Harmatos a borostyánfa levele (Budapest 1994) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
- Csobánok nótái. Bálványosváraljai és szásznyíresi furulyások és énekesek. CD, Fonó kiadás

— Követelmény:

- Legyen képes elsajátítani:
- a bukovinai furulyajáték dallamkincsét, formavilágát, technikáját.
- az Észak-mezőségi furulyazene dallamkincsét, formavilágát, technikáját.
- a mezőségi lassú és a csárdás aszimmetrikus ütemezését és ritmikáját.

— Az év végi vizsga javasolt anyaga:

- Bukovinai keserves és táncdallamok
- Magyarszováti, visai, ördögösfüzesi dallamok

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

„A” tagozat végén

— A tanuló ismerje:

- valamennyi magyar furulyafajta játékmódját, tudjon rajtuk a hagyományos előadókét megközelítő szinten önállóan összeállított dallamfüzért játszani minden jellemző tájegység anyagából szólisztikusan és más hangszerekkel együtt.

— A tanuló legyen képes:

- minden ismert dialektusból dallamfüzéseket, táncrendeket játszani magas technikai színvonalon, hallgatóság előtt is,
- más hangszeren vagy énekes formában fennmaradt dallamok önálló adaptálására.

— Ismerje:

- hangszer repertoárját, illetve annak jellemző részét és előadói hagyományát minden magyar népzenei dialektusban,
- a hangszer szerepét a történeti zenében,
- a rokonnépek hasonló hangszereit és példákat azok repertoárjából,
- a szomszédnépek hasonló hangszereit és példákat azok repertoárjából,
- hangszer elterjedtségét a Földön.

„B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

— A tanuló legyen képes:

- a kifejezőmód, megfelelő stílusismeret és technikai felkészültség birtokában zenei élményt nyújtani,
- szubjektív zenei élményét esztétikailag igényesen kifejezni,
- olyan művészi szándékú kifejezőmódra, amely összefüggő egységben tükrözi hagyományismeretét, zenei tudását, képzelőereje fejlettségét, valamint előadókészsége érettségét.
- Tudja a tanult játéktechnikai elemeket meggyőző zenei kifejezés szolgálatába állítani.

A művészeti záróvizsga követelményei

— A vizsga részei:

- A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

— A vizsga tantárgya és időtartama:

Népi furulya főtárgy („A” „B” tagozat)

- „A” tagozat: minimum 10 perc
- „B” tagozat: minimum 10 perc

— A vizsga tartalma:

„A” tagozat

- Dunántúli dallamok és táncok. (pásztornóták, kanásztánc, ugrós, lassú és friss csárdás.)
- Udvarhelyszéki és csíki táncok és más dallamok. (csárdás, marosszéki, verbunk, keserves.)
- Gyimesi táncok és más dallamok. (lassú magyaros, sebes magyaros, kettős, héjszák, féloláhos, verbunk, keserves.)

„B” tagozat

- Palóc dallamok és táncok. (pásztornóták, kanásztánc, lassú és friss csárdás.)
- Széki dallamok. (lassú, csárdás, magyar)
- Gyimesi táncok és más dallamok. (lassú magyaros, sebes magyaros, kettős, héjszák, féloláhos, verbunk, keserves, „juhait kereső pásztor”.)
- Moldvai dallamok.

— A vizsga értékelése:

- megfelelés az előírt követelményeknek,

- technikai felkészültség,
- helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- hangszerkezelés,
- díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

- Megfelelő mennyiségű és minőségű hangszerek - hatlyukú furulya C alaphangú, erdélyi, semleges hangsorú dunántúli és palóc változatai, ikerfurulya, tilinkó, flóta és hosszúfurulya.
- Kottatartó
- Metronóm,
- Hangzó zenei és videó/DVD példatár,
- MP3-as és CD játszó, video-, illetve DVD lejátszó-felvevő készülék,
- Lejegyzések készítésére alkalmas többsebességű magnetofon vagy számítógép.

32.2.2.2. Duda

- A dudatanítás szakirányú feladatai:
 - A kontrasípos magyar duda bolhalyukas és bolhalyuk nélküli altípusai játékmódjainak megtanítása egyidejűleg a népi furulyajátékának megismertetésével.
 - A dudát fenntartó népzenei dialektusok, zenei formakultúrájának, dallamkincsének, zenei gondolkodásmódjának megtanítása, díszítésmódjainak, a dudán, illetve furulyán játszott énekes, illetve táncdallamainak és táncstípusainak részletes megismertetése.
 - A magyar nyelvterület többi - a dudát már nem használó - dialektusának áttekintő ismerete, különös figyelemmel a népi furulyára és hangszeres tánczenére.
 - A duda magyar és európai történeti múltjának, előadói hagyományának, más népek kultúrájában elfoglalt szerepének ismertetése.
- Fejlessze:
 - a tanuló hallását, a nyelvvel is összefüggő ritmus- és hangsúlyérzékét, stílusérzékét, rögtönző képességét, motivikus zenei gondolkodását, formaérzékét, zenei emlékezetét,
 - képességét dallamok rögtönző összetűzésére, táncjátékok és ciklusok kialakítására,
 - a táncos és énekes zenei kommunikációra, önálló lényegfelismerésre.
- Alakítson ki:

- könnyed hangszerkezelést, megfelelő légzéstechnikát, helyes befűvásmódot, helyes test-, kéz- és hangszertartást,
- egyenletes erősségű játékot, pontos tempótartást.

— A tanuló ismerje meg:

- hangszere felépítését, részeit, hangolását, karbantartását,
- a hangszerjáték általános és speciális jellegzetességeit (pontos intonálás, variálás, díszítés, apráják, a bolhaluk használata, „rikkantás”, kontrajáték stb.).

Előkészítő évfolyam

1. évfolyam

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- A helyes test- és hangszertartás, légzés kialakítása.
- Egyszerű népdalok, ütempáros játékdalok és szokásdallamok eljátszása furulyán.

— Ajánlott tananyag - kották hangzó melléklettel:

- Gergelits Márta: Furulya előkészítő 1-2 (Budapest 1992) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
- Dévai János: Furulyaiskola I. (Budapest 1987) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
- Juhász Zoltán: Furulyaiskola IV. - Dél-Dunántúl, hangzó anyaggal együtt (Budapest 1992) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
- ifj. Csoóri Sándor: Dudanóták gyűjteménye (Budapest 1986) Közművelődési Intézet

— Követelmény:

- Legyen képes a tanult dudanótákat tempótartással énekelni és furulyázni.

— Az év végi vizsga javasolt anyaga:

- Dél-dunántúli dallamok eljátszása furulyán.

2. évfolyam

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- Dél-dunántúli népdalok éneklése és elfurulyázása.

— Ajánlott tananyag:

- Gergelits Márta: Furulya előkészítő 1-2 (Budapest 1992) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
- Dévai János: Furulyaiskola I. (Budapest) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
- Juhász Zoltán: Furulyaiskola IV. - Dél-Dunántúl, hangzó anyaggal együtt (Budapest 1992) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
- ifj. Csoóri Sándor: Dudanóták gyűjteménye (Budapest 1986) Közművelődési Intézet

— Követelmény:

- Legyen képes a tanult dél-dunántúli népdalokat tempótartással énekelni és furulyázni.

— Az év végi vizsga javasolt anyaga:

- Dél-dunántúli dallamok eljátszása furulyán.

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- A hatlyukú furulya alsó 10 hangjának használata.
- Hangcsoportok összekötése (legato), szétválasztása (staccato).
- Variálás és díszítés a Dél-dunántúli dialektus szabályai szerint.
- Intonálás dudán.
- Egyszerű apraják dudán.

— Ajánlott tananyag:

- Gergelits Márta: Furulya előkészítő 1-2 (Budapest 1992) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
- Dévai János: Furulyaiskola I. (Budapest 1987) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
- Juhász Zoltán: Furulyaiskola IV. - Dél-Dunántúl, hangzó anyaggal együtt (Budapest 1992) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

— Követelmény:

Legyen képes

- hatlyukú furulyán a tanult dél-dunántúli dallamokat énekelni, stílusos díszítéssel, variálva eljátszani az évfolyamnak megfelelő technikai szinten.
- megszólaltatni a dudát, egyszerű aprajákat játszani.
- Az év végi vizsga javasolt anyaga:
- Dél-dunántúli ugrósok, dudánóták eljátszása furulyán, egyszerű, de stílusos díszítéssel, variálással.
- Egyszerű dudacifrák eljátszása dudán.

2. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- A palóc furulyajáték.
- Semleges hangsorú furulyák.
- Dudánóták furulyán.
- Intonálás dudán.
- Hangok elválasztása értelmező előkéekkel (nyitott játék) dudán.

- A kontrasíp zárt, csak a záróhangok elválasztásánál használjuk.
- Egyszerű dallamok, cifrák játéka dudán.

— Ajánlott tananyag:

- Juhász Zoltán Az utolsó dudás. Pál István nógrádi pásztor zenei öröksége. (Budapest 1998) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
- Archív nógrádi duda és furulyafelvételek (MTA Zenetudományi Intézet, Néprajzi Múzeum)

— Követelmény:

Legyen képes

- a tanult palóc dallamokat énekelni, stílusos díszítéssel, variálva eljátszani az évfolyamnak megfelelő technikai szinten.
- dudán a tanult egyszerű dallamokat eljátszani.

— Az év végi vizsga javasolt anyaga:

- Egyszerű dallamok, dudacifrák dudán.
- Palóc dudánóták és rubato pásztornóták furulyán, stílusos előadásban.

3. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- Dudautánzó furulyajáték.
- A dallam záróhangja a furulya alaphangja mind az alsó, mind a felső oktávon.
- Hangok elválasztása értelmző előkéekkel (nyitott játék) dudán.
- A kontrasíp zárt, csak a záróhangok elválasztásánál használjuk.
- Bonyolultabb dallamok és közjátékok, egyszerűbb díszítések dudán, a palóc dialektus szabályai szerint.
- A bolhalyuk használata.

— Ajánlott tananyag:

- Juhász Zoltán Az utolsó dudás. Pál István nógrádi pásztor zenei öröksége. (Budapest 1998) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
- Archív nógrádi dudás és furulyafelvételek (Pátria hanglemezsorozat, MTA Zenetudományi Intézet, Néprajzi Múzeum, Hagyományok Háza)

— Követelmény:

Legyen képes

- a dudautánzó furulya játék elsajátítására.
- dudán bonyolultabb dallamokat és közjátékokat, egyszerűbb díszítésekkel eljátszani.

— Az év végi vizsga javasolt anyaga:

- Dudánóták stílusos, dudautánzó eljátszása furulyán.
- Egyszerűen, de stílusosan díszített dudajáték.

4. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- A törzshangok elválasztására szolgáló figurák, variációk mindkét hangszeren.
- A dallamhangokat szétválasztó kontrajáték dudán.

— Ajánlott tananyag:

- Juhász Zoltán: Kukucska Ernő nógrádi dudás és furulyás hagyatéka - hangzó anyaggal (Budapest 1994) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
- Archív nógrádi dudás és furulyás felvételek. (Pátria lemezsorozat, MTA Zenetudományi Intézet, Néprajzi Múzeum, Hagyományok Háza)

— Követelmény:

- Legyen képes fejleszteni hangszerjátékát a tanév előírásai szerint.

— Az év végi vizsga javasolt anyaga:

- Rubato pásztornóták, csárdás és kanásztánc dallamok furulyán, dudautánzó előadásban.
- Dudanóták és rubato pásztornóták dudán, a dallamhangokat elválasztó kontrajátékkal.

5. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- A törzshangok elválasztása zárt technikával.
- Az oktávlyuk használata „rikkantásra”.
- Bonyolultabb dudacifrák.
- Önálló tanulás, egyszerű lejegyzések.

— Ajánlott tananyag:

- Juhász Zoltán Az utolsó dudás. Pál István nógrádi pásztor zenei öröksége. (Budapest 1998) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
- Archív palóc duda-felvételek. (MTA Zenetudományi Intézet, Néprajzi Múzeum)
- Magyar dudások CD

— Követelmény:

Legyen képes

- fejleszteni hangszerjátékát a tanév előírásai szerint,
- önálló tanulásra és egyszerűbb lejegyzésekre.

— Az év végi vizsga javasolt anyaga:

- Rubato pásztornóták, régi és új stílusú táncdallamok dudán.

6. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- A dunántúli dialektus dallamai és játékmódja furulyán és dudán.
- A dallamhangokat elválasztó kontrajáték dudán.
- Önálló tanulás felvételről, lejegyzés készítése.
- Furulyás dallamok értelmezése dudán.
- Tánc és ének kísérete.

— Ajánlott tananyag:

- Juhász Zoltán: Furulyaiskola IV. - Dél-Dunántúl (Budapest 1992) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
- Magyar dudások CD
- Archív dunántúli duda és furulyafelvételek (MTA Zenetudományi Intézet, Néprajzi Múzeum)

— Követelmény:

Legyen képes

- folyamatosan fejleszteni hangszerjátékát a tanév előírásai szerint,
- ének- és tánckíséretre,
- a dunántúli dialektus dallamait furulyán és dudán is stílusosan, díszítve eljátszani.

— Az év végi vizsga javasolt anyaga:

- Rubato pásztornóták, ugrósok, csárdás dallamok, dudánóták dudán a Dél-dunántúli játékmódban.

Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

„B” tagozatra irányítható az a tanuló, aki az átlagot meghaladó zenei tehetséggel és hangszeres adottságokkal rendelkezik, valamint érdeklődése és szorgalma alkalmassá teszi arra, hogy megfeleljen minőségben és mennyiségben magasabb Követelményeinek. „B” tagozat Követelménye a végzett anyag mennyiségében, de elsősorban minőségben, a hangszerkezelés biztonságában és az előadás zenei kifejezőerejében haladja meg az A tagozat szintjét.

2. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- A palóc furulyajáték dallamvilága és játéktechnikája az alábbi adatközlők népzenei felvételei alapján:
 - - Heves: Pozsik István
 - - Gömör: Fodor József
 - - Nógrád: Bertók Mihály, Koós József, Melo József.
- Semleges hangsorú furulyák.
- Dudánóták furulyán.
- Intonálás dudán.

- Hangok elválasztása értelmező előkéekkel (nyitott játék) dudán.
- A kontrasíp zárt, csak a záróhangok elválasztásánál használjuk.
- Egyszerű dallamok, cifrák játéka dudán.

— Ajánlott tananyag:

- Juhász Zoltán Az utolsó dudás. Pál István nógrádi pásztor zenei öröksége. (Budapest 1998) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
- Archív nógrádi duda és furulyafelvételek (MTA Zenetudományi Intézet, Néprajzi Múzeum)

— Követelmény:

Legyen képes

- a tanult palóc dallamokat énekelni, stílusos díszítéssel, variálva eljátszani az évfolyamnak megfelelő technikai szinten.
- dudán a tanult egyszerű dallamokat eljátszani.

— Az év végi vizsga javasolt anyaga:

- Egyszerű dallamok, dudacifrák dudán.
- Palóc dudánóták és rubato pásztornóták furulyán, stílusos előadásban.

3. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- Dudautánzó furulyajáték.
- A dallam záróhangja a furulya alaphangja mind az alsó, mind a felső oktávon.
- Hangok elválasztása értelmező előkéekkel (nyitott játék) dudán.
- A kontrasíp zárt, csak a záróhangok elválasztásánál használjuk.
- Bonyolultabb dallamok és közjátékok, egyszerűbb díszítések dudán, a palóc dialektus szabályai szerint.
- A bolhalyuk használata.

— Ajánlott tananyag:

- Juhász Zoltán Az utolsó dudás. Pál István nógrádi pásztor zenei öröksége. (Budapest 1998) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
- Archív nógrádi dudás és furulyafelvételek (Pátria hanglemezsorozat, MTA Zenetudományi Intézet, Néprajzi Múzeum, Hagyományok Háza)

— Követelmény:

Legyen képes

- a dudautánzó furulya játék elsajátítására,
- dudán bonyolultabb dallamokat és közjátékokat, egyszerűbb díszítésekkel eljátszani.

— Az év végi vizsga javasolt anyaga:

- Dudánóták stílusos, dudautánzó eljátszása furulyán.

- Egyszerűen, de stílusosan díszített dudajáték.

4. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- Palóc dudajáték: Szikora János, Vrebóka István, Bertók Mihály, Koós József, Kukucska Ernő, Lapáti - Antal, Lukács Péter, Zsíros Péter, Pál István.
- A törzshangok elválasztására szolgáló figurák, variációk mindkét hangszeren.
- A dallamhangokat szétválasztó kontrajáték dudán.

— Ajánlott tananyag:

- Juhász Zoltán: Kukucska Ernő nógrádi dudás és furulyás hagyatéka - hangzó anyaggal (Budapest 1994) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
- Archív nógrádi dudás és furulyás felvételek. (Pátria lemezsorozat, MTA Zenetudományi Intézet, Néprajzi Múzeum, Hagyományok Háza)

— Követelmény:

Legyen képes

- fejleszteni hangszerjátékát, repertoárját a tanév előírásai szerint.
- tudásáról számot adni szóloban és hangszeres-énekes együttesben színpadon is.

— Az év végi vizsga javasolt anyaga:

- Rubato pásztornóták, csárdás és kanásztánc dallamok furulyán, dudautánzó előadásban.
- Dudanóták és rubato pásztornóták dudán, a dallamhangokat elválasztó kontrajátékkal.

5. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- Repertoárfejlesztés.
- A törzshangok elválasztása zárt technikával.
- Az oktávlyuk használata „rikkantásra”.
- Bonyolultabb dudacifrák.
- Önálló tanulás, egyszerű lejegyzések.

— Ajánlott tananyag:

- Juhász Zoltán Az utolsó dudás. Pál István nógrádi pásztor zenei öröksége. (Budapest 1998) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
- Archív palóc duda-felvételek. (MTA Zenetudományi Intézet, Néprajzi Múzeum)
- Magyar dudások CD

— Követelmény:

Legyen képes

- fejleszteni hangszerjátékát a tanév előírásai szerint,
- önálló tanulásra és egyszerűbb lejegyzésekre.
- tudásáról számot adni szólóban és hangszeres-énekes együttesben színpadon és tánc-
házban is.

— Az év végi vizsga javasolt anyaga:

- Rubato pásztornóták, régi és új stílusú táncdallamok dudán.

6. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- A dunántúli dialektus furulya dallamai (parlando rubato előadású lírai dalok, ugrós táncdallamok, lassú és friss csárdás dallamok) a kistájak figyelembe vételével:
- Somogy: Kelec József, Sándor László,
- Tolna: Máté István.
- Zala: Badacsonyi Lajos, Bíró István.
- Baranya: Német Vince népzenei felvételei alapján.
- A dunántúli dialektus dallamai és játékmódja dudán
- Pusztasomorja: Sós Antal,
- Berzence: Jankovics Imre,
- Tótújfalu: Gvadányi Pál felvételei alapján.
- A dallamhangokat elválasztó kontrajáték dudán.
- Önálló tanulás felvételtől, lejegyzés készítése.
- Furulyás dallamok értelmezése dudán.
- Tánc és ének kísérete.

— Ajánlott tananyag:

- Juhász Zoltán: Furulyaiskola IV. - Dél-Dunántúl (Budapest 1992) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
- Magyar dudások CD
- Archív dunántúli duda és furulyafelvételek (MTA Zenetudományi Intézet, Néprajzi Múzeum)

— Követelmény:

Legyen képes

- folyamatosan fejleszteni hangszerjátékát a tanév előírásai szerint,
- ének- és tánckíséretre,
- a dunántúli dialektus dallamait furulyán és dudán is stílusosan, díszítve eljátszani,
- repertoárját önállóan is fejleszteni,
- tudásáról számot adni szólóban és hangszeres-énekes együttesben, táncegyüttes kíséretként színpadon és tánc-
házban is.

— Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Rubato pásztornóták, ugrósok, csárdás dallamok, dudanóták dudán a Dél-dunántúli járásmódban.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

— A tanuló legyen képes:

- természetes hangszerkezelésre,
- tiszta intonációra,
- hangszerét önállóan behangolni,
- a hang és hangszín kialakítására, díszítésére a hagyomány adta kereteken belül,
- hangszeres népzenei darabok önálló megtanulására hangfelvételtől,
- énekes dallamok megformálására hangszerén az adott dialektus hagyományos előadásmódján,
- népzenei darabok értelmes, tagolt előadására a ritmus, a hangsúlyok, az összetartozó és elkülönülő hangok helyes felfogása révén,
- táncrendek eljátszására.

— A tanuló rendelkezék:

- az adott dialektus előadói hagyományára épülő rögtönző készséggel, zenei emlékezőtehetséggel,
- a magyar nyelv és a népzene kapcsolatára épülő ritmus- és hangsúlyozási készséggel, formaérzéssel,
- a táncossal és énekessel való zenei kommunikáció képességével,
- olyan szintű kottaismerettel, mely a népzenei darabok megtanulásakor segít.

— Ismerje:

- hangszere múltját, fajtáit, illetve változatait a magyar nyelvterület fontosabb vidékein.

— Tudjon

- stílusosan díszített dudanótákat és aprajákat játszani, ismerje a kontrajáték szabályait, tudja használni az oktávlyukat, megfelelően el tudja választani a dallam törzshangjait, tudjon táncot és éneket kíséreni.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

— A tanuló legyen képes:

- tudásáról számot adni szólabán és hangszeres-énekes együttesben színpadon is,
- céltudatosan, önállóan gyakorolni,
- hangszer technikáját, repertoárját önállóan is fejleszteni.

— Ismerje:

- és alkalmazza a népzene előadásmódjának jellegzetes hangszeres megoldásait- a különböző népzenei tájegységek (dialektusok) jellemző vokális és hangszeres dallamait, tánc típusait, táncait, az ezekhez kapcsolódó dallamanyagot és hangszeres zenét.
- Rendelkezzen a magyar és a szomszéd népek vokális, zenei és tánc hagyománya táji, történeti tagozódásában való tájékozódáshoz szükséges népzenei, tánc történeti, néprajzi, történelmi valamint kulturális ismeretekkel

A művészeti alapvizsga követelményei

— A vizsga részei:

- A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

— A vizsga tantárgya és időtartama:

Duda főtárgy („A” „B” tagozat)

- „A” tagozat: minimum 10 perc
- „B” tagozat: minimum 10 perc

— A vizsga tartalma:

„A” tagozat

- Nógrádi dallamok és táncok (kondástánc, lassú és friss csárdás).
- Dunántúli dallamok és táncok (ugrós, lassú és friss csárdás).

„B” tagozat

- Palóc dallamok és táncok (kondástánc, lassú és friss csárdás).
- Csallóközi és szigetközi dudazene.
- Dunántúli táncok és más dallamok.

— A vizsga értékelése:

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- a vibrato helyes alkalmazása,
- hangszerkezelés,
- díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

A továbbképző évfolyamok eléréséig a tanulók tudásszintje között képességeik, teherbírásuk és szorgalmuk alapján jelentős különbség alakulhat ki. Ez a különbség a továbbképző évfolyamokon egyéb elfoglaltságaiktól, gyakorlási idejüktől, érdeklődési körüktől függően tovább növekedhet. Zenetanulásuk iránya és célja is eltérhet; vagy az egyéni hangszertudás tökéletesítése, vagy a kamarazenei, illetve zenekari játék fejlesztése kerül előtérbe.

7. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- Hont megyei dudastílus.
- Ritmusaprózó kontrajáték.
- A zoboralji magyar dudazene.
- Önálló dallamtanulás, lejegyzés készítése.
- Együttes játék hegedűvel.

— Ajánlott tananyag:

- Archív felvételek Szikora János és Seres Imre honti, valamint Elgyütt József nyitrai dudásokról.
- Felvételek Bihari János zsérei hegedűs duda-prímkontrázó hegedüléséről.
- Kazettán megjelent szlovák dudafelvételek.
- Román és szlovák hangszeres népzene tartalmazó lemezek, kazetták.
- Magyar dudások CD

— Követelmény:

- Ismerje meg és sajátítsa el a zoboralji és Hont megyei dudastílust.

— Az év végi vizsga javasolt anyaga:

- Hont és Nyitra megyei dudajáték.
- Hangszerjáték hegedűssel.

8. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- Szigetközi és csallóközi dudazene.
- Csak énekes változatban fennmaradt dudanóták értelmezése dudán.
- Ritmusaprózó kontrajáték.
- Ismerkedés a szlovák dudazenével.

— Ajánlott tananyag:

- Tanai Péter: Sós Antal és dudái - tanulmány lejegyzésekkel
- Archív felvételek Sós Antal szigetközi dudástól, valamint csallóközi dudásoktól
- Szlovák dudás felvételek

- ifj. Csoóri Sándor: Dudanóták gyűjteménye (Budapest 1986) Közművelődési Információs Intézet
- Magyar dudások CD

— Követelmény:

- Ismerje meg és sajátítsa el a szigetközi és csallóközi dudastílust.

— Az év végi vizsga javasolt anyaga:

- Szigetközi dudanóták.

9. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- Moldvai csángó dudazene.
- Ujjrend a bolhalyuk nélküli dudán (a kontrát a gyűrűsujj kezeli).
- Csak énekes változatban fennmaradt dudanóták értelmezése dudán.
- Ismerkedés a moldvai csángó furulyazene duda vonatkozású dallamaival.

— Ajánlott tananyag:

- Moldvai csángó dudafelvételek.
- Moldvai csángómagyar furulyás dallamok. szerk. Balogh Sándor (Budapest 1995)
- Szeretőm a táncba. szerk. Balogh Sándor (Budapest 1997) Etnofon
- ifj. Csoóri Sándor: Dudanóták gyűjteménye (Budapest 1986) Közművelődési Információs Intézet
- „Gaide su gaide” - szerb és horvát dudazene a Dráva mentéről (Kazetta, szerk. Szabó Zoltán)

— Követelmény:

- Ismerje meg és sajátítsa el a moldvai csángó dudastílust.

— Az év végi vizsga javasolt anyaga:

- Moldvai magyar dudadallamok.

10. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- Jankovics Imre somogyi dudás ujjrendje, dallamai.
- Hosszúfurulyás dallamok értelmezése dudán.
- A háromsípós sípszár.
- Történeti dallamok értelmezése, eljátszása dudán.

— Ajánlott tananyag:

- Jankovics Imre somogyi dudás felvételei (MTA Zenetudományi Intézet, Néprajzi Múzeum)

- Történeti zenénk gyűjteményes kiadványai
- Felhasználhatók még az Óbudai Népzenei Iskola már megjelent, illetve a későbbiekben megjelenő módszertani kiadványai, hang- és videofelvételei.

— Követelmény:

- Ismerje meg és sajátítsa el a somogyi dudastílust.

— Az év végi vizsga javasolt anyaga:

- Dél-dunántúli dallamok.
- XVI-XVIII. századi dallamaink dudán.

Továbbképző évfolyamok „B” tagozat

7. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- Hont megyei dudastílus.
- Ritmusaprózó kontrajáték.
- A zoboralji magyar és a környező szlovák dudazene.
- Önálló dallamtanulás, lejegyzés készítése.
- Együttes játék hegedűvel.

— Ajánlott tananyag:

- Archív felvételek Szikora János és Seres Imre honti, valamint Elgyütt József nyitrai dudásokról.
- Felvételek Bihari János zsérei hegedűs duda-prímkontrázó hegedüléséről.
- Kazettán megjelent szlovák dudafelvételek.
- Román és szlovák hangszeres népzénét tartalmazó lemezek, kazetták.
- Magyar dudások CD

— Követelmény:

- Ismerje meg és sajátítsa el a zoboralji és Hont megyei dudastílust.
- Legyen képes a tanult dialektusból dallamfüzérek, táncrendeket játszani magas technikai színvonalon, hallgatóság előtt is.

— Az év végi vizsga javasolt anyaga:

- Hont és Nyitra megyei dudajáték.
- Szlovák és román dudadallamok.
- Hangszerjáték hegedűssel.

8. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- Szigetközi és csallóközi dudazene.

- Csak énekes változatban fennmaradt dudanóták értelmezése dudán.
- Ritmusaprózó kontrajáték.
- Ismerkedés a szlovák dudazenével.

— Ajánlott tananyag:

- Tanai Péter: Sós Antal és dudái - tanulmány lejegyzésekkel
- Archív felvételek Sós Antal szigetközi dudástól, valamint, csallóközi dudásoktól
- Szlovák dudás felvételek
- ifj. Csoóri Sándor: Dudanóták gyűjteménye (Budapest 1986) Közművelődési Információs Intézet
- Magyar dudások CD

— Követelmény:

- Ismerje meg és sajátítsa el a szigetközi és csallóközi dudastílust.
- Legyen képes a tanult dialektusból dallamfüzéreket, táncrendeket játszani magas technikai színvonalon, hallgatóság előtt is.
- Legyen képes a kifejezésmód, megfelelő stílusismeret és technikai felkészültség birtokában zenei élményt nyújtani,

— Az év végi vizsga javasolt anyaga:

- Szigetközi dudanóták.
- Nyitra környéki szlovák dudazene.

9. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- Ismerkedés a moldvai csángó furulyazene duda vonatkozású dallamaival furulyás adatközlők népzenei felvételeinek segítségével: Hodorog András, Csobán György, Gusa Pál.
- Moldvai csángó dudazene.
- Ujjrend a bolhalyuk nélküli dudán (a kontrát a gyűrűsujj kezeli).
- Ismerkedés a sokác gaidával.
- Csak énekes változatban fennmaradt dudanóták értelmezése dudán.

— Ajánlott tananyag:

- Moldvai csángó dudafelvételek.
- Moldvai csángómagyar furulyás dallamok. szerk. Balogh Sándor (Budapest 1995)
- Szeretóm a táncba. szerk. Balogh Sándor (Budapest 1997) Etnofon
- ifj. Csoóri Sándor: Dudanóták gyűjteménye (Budapest 1986) Közművelődési Információs Intézet
- „Gaide su gaide” - szerb és horvát dudazene a Dráva mentéről (Kazetta, szerk. Szabó Zoltán)

— Követelmény:

- Ismerje meg és sajátítsa el a moldvai csángó dudastílust.
- Legyen képes a tanult dialektusból dallamfüzéreket, táncrendeket játszani magas technikai színvonalon, hallgatóság előtt is.
- Legyen képes szubjektív zenei élményét esztétikailag igényesen kifejezni.

— Az év végi vizsga javasolt anyaga:

- Moldvai magyar dudadallamok.
- Délszláv dudadallamok.

10. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- Egy önállóan kiválasztott hangszerjátékos repertoárjának, előadásmódjának részletes megismerése.
- Hosszúfurulyás dallamok értelmezése dudán.
- A háromsípós sípszár.
- Történeti dallamok értelmezése, eljátszása dudán.

— Ajánlott tananyag:

- Jankovics Imre somogyi dudás felvételei (MTA Zenetudományi Intézet, Néprajzi Múzeum)
- Történeti zenénk gyűjteményes kiadványai
- Felhasználhatók még az Óbudai Népzenei Iskola már megjelent, illetve a későbbiekben megjelenő módszertani kiadványai, hang- és videofelvételei.

— Követelmény:

- Ismerje meg és sajátítsa el a somogyi dudastílust.
- Legyen képes a tanult dialektusból dallamfüzéreket, táncrendeket játszani magas technikai színvonalon, hallgatóság előtt is.
- Sajátítsa el a történeti dallamok értelmezésének módszerét.
- Legyen képes olyan művészi szándékú kifejezésmódra, amely összefüggő egységben tükrözi hagyományismeretét, zenei tudását, képzelőereje fejlettségét, valamint előadókészsége érettségét.

— Az év végi vizsga javasolt anyaga:

- Dél-dunántúli dallamok.
- XVI-XVIII. századi dallamaink dudán.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

— A tanuló legyen képes:

- minden ismert dialektusból dallamfüzéreket, táncrendeket játszani magas technikai színvonalon, hallgatóság előtt is,
- más hangszeren vagy énekes formában fennmaradt dallamok önálló adaptálására. Ismerje
- hangszerre repertoárját, illetve annak jellemző részét és előadói hagyományát a magyar népzenei dialektusokban,
- a hangszer szerepét a történeti zenében,
- a rokonnépek hasonló hangszereit és példákat azok repertoárjából,
- a szomszédnépek hasonló hangszereit és példákat azok repertoárjából,
- hangszer elterjedtségét a Földön.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

— A tanuló legyen képes:

- a kifejezőmód, megfelelő stílusismeret és technikai felkészültség birtokában zenei élményt nyújtani,
- szubjektív zenei élményét esztétikailag igényesen kifejezni,
- olyan művészi szándékú kifejezőmódra, amely összefüggő egységben tükrözi hagyományismeretét, zenei tudását, képzelőereje fejlettségét, valamint előadókészsége érettségét.
- Tudja a tanult játéktechnikai elemeket meggyőző zenei kifejezés szolgálatába állítani.

A művészeti záróvizsga követelményei

— A vizsga részei:

- A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

— A vizsga tantárgya és időtartama:

Duda főtárgy

- „A” tagozat: minimum 10 perc
- „B” tagozat: minimum 10 perc

— A vizsga tartalma:

„A” tagozat

- Nógrádi dallamok és táncok. (Pásztornóták, kanásztánc, lassú és friss csárdás.
- Dunántúli dallamok és táncok. (Pásztornóták, kanásztánc, ugrós, lassú és friss csárdás.)

„B” tagozat

- Palóc dallamok és táncok. (Pásztornóták, kanásztánc, lassú és friss csárdás.)
- Csallóközi és szigetközi dudazene
- Moldvai dudazene.

— A vizsga értékelése:

- megfelelés az előírt követelményeknek,

- technikai felkészültség,
- helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- hangszerkezelés,
- díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

- Megfelelő minőségű és mennyiségű hangszer „A” hangolású, kontrasípos, egybordós magyar duda, valamint bolhalyuk nélküli duda, sokác gaida, háromsípos sípszár.
- Metronóm.
- Hangzó zenei és videó/DVD példatár.
- MP3-as és CD játészó, video- illetve DVD lejátszó-felvevő készülék.
- Lejegyzések készítésére alkalmas többsebességű magnetofon vagy számítógép.

32.2.2.3. Népi klarinét/tárogató

A klarinét/tárogató tanítás feladatai

- Ismertesse meg a tanulókkal:
 - a magyar népzeneben használatos klarinétfajták és a tárogató történetét, az európai kultúrában és a Kárpát-medence népzenei világában elfoglalt helyüket és szerepüket,
 - a hangszerek kezelését, fúvás- és játéktechnikáját,
 - a klarinétot és a tárogatót fenntartó tájegységek zenei formáit, műfajait és tánckíséret-típusait,
 - az egyes tájegységek jellemző stílusjegyeit,
 - a hagyományos népzenei előadás gondolkodásmódját,
 - a Kárpát-medence népzenejének alapvető jellemzőit.
- Fejlessze:
 - zenei hallását, dallam- és harmóniaérzékét,
 - ritmus- és hangsúlyérzékét,
 - zenei emlékezetét,
 - lapról olvasási készségét,
 - intonációs és dinamikai érzékenységét,

- motivikus és strófikus gondolkodásmódját,
- képességét motívumok és dallamok rögtönzött összefűzésére, tánczenei folyamatok önálló megvalósítására, népzenei darabok koncertszerű előadására,
- kamarazenei alkalmazkodóképességét és kommunikációját.

— Alakítsa ki:

- a fejlett légzéstechnikát,
- a kiegyenlített tónusú, hangszínekben telt klarinéthangot,
- a biztonságos hangindítást és lezárást,
- az egyenletes ujjtechnikáját.

A tárogató tantárgy választható, nem kötelező.

Előkészítő évfolyamok

Az előkészítőt furulyatanítással kezdjük, még akkor is, ha már nem kisiskolás korú a jelentkező. Ezzel nemcsak az esetleges testi-fizikai korlátokhoz alkalmazkodnunk, hanem a néphagyomány gyakorlatát is követjük. Lehetőleg pásztorfurulyát használjunk, mert ezzel kezdetből fogva a stílushűség irányába tereljük a tanulókat. Az előkészítő tananyagánál a népzenei ág furulya tanterve a kötelező.

1. évfolyam

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- Népdalok éneklése és furulyázása, díszítés nélkül, ügyelve a szöveg és nyelvi hangsúlyok adta szabályokra.

— Ajánlott tananyag:

- A furulya előkészítő dallamanyagából kis hangterjedelmű és G-re transzponált mixolíd hangsorú dallamok.

— Követelmények:

- Legyen képes a tanévben tanult népdalokat helyes hangsúlyozással énekelni és furulyázni.

— Az év végi vizsga javasolt anyaga:

- Rubato és giusto népdalok eljátszása, magyar nyelvi hangsúlyozással és ritmikával.

2. évfolyam

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- Székelyföldi népdalok éneklése és furulyázása, díszítés nélkül, ügyelve a szöveg és nyelvi hangsúlyok adta szabályokra.

— Követelmények:

- Legyen képes a tanévben tanult székelyföldi népdalokat helyes hangsúlyozással énekelni és furulyázni.

— Az év végi vizsga javasolt anyaga:

- Rubato, lassú és sebes csárdás dallamok eljátszása a Székelyföldről.

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

Előnyt jelenthet, ha a tanuló korábban Böhm vagy esetleg német rendszerű klarinéton tanult, de tudnunk kell, hogy a stílusos játékmód elsajátításához, bizonyos tájegységek zenéjéhez, érdemes gyűrűk nélküli, ún. „csöcsös” vagy parasztklarinétot használni.

1. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- A helyes szájtartás és hangszerfogás elsajátításának alapozása.
- Hangindítás - tartott hangok játéka.
- A nyelv és az ujjak mozgásának szinkronizálása.
- A klarinét alsó regiszterének törzshangjai kis G-től G'-ig.
- Staccato és legato játékmód.

— Követelmény:

- A légzés, befúvás, hangindítás alapjainak elsajátítása.
- A törzshangok biztonságos olvasása és fogásainak ismerete.
- Gyermekdalok, ugrós dallamok megszólaltatása.

— Az év végi vizsga javasolt anyaga:

- Öt gyermekdal.
- Öt ugrós dallam.

2. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- Dunántúli táncdallamok.
- Fúvástechnika fejlesztése.
- Tiszta intonálás az alsó regiszterben.
- Az alsóregiszter törzshangjai E-től A'-ig.
- Dór és mixolíd skálák.
- Éles és nyújtott ritmus, szinkópa.

— Ajánlott tananyag:

- Bogyiszlói népzene - Dubai János klarinétos (Budapest) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

— Követelmény:

- Legyen képes a tanult népdalokat tiszta intonálással, tempótartással eljátszani.

— Az év végi vizsga javasolt anyaga:

- Tíz dunántúli ugrós dallam előadása, díszítés nélkül.

3. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- Dunántúli csárdás dallamok.
- Lapról olvasás (1#, 1b).
- Regiszterváltás, átfújás.
- Hangterjedelem G²-ig.
- Skálák (1#, 1b).

— Ajánlott tananyag:

- Pór Ferenc (Ozora) AP 5492 (Budapest) MTA Zenetudományi Intézet

— Követelmény:

- Legyen képes a tanult dunántúli táncdallamokat tiszta intonálással, tempótartással, összefűzve is játszani.

— Az év végi vizsga javasolt anyaga:

- Öt ugrós dallam összefűzve.
- Öt lassú csárdás dallam.

4. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- Dél-alföldi táncdallamok.
- 2#-, 2b-s hangnemek.
- Hangterjedelem C³-ig.
- Dallamfűzések.

— Ajánlott tananyag:

- Tari Rókus, Kovács Márton - Csongrád-Bokros (Bartha Z. Ágoston és Berán István gyűjtése - NSZH)

— Követelmény:

- Legyen képes a tanult dél-alföldi táncdallamokat a tanév technikai előírásai szerint, összefűzve is játszani.

— Az év végi vizsga javasolt anyaga:

- Öt Dél-alföldi oláhos, öt lassú csárdás, öt friss csárdás dallam.

5. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- Szatmári táncdallamok.
- Díszítésmódok.

- Variánsok, motívumfűzések.
- Táncfolyamat gyakorlása zenekarban.

— Ajánlott tananyag:

- Szatmári bandák. szerk. Hans Hurtig - Vavrinecz András SLPX 18154 (Budapest 1991) Hungaroton
- Győrtelek (Budapest 1955) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
- Virág völgyi Márta-Vavrinecz András: Szatmári népzene I-II. (Budapest 1992) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics G.
- Tárogató: Tóth István - Nyíradony EDCD-009-10 (Budapest 1996) Etnofon

— Követelmény:

- Legyen képes a tanult szatmári táncdallamokat a tanév technikai előírásai szerint, díszítve, variálva, összefűzve is eljátszani zenekari felállásban.

— Az év végi vizsga javasolt anyaga:

- Szatmári magyar verbunk, lassú és friss csárdás.

6. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- Székelyföldi táncok.
- Aszimmetrikus ütemek, ritmusok.
- Hangnem-modulációk.
- Oktáv-váltás.
- Zenekari gyakorlat.

— Ajánlott tananyag:

- Homoródabásfalvi zenekar (Majláth Géza) (Budapest 1997) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
- Makfalva (Lőrincz Sándor) Ft 625 sz. film (Budapest 1968) MTA Zenetudományi Intézet

— Követelmény:

- Legyen képes a tanult székelyföldi táncdallamokat a tanév technikai előírásai szerint, díszítve, variálva, összefűzve is eljátszani zenekari felállásban.

— Az év végi vizsga javasolt anyaga:

- Székelyföldi táncok 7-8 percben

Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

„B” tagozatra irányítható az a tanuló, aki az átlagot meghaladó zenei tehetséggel és hangszeres adottságokkal rendelkezik, valamint érdeklődése és szorgalma alkalmassá teszi arra, hogy megfeleljen minőségben és mennyiségben magasabb Követelményeinek. B tagozat Követel-

ménye a végzett anyag mennyiségében, de elsősorban minőségben, a hangszerkezelés biztonságában és az előadás zenei kifejezőerejében haladja meg az A tagozat szintjét.

2. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- Bogyiszlói népzene Dubai János népzenei anyagából
- Fúvástechnika fejlesztése.
- Tiszta intonálás az alsó regiszterben.
- Az alsóregiszter törzshangjai E-től A'-ig.
- Dór és mixolíd skálák.
- Éles és nyújtott ritmus, szinkópa.
- Dallamfűzések.

— Ajánlott tananyag:

- Bogyiszlói népzene - Dubai János klarinétos (Budapest) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

— Követelmény:

- Legyen képes a tanult népdalokat tiszta intonálással, tempótartással eljátszani.

— Az év végi vizsga javasolt anyaga:

- Öt dunántúli ugrós dallam összefűzött előadása, díszítés nélkül.

3. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- Pór Ferenc ozorai hangszerjátékos népzenei anyaga.
- Lapról való hangszerjáték (1 #, 1b).
- Regiszterváltás, átfújás.
- Hangterjedelem G'-ig.
- Skálák (1#, 1b).
- Dallamfűzések.

— Ajánlott tananyag:

- Pór Ferenc (Ozora) AP 5492 (Budapest) MTA Zenetudományi Intézet

— Követelmény:

- Legyen képes a tanult dunántúli táncdallamokat tiszta intonálással, tempótartással, összefűzve is eljátszani.

— Az év végi vizsga javasolt anyaga:

- Ugrósok, lassú és friss csárdás dallamok összefűzve, egyszerűen díszített előadásban.

4. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- Tari Rókus, Kovács Márton dél-alföldi hangszerjátékosok népzenei anyaga.
- 2#-, 2b-s hangnemek.
- Hangterjedelem C”-ig.
- Dallamfűzések.

— Ajánlott tananyag:

- Tari Rókus, Kovács Márton - Csongrád-Bokros (Bartha Z. Ágoston és Berán István gyűjtése - NSzH)

— Követelmény:

- Legyen képes a tanult dél-alföldi táncdallamokat a tanév technikai előírásai szerint, összefűzve is eljátszani.

— Az év végi vizsga javasolt anyaga:

- Dél-alföldi oláhos, lassú csárdás, friss csárdás dallamok összefűzése 7-8 percben.

5. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- Szatmári táncdallamok.
- Tóth István nyíradonyi hangszerjátékos anyaga.
- Díszítésmódok.
- Variánsok, motívumfűzések.
- Dallamfűzések.
- Táncfolyamat gyakorlása zenekarban.

— Ajánlott tananyag:

- Szatmári bandák. szerk. Hans Hurgig - Vavrincz András SLPX 18154 (Budapest 1991) Hungaroton
- Györtelek (Budapest 1955) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
- Virágölgyi Márta - Vavrincz András: Szatmári népzene I-II. (Budapest 1992) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
- Tárogató: Tóth István - Nyíradony EDCD-009-10 (Budapest 1996) Etnofon

— Követelmény:

Legyen képes

- a tanult szatmári táncdallamokat a tanév technikai előírásai szerint, díszítve, variálva, összefűzve is eljátszani zenekari felállásban,
- céltudatosan, önállóan gyakorolni,
- hangszerttechnikáját, repertoárját önállóan is fejleszteni.

— Az év végi vizsga javasolt anyaga:

- Palando előadású pásztordalok eljátszása.
- Különböző tempójú szatmári táncok 7-8 percben

6. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- Majláth Géza, homoródabásfalvi hangszerjátékos és a makfalvai Lőrincz Sándor népzenei anyaga.
- A klarinét használata a történeti dallamok játékában.
- Aszimmetrikus ütemek, ritmusok.
- Hangnem-modulációk.
- Oktáv-váltás.
- Zenekari gyakorlat.

— Ajánlott tananyag:

- Homoródabásfalvi zenekar (Majláth Géza) (Budapesti 997) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
- Makfalva (Lőrincz Sándor) Ft 625 sz. film (Budapest 1968) MTA Zenetudományi Intézet

— Követelmény:

Legyen képes

- a tanult székelyföldi táncdallamokat a tanév technikai előírásai szerint, díszítve, variálva, összefűzve is eljátszani zenekari felállásban.
- tudásáról számot adni szólóban és hangszeres-énekes együttesben színpadon is
- céltudatosan, önállóan gyakorolni,
- hangszertechnikáját, repertoárját önállóan is fejleszteni.

— Az év végi vizsga javasolt anyaga:

- Különböző lüktetésű és tempójú székelyföldi táncok 7-8 percben a tanév során megismert adatközlők anyagából.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

„A” tagozat végén

— A tanuló ismerje:

- a klarinétot és a tárogatót fenntartó tájegységek tánc típusait, a hangszeres játék fő stílusjegyeit, díszítésmódjait,
- az egyes tájegységek harmonizálási szokásait.

— Legyen képes:

- tiszta intonációra,
- biztos hangindításra,
- zökkenőmentes regiszterváltásra (legatoval is),

- hangszeres kamarazenélésre.

— Rendelkezzék:

- fejlett ujjtechnikával,
- biztos légzéstechnikával,
- tartós kondícióval,

— Ismerje:

- a klarinét, mint transzponáló hangszer lehetőségeit és problémáit,
- a népzenei felvételek lelőhelyeit,
- az egyes tájegységek jelentős adatközlőit,
- a népzenei mozgalom eseményeit, fórumait, előadóit.

„B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

— A tanuló legyen képes:

- tudásáról számot adni szólóban és hangszeres-énekes együttesben színpadon is.
- céltudatosan, önállóan gyakorolni,
- hangszerteknikáját, repertoárját önállóan is fejleszteni.

— Ismerje:

- és alkalmazza a népzene előadásmódjának jellegzetes hangszeres megoldásait- a különböző népzenei tájegységek (dialektusok) jellemző vokális és hangszeres dallamait, tánc típusait, táncait, az ezekhez kapcsolódó dallamanyagot és hangszeres zenét.
- Rendelkezzen a magyar és a szomszéd népek vokális, zenei és tánc hagyománya táji, történeti tagozódásában való tájékozódáshoz szükséges népzenei, tánc történeti, néprajzi, történelmi valamint kulturális ismeretekkel

A művészeti alapvizsga követelményei

— A vizsga részei:

- A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

— A vizsga tantárgya és időtartama:

Népi klarinét/tárogató főtárgy

- „A” tagozat: minimum 10 perc
- „B” tagozat: minimum 10 perc

— A vizsga tartalma:

„A” tagozat

- Két összeállítás bemutatása, amely tartalmazzon parlando rubato, lassú és friss csárdás, egyszerű díszítéssel játszott dallamokat két népzenei dialektus anyagából.

„B” tagozat

- A vizsgázó öt összeállítást készít a tanult anyag alapján, melyből a vizsgabizottság kettőt, a vizsgázó egyet választ
- A vizsgán közreműködhetnek hangszeres és énekes tanulók.

— A vizsga értékelése:

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- a vibrato helyes alkalmazása,
- hangszerkezelés,
- díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

A továbbképző évfolyamok eléréséig a tanulók tudásszintje között képességeik, teherbírásuk és szorgalmuk alapján jelentős különbség alakulhat ki. Ez a különbség a továbbképző évfolyamokon egyéb elfoglaltságaiktól, gyakorlási idejüktől, érdeklődési körüktől függően tovább növekedhet. Zenetanulásuk iránya és célja is eltérhet; vagy az egyéni hangszertudás tökéletesítése, vagy a kamarazenei, illetve zenekari játék fejlesztése kerül előtérbe.

7. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- A Dél-Dunántúl jellemző tánc típusainak hangszeres kíséréte.
- A tanuló eddigi tudására alapozva, azt bővítve fejlessze technikai tudását, zenei készségeit és igényességét.
- Bővítse repertoárját önállóan is a megadott irodalom alapján, a tanár útmutatásai szerint.

— Ajánlott tananyag:

- Hangzó felvételek a MTA Zenetudományi Intézet Multimédiás adatbázisából: www.zti.hu

— Követelmény:

- Legyen képes a tanult népzenei dialektus anyagát stílushűen, variálva, differenciált hangszerjáráttal, élményszerűen, zenekarban és szólóban is eljátszani.

— Az év végi vizsga javasolt anyaga:

- Szólisztikus játék és hangszerkíséret zenekarral a tanult népzenei dialektus anyagából.

8. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- A Dél-Alföld jellemző tánc típusainak hangszeres kísérete.
- A tanuló eddigi tudására alapozva, azt bővítve fejlessze technikai tudását, zenei készségeit és igényességét.
- Bővítse repertoárját önállóan is a megadott irodalom alapján, a tanár útmutatásai szerint.

— Ajánlott tananyag:

- Hangzó felvételek a MTA Zenetudományi Intézet Multimédiás adatbázisából: www.zti.hu

— Követelmény:

- Legyen képes a tanult népzenei dialektus anyagát stílushűen, variálva, differenciált hangszerjátékkal, élményszerűen, zenekarban és szólóban is eljátszani.

— Az év végi vizsga javasolt anyaga:

- Szólisztikus játék és hangszerkíséret zenekarral a tanult népzenei dialektus anyagából.

9. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- A palócok jellemző tánc típusainak hangszeres kísérete.
- A tanuló eddigi tudására alapozva, azt bővítve fejlessze technikai tudását, zenei készségeit és igényességét.
- Bővítse repertoárját önállóan is a megadott irodalom alapján, a tanár útmutatásai szerint.

— Ajánlott tananyag:

- Hangzó felvételek a MTA Zenetudományi Intézet Multimédiás adatbázisából: www.zti.hu

— Követelmény:

- Legyen képes a tanult népzenei dialektus anyagát stílushűen, variálva, differenciált hangszerjátékkal, élményszerűen, zenekarban és szólóban is eljátszani.

— Az év végi vizsga javasolt anyaga:

- Szólisztikus játék és hangszerkíséret zenekarral a tanult népzenei dialektus anyagából.

10. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- A Székelyföld jellemző tánc típusainak hangszeres kísérete.

- A tanuló eddigi tudására alapozva, azt bővítve fejlessze technikai tudását, zenei készségeit és igényességét.
- Bővítse repertoárját önállóan is a megadott irodalom alapján, a tanár útmutatásai szerint.

— Ajánlott tananyag:

- Hangzó felvételek a MTA Zenetudományi Intézet Multimédiás adatbázisából: www.zti.hu

— Követelmény:

- Legyen képes a tanult népzenei dialektus anyagát stílushűen, variálva, differenciált hangszerjátékkal, élményszerűen, zenekarban és szólóban is eljátszani.

— Az év végi vizsga javasolt anyaga:

- Szólisztikus játék és hangszerkíséret zenekarral a tanult népzenei dialektus anyagából.

Továbbképző évfolyamok „B” tagozat

7. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- A dunántúli népzenei dialektus jellemző népdaltípusainak átfogó ismerete és játéka.
- A tanuló eddigi tudására alapozva, azt bővítve fejlessze technikai tudását, zenei készségeit és igényességét.

— Ajánlott tananyag:

- Hangzó felvételek a MTA Zenetudományi Intézet Multimédiás adatbázisából: www.zti.hu

— Követelmény:

Legyen képes

- a tanult népzenei dialektus anyagát stílushűen, variálva, differenciált hangszerjátékkal, élményszerűen, zenekarban is eljátszani.
- repertoárját önállóan is bővíteni a megadott irodalom alapján, a tanár útmutatásai szerint.
- népzenei lejegyzéseket használni.
- a kifejezőmód, megfelelő stílusismeret és technikai felkészültség birtokában zenei élményt nyújtani.

— Szerezzen gyakorlatot:

- népzenei darabok önálló előadásában,
- hangszeres együttesel a tánckíséretben is.

— Az év végi vizsga javasolt anyaga:

- Virtuóz szólisztikus játék és hangszerkíséret zenekarral a tanult népzenei dialektus anyagából.

- Önállóan feldolgozott hangszeres összeállítások bemutatása a tanult népzenei dialektus anyagából.

8. évfolyam „B tagozat

— Fejlesztési feladatok:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- Az alföldi népzenei dialektus jellemző népdaltípusainak átfogó ismerete és játéka.
- A tanuló eddigi tudására alapozva, azt bővítve fejlessze technikai tudását, zenei készségeit és igényességét.

— Ajánlott tananyag:

- Hangzó felvételek a MTA Zenetudományi Intézet Multimédiás adatbázisából: www.zti.hu

— Követelmény:

Legyen képes

- a tanult népzenei dialektus anyagát stílushűen, variálva, differenciált hangszerjátékkal, élményszerűen, zenekarban is eljátszani.
- repertoárját önállóan is bővíteni a megadott irodalom alapján, a tanár útmutatásai szerint.
- népzenei lejegyzéseket használni.
- szubjektív zenei élményét esztétikailag igényesen kifejezni

— Szerezzen gyakorlatot:

- népzenei darabok önálló előadásában,
- hangszeres együttessel a tánckíséretben is.

— Az év végi vizsga javasolt anyaga:

- Virtuóz szólisztikus játék és hangszerkíséret zenekarral a tanult népzenei dialektus anyagából.
- Önállóan feldolgozott hangszeres összeállítás bemutatása a tanult népzenei dialektus anyagából.

9. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- Az északi népzenei dialektus jellemző népdaltípusainak átfogó ismerete és játéka.
- A tanuló eddigi tudására alapozva, azt bővítve fejlessze technikai tudását, zenei készségeit és igényességét.

— Ajánlott tananyag:

- Hangzó felvételek a MTA Zenetudományi Intézet Multimédiás adatbázisából: www.zti.hu

— Követelmény:

Legyen képes

- a tanult népzenei dialektus anyagát stílushűen, variálva, differenciált hangszerjátékkal, élményszerűen, zenekarban is eljátszani.
- hallás után repertoárját önállóan is bővíteni a megadott irodalom alapján, a tanár útmutatásai szerint.
- népzenei lejegyzéseket használni és készíteni.
- a tanult játéktechnikai elemeket meggyőző zenei kifejezés szolgálatába állítani.

— Szerezzen gyakorlatot:

- népzenei darabok önálló előadásában,
- hangszeres együttessel a tánckíséretben is.

— Az év végi vizsga javasolt anyaga:

- Virtuóz szólisztikus játék és hangszerkíséret zenekarral a tanult népzenei dialektus anyagából.
- Önállóan feldolgozott hangszeres összeállítások bemutatása a tanult népzenei dialektus anyagából.

10. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- Az erdélyi népzenei dialektus jellemző népdaltípusainak átfogó ismerete és játéka.
- A tanuló eddigi tudására alapozva, azt bővítve fejlessze technikai tudását, zenei készségeit és igényességét.
- Bővítse repertoárját önállóan is a megadott irodalom alapján, a tanár útmutatásai szerint.

— Ajánlott tananyag:

- Hangzó felvételek a MTA Zenetudományi Intézet Multimédiás adatbázisából: www.zti.hu

— Követelmény:

Legyen képes

- a tanult népzenei dialektus anyagát stílushűen, variálva, differenciált hangszerjátékkal, élményszerűen, zenekarban is eljátszani.
- repertoárját önállóan is bővíteni a megadott irodalom alapján, a tanár útmutatásai szerint.

— Szerezzen gyakorlatot:

- népzenei darabok önálló előadásában,
- hangszeres együttessel a tánckíséretben is.

— Legyen képes:

- a tanár útmutatásai alapján a népzenei archívumok anyagából önállóan is bővíteni repertoárját. Népzenei lejegyzéseket használni és készíteni.
- olyan művészi szándékú kifejezőmódra, amely összefüggő egységben tükrözi hagyományismeretét, zenei tudását, képzelőereje fejlettségét, valamint előadókészsége érettségét.

— Az év végi vizsga javasolt anyaga:

- Virtuóz szólisztikus játék és hangszerkíséret zenekarral a tanult népzenei dialektus anyagából.
- Önállóan feldolgozott hangszeres összeállítások bemutatása a tanult népzenei dialektus anyagából.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

„A” tagozat végén

— Legyen képes:

- Böhm-rendszerű klarinéton írott „E”-ig „paraszt”-klarinéton (és fakultatív tárogatón) H’-ig kiegyenlített hangzásra,
- díszített játékmód megvalósítására,
- friss csárdás tempó előadására,
- a hagyományra épülő rögtönző és variáló képességgel.

— Szerezzen gyakorlatot:

- népzenei darabok önálló előadásában,
- hangszeres együttessel a tánc kíséretben is.

— Legyen képes:

- hallás után önállóan bővíteni repertoárját,
- népzenei lejegyzéseket használni.

„B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

— A tanuló legyen képes:

- a kifejezőmód, megfelelő stílusismeret és technikai felkészültség birtokában zenei élményt nyújtani,
- szubjektív zenei élményét esztétikailag igényesen kifejezni,
- olyan művészi szándékú kifejezőmódra, amely összefüggő egységben tükrözi hagyományismeretét, zenei tudását, képzelőereje fejlettségét, valamint előadókészsége érettségét.
- Tudja a tanult játéktechnikai elemeket meggyőző zenei kifejezés szolgálatába állítani.

A művészeti záróvizsga követelményei

— A vizsga részei:

- A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

— A vizsga tantárgya és időtartama:

Népi klarinét/tárogató főtárgy

- „A” tagozat: minimum 10 perc
- „B” tagozat: minimum 10 perc

— A vizsga tartalma:

„A” tagozat

- A vizsgázó öt összeállítást készít a tanult anyag alapján, melyből a vizsgabizottság kettőt, a vizsgázó egyet választ.
- Az összeállítások tartalmazzanak többféle lüktetésű és tempójú, a dialektusoknak megfelelő díszítésekkel játszott dallamokat.
- A vizsgán közreműködhetnek hangszeres és énekes tanulók.

„B” tagozat

- Három különböző dialektusterületről származó összeállítás bemutatása, a megismert adatközlők anyagából.
- Egy vonószekarral kísért szatmári összeállítás bemutatása.
- Az összeállítások tartalmazzanak többféle lüktetésű és tempójú, a dialektusoknak megfelelő díszítésekkel játszott dallamokat.
- A vizsgán közreműködhetnek hangszeres és énekes tanulók.

— A vizsga értékelése:

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- hangszerkezelés,
- díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

- Megfelelő mennyiségű és minőségű hangszerek Esz-, D-, C-, B-, A-klarinétok.
- Fejenként és havonta egy nád.
- Kottatartó, Metronóm.
- Hangzó zenei és videó/DVD példatár.
- MP3-as és CD játszó, video- illetve DVD lejátszó-felvevő készülék.

— Lejegyzések készítésére alkalmas többsebességű magnetofon vagy számítógép.

32.2.3. Pengetős tanszak

32.2.3.1. Citera

A citeratanítás szakirányú feladatai

— Ismertesse meg a tanulóval:

- a citera lehetőségeit, a rajta játszható dallamok minél szélesebb körét (a tanterv a magyar népzenei gyakorlatra épül, elzárkózik a hangszertől idegen zenei anyagoktól, nem számítva az archív forrásokból is ismert adaptációkat),
- a citerával rokon pengetős hangszereket, illetve a hasonló repertoárt használó más („bourdon”) hangszereket,
- a hangszer irodalmát, a hangzó vagy kottás formában közölt anyagok minél nagyobb részét,
- a citerajáték jellegzetes hangsorait, pengetésformáit,
- a játékot megelőző zenei elképzelést, a citera kezelésének jellegzetes mozgásformáit, és tudatosítsa a tanulóban ezek kapcsolatát.

— Alakítsa ki:

- a rendszeres napi munka szükségességét, megismertetve a tanulókkal a céltudatos gyakorlás módszereit,
- a könnyed hangszerkezelést, a helyes testtartást, kéztartást, ujjmozgást, összehangolt bal- és jobbkez-játékot.

— Fordítson figyelmet:

- a hangzóanyagok önálló feldolgozására, a lapról olvasási készség, a zenei memória fejlesztésére.

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

— Fejlesztési feladatok:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- Gyermekekjátékdalok éneklése ritmuskísérettel (tapssal, dobbal, dobbantással stb.).
- Egyszerűbb magyar népi hangszerek megismertetése és a tanári bemutatót követő megszólaltatása (cserépdob, tikfa, köcsögduda, doromb, nádmirliton, madársíp, körtemuzsika).
- A hangszer hangzásának és a rajta való játék megfigyeltetése tanári bemutatással.
- A hangszerjáték közben a testtartás, a hangszertartás, a két kéz tartásának megfigyeltetése.
- Kényelmes testtartással elhelyezkedés a hangszer előtt.
Jobb kéz
- A pengető fogásának kialakítása

- A pengetés helyének behatárolása
 - Az íves pengetés gyakorlása; a pengetés erejének, a pengetőmozdulat hosszának meghatározása
 - Ritmusgyakorlatok végzése a hangszer üres húrjain a basszushúroktól kiindulva, negyed értékek pengetésével kezdve, nyolcadpárokkal folytatva, lassú tempóban
 - Az egyenletes negyed értékek és nyolcadpárok pengetését ezek variálása követi
- Bal kéz
- A dallamjátszó bal kéz tartásának beállítása
 - Az ujjak elnevezése, számozása
 - A dallamhangok helye a fogólapon
 - A húrlenyomás gyakorlásának fázisai: 1) húrlenyomás hüvelykujjal G'-F'-E' hangokon (külön-külön); 2) húrlenyomás mutatóujjal F'-E'-D' hangokon (összekapcsolva az 1. fázissal); 3) húrlenyomás középső ujjal F'-E'-D'-C' hangokon (összekapcsolva az 1. és 2. fázissal)
 - Ujjcsúsztatás gyakorlása hüvelyk- és középső ujjakkal
 - Gyermekdalok éneklése majd hangszeren való megszólaltatása (szó-mi / szó-lá-szó / mi-ré-dó / szó-lá-szó-mi / mi-ré-dó / szó-mi-dó / szó-fá-mi-ré-dó / lá-szó-fá-mi-ré-dó) hangkészlettel.
 - Az első érintősor fogalma, fogástáblázat alkalmazása.
 - A citera első hat törzshangjának ismerete C'-től A'-ig, azok szolmizációs és abc-s neveivel való éneklése.
 - A tanuló a tanult dalokat legyen képes szolmizálni.
 - Ismerje a negyed érték, a fél érték, a nyolcadpár, a negyed szünet fogalmát.
 - Sajátítsa el a kottából való daltanulást.
 - A tanuló ismerje a citera főbb részeinek elnevezést.

— Ajánlott tananyag:

- Balogh Sándor - Bolya Mátyás: Magyar citerazene I. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó
- Balogh Sándor: Citeraiskola - hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
- Magyar Népzene Tára I. Gyermekjátékok szerk. Kerényi György (Budapest, 1951) Akadémiai Kiadó

— Követelmény:

- A helyes pengetési irányok elsajátítása.
- Egyenletes negyed értékek és nyolcadpárok pengetésével kis hangterjedelmű gyermekdalok lejátszása íves pengetésmóddal.
- A tanuló legyen képes helyes ujjrend kialakítására, a dallamjátszó ujjak könnyed váltogatására, a hüvelyk- és a középső ujj csúsztatására.

— Az év végi vizsga javasolt anyaga:

- Gyermekdalok éneklése a citera üres húrjainak hozzápengetésével:
- egyszerű ritmus osztinátó kíséret,
- a dal ritmusának hozzápengetése az énekelt dalhoz,
- egyszerű ritmuskíséret hozzápengetése az énekelt dalhoz) Gyermekdalokjátéka citerán lassú egyenletes tempóban.

2. évfolyam

— Fejlesztési feladatok:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- Az első előképző osztályban elsajátított technika továbbfejlesztése.
Jobb kéz
- A pengető szabályos fogásának kialakítása
- Egyenletes negyed, nyolcad pengetés - kezdetben csak üres húrokon a le-föl (befelé-kifelé) pengetés szabályai szerint.
- Az íves pengetésmód gyakorlása
- Halk játék - a kísérőhúrok dallamhúrokhoz legközelebb eső részének meg pengetésével (2-3 húr)
- Finom pengetés gyakorlása
- Középerős játék - a kísérőhúrokon a basszushúrokat is érintő pengetéssel (4-5 kísérőhúr)

Bal kéz

- A természetes bal kéztartás kialakítása (játék közben a csukló és a kézfej helyzete maradjon változatlan, ne törje be és ne forgassa a kézfejét a tanuló)
- A bal kéz négy ujjának alkalmazása dallamjáték során, előre megtervezett ujjrend szerint
- A negyedik ujj használatát előzzék meg olyan gyakorlatok, amelyekben az F' hangról lefelé lépegetve negyedik ujjal érjük el a C' hangot. Hasonló gyakorlatokat végezzen a tanuló G'-ről és A'-ről is
- A második érintősor Esz' hangjának lenyomása 2. ujjal, skálaszerű gyakorlással (G'-F'-Esz'-D'-C)
- A dó-pentachord és dó-hexachord hangsorú gyermekdalok játéka kibővül kisterces, lá-pentachord hangsorú gyermekdalok játékaival
- A citera hat törzshangjának ismerete C'-től A'-ig, valamint az második érintősor Esz' hangjának ismerete, szolmizációs és abc-s nevekkal való éneklése.
- A tanuló sajátítsa el a kottából való daltanulást, a fogástáblázat igénybevételét.

— Ismerje:

- az alsó hangtartomány kifejezést.

- megnevezni a hangszer fő részeit: nagyfej, kisfej, tőke, fedőlap, oldallap, fogólap, dallam-, kísérő-, kisfejhúr.

— Ajánlott tananyag:

- Balogh Sándor - Bolya Mátyás: Magyar citerazene I. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó
- Balogh Sándor: Citeraiskola - hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
- Magyar Népzene Tára I. Gyermekjátékok szerk. Kerényi György (Budapest, 1951) Akadémiai Kiadó

— Követelmény:

- Egyenletes pengetéssel gyermekdalogjátéka
- Négy ujj használata a húrlenyomás során
- A tanuló legyen képes a helyes ujjrend kialakítására, a dallamjátszó ujjak könnyed változtatására.
- A második érintősoron található Esz' módosított hang második ujjal történő lenyomására.

— Az év végi vizsga javasolt anyaga:

- Gyermekdalogok (dó-pentachord, dó-hexachord és lá-pentachord hangsor) éneklése és citerán való megszólaltatása.
- Saját, vagy másik tanuló énekének kísérete citerán.
- Gyermekdalogok játéka citerán lassú és középgyors tempóban.

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- Az előképzőben elsajátított játéktechnika továbbfejlesztése.
Jobb kéz:
 - Egyenletes negyed, nyolcad pengetés - kezdetben csak üres húrokon a le-föl (befelé-kifelé) pengetés szabályai szerint
 - Az íves pengetésmód mellett az egyenes vonalú pengetés gyakorlása
 - A tanuló tudja bependíteni a dallamba az utolsó kisfej C” hangját
 - Halk és középéperős pengetés gyakorlása
 - A hangszer hangszínének változtatása a pengetés helyének megváltoztatásával
- Bal kéz:
 - A természetes bal kéz tartás kialakítása technikai gyakorlatokkal
 - A négy ujjas játék gyakorlása
 - A helyes ujjrend kialakítása
 - A hüvelykujj csúsztatása

- A dó-pentachord, dó-hexachord és lá-pentachord hangsorú gyermekdalok kibővülnek a C” hanggal a kisfejhúr bependítésével
- Gyermekdalok énekelve és citerán az alsó hangtartományban.
- A csoportos citerázás alapjai, egyszerre történő pengetés, dallamindítás, dallamzárás.
- Gyermekdalok összefűzése (2-3 gyermekdal folyamatos játssza).
- A tanuló tudja szolmizálni, kottából olvasni és abc-s nevekkal megnevezni a tanult C-lá és C-dó pentachord hangsorú gyermekdalok hangjait.
- Az alsó hangtartomány, 2/4-es ütem, negyed érték, nyolcadpár, negyed szünet fogalmának ismerete.
- Ismerje a hangszer múltját, a hangszer szerkezetét, főbb típusait.

— Ajánlott tananyag:

- Kodály: 333 olvasógyakorlat Zeneműkiadó
- Balogh Sándor - Bolya Mátyás: Magyar citerazene I. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó
- Balogh Sándor: Citeraiskola - hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
- Magyar Népzene Tára I. Gyermekjátékok szerk. Kerényi György (Budapest, 1951) Akadémiai Kiadó
- Népdalválogatás a tanuló általános iskolai ének-zene tankönyvéből.

— Követelmény:

- Mérsékelt tempóban egyenletes negyed- és nyolcadmozgás.
- A pengetés irányainak biztos tudása.
- Hangsúlyos és hangsúlytalan pengetés.
- Technikai gyakorlatok az alsó hangtartományban (C’-A’-ig) 4 ujjal.
- A kapkodós játék alapjainak elsajátítása.

— Az év végi vizsga javasolt anyaga:

- Gyermekdal-fűzés, csoportos citerázás (2-3 tanuló egyszerre játssza ugyanazt a dalt).
- Gyermekdalok megszólaltatása citerán énekléssel is (saját vagy más tanuló énekével).

2. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
Jobb kéz
- Hangsúlyos és hangsúlytalan pengetések váltogatása a tanult dallamokon.
- A kapkodós játék alapjainak gyakorlása: 1) a tanult dallamok negyed értékű szüneteinek kitöltése C” kisfejhúr bependítésével; 2) negyed értékű dallamhangok színesítése C” kisfejhúr bependítésével (a negyed értékek nyolcadokra bontásával).
Bal kéz
- Az alsó hangtartomány bővülése a C hang alatti hangokkal

- Alsó hangtartomány bővítése felfelé a G' A' B' C'' D'' hangokkal
- A felső- és az alsó hangtartomány összekapcsolása
- Gyermekdalok és régi stílusú népdalok játéka csak citerán, illetve éneket kísérve.
- Hangsúlyos és hangsúlytalan pengetés.
- Alsó- és felső hangtartomány fogalmának ismerete.
- Dó-pentachord, dó-hexachord, lá-pentachord, lá-pentaton, dór-hangsor ismerete.

— Ajánlott tananyag:

- Kodály: 333 olvasógyakorlat Zeneműkiadó
- Balogh Sándor - Bolya Mátyás: Magyar citerazene I. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó
- Balogh Sándor: Citeraiskola - hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
- Magyar Népzene Tára I. Gyermekjátékok szerk. Kerényi György (Budapest, 1951) Akadémiai Kiadó
- Népdalválogatás a tanuló általános iskolai ének-zene tankönyvéből.

— Követelmény:

- Hangsúlyos és hangsúlytalan pengetés tudatos alkalmazása.
- A sorvégi szünet kitöltése a C''-re hangolt kisfejhúr bependítésével.
- Biztos hangtartomány váltás.
- 4 ujjal történő játék, a megfelelő ujjrend kialakítása.

— Az év végi vizsga javasolt anyaga:

- Három-négy dalból álló dalcsokor egyéni és csoportos előadásban, az éves technikai Követelményeknek megfelelő szinten.
- Legalább egy dalcsokor megszólaltatása saját éneket kísérve (a tanuló hangfekvésének megfelelően hangolt citerán).

3. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
Jobb kéz
- Esztam kíséret
- Ritmusaprózás, tizenhatodokra bontás
- Ritmusgyakorlatok a négy tizenhatodos egyenletes pengetés kialakítására
- Az eddig alkalmazott „normál” negyed- és nyolcadpár pengetés változtatása a sűrű pengetéssel
Bal kéz
- Biztos hangtartományváltás (felülről lefelé)
- Új módosított hang, az Asz' fogásának gyakorlása, megfelelő ujjrend kialakításával: 1) a 2. ujj csúsztatása B'-ről Asz'-ra; 2) Ugyanez a lépés a 2. és a 3. ujj váltásával

- Régi és új stílusú népdalok; lá-pentaton, kétrendszerű lá-pentaton, dór, természetes moll hangsorú dallamok játéka.
- Dallamdíszítés négy tizenhatodos ritmusaprózással
- Esztam kíséret.
- Ritmusaprózás (tizenhatodokra bontás) sűrű pengetéssel a hangszer dallamhúrjain.
- A kottából való és hallás utáni daltanulás kialakítása.
- A kétrendszerű lá-pentaton értelmezése.

— Ajánlott tananyag:

- Balogh Sándor - Bolya Mátyás: Magyar citerazene I. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó
- Balogh Sándor: Citeraiskola - hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
- Magyar Népzene Tára VI. kötete (1973, Budapest) Akadémiai Kiadó
- Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I. kötet (1977) Zeneműkiadó
- Népdalválogatás a tanuló általános iskolai ének-zene tankönyvéből.

— Követelmény:

- Esztam kíséret - a felfelé irányuló pengetések hangsúlyozása.
- Ritmusaprózás, tizenhatodokra bontás.
- Biztos hangtartomány váltás.
- Helyes, önálló ujjrend kialakítása.

— Az év végi vizsga javasolt anyaga:

- 3-4 különböző karakterű dalból álló dalcsokor egyéni és csoportos előadásban, az éves technikai követelményeknek megfelelő szinten.
- Dunántúli ugrós dallamok esztam kísérettel.
- Dalcsokor tizenhatodos ritmusaprózással.

4. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
Jobb kéz
- A tizenhatodos ritmusaprózás, ti-tiri és tiri-ti ritmusok pengetésmódjának gyakorlása
- A tremoló játék alapjai; csak dallamhúrokon, kitartott hangok sűrű pergetése
- Az esztam kíséret továbbfejlesztése
- Hangsúlyos és hangsúlytalan pengetés váltogatása
Bal kéz
- Dunántúli terc
- Fríges zárású dallamok
- A biztos balkézjáték technikájának fejlesztése, az újabb hangsorok skálaszerű gyakorlásával

- Dél-dunántúli ugrós és kanásztánc dallamok
- Dunántúli terces dallamok
- Fríges zárású dallamok
- Fríg hangsor, fríges zárlat
- Esztam kíséret, ugrós tánc, dunántúli terc
- Tizenhatodos ritmusaprózás

— Ajánlott tananyag:

- Balogh Sándor - Bolya Mátyás: Magyar citerazene I. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó
- Balogh Sándor: Citeraiskola - hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei füzetek, szerk.: Eredics Gábor
- Magyar Népzene Tára VI. és VII. kötetei (Budapest, 1973-1987) Akadémiai Kiadó
- Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I. kötet (Budapest, 1977) Zeneműkiadó
- Sárosi Bálint: Zenei anyanyelvünk (Budapest, 1973) Zeneműkiadó
- Sárosi Bálint: Citera és citerajáték Szeged környékén (Budapest, 1961)
- Népdalválogatás a tanuló általános iskolai ének-zene tankönyvéből.

Hangzóanyag

- Magyar Citerás Antológia I-II. (CD) (Budapest, 2004-2005) Flaccus Kiadó
- Citerahagyomány (MC) (Budapest, 2000) Óbudai Népzenei Iskola
- Magyarországi citeramuzsika (LP, MC) (Budapest, 1977) Hungaroton
- Magyar Népzenei Antológia III. Dunántúl (LP) szerk.: Olsvai Imre (Budapest, 1988) Hungaroton
- Magyar Népzene 1-2. (LP), szerk.: Rajeczky B. (Budapest, 1969/1972) Hungaroton
- Magyar hangszeres népzene (LP) szerk.: Sárosi B. (Budapest, 1980) Hungaroton

— Követelmény:

- A tizenhatodos ritmusaprózás megvalósítása.
- A pergetés (tremolo) önálló alkalmazása.
- Egyszerű esztam kíséret megvalósítása.

— Az év végi vizsga javasolt anyaga:

- Három egyénileg összeállított dalcsozor megszólaltatása énekléssel és csak hangszereken játszva.
- Csoportos citerázás (3-4 fő).
- Egy összeállítás esztam kíséret alkalmazásával a Dél-Dunántúl dallamaiból.

5. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A tremoló játék fejlesztése; 1) felütésből indított pergetés; 2) hangsúlyos pengetésből indított pergetés; 3) felfelé irányuló pendítésből indított pergetés.
- Dallamdíszítés 1) nyolcadoló, kapkodós játékkal; 2) ritmusaprózással - a tizenhatodos aprózás sűrű pengetéseinek váltakozása a normál pengetésekkel egy dallamon belül.
- Sűrű esztam kíséret elsajátítása.
- Lépegetős játék gyakorlása.
- Szinkópa ritmus le-föl-föl irányú pengetése.
- Negyed értékű dallamhangok nyolcadra csökkentése, diminuálása
- Dél-dunántúli ugrósok és kanásztáncok
- Szlavóniai dallamok
- Felvidéki dudanóták
- Kanásztánc fogalma.
- Bővített szekund.
- Szinkópa ritmus.
- Diminuálás.

— Ajánlott tananyag:

- Balogh Sándor - Bolya Mátyás: Magyar citerazene I. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó
- Balogh Sándor: Citeraiskola - hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei füzetek, szerk.: Eredics Gábor
- Magyar Népzene Tára VI. és VII. kötetei (Budapest, 1973-1987) Akadémiai Kiadó
- Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I. kötet (Budapest, 1977) Zeneműkiadó
- Sárosi Bálint: Zenei anyanyelvünk (Budapest, 1973) Zeneműkiadó
- Sárosi Bálint: Citera és citerajáték Szeged környékén (Budapest, 1961)
- Népdalválogatás a tanuló általános iskolai ének-zene tankönyvéből.

Hangzóanyag

- Magyar Citerás Antológia I-II-III. (CD) (Budapest, 2004-2007) Flaccus Kiadó
- Citerahagyomány (MC) (Budapest, 2000) Óbudai Népzenei Iskola
- Magyarországi citeramuzsika (LP, MC) (Budapest, 1977) Hungaroton
- Magyar Népzenei Antológia III. Dunántúl (LP) szerk.: Olsvai Imre (Budapest, 1988) Hungaroton
- Magyar Népzene 1-2. (LP), szerk.: Rajeczky B. (Budapest, 1969/1972) Hungaroton
- Magyar hangszeres népzene (LP) szerk.: Sárosi B. (Budapest, 1980) Hungaroton

— Követelmény:

- Pergetéssel való dallamdíszítés.
- Nyolcadolás kapkodós díszítés.
- Tizenhatodos aprózással történő díszítés.

- Sűrű esztam kíséret elsajátítása.
- Szinkópa ritmus pontos játéka.

— Az év végi vizsga javasolt anyaga:

- Három egyénileg összeállított dalcsokor énekkel és citerával, eredeti felvételek alapján:
- Dél-Dunántúl
- Szlavónia
- csoportosan (3-4 fő), lehetőleg különböző népi hangszerekkel együtt.

6. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- A jobb kéz valamennyi eddig tanult pengetésmódjának továbbfejlesztése.
- A bal kéz virtuóz játékának fejlesztése.
- A tizenhatodos mozgású dallamdíszítés tanulása (alsó-, felső váltóhangos, körülírással díszítés).
- Sűrű esztam kíséret technikájának fejlesztése.
- A tremoló játék tökéletesítése.
- A szinkópa ritmus többféle pengetésmódjának ismerete, alkalmazása.
- Pontozott ritmusértékek pengetésének játékmódja az eredeti felvételek alapján.
- A fél értékű dallamhangok autentikus játék szerinti bontása új stílusú népdalokon.
- Dél-dunántúli ugrósok és kanásztáncok
- Észak-magyarországi és dunántúli dudanóták
- Alföldi régi- és új stílusú, csárdás tempójú dallamok
- Alsó-, felső váltóhangos, körülírással díszítés
- Nyújtott- és éles ritmus

— Ajánlott tananyag:

- Balogh Sándor - Bolya Mátyás: Magyar citerazene I. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó
- Balogh Sándor: Citeraiskola - hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei füzetek, szerk.: Eredics Gábor
- Magyar Népzene Tára VI. és VII. kötetek (Budapest, 1973-1987) Akadémiai Kiadó
- Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I-II. kötet (Budapest, 1977) Zeneműkiadó
- Sárosi Bálint: Zenei anyanyelvünk (Budapest, 1973) Zeneműkiadó
- Sárosi Bálint: Citera és citerajáték Szeged környékén (Budapest, 1961)
- Vargyas Lajos: A magyarság népzeneje (Budapest, 1981) Zeneműkiadó
- Bencze Lászlóné: Szivárványos az ég alja - bihari népdalok (Berettyóújfalu, 1978)
- Népdalválogatás a tanuló általános iskolai ének-zene tankönyvéből.

- Bodza Klára - Paksa Katalin: Magyar népi énekiskola I-II. (Budapest, 1992/1994) Magyar Művelődési Intézet
Hangzóanyag
- Magyar Citerás Antológia I-II-III. (CD) (Budapest, 2004-2007) Flaccus Kiadó
- Citerahagyomány (MC) (Budapest, 2000) Óbudai Népzenei Iskola
- Magyarországi citeramuzsika (LP, MC) (Budapest, 1977) Hungaroton
- Magyar Népzenei Antológia IV. Alföld (LP) szerk.: Paksa Katalin (Budapest, 1991) Hungaroton
- Magyar Népzene 1-2. (LP), szerk.: Rajeczky B. (Budapest, 1969/1972) Hungaroton
- Magyar hangszeres népzene (LP) szerk.: Sárosi B. (Budapest, 1980) Hungaroton
- Fellegzik az idő - bihari népdalok (CD) (Budapest, 2008) Dialekton

— Követelmény:

- Sűrű esztam kíséret alkalmazása.
- Tremoló játéktechnika alkalmazása.
- Dallamdíszítés tizenhatod értékű dallamhangokkal.
- A szinkópa ritmus többféle pengetés módjának ismerete, alkalmazása.
- Az autentikus citerajáték szerint a pontozott és fél értékek bontott játéka.
- A tanuló legyen képes igényesen megformálni az előadandó dallamokat; legyen tisztában a különböző zenei tájegységek dallamdíszítéseivel.

— Az év végi vizsga javasolt anyaga:

- Három népzenei összeállítás előadása citerán, saját vagy mások énekét kísérve:
- Dunántúl,
- Alföld,
- csoportosan (3-4 fő), lehetőleg különböző népi hangszerekkel együtt (sűrű esztam alkalmazásával)

Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

„B” tagozatra irányítható az a tanuló, aki az átlagot meghaladó zenei tehetséggel és hangszeres adottságokkal rendelkezik, valamint érdeklődése és szorgalma alkalmassá teszi arra, hogy megfeleljen minőségben és mennyiségben magasabb Követelményeinek. „B” tagozat Követelménye a végzett anyag mennyiségében, de elsősorban minőségben, a hangszerkezelés biztonságában és az előadás zenei kifejezőerejében haladja meg az A tagozat szintjét.

2. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
Jobb kéz
- Hangsúlyos és hangsúlytalan pengetések váltogatása a tanult dallamokon.

- A kapkodós játék alapjainak gyakorlása: 1) a tanult dallamok negyed értékű szüneteinek kitöltése C” kisfejhúr bependítésével; 2) negyed értékű dallamhangok színesítése C” kisfejhúr bependítésével (a negyed értékek nyolcadokra bontásával).

Bal kéz

- Az alsó hangtartomány bővülése a C hang alatti hangokkal
- Alsó hangtartomány bővítése felfelé a G’ A’ B’ C” D” hangokkal
- A felső- és az alsó hangtartomány összekapcsolása
- Gyermekdalok és régi stílusú népdalok játéka csak citerán, illetve éneket kísérve.
- Hangsúlyos és hangsúlytalan pengetés.
- Alsó- és felső hangtartomány fogalmának ismerete.
- Dó-pentachord, dó-hexachord, lá-pentachord, lá-pentaton, dór-hangsor ismerete.

— Ajánlott tananyag:

- Kodály: 333 olvasógyakorlat Zeneműkiadó
- Balogh Sándor - Bolya Mátyás: Magyar citerazene I. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó
- Balogh Sándor: Citeraiskola - hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
- Magyar Népzene Tára I. Gyermekjátékok szerk. Kerényi György (Budapest, 1951) Akadémiai Kiadó
- Népdalválogatás a tanuló általános iskolai ének-zene tankönyvéből.

— Követelmény:

- Hangsúlyos és hangsúlytalan pengetés tudatos alkalmazása.
- A sorvégi szünet kitöltése a C”-re hangolt kisfejhúr bependítésével.
- Biztos hangtartomány váltás.
- 4 ujjal történő játék, a megfelelő ujjrend kialakítása.
- A kisfejhúrok dallamszínesítő funkciójának kialakítása, a kapkodós játék gyakorlása.
- Legyen képes a tanuló dinamikai változtatásra egy-egy tanult dallam játéka során.
- Ismerje meg a lá-pentaton hangsort és tudjon dallampéldákat játszani.
- Ismerje a hangtartomány-váltás szabályait, alakítson ki önálló, szabályos ujjrendet.
- Legyen képes saját - vagy másiktanuló - énekével együtt játszani, tudjon más hangszerrel (furulya, tekerő, tambura) együtt muzsikálni.

— Az év végi vizsga javasolt anyaga:

- 3-4 dalból álló dalcsokor egyéni és csoportos előadásban, az éves technikai követelményeknek megfelelő szinten.
- Legalább egy dalcsokor megszólaltatása saját éneket kísérve (a tanuló hangfekvésének megfelelően hangolt citerán).

3. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
Jobb kéz
- Esztam kíséret
- Ritmusaprózás, tizenhatodokra bontás
- Ritmusgyakorlatok a négy tizenhatodos egyenletes pengetés kialakítására
- Az eddig alkalmazott „normál” negyed- és nyolcadpár pengetés változtatása a sűrű pengetéssel
Bal kéz
- Biztos hangtartomány váltás (felülről lefelé)
- Új módosított hang, az Asz’ fogásának gyakorlása, megfelelő ujjrend kialakításával: 1) a 2. ujj csúsztatása B’-ről Asz’-ra; 2) Ugyanez a lépés a 2. és a 3. ujj váltásával
- Régi és új stílusú népdalok; lá-pentaton, kétrendszerű lá-pentaton, dór, természetes moll hangsorú dallamok játéka.
- Dallamdíszítés négy tizenhatodos ritmusaprózással
- Esztam kíséret.
- Ritmusaprózás (tizenhatodokra bontás) sűrű pengetéssel a hangszer dallamhúrjain.
- A kottából való és hallás utáni daltanulás kialakítása.
- A kétrendszerű lá-pentaton értelmezése.

— Ajánlott tananyag:

- Balogh Sándor - Bolya Mátyás: Magyar citerazene I. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó
- Balogh Sándor: Citeraiskola - hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
- Magyar Népzene Tára VI. kötete (1973, Budapest) Akadémiai Kiadó
- Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I. kötet (1977) Zeneműkiadó
- Népdalválogatás a tanuló általános iskolai ének-zene tankönyvéből.

— Követelmény:

- Esztam kíséret - a felfelé irányuló pengetések hangsúlyozása.
- Ritmusaprózás, tizenhatodokra bontás.
- Biztos hangtartomány váltás.
- Helyes, önálló ujjrend kialakítása.
- Az esztam kíséret alkalmazása
- A normál és a sűrű pengetés változtatása egy dallamon belül (negyed-, nyolcad- és tizenhatod értékeken)
- Ti-tiri és tiri-ti ritmusaprózás alkalmazása már tanult dallamokon
- Tudjon a tanuló az esztam kíséretből a dallamsorok végén visszaváltani a lefelé történő hangsúlyos pengetésre
- Ismerje a dunántúli terc fogalmát és tudjon játszani dallamokat ilyen hangokkal

— Az év végi vizsga javasolt anyaga:

- Három-négy különböző karakterű dalból álló dalcsozor egyéni és csoportos előadásban, az éves technikai követelményeknek megfelelő szinten.
- Dunántúli ugrós dallamok esztam kísérettel.
- Dalcsozor tizenhatodos ritmusaprózással.

4. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
Jobb kéz
- A tizenhatodos ritmusaprózás, ti-tiri és tiri-ti ritmusok pengetésmódjának gyakorlása
- A tremoló játék alapjai; csak dallamhúrokon, kitartott hangok sűrű pergetése
- Az esztam kíséret továbbfejlesztése
- Hangsúlyos és hangsúlytalan pengetés váltogatása
Bal kéz
- Dunántúli terc
- Fríges zárású dallamok
- A biztos balkéztétel technikájának fejlesztése, az újabb hangsorok skálaszerű gyakorlásával
- Dél-dunántúli ugrós és kanásztánc dallamok
- Dunántúli terces dallamok
- Fríges zárású dallamok
- Fríg hangsor, fríg zárlat.
- Esztam kíséret, ugrós tánc, dunántúli terc.
- Tizenhatodos ritmusaprózás

— Ajánlott tananyag:

- Balogh Sándor - Bolya Mátyás: Magyar citerazene I. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó
- Balogh Sándor: Citeraiskola - hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei füzetek, szerk.: Eredics Gábor
- Magyar Népzene Tára VI. és VII. kötetek (Budapest, 1973-1987) Akadémiai Kiadó
- Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I. kötet (Budapest, 1977) Zeneműkiadó
- Sárosi Bálint: Zenei anyanyelvünk (Budapest, 1973) Zeneműkiadó
- Sárosi Bálint: Citera és citerajáték Szeged környékén (Budapest, 1961)
- Népdalválogatás a tanuló általános iskolai ének-zene tankönyvéből.
Hangzóanyag
- Magyar Citerás Antológia I-II. (CD) (Budapest, 2004-2005) Flaccus Kiadó
- Citerahagyomány (MC) (Budapest, 2000) Óbudai Népzenei Iskola
- Magyarországi citeramuzsika (LP, MC) (Budapest, 1977) Hungaroton

- Magyar Népzenei Antológia III. Dunántúl (LP) szerk.: Olsvai Imre (Budapest, 1988) Hungaroton
- Magyar Népzene 1-2. (LP), szerk.: Rajeczky B. (Budapest, 1969/1972) Hungaroton
- Magyar hangszeres népzene (LP) szerk.: Sárosi B. (Budapest, 1980) Hungaroton

— Követelmény:

- A tizenhatodos ritmusaprózás megvalósítása.
- A pergetés (tremolo) önálló alkalmazása.
- Egyszerű esztam kíséret megvalósítása.
- A tanuló alkalmazzon sűrű pengetéssel esztam kíséretet
- Fejlessze a tremoló játék technikáját korábban tanult dallamok hosszabb értékű dallamhangjain
- Alkalmazza a felfelé irányuló pendítésből indított pergetést
- Fejlessze a díszítő játéktechnikát nyolcadoló, kapkodós pengetéssel

— Az év végi vizsga javasolt anyaga:

- Három egyénileg összeállított dalcsoport megszólaltatása énekléssel és csak hangszeren játszva.
- Csoportos citerázás (3-4 fő).
- Egy összeállítás esztam kíséret alkalmazásával a Dél-Dunántúl dallamaiból.

5. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- A tremoló játék fejlesztése; 1) felütésből indított pergetés; 2) hangsúlyos pengetésből indított pergetés; 3) felfelé irányuló pendítésből indított pergetés.
- Dallamdíszítés 1) nyolcadoló, kapkodós játékkal; 2) ritmusaprózással -a tizenhatodos aprózás sűrű pengetéseinek váltakozása a normál pengetésekkel egy dallamon belül.
- Sűrű esztam kíséret elsajátítása.
- Lépegetős játék gyakorlása.
- Szinkópa ritmus le-föl-föl irányú pengetése.
- Negyed értékű dallamhangok nyolcadra csökkentése, diminuálása
- Dél-dunántúli ugrósok és kanásztáncok
- Szlavóniai dallamok
- Felvidéki dudanóták
- Kanásztánc fogalma.
- Bővített szekund.
- Szinkópa ritmus.
- Diminuálás.

— Ajánlott tananyag:

- Balogh Sándor - Bolya Mátyás: Magyar citerazene I. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó
- Balogh Sándor: Citeraiskola - hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei füzetek, szerk.: Eredics Gábor
- Magyar Népzene Tára VI. és VII. kötetei (Budapest, 1973-1987) Akadémiai Kiadó
- Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I. kötet (Budapest, 1977) Zeneműkiadó
- Sárosi Bálint: Zenei anyanyelvünk (Budapest, 1973) Zeneműkiadó
- Sárosi Bálint: Citera és citerajáték Szeged környékén (Budapest, 1961)
- Népdalválogatás a tanuló általános iskolai ének-zene tankönyvéből.

Hangzóanyag

- Magyar Citerás Antológia I-II-III. (CD) (Budapest, 2004-2007) Flaccus Kiadó
- Citerahagyomány (MC) (Budapest, 2000) Óbudai Népzenei Iskola
- Magyarországi citeramuzsika (LP, MC) (Budapest, 1977) Hungaroton
- Magyar Népzenei Antológia III. Dunántúl (LP) szerk.: Olsvai Imre (Budapest, 1988) Hungaroton
- Magyar Népzene 1-2. (LP), szerk.: Rajeczky B. (Budapest, 1969/1972) Hungaroton
- Magyar hangszeres népzene (LP) szerk.: Sárosi B. (Budapest, 1980) Hungaroton

— Követelmény:

- Pergetéssel való dallamdíszítés.
- Nyolcadolós kapkodós díszítés.
- Tizenhatodos aprózással történő díszítés.
- Sűrű esztam kíséret elsajátítása.
- Szinkópa ritmus pontos játéka.
- A tremoló játék tökéletesítése
- A tizenhatodos mozgású dallamdíszítés tanulása (alsó-, felső váltóhangos, körülírással díszítés)
- A szinkópa ritmus többféle pengetésmódjának ismerete, alkalmazása
- Pontozott ritmusértékek pengetésének játékmódja az eredeti felvételek alapján
- A fél értékű dallamhangok autentikus játék szerinti bontása új stílusú népdalokon

— Az év végi vizsga javasolt anyaga:

- Három egyénileg összeállított dalcsozor énekkel és citerával. eredeti felvételek alapján:
- Dél-Dunántúl,
- Szlavónia,
- csoportosan (3-4 fő), lehetőleg különböző népi hangszerekkel együtt.

6. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- A jobb kéz valamennyi eddig tanult pengetésmódjának továbbfejlesztése.
- A bal kéz virtuóz játékának fejlesztése.
- A tizenhatodos mozgású dallamdíszítés tanulása (alsó-, felső váltóhangos, körülírásos díszítés).
- Sűrű esztam kíséret technikájának fejlesztése.
- A tremoló játék tökéletesítése.
- A szinkópa ritmus többféle pengetésmódjának ismerete, alkalmazása.
- Pontozott ritmusértékek pengetésének játékmódja az eredeti felvételek alapján.
- A fél értékű dallamhangok autentikus játék szerinti bontása új stílusú népdalokon.
- Dél-dunántúli ugrósok és kanásztáncok
- Észak-magyarországi és dunántúli dudanóták
- Alföldi régi- és új stílusú, csárdás tempójú dallamok
- Alsó-, felső váltóhangos, körülírásos díszítés
- Nyújtott- és éles ritmus

— Ajánlott tananyag:

- Balogh Sándor - Bolya Mátyás: Magyar citerazene I. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó
- Balogh Sándor: Citeraiskola - hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei füzetek, szerk.: Eredics Gábor
- Magyar Népzene Tára VI. és VII. kötetei (Budapest, 1973-1987) Akadémiai Kiadó
- Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I-II. kötet (Budapest, 1977) Zeneműkiadó
- Sárosi Bálint: Zenei anyanyelvünk (Budapest, 1973) Zeneműkiadó
- Sárosi Bálint: Citera és citerajáték Szeged környékén (Budapest, 1961)
- Vargyas Lajos: A magyarság népzeneje (Budapest, 1981) Zeneműkiadó
- Bencze Lászlóné: Szivárványos az ég alja - bihari népdalok (Berettyóújfalu, 1978)
- Népdalválogatás a tanuló általános iskolai ének-zene tankönyvéből.
- Bodza Klára - Paksa Katalin: Magyar népi énekiskola I-II. (Budapest, 1992/1994) Magyar Művelődési Intézet

Hangzóanyag

- Magyar Citerás Antológia I-II-III. (CD) (Budapest, 2004-2007) Flaccus Kiadó
- Citerahagyomány (MC) (Budapest, 2000) Óbudai Népzenei Iskola
- Magyarországi citeramuzsika (LP, MC) (Budapest, 1977) Hungaroton
- Magyar Népzenei Antológia IV. Alföld (LP) szerk.: Paksa Katalin (Budapest, 1991) Hungaroton
- Magyar Népzene 1-2. (LP), szerk.: Rajeczky B. (Budapest, 1969/1972) Hungaroton

- Magyar hangszeres népzene (LP) szerk.: Sárosi B. (Budapest, 1980) Hungaroton
- Fellegzik az idő - bihari népdalok (CD) (Budapest, 2008) Dialekton

— Követelmény:

- Sűrű esztam kíséret alkalmazása.
- Tremoló játéktechnika alkalmazása.
- Dallamdíszítés tizenhatod értékű dallamhangokkal.
- A szinkópa ritmus többféle pengetésmódjának ismerete, alkalmazása.
- Az autentikus citerajáték szerint a pontozott és fél értékek bontott játéka.
- A tanuló legyen képes igényesen megformálni az előadandó dallamokat; legyen tisztában a különböző zenei tájegységek dallamdíszítéseivel.
- Dúr hangsorú dallamok játéka nyomóval
- Új stílusú dallamok népdalsorainak összekapcsolása a nyomó csúsztatásával - glisszandó játékmód
- Húrlefogás - húrtompítás a kísérő húrokon (csárdás táncdallamok játékánál)
- Kis nyújtott-, kis éles-, triolás nyújtott- és triolás éles ritmus pengetése
- A parlando-rubato előadásmód tanulmányozása, gyakorlása

— Az év végi vizsga javasolt anyaga:

- Három népzenei összeállítás előadása citerán, saját vagy mások énekét kísérve:
- Dunántúl,
- Alföld,
- csoportosan (3-4 fő), lehetőleg különböző népi hangszerekkel együtt (sűrű esztam alkalmazásával)

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

— Ismerje:

- a hangszer kialakulásának történetét és a népzenei dialektusokat,
- a citerazene hangzóanyagát és kottában rögzített irodalmát, valamint az általános népzenei gyűjteményeket, szakkönyveket,
- hangszere felépítését, karbantartását (húrcsere) és hangolását.

— Legyen képes:

- a hangszernek megfelelő népzene stílushű és improvizatív előadására,
- a pontozott ritmusok autentikus, bontott megszólaltatására,
- a helyes tempó- és ritmustartásra,
- transzponálni a hangszerének megfelelően,
- szólóban és zenekarban saját vagy más énekét kísérni,

— Ismerje:

- a citerazene különböző tájegységeinek általános stílusjegyeit, a citerán leggyakrabban játszott dallamokat,
- ismerje a kiemelkedő adatközlők játékát,
- ismerje a bourdon-kíséretes zene jellemzőit,
- a „kapkodós” játéktípus, a pergetés, a váltogatott lassú és sűrű pengetés, a húrlefogás, a nyomóval történő játék, a parlando rubato játékmód alapjait.
- a hangszereken való hagyományos hangsúlyozást,

— Rendelkezzék:

- tiszta hangképzéssel hangszerén,
- biztos zenei memóriával,
- megfelelő technikával, stílusismerettel, előadói készséggel,
- szereplési (színpadi) gyakorlattal.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

— A tanuló ismerje és alkalmazza

- a tánczene általános kísérettípusait
- a diatonikus hangszert és az azon való játékmódot
- az oktávnyi vagy annál szélesebb glisszandós díszítést
- a kapkodós játékmódot
- a húrtoompításos játék sajátosságait

— Tudjon különbséget tenni

- az énekelt népdal és a tánczenei kíséret között

— Legyen képes

- a parlando-rubato dalok előadására
- kamarazenére más népi hangszerekkel

A művészeti alapvizsga követelményei

— A vizsga részei:

- A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

— A vizsga tantárgya és időtartama:

Citera főtárgy

- „A” tagozat: minimum 10 perc
- „B” tagozat: minimum 10 perc

— A vizsga tartalma:

„A” tagozat

- Három összeállítás bemutatása, amely tartalmazzon csárdás, ugrós, friss, nyomóval, egyszerű díszítéssel játszott dallamokat.

„B” tagozat

- A vizsgázó öt összeállítást készít a tanult anyag alapján, melyből a vizsgabizottság választ hármat.

— A vizsga értékelése:

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- helyes testtartás, hangszertartás, kéztartás,
- hangminőség,
- hangszerkezelés,
- helyes ritmus és tempó,
- technikai felkészültség,
- jobb- és balkéz-technika,
- előadásmód,
- zenei stílusok és előadások megvalósítása,
- díszítések megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

A továbbképző évfolyamok eléréseig a tanulók tudásszintje között képességeik, teherbírásuk és szorgalmuk alapján jelentős különbség alakulhat ki. Ez a különbség a továbbképző évfolyamokon egyéb elfoglaltságaiktól, gyakorlási idejüktől, érdeklődési körüktől függően tovább növekedhet. Zenetanulásuk iránya és célja is eltérhet; vagy az egyéni hangszertudás tökéletesítése, vagy a kamarazenei, illetve zenekari játék fejlesztése kerül előtérbe.

7. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- Az eddig kialakított játéktechnikai szint továbbfejlesztése.
- A jobb kéz valamennyi eddig tanult pengetésmódjának továbbfejlesztése.
- A bal kéz virtuóz játékának továbbfejlesztése.
- Hangsúlytalan előkék, tizenhatod ritmusú díszítések játszása.
- Biztos tájékozottság kialakítása az egész fogólapon.
- Biztonságos 4 ujjal történő játék.
- Húrlefogás alkalmazása csárdás dallamok tánc kíséréte során.
- Dúr hangsorú dallamok játéka nyomóval.
- Új stílusú dallamok népdalsorainak összekapcsolása a nyomó csúsztatásával - glisszandó játékmód.
- Húrlefogás - húrtompítás a kísérő húrokon (csárdás táncdallamok játékánál).
- Kis nyújtott-, kis éles-, triolás nyújtott- és triolás éles ritmus pengetése.

- A parlando-rubato előadásmód tanulmányozása, gyakorlása.
- Válogatás régi és új stílusú dallampéldákból: 1. Dél-Alföld; 2. Közép-Alföld; 3. kötetlen ritmusú dallamok az alföldi területekről

— Ajánlott tananyag:

- Balogh Sándor - Bolya Mátyás: Magyar citerazene II. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó
- Balogh Sándor: Citeraiskola - hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei füzetek, szerk.: Eredics Gábor
- Magyar Népzene Tára VI., VII., VIII., IX. és X. kötetei (Budapest, 1973-1997) Akadémiai- és Balassi Kiadó
- Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I-II. kötet (Budapest, 1977) Zeneműkiadó
- Sárosi Bálint: Zenei anyanyelvünk (Budapest, 1973) Zeneműkiadó
- Sárosi Bálint: Citera és citerajáték Szeged környékén (Budapest, 1961)
- Vargyas Lajos: A magyarság népzeneje (Budapest, 1981) Zeneműkiadó
- Bencze Lászlóné: Szivárványos az ég alja - bihari népdalok (Berettyóújfalu, 1978)
- Bencze Lászlóné: A ladányi torony tetejébe... (Püspökladány, 1974)
- Bodza Klára - Paksa Katalin: Magyar népi énekiskola I-II. (Budapest, 1992/1994) Magyar Művelődési Intézet
- Bodza Klára - Vakler Anna: Magyar népi énekiskola III-IV (Budapest, 2002/2004) Hagyományok Háza
- Hangzóanyag
- Magyar Citerás Antológia I-II-III. (CD) (Budapest, 2004-2007) Flaccus Kiadó
- Citerahagyomány (MC) (Budapest, 2000) Óbudai Népzenei Iskola
- Magyarországi citeramuzsika (LP, MC) (Budapest, 1977) Hungaroton
- Magyar Népzenei Antológia IV. Alföld (LP) szerk.: Paksa Katalin (Budapest, 1991) Hungaroton
- Magyar Népzene 1-2. (LP), szerk.: Rajeczky B. (Budapest, 1969/1972) Hungaroton
- Magyar hangszeres népzene (LP) szerk.: Sárosi B. (Budapest, 1980) Hungaroton
- Tuka Zsigmond: Nagykunsági citeraszó (MC) (Budapest, 2003)
- Fellegzik az idő-bihari népdalok (CD) (Budapest, 2008) Dialekton

— Követelmény:

- A tanuló ismerje és alkalmazza az eddig tanult pengetési módokat, kíséretfajtákat.
- Alkalmazza a húrlefogást lassú dűvő kíséretű dallamokon.
- Legyen képes igényesen megformálni az előadott dallamokat.
- Ismerje az eredeti játékmódokat.
- Alakuljon ki a magas technikai színvonalú játékkultúra.
- Tudjon tremolózni a dallam megfelelő hangjain.
- A hüvelykujjas nyomótechnika alkalmazása

- Dúr hangsorú dallamok játéka nyomóval
- Új stílusú dallamok népdalsorainak összekapcsolása a nyomó csúsztatásával - glisszandó játékmód
- Húrlefogás - húrtoompítás a kísérő húrokon (csárdás táncdallamok játékánál)
- Kis nyújtott-, kis éles-, triolás nyújtott- és triolás éles ritmus pengetése
- A parlando-rubato előadásmód tanulmányozása, gyakorlása

— Az év végi vizsga javasolt anyaga:

- Három népzenei összeállítás előadása citerán és saját vagy mások énekét kísérve,
- Alföld (új stílusú dalok nyomóval, glisszandó díszítéssel),
- Alföld (kötetlen ritmusú dallamok),
- Észak-Magyarország (Borsod / Heves / Nógrád / Pest m.).

8. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- Az eddig kialakított játéktechnikai szint továbbfejlesztése.
- A jobb kéz valamennyi eddig tanult pengetésmódjának továbbfejlesztése.
- A bal kéz virtuóz játékának továbbfejlesztése.
- Hangsúlytalan előkék, tizenhatod ritmusú díszítések és dallamok játéka.
- Biztos tájékozottság kialakítása az egész fogólapon.
- Biztonságos 4 ujjal történő játék.
- Gyorsdűvő kíséret eredetileg vonószeneke által előadott dallamok játéka alapján.
- Húrlefogás megfelelő alkalmazása tánckíséret játéka során.
- Új stílusú dallamok sorvégi díszítéstípusainak ismerete, alkalmazása.
- Dél-alföldi, közép-alföldi tájegység dallamai; az erdélyi dialektus énekes dallamainak hangszeres megszólaltatása

— Ajánlott tananyag:

- Balogh Sándor - Bolya Mátyás: Magyar citerazene II. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó
- Balogh Sándor: Citeraiskola - hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei füzetek, szerk.: Eredics Gábor
- Magyar Népzene Tára VI., VII., VIII., IX. és X. kötetei (Budapest, 1973-1997) Akadémiai- és Balassi Kiadó
- Vargyas Lajos: A magyarság népzeneje (Budapest, 1981) Zeneműkiadó
- Bencze Lászlóné: Szivárványos az ég alja - bihari népdalok (Berettyóújfalu, 1978)
- Bencze Lászlóné: A ladányi torony tetejébe... (Püspökladány, 1974)
- Bodza Klára - Paksa Katalin: Magyar népi énekiskola I-II. (Budapest, 1992/1994) Magyar Művelődési Intézet

- Bodza Klára - Vakler Anna: Magyar népi énekiskola III-IV (Budapest, 2002/2004) Hagyományok Háza
- Virágölgyi Márta - Vavrinecz András: Szatmári népzene (Budapest, 1992) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei
- Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
Hangzóanyag
- Magyar Citerás Antológia I-II-III. (CD) (Budapest, 2004-2007) Flaccus Kiadó
- Citerahagyomány (MC) (Budapest, 2000) Óbudai Népzenei Iskola
- Magyarországi citeramuzsika (LP, MC) (Budapest, 1977) Hungaroton
- Magyar Népzenei Antológia II-V. (LP) (Budapest, 1986-1993) Hungaroton
- Magyar Népzene 1-2. (LP), szerk.: Rajeczky B. (Budapest, 1969/1972) Hungaroton
- Magyar hangszeres népzene (LP) szerk.: Sárosi B. (Budapest, 1980) Hungaroton
- Tuka Zsigmond: Nagykunsági citeraszó (MC) (Budapest, 2003)
- Fellegzik az idő - bihari népdalok (CD) (Budapest, 2008) Dialekton
- Szatmári bandák (MC) szerk.: Vavrinecz András (Budapest 1995) Hungaroton

— Követelmény:

- A tanuló ismerje és alkalmazza az eddig tanult pengetési módokat, kíséretfajtaikat.
- Tudjon tremolózni a dallam megfelelő hangjain.
- Alkalmazza a húrléfogást lassú dúvó és esztam kíséretű dallamokon.
- Legyen képes igényesen megformálni az előadott dallamokat.
- Legyen tisztában a különböző tájegységek dallamdíszítéseivel.
- Ismerje az eredet játékmódokat.
- Alakuljon ki magas színvonalú játékkultúra.

— Az év végi vizsga javasolt anyaga:

- Három népzenei összeállítás előadása citerán és saját vagy mások énekét kísérve:
- Közép-Alföld (új stílusú dallamok sorzáró, körülírással díszítéssel),
- Erdély (énekes dallamok díszített előadása citerán),
- Dél-Alföld (lassú-, gyors- és friss csárdás folyamat).

9. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- Az eddig kialakított játéktechnikai szint továbbfejlesztése.
- Sorzáró és az azt megelőző ütem hagyományos díszítéseinek megszólaltatása eredeti felvételek tanulmányozása alapján (Alföld, Észak-Magyarország).
- A gyorsdúvó kíséret gyakorlása és alkalmazása erdélyi táncdallamokon.
- Dél-, közép-, kelet-, észak-alföldi tájegységek dallamai.

- Erdélyi táncdallamok (Szilágyság, Maros-mente, Küküllő-mente, Kalotaszeg, Gyimes).

— Ajánlott tananyag:

- Balogh Sándor - Bolya Mátyás: Magyar citerazene II. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó
 - Balogh Sándor: Citeraiskola - hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei füzetek, szerk.: Eredics Gábor
 - Magyar Népzene Tára VI., VII., VIII., IX. és X. kötetei (Budapest, 1973-1997) Akadémiai- és Balassi Kiadó
 - Vargyas Lajos: A magyarság népzeneje (Budapest, 1981) Zeneműkiadó
 - Bencze Lászlóné: Szivárványos az ég alja - bihari népdalok (Berettyóújfalu, 1978)
 - Bencze Lászlóné: A ladányi torony tetejébe... (Püspökladány, 1974)
 - Bodza Klára - Paksa Katalin: Magyar népi énekiskola I-II. (Budapest, 1992/1994) Magyar Művelődési Intézet
 - Bodza Klára - Vakler Anna: Magyar népi énekiskola III-IV (Budapest, 2002/2004) Hagyományok Háza
 - Virágölgyi Márta - Vavrinecz András: Szatmári népzene (Budapest, 1992) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei
 - Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
 - Pávai István: Az erdélyi és moldvai magyarság népi tánczenéje (Budapest, 1993) Teleki László Alapítvány
- Hangzóanyag
- Magyar Citerás Antológia I-II-III. (CD) (Budapest, 2004-2007) Flaccus Kiadó
 - Citerahagyomány (MC) (Budapest, 2000) Óbudai Népzenei Iskola
 - Magyarországi citeramuzsika (LP, MC) (Budapest, 1977) Hungaroton
 - Magyar Népzenei Antológia II-V. (LP) (Budapest, 1986-1993) Hungaroton
 - Magyar Népzene 1-2. (LP), szerk.: Rajeczky B. (Budapest, 1969/1972) Hungaroton
 - Magyar hangszeres népzene (LP) szerk.: Sárosi B. (Budapest, 1980) Hungaroton
 - Tuka Zsigmond: Nagykunsági citeraszó (MC) (Budapest, 2003)
 - Fellegzik az idő-bihari népdalok (CD) (Budapest, 2008) Dialekton
 - Sárréti Népi Együttes: Válogatás 50 év dalaiból (Püspökladány, 2008)
 - Szatmári bandák (MC) szerk.: Vavrinecz András (Budapest, 1995) Hungaroton

— Követelmény:

- A tanuló ismerje és alkalmazza az eddig tanult pengetési módokat, kíséretfajtákat.
- Tudjon tremolózni a dallam megfelelő hangjain.
- Alkalmazza a húrlefogást lassú dúvő és esztam, valamint gyorsdúvő kíséretű dallamokon.
- Legyen képes igényesen megformálni az előadott dallamokat.

- Legyen tisztában a különböző tájegységek dallamdíszítéseivel.
- Ismerje az eredeti játékmódokat.

— Az év végi vizsga javasolt anyaga:

- Három népzenei összeállítás előadása citerán és saját vagy mások énekét kísérvé:
- Hortobágy
- Szatmár
- Erdély

10. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- Az eddig kialakított játéktechnikai szint továbbfejlesztése.
- A triolás pengetésmód alkalmazása
- Aszimmetrikus ritmizálás
- Páratlan nyolcadú énekes dallamok játéka
- A leggyakoribb tánc kíséret típusok ismerete és alkalmazása
- Dél-dunántúli, kelet-alföldi, felvidéki, székelyföldi, gyimesi és moldvai tájegységek dallamai.

— Ajánlott tananyag:

- Balogh Sándor - Bolya Mátyás: Magyar citerazene II. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó
- Balogh Sándor: Citeraiskola - hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei füzetek, szerk.: Eredics Gábor
- Magyar Népzene Tára VI., VII., VIII., IX. és X. kötetei (Budapest, 1973-1997) Akadémiai- és Balassi Kiadó
- Vargyas Lajos: A magyarság népzeneje (Budapest, 1981) Zeneműkiadó
- Bencze Lászlóné: Szivárványos az ég alja - bihari népdalok (Berettyóújfalu, 1978)
- Bencze Lászlóné: A ladányi torony tetejébe... (Püspökladány, 1974)
- Bodza Klára - Paksa Katalin: Magyar népi énekiskola I-II. (Budapest, 1992/1994) Magyar Művelődési Intézet
- Bodza Klára - Vakler Anna: Magyar népi énekiskola III-IV (Budapest, 2002/2004) Hagyományok Háza
- Virágvolgyi Márta - Vavrinecz András: Szatmári népzene (Budapest, 1992) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei
- Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
- Pávai István: Az erdélyi és moldvai magyarság népi tánczenéje (Budapest, 1993) Teleki László Alapítvány
- Domokos Pál Péter- Rajeczky Benjamin: Csángó népzene I-II-III. (Budapest, 1956/61/91) Zeneműkiadó

- Balogh Sándor: Moldvai hangszeres dallamok (Budapest, 2001) Etnofon
- Seres András - Szabó Csaba: Csángómagyar daloskönyv (Budapest, 1991) Héttorony Könyvkiadó
- Hangzóanyag
- Magyar Citerás Antológia I-II-III-IV (CD) (Budapest, 2004-2009) Flaccus Kiadó
- Citerahagyomány (MC) (Budapest, 2000) Óbudai Népzenei Iskola
- Magyarországi citeramuzsika (LP, MC) (Budapest, 1977) Hungaroton
- Magyar Népzenei Antológia II-V. (LP) (Budapest, 1986-1993) Hungaroton
- Magyar Népzene 1-2. (LP), szerk.: Rajeczky B. (Budapest, 1969/1972) Hungaroton
- Magyar hangszeres népzene (LP) szerk.: Sárosi B. (Budapest, 1980) Hungaroton
- Tuka Zsigmond: Nagykunsági citeraszó (MC) (Budapest, 2003)
- Fellegzik az idő - bihari népdalok (CD) (Budapest, 2008) Dialekton
- Szatmári bandák (MC) szerk.: Vavrincz András (Budapest, 1995) Hungaroton
- Sárreai Népi Együttes: Válogatás 50 év dalaiból (CD) (Püspökladány, 2008)
- Szeretöm a táncba - moldvai csángómagyar népzene (CD) (Budapest, 1997) Etnofon
- Moldvai hangszeres dallamok- sültün, kobzon, hegedűn (CD) (Budapest, 2001) Etnofon
- Serény magyaros (CD) (Budapest, 2002) Etnofon

— Követelmény:

- A tanuló ismerje és alkalmazza az eddig tanult pengetési módokat, kíséretfajtákat.
- Tudjon tremolózni a dallam megfelelő hangjain.
- Alkalmazza a húrlefogást lassú dúvó és esztam, valamint gyorsdúvó kíséretű dallamokon.
- Ismerje és tudja játszani valamennyi citerán használatos hangsort.
- Legyen képes megformálni az előadott dallamokat.
- Legyen tisztában a különböző tájegységek dallamdíszítéseivel.
- Ismerje az eredeti játékmódokat.
- Alakuljon ki a magas színvonalú játékkultúra.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Három népzenei összeállítás előadása citerán az alábbi tájegységek dallamaiból válogatva:
- Dél-Dunántúl vagy Kelet-Alföld vagy Felvidék,
- Mezőség vagy Székelyföld /vagy Gyimes,
- Moldva.
- A három összeállításból 1 csoportos előadásban, lehetőleg különböző népi hangszerekkel együtt.

7. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- Az eddig kialakított játéktechnikai szint továbbfejlesztése.
- A jobb kéz valamennyi eddig tanult pengetésmódjának továbbfejlesztése.
- A bal kéz virtuóz játékának továbbfejlesztése.
- Hangsúlytalan előkék, tizenhatod ritmusú díszítések játszsása.
- Biztos tájékozottság kialakítása az egész fogólapon.
- Biztonságos 4 ujjal történő játék.
- Húrlefogás alkalmazása csárdás dallamok tánc kísérete során.
- Dúr hangsorú dallamok játéka nyomóval.
- Új stílusú dallamok népdalsorainak összekapcsolása a nyomó csúsztatásával - glisszandó játékmód.
- Húrlefogás - húrtompítás a kísérő húrokon (csárdás táncdallamok játékánál).
- Kis nyújtott-, kis éles-, triolás nyújtott- és triolás éles ritmus pengetése.
- A parlando-rubato előadásmód tanulmányozása, gyakorlása.
- Válogatás régi és új stílusú dallampéldákból: 1. Dél-Alföld; 2. Közép-Alföld; 3. kötetlen ritmusú dallamok az alföldi területekről

— Ajánlott tananyag:

- Balogh Sándor - Bolya Mátyás: Magyar citerazene II. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó
- Balogh Sándor: Citeraiskola - hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei füzetek, szerk.: Eredics Gábor
- Magyar Népzene Tára VI., VII., VIII., IX. és X. kötetek (Budapest, 1973-1997) Akadémiai- és Balassi Kiadó
- Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I-II. kötet (Budapest, 1977) Zeneműkiadó
- Sárosi Bálint: Zenei anyanyelvünk (Budapest, 1973) Zeneműkiadó
- Sárosi Bálint: Citera és citerajáték Szeged környékén (Budapest, 1961)
- Vargyas Lajos: A magyarság népzeneje (Budapest, 1981) Zeneműkiadó
- Bencze Lászlóné: Szivárványos az ég alja - bihari népdalok (Berettyóújfalu, 1978)
- Bencze Lászlóné: A ladányi torony tetejébe... (Püspökladány, 1974)
- Bodza Klára - Paksa Katalin: Magyar népi énekiskola I-II. (Budapest, 1992/1994) Magyar Művelődési Intézet
- Bodza Klára - Vakler Anna: Magyar népi énekiskola III-IV (Budapest, 2002/2004) Hagyományok Háza
- Hangzóanyag
- Magyar Citerás Antológia I-II-III. (CD) (Budapest, 2004-2007) Flaccus Kiadó
- Citerahagyomány (MC) (Budapest, 2000) Óbudai Népzenei Iskola

- Magyarországi citeramuzsika (LP, MC) (Budapest, 1977) Hungaroton
- Magyar Népzenei Antológia IV. Alföld (LP) szerk.: Paksa Katalin (Budapest, 1991) Hungaroton
- Magyar Népzene 1-2. (LP), szerk.: Rajeczky B. (Budapest, 1969/1972) Hungaroton
- Magyar hangszeres népzene (LP) szerk.: Sárosi B. (Budapest, 1980) Hungaroton
- Tuka Zsigmond: Nagykunsági citeraszó (MC) (Budapest, 2003)
- Fellegzik az idő - bihari népdalok (CD) (Budapest, 2008) Dialekton

— Követelmény:

- A tanuló ismerje és alkalmazza az eddig tanult pengetési módokat, kíséretfajtákat.
- Alkalmazza a húrlefogást lassú düvő kíséretű dallamokon.
- Legyen képes igényesen megformálni az előadott dallamokat.
- Ismerje az eredeti játékmódokat.
- Alakuljon ki a magas technikai színvonalú játékkultúra.
- Tudjon tremolózni a dallam megfelelő hangjain.
- A hüvelykujjas nyomótechnika alkalmazása
- Dúr hangsorú dallamok játéka nyomóval
- Új stílusú dallamok népdalsorainak összekapcsolása a nyomó csúsztatásával - glisszandó játékmód
- Húrlefogás - húrtoompítás a kísérő húrokon (csárdás táncdallamok játékánál)
- Kis nyújtott-, kis éles-, triolás nyújtott- és triolás éles ritmus pengetése
- A parlando-rubato előadásmód tanulmányozása, gyakorlása
- Dallamdíszítés; előkék, utókák
- Az erdélyi dialektus énekes dallamainak hangszeres megszólaltatása
- Új stílusú dallamok sorvégi díszítéstípusainak ismerete, alkalmazása

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Három népzenei összeállítás előadása citerán és saját vagy mások énekét kísérve,
- Alföld (új stílusú dalok nyomóval, glisszandó díszítéssel),
- Alföld (kötetlen ritmusú dallamok),
- Észak-Magyarország (Borsod / Heves / Nógrád / Pest m.).

8. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- Az eddig kialakított játéktechnikai szint továbbfejlesztése.
- A jobb kéz valamennyi eddig tanult pengetésmódjának továbbfejlesztése.
- A bal kéz virtuóz játékának továbbfejlesztése.
- Hangsúlytalan előkék, tizenhatod ritmusú díszítések és dallamok játéka.

- Biztos tájékozottság kialakítása az egész fogólapon.
- Biztonságos 4 ujjal történő játék.
- Gyorsdűvő kíséret eredetileg vonószenekear által előadott dallamok játszása alapján.
- Húrlefogás megfelelő alkalmazása tánckíséret játéka során.
- Új stílusú dallamok sorvégi díszítéstípusainak ismerete, alkalmazása.
- Dél-alföldi, közép-alföldi tájegység dallamai; az erdélyi dialektus énekes dallamainak hangszeres megszólaltatása

— Ajánlott tananyag:

- Balogh Sándor - Bolya Mátyás: Magyar citerazene II. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó
- Balogh Sándor: Citeraiskola - hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei füzetek, szerk.: Eredics Gábor
- Magyar Népzene Tára VI., VII., VIII., IX. és X. kötetei (Budapest, 1973-1997) Akadémiai- és Balassi Kiadó
- Vargyas Lajos: A magyarság népzeneje (Budapest, 1981) Zeneműkiadó
- Bencze Lászlóné: Szivárványos az ég alja - bihari népdalok (Berettyóújfalu, 1978)
- Bencze Lászlóné: A ladányi torony tetejébe... (Püspökladány, 1974)
- Bodza Klára - Paksa Katalin: Magyar népi énekiskola I-II. (Budapest, 1992/1994) Magyar Művelődési Intézet
- Bodza Klára - Vakler Anna: Magyar népi énekiskola III-IV (Budapest, 2002/2004) Hagyományok Háza
- Virágvolgyi Márta - Vavrinecz András: Szatmári népzene (Budapest, 1992) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei
- Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Hangzóanyag

- Magyar Citerás Antológia I-II-III. (CD) (Budapest, 2004-2007) Flaccus Kiadó
- Citerahagyomány (MC) (Budapest, 2000) Óbudai Népzenei Iskola
- Magyarországi citeramuzsika (LP, MC) (Budapest, 1977) Hungaroton
- Magyar Népzenei Antológia II-V. (LP) (Budapest, 1986-1993) Hungaroton
- Magyar Népzene 1-2. (LP), szerk.: Rajeczky B. (Budapest, 1969/1972) Hungaroton
- Magyar hangszeres népzene (LP) szerk.: Sárosi B. (Budapest, 1980) Hungaroton
- Tuka Zsigmond: Nagykunsgái citeraszó (MC) (Budapest, 2003)
- Fellegzik az idő - bihari népdalok (CD) (Budapest, 2008) Dialekton
- Szatmári bandák (MC) szerk.: Vavrinecz András (Budapest 1995) Hungaroton

— Követelmény:

- A tanuló ismerje és alkalmazza az eddig tanult pengetési módokat, kíséretfajtákat.
- Tudjon tremolózni a dallam megfelelő hangjain.
- Alkalmazza a húrlefogást lassú dűvő és esztam kíséretű dallamokon.

- Legyen képes igényesen megformálni az előadott dallamokat.
- Legyen tisztában a különböző tájegységek dallamdíszítéseivel.
- Ismerje az eredet játékmódokat.
- Alakuljon ki magas színvonalú játékkultúra.
- Hagyományos citerás díszítések; előkék, utókák, alsó-, felső váltóhangok, nagyobb távolságokat kitöltő futamok játéka
- Sorzáró és az azt megelőző ütem hagyományos díszítéseinek megszólaltatása eredeti felvételek tanulmányozása alapján (Alföld, Észak-Magyarország)
- A gyorsdűvő kíséret gyakorlása és alkalmazása erdélyi táncdallamokon

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Három népzenei összeállítás előadása citerán és saját vagy mások énekét kísérve:
- Közép-Alföld (új stílusú dallamok sorzáró, körülírással díszítéssel),
- Erdély (énekes dallamok díszített előadása citerán),
- Dél-Alföld (lassú-, gyors- és friss csárdás folyamata).

9. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- Az eddig kialakított játéktechnikai szint továbbfejlesztése.
- Sorzáró és az azt megelőző ütem hagyományos díszítéseinek megszólaltatása eredeti felvételek tanulmányozása alapján (Alföld, Észak-Magyarország).
- A gyorsdűvő kíséret gyakorlása és alkalmazása erdélyi táncdallamokon.
- Dél-, közép-, kelet-, észak-alföldi tájegységek dallamai.
- Erdélyi táncdallamok (Szilágyság, Maros-mente, Küküllő-mente, Kalotaszeg, Gyimes).

— Ajánlott tananyag:

- Balogh Sándor - Bolya Mátyás: Magyar citerazene II. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó
- Balogh Sándor: Citeraiskola - hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei füzetek, szerk.: Eredics Gábor
- Magyar Népzene Tára VI., VII., VIII., IX. és X. kötetei (Budapest, 1973-1997) Akadémiai- és Balassi Kiadó
- Vargyas Lajos: A magyarság népzeneje (Budapest, 1981) Zeneműkiadó
- Bencze Lászlóné: Szivárványos az ég alja - bihari népdalok (Berettyóújfalu, 1978)
- Bencze Lászlóné: A ladányi torony tetejébe... (Püspökladány, 1974)
- Bodza Klára - Paksa Katalin: Magyar népi énekiskola I-II. (Budapest, 1992/1994) Magyar Művelődési Intézet
- Bodza Klára - Vakler Anna: Magyar népi énekiskola III-IV (Budapest, 2002/2004) Hagyományok Háza

- Virágölgyi Márta - Vavrinecz András: Szatmári népzene (Budapest, 1992) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
- Pávai István: Az erdélyi és moldvai magyarság népi tánczenéje (Budapest, 1993) Teleki László Alapítvány
- Hangzóanyag
- Magyar Citerás Antológia I-II-III. (CD) (Budapest, 2004-2007) Flaccus Kiadó
- Citerahagyomány (MC) (Budapest, 2000) Óbudai Népzenei Iskola
- Magyarországi citeramuzsika (LP, MC) (Budapest, 1977) Hungaroton
- Magyar Népzenei Antológia II-V. (LP) (Budapest, 1986-1993) Hungaroton
- Magyar Népzene 1-2. (LP), szerk.: Rajeczky B. (Budapest, 1969/1972) Hungaroton
- Magyar hangszeres népzene (LP) szerk.: Sárosi B. (Budapest, 1980) Hungaroton
- Tuka Zsigmond: Nagykunsági citeraszó (MC) (Budapest, 2003)
- Fellegzik az idő - bihari népdalok (CD) (Budapest, 2008) Dialekton
- Sárreai Népi Együttes: Válogatás 50 év dalaiból (Püspökladány, 2008)
- Szatmári bandák (MC) szerk.: Vavrinecz András (Budapest, 1995) Hungaroton

— Követelmény:

- A tanuló ismerje és alkalmazza az eddig tanult pengetési módokat, kíséretfajtákat.
- Tudjon tremolózni a dallam megfelelő hangjain.
- Alkalmazza a húrlefogást lassú dúvó és esztam, valamint gyorsdúvó kíséretű dallamokon.
- Legyen képes igényesen megformálni az előadott dallamokat.
- Legyen tisztában a különböző tájegységek dallamdíszítéseivel.
- Ismerje az eredeti játékmódokat.
- A triolás pengetésmód alkalmazása
- A leggyakoribb tánckíséret típusok ismerete és alkalmazása
- Aszimmetrikus ritmizálás

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Három népzenei összeállítás előadása citerán és saját vagy mások énekét kísérvé:
- Hortobágy,
- Szatmár,
- Erdély.

10. évfolyam „B” tagozat

— Fejlesztési feladatok:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- Az eddig kialakított játéktechnikai szint továbbfejlesztése.
- A triolás pengetésmód alkalmazása

- Aszimmetrikus ritmizálás
- Páratlan nyolcadú énekes dallamok játéka
- A leggyakoribb tánc kíséret típusok ismerete és alkalmazása
- Dél-dunántúli, kelet-alföldi, felvidéki, székelyföldi, gyimesi és moldvai tájegységek dallamai.

— Ajánlott tananyag:

- Balogh Sándor - Bolya Mátyás: Magyar citerazene II. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó
- Balogh Sándor: Citeraiskola - hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei füzetek, szerk.: Eredics Gábor
- Magyar Népzene Tára VI., VII., VIII., IX. és X. kötetek (Budapest, 1973-1997) Akadémiai- és Balassi Kiadó
- Vargyas Lajos: A magyarság népzeneje (Budapest, 1981) Zeneműkiadó
- Bencze Lászlóné: Szivárványos az ég alja - bihari népdalok (Berettyóújfalu, 1978)
- Bencze Lászlóné: A ladányi torony tetejébe... (Püspökladány, 1974)
- Bodza Klára - Paksa Katalin: Magyar népi énekiskola I-II. (Budapest, 1992/1994) Magyar Művelődési Intézet
- Bodza Klára - Vakler Anna: Magyar népi énekiskola III-IV (Budapest, 2002/2004) Hagyományok Háza
- Virágvolgyi Márta - Vavrinecz András: Szatmári népzene (Budapest, 1992) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei
- Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
- Pávai István: Az erdélyi és moldvai magyarság népi tánczenéje (Budapest, 1993) Teleki László Alapítvány
- Domokos Pál Péter- Rajeczky Benjamin: Csángó népzene I-II-III. (Budapest, 1956/61/91) Zeneműkiadó
- Balogh Sándor: Moldvai hangszeres dallamok (Budapest, 2001) Etnofon
- Seres András - Szabó Csaba: Csángómagyar daloskönyv (Budapest, 1991) Héttorony Könyvkiadó

Hangzóanyag

- Magyar Citerás Antológia I-II-III-IV (CD) (Budapest, 2004-2009) Flaccus Kiadó
- Citerahagyomány (MC) (Budapest, 2000) Óbudai Népzenei Iskola
- Magyarországi citeramuzsika (LP, MC) (Budapest, 1977) Hungaroton
- Magyar Népzenei Antológia II-V. (LP) (Budapest, 1986-1993) Hungaroton
- Magyar Népzene 1-2. (LP), szerk.: Rajeczky B. (Budapest, 1969/1972) Hungaroton
- Magyar hangszeres népzene (LP) szerk.: Sárosi B. (Budapest, 1980) Hungaroton
- Tuka Zsigmond: Nagykunsági citeraszó (MC) (Budapest, 2003)
- Fellegzik az idő - bihari népdalok (CD) (Budapest, 2008) Dialekton

- Szatmári bandák (MC) szerk.: Vavrinecz András (Budapest, 1995) Hungaroton
- Sárreai Népi Együttes: Válogatás 50 év dalaiból (CD) (Püspökladány, 2008)
- Szeretők a táncba - moldvai csángómagyar népzene (CD) (Budapest, 1997) Etnofon
- Moldvai hangszeres dallamok - sültűn, kobzon, hegedűn (CD) (Budapest, 2001) Etnofon
- Serény magyaros (CD) (Budapest, 2002) Etnofon

— Követelmény:

- A tanuló ismerje és alkalmazza az eddig tanult pengetési módokat, kíséretfajtákat.
- Tudjon tremolózni a dallam megfelelő hangjain.
- Alkalmazza a húrlefogást lassú düvő és esztam, valamint gyorsdűvő kíséretű dallamokon.
- Ismerje és tudja játszani valamennyi citerán használatos hangsort.
- Legyen képes megformálni az előadott dallamokat.
- Legyen tisztában a különböző tájegységek dallamdíszítéseivel.
- Ismerje az eredeti játékmódokat.
- Alakuljon ki a magas színvonalú játékkultúra.
- Az eredetihez hű, stílusos előadás
- A gyimesi lassú magyaros aszimmetrikus ritmizálása
- Váltakozó ütemű dallamok játéka
- Többféle hangolású citera használata
- Triolás lüktetésű és 7/8-os moldvai táncdallamok játéka

— Az év végi vizsga javasolt anyaga:

- Három népzenei összeállítás előadása citerán az alábbi tájegységek dallamaiból válogatva:
- Dél-Dunántúl vagy Kelet-Alföld vagy Felvidék,
- Mezőség vagy Székelyföld /vagy Gyimes,
- Moldva.
- A három összeállításból 1 csoportos előadásban, lehetőleg különböző népi hangszerekkel együtt.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

„A” tagozat végén

— A tanuló ismerje:

- a citerán használatos valamennyi hangsort,
- a táncstílusok jellegzetes karaktereit és dallamtípusait,
- a citerával történő tánc kíséret technikai jellegzetességeit.

— Legyen képes:

- igényesen megformálni az általa előadott dallamokat a dialektusok díszítésmódjainak, játékmódjainak felhasználásával, más hangszerekkel együttjátszani (kamarazene),
- önállóan összeállításokat készíteni a dialektusterületek dallamaiból.

— Tudjon:

- hangsúlytalan előkéket, tizenhatod ritmusú díszítéseket és dallamokat játszani, tremolózni a dallam megfelelő hangjain
- hangszerén a dallamokat stílusosan, ritmusbontással és variációkkal díszíteni,
- A tanuló mutasson példát az alsóbb évfolyamok tanulóinak precíz, pontos, stílusos játékaival, biztos hangszerkezelésével.
- Tudja behangolni hangszerét tanára segítségével.
- Vegyen részt szólistaként vagy zenekari tagként a citerazene fórumain (találkozók, versenyek, előadások, fesztiválok, lemezpályázatok, táborok, stb.).

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

- A tanuló tudja önállóan behangolni hangszerét
- Rendelkezzék szereplési (színpadi) gyakorlattal
- Tudjon játszani valamennyi dialektusterületről egy-egy jellemző énekes-, valamint tánczenei összeállítást
- Legyen képes több különböző karakterű összeállítás folyamatos játékára, virtuóz előadására

A művészeti záróvizsga követelményei

— A vizsga részei:

- A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

— A vizsga tantárgya és időtartama:

Citera főtárgy

- „A” tagozat: minimum 10 perc
- „B” tagozat: minimum 10 perc

— A vizsga tartalma:

„A” tagozat

- Három különböző dialektusterületről származó összeállítás bemutatása, amely tartalmazza legalább egy adatközlő anyagát.
- Egy énekkíséretes összeállítás.
- Egy hangszerkíséret bemutatása.
- Az összeállítások tartalmazzanak parlando, csárdás (dűvő), ugrós, friss, nyomóval, 16-odos mozgású dallamokat.

„B” tagozat

- A vizsgázó nyolc összeállítást készít a tanult anyag alapján, melyből a vizsgabizottság kettőt, a vizsgázó egyet választ.

— A vizsga értékelése:

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- helyes testtartás, hangszertartás, kéztartás,
- hangminőség,
- hangszerkezelés,
- helyes ritmus és tempó,
- technikai felkészültség,
- jobb- és balkéz-technika,
- előadásmód,
- zenei stílusok és előadások megvalósítása,
- díszítések megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

- Jó minőségű C, D, és A hangolású prím és normál citerák. Minden hangszerhez póthúr-készlet, megfelelő hangolókulcs és két-három darab pengető.
- Megfelelő mennyiségű és minőségű kotta, hangzóanyag, videofelvétel.
- Hangfelvételre, lejátszásra illetve másolásra alkalmas magnetofon, CD lejátszó, lemezjátszó, fejhallgató, videó és TV készülék.
- A hangszerek elhelyezéséhez szükséges két-három asztal, hat-nyolc darab szék.

32.2.4. Ütő tanszak

32.2.4.1. Népi ritmushangszerek

A népi ritmushangszerek tanításának szakirányú feladatai

- A tanuló ismerje meg:
 - a népi ritmushangszerek helyét a magyar népi hangszerek osztályozásában,
 - a népi ritmushangszerek szerepét a magyar népzeneben, néptáncban és népszokásokban,
 - a népi ritmushangszerek készítését, felépítését, részeit, hangolását,
 - a népi ritmushangszerek múltját, fajtáit, elterjedését a magyar nyelvterület különböző vidékein,
 - a Kárpát-medence jellemző magyar és nemzetiségi tánc típusait, táncait,
 - a különféle tánc kíséretekben alkalmazandó egyszerű és összetett ritmusképleteket,
 - a tánc házi gyakorlatban legelterjedtebb tájegységekhez kapcsolódó dallamanyagot és hangszeres zenét,
 - a tánczenei folyamatok szerkezetét, zenei tartalmát, a régi és új stílusú táncok zenéjének jellegzetességeit,

- a tánchoz nem kapcsolódó szokásdallamokat és alkalmi hangszeres darabokat,
- az egyéb kísérőhangszerek (kontra, brácsa, cimbalom) szerepét.

— Alakítson ki:

- természetes hangszerkezelést, összehangolt jobb- és balkéz mozgást,
- a hagyományokhoz igazodó, ugyanakkor saját adottságainak is megfelelő, helyes és hatékony test-, hangszer- és kéztartást,
- a vele együtt muzsikáló hangszerekre is figyelemmel bíró rögtönzési készséget.

— Fordítson figyelmet:

- céltudatos egyéni gyakorlási módszerének kialakítására,
- a lapról olvasási készség mellett a memorizáló képesség, valamint a rögtönzőképesség fejlesztésére,
- a rendszeres zenekari muzsikálásra.

— Tanulja meg:

- a legalapvetőbb hangszerkészítési- és karbantartási feladatokat.
- Váljon nyitottá más népi hangszerek, más népek zenéje, más zenei műfajok, művészeti ágak iránt.

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- Mondókák, gyermekjáték dallamok, szokásdallamok, főként az alapfok első néhány évfolyamának dallamai.

— Követelmény:

- A gyermek ismerkedjen meg minél több, az életkorának megfelelő népdallal, szokásdallammal, jeles napok dalaival.
- Túlnyomórészt magyar nyelvterület népdalaival, de a Gyimes-völgye és Csík megye, valamint Moldva területéről is válasszunk gyermekdalokat. Ezek segítségével ismerje meg a ritmus, dallam, mozgás és az anyanyelv kapcsolatát.
- A megtanult dallamokat tudja énekelve, táncolva, játszva előadni, azokat tapssal, dobogással, ritmushangszerekkel kíséni.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Mondókák, gyermekdalok, szokásdallamok, táncdallamok ritmuskísérettel.

2. évfolyam

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- Mondókák, gyermekjáték dallamok, szokásdallamok, főként az alapfok első néhány évfolyamának dallamai.

— Követelmény:

- A tanuló ismerkedjen meg minél több, az életkorának megfelelő népdallal, szokásdallammal, jeles napok dalaival.
- Túlnyomórészt magyar nyelvterület népdalaival, de Gyimes-völgyéből és Csík megye, valamint Moldova területéről is válasszunk gyermekdalokat. Ezek segítségével ismerje meg a ritmus, dallam, mozgás és az anyanyelv kapcsolatát.
- A megtanult dallamokat tudja énekelve, táncolva, játszva előadni, azokat tapssal, dobogással, ritmushangszerekkel kíséni.
- Tudja a dob vagy az ütőgardon különböző funkcióit (zenei egy, és az esztam fogalmait) külön-külön használni (a két kéz szerepének használata).
- A tanuló különböző játékos gyakorlatok segítségével ismerkedjen meg a dob illetve az ütőgardon használatával (regősbót, köcsögduda, kanna, taps, illetve egyéb ritmuskeltő dobogással kézzel és lábbal is):
- énekét kísérje egyenletes mérő ütéssel
- igyekezzon megszólaltatni ritmikai sorzárlatokat, szüneteket
- énekét kísérje a dal szövegével egyező ritmussal (esetleg tanári segítséggel)

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Mondókák, gyermekdalok, szokásdallamok, táncdallamok ritmuskísérettel, dob vagy az ütőgardon kíséretével.

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- Gyermekdalok, szokásdallamok, jeles napok dalai, csárdásdallamok
- Gyimes-völgyéből és Moldova területéről

— A tanuló sajátítsa el:

- a hangszer helyes tartását ülő és álló helyzetben,
- a pálca vagy ütő megfelelő tartását, indítását,
- a balkéz és a jobbkez helyes tartását,
- a szép zenei hang megformálásához szükséges ütéstechnikát,
- a dob behangolását.

— Követelmény:

Legyen képes

- egyenletesen, mérsékelt tempóban, szépen formált hangokkal az alapidallamokat kísérni,
- tempótartásra,
- hallás utáni dallamtanulásra,

- negyedek és nyolcadok mérsékelt tempójú megvalósítására dallamhoz kötött vagy anélkül.
- a dallam főhangsúlyainak megvalósítására,
- a megtanult dallamokat akár hosszabb zenei folyamatba is illesztve kotta nélkül eljátszani,

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Két különböző karakterű összeállítás.

2. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- Gyimes-völgyi lassú csárdások, kerekas, medvés, hétlépés, régi héjsza
- Moldvai népzene: magyaros, öves, kezes, gergelytánc, erdélyes, virágtánc, bolgáros, oroszos, stica, polka, sirba, ruca, sirba studencilor, drumui dracului stb.

— Követelmény:

A tanuló legyen képes

- hangszerét önállóan felvenni, megfelelő tartással ülni, illetve állni,
- megfelelő ütéstechnikával szépen formált hangokkal ritmizálni,
- hangszerjátékát énekkel színesíteni, énekét hangszerrel kísérni,
- a tá, és esetleg ti-ti és sorvégi tá-szün ritmusképletek alkalmazására,
- a bal és jobb kéz ritmikai függetlenítésére,
- tempóváltásokat megvalósítani hosszabb zenei folyamatban.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Két különböző jellegű összeállítás.

3. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- Gyimes-völgyi verbunk, sebes magyaros és csárdás, héjsza, alunelu
- Moldvai népzene (kecskés, festeres, kettős, gergelytánc, magyaros, öves, kezes, virágtánc, bolgáros, oroszos, stica, polka, sirba, ruca, sirba studencilor,)
- Magyar történeti zene, szokásdallamok
- Csík megyei lassú csárdás

— Követelmény:

A tanuló legyen képes:

- hangszerét behangolni a tanár által megadott alaphangra (hegedűhöz, furulyához),
- a hangsúlyok és belső (soroközötti) hangsúlyok dallamalkotó szerepének felismerésére és alkalmazására,
- a dallam értelmezésére, egyszerű ritmus variációkra,

- a dob és az ütőgardon teljes játszófelületén való tájékozódásra,
- a zenei periódus felismerésére,
- a sorzáró „ti-ti ti-ti tá szün”, vagy a „ti-ti ti-ti ti-ti ti-ti ti-ti tá szün” formula következetes alkalmazására csárdásokban,
- hosszabb tánczenei folyamatot megfelelő tempóváltással előadni.

Tudjon:

- hegedűvel vagy furulyával együtt muzsikálni, és különbséget tenni a népzene és a régizene (írott zenei hagyomány) előadásmódja között.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Két különböző jellegű összeállítás.

4. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- Gyimes-völgyi tánczene (Gyimesközéplak) lassú és sebes magyaros
- Csík megyei (Csíkszentdomokos) verbunk, magyarországi, cepper
- XVIII. századi magyar tánczenék a régi stílusú ugrós-legényes típuscsaládhoz kapcsolódva, szokásdallamok, illetve jeles napok dalai
- Moldvai népzene (kettős, kecskés)

— Követelmény:

A tanuló legyen képes

- hangszerét önállóan segítséggel behangolni,
- a húrokat karbantartani, kezelni,
- a különböző ütéstechnikát megkülönböztetni, alkalmazni
- különböző a dallamokra jellemző belső hangsúlyozására,
- egyszerű sorzárlatokat stílusosan alkalmazni,
- a bal és jobb kéz mozgásait függetleníteni, és azokat koordinálni,
- a „ti-ti ti-ti tá szün”, vagy a „ti-ti ti-ti ti-ti ti-ti ti-ti tá szün” módusok sorzárlat stílusos alkalmazására összefüggő tánczenei folyamatban,
- a szinkópa használatára.

— Tudjon:

- énekest kísérni,
- hegedűvel, furulyával és más hangszerekkel együtt zenélni,
- néptáncosokat zenével kísérni.
- Ismerje a különbséget a hagyományos gyimesi és csíki játékmód, ütőgardon kísértében alkalmazott stílusjegyei között.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Három különböző jellegű összeállítás hangszerrel, vagy énekkel.

5. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- Gyimes-völgyi tánczene (Gyimesközéplak) Rákóczi mars, lakodalmi mars, sánta németes,
- sormagyar, medvés, régi héjsza, öreges héjsza, korobjászka, kerekas, tisztí héjsza, legényes, csúfos, ruszka, féloláhos-héjsza, alunyelu, hosszúhavasi, háromsírülős, egytoppantós, háromtoppantós, hétlépés, balánkai,
- Csík megyei tánczene (Csíkszentdomokos) Lassú csárdás, magyarországi, cepper, féloláhos, kezes, zsuka, orosz zsuka, medvés, héjsza, verbunk, lakodalmi mars
- Moldvai népzene
- Más népzenei dialektusok dallamai, historikus dallamok, szokásdallamok

— Követelmény:

- A tanuló legyen képes vonós hangszerekkel, kobozzal, lanttal, tamburafélékkel, fúvolyákkal, más hangszerekkel, énekesekkel együtt muzsikálni.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Három különböző összeállítás, ebből legalább egy kamarazenei formában.

6. évfolyam „A” tagozat

— Fejlesztési feladatok – Tananyag:

- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- Gyimes-völgyi zene: lassú magyaros, sebes magyaros, csárdás, kettős jártatója, kettős sírülője, féloláhos, verbunk, csúfos, féloláhos-héjsza, legényes-héjsza, tisztí-héjsza, sánta németes és csoszogtatós, talján porka és a sebes, moldvai és a porkája, zsidós, gólya, kerekas, keservesek, (egyszerű adatközlői stílusjegyekkel)
- Csík megyei tánczene (Csíkszentdomokos) Lassú csárdás, sebes csárdás, magyarországi, cepper, féloláhos, kezes, zsuka, orosz zsuka, medvés, héjsza, lassú németes, Rákóczi mars, zsidós, verbunk, lakodalmi mars,
- Regionális népzene (A helyi környezet - település, megye, tájegység, dialektusterület népzenei anyaga)
- Moldvai tánczene: kettős (de doi), nyelu (mielu), leu, szerba (sirba), sirba stidentilor, floricsika, ruszászka, öves, banumarocsini, keresel (cáráselu), bulgáros (bulgareasca), kecskés, csárdás, festeres, korobjászka, románca, ördög útján (drumui dracului), batuta tiganesca, pakulár (juhos), briul, pingvin, hojna (hoina), botosánka, gergelytánc, zdrabuleánka, ráca, serény magyaros, öreg magyaros, vert kezes, román kezes, musama, buheiest, polka, batuta, djampara)
- Más népzenei dialektusok dallamainak kísérete, történeti dallamok, szokásdallamok

— Követelmény:

A tanuló legyen képes

- a Gyimes-völgyi és moldvai zenére jellemző díszítéstechnikákat, ritmusképleteket szabadon alkalmazni,
- az aszimmetria megvalósítására,
- a sorkezdő nyolcad és tizenhatod felütés ritmusokat alkalmazni,
- 3/4-es és 6/8-os dallamokat helyesen hangsúlyozni,
- hangszerét beállítani, tisztán behangolni,
- tisztán intonálni,
- az esztamhangsúlyú ritmizálást megvalósítani,
- stílusos improvizálásra, a dallami díszítések válogatására,
- az ütőgardon alapritmusokat stílusosan variálni, illetve a moldvai tánczene alapritmusait alkalmazni, dobon elsajátítani,
- a sorzáró ritmusformulák alkalmazására, az ütőgardon alapritmusainak stílusos elsajátítására (a hagyománynak megfelelően variálni), a tanult táncrendek megfelelő kísérésére,
- felismerni a moldvai, csíki és a gyimesi ritmizálás hasonlóságait illetve különbözőségeit,
- az aszimmetrikus kíséretre ütőgardonon (magyarországi, lassú magyaros, szegényes)
- a szinkópás ritmusok lekövetésére ütőgardonon (ettős jártatója és sűrűlője) zenekari darabok összeállítására, hangszerezésre.

— A tanuló tudja és ismerje:

- a különböző tánc típusokat és azok neveit. Ismerje és alkalmazza néhány adatközlő egyéni játékmódját.

— Az év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Öt különböző összeállítás, melyből egy zenekarral hangozzék el.

— Ajánlott tananyag éves bontás nélkül:

- Eredeti hangszeres felvételek a Zenetudományi Intézet népzene gyűjteményéből készült kazetták, videofelvételek
- Rajeczky Benjamin moldvai gyűjtése
- Gyimesi csángók táncai - Kallós Zoltán, dr. Martin György Szakmai Ház (ma már a Hagyományok Háza) gyűjtéseiből összeállított kazetta, Budapest
- Felcsíki hangszeres népzene (MC) - Csíkszentdomokosi zenekar (1991. március 21.) Szerkesztette: Szalay Zoltán;
- Magyarországi Román Népzene 1984. SLPX 18077 Budapest, szerk.: Sebő Ferenc
- Sárosi Bálint: Magyar népi hangszerek (Budapest 1973)
- Magyar Népzenei Antológia (Budapest 1985-93) Hungaroton:
- I. Tánczene. Szerk. Martin György, Németh István, Pesovár Ernő - LPX 18122-16

- II. Észak. Szerk. Tari Lujza, Vikár László LPX 18124-28
- III. Dunántúl. Szerk. Olsvai Imre LPX 18138-42
- IV. Alföld. Szerk. Paksa Katalin, Németh István LPX 18159-63
- V-VI. Erdély (Kelet 1-2.) szerk. Sárosi Bálint, Németh István (Budapest 1993/95)
- VII. Moldva és Bukovina népzeneje 1-4. MTA Zenetudományi Intézet
- Magyar Népzene 1-3. szerk. Rajeczky Benjamin LPX 10095-98, LPX 180001-04, LPX 18050-53 (Budapest 1969-72) Hungaroton
- Magyar Hangszeres Népzene szerk. Sárosi Bálint LPX 18045-47 (Budapest 1980) Hungaroton
- Magyar Népzene Bartók Béla fonográf-felvételeiből. Szerk. Sárosi Bálint LPX 18069 (Budapest 1981) Hungaroton
- Moldvai hangszeres dallamok (Etnofon)
- Moldvai hegedűs tánczene - Mandache Aurél (Etnofon)
- Legedi László István, Hodorog András és Bálint Erzsébet megjelent CD lemezei:
- Szeretők a táncba, Csobános, Serény magyaros,
- Virágos sorozat: Zeneműkiadó
- Rozmaring - 91 magyar népdal (Budapest 1952)
- Gyöngyvirág - 92 magyar népdal (Budapest 1952)
- Viola - 93 magyar népdal (Budapest 1953)
- Rózsa - 94 magyar népdal (Budapest 1953)
- Tulipán - 95 magyar népdal (Budapest 1953)
- Muskátli - 97 magyar népdal (Budapest 1954)
- Nefelejcs - 98 magyar népdal (Budapest 1954)
- Százszorszép - 100 magyar népdal (Budapest 1957)
- Szép a huszár - Katonadalok gyűjteménye (Budapest 1954)
- Szabolcsi Bence: A magyar zenetörténet kézikönyve (Budapest 1947)
- Szabolcsi Bence: A magyar zene évszázadai I. (Budapest 1959)
- Százas sorozat: Zeneműkiadó
- 100 népi játékdal (Budapest 1944)
- 101 magyar népdal (Budapest 1929)
- Madárka - 102 magyar népdal (Budapest 1935)
- 103 magyar népdal (Budapest 1937)
- 104 magyar katonadal (Budapest 1942)
- Dunántúli daloskönyv - 107 magyar népdal (Budapest 1947)
- 108 délvidéki népdal (Budapest 1943)
- 111 népi táncdal (Budapest 1949)

- Tiszán innen Dunán túl - 150 magyar népdal (Budapest 1951)
- Pálóczi Horváth Ádám: Ötödfélszáz énekek (Budapest 1953) Zeneműkiadó
- Régi Magyar Dallamok Tára (Budapest) Akadémiai Kiadó
- Csomasz Tóth Kálmán: A XVI. század magyar dallamai (Budapest 1958)
- Papp Géza: A XVII. század énekelt dallamai (Budapest 1970)
- Sárosi Bálint: A hangszeres magyar népzene (Budapest 1996) Püski Kiadó
- Sebő Ferenc: Népzenei olvasókönyv (Budapest 1994) Magyar Művelődési Intézet (2. átdolgozott kiadás Planétás Kiadó Musicalia Danubiana - az MTA Zenetudományi Intézet sorozata:
- 5. Tabulatura Vietoris saeculi XVII. (1984)
- 7. Hungarian Dances 1784-1810(1986)
- 14. Codex Caioni saeculi XVII. (1994)
- Magyar Népzene Tára
- Gyermekdalok (Budapest 1951) Akadémiai Kiadó
- Jeles napok (Budapest 1953) Akadémiai Kiadó
- A-B Lakodalom (Budapest 1955) Akadémiai Kiadó
- Párosítók (Budapest 1959) Akadémiai Kiadó
- Siratók (Budapest 1966) Akadémiai Kiadó
- Népdaltípusok I. (Budapest 1973) Akadémiai Kiadó
- Népdaltípusok II. (Budapest 1987) Akadémiai Kiadó
- A-B Népdaltípusok III. (Budapest 1992) Balassi Kiadó
- Népdaltípusok IV (Budapest 1995) Balassi Kiadó
- Népdaltípusok v. (Budapest 1997) Balassi Kiadó
- Martin György: Magyar tánc típusok és táncdialektusok (Budapest, 1996)
- Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I-II. (Budapest, 1961) Zeneműkiadó
- Kálmány Lajos: Történeti énekek és katonadalok (Budapest, 1952)
- Kerényi György: Jeles napok dalai (Budapest 1963)
- Kerényi György: Magyar énekes népszokások (Budapest 1982) Zeneműkiadó
- Kiss Áron: Magyar gyermekjáték-gyűjtemény (Reprint: Budapest 1984)
- Kodály Zoltán: A magyar népzene (Budapest 1937) Zeneműkiadó
- Online népzenei archívum a Magyar Tudományos Akadémia Zenetudományi Intézet: www.zti.hu

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

— A tanuló ismerje:

- a népi ritmushangszerek felépítését, részeit,
- a népzeneinkben használatos népi ritmushangszerek megszólaltatási módjait,

- a népzene előadásmódjának a népi ritmushangszerekre vonatkozó jellegzetességeit, ezen belül részletesen a hangképzés, hangsúlyozás, ritmus és dinamika jellemző módjait, valamint a zenei improvizációnak népzeneinkre jellemző módjait,
- magyar népzene nyelvjárás-területeit és ezek stílusbeli jellemzőit,
- a hangszeres zene szerepét a magyar népzenei hagyományban,
- a tanult hangszeres dallamok formai sajátosságait,
- a különböző tájegységekre jellemző hagyományos népi hangszereket, hangszer-együtteseket,
- a népi ritmushangszerek múltját, elterjedését a magyar népzeneben, népszokásokban,
- a különböző népzenei tájegységek (dialektusok) jellemző tánc típusait, táncait, az ezekhez kapcsolódó dallamanyagot és hangszeres zenét,
- vázlatosan a hazai népzene kutatás történetét, nevesebb személyiségeit.

— A tanuló legyen képes:

- természetes, hosszú időtávon is oldott hangszerkezelésre, biztos és dinamikus játék-módra,
- az egyszerű, illetve összetett ritmuskíséret alkalmazására,
- a jobb és bal kéz technikájának összehangolására,
- az adott tánczenére jellemző hangsúlyozás, dinamika tudatos alkalmazására,
- hangszeres népzenei darabok önálló megtanulására, kíséretére,
- tudásáról számot adni zenekari produkcióként illetve táncot kísérve,
- teljes tánczenei folyamatok kíséretére a primás játékát (tempóváltásait, tánc típus-váltásait stb.) követve, az egyéb kísérőhangszerekkel ritmikailag és harmóniailag együttműködve,
- énekes dallamok kíséretének megformálására az adott dialektus stílusának megfelelően,
- önálló zenekari produkciók összeállítására.
- zenésztársaival zenei kapcsolatteremtésre.

— Rendelkezzék:

- biztos tempótartással, ritmusérzéssel,
- periódusérzéssel,
- lapról olvasási készséggel
- biztos zenei memóriával, fejlett hallással, kontrolláló képességgel.

A művészeti alapvizsga követelményei

— A vizsga részei:

- A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

— A vizsga tantárgya és időtartama:

Népi ritmushangszerek főtárgy

- „A” tagozat: minimum 10 perc

— A vizsga tartalma:

- Gyimesi táncdallamok rögtönzött kísérete ütőgardonnal.
- Moldvai táncdallamok rögtönzött kísérete dobbal.
- Improvizált tánckíséret szabadon választott idiofon hangszeren.
- Szabadon választott énekes népszokás ritmushangszerrel való kísérete.
- A vizsgán közreműködhetnek a népzenei tanszakok tanárai és tanulói.

— A vizsga értékelése:

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- helyes testtartás, hangszertartás, kéztartás,
- hangminőség,
- hangszerkezelés,
- helyes ritmus és tempó,
- technikai felkészültség,
- jobb- és balkéz-technika.
- előadásmód,
- zenei stílusok és előadások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

- Megfelelő számú, jó minőségű, népi ritmushangszer (ütőgardon, kétfenekű dob, regősbót, köcsögduda, és egyéb ritmuskeltő hangszer)
- Felvevő és lejátszó audio-vizuális berendezések
- A követelmények teljesítéséhez szükséges hangzó anyag, szakkönyv és kotta.

32.2.5. Zeneismeret tanszak

32.2.5.1. Népi szolfézs és kötelező szolfézs

- Megegyezik a klasszikus zene szolfézs tananyagával

32.2.5.2. Népzenei ismeretek

— Célja:

- A népi hangszert és éneket tanuló tanulók számára olyan elméleti és gyakorlati ismereteket közvetítsen, melyek leírják, elemzik, összefüggéseiben megvilágítják a népzene működésének törvényszerűségeit, ezzel szolgálva a tanulók hangszeres-énekes fejlődését.
- Az előképző évfolyamok fejlődjön ritmus- és térérzéke, intonációs készsége, értelmi képessége, emlékezőtehetsége, erősödjön szabálytudata, közösségi magatartása, az anyanyelv ismerete, a népzene szeretete.

- A tanulók életkoruknak megfelelően ismerjék meg és éljék át a jeles napokhoz, ünnepekhez, a munkaalkalmakhoz, a gazdasági évhez kötődő népszokásokat.
- Érezzék át a hétköznapi és ünnepek váltakozását, cselekvő módon vegyenek részt a szokások eljátszásában.
- Készítsenek az ünnepekhez tartozó hagyományos tantárgyakat, tantárgyi kellékeket.
- Éljék át a közösségi együttlétek hagyományos alkalmait, és ismerjék meg közösségteremtő és hagyományőrző szerepét.
- Váljon fogékonnyá a népszokások, népi játékok zenei anyagának elsajátításával a népzene befogadására.

— Az alapfok évfolyamain:

- Foglalja össze, ismételje át az előképző évfolyamaiban tanult zenei alapismereteket.

— Fejlessze a tanuló:

- általános zenei képességeit: hallását, ritmusérzékét, intonációs képességét, zenei emlékezetét,
- a zenei írás-olvasást, különös tekintettel a népzenei műfaj sajátosságaira,
- zenei gondolatvilágát, stílusérzékét, zenei ízlését, általános esztétikai érzékét.

— Ismertesse meg:

- a magyar népzene történeti rétegeit,
- a magyar népzene stílusait, műfajait,
- népzenei dialektusokat,
- a változatképződés szerepét, tényezőit és törvényszerűségeit,
- a vokális és hangszeres népzene jellemzőit,
- a népi hangszerek osztályozását, kialakulását, történetét, formai és szerkezeti jellemzőit, elterjedtségét,
- a magyar népzeneben jellemző hangszeres együtteseket,
- a népzene és néptánc kapcsolatát,
- az emberi élet szakaszaihoz és fordulóihoz és a jeles napokhoz kötődő népszokásokat,
- a népzene szerepét a hagyományos paraszti kultúrában, valamint megőrzésének, használatának lehetőségeit a jelenkorban.

— Ösztönözze a tanulót:

- önálló munkára,
- népzenei koncertek, egyéb rendezvények látogatására, azokon való szereplésre,
- a népzenei hagyomány ápolására, értékeinek megőrzésére és továbbadására.

Előkészítő évfolyamok

1. évfolyam

— Fejlesztési feladatok:

Zenei ismeretek átadása:

- Mondókák, gyerekjátékok és népszokás dallamok éneklése, eljátszása.
- A ritmusértékek nevének, jelének és gyakorlónevének elsajátítása. Ritmusmotívumok hangoztatása, visszatapsolása, olvasása negyed, nyolcad és negyed szünet értékekkel.
- Dalfelismerés ritmusról, ritmusfelismerés dallamról.
- A különböző tempók közötti különbségek érzékelése.
- Hangmagasság-megfigyelés. Magas és mély képzet kialakítása.
- A dallami jelrendszerek: kéz-, betűjel, hangjegy és a vonalrendszer megismerése.
- A relatív szolmizáció bevezetése.

— Követelmény:

- Mondókák, gyerekjátékok és népszokás dallamok élményszerű éneklése, eljátszása.

— Ismerje fel:

- kottáról a tanuló a negyed, nyolcad, fél, egész ritmusértékeket és szünet-jeleiket,
- a szinkópa ritmust
- a szolmizációs hangok kézjeleit, valamint a hangok viszonyított helyét a vonalrendszeren,
- a kis és nagy szekund fogalmát
- a G- és F-kulcs hangjait.

— Tudja:

- alkalmazni a ritmuselemeket 2/4-es, 3/4-es, 4/4-es ütemekben.
- a hiányos ritmust kiegészíteni 2/4-ben.
- érzékelni a tanuló az egyenletes lüktetést
- önállóan dalt kezdeni
- dallamfordulatokat visszaénekelni, és rövid motívumokat memorizálni, belső hallással elképzelni
- a ritmikai és dallami elemeket írásban összekapcsolni.

— Legyen képes:

- a ritmusmotívumokat folyamatosan olvasni és hangoztatni.

— Év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Összefoglaló óra, az évfolyam követelménye alapján

2. évfolyam

— Fejlesztési feladatok:

Zenei ismeretek átadása:

- Mondókák, gyerekjátékok, népszokás dallamok, népdalok éneklése, eljátszása.
- A tiszta, kifejező éneklés készségének kialakítása csoportosan és egyénenként.
- Az egyenletes lüktetés és a dalok ritmusának érzékelése, megfigyelése, megszólaltatása gyakorlónevekkel.

- A „belső mérés” kialakítása.
- A különböző tempók közötti különbségek érzékelése.
- A belső hallás kialakításának kezdeti lépései.
- Motívumok éneklése, olvasása, felismerése belső énekléssel, kirakása a vonalrendszeren.
- Dalfelismerés, dallambújtatás.
- Mozgás és játék rögtönzése.

— Követelmény:

- Mondókák, gyerekjátékok, népszokás dallamok, népdalok élményszerű éneklése, eljátszása.
- A „belső” lüktetés kialakítása.
- Az egyenletes lüktetés és a dalritmus összekapcsolása.
- A negyed, páros nyolcad és a negyed szünet ritmusjeleinek folyamatos olvasása gyakorlónevekkel.
- A hangok szolmizációs neve, kézjele. Elhelyezés a vonalrendszeren.
- Zeneileg pontos éneklés csoportosan és egyénenként is.
- A zenei írás-olvasás bevezetése a csoport képességeitől és a tanulók életkorától függően.

— Év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Összefoglaló óra, az évfolyam követelménye alapján

Alapfokú évfolyamok

1. évfolyam

— Fejlesztési feladatok:

Zenei ismeretek átadása

- ütempáros népzenei dallamok, régi és új stílusú népdalok
- az őszi és tavaszi jeles napokhoz fűződő népszokásdallamok
- az öt magyar népzenei dialektus anyagából válogatva.

— Elméleti ismeretek:

- A népzenegyűjtés célja, módszerei, jeles népzenegyűjtők
- A határozott kötődésű dallamok hordozó-alkalmai: az emberélet fordulói, a naptári ünnepek, bizonyos munkák, tevékenységek általános jellemzői. Az őszi és tavaszi népszokások tartalma, a hozzájuk fűződő hiedelmek, szokások.
- A vokális népzene szövegműfajainak megfigyelése, megismerése
- A magyar népi hangszerek öt fő csoportja, a csoportok jellemzői, alcsoportjai. Az idiophon magyar népi hangszerek jellemzőinek ismerete, megszólaltatásuk módja és alkalmai, jelentőségük, illetve a hangszerekhez fűződő hiedelmek, szokások.

— Zenei írás-olvasás:

- Könnyebb gyermekdalok szolmizációs hangokkal való leírása.
- Ütempáros népdalok éneklése kottakép alapján.

— Zenehallgatás:

A tanult

- ütempáros népzenei anyag,
- népszokás dallamok,
- népi hangszerek
- eredeti felvételeken való bemutatása.

— Követelmény:

- A tanult népdalok éneklése szöveggel és szolmizálva, kotta nélkül.
- Ismerjék a tanult népszokások tartalmát, a hozzájuk fűződő hiedelmeket, szokásokat, és tudjanak 5 dallampéldát énekelni, és eljátszani.
- Ismerjék vázlatosan a tanult magyar népi hangszerek alkotórészeit, fajtáit, hozzá fűződő szokásokat, hiedelmeket, illetve ismerjék fel azokat külsejük és hangzásuk alapján.

— Év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Összefoglaló óra, az évfolyam követelménye alapján

2. évfolyam

— Fejlesztési feladatok:

- Zenei ismeretek átadása

Dallamanyag:

- régi és új stílusú népdalok,
- a téli jeles napokhoz fűződő népszokásdallamok
- az öt magyar népzenei dialektus anyagából válogatva:

Elméleti ismeretek:

- A magyar népzenei dialektusterületek és az egyes területek jellemző kistájai, néprajzi csoportjai vokális és hangszeres népzenejének bemutatása jellemző dallampéldákkal.
- A hangszeres népzenei hagyomány: funkciók, alkalmak, műfajok, zenei vonások.
- A membranophon magyar népi hangszerek jellemzőinek ismerete, megszólaltatásuk módja és alkalmai, jelentőségük, illetve a hangszerekhez fűződő hiedelmek, szokások vázlatos leírása.
- A téli népszokások tartalma, a hozzájuk fűződő hiedelmek, szokások.

Zenei írás-olvasás:

- Egyszerűbb régi és új stílusú népdalok lejegyzése hallás után, illetve éneklése kottakép alapján.

— Zenehallgatás:

A tanult

- népdalok,

- népszokás dallamok,
- népi hangszerek
- eredeti felvételeken való bemutatása.

— Követelmény:

- A tanult népdalok éneklése szöveggel és szolmizálva, kotta nélkül.

— Ismerjék vázlatosan:

- a magyar népzenei dialektusterületeket dallampéldákkal.
- a tanult népszokások tartalmát, a hozzájuk fűződő hiedelmeket, szokásokat, és tudjanak 5 dallampéldát énekelni, és eljátszani.
- a tanult magyar népi hangszerek alkotórészeit, fajtáit, hozzá fűződő szokásokat, hiedelmeket, illetve ismerjék fel azokat külsejük és hangzásuk alapján.

— Év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Összefoglaló óra, az évfolyam követelménye alapján

3. évfolyam

— Fejlesztési feladatok:

Zenei ismeretek átadása

— Dallamanyag:

- régi és új stílusú népdalok,
- a nyári népszokásokhoz fűződő népdalok
- az öt magyar népzenei dialektus anyagából válogatva.

— Elméleti ismeretek:

- A népdalok zenei jegyeinek megfigyelése, a népdalelemzés szempontjai.
- A magyar népzene stílusainak, átfogó ismerete, zenei vonásainak ismerete jellemző dallampéldákkal
- A kötetlen (ütem páros és recitatív) szerkezetek zenei jellemzői, dallampéldákkal
- Az aerophon magyar népi hangszerek jellemzőinek ismerete, megszólaltatásuk módja és alkalmai, jelentőségük, illetve a hangszerekhez fűződő hiedelmek, szokások vázlatos leírása.
- A nyári népszokások tartalma, a hozzájuk fűződő hiedelmek, szokások.

— Zenei írás-olvasás:

- Díszítés nélküli egyszerűbb, régi és új stílusú népdalok lejegyzése hallás után, valamint azok kottaképről éneklése.

— Zenehallgatás:

A tanult

- régi stílusú magyar népdalok,
- népszokás dallamok,
- népi hangszerek

- eredeti felvételeken való bemutatása.

— Követelmény:

- A tanult népdalok éneklése szöveggel és szolmizálva, kotta nélkül.

— Ismerjék vázlatosan:

- a magyar népzene stílusainak zenei vonásait jellemző dallampéldákkal
- a tanult népszokások tartalmát, a hozzájuk fűződő hiedelmeket, szokásokat, és tudjanak 5 dallampéldát énekelni, és eljátszani
- a tanult magyar népi hangszerek alkotórészeit, fajtáit, hozzá fűződő szokásokat, hiedelmeket, illetve ismerjék fel azokat külsejük és hangzásuk alapján.

— Év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Összefoglaló óra, az évfolyam követelménye alapján

4. évfolyam

— Fejlesztési feladatok:

Zenei ismeretek átadása

— Dallamanyag:

- régi és új stílusú népdalok,
- az emberi élet fordulóihoz és szakaihoz kötődő szokásdallamok
- az öt magyar népzenei dialektus anyagából válogatva:

— Elméleti ismeretek:

- A régi stílus stílusrétegeinek áttekintő ismerete, zenei vonásainak ismerete, jellemző dallampéldákkal
- Az énekes előadásmód elemei és jellemzői.
- A chordophon magyar népi hangszerek jellemzőinek ismerete, megszólaltatásuk módja és alkalmai, jelentőségük, illetve a hangszerekhez fűződő hiedelmek, szokások vázlatos leírása.
- Az emberi élet fordulóihoz és szakaihoz kötődő népszokások áttekintő ismerete. A születéstől a házasságig terjedő szokások jellemző dallampéldákkal.
- A népballada fogalma, előadásának jellemzői, fő csoportjai és jellemzőik.

— Zenei írás-olvasás:

- Egyszerűen díszített régi és új stílusú népdalok lejegyzése hallás után és kottakép alapján való éneklése.

— Zenehallgatás:

A tanult

- népdalok,
- népszokás dallamok,
- népi hangszerek eredeti felvételeken.

— Követelmény:

- A tanult népdalok éneklése szöveggel és szolmizálva, kotta nélkül.

— Ismerjék vázlatosan:

- a régi stílus stílusrétegeit, azok zenei vonásait, jellemző dallampéldákkal,
- a tanult magyar népi hangszerek alkotórészeit, fajtáit, hozzá fűződő szokásokat, hiedelmeket, illetve ismerjék fel azokat külsejük és hangzásuk alapján,
- a tanult népszokások tartalmát, a hozzájuk fűződő hiedelmeket, szokásokat, és tudjanak 5 dallampéldát énekelni, és eljátszani.

— Év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Összefoglaló óra, az évfolyam követelménye alapján

5. évfolyam

— Fejlesztési feladatok:

Zenei ismeretek átadása

— Dallamanyag:

- régi és új stílusú népdalok,
- az emberi élet fordulóihoz és szakaihoz kötődő szokásdallamok
- az öt magyar népzenei dialektus anyagából válogatva:

— Ismeretanyag:

Elméleti ismeretek

- Az új stílus zenei vonásainak áttekintő ismerete, jellemző dallampéldákkal.
- A vokális népzene lírai szövegtípusainak megfigyelése, megismerése.
- A hangszeres előadásmód elemei és jellemzői.
- A magyar néptáncok zenei anyaga az öt népzenei dialektusban, a legfontosabb kistájak megismertetésével.
- Az emberi élet fordulóihoz és szakaihoz kötődő népszokások áttekintő ismerete. A házasságtól a temetésig.

Zenei írás-olvasás:

- Autentikus népzenei felvételtől szöveges népdal egy versszakának, és egyszerű hangszeres dallam lejegyzése.
- Régi stílusú népdalok megfigyelése és elemzése (sorszerkezet, hangsor, kadenciakép, ambitus, dallamvonal, ritmika, metrum, előadásmód, műfaj, földrajzi besorolás).
- A magyar népzeneben jellemző hangsorok, ritmikák, metrumok megfigyelése, felismerése, megszólaltatása.
- Egyszerűen díszített régi és új stílusú népdalok kottakép alapján való éneklése.

— Zenehallgatás:

A tanult

- népdalok,
- népszokás dallamok,

- népi hangszeres tánczene
- eredeti felvételeken való bemutatása.

— Követelmény:

- A tanult népdalok éneklése kotta nélkül, stílushűen, átéléssel.

— Ismerjék vázlatosan

- az új stílusú népdalok zenei vonásait, jellemző dallampéldákkal,
- a magyar néptáncok kíséretének legfontosabb zenei anyagát, jellemző dallampéldákkal
- a tanult népszokások tartalmát, a hozzájuk fűződő hiedelmeket, szokásokat, és tudjanak 5 dallampéldát énekelni illetve eljátszani

— Év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Összefoglaló óra, az évfolyam követelménye alapján

6. évfolyam

— Fejlesztési feladatok:

Zenei ismeretek átadása

— Dallamanyag:

- régi és új stílusú népdalok, az öt magyar népzenei dialektus anyagából válogatva.

— Elméleti ismeretek:

- A magyar népzene és zenetörténet összefüggéseinek áttekintő ismerete.
- A hagyomány változása; változatképződés, a folklorizmus és folklorizáció jelenségei a népzeneben.
- A magyar népzene függőleges tagozódása egy falun belül.
- A magyar népzenei előadás jeles énekes és hangszeres egyéniségei.
- A dallam és szöveg kapcsolata, a dallam és hangszer kapcsolata.
- A vokális magyar népzenei előadásmód, hangvétel, díszítés.

— Zenei írás-olvasás:

- Régi és új stílusú népdalok megfigyelése, lejegyzése és elemzése (sorszerkezet, hangsor, kadenciaképlet, ambitus,
- dallamvonal, ritmika, metrum, előadásmód, műfaj, földrajzi besorolás).
- A magyar népzeneben jellemző hangsorok, ritmikák, metrumok megfigyelése, felismerése, leírása és megszólaltatása, kapcsolatuk a magyar népzenei stílusokkal.
- Díszített népdalok éneklése kottakép alapján.

— Zenehallgatás:

A tanult

- népdalok,
- népszokás dallamok,
- népi hangszeres tánczene
- eredeti felvételeken való bemutatása.

— Követelmény:

- A tanult népdalok éneklése kotta nélkül, stílushűen, átéléssel.

— Ismerjék vázlatosan:

- A magyar népzene és zenetörténet összefüggéseit.
- A folklorizmus és folklorizáció jelenségeit a népzeneben.
- A magyar népzenei előadás jeles énekes és hangszeres egyéniségeit.
- A vokális népzenei előadásmód jellemzőit.

— Év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Összefoglaló óra, az évfolyam követelménye alapján

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

— A tanuló ismerje:

- a magyar népzene fogalmát, történeti fejlődését,
- népzenei stílusait, műfajait, földrajzi dialektusait,
- a népzene és más folklórműfajok kapcsolatát,
- a népzene és a műzene összefüggéseit,
- a magyar népi hangszerek osztályozását, történetét, jellemzőit, elterjedtségét, az állandó és alkalmi hangszeregyütteseket
- a magyar népzenei kutatás történetét, legjelentősebb gyűjtőit és kutatóit, a legfontosabb kézikönyveket és publikált népzenei felvételeket, az önképzés lehetséges autentikus forrásait.

— Legyen képes:

- hallás után népdal, illetve egyszerűbb hangszeres népzene lejegyzésére, illetve kottakép alapján való leéneklésére, azok formai és tartalmi elemzésére,
- a tanult népzenei anyagból 100 népdal átél, kifejező népdal eléneklésére kotta nélkül.

A művészeti alapvizsga követelményei

— A vizsga részei:

A Népzenei ismeretek, mint főtárgy:

- Gyakorlati vizsga: írásbeli és szóbeli vizsga

A Népzenei ismeretek, mint kötelezően választható tantárgy:

- Gyakorlati vizsga: írásbeli vagy szóbeli vizsga

— A vizsga tantárgya és időtartama:

Népzenei ismeretek:

- Az írásbeli vizsga időtartama minimum 2x45 perc.
- A szóbeli vizsga időtartama minimum 10 perc.

— A vizsga tartalma:

A Népzenei ismeretek, mint főtárgy:

— Írásbeli vizsga:

- Egy vokális dallam lejegyzése autentikus felvételtől szöveggel együtt.
- Egy hangszeres dallam lejegyzése autentikus felvételtől.
- Egy, a magyar népzene tanult témaköreiből összeállított, húsz kérdésből álló feladatsor megoldása.

— Szóbeli vizsga:

- A tanult témakörökből összeállított 20 kérdésből álló tételsorból húzott kérdés kifejtése.
- A tanult anyagból a tanár által kijelölt 100 népdalból kiválasztott 2 népdal eléneklése és elemzése.

A Népzenei ismeretek, mint kötelezően választható tantárgy:

— Írásbeli vizsga:

- Egy vokális dallam lejegyzése autentikus felvételtől szöveggel együtt.
- Egy, a magyar népzene tanult témaköreiből összeállított, tíz kérdésből álló feladatsor megoldása

— Szóbeli vizsga:

- A tanult témakörökből összeállított 10 kérdésből álló tételsorból húzott kérdés kifejtése.
- A tanult anyagból a tanár által kijelölt 50 népdalból kiválasztott 2 népdal eléneklése és elemzése, a népdalok stíluskörbe sorolásával, származási helyének felismerésével.

— Az írásbeli vizsga értékelése:

- feladatsor: a kérdésekre adott rövid, lényegi, a megértésre utaló egyszerű válasz; fogalmazásmód, helyesírás;
- fogalmazás: információtartalom, felépítés, fogalmazás, helyesírás,
- dallamírás: dallami, metrikai/ritmikai korrektség, kottaírási készség, külalak, helyes szövegleírás.

— A szóbeli vizsga értékelése:

- stílushű, átélt előadásmód a népdalok éneklésében,
- általános népzenei ismeretek helyes alkalmazása a népdalok elemzésben (hangsor, metrum, ritmus, kadencia, ambitus, szerkezet, előadásmód, stílus, stílusréteg),
- a népzenei szakkifejezések ismerete,
- népzenei történelmi tájékozottság,
- népzenei stílusismeret,
- a felelet logikus felépítése, szerkesztettsége, tartalmi helyessége, pontossága;
- önálló, folyamatos előadás.

— Ajánlott tananyag évfolyambontás nélkül:

- Magyar Néprajzi Lexikon: www.mek.oszk.hu/02100/02115/html
- Magyar Néprajz kötetei: www.mek.oszk.hu/02100/02152/html

- Dömötör Tekla: A népszokások költészete (Budapest 1974) Akadémiai Kiadó
- Gelencsér Ágnes: Magyar népzenei alapismeretek (Budapest 1994) Calibra Kiadó
- Magyar népdalok. Egyetemes Gyűjtemény I-II. Közreadja: Kovács Sándor és Sebő Ferenc (Budapest 1991, 2008.)
- Magyar Népzene Tára. Szerk. Bartók Béla-Kodály Zoltán,
- I. Gyermeekjátékok Sajtó alá rendezte: Kerényi György (Budapest 1951) Akadémiai Kiadó
- II. Jeles napok Sajtó alá rendezte: Kerényi György (Budapest 1953) Akadémiai Kiadó
- III. Lakodalom. Sajtó alá rendezte: Kiss Lajos (Budapest 1955-56) Akadémiai Kiadó
- IV. Párosítók. Sajtó alá rendezte: Kerényi György (Budapest) Akadémiai Kiadó
- V. Siratók. Sajtó alá rendezte: Kiss Lajos és Rajeczky Benjamin (Budapest 1966) Akadémiai Kiadó
- VI. Népdaltípusok 1. Sajtó alá rendezte Járdányi Pál és Olsvai Imre (Budapest 1973) Akadémiai Kiadó
- VII. Népdaltípusok 2. Járdányi Pál rendszerében szerkesztette: Olsvai Imre (Budapest 1981) Akadémiai Kiadó
- VIII. Népdaltípusok 3. Sajtó alá rendezte: Vargyas Lajos. (Budapest 1992) Balassi Kiadó
- IX. Népdaltípusok 4. Sajtó alá rendezte: Domokos Mária. (Budapest 1995) Balassi Kiadó
- X. Népdaltípusok 5. Sajtó alá rendezte: Paksa Katalin. (Budapest 1997) Balassi Kiadó
- Paksa Katalin: Magyar népzene-történet. (Budapest, 2008.) Balassi Kiadó
- Sárosi Bálint: Hangszerek a magyar néphagyományban (Budapest) Planétás kiadó
- Sárosi Bálint: Hangszeres magyar népzenei hagyomány (Budapest) Balassi kiadó
- Sebő Ferenc: Népzenei olvasókönyv (Budapest, 2009.) Hagyományok Háza
- Vargyas Lajos: A magyarság népzeneje. (Budapest, 2002.) Planétás Kiadó
- Hangfelvételek
- Magyar Tudományos Akadémia Zenetudományi Intézet, Multimédiás adatbázisok: www.zti.hu
- Publikált népzenei felvételek: a Magyarországon megjelent eredeti felvételeket tartalmazó hangzó kiadványok felvételei
- Bartók-rend
- Kallós Zoltán gyűjtései
- Bodza Klára-Paksa Katalin: Magyar népi énekiskola I-II. Budapest, Hagyományok Háza
- Bodza Klára-Vakler Anna: Magyar népi énekiskola III-IV. Budapest, Hagyományok Háza

- Magyar Hangszeres Népzene Szerk.: Sárosi Bálint LPX 18045-47 (Budapest 1980) Hungaroton
- Magyar Népzene 1-3. Szerk.: Rajeczky Benjamin LPX 10095-98, LPX 180001-04, LPX 18050-53 (Budapest 1969-72) Hungaroton
- Magyar Népzenei Antológia (Budapest 1985-93) Hungaroton
- I. Tánczene. Szerk.: Martin György, Németh István, Pesovár Ernő - LPX 18122-16
- II. Észak. Szerk.: Tari Lujza, Vikár László LPX 18124-28
- III. Dunántúl. Szerk.: Olsvai Imre LPX 18138-42
- IV. Alföld. Szerk.: Paksa Katalin, Németh István LPX 18159-63
- V-VI. Erdély (Kelet 1-2.) Szerk.: Sárosi Bálint, Németh István (Budapest 1993/95) MTA Zenetudományi Intézet
- VII Moldva, Bukovina Szerk.: Domokos Mária, Németh István - HCD 18264-67
- Videofelvételek
- A téli ünnepkör hagyományyaiból (Budapest 1954-55)
- Néprajzi Múzeum Asszonyfarsang Mátraalmáson (Budapest 1967)
- Néprajzi Múzeum Busójárás Mohácson (Budapest 1955) Néprajzi Múzeum
- Csobánolás - A bukovinai székelyek betlehemes játéka Tevelen (Budapest 1948) Néprajzi Múzeum
- Hónapsoroló I-II. (Budapest) Televideo
- Húsvéti népzene, megvirágzott a diófa, bakanóták (Budapest) Televideo
- Játékok, játékfüzetek (Budapest) Magyar Művelődési Intézet
- Leányok megéneklése karácsony estéjén (Budapest 1978) Néprajzi Múzeum
- Mohai farsang (Budapest 1967) Néprajzi Múzeum
- Népi játék (Budapest 1995) Néprajzi Múzeum
- A magyar tekerő (Budapest 1978) Néprajzi Múzeum
- Hónapsoroló I-II. (Budapest) Televideo
- Lucázás Fejér megyében (Budapest 1971) Néprajzi Múzeum
- Muzsikáló szerszámok (Budapest) Televideo
- Népművészeti értékeink, Gyurkó Pál kanászkürtje (Budapest) Televideo
- Örökség I., Dudanóta (Budapest) Televideo
- Aratás, hordás Istenmezején (Budapest 1956) Néprajzi Múzeum
- Gyúrói pünkösddölés (Budapest 1951) Néprajzi Múzeum
- Hónapsoroló I-II. (Budapest) Televideo
- Muzsikáló szerszámok (Budapest) Televideo
- Nádsíp és kolomp készítése (Budapest 1965) Néprajzi Múzeum

- Pütkösdölés - Galgamácsa (Budapest 1948) Néprajzi Múzeum

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

- A követelmények elsajátításához szükséges szakirodalom, kotta, hangzó anyag
- Audiovizuális lejátszó berendezés.
- Kottatartók.
- Metronóm.

32.2.5.3. Néprajz

- A néprajz tanítás célja:
 - Összefüggéseiben ismertesse meg a tanulókat a hagyományos paraszti életmóddal, annak változó kulturális jelenségeivel és belső törvényeivel.
- A néprajztanítás feladatai:
 - Tárja fel a tanulók előtt a magyar népi kultúra
 - kialakulásának folyamatát, történeti fejlődését,
 - a kultúra más területeivel való kapcsolatát,
 - helyét Eurázsia kultúrájában,
 - táji-történeti tagolódását,
 - tantárgyi, szellemi és társadalmi emlékeit, tényeit és összefüggéseit,
 - a rokon népek és a Kárpát-medence népeinek az együttélés során létrejött kulturális kölcsönhatását, kapcsolatát.
 - Kiemelten foglalkozzon a családi, helyi és regionális hagyományok meg- és felismerésével, erősítve ezzel a szülőföldhöz kötődésen keresztül a nemzeti és kulturális identitást.
 - Mutassa be a magyar néprajztudomány szakágazatait, társtudományait, intézményeit, főbb kézikönyveit.
 - Ösztönözze a tanulót a néprajzi gyűjtés lehetőségeinek megismertetésével az önálló gyűjtő- és feldolgozó munkára.
 - Alakítsa ki az önálló tájékozódás, problémamegoldás, véleményalkotás igényét és képességét.
 - Szoktassa a tanulókat a rendszeres ön- és továbbképzésre (múzeumlátogatás, a szakirodalom figyelemmel kísérése stb.).
 - Segítse elő más népek kulturális értékeinek megértését és befogadását.
 - Alapvető követelmény, hogy a népi kultúra fent leírt tényeit és összefüggéseit a tanított korosztálynak megfelelő, élményszerű és gyakorlatban átélhető formában közvetítse.
 - Néprajz főtárgynál a tananyagot szélesebb szakirodalom bevonásával, önálló gyűjtő munkával, minél több forrás elemző bevonásával, mélyebben, részletesebben kell

megismertetni úgy, hogy a hangsúly a források ismeretén alapuló, tárgyi tudásra épülő gondolkodásmódon: az összefüggések felismerésén, értelmezésén legyen.

Alapfokú évfolyamok

1. évfolyam

— Fejlesztési feladatok:

Elméleti ismeretek

- A kultúra fogalma és tagozódása
- A magyar népi kultúra történeti gyökerei és fejlődése
- A hagyományos paraszti életmód és változásai
- Népek-nemzetek-nemzetiségek
- A magyar nép táji, történeti tagolódása
- Dunántúl (általános néprajzi jellemzők)
- Felföld (általános néprajzi jellemzők)
- Alföld (általános néprajzi jellemzők)
- Erdély (általános néprajzi jellemzők)
- Moldva (általános néprajzi jellemzők)
- A helyi néprajzi sajátosságok
- A magyar népszokások rendszere. Népi kalendárium. Őszi népszokások
- Látogatás a helyi múzeumban

— Követelmény:

Vázlatosan ismerje

- a kultúra, benne a népi kultúra fogalmát és tagozódását.
- a hagyományos paraszti életmód elemeit.
- a magyar nép táji, történeti tagolódását.
- a helyi néprajzi sajátosságokat.
- a magyar népszokások rendszerét, az őszi népszokásokat.

— Év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Összefoglaló óra, az évfolyam követelménye alapján

2. évfolyam

— Fejlesztési feladatok:

Elméleti ismeretek

- A néprajzi gyűjtőmunka formái, a gyűjtések feldolgozása, felhasználási lehetőségei.
- Néprajzi forráselemzés
- Településrendszer, építkezés, lakberendezés
- A paraszti gazdálkodás rendszere
- A magyar kézművesség története. A népi kismesterségek
- A népművészet fogalma, korszakai, területei

- A textil (szövés, hímzés, lakástextilek, öltözködés)
- A magyar népviseletek
- Látogatás a Néprajzi Múzeumban
- Tavaszi és nyári népszokások
- A Dunántúl legjelentősebb kistájai és népcsoportjai: Kisalföld, Bakony vidéke, Mezőföld, Sárköz, Somogy, Őrség, Göcsej, Hetés, Zala, Ormánság, az Ausztriában, Szlovéniában és Horvátországban élő magyar népcsoportok.
- A magyarországi németek népi kultúrája

— Követelmény:

Vázlatosan ismerje

- a néprajzi gyűjtőmunka lehetőségeit.
- a magyar népi településrendszer, építkezés, lakberendezés jellemzőit.
- a paraszti gazdálkodás rendszerét.
- a népi kismesterségeket.
- a népművészet fogalmát, korszakait, területeit.
- a népi textilművességet és a magyar népviseleteket.
- a tavaszi és nyári népszokásokat.
- a Dunántúl népi kultúráját, beleértve a szlavóniai magyarokat.
- a magyarországi németek népi kultúráját.

— Év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Összefoglaló óra, az évfolyam követelménye alapján

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

— A tanuló ismerje:

- a magyar népi kultúra nagytájakait és népcsoportjait,
- a folklór, a népművészet fogalmát, részterületeit,
- a hagyományos paraszti életmód gazdasági, társadalmi tényezőit, változásának törvényszerűségeit,
- a magyar népi településrendszer, építkezés, lakberendezés jellemzőit,
- a népi kismesterségeket,
- a magyar népviseletek általános vonásait, a Dunántúl jellemző kistájainak népviseletét,
- a tavaszi, nyári és őszi népszokásokat,
- a néprajzi, ezen belül a népzenei gyűjtőmunka lehetőségeit, a gyűjtések feldolgozásának, felhasználásának módjait és lehetőségeit.

A művészeti alapvizsga követelménye

— A vizsga részei:

- Gyakorlati vizsga: írásbeli, vagy szóbeli vizsga

— A vizsga tantárgya és időtartama:

Néprajz

- Az írásbeli vizsga időtartama minimum 45 perc.
- A szóbeli vizsga időtartama minimum 10 perc.

— A vizsga tartalma:

Az írásbeli vizsga:

- A tanult témakörökből összeállított 10 kérdésből álló feladatsor megoldása.
- Három kijelölt témából szabadon választott kérdés kifejtése.

A szóbeli vizsga

- A tanult témakörökből összeállított 2x10 kérdésből álló tételsorból húzott 2 kérdés kifejtése.
- egy a folklór témaköréből,
- egy a tárgyi vagy társadalmi néprajz témaköréből származzon.

— Az írásbeli vizsga értékelése:

- feladatsor: a kérdésekre adott rövid, lényegi, a megértésre utaló egyszerű válasz; fogalmazásmód, helyesírás;
- fogalmazás: információtartalom; felépítés; helyesírás.

— A szóbeli vizsga értékelése:

- logikus felépítés, szerkesztettség, tartalmi helyesség, pontosság;
- általános néprajzi tájékozottság, a szakkifejezések ismerete;
- önálló, folyamatos előadás.

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

3. évfolyam

— Fejlesztési feladatok:

Elméleti ismeretek

- A magyar nép fejlődéstörténete; helye Euráziában, beilleszkedése a közép-kelet-európai régióba, együttélése a szomszédos népekkel
- A magyar parasztság kialakulása és sorsa a XX. századig
- A paraszti társadalom szerkezete és tagozódása (család, rokonság, nemek és korcsoportok)
- A társadalomba való beilleszkedés családi és intézményes formái
- Társas munkák és összejövetelek
- Népszokások: téli népszokások
- Látogatás a helyi múzeumban
- A népi táplálkozás: nyersanyagok és feldolgozásuk, eszközök, étek, italok, étkezési alkalmak és szokások
- A Felföld legjelentősebb kistájai és népcsoportjai: Csallóköz, Mátyusföld, Zoborvidék, palócok a határon innen és túl

- A magyarországi szlovákok népi kultúrája
- Forráselemzés

— Követelmény:

Vázlatosan ismerje

- a paraszti társadalom szerkezetét és tagozódását.
- társas munkák és összejövetelek alkalmait.
- az őszi és téli népszokásokat.
- a népi táplálkozás jellemzőit.
- a Felföld népi kultúráját.
- a magyarországi szlovákok népi kultúráját.

— Év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Összefoglaló óra, az évfolyam követelménye alapján

4. évfolyam

— Fejlesztési feladatok:

Elméleti ismeretek

- Tájak, stílusok szerepe a népművészetben
- A magyar fazekasság: technológiák, formavilág, táji tagolódás, használat, terjesztés
- A paraszti kereskedelem színterei, a vásárok.
- Látogatás a helyi múzeumban
- A folklór: fogalma, kutatástörténete, részterületei
- Népköltészeti műfajok a magyar néphagyományban
- Népköltészet és műköltészet kapcsolata, kölcsönhatása
- A magyarországi délszláv népek népi kultúrája
- Az Alföld legjelentősebb tájai és népcsoportjai: Kiskunság, Nagyunság, Jászság, Szatmár, Nyírség, Hajdúság, Körösök vidéke, Dél-Alföld, valamint az Ukrajnában, Romániában és Szerbiában élő magyar népcsoportok
- Néprajzi forráselemzés

— Követelmény:

Vázlatosan ismerje

- a tájak, stílusok szerepét a népművészetben.
- a magyar fazekasságot.
- a folklór fogalmát, kutatástörténetét, részterületeit.
- a népköltészeti műfajokat a magyar néphagyományban.
- a népköltészet és műköltészet kapcsolatát.
- az Alföld tájegységeinek népi kultúráját.
- a magyarországi délszlávok népi kultúráját

- Hasznosítsa ismereteit saját népzenei munkájában.

— Év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Összefoglaló óra, az évfolyam követelménye alapján

5. évfolyam

— Fejlesztési feladatok:

Elméleti ismeretek

- Az emberi élet szakaszaihoz és fordulóihoz kötődő szokások (keresztelő, lakodalom, temetés)
- Szimbólumok a népművészetben
- Faművesség
- A magyar népi hiedelemvilág és vallásosság
- A magyar nép táncélete
- Erdély legfontosabb kistájai és népcsoportjai: Szilágyság, Kalotaszeg, Mezőség, Küllő-vidék, Székelyföld, a gyimesi csángók, a bukovinai székelyek.
- A magyarországi románok népi kultúrája
- Néprajzi forráselemzés

— Követelmény:

Vázlatosan ismerje

- az emberi élet szakaszaihoz és fordulóihoz kötődő szokásokat (pl. keresztelő, lakodalom, temetés).
- a magyar népi hiedelemvilág és vallásosság jellemzőit.
- a magyar nép táncéletét.
- Erdély tájegységeinek népi kultúráját.
- a magyarországi románok népi kultúráját.
- Hasznosítsa ismereteit saját népzenei munkájában.

— Év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Összefoglaló óra, az évfolyam követelménye alapján

6. évfolyam

— Fejlesztési feladatok:

Elméleti ismeretek:

- Egyén és közösség szerepe a népi kultúrában, a népművészetben
- A magyar néprajz tárgyköre, kutatási ágazatai, társtudományai, összefüggéseik.
- A néprajzi gyűjtések rögzítésének, archiválásának, rendszerezésének lehetőségeit.
- A magyar néprajztudomány intézményei, folyóiratai, főbb kézikönyvei.
- Látogatás a Magyar Néprajzi Múzeumban.
- A magyar néprajzi kutatás forrásai.
- A népi természetszemlélet

- Népi gyógyászat
- Moldva és a szórványok
- A magyarországi cigányok népi kultúrája
- Néprajzi forráselemzés

— Követelmény:

Vázlatosan ismerje

- a magyar néprajz kutatási ágazatait.
- a magyar néprajztudomány intézményeit, folyóiratait, főbb kézikönyveit.
- a magyar néprajzi kutatás forrásait.
- a népi természetszemlélet és népi gyógyászat jellemzőit.
- a moldvai magyarok népi kultúráját.
- a magyarországi cigányok népi kultúráját.
- a néprajzi gyűjtések formáit; a gyűjtések rögzítésének, archiválásának, rendszerezésének, feldolgozásának, felhasználási lehetőségeit.
- Hasznosítsa ismereteit saját népzenei munkájában.

— Év végi vizsga ajánlott anyaga:

- Összefoglaló óra, az évfolyam követelménye alapján

Követelmények az továbbképző évfolyamainak elvégzése után

— A tanuló áttekintően ismerje:

- a magyar nép fejlődéstörténetét, helyét Eurázsia, ezen belül a Kárpát-medence népeinek körében,
- a magyar parasztság kialakulását és történetét napjainkig,
- a hagyományos paraszti életmód gazdasági, társadalmi tényezőit, változásának törvényszerűségeit,
- a magyar népi kultúra dialektusait, kistájait és népcsoportjait,
- a folklór fogalmát, részterületeit,
- a népművészet fogalmát, részterületeit,
- a népzenenek a népi kultúrában elfoglalt helyét és szerepét,
- a néprajztudomány történetét, önállósult szakágazatait, intézményeit,
- a néprajzi gyűjtés és kutatás nagy egyéniségeinek munkásságát,
- a folklorizmus és folklorizáció jelenségét

— Legyen képes:

- önállóan tájékozódni az érintett témakörök néprajzi szakirodalmában.

— Ismerje:

- a néprajzi, ezen belül a népzenei gyűjtőmunka formáit, a gyűjtések rögzítésének, rendszerezésének, feldolgozásának, felhasználásának módjait és lehetőségeit.

A művészeti záróvizsga követelménye

— A vizsga részei:

- Gyakorlati vizsga: írásbeli, vagy szóbeli vizsga

— A vizsga tantárgya és időtartama:

Néprajz

- Az írásbeli vizsga időtartama minimum 45 perc.
- A szóbeli vizsga időtartama minimum 10 perc.

— A vizsga tartalma:

Az írásbeli vizsga:

- A tanult témakörökből összeállított 20 kérdésből álló feladatsor megoldása.
- Három kijelölt témából szabadon választott kérdés kifejtése.

A szóbeli vizsga:

- A tanult témakörökből összeállított 2x20 kérdésből álló tételsorból húzott 2 kérdés kifejtése, melyek közül
- egy a folklór témaköréből,
- egy a tárgyi vagy társadalmi néprajz témaköréből származzon.

— Az írásbeli vizsga értékelése:

- feladatsor: a kérdésekre adott rövid, lényegi, a megértésre utaló egyszerű válasz; fogalmazásmód, helyesírás;
- fogalmazás: információtartalom, objektív és szubjektív tartalom megfelelő aránya; felépítés; helyesírás.

— A szóbeli vizsga értékelése:

- - a vizsga követelményeinek való megfelelés
- - logikus felépítés, szerkesztettség, tartalmi helyesség, pontosság
- - általános néprajzi tájékozottság, a szakkifejezések ismerete
- - önálló, folyamatos előadás

— Ajánlott tananyag évfolyambontás nélkül

- Magyar Néprajzi Lexikon: www.mek.oszk.hu/02100/02115/html
- Magyar Néprajz kötetei: www.mek.oszk.hu/02100/02152/html
- A magyar folklór (Szerk.: Voigt Vilmos). Budapest, 1998.
- Balassa Iván-Ortutay Gyula: Magyar Néprajz. Budapest. 1979.
- Bihari Anna-Pócs Éva: Képes magyar néprajz. Budapest, 1985.
- Fél Edit-Hofer Tamás-K. Csilléry Klára: A magyar népművészet. Budapest, 1969.
- Kis magyar néprajz a Rádióban. (Szerk.: Jávorka Kata, Küllös Imola, Tátrai Zsuzsanna), Budapest, 1978.
- Kósa László: Néphagyományunk évszázadai. Budapest, 1976.
- Kósa László: A magyar néprajz tudománytörténete. Budapest, 1989.
- Kósa László-Filep Antal: A magyar nép táji-történeti tagolódása. Budapest, 1978.

- Kósa László-Szemerényi Ágnes: Apáról fiúra Budapest, 1973.
- A felsorolt szakirodalom további ajánlásokat tartalmaz az egyes témák részletes tanulmányozásához.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

- Megfelelő minőségű audio-vizuális berendezés (DVD, CD, video-lejátszó, televízió, vagy számítógép és projektor)
- A tananyagban szereplő néprajzi témaköröket sokoldalúan bemutató néprajzi szakirodalom, beleértve a kép- és hangfelvételeket is, valamint földrajzi, történelmi és néprajzi térképek.

32.2.6. Kamarazene tanszak

32.2.6.1. Népi kamarazene

- Szerepe és hatása a zenei nevelésben:

A népzene tanításában a kamarazenének kiemelt jelentősége van, hiszen a népzene alapvetően közösségi műfaj. A hagyományos népzenei gyakorlatban fontos szerepe van két vagy több hangszer együttes játéknak, a hangszeres – énekes együttlétszervezésnek, melyhez gyakran társul a néptánc is. A társas zenélés segíti a tanulókat megszerzett egyéni tudásuk gyarapítására, alkalmazására. Közösségformáló jellege elősegíti az együttműködés képességének (közös munka, alkalmazkodás, felelősségvállalás, irányítókészség, irányíthatóság, tolerancia, kommunikációs készség) megerősödését, azon viselkedési formák tanulását, amelyek alapján a tanuló konstruktívan be tud illeszkedni és aktívan részt tud venni a társas zenélés különböző formáiban (szólistaszerep, kísérőfunkció, ének-, tánc kíséret, tánc ház).

A kamarazene hat az emberi kapcsolatok fejlődésére, hozzájárulva ezzel a harmonikusabb személyiség kialakulásához. Elmélyíti a kapcsolatot a hagyomány és ennek a mindennapi életben való alkalmazása között, ösztönzi a tanulókat a közös éneklésre, akár saját örömeikre, akár koncerteken, tánc házakban, ünnepeken való közreműködés formájában. A kamarazene tantárgy alá tartozik a 2-7 fő közötti, tetszőleges összeállítású hangszeres és/vagy vokális tanulókból álló együttes.

A népi kamarazene tanítás feladatai:

- Ismertesse meg a tanulókat:
 - a hangszeres és énekes népzene világával, gyakoroltassa a hangzó anyagok, kották egyéni és közös feldolgozását, ezek szabad alkalmazását, a zenei anyag folyamatos, dallam-, ritmus- és stílushű megszólaltatását, fejlesztve az igényességet a jó hangzásra, lendületes megszólalásra.
 - az egymással társítható népi hangszerek sajátosságaival.
 - a népi variációs, rögtönzészzerű hangszeres dallamvezetés alapvető szabályaival.
 - a zene logikájával, különös tekintettel a népzene sajátos gondolkodásmódjának, a dallam- és harmóniavilág és a formai szerkezet összefüggéseinek, a ritmus és intonáció

hajlékonyabb értelmezésének, a nyelv sajátásaival is összefüggő hangsúlyviszonyainak jellemzőire.

— Tegye lehetővé:

- a hangszeresek és énekesek számára, hogy megismerjék az énekes dallamok hangszeres változatait, a hangszeren játszott dallamok szövegeit.
- hogy a tanuló a saját hangszerén kívül, más népi hangszereket is megismerhessen.
- hogy a tanuló gazdagítsa zenei műveltségét a szomszéd- és rokonnépek népzenejének befogadásával, megtanulásával.

— Ösztönözze a tanulókat:

- népzenei műveltségük elmélyítésére, eredeti hangfelvételek, kottakiadványok és az elméleti szakirodalom önálló tanulmányozására.
- a népzenei hagyomány elemző megismerésére.
- a hagyományörzéshez való kapcsolódás tudatos kapcsolódására.
- a táncházakban való aktív muzsikálásra, mely élményszerűen ötvözi a hagyományos népi kultúra egységét: zene, ének, tánc.

— Készítse fel a tanulókat:

- a hagyományos népzenei kamarazenélés önálló művelésére, a szólamok önálló, technikailag magas szintű, stílushű elsajátítására és megszólaltatására.

— Fordítson figyelmet:

- az egymás játékához, valamint az énekesekhez vagy táncosokhoz való alkalmazkodásra.

— Járuljon hozzá:

- a kamarazenéléshez nélkülözhetetlen figyelemmegosztó és alkalmazkodóképesség fejlesztésével a tanuló személyiségének, egyéniségének formálásához.

— Fejlesztési feladatok:

- A kamarazene oktatásban az évfolyamok fejlesztési követelményei függenek a résztvevők egyéni tudásszintjétől, a hangszeres és/vagy énekes tanulók adott tanévre vonatkozó létszámától, arányától, az együttmuzsikáló hangszerek összeállításától. Ezért minden kamaracsoportra érvényes, éves szintekre lebontott fejlesztési követelményeket nem lehet megadni.
- A népzene sajátossága, hogy az állandó zenei formációk mellett alkalmi együttmuzsikálásban is társulhatnak a rendelkezésre álló hangszerek. Helyezzük előtérbe azonban a népi kamarazenélés hagyományos formáinak, alkalmainak, funkcióinak megismertetését.

- Az alábbiakban a fejlesztési feladatokat a kamarazenélésre jellemző ismeretek és készségek szerint csoportosítva soroljuk fel, avval, hogy a képzés során ezek kialakítása és szintjének fejlesztése a képzés célja.
- A társas muzsikálás gyakorlati ismeretei:
- Beintés-leintés.
 - Közös levegővétel és intés.
 - Lassítás, gyorsítás jelzése.
 - A kamaraegyüttes elhelyezkedésének szempontjai.
 - Igénykeltés a pontos tagolás, a tiszta szólamvezetés, a világos megformálás, a differenciált dinamika, a fejlett hangszínkultúra iránt.
- A hangolással, intonációval összefüggő ismeretek:
- A hangolás módja az adott hangszer sajátosságaiból kiindulva.
 - A saját hangszer és a kamarapartnerek hangszerének hangolása.
 - Transzponálás, a transzpozíció fogalma.
 - A saját hangszer és a kamarapartnerek hangszerének intonációs és egyéb jellemzői.
 - A saját hangszer intonációs hibáinak javítási lehetőségei (levegőmennyiség, szájtartás, kéztartás, vonótartás-módosítás,).
 - A vokális intonációban a temperált hangszerekhez való alkalmazkodás elsajátítása.
 - A vokális intonáció és az adott előadóterem akusztikai kapcsolata.
 - Az akusztikus intonáció alapvető tudnivalói.
- A zenei stílusokra, műfajokra vonatkozó ismeretek:
- A játszott művek formája, harmóniai világa
 - A játszott művek elhelyezése a zenetörténetben.
 - A disszonancia-konzonancia fogalma, felismerése, megvalósítása.
- A kamarazenei játékkal összefüggő képességek, készségek fejlesztése:
- Lapról olvasás.
 - Memorizálás képessége.
 - A belső hallás fejlesztése.
 - Intonációs készség.
 - Az improvizációs készség fejlesztése.
 - A figyelem megosztása a saját és a többi szólam, illetve az összhangzás közt.
 - Alkalmazkodás a hangképzés, dinamika, karakter, stílus stb. terén.
 - Színgazdag játék valamennyi dinamikai tartományban, tiszta intonációval.
 - Az önállóság megszerzése a zenei elemzés, értelmezés, a variációképzés területén is.
 - A jó megfigyelőkészség, memória, a gyors hallás utáni tanulás, a biztos kottaolvasási készség fejlesztése.

- Meggyőző zenei-, előadói élményt keltő hangszerjáték biztos tempótartással szóló és kísérő szerepkörben, változatos kamarazenei összeállításokban.

Alapfokú évfolyamok

1. évfolyam

— Ajánlott tananyag:

- Az öt népzenei dialektus (Dunántúl, Észak, Alföld, Erdély, Moldva) kistájaiból a kamaracsoport korosztályától, hangszerösszetételétől, létszámától függően választott népzenei anyag, mely tartalmazzon parlando rubato előadásmódú népdalokat és különböző karakterű, lüktetésű, ritmikájú, tempójú táncdallamokat.

— Követelmények:

A tanuló legyen képes:

- megadott hangra önállóan hangolni,
- hangolni, intonálni a hangológép jelzéseinek megfelelően,
- be- illetve leintésre játékát pontosan megkezdeni és befejezni,
- be- és leinteni,
- a beintés alapján a helyes tempót azonnal felvenni,
- biztosan tempót tartani,
- intonációs hibáit javítani a tanár jelzései alapján,
- a tanár jelzései alapján hangerőben alkalmazkodni,
- stílusosan játszani a tanult népzenei dialektus dallamait.

A tanuló legyen tisztában:

- saját hangszere intonációs jellemzőivel,
- a különböző ütemfajták ütemsúlyaival,
- a népzenei dialektusok hangszeres és énekes zenéjének sajátos stílusával, műfajaival, jellemzőivel.

— Az év végi vizsga javasolt anyaga:

- Két különböző karakterű és tempójú népdalokat tartalmazó összeállítás a tanév közben megismert népzenei tájak
- anyagából.
- A tanév közben megismert népzenei tájak anyagából egy táncfüzér, táncrend előadása koncerten, táncházban.

2. évfolyam

— Ajánlott tananyag:

- Az öt népzenei dialektus (Dunántúl, Észak, Alföld, Erdély, Moldva) kistájaiból a kamaracsoport korosztályától, hangszerösszetételétől, létszámától függően választott népzenei anyag, mely tartalmazzon parlando rubato előadásmódú népdalokat és különböző karakterű, lüktetésű, ritmikájú, tempójú táncdallamokat.

— Követelmények:

A tanuló legyen képes:

- játék közben új tempót felvenni a partner jelzése alapján,
- lassítani-gyorsítani a partner jelzése alapján,
- tempóváltozásokat ő maga is jelezni.
- stílusosan játszani a tanult népzenei dialektus dallamait.

A tanuló legyen tisztában:

- az együttesben szereplő hangszerek hangolásával (C-hangolású vagy transzponáló jellegével),
- a saját hangszerére jellemző intonációs hibák javítási lehetőségeivel,
- a játszott népzenei dialektus hangszeres, énekes népzenei anyagának jellegzetességeivel.

— Az év végi vizsga javasolt anyaga:

- Két különböző karakterű és tempójú népdalokat tartalmazó összeállítás és egy táncfűzér, táncrend előadása a tanév közben megismert népzenei tájak anyagából.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

— A tanuló legyen képes:

- szükség esetén önállóan hangolni,
- önállóan, tisztán intonálni,
- pontos ritmusban, biztos tempótartással játszani,
- új tempót felvenni, tempót változtatni a kamarapartner jelzései alapján,
- saját maga is jelezni a tempóváltozásokat,
- hiba esetén az összjáték komolyabb mérvű megzavarása nélkül tévedését kiigazítani, szólamába újból bekapcsolódni,
- szólamát magas szintű hangszertudással, stílusérzéssel megszólaltatni,
- figyelmét megosztani a saját és a többiek szólama között,
- állandóan figyelemmel kísérni az együttes összjátékát,
- saját szólamát önállóan megtanulni és kigyakorolni akár kotta, akár hangzóanyag alapján,
- zeneiskolai tanulmányai befejezését követően a kamarazene önálló művelésére.

— Rendelkezzék:

- a társas muzsikáláshoz szükséges koncentrálóképeséggel, alkalmazkodóképességgel,
- a játszott népzenei anyagra vonatkozó sokrétű ismerettel,
- kottaolvasási, illetve hangzóanyag feldolgozási készséggel.

A művészeti alapvizsga követelményei

— A vizsga részei:

- A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

— A vizsga tantárgya és időtartama:

- Kamarazene főtárgy
- „A” tagozat: minimum 10 perc

— A vizsga tartalma:

- Két különböző karakterű és tempójú népdalokat tartalmazó összeállítás és egy táncfűzér, táncrend előadása a tanév közben megismert népzenei tájak anyagából.

— A vizsga értékelése:

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
- hangszerkezelés,
- technikai felkészültség,
- állóképesség.
- hangképzés,
- intonáció,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- változó tempók önállóan és együttesben,
- előadásmód,
- alkalmazkodóképesség,
- szép, érthető szövegmondás (vokális kamarazene).

Továbbképző évfolyamok

3. évfolyam

— Ajánlott tananyag:

- Az öt népzenei dialektus (Dunántúl, Észak, Alföld, Erdély, Moldva) kistájaiból a kamaracsoport korosztályától, hangszerösszetételétől, létszámától függően választott népzenei anyag, mely tartalmazzon parlando rubato előadásmódú népdalokat és különböző karakterű, lüktetésű, ritmikájú, tempójú táncdallamokat.

— Követelmények:

A tanuló legyen képes:

- figyelmét megosztani a saját és a többiek szólama közt,
- saját szólamának szerepét önállóan felismerni, annak megfelelően szólamát kiemelni vagy háttérbe helyezni,
- figyelemmel kísérni az összhangzást is,
- a tanár útmutatásainak megfelelően hangképzésben, dinamikában, artikulációban stb. alkalmazkodni.
- stílusosan játszani a tanult népzenei dialektus dallamait.

A tanuló legyen tisztában:

- a játszott népzenei dialektus hangszeres, énekes népzenei anyagának jellegzetességeivel,
- az együttjátszó hangszerek intonációs és egyéb jellemzőivel,
- az akusztikus intonáció alapvető tudnivalóival.

— Az év végi vizsga javasolt anyaga:

- Két különböző karakterű és tempójú népdalokat tartalmazó összeállítás és egy táncfűzér, táncrend előadása a tanév közben megismert népzenei tájak anyagából.

4. évfolyam

— Ajánlott tananyag:

- Az öt népzenei dialektus (Dunántúl, Észak, Alföld, Erdély, Moldva) kistájaiból a kamaracsoport korosztályától, hangszerösszetételétől, létszámától függően választott népzenei anyag, mely tartalmazzon parlando rubato előadásmódú népdalokat és különböző karakterű, lüktetésű, ritmikájú, tempójú táncdallamokat.

— Követelmények:

A tanuló legyen képes:

- együttesével önállóan elhelyezkedni a próba illetve a koncert színhelyén, az akusztikai és egyéb körülményeket is szem előtt tartva,
- saját szólamán belül és a partnerekhez is önállóan intonálni,
- önállóan alkalmazkodni a hangképzés, dinamika, stílus, artikuláció stb. terén,
- stílusosan játszani a tanult népzenei dialektus dallamait.
- kb. félórányi műsort koncentráltan, koncertszerűen végigjátszani.

A tanuló legyen tisztában:

- a játszott népzenei dialektus hangszeres, énekes népzenei anyagának jellegzetességeivel.

— Az év végi vizsga javasolt anyaga:

- Két különböző karakterű és tempójú népdalokat tartalmazó összeállítás és egy táncfűzér, táncrend előadása a tanév közben megismert népzenei tájak anyagából.

5. évfolyam

— Ajánlott tananyag:

- Az öt népzenei dialektus (Dunántúl, Észak, Alföld, Erdély, Moldva) kistájaiból a kamaracsoport korosztályától, hangszerösszetételétől, létszámától függően választott népzenei anyag, mely tartalmazzon parlando rubato előadásmódú népdalokat és különböző karakterű, lüktetésű, ritmikájú, tempójú táncdallamokat.

— Követelmények:

A tanuló legyen képes:

- készségszinten használni az elmúlt négy évben tanult ismereteket.

- irányítani a kamaracsoport játékát, ill. alkalmazkodni az irányításhoz
- önállóan kijavítani, ill. kijavíttatni a felmerülő intonációs problémákat
- meghallani, felismerni a tempóvétel következtében kialakuló pozitív és negatív zenei folyamatokat.
- stílusosan játszani a tanult népzenei dialektus dallamait.

A tanuló legyen tisztában:

- a játszott népzenei dialektus hangszeres, énekes népzenei anyagának jellegzetességeivel.

— Az év végi vizsga javasolt anyaga:

- Két különböző karakterű és tempójú népdalokat tartalmazó összeállítás és egy táncfűzér, táncrend előadása a tanév közben megismert népzenei tájak anyagából.

6. évfolyam

— Ajánlott tananyag:

- Az öt népzenei dialektus (Dunántúl, Észak, Alföld, Erdély, Moldva) kistájaiból a kamaracsoport korosztályától, hangszerösszetételétől, létszámától függően választott népzenei anyag, mely tartalmazzon parlando rubato előadásmódú népdalokat és különböző karakterű, lüktetésű, ritmikájú, tempójú táncdallamokat.

— Követelmények:

A tanuló legyen képes:

- teljesen önállóan alkalmazkodni a hangképzés, dinamika, stílus, artikuláció stb. terén,
- az előző évek ismeretanyagának teljesen önálló alkalmazására
- stílusosan játszani a tanult népzenei dialektus dallamait.
- kb. félórányi műsort koncentráltan, koncertszerűen végigjátszani

A tanuló legyen tisztában:

- a játszott népzenei dialektus hangszeres, énekes népzenei anyagának jellegzetességeivel.

— Az év végi vizsga javasolt anyaga:

- Két különböző karakterű és tempójú népdalokat tartalmazó összeállítás és egy táncfűzér, táncrend előadása a tanév közben megismert népzenei tájak anyagából.

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

— A tanuló legyen képes:

- figyelmét megosztani a saját és a többiek szólama közt,
- saját szólamának szerepét önállóan felismerni, annak megfelelően szólamát kiemelni vagy háttérbe helyezni,
- figyelemmel kísérni az összhangzást is,
- saját szólamán belül és a partnerekhez is önállóan intonálni,

- önállóan kialakítani az adott népzenei dialektus előadásához illő hangképzést, dinamikát, artikulációt stb.

— A tanuló legyen tisztában:

- a játszott népzenei dialektus hangszeres, énekes népzenei anyagának jellegzetességeivel.
- az együttjátszó hangszerek intonációs és egyéb jellemzőivel,
- az akusztikus intonáció alapvető tudnivalóival.

A művészeti záróvizsga követelményei

— A vizsga részei:

- A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

— A vizsga tantárgya és időtartama:

- Kamarazene főtárgy
- „A” tagozat: minimum 20 perc

— A vizsga tartalma:

- Koncertszerű 30 perces előadás. Anyagát az öt népzenei dialektus (Dunántúl, Észak, Alföld, Erdély, Moldva) kistájainak népzenei anyagából, a kamaracsoport korosztályától, hangszerösszetételétől, létszámától függően kell kiválasztani. Tartalmazzon parlando rubato előadásmódú népdalokat és különböző karakterű, lüktetésű, ritmikájú, tempójú táncdallamokat, táncfűzéseket, táncrendet.

— A vizsga értékelése:

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
- hangszerkezelés,
- technikai felkészültség,
- állóképesség,
- hangképzés,
- intonáció,
- díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- speciális technikai elemek alkalmazása
- előadásmód,
- alkalmazkodóképesség,
- szép, érthető szövegmondás (vokális kamarazene)
- népzenei stílushűség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök:

— A létszámhoz igazodva: kottapultok, karfa nélküli székek.

- Felvételek készítésére és visszahallgatására alkalmas audio- és video felvevő és lejátszó berendezések.

32.2.6.2. Népi zenekar

- Szerepe és hatása a zenei nevelésben:

A népzene alapvetően közösségi műfaj. A hagyományos népzenei gyakorlatban fontos szerepe van több hangszer együttes játékanak, a hangszeres - énekes együttmuzsikálásnak, melyhez gyakran társul a néptánc is. A társas zenélés segíti a tanulókat megszerzett egyéni tudásuk gyarapítására, alkalmazására. Közösségformáló jellege elősegíti az együttműködés képességének (közös munka, alkalmazkodás, felelősségvállalás, irányítókészség, irányíthatóság, tolerancia, kommunikációs készség) megerősödését, azon viselkedési formák tanulását, amelyek alapján a tanuló konstruktívan be tud illeszkedni és aktívan részt tud venni a társas zenélés különböző formáiban (szólistaszerep, kísérőfunkció, ének-, tánc kíséret, tánc ház).

Az együttmuzsikálás hat az emberi kapcsolatok fejlődésére, hozzájárulva ezzel a harmonikusabb személyiség kialakulásához. Elmélyíti a kapcsolatot a hagyomány és ennek a mindennapi életben való alkalmazása között, ösztönzi a tanulókat a közös éneklésre, akár saját örömeikre, akár koncerteken, tánc házakban, ünnepeken való közreműködés formájában.

A zenekar tantárgy alá tartozik a 8 fő fölötti, tetszőleges összeállítású hangszeres és/vagy vokális tanulókból álló együttes.

A néphagyományban, a hagyományos összetételű zenekari formációknál ilyen létszámú együttmuzsikálás csak alkalomszerűen szólal meg. Az együtténeklésben azonban ez tekinthető a legáltalánosabb formának: a gyermekjátékok, karikázók, a jeles napokhoz kapcsolódó szokásdalok, a multságok, lakodalmak, a vallásgyakorlás alkalmain, a temetés, virrasztás, a katonaság, a közös munkák és a spontán összeverődések (pl. pincszer) alkalmával a kötetlen, szabad kezdeményezésen alapuló éneklés a természetes. A folklórmozgalmakban számos új jelenség, forma segíti a népzene nagyobb létszámú használatát. A kialakuló énekegyüttesek, népdalkörök, citerazenekarok előadásában népdal összeállításokat hallhatunk. Rendkívül fontos azonban a népzenei rögtönzés és variálás készségeinek kialakítása és gyakorlása, melyhez lehetőséget teremt a zenekari forma is.

A népi zenekar tanításának feladatai:

- Ismertesse meg a tanulókat:
 - a hangszeres és énekes népzene közösségi formáival, gyakoroltassa a hangzó anyagok, kották egyéni és közös feldolgozását, ezek szabad alkalmazását, a zenei anyag folyamatos, dallam-, ritmus- és stílushű megszólaltatását, fejlesztve az igényességet a jó hangzásra, lendületes megszólalásra.
 - az egymással társítható népi hangszerek sajátosságaival.
 - a népi variációs, rögtönzésszerű hangszeres dallamvezetés alapvető szabályaival.

- a zene logikájával, különös tekintettel a népzene sajátos gondolkodásmódjának, a dallam- és harmóniavilág és a formai szerkezet összefüggéseinek, a ritmus és intonáció hajlékonyabb értelmezésének, a nyelv sajátásaival is összefüggő hangsúlyviszonyainak jellemzőire.

— Tegye lehetővé:

- a hangszerek és énekesek számára, hogy megismerjék az énekes dallamok hangszere változatait, a hangszeren játszott dallamok szövegeit.
- hogy a tanuló a saját hangszerén kívül, más népi hangszereket is megismerhessen.
- hogy a tanuló gazdagítsa zenei műveltségét a szomszéd- és rokonnépek népzenejének befogadásával, megtanulásával.

— Ösztönözze a tanulókat:

- népzenei műveltségük elmélyítésére, eredeti hangfelvételek, kottakiadványok és az elméleti szakirodalom önálló tanulmányozására.
- a népzenei hagyomány elemző megismerésére.
- a hagyományörzéshez való kapcsolódás tudatos kapcsolódására.
- a táncházakban való aktív muzsikálásra, mely élményszerűen ötvözi a hagyományos népi kultúra egységét: zene, ének, tánc.

— Készítse fel a tanulókat:

- a hagyományos népzenei kamarazenélés önálló művelésére,
- a szólamok önálló, technikailag magas szintű, stílushű elsajátítására és megszólaltatására.

— Fordítson figyelmet:

- az egymás játékához, valamint az énekesekhez vagy táncosokhoz való alkalmazkodásra.

— Járuljon hozzá:

- a kamarazenéléshez nélkülözhetetlen figyelemmegosztó és alkalmazkodóképesség fejlesztésével a tanuló személyiségének, egyéniségének formálásához.

— Fejlesztési feladatok:

- A népi zenekar oktatásában az évfolyamok fejlesztési követelményei függenek a résztvevők egyéni tudásszintjétől, a hangszeres és/vagy énekes tanulók adott tanévre vonatkozó létszámától, arányától, az együttmuzsikáló hangszerek összeállításától. Ezért minden zenekarra érvényes, éves szintekre lebontott fejlesztési követelményeket nem lehet megadni.
- A népzene sajátossága, hogy az állandó zenei formációk mellett alkalmi együttmuzsikálásban is társulhatnak a rendelkezésre álló hangszerek. Helyezzük előtérbe azonban a népzene hagyományos formáinak, alkalmainak, funkcióinak megismertetését.

- A népzeneben a kamarazene és a nagyobb létszámú zenekaroknak nincs eltérő, különálló repertoárja. A létszám nem a zenei anyag kiválasztásában, hanem az előadásmódban játszik elsősorban szerepet.
- A társas muzsikálás gyakorlati ismeretei:
- Beintés-leintés.
 - Közös levegővétel és intés.
 - Lassítás, gyorsítás jelzése.
 - A zenekar elhelyezkedésének szempontjai.
 - Igénykeltés a pontos tagolás, a tiszta szólamvezetés, a világos megformálás, a differenciált dinamika, a fejlett hangszínkultúra iránt.
- A hangolással, intonációval összefüggő ismeretek:
- A hangolás módja az adott hangszer sajátosságaiból kiindulva.
 - A saját hangszer és a kamarapartnerek hangszerének hangolása.
 - Transzponálás, a transzpozíció fogalma.
 - A saját és a zenekari tagok hangszerének intonációs és egyéb jellemzői.
 - A saját hangszer intonációs hibáinak javítási lehetőségei (levegőmennyiség, szájtartás, kéztartás, vonótartás-módosítás,).
 - A vokális intonációban a temperált hangszerekhez való alkalmazkodás elsajátítása.
 - A vokális intonáció és az adott előadóterem akusztikai kapcsolata.
 - Az akusztikus intonáció alapvető tudnivalói.
- A zenei stílusokra, műfajokra vonatkozó ismeretek:
- A játszott művek formája, harmóniai világa
 - A játszott művek elhelyezése a zenetörténetben.
 - A disszonancia-konzonancia fogalma, felismerése, megvalósítása.
- A kamarazenei játékkal összefüggő képességek, készségek fejlesztése:
- Lapról olvasás.
 - Memorizálás képessége.
 - A belső hallás fejlesztése.
 - Intonációs készség.
 - Az improvizációs készség fejlesztése.
 - A figyelem megosztása a saját és a többi szólam, illetve az összhangzás közt.
 - Alkalmazkodás a hangképzés, dinamika, karakter, stílus stb. terén.
 - Színgazdag játék valamennyi dinamikai tartományban, tiszta intonációval.
 - Az önállóság megszerzése a zenei elemzés, értelmezés, a variációképzés területén is.
 - A jó megfigyelőkészség, memória, a gyors hallás utáni tanulás, a biztos kottaolvasási készség fejlesztése.

- Meggyőző zenei-, előadói élményt keltő hangszerjáték biztos tempótartással szóló és kísérelő szerepkörben, változatos zenekari összeállításokban.

1. évfolyam

— Ajánlott tananyag:

- Az öt népzenei dialektus (Dunántúl, Észak, Alföld, Erdély, Moldva) kistájaiból a zenekar korosztályától, hangszerösszetételétől, létszámától függően választott népzenei anyag, mely tartalmaz parlando rubato előadásmódú népdalokat és különböző karakterű, lüktetésű, ritmikájú, tempójú táncdallamokat.

— Követelmények:

A tanuló legyen képes:

- megadott hangra önállóan hangolni,
- hangolni, intonálni a hangológép jelzéseinek megfelelően,
- be- illetve leintésre játékát pontosan megkezdeni és befejezni,
- be- és leinteni,
- a beintés alapján a helyes tempót azonnal felvenni,
- biztosan tempót tartani,
- intonációs hibáit javítani a tanár jelzései alapján,
- a tanár jelzései alapján hangerőben alkalmazkodni,
- stílusosan játszani a tanult népzenei dialektus dallamait.

A tanuló legyen tisztában:

- saját hangszere intonációs jellemzőivel,
- a különböző ütemfajták ütemsúlyaival,
- a népzenei dialektusok hangszeres és énekes zenéjének sajátos stílusával, műfajaival, jellemzőivel.

— Az év végi vizsga javasolt anyaga:

- Két különböző karakterű és tempójú népdalokat tartalmazó összeállítás a tanév közben megismert népzenei tájak anyagából.
- A tanév közben megismert népzenei tájak anyagából egy táncfűzer, táncrend előadása.

2. évfolyam

— Ajánlott tananyag:

- Az öt népzenei dialektus (Dunántúl, Észak, Alföld, Erdély, Moldva) kistájaiból a zenekar korosztályától, hangszerösszetételétől, létszámától függően választott népzenei anyag, mely tartalmaz parlando rubato előadásmódú népdalokat és különböző karakterű, lüktetésű, ritmikájú, tempójú táncdallamokat.

— Követelmények:

A tanuló legyen képes:

- játék közben új tempót felvenni a zenekar vezetőjének jelzése alapján,

- tempóváltozásokat ő maga is jelezni.
- stílusosan játszani a tanult népzenei dialektus dallamait.

A tanuló legyen tisztában:

- a zenekarban szereplő hangszerek hangolásával (C-hangolású vagy transzponáló jellegével),
- a saját hangszerére jellemző intonációs hibák javítási lehetőségeivel,
- a játszott népzenei dialektus hangszeres, énekes népzenei anyagának jellegzetességeivel.

— Az év végi vizsga javasolt anyaga:

- Két különböző karakterű és tempójú népdalokat tartalmazó összeállítás és egy táncfűzér, táncrend előadása a tanév közben megismert népzenei tájak anyagából.

3. évfolyam

— Ajánlott tananyag:

- Az öt népzenei dialektus (Dunántúl, Észak, Alföld, Erdély, Moldva) kistájaiból a zenekar korosztályától, hangszerösszetételétől, létszámától függően választott népzenei anyag, mely tartalmazzon parlando rubato előadásmódú népdalokat és különböző karakterű, lüktetésű, ritmikájú, tempójú táncdallamokat.

— Követelmények:

A tanuló legyen képes:

- figyelmét megosztani a saját és a többiek szólama közt,
- saját szólamának szerepét önállóan felismerni, annak megfelelően szólamát kiemelni vagy háttérbe helyezni,
- figyelemmel kísérni az összhangzást is,
- a tanár útmutatásainak megfelelően hangképzésben, dinamikában, artikulációban stb. alkalmazkodni.
- stílusosan játszani a tanult népzenei dialektus dallamait.

A tanuló legyen tisztában

- a játszott népzenei dialektus hangszeres, énekes népzenei anyagának jellegzetességeivel,
- az együttjátszó hangszerek intonációs és egyéb jellemzőivel,
- az akusztikus intonáció alapvető tudnivalóival.

— Az év végi vizsga javasolt anyaga:

- Két különböző karakterű és tempójú népdalokat tartalmazó összeállítás és egy táncfűzér, táncrend előadása a tanév közben megismert népzenei tájak anyagából.

4. évfolyam

— Ajánlott tananyag:

- Az öt népzenei dialektus (Dunántúl, Észak, Alföld, Erdély, Moldva) kistájaiból a zenekar korosztályától, hangszerösszetételétől, létszámától függően választott népzenei anyag, mely tartalmazzon parlando rubato előadásmódú népdalokat és különböző karakterű, lüktetésű, ritmikájú, tempójú táncdallamokat.

— Követelmények:

A tanuló legyen képes:

- együttesével önállóan elhelyezkedni a próba illetve a koncert színhelyén, az akusztikai és egyéb körülményeket is szem előtt tartva,
- saját szólamán belül önállóan intonálni,
- önállóan alkalmazkodni a hangképzés, dinamika, stílus, artikuláció stb. terén,
- stílusosan játszani a tanult népzenei dialektus dallamait.
- kb. félórányi műsort koncentráltan, koncertszerűen végigjátszani. A tanuló legyen tisztában a játszott népzenei dialektus hangszeres, énekes népzenei anyagának jellegzetességeivel.

— Az év végi vizsga javasolt anyaga:

- Két különböző karakterű és tempójú népdalokat tartalmazó összeállítás és egy táncfűzér, táncrend előadása a tanév közben megismert népzenei tájak anyagából.

5. évfolyam

— Ajánlott tananyag:

- Az öt népzenei dialektus (Dunántúl, Észak, Alföld, Erdély, Moldva) kistájaiból a zenekar korosztályától, hangszerösszetételétől, létszámától függően választott népzenei anyag, mely tartalmazzon parlando rubato előadásmódú népdalokat és különböző karakterű, lüktetésű, ritmikájú, tempójú táncdallamokat.

— Követelmények:

A tanuló legyen képes

- készségszinten használni az elmúlt négy évben tanult ismereteket.
- irányítani a zenekar játékát, ill. alkalmazkodni az irányításhoz
- önállóan kijavítani, ill. kijavíttatni a felmerülő intonációs problémákat
- meghallani, felismerni a tempóvétel következtében kialakuló pozitív és negatív zenei folyamatokat.
- stílusosan játszani a tanult népzenei dialektus dallamait.

A tanuló legyen tisztában:

- a játszott népzenei dialektus hangszeres, énekes népzenei anyagának jellegzetességeivel.

— Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Két különböző karakterű és tempójú népdalokat tartalmazó összeállítás és egy táncfűzér, táncrend előadása a tanév közben megismert népzenei tájak anyagából.

6. évfolyam

— Ajánlott tananyag

- Az öt népzenei dialektus (Dunántúl, Észak, Alföld, Erdély, Moldva) kistájaiból a zenekar korosztályától, hangszerösszetételétől, létszámától függően választott népzenei anyag, mely tartalmazzon parlando rubato előadásmódú népdalokat és különböző karakterű, lüktetésű, ritmikájú, tempójú táncdallamokat.

— Követelmények:

A tanuló legyen képes:

- teljesen önállóan alkalmazkodni a hangképzés, dinamika, stílus, artikuláció stb. terén,
- az előző évek ismeretanyagának teljesen önálló alkalmazására
- stílusosan játszani a tanult népzenei dialektus dallamait.
- kb. félórányi műsort koncentráltan, koncertszerűen végigjátszani

A tanuló legyen tisztában:

- a játszott népzenei dialektus hangszeres, énekes népzenei anyagának jellegzetességeivel.

— Az év végi vizsga javasolt anyaga:

- Két különböző karakterű és tempójú népdalokat tartalmazó összeállítás és egy táncfűzér, táncrend előadása a tanév közben megismert népzenei tájak anyagából.

Követelmények a program elvégzése után:

— A tanuló legyen képes:

- figyelmét megosztani a saját és a többiek szólama közt,
- saját szólamának szerepét önállóan felismerni, annak megfelelően szólamát kiemelni vagy háttérbe helyezni,
- figyelemmel kísérni az összhangzást is,
- saját szólamán belül és a partnerekhez is önállóan intonálni,
- önállóan kialakítani az adott népzenei dialektus előadásához illő hangképzést, dinamikát, artikulációt stb.

— A tanuló legyen tisztában:

- a játszott népzenei dialektus hangszeres, énekes népzenei anyagának jellegzetességeivel.
- az együttjátszó hangszerek intonációs és egyéb jellemzőivel,
- az akusztikus intonáció alapvető tudnivalóival.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

— A létszámhoz igazodva: kottapultok, karfa nélküli székek.

— Felvételek készítésére és visszahallgatására alkalmas audiovizuális felvevő és lejátszó berendezések.

33. Táncművészet

33.1. Néptánc

33.1.1. Képzés tagozódása

- Egy tantárgy képzési ideje 12 év
- A képzés szakaszai (tagolódása):
 - előképző: 1 vagy 2 tanév
 - alapfok: 4 vagy 6 tanév
 - továbbképző: 4 év

33.1.2. Képzés formája

- Csoportos képzés:
 - népi játék
 - néptánc
 - folklórismeret
 - tánc történet
 - népzenei alapismeretek
 - táncjelírás-olvasás
- Csoportlétszámok:
 - Gyakorlati és elméleti tantárgyak: 10 – 24 fő

33.1.3. Tanított néptánc tantárgyak

- Főtárgy:
 - Népi játék (1-2. előképző évfolyamon)
 - Néptánc (1-6. alapfokú és a 7-10. továbbképző évfolyamon)
- Kötelező tantárgy:
 - Folklórismeret (3-6. alapfokú évfolyamon)
 - Tánc történet (9-10. továbbképző évfolyamon)
- Kötelezően választható tantárgyak az összevont osztályokban:
 - Folklórismeret
 - Tánc történet
- Választható tantárgyak:
 - Népi játék (1-2. előképző évfolyamon)
 - Néptánc (1-6. alapfokú és a 7-10. továbbképző évfolyamon)
 - Népzenei alapismeretek (1-6. alapfokú és a 7-10. továbbképző évfolyamon)
 - Táncjelírás-olvasás (9-10. továbbképző évfolyamon)

33.1.4. Foglalkozások időtartama heti beosztásban

- Főtárgy:
 - 2x45 perc (előképző évfolyamok)
 - 2 – 3x45 perc (1. és 2. és 7. 8. évfolyamok)
 - 3x45 perc (3. 4. 5. 6. és 9. 10. évfolyamok)

- Kötelező tantárgy: 1x45 perc
- Kötelezően választható tantárgy: 1x45 perc
- Választható tantárgy: 2x45 perc (előképző évfolyamok)
1 – 2x45 perc (alapfokú és továbbképző évfolyamok)
- Tanórán kívüli foglalkozások: 1x45 perc vagy 2x45 perc

33.1.5. Óraterv

Heti óraszámok												
Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	1	2	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Főtárgy	2	2	3-4	3-4	3	3	3	3	3-4	3-4	3	3
Kötelező tantárgy					1	1	1	1			1	1
Kötelezően választható tantárgy			1	1					1	1		
Választható tantárgy	2	2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2
Összes óra:	2-4	2-4	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

- A képzés évfolyamainak száma: 12 évfolyam (2+6+4 évfolyam)
- A tanszakok kötelezően előírt tantárgyai és azok óraszámai figyelembevételével mellett a tanuló más tanszak vagy művészeti ág képzésébe is bekapcsolódhat, illetve azok tanítási óráin részt vehet.
- A tanítási órák időtartama: 45 perc

33.1.6. Néptánc tanszak

33.1.6.1. Népi játék

- A képzés feladata:
 - A képzés elemi szinten járuljon hozzá a tanuló szocializációs, kommunikációs készségének, kezdeményező készségének, kulturális tudatosságának, általános műveltségének fejlesztéséhez. Elsődleges feladat az önfelelt játék megvalósítása, a játékszabály megismerése, a játéköröm megélése

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

- Fejlesztési feladatok:
 - Alapvető mozdulattípusok fejlesztése a játéktevékenység során
 - A ritmus-tér-térforma fogalmainak kialakítása
 - Az ugrás és forgás technikai előkészítése
 - A tanuló mozgáskészségének, önfegyelmének, kommunikációs képességének, éneklési készségének, játékbátorságának, szabálytudatának fejlesztése
 - A közösségi érzés, a közösséghez tartozás tudatos kialakítása

- A verbális és nonverbális kommunikáció szinkronjának elősegítése
- A szocializációs folyamatok fejlesztése

— Tananyag:

- A játékműveltség felmérése
- A népi játékokhoz szükséges mozgások, ritmusok, terek, térformák megismertetése
- Az alapvető mozdulattípusok
- Játéktípusok (sport-küzdő karakterű népi játékok, énekes-táncos gyermekjátékok)
- Népi mondókák, kiszámolók, szövegek, dallamok
- Alapvető zenei ismeretek (egyenletes lüktetés, zenéhez való igazodás, negyedes és nyolcados lüktetés, dallamegységek, a gyermekdalok hangkészlete, ritmusgyakorlatok)
- Irányok, alakzatok (előre-hátra, jobbra-balra, lent-főnt, sor, kör, oszlop, félkör, csigavonal, szórt forma, térkitöltés, térváltás, egyén és csoport viszonya az alakzatokban)
- Játékfűzések (a helyi vagy régió szerinti néphagyományban fellelhető népi gyermekjátékokból)

— Követelmények:

- A tanuló ismerje a népi játékok cselekményét, szövegét és dallamait, játékfűzéseket
- A tanuló legyen képes az együttműködésre, alkalmazkodásra, mások elfogadására, a szabályok betartására, a fizikai kontaktus kialakítására, a társas együttlétre, a társak előtti kommunikációra, a párválasztásra, a szerepvállalásra, a játéktevékenységre

2. évfolyam

— Fejlesztési feladatok:

- A mozgáskészség, alapvető kombinációs képesség fejlesztése a mozgás- és játéktevékenység során
- A ritmus-tér-térforma fogalmainak alkalmazása a gyakorlatban
- Az ugrás és forgástechnika fejlesztése
- A játékműveltség, játékbátorság, szabálytudat, önfegyelem és kezdeményezőképeség fejlesztése
- A kommunikációs és éneklési képesség fejlesztése, a verbális és nonverbális kommunikáció szinkronjának kialakítása
- A kreatív játékos tevékenység valamint a mozgásos és verbális önkifejezés ösztönzése, a közösségépítés megvalósítása, a szocializációs folyamatok fejlesztése

— Tananyag:

- Az alapvető mozdulattípusok variációs lehetőségeinek valamint az ugrás típusainak megismertetése
- Az improvizációs tevékenység előkészítése, a játékismeret bővítése
- Játéktípusok (sport-küzdő karakterű népi játékok, énekes táncos gyermekjátékok)
- Népi mondókák, kiszámolók, szövegek, dallamok

- Alapvető zenei ismeretek (egyenletes lüktetés, zenéhez való igazodás, negyedes és nyolcados lüktetés, dallamegységek, a gyermekdalok hangkészlete, ritmusgyakorlatok)
- Irányok, alakzatok (előre-hátra, jobbra-balra, lent-főnt, sor, kör, oszlop, félkör, csigavonal, szórt forma, térkitöltés, térváltás, egyén és csoport viszonya az alakzatokban)
- Játékfüzések (a helyi vagy régió szerinti néphagyományban fellelhető népi gyermekjátékokból)

— Követelmények:

- A tanuló ismerje a népi játékok cselekményét, szövegét és dallamait, a játékfüzéseket
- A tanuló legyen képes az együttműködésre, alkalmazkodásra, mások elfogadására, a szabályok betartására, a fizikai kontaktus kialakítására, a társas együttlétre, a társak előtti kommunikációra, a párválasztásra, a szerepvállalásra és a játéktevékenységre a variációk során is

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz

- 1 db tábla vagy flipchart
- 1 db történelmi Magyarország térkép vagy néprajzi térkép
- Hangzóanyag lejátszására alkalmas lejátszó/erősítő, hangfal
- Videó- vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor
- A tananyaghoz kapcsolódó könyvek, kiadványok
- Néprajzi kézikönyvek, lexikonok, videó és/vagy DVD filmek
- A tanulólétszámnak megfelelő, a tanévzáró bemutatókhoz szükséges, megfelelő népviseletek, lábbelik

33.1.6.2. Néptánc

Alapfokú évfolyamok

1. évfolyam

— Fejlesztési feladatok:

- A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
- Az ugrástechnikák fejlesztése, a népijáték-ismeret bővítése, az alapvető táncos alakzatok fogalmi rendszerének kialakítása és alkalmazása
- A ritmus-tér-térforma fogalmainak alkalmazása a gyakorlatban
- A játék központi szerepének megtartása
- Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése
- A játékbátorság, a kezdeményezőkézség, az improvizációs készség, a ritmuskészség és a mozgáskoordináció fejlesztése
- Az éneklési kedv, a társak előtti kommunikáció ösztönzése, közösségfejlesztés, a helyi szokások és normák kialakítása

— Tananyag

- Táncelőkészítő gimnasztika

- Tánctechnika: alapvető mozdulattípusok, támasztékszerkezet, súlyváltások, ugrástípusok, térdhasználat, térben való eligazodás, térkitöltő játékok
- Énekes-táncos népi gyermekjátékok: (szerepjátékok, párválasztó játékok) a páros tánc előkészítése

— Táncgyakorlat:

- Az ugrós és a csárdás tanítását előkészítő táncos mozdulatok megismertetése
- Ugrós táncok előkészítése csoportos formában
- Csárdás motívumok (egylépéses, kétlépéses, tovahaladó) csoportos formában
- Eszközhasználat előkészítése (babzsák, karika, ugrálókötél, bot, üveg)
- Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő tánc típus anyaga
- Koreográfia: népi gyermekjáték vagy népi gyermekjáték és tánc

— Zenei ismeretek:

- Dudaritmus, kanásztánc ritmus, ritmusgyakorlatok, strófa, 2/4-es löktetés
- Népi ének: a választott táncanyaghoz kapcsolódó népdalok, gyermekjáték dallamok

— Viseletek:

- Jellemző viseletdarabok, azok elnevezései
- Hagyományörzés: saját táncrégió gyermekjátékai és táncai

— Követelmények

- A tanuló ismerje a népi játékok cselekményét, szövegét és dallamait, a játékfűzéseket és játékszabályokat, az ugrós és a csárdás technikai elemeit, a tánc közbeni eszközhasználatot
- A tanuló legyen képes a játéktevékenységre, együttműködésre, feladatvállalásra, a tánctechnikai elemek alkalmazására, improvizációra, a rövid táncetűd folyamatainak felidőzésére, koreográfia bemutatására, a ritmikai gyakorlatok megvalósítására

2. évfolyam

— Fejlesztési feladatok:

- A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
- Az ugrások különbözőségeinek, hasonlóságainak összevetése
- A fizikai kontaktus megteremtésének elősegítése
- A csárdás mozgáselemeinek előkészítése
- A zenei löktetésrendhez történő igazodás hangsúlyainak felfedezése, alkalmazása
- Ritmus-tér-térforma foglmainak alkalmazása a gyakorlatban
- A játékbátorság, a kezdeményezőkézség, az improvizációs készség, a ritmusérzék, a hallás, a ruganyosság, a térdhasználat, a kapcsolatteremtő képesség és az eszközhasználat fejlesztése
- Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése

- Az éneklési kedv, a társak előtti kommunikáció ösztönzése, közösségfejlesztés, a helyi szokások és normák kialakítása

— Tananyag:

- Táncelőkészítő gimnasztika
- Tánctechnika: alapvető mozdulattípusok, támasztékszerkezet, súlyváltások, ugrástípusok, térdhasználat, térben való eligazodás, dinamikai gyakorlatok, pozíciók, körtartás, körív mentén haladás (séta, járás, futás, ridázás) lenthangsúly-fenthangsúly gyakorlatok, összekapaszkodási módok, eszközhasználat, csapások, gesztusok
- Énekes-táncos népi gyermekjátékok: a játékkismeret bővítése, a játék központi szerepének megtartása, (szerepjátékok, párválasztó játékok) kör és páros tánc előkészítése
Táncgyakorlat:
- Az ugrástechnikáknak, a súlyvétel lehetőségeinek, az ugrós táncelemeknek és az összekapaszkodási módoknak a megismertetése
- A Dunai táncdialektus ugrós táncai közül választott, a helyi tantervben meghatározott táncanyag (csoportos, páros)
- A Dunai táncdialektus eszközös táncai közül a helyi tantervben meghatározott táncanyag bevezetése (szóló)
- Csárdás motívumok (egylépéses, kétlépéses) páros formában
- Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő tánc típus anyaga
- Koreográfia: népi gyermekjáték és tánc és/vagy ugrós-eszközös táncok

— Zenei ismeretek:

- Dudaritmus, kanásztánc ritmus, ritmusgyakorlatok, strófa, a duda, a hosszúfurulya
- Népi ének: a Dunai táncdialektusból választott tánchoz kapcsolódó népdalok, gyermekjáték dallamok

— Táncfolklorisztika:

- Az ugrós tánc típus fogalma, formai lehetőségei, összekapaszkodási módok, a tánc típus főbb jellemzői
- Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok
- Hagyományörzés: a saját tánc régió gyermekjátékai és táncai

— Követelmények:

- A tanuló ismerje a tanult táncanyagot, az énekes táncos gyermekjátékok cselekményét, szövegét és dallamát, a tánc közbeni eszközhasználatot
- A tanuló legyen képes a közösségen belüli aktív tevékenységre, a tanult táncanyag újraalkotására, improvizációra, a tanult koreográfia bemutatására, a ritmikai gyakorlatok megvalósítására, a tanórákon megfelelő fizikai és szellemi erőnléttel való részvételre

3. évfolyam

— Fejlesztési feladatok:

- A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
- A ritmus-tér-térforma fogalmainak alkalmazása a gyakorlatban
- Az ritmikai, plasztikai, dinamikai fogalmak kialakítása az életkori sajátosságoknak megfelelően
- Az ugrós tánc ritmikai, plasztikai, dinamikai lehetőségeinek, a táncszerkesztés elveinek és a táncok elnevezésének megismertetése az adott tájegység illetve funkció szerint
- A gesztusmozdulat fogalmának kialakítása
- Az eszközhasználat lehetőségeinek bővítése
- A táncalkalmak megismerése, a viselkedésmódok, illemszabályok, a megfelelő táncos magatartás elsajátítása
- A zenei löktetésrendhez történő igazodás hangsúlyainak tudatosítása
- Az improvizációs készség, az előadói készség, a ritmusérzék, a mozgáskoordináció, a mozgásemlékezet, a fizikai állóképesség fejlesztése
- A közösséghez tartozás, kötődés erősítése, a másságot elfogadó attitűd valamint a nemzeti identitás erősítése
- Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése

— Tananyag:

- Táncelőkészítő gimnasztika
 - Tánctechnika: alapvető mozdulattípusok, támasztékszerkezet, súlyváltások, ugrástípusok, térdhasználat, térben való eligazodás, dinamikai gyakorlatok, pozíciók, körtartás, körív mentén haladás (séta, járás, futás, ridázás) lenthangsúly-fenthangsúly gyakorlatok, összekapaszkodási módok, tartás-ellentartás gyakorlatai, tempóváltások, páros fogás, kargesztusok, térirányok gyakorlatai, csapások, gesztusok
 - Énekes-táncos népi gyermekjátékok: a játékk ismeret bővítése, a játék központi szerepének megtartása (szerepjátékok, párválasztó játékok) a kör- és páros táncok előkészítése
- Táncgyakorlat:
- A Dunai táncdialektus ugrós-eszközös táncai közül választott tánc elmélyítése, a tananyag bővítése
 - A Tiszai táncdialektus csárdásai közül választott tánc bevezetése
 - A verbunk előkészítése, a választott verbunk és csárdás elemeinek, a jellegzetes összekapaszkodási módoknak a megismerése
 - Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő tánc típus anyaga
 - Koreográfia: az ugrós-eszközös vagy a csárdás táncanyagából

— Zenei ismeretek:

- Dudaritmus, kanásztánc ritmus, ritmusgyakorlatok, strófa, a hangszerek funkciója, játékmódja, jellegzetes hangszer együttesek,
- Népi ének: a választott táncához kapcsolódó népdalok, gyermekjáték dallamok

— Táncfolklorisztika:

- Az ugrós tánc fejlődése, formái, a csárdás jellemző vonásai, a tánc típus meghatározása, táncalkalmak, a táncos magatartás jellemzői, tánckezdő szokások, a táncok földrajzi, történelmi háttere
- Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései
- Hagyományörzés: a saját táncrégió gyermekjátékai és táncai

— Követelmények:

- A tanuló ismerje a választott ugrós, verbunk és csárdás elemeit, a tanult népdalok szövegét, dallamát, a tanult hangszereket, a tanult táncok földrajzi elhelyezkedését
- A tanuló legyen képes az ugrós és eszközös ugrós valamint csárdás elemekből csoportosan és párban történő improvizációra, a tánc típus fogalmának meghatározására, a tájegységek, falvak földrajzi meghatározására

4. évfolyam

— Fejlesztési feladatok:

- A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
- A körtáncok technikai előkészítése
- A táncszerkesztés elveinek, az összekapaszkodási módok variációs lehetőségeinek megismertetése, a táncos partnerkapcsolat kialakítása
- A táncalkalmak megismerése, a viselkedésmódok, illemszabályok, a megfelelő táncos magatartás elsajátítása
- A zenei löktetésrendhez történő igazodás hangsúlyainak tudatosítása
- Az improvizációs készség, az előadói készség, a ritmusérzék, a mozgáskoordináció, a mozgásemlékezet, a fizikai állóképesség fejlesztése
- A közösséghez tartozás, kötődés erősítése, a másságot elfogadó attitűd valamint a férfi és női szerepből adódó viselkedésmódok szerint a nemi identitás erősítése
- Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése

— Tananyag:

- Táncelőkészítő gimnasztika
- Tánctechnika: alapvető mozdulattípusok, támasztékszerkezet, súlyváltások, ugrástípusok, forgások, térdhasználat, térben való eligazodás, térkitöltő játékok, dinamikai gyakorlatok, pozíciók, körtartás, körív mentén haladás, lenthangsúly-fenthangsúly gyakorlatok, összekapaszkodási módok, tartás-ellentartás gyakorlatai, tempóváltások, páros forgás, térirányok, forgások, csapások, gesztusok (kar, láb)

— Táncgyakorlat:

- A Dunai táncdialektus ugrós-eszközös táncai közül választott tánc elmélyítése
- A Tiszai táncdialektus csárdásai közül választott tánc ismeretének bővítése, ritmikai, plasztikai, dinamikai lehetőségeinek megismertetése
- A Tiszai táncdialektus verbunkjai közül választott tánc bevezetése
- Ismerkedés a Déli körtánc dialektussal
- Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő tánc típus anyaga
- Koreográfia: az ugrós-eszközös vagy a csárdás táncanyagából

— Zenei ismeretek:

- A Tiszai dialektus jellegzetes hangszerei (cimbalom, klarinét, tekerő) parasztbanda, cigánybanda, a hangszerek funkciói, játékmódja, 4/4-es lüktetés, nyújtott ritmus, éles ritmus
- Népi ének: a választott csárdásokhoz és karikázókhoz kapcsolódó népdalok, gyermek-játék dallamok

— Táncfolklorisztika:

- A csárdás fejlődése, formái, jellemző vonásai, a tánc típus meghatározása, táncalkalmak, a táncos magatartás jellemzői, tánckezdő szokások, a táncok földrajzi, történelmi háttere
- Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései
- Hagyományörzés: a saját tánc régió táncai, beleértve az ott élő nemzetiségek tánc hagyományát is

— Követelmények:

- A tanuló ismerje a választott ugróst, verbunkot és csárdást, a tanult népdalok szövegét, dallamát, a tanult hangszerek jellemzőit, a tanult táncok földrajzi elhelyezkedését
- A tanuló legyen képes a tánc típus fogalmának meghatározására, a tanult táncok földrajzi elhelyezésére, az elsajátított táncokból történő improvizálásra

5. évfolyam

— Fejlesztési feladatok:

- A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
- Összefoglaló és rendszerező gondolkodás ösztönzése, összefüggések feltárása a tanult táncdialektus ismeretanyagán keresztül
- A mozgás közbeni éneklési készség fejlesztése
- A legényes és a forgós-forgatós táncok előkészítése
- A táncrend fogalmának kialakítása

- A táncszerkesztés elveinek, az összekapaszkodási módok variációs lehetőségeinek megismertetése, a táncos partnerkapcsolat kialakítása
- A táncalkalmak megismerése, a viselkedésmódok, illemszabályok, a megfelelő táncos magatartás elsajátítása
- A zenei löktetésrendhez történő igazodás hangsúlyainak tudatosítása
- A zenei kíséretmódok és a tánc összefüggéseinek feltárása
- Az improvizációs készség, az előadói készség, a ritmusérzék, a mozgáskoordináció, a mozgásemlékezet, a fizikai állóképesség, a dinamikai és stílusérzék fejlesztése
- A közösséghez tartozás, kötődés erősítése, a másságot elfogadó attitűd valamint a férfi és női szerepből adódó viselkedésmódok szerinti táncformálás, a nemi identitás erősítése
- Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése

— Tananyag:

- Táncelőkészítő gimnasztika
- Tánctechnika: alapvető mozdulattípusok, támasztékszerkezet, súlyváltások, ugrástípusok, forgások, térdhasználat, térben való eligazodás, térkitöltő játékok, dinamikai gyakorlatok, pozíciók, körtartás, körív mentén haladás, lenthangsúly-fenthangsúly gyakorlatok, összekapaszkodási módok, tartás-ellentartás gyakorlatai, tempóváltások, páros forgás, térirányok, csapások gesztusok (kar, láb)

— Táncgyakorlat:

- A legényes és a forgós-forgatós táncok előkészítése
- A Dunai-dialektus csárdásai közül a helyi tantervben választott tánc bevezetése
- A Tiszai dialektus verbunkjai közül választott tánc ismeretének bővítése
- A Dunai dialektus verbunkjai közül a helyi tantervben választott tánc bevezetése
- A Déli körtánc dialektus ismereteinek bővítése és az Északi körtánc dialektus bevezetése
- Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő tánc típus anyaga
- Koreográfia: az ismert táncanyagból

— Zenei ismeretek:

- A választott karikázó énekes dallamai és azok jellemzői, sajátosságai, a periódus fogalma, a szinkópa ritmus
- Népi ének: a tanult csárdásokhoz és körtáncokhoz kötődő dalok

— Táncfolklorisztika:

- A verbunk fejlődése, formái, jellemző vonásai, a tánc típus meghatározása, táncalkalmak, táncos magatartás

- Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései
- Hagyományörzés: a saját táncrégió táncai, beleértve az ott élő nemzetiségek tánchagyományát is

— Követelmények:

- A tanuló ismerje a tánc típus, táncrend fogalmát, a Dunai táncdialektus választott táncait, a tanult koreográfiákat, a népdalok szövegét, dallamát, a hangszereket, a tanult táncok földrajzi elhelyezkedését, a jellegzetes falvakat
- A tanuló legyen képes a tánc típus fogalmának meghatározására, a tanult táncok földrajzi elhelyezésére, az elsajátított táncokból történő improvizálásra

6. évfolyam

— Fejlesztési feladatok:

- A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
- Az összefoglaló és rendszerező gondolkodás valamint a fogalmi gondolkodás ösztönzése és fejlesztése, az összefüggések feltárása az alapfokú évfolyamok ismeretanyagán keresztül
- Az improvizációs készség, az előadói készség, a ritmusérzék, a mozgáskoordináció, a mozgásemlékezet, a fizikai állóképesség, a stílusérzék, a dinamikai készség, a partnerkapcsolat fejlesztése
- A vizsgahelyzetre való felkészítés

— Tananyag

- Táncelőkészítő gimnasztika
- Tánctechnika: alapvető mozdulattípusok, támasztékszerkezet, súlyváltások, ugrás típusok, forgások, térdhasználat, térben való eligazodás, térkitöltő játékok, dinamikai gyakorlatok, pozíciók, körtartás, körív mentén haladás, lenthangsúly-fenthangsúly gyakorlatok, összekapaszkodási módok, tartás-ellentartás gyakorlatai, tempóváltások, páros forgás, térirányok, forgások, csapások gesztusok (kar, láb)

— Táncgyakorlat:

- A legényes és a forgós-forgatós táncok előkészítése
- Az ugrós és eszközös ugrós táncok ismételése, táncismeret bővítése
- A csárdások ismételése, táncismeret bővítése
- A verbunkok ismételése, táncismeret bővítése
- A körtáncok ismételése, táncismeret bővítése
- Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő tánc típus anyaga
- Koreográfia: az ismert táncanyagból

— Zenei ismeretek:

- A tanult tájegységek jellegzetes népi hangszerei és zenei együttesei, a dúvó és az esztam kíséret jellemzői, tánc típusok és kíséret módok
- Népi ének: a tanult táncokhoz kötődő dalok ismételése, bővítése
- Táncfolklorisztika: az ismert táncok jellemző vonásai, a tánc típusok, táncalkalmak, táncos magatartás

— Viseletek:

- Jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései
- Hagyományörzés: a saját tánc régió táncai, beleértve az ott élő nemzetiségek tánc hagyományát is

— Követelmények:

- A tanuló ismerje az alapfokú évfolyamokon elsajátított táncokat, a tanult koreográfiákat, a tanult zenei, folklorisztikai, földrajzi jellemzőket
- A tanuló legyen képes a tanult ismeretek megfogalmazására, az önálló táncos megjelenítésre, improvizációra, a megfelelő táncos magatartás színpadi megjelenítésére, az alapfokú művészeti vizsga követelményeinek teljesítésére

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

— A tanuló ismerje:

- Az ugrósok, ügyességi táncok, körtáncok, csárdások és a verbunkok táncanyagát a helyi tantervben meghatározott tájegységek szerint
- A tájegységek táncaihoz kötődő alapvető földrajzi, történelmi, zenei, táncfolklorisztikai ismeretek összefüggéseit
- A táncszerkesztés elveit, a jellemző összekapaszkodási módokat
- A tájegységre jellemző öltözködési, viselethordási szabályokat
- A ritmikai, plasztikai, dinamikai törvényszerűségeket és azok alkalmazását a gyakorlat során
- A színpadi törvényszerűségeket.
- A koreográfiák folyamatait, az alakzatok, térformák gyakorlati alkalmazását
- A táncalkalmaknak megfelelő magatartás- és viselkedésmódokat

— A tanuló legyen képes:

- Az egyéni és csoportos improvizációra, a testtudat fenntartására, az eszközhasználatra, a tudatos színpadi megjelenésre, a táncfolyamatok mozgásemlékeztetere, a viseletek tánc közbeni használatára, viselésére, a táncos magatartás és partnerkapcsolat kialakítására
- A megszerzett ismeretekről beszélni
- A térben történő eligazodásra, a zenei lüktetésrendhez, zenei egységekhez való igazodásra, ismerje és a gyakorlatban is tudja alkalmazni az alakzatokat, térformákat

- A képzés során elsajátított ismeretek alkalmazására más környezetben is
- A környezet értékeinek megőrzésére, gyarapítására, a környezettudatos magatartásra
- A közösségi szerepvállalásra, önálló feladatvállalásra
- A másság elfogadására, a csoporthagyományok kialakításában való aktivitásra
- Olyan szokások, tevékenységek kialakítására, amelyek az egészséges életvitelt segítik elő

A művészeti alapvizsga követelményei

— A vizsga részei:

- A vizsga gyakorlati vizsgából áll

— A vizsga tantárgya és időtartama:

- Néptánc
- Csoportban 5-10 perc
- Egyénenként illetve párban: 2-3 perc

— A vizsga tartalma:

- Koreográfia: a szaktanár által meghatározott egy vagy két tanult koreográfia (koreográfia részlet, folyamat) csoportos bemutatása
- Improvizáció: A három táncdialektusból választott, a helyi tantervben szereplő tájegységek tanult táncaiból a nemének megfelelő szerepben kettő előadása kis csoportban (maximum 3 pár) illetve egyénenként vagy párban. Az egyiket a vizsgázók, a másikat a vizsgáztatók választják - a két tánc ne legyen ugyanabból a dialektusból

— A vizsga értékelése:

- Csoportban: a koreográfia ismerete, együttműködés a partnerekkel, színpadi jelenlét
- Egyénileg: a tanult táncanyag tudatos alkalmazása az improvizáció során, a táncos mozgás és a zene illeszkedése, a partneri kapcsolat, páros viszony kialakítása

Továbbképző évfolyamok

7. évfolyam

— Fejlesztési feladatok:

- A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
- Az egyensúlyviszonyok szerepének felismertetése, a tartás-ellentartás jelentőségének tudatosítása
- A forgás technikai megvalósítása a különböző lábföréseken
- Az erdélyi táncokra jellemző partnerkapcsolat kialakítása tánc típusonként
- A tánc tételek funkcióinak megismertetése, a megfelelő táncos magatartás kialakítása
- A tánc stílusok jellemző vonásainak megismertetése, a táncszók tánc közbeni alkalmazása, a táncok stílusos megjelenítésének elősegítése
- Az önálló táncszerkesztési gyakorlat, az improvizációs készség, az előadói készség, a ritmusérzék, a fizikai erőnlét fejlesztése

- A sajátos egyéni karakter kialakításának ösztönzése, a táncos elemek ritmikai, plasztikai, dinamikai különbségeinek megvalósítása
- A táncok újraalkotási igényének kialakítása a tanuló személyisége, habitusa, tánchoz való viszonyulása szerint
- A zene és tánc összefüggéseinek megfigyeltetése, az összefüggések megfogalmazása, rendszerezése
- Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése
- A táncos életmód igényének kialakítása, az életminőség javítása

— Tananyag:

- Táncelőkészítő gimnasztika
- Tánctechnika: magasabb nehézségi fokú, összetett mozdulattípusok kialakítása és fejlesztése, térben való használata

— Táncgyakorlat:

- Az alapfokon tanult táncok ismételése, a táncismeret bővítése a helyi tanterv alapján
- Az Erdélyi dialektus területéről kiválasztott táncrend, az alapfokon előkészített legényesre és forgós-forgatós párosra építve
- A pontszerkezet, a táncot kísérő kargesztusok és azok funkcióinak megismertetése
- A forgás és forgatás módozatainak megismertetése
- Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő tánc típus anyaga
- Koreográfia: az ismert táncanyagból

— Zenei ismeretek:

- Ardeleana-kolomejka típusú dallamok, a periódus szerkezete, zárlatok, félzárlatok, a zene és tánc kapcsolata, a „jajnoták” szerkezete és jellemzői, aszimmetrikus lüktetés
- Népi ének: a tanult táncokhoz kötődő dalok ismételése, bővítése, táncbéli kiáltások, táncszók

— Táncfolklorisztika:

- Az Erdélyi dialektus táncai, tánc kultúrája, táncalkalmak, a táncrend, a tánc ház szerepe, az adatközlők megismerése
- Viseletek: jellemző viselet darabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései
- Hagyományörzés: a saját tánc régió táncai, beleértve az ott élő nemzetiségek tánc hagyományát is

— Követelmények:

- A tanuló ismerje az erdélyi táncok elsajátításához szükséges technikákat

- A tanuló legyen képes az erdélyi táncok improvizatív megjelenítésére, újraalkotására, a tanult koreográfiák bemutatására, a zene és tánc összhangjának gyakorlati megvalósítására

8. évfolyam

— Fejlesztési feladatok:

- A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
- Az ismeret elmélyítése, bővítése
- A forgástechnika fejlesztése különböző lábfordásokon
- A páros forgás és forgatás technika fejlesztése
- A stílusjegyek felismerése, elsajátítása és alkalmazása
- Az önálló táncszerkesztési gyakorlat, improvizációs készség, előadói készség, ritmusérzék, fizikai erőnlét, sajátos egyéni karakter kialakítása
- A táncos elemek dinamikai különbségeinek megvalósítása, a forgás- és ugrókészség fejlesztése
- A táncművek funkcióinak megismertetése, a megfelelő táncos magatartás kialakítása
- A táncrend fogalmának értelmezése az Erdélyi dialektus különböző területein
- A táncszók ismerete és alkalmazása
- A táncok újraalkotási igényének kialakítása a tanuló személyisége, habitusa, tánchoz való viszonyulása szerint
- A zene és tánc összefüggéseinek megfigyeltetése, az összefüggések megfogalmazása, rendszerezése
- Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése
- A táncos életmód igényének kialakítása, az életminőség javítása

— Tananyag:

- Táncelőkészítő gimnasztika, az alapfok tananyagának megfelelően
- Táncművészet: a magasabb nehézségi fokú, összetett mozdulattípusok előadásmódjának fejlesztése, térben való használata

— Táncgyakorlat:

- Az Erdélyi dialektus területéről kiválasztott táncrend tananyagának bővítése
- A Dunai dialektus területéről kiválasztott táncrend, az alapfokon szerzett ismeretek felhasználásával, rendszerezésével
- Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő táncművészet anyaga
- Koreográfia: az ismert táncanyagból

— Zenei ismeretek:

- Az erdélyi táncok kísérő hangszerei, zenekari felállások, jellegzetes éneklési stílusok, hajnalozó dallamok

- Népi ének: a tanult táncokhoz kötődő dalok ismételése, bővítése

— Táncfolklorisztika:

- az erdélyi táncok földrajzi, történelmi háttere, táncalkalmak, táncagyományok, szokások
- Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései
- Hagyományörzés: a saját táncrégió táncai, beleértve az ott élő nemzetiségek táncagyományát is

— Követelmények:

- A tanuló ismerje a tanult táncokat, újraalkotásuk módját, az erdélyi táncok elsajátításához szükséges technikákat, a zene és tánc összhangjának gyakorlati megvalósítását
- A tanuló legyen képes az erdélyi táncok improvizatív megjelenítésére, a tanult koreográfiák bemutatására, a stílusos előadásmód megvalósítására

9. évfolyam

— Fejlesztési feladatok:

- A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
- Az ismeret elmélyítése, bővítése
- A forgástechnika fejlesztése különböző lábforészekon
- A páros forgás és forgatástechnika fejlesztése
- A stílusjegyek felismerése, elsajátítása és alkalmazása
- Az önálló táncszerkesztési gyakorlat, improvizációs készség, előadói készség, ritmusérzék, fizikai erőnlét, a sajátos egyéni karakter kialakítása
- A táncos elemek dinamikai különbségeinek megvalósítása, a forgás- és ugrókészség fejlesztése
- A táncételek funkcióinak, megismertetése, a megfelelő táncos magatartás kialakítása
- A táncrend fogalmának értelmezése az Erdélyi dialektus különböző területein
- A táncok, stílusok jellemző vonásainak ismerete, a táncszók ismerete és alkalmazása
- A táncok újraalkotási igényének kialakítása a tanuló személyisége, habitusa, tánchoz való viszonyulása szerint
- A zene és tánc összefüggéseinek megfigyeltetése, az összefüggések megfogalmazása, rendszerezése
- Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése
- A táncos életmód igényének kialakítása, az életminőség javítása

— Tananyag:

- Táncelőkészítő gimnasztika, az alapfok tananyagának megfelelően
- Tánctechnika: a magasabb nehézségi fokú, összetett mozdulattípusok előadásmódjának fejlesztése, térben való használata

- Az Erdélyi táncdialektus tananyagának bővítése
- A Tiszai táncdialektus területéről kiválasztott táncrend az alapfokon szerzett ismeretek felhasználásával, rendszerezésével
- Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő tánc típus anyaga
- Koreográfia: az ismert táncanyagból

— Zenei ismeretek:

- erdélyi jellegzetes hangszerek, hangszer együttesek (hegedű, ütőgardon, koboz), az aszimmetrikus lüktetésű táncok kíséretmódja
- Népi ének: a tanult táncokhoz kötődő dalok ismételése, bővítése

— Táncfolklorisztika:

- az erdélyi táncok földrajzi, történelmi háttere, táncalkalmak, táncagyományok, szokások
- Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései
- Hagományörzés: a saját táncrégió táncai, beleértve az ott élő nemzetiségek táncagyományát is

— Követelmények:

- A tanuló ismerje a tanult táncokat, újraalkotásuk módját, az erdélyi táncok elsajátításához szükséges technikákat, a zene és tánc összhangjának gyakorlati megvalósítását
- A tanuló legyen képes az erdélyi táncok improvizatív megjelenítésére, a tanult koreográfiák bemutatására, a stílusos előadásmód megvalósítására

10. évfolyam

— Fejlesztési feladatok:

- A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
- A tanult táncanyag elmélyítése, bővítése, az egyes táncműveletek funkciójának megismeretése
- Az összefoglaló és rendszerező, elemző gondolkodás valamint a fogalmi gondolkodás ösztönzése és fejlesztése, az összefüggések feltárása az alapfokú és a továbbképző évfolyamok ismeretanyagán keresztül
- Az improvizációs készség, az előadói készség, a ritmusérzék, a mozgáskoordináció, a mozgásemlékezet, a fizikai állóképesség, a stílusérzék, a dinamikai készség, a partnerkapcsolat fejlesztése
- Az egyéni táncstílus kialakítása, a táncok újraalkotása
- Az eredeti filmekről történő tánctanulás szabályainak megismertetése, gyakorlati alkalmazása

- A vizsgahelyzetre való felkészítés
- Az önálló ismeretszerzés ösztönzése
- A táncos életmód igényének kialakítása, az életminőség javítása

— Tananyag:

- Táncelőkészítő gimnasztika, az alapfok tananyagának megfelelően
- Tánctechnika: a magasabb nehézségi fokú, összetett mozdulattípusok előadásmódjának fejlesztése, térben való használata
- Táncgyakorlat: az ismert táncrendek tananyagának bővítése, összegzése, rendszerezése
- Koreográfia: az ismert táncanyagból

— Zenei ismeretek:

- A zenei ismeretek összefoglalása, rendszerezése
- Népi ének: a tanult táncokhoz kötődő dalok ismételése, bővítése

— Táncfolklorisztika:

- a Kárpát-medence táncai, tánc kultúrája
- Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései
- Hagyományörzés: a saját táncrégió táncai, beleértve az ott élő nemzetiségek tánc hagyományát is

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

— A tanuló ismerje:

- Az ugrósok, eszközös táncok, körtáncok, karikázók, páros táncok, férfitáncok tananyagát a helyi tantervben meghatározott tájegységek szerint
- A táncdialektusok és tájegységek, tánc típusok és táncrendek fogalmát és összefüggéseit
- A stílusjegyek, a színpadi törvényszerűségek, a ritmikai, plasztikai, dinamikai szabályszerűségek alkalmazását a gyakorlatban
- A tanult koreográfiákat

— A tanuló legyen képes:

- A testtudat fenntartására, a táncok improvizatív bemutatására, a kollektív és az individuális táncok tudatos megformálására, a táncalkalmaknak és a nemi identitásnak megfelelő magatartásmód tudatos megjelenítésére, a táncok egyéni, stílusos megjelenítésére, a táncos partnerkapcsolat megvalósítására a tájegységnek, tánc típusnak megfelelően
- A szakmai nyelvezet alkalmazására, a képzés során elsajátított szókincs tudatos alkalmazására a mindennapi életben, a kommunikációra, véleménynyilvánításra, az érdeklődés, a szakmai ismeretszerzés fenntartására, az intelligens tudás megszerzésére

A művészeti záróvizsga követelményei

— A vizsga részei:

- A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll

— A vizsga tantárgya és időtartama:

- Néptánc
- 8-10 perc

— A vizsga tartalma:

- A helyi tantervben meghatározott tájegységek táncrendjeiből a szaktanár állít össze tételesort
- A tételesor legalább négy táncrendet tartalmaz, melyből a vizsgázó a nemének megfelelő szerepben improvizál
- Először a kihúzottétel szerint, majd a vizsgázó által szabadon meghatározott táncrend szerint kell a táncokat bemutatni
- A tájegység táncrendjén kívül ismerniük kell még a tánc típusok nevét, a kísérő zenekari felállást, a jellegzetes viseleteket

— A vizsga értékelése:

- a táncrend ismerete, stílusos előadása,
- a tánc szerkezetének ismerete az improvizáció során,
- a tánc ritmikai, dinamikai, plasztikai megformálása,
- a táncos mozgás és a zene illeszkedése,
- a táncrendhez kapcsolódó táncfolklorisztikai ismeretek

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz

— 1 db tábla vagy flipchart

— 1 db történelmi Magyarország térkép vagy néprajzi térkép

— Hangzóanyag lejátszására alkalmas lejátszó/erősítő, hangfal

— Videó vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor

— A tananyaghoz kapcsolódó könyvek, kiadványok

— Néprajzi kézikönyvek, lexikonok, videó és/vagy DVD filmek

— A tanulólétszámnak megfelelő, a tanulmányi versenyekhez és tanévzáró bemutatókhoz szükséges megfelelő népviseletek, lábbelik

33.1.6.3. Folklórismeret

— A képzés feladata:

- A konkrét népszokások megismertetésén keresztül a tanulók előtt fel kell tárni a néphagyomány ünnepi rítusainak formai és tartalmi összetevőit, megjelenését. Világítsa rá a hagyomány folyamatosan változó természetére, egykori történeti rétegeire, eredetére. Tegye élményszerűvé a jeles napok és ünnepi szokások megismerését. Aktualizálja az emberi élet fordulóihoz fűződő hagyományokat, szokásokat. A gyermekjáté-

kok és táncok táji és történeti megismertetésével a gyakorlati képzésben elsajátított ismeretek rendszerezéséhez nyújtson segítséget.

Alapfokú évfolyamok

3. évfolyam

— Fejlesztési feladatok:

- A játék- és táncalkalmak szerepének megismertetése a faluközösség és az egyén életén keresztül, a kommunikációs képesség, verbális kommunikáció, szocializációs készség, közösségérzet, a tér- és időbeli tájékozódás fejlesztése
- A tananyaghoz kapcsolódóan más művészeti ágak alkotásaira való figyelemfelkeltés

— Tananyag:

- A gyermekkorhoz kapcsolódó szokások, hiedelmek, jeles napok és ünnepi szokások megismertetése

Gyerekszületés, gyermekkor

- Jósló praktikák a gyermek születése előtt
- Komatál hagyománya
- Keresztelő
- A gyermek befogadása, helye a családban és a falu társadalmában
- Az anya avatása
- Munkára nevelés, gyermekmunka

A gyermekek játékalkalmi és táncalkalmi

- A munkavégzéshez kötődő játékalkalmak (libalegeltetés, kalákamunkák)
- A játszó helyszíne, időpontja, a falu társadalmi életében betöltött szerepe
- A tánc tanulása
- Gyermeklakodalmak (a felnőttek világának - szokások, táncok, zenei kultúra - tanulása)
- A gyerekek táncalkalmi (kukoricabál, pulyabál, aprók tánca, serketánc)

Az évkör ünnepei gyermekszemmel

- Szent Miklós napja
- Jézus születésének története
- Óévbúcsúztató és évkezdő szokások
- Szent Balázs napja, Balázsjárás
- Szent Gergely napja, Gergelyjárás
- Húsvét vasárnapjának és hétfőjének szokásai
- Pünkösdi királynéjárás

— Követelmények:

- A tanuló ismerje az év során tanult jeles napok elhelyezkedését a naptárban, a gyermekkor jeles eseményeit, játék- és táncalkalmait

- A tanuló legyen képes az együttműködésre, alkalmazkodásra, mások elfogadására, a szabályok betartására, a társak előtti kommunikációra, a tanult ismeretek megfogalmazására

4. évfolyam

— Fejlesztési feladatok:

- A kommunikációs képesség, a verbális kommunikáció, a szocializációs készség, a közösségérzet és a tér- és időbeli tájékozódás fejlesztése
- A tananyaghoz kapcsolódóan más művészeti ágak alkotásaira való figyelemfelkeltés

— Tananyag:

- A tanuló előző évben megszerzett ismereteinek elmélyítése, bővítése
- A legényélethez, leányélethez, párválasztáshoz, lakodalomhoz kapcsolódó szokások, hiedelmek, rituális cselekmények, jeles napok és ünnepi szokások megismertetése
- A táncalkalmak jelentőségének megismertetése a párválasztás során
Legényélet, leányélet, párválasztás, lakodalom
- Munkavégzés a serdülő korban
- Legényavatás, leányavatás
- Udvarlási szokások, szerelmi élet, és azok szinterei
- Szokásjogok a paraszti társadalomban
- Leánynéző, háztűznéző, hozomány
- Leánykérés, eljegyzés, jegyajándék
- Lakodalmi előkészületek
- Lakodalmi tisztségviselők, feladatok
- Lakodalmi szokások, rítusok
Legények és lányok játék- és táncalkalmai
- A fonó helyszíne, szerepe a párválasztásban, társas kapcsolatokban
- Fonójátékok, tánc a fonóban (hangszerek, tánckíséret)
- Böjti időszak (tavaszköszöntő játékok és a böjti karikázó)
- Bálok időpontja, helyszíne, bálrendezés
Lányok és legények szerepe a kalendáris szokásokban
- Luca kettős alakja
- Betlehemezés
- Farsangi szokások
- A nagyhét eseményei
- A húsvéti tojás jelentése és díszítésének különböző technikái
- Pünkösdi királyválasztás
- Májusfaállítás
- Nyári napforduló szerepe, Szent Iván napi szokások

— Követelmények:

- A tanuló ismerje az év során tanult jeles napok elhelyezkedését a naptárban, a leányélet, legényélet jeles eseményeit, táncalkalmait, a párválasztás szokásait, a lakodalom menetének, szereplőit
- A tanuló legyen képes az együttműködésre, alkalmazkodásra, mások elfogadására, szabályok betartására, a társak előtti kommunikációra, a tanult ismeretek megfogalmazására

5. évfolyam

— Fejlesztési feladatok:

- A táncalkalmak szerepének változásai és a változások okainak feltárása
- A kommunikációs képesség, a verbális kommunikáció, a szocializációs készség, a közösségérzet valamint a tér- és időbeli tájékozódás fejlesztése
- A tananyaghoz kapcsolódóan más művészeti ágak alkotásaira való figyelemfelkeltés

— Tananyag:

- A tanuló előző évben megszerzett ismereteinek elmélyítése, bővítése
- A rituális cselekmények szerepe, a felnőtt- és öregkorhoz kapcsolódó szokások, hiedelmek, a jeles napok és ünnepi szokások megismertetése

Felnőttek, idősek és az elbúcsúztatás szokásai

- Paraszti munka, munkaszervezés
- Az idősek társadalmi szerepe a paraszti társadalomban
- Előjelek, jóslások, hiedelmek
- A haldoklóval, a halottal kapcsolatos szokások
- Virrasztás, temetés, siratás
- A halotti tor
- Fejfák, keresztek
- Mindenszentek napja
- Halottak napja, megemlékezés a halottakról

A házasok táncalkalmai

- Táncalkalmak a családi eseményeken (keresztelő, lakodalom)
- Táncalkalmak a farsangban (házasok bálja, batyusbál)
- Asszonyok multságai (asszonyfarsang, lakodalmi kontyoló)
- Férfiak multságai (pincézés, tejbemérés)

Felnőttek az évkör ünnepein

- Disznótorok ideje (alakoskodás, adománykérés)
- A regölés (időpontja, jelmezek, hangszerek, szereplők)
- Szent György napja
- Virágvasárnap

- A húsvéti ételek jelképrendszere
- Fehérvasárnap
- Aratás és a hozzá kapcsolódó szokások
- Szent István napja, új kenyér ünnepe
- Szüret, szüreti felvonulások, alakoskodás
- Szent Mihály napja
- Dömötör napja, Vendel napja

— Követelmények:

- A tanuló ismerje az év során tanult jeles napok elhelyezkedését a naptárban, a felnőtt- és időskor jeles eseményeit, szokásait, a különböző életkorokhoz kapcsolódó táncalkalmakat, azok szerepét
- A tanuló legyen képes az együttműködésre, alkalmazkodásra, mások elfogadására, a szabályok betartására, a társak előtti kommunikációra, a tanult ismeretek megfogalmazására

6. évfolyam

— Fejlesztési feladatok:

- Az elméleti tananyag és az eddig tanult táncanyagok közötti összefüggések megfogalmazása
- A tananyagban meghatározott régi- és új stílusú táncrétegek jellemzőinek, a táncdialektusok elhelyezkedésének, földrajzi meghatározásának megismertetése
- A kommunikációs képesség, a verbális kommunikáció, a szocializációs készség, a közösségérzet valamint a tér- és időbeli tájékozódás fejlesztése
- A tananyaghoz kapcsolódóan más művészeti ágak alkotásaira való figyelemfelkeltés

— Tananyag:

- Táncfolklorisztika
- A régi táncréteg jellemzői
Körtáncok
- Középkori táncagyomány, lánc- és körtáncok
- Énekes női körtáncok helye és szerepe a tánc kultúrában
Eszközös pásztortáncok
- Kanásztánc, pásztortánc
- Pásztorbotoló, cigánybotoló
Ugrós-legényes tánc típus
- Ugrós táncok (szóló, csoportos és páros formák, helyi sajátosságok)
- Erdélyi legényes táncok
Küzdő karakterű páros táncok
Forgós-forgató páros táncok

- Reneszánsz táncgyománny, forgós-forgatós páros táncok
- Lassú tempójú páros táncok
- Mérsékelt és gyors tempójú páros táncok
- Az új táncréteg jellemzői
- A reformkor táncművelése, a verbunk és csárdás kialakulása

Verbunk

- A szóló verbunk
- Szabályozott szerkezetű verbunkok

Csárdás

- A csárdás tagolódása (lassú és friss, valamint csendes, csárdás, ugrós)
- Körscárdás, hármascárdás

A dialektusok meghatározása, elhelyezkedése, jellemzői:

- Dunai dialektus
- Tiszai dialektus
- Erdélyi dialektus
- A tanult táncanyagok elhelyezése a nagy dialektusterületekben

— Követelmények:

- A tanuló ismerje a régi és az új táncrétegbe tartozó táncműveket, a főbb jellemzőiket, a tanulmányok során megtanult táncok földrajzi elhelyezkedését, dialektusait
- A tanuló legyen képes az együttműködésre, alkalmazkodásra, mások elfogadására, a szabályok betartására, a társak előtti kommunikációra, a tanult ismeretek megfogalmazására

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

— A tanuló ismerje:

- A folklór, mint történelmi hagyomány sajátosságait, az egyes jeles napok időpontját, a jeles napok vallási, hiedelmi funkcióját, magyarázó történetét
- A hagyományos paraszti élet jellegzetes fordulópontjait, a magyar paraszti világkép legfőbb elemeit, eredetüket, s a hozzájuk fűződő mondákat, a parasztság hiedelmvilága főbb szereplőit, funkcióit

— A tanuló legyen képes:

- A rítuscselekmények szövegeinek és tartalmának értelmezésére és használatára, a szakkifejezések, a megszerzett ismeretek alkalmazására, a tér-idő összefüggéseinek felismerésére
- A paraszti társadalom erkölcsi és viselkedési normáinak megítélésére, értékeinek elfogadására
- Az önálló ismeretszerzésre, az elméleti ismeretek alkalmazására a mindennapi életben
- A magyar folklórhagyományokat a nemzettudat részeként értelmezni

- Az azonosságok és különbözőségek felismerésére a hazai és egyetemes folklórban

A művészeti alapvizsga követelményei

— A vizsga részei:

- A vizsga írásbeli vagy szóbeli vizsgarészből áll

— A vizsga tantárgya és időtartama_

- Folklórismeret
- Írásbeli: 30 perc
- Szóbeli: 5 perc

— A vizsga tartalma:

- A vizsga anyaga a helyi tanterv alapján a szaktanár által összeállított folklórismereti témakörökből áll
- Az írásbeli vizsga feladatlapja különböző típusú, a tanultak felidézését, alkalmazását, értelmezését, valamint problémamegoldást, néhány mondatos értelmező választ igénylő feladatokat tartalmaz
- A szóbeli vizsgán a tanulók egy tétel kihúzása után önállóan számolnak be tudásukról

— Témakörök:

- Jeles napok
- Munkavégző ünnepek
- Az emberélet fordulói
- Táncdialektusok
- A régi és új táncréteg tánc típusai

— A vizsga értékelése:

Írásbeli vizsga:

- A feladatsort vagy a tesztet az intézmény pedagógusai javítókulcs szerint javítják és pontozzák
- Az osztályzatra a pontok alapján a szaktanár tesz javaslatot, amelyet a vizsga elnöke hagy jóvá

Szóbeli vizsga:

- A tanuló feleletének tartalmi és formai szempontok alapján történő értékelése
- Az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot, amelyet a vizsga elnöke hagy jóvá

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz

- 1 db tábla vagy flipchart
- 1 db történelmi Magyarország térkép vagy néprajzi térkép
- Videó vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor
- A tananyaghoz kapcsolódó könyvek, kiadványok
- Néprajzi kézikönyvek, lexikonok
- Néprajzi videó és/vagy DVD filmek

33.1.6.4. Tánc történet

— A képzés feladata:

- A tantárgy járuljon hozzá saját tánc kultúránk történetének megismeréséhez, a magyarságtudat erősítéséhez, a tanulók kommunikációs készségeinek fejlődéséhez, a más népek kultúrája iránti érdeklődés felkeltéséhez, a tantárgyhoz tartozó terminológiák használatához, igényes képi és hanganyag megismeréséhez, a táncművészet iránti érdeklődéshez, az arra fogékony közízlés fejlesztéséhez

Továbbképző évfolyamok

9. évfolyam

— Fejlesztési feladatok:

- Az egyetemes tánc történet kronológiai rendjén keresztül a történelmi összefüggések felismertetése
- A tánc történet szempontjából kiemelkedő események, alkotók megismertetése és meghatározó műveik elemzése során a komplex látásmód kialakítása és fejlesztése
- Stílusérzék, logikus gondolkodás valamint a táncműfajok iránti érzékenység fejlesztése
- Más népek tánc hagyományainak megismerésére, több táncműfaj befogadására, a kulturált szórakozás elsajátítására valamint a saját tapasztalatainak gyarapítására ösztönözze a tanulót

— Tananyag:

- Tánc történeti alapfogalmak: köznapi és művészi mozgás, közhasznú és művészi tánc
- Az őskor táncélete: vallási szertartások, rítusok, ábrázoló táncok
- Az ókori kultúrák közül az egyiptomi, a japán és a görög tánc kultúra
- A középkor tánc kultúrája: tánc és a vallás kapcsolata, misztériumjáték, jokulátorok
- A reneszánsz embereszménye, a magyarországi reneszánsz, Mátyás király udvartartásának tánc kultúrája
- A barokk kialakulás és hatása Európa művészetére, XIV. Lajos, a barokk mesterei
- A cselekményes balett kialakulása, Noverre munkássága
- A jezsuita színházak szerepe a színpadi tánc történetében
- A balett megjelenése Magyarországon - „Eszterházy esték”
- A romantika hatása Európa táncéletére
- A reformkori magyar „színpadi” táncművészet, paraszti táncok - Környári
- A legjelentősebb szaklapok, kiadványok, szakkönyvek, a táncos helyszínek és események megismertetése a tanulókkal

— Követelmények:

- A tanuló ismerje az egyetemes tánc történet során a művészeti ág fejlődésében jelentős szerepet betöltött eseményeket, helyszíneket, műveket

- A tanuló legyen képes néhány mondatban önállóan kifejezni magát egy adott témakörben, illetve önálló gondolatok megfogalmazására egy tánc koreográfia kapcsán

10. évfolyam

— Fejlesztési feladatok:

- A XX. századi táncművészet jelentősebb állomásainak, a műfajok közti átjárhatóság lehetőségeinek felismertetése
- A táncház-mozgalom kialakulásának és napjainkban betöltött szerepének felismertetése
- Az egyéni látásmód, stílusérzék, logikus gondolkodás valamint a táncműfajok iránti érzékenység nyitottság, befogadó készség fejlesztése
- A kulturált szórakozás igényének kialakítása, a saját tapasztalatszerzés ösztönzése

— Tananyag:

- Tánc történeti alapfogalmak: a konkrét és elvont jelleg a művészetben, a művészi mozgás fajtáinak esztétikája
- A XX. század elejének táncművészeti újításai Amerikában (Isadora Duncan), hatásuk Európa táncéletére
- A XX. századi magyar mozdulatművészet megújítói
- A színpadi néptánc kialakulása: Gyöngyösbokréta, Csupajáték
- Művészegyüttesek Magyarországon: Néphadsereg Központi Művészegyüttese - Honvéd Táncszínház (Szabó Iván),
- Állami Népi Együttes (Rábai Miklós), SZOT - Budapest Táncegyüttes (Molnár István), BM Duna Művészegyüttes (Náfrádi László)
- A tánc házmozgalom kialakulása, hatása a mai táncművészetre
- A koreográfusnemzedékek jelentősebb alkotói és kiemelkedő műveik a színpadi táncművészetben
- A művész- és a jelentősebb amatőr együttesek napjaink magyar táncművészetében
- A táncos szakma jelentősebb szervezetei, oktatási intézményei, országos rendezvényei
- A legjelentősebb szaklapok, kiadványok, szakkönyvek megismertetése a tanulókkal, melyek nyújtsanak segítséget az év végi vizsgára való felkészüléshez

— Követelmények:

- A tanuló ismerje a XX. századi magyar táncművészet jeles képviselőit, meghatározó műveiket, a színpadi néptáncművészet fontos fordulópontjait, a tánc házmozgalom legfontosabb eseményeit, az országos rendezvényeket, egyesületeket, szakmai szervezeteket, oktatási intézményeket
- A tanuló legyen képes néhány mondatban önállóan kifejezni magát egy adott témakörben, gondolatainak megfogalmazására egy táncmű, koreográfia kapcsán, a tánc történet

fordulópontjainak megnevezésére, a tánc műfajainak elkülönítésére, a terminológia helyes használatára

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

— A tanuló ismerje:

- Az egyetemes tánc történet során a művészeti ág fejlődésében jelentős szerepet betöltött eseményeket, helyszíneket, műveket, a magyar táncművészet jeles képviselőit, meghatározó műveiket, a színpadi néptáncművészet fontos fordulópontjait, a tánc házmozgalom legfontosabb eseményeit, az országos rendezvényeket, egyesületeket, szakmai szervezeteket, oktatási intézményeket

— A tanuló legyen képes:

- Néhány mondatban önállóan kifejezni magát egy adott témakörben, gondolatainak megfogalmazására egy táncmű, koreográfia kapcsán, a tánc történet fordulópontjainak megnevezésére, a tánc műfajainak elkülönítésére, a terminológia helyes használatára

A művészeti záróvizsga követelményei

— A vizsga részei:

- A vizsga írásbeli vagy szóbeli vizsgarészből áll

— A vizsga tantárgya és időtartama

- Tánc történet
- Írásbeli: 30 perc
- Szóbeli: 5-10 perc

— A vizsga tartalma:

- A vizsga anyaga a helyi tanterv alapján a szaktanár által összeállított tánc történet témakörökből áll

Írásbeli vizsga

- Az írásbeli vizsga feladatlapja különböző tartalmú, a tanultak felidézését, alkalmazását, értelmezését valamint a problémamegoldást ill. értelmező választ igénylő feladatokat tartalmazza

Szóbeli vizsga

- - A szóbeli vizsgán a tanuló egy tétel kihúzása után önállóan számolnak be tudásukról

— Választható témakörök:

- Az őskor táncművészete
- A középkor jellemző táncformái
- A reneszánsz és barokk kor táncélete
- A romantika
- A reformkor táncélete
- A XX. század táncélete
- Gyöngyösbokréta mozgalom

- Amatőr és hivatásos együttesek Magyarországon
- Hazánk jeles alkotói és műveik
- A táncos szakma jelentősebb szervezetei, oktatási intézményei, országos rendezvényei

— A vizsga értékelése:

Írásbeli vizsga

- A feladatsort vagy a tesztet az intézmény pedagógusai javítókulcs szerint javítják és pontozzák
- Az osztályzatra a helyi tantervben meghatározott formák szerint a szaktanár tesz javaslatot, amelyet a vizsga elnöke hagy jóvá

Szóbeli vizsga:

- A tananyagtartalom elsajátításának mértéke
- Az összefüggések ismerete
- A szakmai kommunikáció fejlettsége
- Az osztályzatra a helyi tantervben meghatározott formák szerint a szaktanár tesz javaslatot, amelyet a vizsga elnöke hagy jóvá

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz

- 1 db tábla vagy flipchart
- Videó vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor
- A tananyaghoz kapcsolódó könyvek, kiadványok
- Tánc történeti kézikönyvek, lexikonok
- Tánc történeti videó és/vagy DVD filmek

33.1.6.5. Népzenei alapismeretek

— A képzés feladata:

- A népzenei alapismeretek az alapfokú és továbbképző évfolyamokon választható tantárgy. Tanításának célja, hogy a néptánc tantárgyon belül elsajátított zenei ismeretek kibővítésével járuljon hozzá a tanulók népzenei neveléséhez. Mutasson rá a tánc a zene az ének egységére, összefüggéseire. Világítson rá a hangszeres népzene és a tánc összefüggéseire, nyújtson élményszerű ismereteket a jellegzetes népi hangszerekről, hangszer-együttesekről, zenekarokról. Segítse elő a komplex látásmód kialakulását, az elemző gondolkodást, az összefüggések felismerését. Nyújtson bővebb ismereteket a vokális népzene jellemzőiről, segítse elő a népi éneklési technika elsajátítását. A közösségi éneklés élménye és hangulata erősítse az összetartozás érzését. A tantárgy tanítása során a gyakorlati megközelítés, az élményszerzés dominál, amelynek eszközei a hangszerek bemutatása, zenehallgatás, zenefelismerés, bemutatás.

Alapfokú évfolyamok

1. évfolyam

— Fejlesztési feladatok:

- Az énekhang technikai adottságainak a légzés, a vokális hangzók, hangterjedelem fejlesztése
- A zenei képességek a hallás, intonálás, ritmusérzék, az egyszerű, érthető és kifejező szövegmondás képességének, a népdalok memorizálási képességének fejlesztése.
- Az ének és tánc egységének felismertetése, a tánc közbeni éneklés követelményeinek megismertetése
- Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő népdalokon keresztül a 2/4-es lüktetésrend hangsúlyainak érzékeltetése, felismertetése
- Az éneklés közösségi élményének, örömeinek felfedezése, megélése

— Tananyag:

- Negyedes, nyolcados ritmusértékek, ritmusképletek, ritmusgyakorlatok
- A 2/4-es zenei lüktetés
- D-r-m dallammagú népi játék dallamok, népdalok
- Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő, a helyi tantervben meghatározott népdalok
- A választott dallamok csoportos megszólaltatása
- Népi hangszerek: idiofon hangszerek

— Követelmények:

- A tanuló ismerje a tanult népdalok szövegét és dallamát, az alapvető ritmusértékeket, ritmusképleteket, a tanult hangszer jellemzőit
- A tanuló legyen képes a népdalok csoportos bemutatására, a kezdőhanghoz történő igazodásra, a ritmusértékek, ritmusképletek gyakorlati alkalmazására

2. évfolyam

— Fejlesztési feladatok:

- Az énekhang technikai adottságainak a légzés, a vokális hangzók, hangterjedelem fejlesztése
- A népi éneklési technika kialakítása
- A zenei képességek a hallás, intonálás, ritmusérzék, az egyszerű, érthető és kifejező szövegmondás képességének, a népdalok memorizálási képességének fejlesztése
- Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő népdalokon keresztül a 2/4-es lüktetésrend hangsúlyainak érzékeltetése ének és tánc közben egyaránt
- A tánc közbeni éneklés kritériumainak, a dallamívek megformálási szabályainak megismertetése, megvalósítása a gyakorlat során. A karikázó dalok éneklésének fejlesztése, bővítése
- Az előéneklés szabályainak, az előénekeshez történő igazodás technikájának elsajátítása, fejlesztése

- A közösségi éneklés élményének, örömeinek felfedezése, nagyobb és kisebb létszámú csoportokban egyaránt

— Tananyag:

- A negyedek, nyolcados ritmusértékek, ritmusképletek, ritmusgyakorlatok
- A 2/4-es zenei lüktetés
- A dudaritmus
- A kanásztánc ritmus
- 5-6 hangterjedelmű dallamok
- Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő, a helyi tantervben meghatározott népdalok
- A választott dallamok csoportos, kiscsoportos megszólaltatása
- Az előénekes feladata és funkciói, a bekapcsolódás módja
- Népi hangszerek: duda

— Követelmények:

- A tanuló ismerje a tanult népdalok szövegét és dallamát, az alapvető ritmusértékeket, ritmusképleteket, a tanult hangszer jellemzőit
- A tanuló legyen képes a népdalok csoportos, kiscsoportos bemutatására, a kezdőhanghoz való igazodásra, a tanult dal előéneklésére, az előénekeshez történő bekapcsolódásra

3. évfolyam

— Fejlesztési feladatok:

- Az előadásmód jellemző vonásainak, megismertetése, a fokozatos tempónövelés, tempóváltás technikájának megvalósítása
- A hangterjedelem növelése, a magabiztos dalkezdés megvalósítása
- Az intonációs készség és a zenei hallás, hangszín fejlesztése
- A hangképzési technika és a megfelelő légzéstechnika elsajátítása
- A népi éneklési technika fejlesztése
- Az énekelt népzenei karakterek megformálásához szükséges forma, dallam és tempó-érzék fejlesztése
- Az egyéni feladatvállalás, a szóló, duó, kiscsoportos éneklés ösztönzése

— Tananyag:

- A negyedek, nyolcados ritmusértékek, ritmusképletek, ritmusgyakorlatok
- A nyújtott és éles ritmus
- A 4/4-es zenei lüktetés
- A hangterjedelem növelés oktáv terjedelemig
- A lassú, közepes és gyors tempó dallampéldákon keresztül

- Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő, a helyi tantervben meghatározott népdalok
- A folklórismeret tantárgy témaköréhez kapcsolódó szokásdalok
- A választott dallamok csoportos, kiscsoportos, egyéni megszólaltatása
- Népi hangszerek: tekerő, klarinét

— Követelmények:

- A tanuló ismerje a tanult népdalok szövegét és dallamát, az alapvető ritmusértékeket, ritmusképleteket, a tanult hangszerek jellemzőit
- A tanuló legyen képes egy oktáv hangterjedelmen belüli éneklésre, a népdalok csoportos, kiscsoportos, egyéni bemutatására, a kezdőhanghoz történő igazodásra, az előénekeshez történő bekapcsolódásra

4. évfolyam

— Fejlesztési feladatok:

- Az előadásmód jellemző vonásainak megismertetése, a fokozatos tempónövelés, tempóváltás szabályainak tudatosítása
- A magabiztos dalkezdés elsajátítása
- Az énekelt népzenei karakterek megformálásához szükséges forma, dallam és tempóérzék fejlesztése
- A népi éneklési technika fejlesztése.
- Az intonációs készség, zenei hallás, hangképzési technika és a megfelelő hangszín kialakítása, a hangterjedelem növelése
- Az egyéni feladatvállalás, a szóló, duó, kiscsoportos éneklés ösztönzése

— Tananyag:

- A negyedes, nyolcados ritmusértékek, ritmusképletek, ritmusgyakorlatok
- A nyújtott és éles ritmus
- A 4/4-es lüktetés
- A hangterjedelem növelése oktávon túlra
- A lassú, közepes és gyors tempó dallampéldákon keresztül
- A giusto előadásmód
- Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő, a helyi tantervben meghatározott népdalok
- A folklórismeret tantárgy témaköréhez kapcsolódó szokásdalok
- Népi hangszerek: hegedű, brácsa, bőgő
- A dallamhangszerek, kísérő hangszerek, játékmód
- Az esztam és dúvó kíséret

— Követelmények:

- A tanuló ismerje a tanult népdalok szövegét és dallamát, az alapvető ritmusértékeket, a giusto előadásmód jellemzőit, a hangszereket, kíséretmódokat
- A tanuló legyen képes egy oktáv hangterjedelmen túl énekelni, a népdalok csoportos, kiscsoportos, egyéni bemutatására, a kezdőhanghoz való igazodásra, az előénekeshez történő bekapcsolódásra

5. évfolyam

— Fejlesztési feladatok:

- A zenei egységek érzékelésének elősegítése, zenei záratok és félzáratok felismertetése
- A giusto és a parlando, rubato előadásmód jellegzetes vonásainak megismerése és alkalmazása
- A kíséretmódok és a tánc összefüggéseinek vizsgálata
- A fokozatos tempónövelés, tempóváltás tudatos alkalmazása
- A népdalcsoport szerkesztési elveinek megismertetése
- A magabiztos dalkezdés elsajátítása
- Az intonációs készség, zenei hallás, hangképzési technika, megfelelő légzéstechnika kialakítása, a hangterjedelem és az éneklési kedv növelése
- Az egyéni feladatvállalás, a szóló éneklés ösztönzése

— Tananyag:

- A negyedes, nyolcados ritmusértékek, ritmusképletek, ritmusgyakorlatok
- A periódus, zárlat, félzárlat
- A hangterjedelem növelése oktávon túlra
- Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő, a helyi tantervben meghatározott népdalok
- A folklórismeret tantárgy témaköréhez kapcsolódó szokásdalok
- Népi hangszerek: cimbalom, citera, tambura
- A zene és tánc összefüggései tájegységek és tánc típusok szerint

— Követelmények:

- A tanuló ismerje a tanult népdalok szövegét, dallamát, az alapvető ritmusértékeket, képleteket, a periódus fogalmát, a giusto előadásmódot, a hangszereket, kíséretmódokat
- A tanuló legyen képes egy oktáv hangterjedelmen felül énekelni, a népdalok csoportos, kiscsoportos, egyéni bemutatására, a kezdőhanghoz való igazodásra, az előénekeshez történő bekapcsolódásra, a kíséretmódok felismerésére, a hangszerek felismerésére, a táncdallamok és tánc típus hallás utáni felismerésére és azonosítására

6. évfolyam

— Fejlesztési feladatok:

- A vokális népzene dialektusterületeinek, az éneklési technikák stílusjegyeinek megismertetése
- A dallam díszítéstechnika fejlesztése
- Az ismeretek szintetizálásának elősegítése
- A hangszeres népzene és a tánc típusok összefüggéseinek feltárása
- A stílusismeret, a zenefelismerés, az éneklési készség, a díszítéstechnika, a légzés-technika, az előadásmód fejlesztése
- A vizsgahelyzetre való felkészítés

— Tananyag:

- A negyedes, nyolcados ritmusértékek, ritmusképletek, ritmusgyakorlatok
- A szinkópa
- Az aszimmetrikus zenei lüktetés
- Az 5/8-os lüktetésrend
- A periódus, a pontszerkezet
- A parlando, rubato és a giusto előadásmód
- Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő, a helyi tantervben meghatározott népdalok
- A folklór ismeret tantárgy témaköréhez kapcsolódó szokásdalok
- A hangszerek, hangszer-együttesek, zenekari felállások tájegységek szerint
- A zene és tánc összefüggései tájegységek és tánc típusok szerint
- Zenefelismerés

— Követelmények:

- A tanuló ismerje az emberi hang sajátosságait a tanult népdalok szövegét, dallamát, az alapvető ritmusértékeket, képleteket, a periódust, a különböző előadásmódokat, a hangszereket, a kíséretmódokat
- A tanuló legyen képes egy oktáv hangterjedelmen felül énekelni, a népdalok csoportos, kiscsoportos, egyéni bemutatására, a kezdőhanghoz való igazodásra, az előénekeshez történő bekapcsolódásra, a kíséretmódok felismerésére, a hangszerek felismerésére, a táncdallamok és tánc típus hallás utáni felismerésére, azonosítására. Az eddig tanult ismeretek összegzésére, a tananyag összefüggéseinek felismerésére.

Továbbképző évfolyamok

7. évfolyam

— Fejlesztési feladatok:

- A zenei stílusok táji tagolódásának felismertetése
- A zenei dialektusok előadásmódjának, stílusjegyeinek felismertetése
- A kíséretmód és a tánc összefüggéseinek megismertetése, tudatosítása
- Az aszimmetrikus zenei lüktetés felismerése, jellemzőinek azonosítása

- A táncszók funkciójának, használatának, szövegeinek (az adott tájegység szerinti) megismertetése. A népzenei kiadványok népszerűsítése
- A stílusismeret, az éneklési készség, a díszítéstechnika, az előadásmód fejlesztése
- A különböző népzenei dialektusok felismerési képességének, a dialektusok díszítés-módjainak megszólaltatásához szükséges készségek fejlesztése

— Tananyag:

- A „jaj-nóták” jellemzői
- Az aszimmetrikus lüktetés
- Az erdélyi éneklési stílus és díszítéstechnika
- Táncszók, csujogatások
- Az periódus és a tánc összefüggései
- A sánta dúvő kíséret
- Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő, a helyi tantervben meghatározott népdalok
- Az erdélyi zenekari felállások, ismert adatközlők

— Követelmények:

- A tanult népdalok szöveg és dallamismerete, csoportos, kiscsoportos, egyéni bemutatása, díszítése, a táncszók ismerete, gyakorlati alkalmazása
- A tanuló legyen képes a „jaj-nóták” felismerésére, éneklésre, a jellegzetes erdélyi hangszerek, a táncdallamok és tánc típus és kíséret módok felismerésére

8. évfolyam

— Fejlesztési feladatok:

- A zenei stílusok táji tagolódásának felismertetése
- A zenei dialektusok előadásmódjának, stílusjegyeinek felismertetése
- A kíséret mód és a tánc összefüggéseinek megismertetése, tudatosítása
- A tánc közbeni éneklés és csujogtatás készségszintű ismeretének kialakítása
- A szólóéneklés közönség előtti megvalósítása
- A táncszók funkciójának, használatának, szövegeinek (az adott tájegység szerinti) megismertetése
- A táji dialektusokra jellemző hangszín technikájának elsajátítása
- A stílusismeret, a zenefelismerés, az éneklési készség, a díszítéstechnika, az előadásmód fejlesztése
- A különböző népzenei dialektusok felismerési képességének, a dialektusok díszítés-módjainak megszólaltatásához szükséges készségek fejlesztése

— Tananyag:

- A szinkópás ritmusok az erdélyi népzeneben
- Az erdélyi éneklési stílus és díszítéstechnika

- Táncszók, csujogatások tájegységnek megfelelően
- Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő, a helyi tantervben meghatározott népdalok
- Az erdélyi zenekari felállások, ismert adatközlők (tájegységnek megfelelően)
- A siratók és keservesek jellemzői
- Tájdi dialektusokra jellemző hangszertársulások
- Alapvető népzenei kiadványok hangzó anyagok ismerte

— Követelmények:

- A tanuló ismerje a tanult népdalok szövegét, dallamát, a díszítéseket, a táncszókat, azok gyakorlati alkalmazását
- A tanuló legyen képes az önálló, közönség előtti éneklésre, a hangszerek felismerésére, a táncdallamok és tánc típus felismerésére

9. évfolyam

— Fejlesztési feladatok:

- A tánc közbeni énekléstechnikájának fejlesztése
- Egyéni előadói képességek fejlesztése
- A zenei stílusok táji tagolódásának felismertetése
- A zenei dialektusok előadásmódjának, stílusjegyeinek felismertetése
- A kíséretmód és a tánc összefüggéseinek megismertetése, tudatosítása
- A táji dialektusokra jellemző hangszín technikájának elsajátítása
- A stílusismeret, a zenefelismerés, az éneklési készség, a díszítéstechnika, a légzés-technika, az előadásmód fejlesztése
- A különböző népzenei dialektusok felismerési képességének, a dialektusok díszítésmódjainak megszólaltatásához szükséges készségek fejlesztése

— Tananyag:

- A szinkópás ritmusok az erdélyi népzeneben
- Táncszók, csujogatások tájegységnek megfelelően
- Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő, a helyi tantervben meghatározott népdalok
- Az erdélyi zenekari felállások, ismert adatközlők (tájegységnek megfelelően)
- Jellegzetes hangszerek: moldvai furulya, dob, koboz, doromb, hangszer-együttesek: hegedű, koboz, dob
- Alapvető népzenei kiadványok hangzó anyagok ismerte

— Követelmények:

- A tanuló ismerje a tanult népdalok szövegét, dallamát, díszítését, a táncszókat, azok gyakorlati alkalmazását

- A tanuló legyen képes az önálló, közönség előtti éneklésre, a zenekísérettel együtt énekelni, a hangszerek felismerésére, a táncdallamok és táncstílus felismerésére és azonosítására, a csoportos, kiscsoportos, egyéni bemutatásra

10. évfolyam

— Fejlesztési feladatok:

- A vokális és instrumentális népzene dialektusterületeinek, az éneklési technikák stílusjegyeinek, a díszítési módoknak, a hangszeres népzene jellemzőinek képességfejlesztése
- A hangszeres népzene és a táncstílusok összefüggéseinek felismertetése
- A stílusismeret, a zenefelismerés, az éneklési készség, a díszítéstechnika, az előadásmód fejlesztése

— Tananyag:

- A vokális és instrumentális népzene jellemzőinek összefoglalása, rendszerezése
- A tanult népdalok ismétlése, gyakorlása
- A tanult éneklési technikák gyakorlása
- Hangszerfelismerés
- Tánczene felismerés (tájegység, típus)
- Az adatközlők életútja
- Neves gyűjtők: Kodály Zoltán, Bartók Béla, Lajtha László, Kallós Zoltán

— Követelmények:

- A tanuló ismerje a néptánc tantárgyon belül választott és a helyi tantervben meghatározott táncokhoz kötődő népdalokat, az alapvető ritmusértékeket, ritmusképleteket, az adott tájegység jellemző hangszereit, hangszer-együtteseit, zenekari felállásait, a periódus fogalmát, jellemzőit és összefüggéseit a táncokkal, a „jaj-nóta”, sirató és keserves fogalmát, ismert adatközlők, gyűjtők életútját
- A tanuló legyen képes a tanult népdalok memoriter éneklésére önállóan, a tanult díszítési technikák alkalmazására, alkalmazkodni a csoport hangszínéhez, hangmagasságához, a tanult hangszerek, kíséretmódok felismerésére

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz

- 1 db tábla, vagy flipchart
- 1 db történelmi Magyarország térkép vagy néprajzi térkép
- Videó vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor
- A tananyaghoz kapcsolódó könyvek, kiadványok
- Népzenei kézikönyvek, lexikonok, kották
- Népzenei hangfelvételek, videó és/vagy DVD filmek

33.1.6.6. Táncjelírás-olvasás

- A képzés feladata:

- A képzés járuljon hozzá a mozdulatok tudatos időbeli, (ritmikai) térbeli, (plasztikai) erőfokbeli (dinamikai) elemzéséhez, a testtudat, a mozgáskoordináció kialakításához, a magyar néptánc táncjelírással közölt folyamatainak megismeréséhez, egyszerű motívumok, motívumsorok lejegyzéséhez.

Továbbképző évfolyamok

9. évfolyam

— Fejlesztési feladatok:

- A mozdulatelemzés három alaptényezője (plasztika, ritmika, dinamika), összefüggéseinek feltárása
- A mozdulattípusok három leggyakoribb fajtája (lépés, ugrás, gesztusok) valamint a helyzettípusok fogalmának értelmezése
- A mozdulatok elemzésének módjának, a táncjelírás alapfogalmainak (vonalszámrendszer, irányok) rögzítése, a tanult mozdulat- és helyzettípusok jelölési rendszerének megismertetése
- A mozdulatanalizáló képesség, a mozgáskoordináció, a tér-, ritmus és dinamikai érzék, a testtudat fejlesztése

— Tananyag:

- A tánc tagolódása: fázis, motívum, motívumfűzés
- A mozdulatelemzés három alaptényezője (plasztika, ritmika, dinamika) és azok összefüggései
- A táncjelírás alapfogalmai (vonalszámrendszer, irányok) és alkalmazásuk
- A mozdulat típusai (lépés, súlyt hordó láb mozgása, gesztus, ugrás) és jelölése
- A helyzet típusai (testpozíció-állás, súlytalan testrészek mozdulatlansága, szünet a testben, térben, helyen) és jelölésük
- A táncjelírásban használt kiegészítő jelek (távolság csökkentés, növelés, földhöz közeli lábmozdulatok, kis térdhajlítás, feszítés, a lábfej részei, dinamikai jelek, pozíciójelek, forgatás jele) és alkalmazásuk

— Követelmények:

- A tanuló ismerje a mozdulatelemzés alaptényezőit, a tanult mozdulat és helyzettípusokat, a táncjelírás vonalszámrendszerét és jeleit
- A tanuló legyen képes a frontirányok felismerésére és helyes használatára, a gesztusirányok egzakt módon való meghatározására, a motívumok ritmusának pontos eltapcsolására, a motívumokban szereplő mozdulattípusok felismerésére, az egyszerű motívumok, folyamatok pontos leolvasására és előadására

10. évfolyam

— Fejlesztési feladatok:

- A további mozdulattípusok: forgások, forgatások, keringés fogalmának, jelrendszerének értelmezése
- A mozdulatelemzéshez szükséges kiegészítő fogalmak: páros viszony, fogások, táncos-eszköz viszonyának rögzítése
- A mozdulatelemzésnél tanultak lejegyzése táncjelírással
- A mozdulatanalizáló és szintetizáló képesség, a mozgáskoordináció, a tér, ritmus és dinamikai érzék, a testtudat fejlesztése

— Tananyag:

- A mozdulat további típusai (forgás, forgatás, keringés) jelölése és olvasása
- Kiegészítő fogalmak (páros viszony, fogások, táncos-eszköz viszonya) jelölése és olvasása
- Táncjelírásnál használt kiegészítő jelek (testrészek, ízületek) jelölése és olvasása

— Követelmények:

- A tanuló ismerje a helyzet- és mozdulattípusokat és azok jelölését a vonalrendszerben
- A tanuló legyen képes a különböző tánc típusok motívumainak helyes leolvasására, stílusos előadására, a csapásoló és eszközös motívumok pontos interpretálására, egy motívumsor leolvasására, folyamatos előadására

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz

- 1 db tábla, vagy flipchart
- Videó vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor
- A tananyaghoz kapcsolódó könyvek, kiadványok
- Kézikönyvek, lexikonok

33.2. Társastánc

33.2.1. Képzés struktúrája

- A képzés ideje 12 év
- A képzés szakaszai (tagolódása):
 - előképző: 1 vagy 2 tanév
 - alapfok: 4 vagy 6 tanév
 - továbbképző: 4 év

33.2.2. Képzés formája

- Csoportos képzés:
 - gyermektánc
 - társastánc
 - viselkedéskultúra
 - társastánc történet
 - társastánc gimnasztika
 - történelmi társastánc

— Csoportlétszámok:

- Gyakorlati és elméleti tantárgyak: 6 – 14 fő

33.2.3. Tanított társastánc tantárgyak

— Főtárgy:

- Gyermektánc (1-2. előképző évfolyamon)
- Társastánc (1-6. alapfokú és a 7-10. továbbképző évfolyamon)

— Kötelező tantárgyak:

- Viselkedéskultúra (3. alapfokú évfolyamon)
- Társastánc történet (5-6. alapfokú évfolyamon, 9-10. továbbképző évfolyamon)

— Kötelezően választható tantárgy – az összevont osztályokban:

- Viselkedéskultúra
- Társastánc történet

— Választható tantárgyak:

- Társastánc gimnasztika (1-2. előképző évfolyamon, 1-3. alapfokú évfolyamon)
- Történelmi társastánc (6. alapfokú évfolyamon, 7-8. továbbképző évfolyamon)
- Társastánc (1-6. alapfokú és a 7-10. továbbképző évfolyamon)

33.2.4. Foglalkozások időtartama heti beosztásban

— Főtárgy:

2x45 perc (előképző évfolyamok)

3 – 4x45 perc (1. 2. 4. és 7. 8. évfolyamok)

2 – 3x45 perc (3. évfolyam)

3x45 perc (5. 6. és 9. 10. évfolyamok)

— Kötelező tantárgy:

1x45 perc (3. 5. 6. 9. és 10. évfolyamok)

— Kötelezően választható tantárgy:

1x45 perc (1. 2. 3. 4. 7. és 8. évfolyamok)

— Választható tantárgy:

2x45 perc (előképző évfolyamok)

1 – 2x45 perc (1 – 10. évfolyamok)

— Tanórán kívüli foglalkozások:

1x45 perc vagy 2x45 perc

33.2.5. Óraterv

Heti óraszámok												
Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	1	2	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Főtárgy	2	2	3-4	3-4	2-3	3-4	3	3	3-4	3-4	3	3
Kötelező tantárgy					1		1	1			1	1
Kötelezően választható tantárgy			1	1	1	1			1	1		
Választható tantárgy	2	2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2
Összes óra:	2-4	2-4	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

- A képzés évfolyamainak száma: 12 évfolyam (2+6+4 évfolyam)
- Az első számjegy az előképző, a második számjegy az alapfokú, a harmadik számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelenti.
- A tanszakok kötelezően előírt tantárgyai és azok óraszámai figyelembevételével mellett a tanuló más tanszak vagy művészeti ág képzésébe is bekapcsolódhat illetve azok tanítási óráin részt vehet
- A tanítási órák időtartama: 45 perc
- Főtárgy:
 - Gyermektánc (1-2. előképző évfolyamon)
 - Társastánc (1-6. alapfokú és a 7-10. továbbképző évfolyamon)
- Kötelező tantárgyak:
 - Viselkedéskultúra (3. alapfokú évfolyamon)
 - Társastánc történet (5-6. alapfokú évfolyamon, 9-10. továbbképző évfolyamon)
- Kötelezően választható tantárgy – az összevont osztályokban:
 - Viselkedéskultúra,
 - Társastánc történet
- Választható tantárgyak:
 - Társastánc gimnasztika (1-2. előképző évfolyamon, 1-3. alapfokú évfolyamon)
 - Történelmi társastánc (6. alapfokú évfolyamon, 7-8. továbbképző évfolyamon)
 - Társastánc (1-6. alapfokú és a 7-10. továbbképző évfolyamon)

33.2.6. A társastánc tanszak

33.2.6.1. Gyermektánc

- A képzés feladata:
 - A gyermektánc oktatás elsődleges célja egy olyan egészséges, a művészetek iránt érdeklő gyermek nevelése, aki számára a társastánc tanulás olyan tevékenységi forma, melyben fejlesztheti fizikális erejét, formálhatja testét, miközben fejlődnek értelmi képességei, térlátása, ritmusérzéke, munkához való hozzáállása és kitartása.

Előkészítő évfolyamok

1. évfolyam

- Fejlesztési feladatok:
 - A csoportos játékhoz szükséges képességek és készségek (egyensúly-, ritmus és térérzékelés) fejlesztése.
 - A munka természetes igényének, a megfelelő munkafegyelemnek, önkontrollnak a kialakítása.
 - Ismeretszerzési, tanulási és problémamegoldó képesség, kifejezőkészség fejlesztése (a beszéd, a zene, a mozgás összekapcsolása).

- A tanuló fizikai állóképességének, tánc iránti szeretetének, technikai tudásának fejlesztése.

— Tananyag:

- Egyszerű mozgások (járás, futás, különböző irányú lépések, ugrás, fordulat)
- A helyes testtartás megtanítása
- Gimnasztikai gyakorlatok (játékos formában, utánzással)
- Rávezető gyakorlatok (testsúlyáthelyezés, súlyos és súlytalan lépés, helyzet)
- Az irányok, térformák tudatos használata
- Ritmikai gyakorlatok (hangjegyérték gyakorlatok, tempógyakorlatok)
- Játékos táncok, gyermektáncok (Petronella, Hacke-spitze, Kis kacska fürdik, Olálá, Kerek a káposzta, Letkiss...)

— Követelmények:

- A tanuló ismerje a 2/4-es, 3/4-es, 4/4-es játékos táncokat, gyermektáncokat
- A tanuló legyen képes a csoportos táncolás magatartásformáinak betartására, legyen nyitott, érdeklődő, fogékony, együttműködő és problémamegoldó

2. évfolyam

— Fejlesztési feladatok:

- A megfigyelőképesség, emlékezés és gondolkodás képességének fejlesztése
- A rögtönzési és együttműködési képesség fejlesztése (indítás, megállítás, gyorsítás, lassítás)
- A megismerő- és befogadóképesség (az alapmotívumok és variációs lehetőségek) fejlesztése
- Tér-, forma-, stílus- és ritmusérzék fejlesztése

— Tananyag:

- Alapfogalmak tudatos alkalmazása
- A társastánc alapmozdulatainak bővítése (rézsűt irányú lépések, jobbra fordulat, balra fordulat)
- Ritmikai gyakorlatok (ritmusra történő járás, taps, ütemgyakorlatok, ütemfajták)
- Dinamikus gyakorlatok (lendítések, emelések, hajlítások, nyújtások, fordítások, forgások)
- Gyermektáncok, divattáncok, nemzeti táncok (Country, Stomp, Disco Cha-cha-cha, Boogie-woogie, Polka, Csárdás...)

— Követelmények:

- A tanuló ismerje a társastánc alapfogalmait, alapmozdulatait, továbbá az évfolyamon tanult gyermektáncokat, divattáncokat, nemzeti táncokat
- A tanuló legyen képes a térben történő eligazodásra, a zenei löktetések felismerésére. Tudjon a partnerrel, a csoporttal megfelelően kommunikálni

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz

- A gyermektáncok, divattáncok, nemzeti táncok leírását tartalmazó kiadványok, jegyzetek, ritmikával foglalkozó könyvek, a táncok zenéit tartalmazó CD-k, a terem méretének megfelelő audio készülék: CD lejátszó

33.2.6.2. Társastánc

- A képzés feladata:
 - A társastánc tanterv játékos tevékenységi formákon, képességfejlesztő gyakorlatokon és improvizációs feladatokon keresztül fejleszti a tanuló érzelmi, értelmi, szociális és fizikai képességeit, gazdagítja önkifejezési formáit. A társastánc tantárgyat két év előképző után tíz éven át tanulják a tanulók. Az egymásra épülő, folyamatosan nehezedő táncok és azok motívumai jutatják el a tanulót az egyre magasabb szintű tánctudáshoz. A kompetenciaalapú tartalom, tanterv olyan területekre hívja fel a figyelmet, mint az együttműködés, a kritikus gondolkodás, az önbecsülés, a felelősségérzet és a tolerancia.
 - A művészeti munka eljuttatja a tanulót az alkotó munkához, mely hozzájárul a harmonikus, gazdag érzelmvilágú, egészséges gondolkodású személyiség kialakításához. A csoportos tanulás, az órákon való megmutatkozás lehetősége, a közös utazások, a bemutatók sikerei összekovácsolják a tanulókat, ezért igen nagy közösségformáló hatással bírnak.

Alapfokú évfolyamok

1. évfolyam

- Fejlesztési feladatok:
 - Az önálló ismeretszerzés, a folyamatos tanulás igényének kialakítása
 - Az egyénnel és a csoporttal a hatékony és megfelelő kommunikálás elősegítése
 - A ritmusérzék, technikai tudás, kezdeményezőkézség, az improvizációs készség fejlesztése
- Tananyag:
 - A világtáncok kezelő, haladó motívumai, kombinációi
 - A páros tánc szabályai (tánc tartás, a vezetés és követés, közlekedés a táncparketten)
 - A táncos alkalmakkor való viselkedés szabályai (bemutatkozás, felkérés, lekérés, leköszönés)
- Követelmények:
 - A tanuló ismerje a világtáncok kezdő, haladó motívumait, tanult kombinációit, a korok szokásait, viselkedési szabályait, magatartásformáit
 - A tanuló legyen képes a táncos alkalmakkor a tanultak gyakorlati alkalmazására, a világtáncok alapjainak kombinálására

2. évfolyam

— Fejlesztési feladatok:

- A standard és a latin-amerikai táncok helyes testtartásának kialakítása
- A térben való tájékozódás, a lábtechnika, a ritmusérzék, a hallás fejlesztése, a közösség tudat formálása
- A megfelelő táncos magatartásmód kialakítása, mások elfogadása, a szocializációs folyamatok elősegítése
- A partnerek közötti kommunikáció javítása

— Tananyag:

- A standard és a latin tánc tartás
- A ritmusok, ritmikák
- Táncirányok (Alignment)
- Lábpozíciók (Feet Positions), Lábmunka (Foot Work)
- Az Angol keringő Closed changes, Natural turn, Reverse turn alaplépései
- A Tangó Walk, Progressive side step, Progressive link, Closed promenade alaplépései
- A Quickstep Quarter turn to right, Quarter turn to left (heel pivot), Natural turn, Progressive chasse, Forward lock alaplépései
- A Cha-cha-cha Time step, Close basic, Open basic, Fan, Hockey stick, Check from OCPP, Check from OPP alaplépései
- A Rumba Basic movement, Alternative basic movement, Forward walks in close hold, Backward walks in close hold,
- Fan, Hockey stick alaplépései
- A Jive Basic in place, Basic in fallaway, Change of place right to left, Change of place left to right alaplépései

— Követelmények:

- A tanuló ismerje a tanult lépéseket, azok ritmikáját, a standard és latin táncokra jellemző testtartást, a helyes lábmunkát, a lépések irányait, a táncirányokat
- A tanuló legyen képes partnerével harmóniában a tanult táncanyag újraalkotására, a tanórákon megfelelő fizikai és szellemi erőnléttel részt venni

3. évfolyam

— Fejlesztési feladatok:

- A standard és a latin-amerikai táncok alaplépéseiben alkalmazott forgásmennyiség, a használt akciók elsajátítása valamint a tanult lépésekből álló kombinációkon és etűdökön keresztül a táncokra jellemző stílusos előadásmód kialakítása
- A mozgáskoordináció, mozgásemlékezet, fizikai állóképesség fejlesztése, a zenei beosztáshoz, frázisokhoz való igazodás, a zenei hangsúlyok tudatosítása
- A technikai elemek alkalmazása, az egymást segítő táncos partnerkapcsolat kialakítása
- A nemzetközi táncanyag elmélyítése, a tanult táncok technikai tökéletesítése

— Tananyag:

- A latin táncokban használt akciók (Action Used)
- A standard táncokban alkalmazott forgásmennyiség (Amount of Turn)
- Az Angol keringő Natural spin turn, Whisk, Chasse from promenade position alaplépései
- A Tangó Rock turn, Open reverse turn lady outside, Back corté alaplépései
- A Quickstep Natural turn with hesitation, Natural pivot turn, Natural spin turn, Chasse reverse turn alaplépései
- A Cha-cha-cha Spot turn to left, Spot turn to right, Under arm turn to right, Under arm turn to left, Shoulder to shoulder, Hand to hand, Open hip twist, Turkish towel alaplépései
- A Rumba Spot turn to left, Spot turn to right, Under arm turn to left, Under arm turn to right, Check from OCPP, Check from OPP, Hand to hand alaplépései
- A Jive Link, Change of hands behind back, American spin, Left shoulder shove alapfigurái
- A tanult alaplépésekből és alapfigurákból összeállított kombinációk és etűdök

— Követelmények:

- A tanuló ismerje a tanult lépéseket, az alkalmazott forgásmennyiséget és a használt akciókat, az alaplépésekből és alapfigurákból összeállított kombinációkat és etűdöket
- A tanuló legyen képes a tanult technikák alkalmazására, a kombinációk és etűdök párban történő, stílusos előadására, a táncos-táncosnő harmonikus kapcsolat kialakítására

4. évfolyam

— Fejlesztési feladatok:

- A latin táncok alaplépéseiben és alapfiguráiban alkalmazott testfordulatok elsajátítása, a standard táncok alaplépéseiben és alapfiguráiban használt emelkedés, süllyedés fejlesztése
- A térbeli tájékozódás, előadói készség javítása
- A megfelelő viselkedésmódok kialakítása, az illemszabályok alkalmazása
- Stílusos előadásmód, tudatos gyakorlás

— Tananyag:

- A latin táncokban alkalmazott testfordulatok (Body Turn)
- A standard táncokban használt emelkedés, süllyedés (Rise and Fall)
- A Slowfox Feather, Three step, Natural turn, Reverse turn, Closed impetus and feather finish alaplépései
- Az Angol keringő Closed impetus, Hesitation change, Outside change alapfigurái
- A Tangó Open reverse turn lady in line, Progressive side step reverse turn alapfigurái
- A Quickstep Closed impetus, Back lock alapfigurái

- A Samba Natural basic movement, Reverse basic movement, Side basic movement, Outside basic movement,
- Progressive basic movement, Whisks to left, Whisks to right, Promenade samba walks, Side samba walk, Stationary samba walks alaplépései
- A Cha-cha-cha Alemana, Cross basic, Cuban break in Open position alap figurái
- A Rumba Natural top, Close hip twist, Alemana alap figurái
- A Jive Curly whip, Whip, Throwaway whip alap figurái
- A tanult alaplépésekből és alapfigurákból összeállított koreográfiák

— Követelmények:

- A tanuló ismerje a tanult alaplépéseket, alapfigurákat és az ezekből összeállított etűdöket, az alkalmazott testfordulatokat valamint az emelkedést és süllyedést
- A tanuló legyen képes a tanult technikák párban történő alkalmazására, az etűdök pontos kivitelezésére

5. évfolyam

— Fejlesztési feladatok:

- A standard táncokban használt ellentétes törzsmozdulat és testhajlás elsajátítása az alapfigurákban
- A tanulói előadói készség, ritmusérzék, mozgásemlékezet fejlesztése, stílusérzék kialakítása
- Az önálló alkotás, a szabad improvizáció fejlesztése, a koreográfiák élményszerű előadása
- A múlt és jelen értékeinek befogadása, a tánc és társzművészetek iránti érdeklődés felkeltése

— Tananyag:

- Ellentétes törzsmozdulat (CBM) és a testhajlás (Sway) fogalma
- A Bécsi keringő Natural turn, Change from natural to reverse, Change from reverse to natural alapfigurái
- A Slowfox Natural weave, Change of direction, Basic weave alapfigurái
- Az Angol keringő Reverse corté, Back whisk, Basic weave alapfigurái
- A Tangó Open promenade, Left foot and right foot rocks alapfigurái
- A Quickstep Reverse pivot, Progressive chasse to right, Tipple chasse to right alapfigurái
- A Paso doble Appel, Basic movement, Sur place, Chasses, Elevations, Huit alaplépései
- A Cha-cha-cha Cuban break in open CPP, Split Cuban break in OCPP, Split Cuban break from OCPP and OPP alapfigurái
- A Rumba Open hip twist, Side steps, Shoulder to shoulder alapfigurái

- A Jive Double cross whip, Stop and go, Rolling of the arm alapfigurái
- A Samba Reverse turn, Corta jaca, Travelling botafogos, Shadow botafogos, Promenade botafogo alapfigurái

— Követelmények:

- A tanuló ismerje a tanult alapfigurákat, az ezekből összeállított etűdöket, az ellentétes törzsmozdulat és a testhajlás fogalmát
- A tanuló legyen képes alkalmazni a standard táncokban használt ellentétes testmozdulatot és a testhajlást

6. évfolyam

— Fejlesztési feladatok:

- Az új táncok alaplépéseinek elsajátítása és a már ismert táncok alapfiguráinak egymásra épülése
- A koncentrálókéesség, kombinációs készség, rendszerszemlélet fejlesztése
- A tanult technikai elemek együttes alkalmazása, a technikai elemek összefüggéseinek felismerése

— Tananyag:

- A Bécsi keringő Reverse turn alapfigurája
- Az Angol keringő Double reverse spin, Reverse pivot, Back lock, Progressive chasse to right alapfigurái
- A Tangó Natural twist turn, Natural Promenade turn alapfigurái
- A Quickstep Running finish, Natural turn and back lock, Double reverse spin alapfigurái
- A Slowfox Closed telemark, Open telemark and feather ending, Top spin haladólépései
- A Paso doble Attack, Separation, Sixteen, Twist turn, Promenade, Promenade close alapfigurái
- A Cha-cha-cha Changing feet variációk 1, 2, 3 alapfigurái
- A Rumba Forward walks in shadow position, Alemana from open facing position with handshake hold, Advanced opening out movement, alapfigurái
- A Samba Travelling voltas, Criss cross, Volta spot turn to right for lady, Volta spot turn to left for lady, Continuous volta spot turn alapfigurái
- A Jive Promenade walks slow, Promenade walks quick, Change of place with double spin haladólépései

— Követelmények:

- A tanuló ismerje a standard és latin táncok alaplépéseit, alapfiguráit, a Slowfox és a Jive tanult haladólépéseit
- A tanuló legyen képes a tanult lépések letáncolására szólóban és párban

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

— A tanuló ismerje:

- A világtáncok kezdő- és haladólépéseit, tanult kombinációit, a korok szokásait, viselkedési szabályait, magatartásformáit
- A standard táncok (Angol keringő, Tangó, Bécsi keringő, Slowfox, Quickstep) alaplépéseit, alapfiguráit, a latin-amerikai táncok (Samba, Cha-cha-cha, Rumba, Paso doble, Jive) alaplépéseit, alapfiguráit és tánctechnikai feladatait, a Slowfox és a Jive tanult haladólépéseit
- A szakkifejezéseket, fogalmakat, a szakmai anyagok hozzáférési lehetőségét
- A táncparkett szabályait

— A tanuló legyen képes:

- A tanultak gyakorlati alkalmazására és a világtáncok alapjainak kombinálására
- Az általánosan elfogadott viselkedési szabályok gyakorlati alkalmazására, a közösségépítésre. A másság elfogadására, véleménynyilvánításra és a demokratikus magatartásformák elsajátítására
- A tanult táncok (kombinációk, etűdök, koreográfiák) pontos és stílusos előadására, a páros és csoportos feladatok végrehajtására
- A fogalmak megértésére, értelmezésére, a helyes és kreatív nyelvhasználatra a társadalmi és kulturális tevékenység során. Anyanyelvén és a nemzetközi táncnyelven kommunikálni
- A térben történő eligazodásra, a zenei lüktetési rendhez, zenei egységhez való igazodásra
- Az önálló feladatvállalásra, az önálló ismeretszerzésre
- Művészi előadásra, az improvizációra, az alapfokú művészeti vizsga követelményeinek teljesítésére

A művészeti alapvizsga követelményei

— A vizsga részei:

- A vizsga gyakorlati vizsgából áll

— A vizsga tantárgya és időtartama:

- Társastánc főtárgy, 20-25 perc

— A vizsga tartalma:

- A társastánc gyakorlati vizsga a szaktanár által összeállított tánckombinációk bemutatásából áll
- A tanulók párosan, csoportos formában, önálló előadásban mutatják be a táncokat 2-2 percben, miközben számot adnak a standard és latin tánctartás, a különböző ritmusok, stílusok, táncirányok, tánctechnikák ismeretéről

- A standard táncok (Angol keringő, Tangó, Bécsi keringő, Slowfox, Quickstep) alaplépései, alapfigurái, a latin-amerikai (Samba, Cha-cha-cha, Rumba, Paso doble, Jive) táncok alaplépései, alapfigurái, a Slowfox (Closed telemark, Open telemark and feather ending, Top spin) és a Jive (Promenade walks slow, Promenade walks quick, Change of place with double spin) haladólépései

— A vizsga értékelése

- a standard táncok és a latin-amerikai táncok kombinációinak pontos kivitelezése,
- a zene és a tánc összhangjának betartása,
- a technikai biztonság,
- a tánc stílusának megfelelő előadásmód,
- a térfigyelem és figyelmes együttműködés a csoportos munkában.

Továbbképző évfolyamok

7. évfolyam

— Fejlesztési feladatok:

- A koreográfiakészítés, a táncszerkesztési elvek gyakorlati alkalmazása, a tanult táncok alaplépéseinek és alapfiguráinak, haladólépéseinek és haladó figuráinak alkalmazása során.
- A stílusérzék, előadói készség, koncentrálókéesség fejlesztése.
- Az önállóan készített, rövid koreográfiákban a standard és latin táncok stílusjegyeinek alkalmazása.
- Belső igény kialakítása a különböző stílusirányzatokkal való találkozásra.

— Tananyag:

- A koreográfiakészítés szabályai és a táncszerkesztési elvek
- Az Angol keringő Weave from promenade position, Closed telemark, Open telemark and cross hesitation haladólépései
- A Tangó Promenade link, Four step haladólépései
- A Slowfox Hover feather, Hover telemark, Natural telemark, Hover cross haladólépései
- A Quickstep Quick open reverse, Fishtail, Running right turn haladólépései
- A Paso doble Promenade to counter promenade, Grand circle, La passe, Banderillas, Syncopated separation alapfigurái
- A Samba Natural roll, Close rocks, Open rocks, Backward rocks, Piait, Circular voltas haladólépései
- A Cha-cha-cha Open hip twist spirál, Natural top finish A, Natural top finish B, Close hip twist haladólépései
- A Rumba Opening out to right, Opening out to left, Spiral, Curl, Reverse top haladólépései

- A Jive Fallaway throwaway, Overturned change of place left to right, Ball change haladólépései
- A standard és latin táncok stílusjegyei

— Követelmények:

- A tanuló ismerje a Paso doble alap figuráit, az Angol keringő, Tangó, Slowfox, Quickstep, Samba, Cha-cha-cha, Rumba,
- Jive haladólépéseit, a koreográfiakészítés szabályait, a táncszerkesztési elveket.
- A tanuló legyen képes a standard és latin táncok stílusos eltáncolására, önállóan etűdök összeállítására.

8. évfolyam

— Fejlesztési feladatok:

- A tanult lépések és figurák neveinek szakszerű használata, a szakkifejezések alkalmazása.
- A nyelvi kifejezőképesség fejlesztése.
- A táncos szakirodalom gyakorlati használata.

— Tananyag:

- Szakkifejezések, fogalmak
- A Bécsi keringő Fleckerl haladó figurája
- Az Angol keringő Open telemark and wing, Open impetus and cross hesitation, Open impetus and wing haladólépései
- A Tangó Backopen promenade, Outside swivels haladólépései
- A Quickstep Four quick run, V6, Closed telemark haladólépések
- A Slowfox Open telemark natural turn to outside swivel and feather ending, Open impetus, Weave from PP, Reverse
- weave haladólépései
- A Cha-cha-cha Closed hip twist spiral, Reverse top, Spiral haladólépései
- A Rumba Opening out from reverse top, Fallaway, Cuban rocks, Rope spinning haladólépései
- A Samba Closed volta, Contra botafogos, Samba locks in OPP, Samba locks in OCPP, Rhythm bounce, Simple volta,
- Methods of changing feet haladólépései
- A Paso doble Fallaway whisk, Fallaway reverse, Spanish line, Flamenco taps, Chasse cape, Travelling spins from PP haladólépései
- A Jive Windmill, Spanish arms haladó figurái

— Követelmények:

- A tanuló ismerje a tanult haladólépéseket és haladó figurákat, a tanult szakkifejezéseket és fogalmakat

- A tanuló legyen képes azok stílusos és pontos eltáncolására, a szaknyelv használatára

9. évfolyam

— Fejlesztési feladatok:

- A tanult lépések és figurák improvizatív használatának elősegítése.
- A kombinációs készség, mozgásemlékezet, ritmusérzék, zenei löktetésrendhez való igazodás fejlesztése, a saját egyéni karakter kialakítása.
- A táncok stílusjegyeinek megismerése, a táncok stílusos megjelenítése.
- A zene és a tánc összefüggéseinek felismerése.

— Tananyag:

- Improvizációs szabályok
- A Bécsi keringő Contra check haladó figurája
- Az Angol keringő Outside spin, Turning lock, Closed wing, Turning lock to right haladólépései
- A Tangó Fallaway promenade, Four step change, Brush tap haladólépései
- A Quickstep Six quick run, Zig-zag, back lock and running finish, Change of direction haladó figurák
- A Slowfox Natural twist turn, Curved feather to back feather, Natural zig-zag from PP haladó figurái
- A Cha-cha-cha Rope spinning, Sweetheart, Follow my leader, Curl haladólépései
- A Rumba Sliding doors, Three alemanas, Fencing, Three threes haladólépései
- A Paso doble Travelling spins from CPP, Changing feet variációk One beat hesitation, Syncopated chasses, Left foot variation, Coup de pique haladólépései
- A Jive Toe heel swivels, Flicks into break, Simple spin haladó figurái
- A Samba Argentine crosses, Rolling off the arm, Three step turn, Cruzados walks, Cruzados locks haladó figurái

— Követelmények:

- A tanuló ismerje az improvizáció szabályait, a standard és latin táncok tanult haladólépéseit és haladó figuráit
- A tanuló legyen képes improvizálásra, a tanult koreográfiák bemutatására, stílusos eltáncolására

10. évfolyam

— Fejlesztési feladatok:

- Az előadói készség, a rendszerező képesség fejlesztése
- Egyéni táncstílus kialakítása
- Önálló ismeretszerzés és gondolkodás fejlesztése
- Az összefüggések keresése, a rendszerezés, a tudatos gyakorlás iránti igény kialakítása

— Tananyag:

- Az Angol keringő Fallaway reverse and slip pivot, Hover corté, Drag hesitation, Fallaway whisk, Left whisk, Contra check haladó figurái
- A Tangó Fallaway four step, Basic reverse turn, The chase, Fallaway reverse and slip pivot, five step haladó figurái
- A Quickstep Cross swivel, Rumba cross, Topsy to right and left, Hover corté, Cross chasse haladó figurái
- A Slowfox Fallaway reverse and slip pivot, Natural hover telemark, Bounce fallaway with weave ending haladó figurái
- A Cha-cha-cha Aida, Opening out from reverse top, Slip-close chasse, Syncopated open hip twist haladó figurái
- A Rumba Continuous hip twist, Continuous circular hip twist, Cucharachas, Syncopated open hip twist haladó figurái
- A Jive Reverse whip, Chicken walks haladó figurái
- A Samba Promenade to counter promenade runs, Carioca runs, Drug, Dropped volta, Samba side Chasses haladó figurái
- A Paso doble Alternative entries to PP, Twists, Separation with fallaway ending, Separation with lady's caping walks, Farol, Fregolina incorporating farol haladó figurái

— Követelmények:

- A tanuló ismerje a standard és latin táncok alaplépéseit, alapfiguráit, haladólépéseit, haladó figuráit, az alkalmazott technikákat, táncokra jellemző stílusjegyeket
- A tanuló legyen képes a standard és latin táncok koreográfiájának stílusos eltáncolására szólóban, párban és csoportban

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

— A tanuló ismerje:

- A standard és latin-amerikai táncok alaplépéseit, alapfiguráit, haladólépéseit, haladó figuráit, az alkalmazott technikákat, a táncokra jellemző stílusjegyeket
- A szakkifejezéseket, fogalmakat
- A páros és csoportos táncok megformálásának szabályait, a táncszerkesztés elvét
- A táncok karakterének megfelelő előadásmódot
- A táncalkalmaknak megfelelő magatartásmódot

— A tanuló legyen képes:

- A standard és latin-amerikai táncok önálló és páros bemutatására
- A szakmai elvárásoknak megfelelő nyelvezet alkalmazására
- A megfelelő technika alkalmazására, a táncok stílusos előadására
- A csoportos bemutatási formában figyelmes együttműködésre
- Önállóan használni a tereket, irányokat, a tanult társastáncok valamelyikéből vagy azok mixeléséből készített koreográfiák önállóan történő csoportos bemutatására

- Az elsajátított szókincs alkalmazására a mindennapi életben és a megszerzett ismeretekről beszélni
- A változó elvárásoknak megfelelni, a szakmai és társadalmi érdekképviselőre, a határon túl nyúló kapcsolatok kiépítésére
- Az improvizációra, a művészi önkifejezésre, a művészeti záróvizsga követelményeinek teljesítésére

A művészeti záróvizsga követelményei

— A vizsga részei:

- A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll

— A vizsga tantárgya és időtartama:

- Társastánc, főtárgy 25-30 perc

— A vizsga tartalma:

- A társastánc gyakorlati vizsga anyaga előre kijelölt, a szaktanár által összeállított kombinációkból (5 standard, 5 latin-amerikai tánc) és egy koreográfiából áll, melyet a tanulók párosan és csoportos formában, önállóan mutatnak be. Az előadás során mérhető a tanulók technikai tudása, ritmus-, tér- és stílusérzéke, együttműködő készsége és művészi önkifejezése
- A standard táncok (Angol keringő, Tangó, Bécsi keringő, Slowfox, Quickstep) alaplépései, alapfigurái, haladólépései, haladó figurái
- A latin-amerikai táncok (Samba, Cha-cha-cha, Rumba, Paso doble, Jive) alaplépései, alapfigurái, haladólépései, haladó figurái
- Egy szabadon választott táncból 3-5 perces koreográfia. (Ebből a táncból a kombinációt nem kell bemutatni!)

— A vizsga értékelése:

- a standard táncokból és a latin-amerikai táncokból készített kombinációk és a koreográfia pontos kivitelezése
- a zene és a tánc összhangjának betartása
- a technikai biztonság
- a tánc stílusának megfelelő előadásmód
- a térfigyelem és figyelmes együttműködés a csoportos munkában

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz.

- Társastánc leírásokat tartalmazó könyvek hazai és külföldi kiadásai.
- Társastánczenét tartalmazó CD-k, társastánc DVD-k.
- A terem méretének megfelelő audio készülék (CD lejátszó), televízió, DVD lejátszó.
- Fellépő ruhák (standard- és latin-amerikai ruhák).

33.2.6.3. Viselkedéskultúra

— A képzés feladata:

- A viselkedéskultúra tantárgy célja, hogy a tanulók megismerjék és elsajátítsák a mindennapi élet és a társas érintkezés viselkedéskultúrájának alapszabályait, magatartásformáit
- Az udvariasság, az ízléses megjelenés, az alkalmazkodó készség, kombinációs készség mellett kialakul a tanulóban az esztétikai minőség tisztelete, mások megismerésének igénye, az emberi jogok tiszteletben tartása

Alapfokú évfolyamok

3. évfolyam

— Fejlesztési feladatok:

- Az önmegismerés, az önkontroll, az önfejlesztés igényének kialakítása
- A kezdeményezőképeség és a kreativitás fejlesztése
- A kritikai gondolkodás megerősítése, a konfliktusok kezelése, az életminőség javítása

— Tananyag:

- Viselkedésünk alapjai
- Viselkedés táncos alkalmakkor
- Az étkezés illeme
- Testünk, ruhánk, környezetünk tisztasága
- Nők és férfiak (fiúk és lányok)
- Művelődés, szórakozás
- Az ajándékozás illeme
- Utazás, közlekedés
- Kapcsolattartás távolról
- Nemzeti sajátosságok
- Amit még illik tudni

— Követelmények:

- A tanuló ismerje a táncos alkalmakkor való viselkedés szabályait és a köznapi élet illemtanát
- A tanuló legyen képes a helyes és kreatív nyelvhasználatra az oktatásban, a családi életben és a szabadidős tevékenységben, valamint a viselkedés általánosan elfogadott és a táncos alkalmakra vonatkozó szabályainak gyakorlati alkalmazására
- A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz
- Az illemmel, etikettel, protokollal foglalkozó hazai kiadású könyvek, kérdések-feleletek oktatási segédkönyv, intelligenciatesztek.

33.2.6.4. Társastánc történet

— A képzés feladata:

- A társastánc történet tantárgy célja, hogy a tanuló megismerje a XIX. századi társastáncok kialakulását, történeti háttérét, neves hazai és nemzetközi alkotóit és műveiket. A

társastáncok stílus és formavilágát, az európai és hazai táncmozgalmak törekvéseit, és műhelyeik fejlődését.

Alapfokú évfolyamok

5. évfolyam

— Fejlesztési feladatok:

- - A tanuló táncelméleti, tánc történeti tudásának, személyiségének, esztétikai és művészeti tudatosságának, nyelvi kommunikációjának fejlesztése, összegző és szintetizáló képességének javítása

— Tananyag:

- A társastánc művészi és közhasznú formái
- A társasági táncélet alkalmi, eseményei
- A színpadi táncművészet legfontosabb ágazatai, korszakai
- A standard és latin-amerikai táncok kialakulása, történeti háttere

— Követelmények:

- A tanuló ismerje a standard (Angol keringő, Bécsi keringő, Tangó, Slowfox, Quickstep) és latin-amerikai táncok (Samba, Cha-cha-cha, Rumba, Paso doble, Jive) történeti kialakulását, stílusjegyeit és formáit, a társasági táncélet alkalmait és eseményeit, a társastánc művészi és közhasznú formáit, a színpadi táncművészet legfontosabb ágazatait és korszakait
- A tanuló legyen képes felismerni a társastáncok stílusjegyeit, a társasági táncélet különböző alkalmait, jellemző stílusjegyeit.

6. évfolyam

— Fejlesztési feladatok:

- - A tanuló stílusérzékének, elemző képességének, analízáló értelmezésének, aktív befogadó magatartásának, egyéni és közösségi alkotótevékenységének fejlesztése.

— Tananyag:

- A XIX. század társastánc élete (Ausztria, Csehország, Olaszország, Franciaország) nemzetközileg meghatározó alkotóműhelyei, képviselői
- Az európai táncmozgalmak törekvései és fejlődésük
- A XIX. századi hazai táncmozgalmak és műhelyek fejlődése

— Követelmények:

- A tanuló ismerje a XIX. század európai és magyarországi táncélet fejlődését, jeles képviselőit, munkásságukat, alkotásaikat, a meghatározó stílusjegyek alapján ismerje fel a kor társastáncainak formanyelveit
- A tanuló legyen képes felismerni a korszak alkotóinak formanyelvét és műveik értékét

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

— A tanuló ismerje:

- A standard (Angol keringő, Bécsi keringő, Tangó, Slowfox, Quickstep) és latin-amerikai táncok (Samba, Cha-cha-cha, Rumba, Paso doble, Jive) közhasznú formáit, stílusjegyeit (jellege, ütem, tempó, ritmus)
- A XIX. századi hazai és nemzetközi társastáncélet fejlődésének állomásait, alkotóműhelyeit és jeles képviselőit
- A magyar társasági táncélet alkalmait és eseményeit

— A tanuló legyen képes:

- A tánc sajátosságaira való érzékenységre, a stílusismeretre, a szakmai szókincs és fogalomkészlet önálló használatára

A művészeti alapvizsga követelményei

— A vizsga részei:

- A vizsga szóbeli vizsgából áll

— A vizsga tantárgya és időtartama:

- Társastánc történet, 10 perc

— A vizsga tartalma:

- A szaktanár által összeállított szóbeli tételsor alapján a tanulók számot adnak a XIX. századi magyar és európai társasági táncélet fejlődéséről, korszakairól és neves táncmestereikről. A standard és latin-amerikai táncok kialakulásáról, történeti háttéréről, a társasági táncélet alkalmairól és eseményeiről
- A társasági élet alkalmai.
- A nemzetközi és hazai társastáncélet legfontosabb korszakai, alkotói.
- A színpadi táncművészet legfontosabb ágazatai, korszakai.
- A hazai társastáncmozgalom kiemelkedő táncprodukciói.

— A vizsga értékelése:

- A standard (Angol keringő, Tangó, Bécsi keringő, Slowfox, Quickstep) és latin-amerikai táncok (Samba, Cha-cha-cha, Rumba, Paso doble, Jive) közhasznú formáinak, stílusjegyeinek ismerete (jellege, ütem, tempó, ritmus).
- A XIX. századi hazai és nemzetközi társastáncélet fejlődésének, alkotóműhelyeinek és jeles képviselőinek ismerete.
- A magyar társasági táncélet alkalmainak és eseményeinek ismerete.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz

— A standard táncok, a latinamerikai táncok történeti kialakulását, stílusjegyeit és formáit tartalmazó társastánc könyv, a táncalkalmakkal, a nemzetközi és hazai táncéletről, a színpadi táncművészettel foglalkozó könyvek, oktatási segédanyagok, társastánc videokazetták, DVD-k, televízió, videó lejátszó, DVD lejátszó

33.2.6.5. Társastánc gimnasztika

— A képzés feladatai:

- A társastánc gimnasztika oktatás elsődleges célja, hogy a tanuló a speciális társastáncformák és táncok elsajátításához megfelelő erőnlétben, izomzata gondosan előkészített és bemelegített állapotban legyen. Alapvető cél a sérülések elkerülése, a testtartási hibák javítása, a koordináció és a ritmikai készség fejlesztése

Előkészítő évfolyamok

1. évfolyam

— Fejlesztési feladatok:

- A helyes, tudatosan kontrollált légzéstechnika és testtartás megtanulása és alkalmazása, a koordinációs készséget fejlesztő gyakorlatok és motívumok elsajátítása, tudatos alkalmazása és kivitelezése

— Tananyag:

- A kontrollált légzéstechnika elsajátítása
- A mozdulat iránya
- A mozdulat magassága és mélysége
- A mozdulat ritmusa

— Követelmények:

- A tanuló ismerje a helyes légzéstechnikát, az alaptartást és annak kontrollját, a mozdulatok sajátosságait, tájékozódást a térben
- A tanuló legyen képes a kontrollált légzésre és mozgásra, eligazodni a térben - színpadi térformákban - és zenei interpretációkra koordinált mozgáskombinációk kivitelezésére.

2. évfolyam

— Fejlesztési feladatok:

- A mozgás esztétikai törvényszerűségeinek megismerése és tudatos alkalmazása a gyakorlatokban, az akusztikus és vizuális képességek, ritmikai készségek és koordinációs képességek fejlesztése

— Tananyag:

- A karok, törzs, lábak izomzatának erősítése
- Az egyensúlyi helyzet tudatos kialakítása
- A táncelőkészítő gimnasztikai gyakorlatok összeállítása etűd formában

— Követelmények:

- A tanuló ismerje a test izomzatának erősítését, az egyensúlyi helyzeteket, gyakorlatokat és etűdöket. A tanult mozgásformák önálló, plasztikus végrehajtását, a szakkifejezések tudatos használatát és ismeretét.

- A tanuló legyen képes testének tudatos kontrolljára, izomzatának és testrészeinek erősítésére és bemelegítésére, egyensúlyi helyzetek kialakítására és tudatos alkalmazására.

Alapfokú évfolyamok

1. évfolyam

— Fejlesztési feladat:

- A természetes mozgásfajták megismerése, a mozgáskészségen alapuló mozgásérzék tudatosítása, a ritmika, az izomerő tudatos használata, az egyéni improvizáció fejlesztése

— Tananyag:

- Az előképző gyakorlatainak egymás utáni folyamatos összekapcsolása
- A mozgás esztétikai törvényszerűségei
- Lábgyakorlatok
- Nyakgyakorlatok
- Törzsgyakorlatok
- Kargyakorlatok

— Követelmények:

- A tanuló ismerje a mozgás esztétikai törvényszerűségeit, a láb-, nyak-, törzs- és kargyakorlatokat, a tanult mozgásformák tudatos és plasztikus végrehajtását. Legyen kreatív, gondolatait tudja kifejezni nem csak verbális, hanem nonverbális kifejezési eszközök segítségével is.
- A tanuló legyen képes testének és testrészeinek esztétikus használatára, mozdulatainak és tánckombinációinak tudatos értelmezésére és kivitelezésére.

2. évfolyam

— Fejlesztési feladatok:

- A tanuló tudatos izomhasználata, a mozgás esztétikai törvényszerűségeinek ismerete, kombinációs gyakorlatok, etüdok önálló összeállítása, a mozgásfolyamatok kontrollja

— Tananyag:

- Lábgyakorlatok álló helyzetben
- Törzsgyakorlatok (fekvésben, rúd mellett)
- Hasizomgyakorlatok
- Kargyakorlatok
- Kombinációs gyakorlatok

— Követelmények:

- A tanuló ismerje álló és fekvő helyzetben a láb- és törzsgyakorlatokat, a hasizomgyakorlatokat és kombinációkat.

- A tanuló legyen képes az esztétikus mozdulatok, erősítő és bemelegítő sorozatok kivitelezésére, az izomerősítő gyakorlatok valamint kombinációk helyes és tudatos bemutatására, művészi kifejezésére, interpretálására.

3. évfolyam

— Fejlesztési feladatok:

- Az etűdkészítés szabályainak megismerése.
- Az izolált testmozgások, kar - lábgyakorlatok elsajátítása.
- Önálló kombináció és etűdkészítés.

— Tananyag:

- Karhajlítás, nyújtás, feszítés
- Kézfej, ujjak tudatos használata
- Lábgyakorlatok - alsó lábszár, felső lábszár függetlenített mozgásai, lábujjgyakorlatok
- Törzsívek
- Testhullám

— Követelmények:

- A tanuló ismerje a hajlítást, feszítést, nyújtást, a kar- és lábgyakorlatokat, a test izolációt, a tudatos testhasználatot. A tanuló legyen képes a testrészek izolációjára, önálló etűd készítésére, a zenei frázisok és lüktetések felismerésére, a gyakorlatok egységeinek megkülönböztetésére

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz

— A gimnasztikai gyakorlatokat bemutató tankönyv, CD-k a ritmikus mozgáshoz, a terem méretének megfelelő audio készülék (CD lejátszó)

33.2.6.6. Történelmi társastánc

— A tantárgy célja:

- A tanulókat megismertetni a XVI-XIX. századig terjedő időszak - a reneszánsz és barokk korszakok, valamint a XIX. század - béli táncainak korabeli anyagával, az adott korszakok szokásaival és illemtanával.
- A történelmi társastáncok célja, hogy előmozdítsa a tanulók mozgáskultúrájának, ezen belül koordinációs képességének, tér és formaérzékének, fizikai állóképességének fejlődését, továbbá a tanulók koncentráló képességének, zenei hallásának, ritmusérzékének, zenei és koreográfiai memóriájának, improvizációs készségének fejlesztését.
- Emellett alapozza meg és fejlessze a tanulók stílusismeretét, ízlését, magatartásának és társas kapcsolatainak kulturáltságát, társaival való együttműködési képességét. Járuljon hozzá a tanulók előadói készségének, művészi kifejező készségének sokirányú fejlődéséhez.

- Tágabb értelemben a tanuló váljon nyitottabbá az egyéb művészeti ágak irányába, fejlődjön komplex korszemlélete és legyen képes a tanultakat az iskolai tananyagba sokoldalúan visszakapcsolni.

Alapfokú évfolyamok

6. évfolyam

— Fejlesztési feladatok:

- A tanuló ismereteinek bővítése az adott történelmi társastáncanyag megfelelő korszakba való elhelyezése valamint a korabeli szokások és illemszabályok megismertetése által.
- A tanuló mozgáskultúrájának, ritmusérzékének, zenei és koreográfiai memóriájának fejlesztése az adott mozdulat- és lépésanyagon keresztül.
- A tanult történelmi társastáncok elnevezéseinek, az alkalmazott szakkifejezéseknek, azok jelentéseinek megismertetése.
- A tanuló tér és formaérzékének, társaival való együttműködési képességének fejlesztése a koreográfiák által.
- A tanuló improvizációs készségének, stílusérzékének fejlesztése.

— Tananyag:

- XVI. századi reneszánsz társastáncok
- Reneszánsz stíluselemek: testtartás, lábfejek helyzete, kéztartások, lépéstechnika, meghajlások
- Francia reneszánsz körtáncok alaptípusai
- Branle double, Branle simple, Branle gay, Branle de Bourgogne
- Lépés és mozdulatanyag: double, simple, petit saut, pied en l'air, reprise, branle, Capriole, révérence
- A koreográfiák körben vagy láncban előadva. Díszítés improvizáció
- A szabálytalan branle;
- Branle coupé, Branle coupé, Charlotte, Branle coupé Aridan
- Zenei anyag-memorizálás, koreográfiatanulás
- Táncos játékok
- A tréfás, utánzó branle;
- Branle morgué, Branle des Chevaux, Branle des Lavandieres, Branle des Pois, Branle de la Montarde
- Zenei anyag-memorizálás, koreográfiatanulás, improvizatív gesztus lehetőségek
- Páros táncok
- Lépő tánc: Pavane
- Lépésanyag: simple, double előre és hátra, conversion, fleuret
- Különböző térforma lehetőségek, koreográfiatanulás

- Ugrós tánc: Gaillarde
- Lépésanyag: Cinq pas: grue, saut majeur, posture, cadence
- Egyéb mozdulatelemek: ruade, croisé
- Cinq pas variációk: „croisé”, „pieds joints”
- Pas raccourci: révérence passagiere
- Egyéb variációk: fleuret, onze pas
- Különböző lépéskötés lehetőségek, improvizáció
- Improvizált csoportos forma: Gaillarde lyonnaise
- Koreográfia szóló párra

— Követelmények:

- A tanuló ismerje a tanult történelmi társastáncok elnevezéseit, az alkalmazott szakkifejezéseket, azok jelentését, tudja a megfelelő történelmi korszakba elhelyezni a tanult történelmi társastáncanyagot
- A tanuló legyen képes a tanult báli táncok pontos, stílusos bemutatására, a zene és tánc összhangjának betartására, a csoportmunkában, a térforma kialakításban való fegyelmezett együttműködésre

Továbbképző évfolyamok

7. évfolyam

— Fejlesztési feladatok:

- A tanuló ismereteinek bővítése az adott történelmi társastáncanyag megfelelő korszakba való elhelyezése, valamint a korabeli szokások és illemszabályok megismertetése által.
- A tanuló mozgáskultúrájának, ritmusérzékének, zenei és koreográfiai memóriájának fejlesztése az adott mozdulat- és lépésanyagon keresztül.
- A tanult történelmi társastáncok elnevezéseinek, az alkalmazott szakkifejezéseknek, azok jelentésének megismertetése.
- A tanuló tér és formaérzékének, társaival való együttműködési képességének fejlesztése a koreográfiák által.
- A tanuló stílusérzékének, előadói készségének fejlesztése.

— Tananyag:

- Barokk báli táncok
- Barokk stíluselemek: testtartás, lábfejek kifelé forgatottsága, pozíciók, lépéstechnika, plié, élevé, port des bras
- Előkészítő etűdök 3/4-es és 4/4-es barokk zenékre
- Lépés anyag: demy coupé, pas de bourrée
- Etűd 4/4-ben
- Menüett

- Lépés anyag: pas de menuet előre, hátra, és oldal irányokba, chassé, révérence
- Menüett etüd 3/4-es zenére
- Contredance français;
- Menuet, R. A. Feuillet: La Bergere, Menuet du Chevalier Báli menüett szóló párra P. Rameau alapján
- Figurák: révérence, bevezetés, „Z”, „malom” jobb kézzel, „malom” bal kézzel, két kezlet nyújt
- Koreográfia
- Angol country dances
- Lépések, figurák: slipping, step, double, set, turn, siding, arms, meet, lead
- J. Playford: Gathering peascods, Sellenger’s Round, Parsons farewell
- Ismétlő anyag
- Reneszánsz társastáncok
- Gaillarde koreográfia szóló párra

— Követelmények:

- A tanuló ismerje a tanult történelmi társastáncok elnevezéseit, az alkalmazott szakkifejezéseket, azok jelentését, tudja a megfelelő történelmi korszakba elhelyezni a tanult történelmi társastáncanyagot
- A tanuló legyen képes a tanult báli táncok pontos, stílusos, kifejező bemutatására, a zene és tánc összhangjának betartására, a csoportmunkában, a térforma kialakításban való fegyelmezett együttműködésre

8. évfolyam

— Fejlesztési feladatok:

- A tanuló ismereteinek bővítése az adott történelmi társastáncanyag megfelelő korszakba való elhelyezése valamint a korabeli szokások és illemszabályok megismertetése által.
- A tanuló mozgáskultúrájának, ritmusérzékének, zenei és koreográfiai memóriájának fejlesztése az adott mozdulat- és lépésanyagon keresztül.
- A tanult történelmi társastáncok elnevezéseinek, az alkalmazott szakkifejezéseknek, azok jelentésének megismertetése.
- A tanuló tér és formaérzékének, társaival való együttműködési képességének fejlesztése a koreográfiák által.
- A tanuló stílusérzékének, előadói készségének, művészi kifejezőkészségének fejlesztése.

— Tananyag:

- Polonaise
- Alaplépések: pas polonaise előre, hátra haladva.

- Koreográfia
- Francia négyes
- Alaplépések: pas marché, pas élevé, pas chassé, chassé-formák, pas balancé, pas galop
- Francia négyes kiválasztott tételei
- Körmagyar
- Lépések: Andalgó, bokázók, tétovázó, vágás, lejtő, verbunkos, magányforgó, kettős forgó, toppantó, villám, kisharang, toborzó, urak magánya, friss, vitorlaforgás
- Koreográfia a Szöllősi-féle „körtáncz” alapján
- Ismétlő anyag
- Korszakonként egy-egy koreográfia

— Követelmények:

- A tanuló ismerje a tanult történelmi társastáncok elnevezéseit, az alkalmazott szakkifejezéseket, azok jelentését, tudja a megfelelő történelmi korszakba elhelyezni a tanult történelmi társastáncanyagot
- A tanuló legyen képes a tanult báli táncok stílusos és kifejező előadására, a zene és tánc összhangjának betartására, a csoportmunkában, a térforma kialakításban való fegyelmezett együttműködésre

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz

— Történelmi társastánczenét tartalmazó CD-k, történelmi társastánc leírásokat tartalmazó könyvek, korabeli tánckönyvek magyar nyelvű kiadásai, viselettörténeti könyvek, történelmi társastánc DVD-k, a terem méretének megfelelő audio készülék (CD lejátszó), televízió, DVD lejátszó

33.2.6.7. Társastánc-történet

— A képzés feladata:

- A társastánc-történet tantárgy célja, hogy a tanuló megismerje a XX-XXI. század tánc-történetének kiemelkedő hazai- és nemzetközi képviselőit, az európai társastáncélet fejlődését, a kor hazai alkotóműhelyeit és a formációs társastáncok kialakulását, aktív közreműködőként vegyen részt táncművek, koreográfiák elemzésében.

Továbbképző évfolyamok

9. évfolyam

— Fejlesztési feladatok:

- A társastáncok hazai és nemzetközi irányzatainak, alkotóműhelyeinek és képviselőinek megismertetése.
- A táncelméleti tudás valamint az összegző és szintetizáló képesség fejlesztése.

— Tananyag:

- Az európai társastáncélet fejlődése és alkotóműhelyeinek kialakulása (Anglia, Németország, Olaszország)

- A magyarországi táncközösségek, táncklubok és táncszervezetek kialakulása és a nemzetközi vérkeringésbe való bekapcsolódása a XX. századtól napjainkig

— Követelmények:

- A tanuló ismerje a társastánc hazai és nemzetközileg meghatározó alkotóműhelyeit, képviselőit, az európai táncmozgalmak törekvéseit és fejlődésüket, a hazai táncmozgalmak és műhelyek fejlődését
- A tanuló legyen képes a nemzetközi társastáncélet kiemelkedő műhelyeinek és stílusjegyeinek felismerésére, a magyarországi társastáncmozgalom fejlődésének, alkotóinak és produkcióinak a felismerésére, tudatos értelmezésére

10. évfolyam

— Fejlesztési feladatok:

- Kiemelkedő hazai és nemzetközi (európai) táncművek, formációs alkotások elemzése és összehasonlítása.
- Életpályák és életművek megismerése a magyarországi társastáncmozgalomban, társastáncművek analízálása.

— Tananyag:

- A nemzetközi és magyarországi formációs társastáncok kialakulása.
- A XX-XXI. század hazai alkotóműhelyek és szakemberek (pedagógusok) életpályája és műveik.
- Jeles koreográfiák a társastáncmozgalomban.

— Követelmények:

- A tanuló ismerje a formációs társastáncok kialakulásának történetét, a XX-XXI. század kiemelkedő hazai alkotóit, műveiket. Biztosan tudjon eligazodni a formációs társastáncok világában, isme fel az alkotók műveit. A társastáncok stílus és formavilágában legyen jártas és önálló.
- Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

— A tanuló ismerje:

- A nemzetközi és hazai táncélet legfontosabb korszakait, alkotóit, a színpadi táncművészet legfontosabb ágazatait, korszakait, a hazai társastánc mozgalom kiemelkedő táncprodukcióit

— A tanuló legyen képes:

- A múlt és a jelen értékeinek befogadására

A művészeti záróvizsga követelményei

— A vizsga részei:

- A vizsga szóbeli vizsgarészből áll

— A vizsga tantárgya és időtartama:

- Társastánc történet, 10 perc

— A vizsga tartalma:

- A társasági élet alkalmai
- A XX-XXI. századi nemzetközi és hazai társastáncélet kibontakozása, legfontosabb korszakai, alkotói
- A színpadi táncművészet legfontosabb ágazatai, korszakai
- A hazai társastáncmozgalom kiemelkedő táncprodukciói
- A formációs társastáncok kialakulásának története

— A vizsga értékelése:

- a nemzetközi és hazai társastáncélet legfontosabb korszakainak, alkotóinak ismerete,
- a színpadi táncművészet legfontosabb ágazatainak, korszakainak ismerete,
- a hazai társastánc mozgalom táncprodukcióinak ismerete,
- a formációs társastáncok kialakulásának története.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz

— A nemzetközi és hazai társastáncélet legfontosabb korszakait, alkotóit, a színpadi táncművészet legfontosabb ágazatait, korszakait bemutató könyvek, oktatási segédanyagok, kiemelkedő táncprodukciókat tartalmazó videokazetták, DVD-k, televízió, videó lejátszó, DVD lejátsz

VI. ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

34. Legitimáció

34.1. Előkészítés, elfogadás

- A tanszakok tanszaki értekezleteken elkészítették a helyi tanterv szakmai részét (tantervek).
- Intézmény vezetés elkészítette a nevelési programot.
- A kész pedagógiai program tantestületi értekezlet keretében elfogadásra került a tantestület által.
- A szülői munkaközösség a szülői munkaközösségi értekezleten a pedagógiai programot megismerte és elfogadta.
- A diákönkormányzat, a diákönkormányzatot segítő pedagógus vezetésével a pedagógiai programot megismerte, és elfogadta.
- A Nagybajomi Református Egyházközség, mint fenntartó az illetékes szakhatósági és szakértői véleményezés után a pedagógiai programot jóváhagyta.

34.2. A pedagógiai program felülvizsgálatának szükségessége:

- A 2023. évi LII. (VII. 15.) törvény a pedagógusok új életpályájáról bevezetése
- A 326/2013. (VIII. 30.) a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról hatályát veszttette
- A módosított pedagógiai program a 2023/2024. tanévben lép életbe.

34.3. A Pedagógiai Program hatályossága:

- A Pedagógiai Program 2023. szeptember 01-től lép életbe, ezzel egyidejűleg az intézmény előző Pedagógiai Programja hatályát veszti.

34.4. Érvényességi ideje:

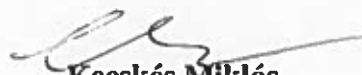
- A pedagógiai program határozatlan ideig érvényes.
- A jogszabályi változások, valamint az intézményen belüli változások esetén az intézmény pedagógiai programja is módosításra kerül.
- A módosítással a módosított pedagógiai program lép érvénybe, az előző hatályát veszti.

34.5. Módosítás elfogadása:

- A Pedagógiai Program életbelépéséhez a tantestület elfogadó határozata és a fenntartó jóváhagyása szükséges.
- A Pálóczi Horváth Ádám Református Alapfokú Művészeti Iskola tantestülete részére biztosítani kell a módosított pedagógiai program megismerését, megtárgyalását. Továbbá – amennyiben egyetértenek vele – azt jóváhagyásuk mellett el kell fogadniuk.
- A Pálóczi Horváth Ádám Református Alapfokú Művészeti Iskola Szülői Munkaközösségének a módosított pedagógiai programot meg kell ismerniük, és a véleményezési jogot biztosítani kell részükre.
- A Pálóczi Horváth Ádám Református Alapfokú Művészeti Iskola Diákönkormányzatának a módosított pedagógiai programot meg kell ismerni, és a véleményezési jogot biztosítani kell részükre.

Nagybajom, 2023. augusztus 30.

A Pálóczi Horváth Ádám Református Alapfokú Művészeti Iskola módosított pedagógiai programját jóváhagyom.

Kecskés Miklós
igazgató

34.6. Záradék a pedagógiai program módosításáról:

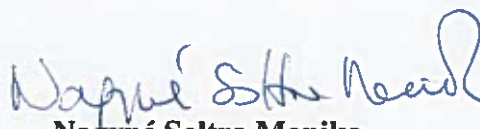
34.6.1. Nevelőtestület határozata

A nevelőtestület 2023. augusztus 26-án megtartott tantestületi értekezletén a módosított Pedagógiai programot megismerte és egyöntetű szavazattal elfogadta.

Nagybajom, 2023. augusztus 30.

Dr Kerekesné Pytel Anna
igazgatóhelyettes

Ekkert Miklós
pedagógus

Nagyné Soltra Monika
pedagógus

Elfogadás mellékletei:

1. Tantestületi értekezlet jegyzőkönyve
2. Jelenléti ív

34.6.2. Szülői Munkaközösség nyilatkozata

A Pálóczi Horváth Ádám Református Alapfokú Művészeti Iskola módosított pedagógiai programját – Kecskés Miklós igazgató előterjesztése után – az intézmény Szülői Munkaközössége megismerte.

Nagybajom, 2023. augusztus 30.

Szülői Munkaközösség
képviselője

34.6.3. Diákönkormányzat nyilatkozata

A Pálóczi Horváth Ádám Református Alapfokú Művészeti Iskola módosított pedagógiai programját – Kecskés Miklós igazgató előterjesztése után – az intézmény Diákönkormányzata megismerte.

Nagybajom, 2023. augusztus 30.

Diákönkormányzat
képviselője

34.6.4. Fenntartói határozat

A Pálóczi Horváth Ádám Református Alapfokú Művészeti Iskola módosított Pedagógiai Programját a fenntartó Nagybajomi Református Egyházközség 16/2023. határozati számon jóváhagyta.

Nagybajom, 2023. augusztus 31.

Rozgonyi Emőke, Fekete Lajos
Fenntartó képviselőtében